

Dréachtphlean Ceantair Áitiúil

Cheantar Bardasach Neidín

2023-2029

Cathair Saidhbhín Neidín Cill Orglan
An tSnaidhm An Coireán Baile an Sceilg Lios an
Phúca Baile an tSéipéil Dún Géagáin Gleann
Beithe Cill Gharbháin Baile an Ridire An Caladh
An Chillín Liath An Gleann An Bunán Cathair
Dónall An Siopa Dubh An Cromán Gleann
Chárthaigh Na Cealla Cill Ghobnait
An Láithreach Tathuile An Teampall Nua Tuath Ó
Siosta

Ábhair

Imleabhar a hAon - Ráiteas Scríofa

Cuid 1

- 1.1 Réamhrá
- 1.2 Cineál agus Ábhar an Dréachtphlean
- 1.3 Stádas agus Próiseas LAPanna
- 1.4 Aidhm an Phlean
- 1.5 Riachtanais LAP

Cuid 2

- 2.1 Straitéis Físe agus Forbartha Straitéiseach
- 2.2 Daonra
- 2.3 Forbairt Inbhuanaithe ar Úsáid Talún
- 2.4 Ceantair Thuaithe
- 2.5 Pobail Inbhuanaithe
- 2.6 Limistéir Ghaeltachta, Cultúr & Oidhreacht
- 2.7 Forbairt Eacnamaíoch
- 2.8 Turasóireacht agus Áineas Allamuigh
- 2.9 Comhshaol
- 2.10 Bainistíocht Uisce agus Fuíolluisce
- 2.11 Nascacht

Cuid 3

3.1 Réamhrá ar na Lonnaíochtaí

- 3.1.1 Lonnaíochtaí
 - 3.1.1.1 Bailte Réigiúnacha – Cathair Saidhbhín, Neidín agus Cill Orglan
 - 3.1.1.2 Bailte Ceantair – An tSnaidhm & An Coireán
 - 3.1.1.3 Sráidbhailte
 - 3.1.1.4 Lonnaíochtaí Sráidbhailte Beaga
- 3.1.2 Forbairt sna Príomh-Lonnaíochtaí
 - 3.1.2.1 Críosú
 - 3.1.2.2 Forbairtí Cónaithe
 - 3.1.2.3 Treoracha Deartha

- 3.1.2.4 Athnuachan agus Athghiniúint
- 3.1.2.5 Lár Bailte & Sráidbhailte

3.2 Bailte Réigiúnacha (Cathair Saidhbhín, Neidín & Cill Orglan)

3.3 Bailte Ceantair (An tSnaidhm & An Coireán)

3.4 Sráidbhailte (Baile an Sceilg, Lios an Phúca, Baile an tSéipéil, Dún Géagáin, Gleann Beithe, Cill Gharbháin, Baile an Ridire & An Caladh)

3.5 Lonnaíochtaí Sráidbhailte Beaga (An Chillín Liath, An Gleann, An Bunán, Cathair Dónall, An Siopa Dubh, An Cromán, Gleann Chárthaigh, Na Cealla, Cill Ghobnait, An Láithreach, Tathuille, An Teampall Nua & Tuath Ó Siosa)

Aguisíní

- Aguisín A:** Iniúchadh Acmhainne Lonnaíochta
- Aguisín B:** Maitrís Críosaithe Talamhúsáide
- Aguisín C:** Tús Áite do Lár an Bhaile
- Aguisín D:** Limistéar Caomhantais Ailtireachta Molta
- Aguisín E:** Iniúchadh ar Ghníomhú ar son na hAeráide

Imleabhar a Dó: Tuarascálacha Comhshaoil (féach cáipéisí ar leith)

1. Measúnacht Straitéiseach Timpeallachta (SEA)
2. Tuarascáil Tionchair Nádúrtha (NIR)
3. Measúnú Straitéiseach i gcás Tuilte (SFRA)

Acrainmneacha

AA Measúnú Iomchuí
ACA Limistéar Caomhantais Ailtireachta
AEC Pacáiste Geilleagrach an Atlantaigh
ATGS Scoileanna Glasa de chuid An Taisce
BSG Bailte Seirbhísí Gaeltachta
CAP Plean Gníomhaithe ar son na hAeráide
CFRAMS Measúnú agus Bainistiú Náisiúnta i gcás Tuilte Dobharcheantair
CSO An Phríomh-Oifig Staidrimh
DoEHLG An Roinn Comhshaoil, Oidhreachta agus Rialtais Áitiúil (2009)
DoHLGH An Roinn Tithíochta, Rialtais Áitiúil agus Oidhreachta
ED Toghroinn
EPA An Ghníomhaireacht um Chaomhnú Comhshaoil
FDI Infheistíocht Dhíreach Choigríche
FRS Scéim Cosanta Tuilte
IT Teicneolaíocht Faisnéise
KCC Comhairle Contae Chiarraí
KCDP Plean Forbartha Chontae Chiarraí 2022-2028
LAP Plean Ceantair Áitiúil
LTP Plean Iompair Áitiúil
MD Ceantar Bardasach
MTU Ollscoil Teicneolaíochta na Mumhan
NHA Limistéar Oidhreachta Nádúrtha
pNHA Limistéar Oidhreachta Nádúrtha Molta
NIR Tuarascáil Tionchair Nádúrtha
NPF An Creat Náisiúnta Pleanála
NPWS An tSeirbhís Páirceanna Náisiúnta agus Fiadhúlra
NTA An tÚdarás Náisiúnta Iompair
OPW Oifig na nOibreacha Poiblí
ORIS Scéim Bonneagair Caitheamh Aimsire Lasmuigh
RPS Taifead ar Dhéanmhais Chosanta

RRDF An Ciste Athghiniúna & Forbartha Tuaithe

RSES An Straitéis Réigiúnach Gheilleagrach agus Spásúlachta
SAC Limistéar faoi Chaomhnú Speisialta
SEA Measúnacht Straitéiseach Timpeallachta
SEAI Údarás Fuinnimh Inmharthana na hÉireann
SFRA Measúnú Straitéiseach i gcás Tuilte
SPA Limistéar faoi Chosaint Speisialta
SRTS Bealaí Sábháilte chuig an Scoil
SuDS Córais Draenála Inbhuanaithe
TII Bonneagar Iompair Éireann
UHK Ospidéal na hOllscoile, Chiarraí
URDF An Ciste Athghiniúna agus Forbartha Uirbeach
WWTP Ionad Cóireála Fuíolluisce

Cuid 1

Roinn 1

1.1 Réamhrá

- 1.1.1 Comhairliúchán Poiblí
- 1.1.2 Limistéar Pleanála

1.2 Cineál agus Ábhar an Dréachtphlean

1.3 Stádas agus Próiseas Phlean Ceantair Áitiúil

1.4 Aidhm an Phlean

- 1.4.1 Ról an KCDP 2022-2028

1.5 Riachtanais LAP

- 1.5.1 Comhthéacs Ullmhúcháin a Phleanáil
- 1.5.2 Riachtanais LAPanna, SEA agus AA
- 1.5.3 Gníomhú ar son na hAeráide agus Bithéagsúlacht
- 1.5.4 Measúnú agus Bainistíocht i gcás Tuilte
- 1.5.5 Comhairliúchán Poiblí - Páipéar na bhfadhbanna

1.1 Réamhrá

Tá dréachtphlean ceantair áitiúil ullmhaithe do thailte i gCeantar Bardasach Neidín de réir na riachtanas agus na bhforálacha den PDA 2000, arna leasú. Tá sé mar aidhm ag an bPlean creat pleanála áitiúil cuimsitheach a leagan amach le polasaithe agus cuspóirí soiléire lena n-áirítear criosaithe úsáide talún, ar mhaithe le leas an phobail. Má dhéantar an Plean a chur i bhfeidhm go rathúil beidh tionchar dearfach aige sin ar Cheantar Bardasach Neidín, a chinntíonn go bhforbrófar é ar bhealach inbhuanaithe. I gcomhar le Tionscadal Éireann 2040, an Creat Pleanála Náisiúnta (NPF), an Straitéis Gheilleagrach agus Spás-réigiúnach do Cheantar an Deiscirt (RSES) agus an KCDP, cuirfidh an LAP seo an creat pleanála i gcrích don cheantar agus cuirfidh sé leis na polasaithe agus na cuspóirí a chur i bhfeidhm atá sna pleananna ardleibhéil seo.

1.1.1 Comhairliúchán Poiblí

Tugtar cuireadh d'aghneachtaí nó do thuairimí ar LAP MD Neidín ó gach páirtí leasmhara, baill den phobal agus páirtithe leasmhara eile.

Is féidir aighneachtaí agus tuairim a dhéanamh ar an dréachtphlean seo le linn an tréimhse ón: 31^ú Lúnasa go dtí 13^ú Deireadh Fómhair 2023. Is féidir aighneachtaí/tuairimí a dhéanamh leis an tairseach comhairliúchán ar líne:

<https://consult.kerrycoco.ie/>

nó

I scríbhinn chuig

An tAonad um Phleanáil Polasaí,

Comhairle Contae Chiarraí,

Áras an Chontae,

Ráth Teas, Trá Lí, Co. Chiarraí, V92 H7VT,

agus marcáil le Dréachtphlean Ceantair Áitiúil MD Neidín.

1.1.2 An Limistéar Pleanála

Tá MD Neidín (Fíor 1.1) ar cheann de chúig MDanna i gCiarraí. Laistigh den limistéar Pleanála, is iad na bailte réigiúnacha ná Cathair Saidhbhín, Neidín agus Cill Orglan, ach tá ról lárnach ag na Bailte Dúiche An tSnaidhm agus Baile an Uisce don cheantar mar a aithnítear iad sa chliarlathas den KCDP. Is iad Baile an Sceilg, Lios an Phúca, Dún Géagáin, Gleann Beithe, Cill Gharbháin, Baile an Ridire agus An Caladh na príomhbhailte sa limistéar Pleanála - féach Tábla 1.1. Tá na bailte réigiúnacha i bhfad níos mó ná na lonnaíochtaí eile sa cheantar LAP.

Tá an ceantar Gaeltachta Uíbh Ráthach suite freisin in MD Neidín.

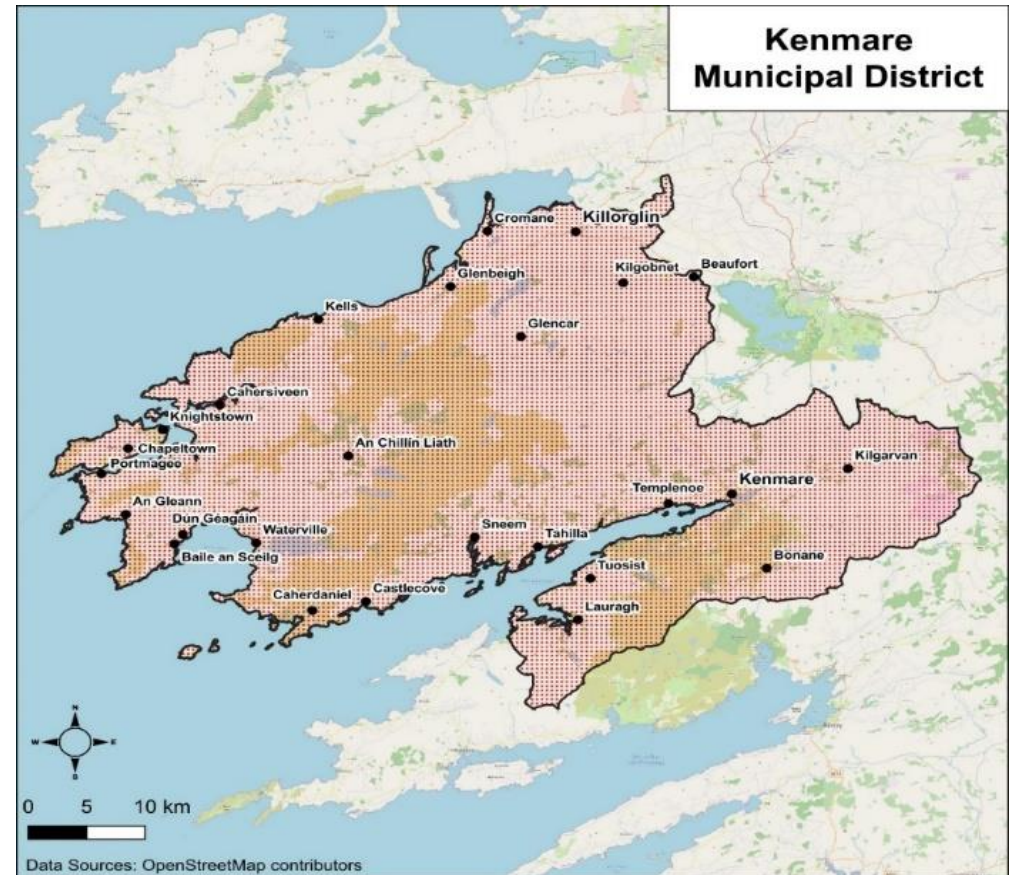
Bhí baint ag stádas na lonnaíochtaí sa limistéar Pleanála maidir leis an gcritéir atá leagtha amach i Roinn 3.3 den RSES agus don mhéid seo a leanas:

- Treochtaí le gairid sa daonra, sa bhfostaíocht agus i leibhéal na seirbhísí atá ar fáil sna lonnaíochtaí.
- Tionchar inrochtaineachta agus tíreolaíoch i gcomhthéacs réigiúnach/fo-réigiúnach agus contae.
- Tíreolaíocht agus Inrochtaineacht áitiúil mar ionad seirbhíse do cheantair iargúlta scoite amach agus fadtéarmach.
- Soláthar bonneagair nó infheistíocht bonneagair pleanáilte agus a gcumas agus a oiriúnacht freastail ar fhás amach anseo.

Cliarlathas Lonnaíochta	Lonnaíocht
Baile Réigiúnach	Cathair Saidhbhín, Neidín, Cill Orglan
Baile Dúiche	An tSnaidhm, An Coireán
Sráidbhailte	Baile an Sceilg, Lios an Phúca, Baile an tSéipéil, Dún Géagáin, Gleann Beithe, Cill Gharbháin, Baile an Ridire, An Caladh
Lonnaíochtaí na Sráidbhailte Beaga	An Chillín Liath, An Gleann, An Bunán, Cathair Dónall, An Siopa Dubh, An Cromán, Gleann Chárthaigh, Na Cealla, Cill Ghobnait, An Láithreach, Tathuille, An Teampall Nua agus Tuath Ó Siosta.

Tábla 1.1: Cliarlathas Lonnaíochta

Tiocfaidh an dréacht LAP seo in ionad na LAPanna a glacadh roimhe seo atá i LAP Limistéar Feidhme Neidín 2010, LAP Limistéar

Feidhme Chill Orglan 2010 agus Pleananna Limistéar Feidhme Chathair Saidhbhín, an Choireáin & na Snadhma 2013-2019. Tiocfaidh an LAP seo in ionad LAP Iarthar Uíbh Ráthach 2019-2025.

Fíor 1.1: Lonnaíochtaí laistigh de MD Neidín

Tá an dréachtphlean seo ullmhaithe de réir an Acht Pleanála agus Forbartha (arna leasú) agus cuirfear ar fáil é don phobal, de réir

Roinn 1.1.2. Déanfar aon nóta tráchtá nó tuairim a fuarthas roimh an Plean a ghlacadh nó an dréachtphlean a leasú a mheas.

1.2 Foirm agus Ábhar an Dréachtphlean

Baineann an Plean le dhá imleabhar:

Imleabhar a hAon: Leagann **Ráiteas Scríofa** amach ábhar ár bpríomhpholasaí lena n-áirítear ráiteas scríofa agus ábhar líníochta ábhartha lena n-áirítear léarscáileanna, léaráidí, agus pleananna. Tá trí phríomhroinn ann:

Roinn 1: Déanann an Réamhrá an LAP a achoimriú, míníonn sé cúlra an Phlean, agus na príomhphrionsabail a chuir lena ullmhúchán.

Roinn 2: Leagann an **Straitéis Forbartha agus Físe Straitéiseach** amach an físe straitéiseach agus an straitéis forbartha don cheantar, lena n-áirítear spriocanna fáis agus daonra do na lonnaíochtaí.

Cuid 3: Lonnaíochtaí

Tugann **Réamhrá go Lonnaíochtaí** na príomhfhorbairtí iomlána do na lonnaíochtaí MD.

- Leagann **Cathair Saidhbhín, Neidín & Cill Orglan** na bearta pleanála amach do na príomhbhailte réigiúnacha den cheantar. Tá léarscáileanna Criosaithe do Chathair Saidhbhín, Neidín agus Cill Orglan san áireamh sa roinn seo.

- Leagann **Cathair Saidhbhín, Neidín & Cill Orglan** na bearta pleanála amach do na bailte dúiche den cheantar, eadhon an tSnaidhm agus an Coireán. Tagann léarscáil criosaithe in éineacht leis do gach lonnaíocht.
- Leagann na **Sráidbhailte** amach na bearta pleanála do na príomh-shráidbhailte, eadhon Baile an Sceilg, Lios an Phúca, Baile an tSéipéil, Dún Géagáin, Gleann Beithe, Cill Gharbháin, Baile an Ridire agus An Caladh. Tagann léarscáil criosaithe in éineacht leis do gach lonnaíocht.
- Leagann Lonnaíochtaí na Sráidbhailte Beaga amach na polasaithe pleanála do na lonnaíochtaí in An Chillín Liath, An Gleann, An Bunán, Cathair Dónall, An Siopa Dubh, An Cromán, Gleann Chárthaigh, Na Cealla, Cill Ghobnait, An Láithreach, Tathuile, An Teampall Nua agus Tuath Ó Siosta.

Imleabhar a Dó: Ar na **Tuarascálacha Comhshaoil** áirítear Measúnacht Straitéiseach Timpeallachta (SEA), Tuarascáil Tionchair Nádúrtha (NIR), agus an Measúnú Straitéiseach i gcás Tuithe (SFRA).

Tá Imleabhar a hAon, Imleabhar a Dó agus cáipéisíocht eile a bhaineann leis an LAP ar fáil ar <https://consult.kerrycoco.ie/>.

Forálann Ranna 18 -20 den Acht Pleanála & Forbartha 2000, arna leasú, gur féidir LAP a ullmhú maidir le haon cheantar ina measann Údarás Pleanála a bheith oiriúnach, go háirithe do cheantair a bhfuil athnuachan geilleagrach, fisiceach agus sóisialta ag teastáil agus do cheantair ar dócha go mbeidh siad mar ábhar d'fhorbairt

ar scála mór laistigh de shaolré an Phlean. Déanfar LAP maidir le ceantar a bhfuil daonra níos mó ná 5,000. Ó tharla go bhfuil daonra iomlán de 27,161 duine ag MD Neidín (de réir Dhaonáireamh 2022), tá LAP a ullmhú don cheantar seo feiliúnach agus leanúnach le reachtaíocht.

Tosaíonn an creat rialála don LAP mar atá leagtha amach i PDA 2000, arna leasú, ar an dáta de thaispeántas poiblí den dréachtphlean. Leagann Tábla 1.2 amach an achar ama den LAP seo a ullmhú.

1.4 Aidhm an Phlean Ceantair Áitiúil

Is é an LAP an phríomhionstraim phleanála reachtaíochta ar leibhéal áitiúil. Tá sé mar aidhm ag an LAP forbairt inbhuanaithe agus cothrom comhordaithe faoi cheannas Pleanála a threorú laistigh de bhailte agus sráidbhailte sa cheantar. Feidhmíonn sé chun baill den phobal a chur ar an eolas, an pobal áitiúil, páirtithe leasmhara agus forbróirí na bpolasaithe agus na gcuspóirí chun an ceantar seo a fhorbairt lena n-áirítear forálacha i ndáil le: bainistíocht úsáide talún, áiseanna agus taitneamhachtaí pobail, ionchuir acmhainní poiblí agus príobháideacha, iompar agus bonneagar, dearadh uirbeach, oidhreacht agus an comhshaol.

Tábla 1.2: Creat Rialála do Dhréachtphlean Ceantair Áitiúil MD Neidín a Ullmhú

1.4.1 Ról an KCDP 2022-2028

Ní mór an dréacht LAP a léamh i gcomhar leis an KCDP agus aon éagsúlacht de sin. Tá aon treoirínte agus cáipéisí polasaithe dá dtagraítear sa KCDP infheidhme don dréachtphlean seo. Ní bheartaíonn an dréachtphlean seo aon pholasaí ná cuspóir a dhúbláil gan ghá atá san áireamh cheana sa KCDP. **Mura luaitear a mhalairt, tá na polasaithe, na cuspóirí agus na caighdeáin bhainistíochta forbartha atá leagtha amach i KCDP 2022-2028, ag baint leis an bPlean seo.** Déanfar gach iarratas pleanála a fuarthas laistigh den cheantar a thomhais i gcoinne na n-ábhar den LAP seo agus an KCDP reatha.

1.5 Ceanglais LAP

Leagann na hAchtanna Pleanála agus Forbartha (arna leasú) ábhair nach mór a chur san áireamh i LAP. Ní féidir machnamh a thabhairt d'ábhair a bhaineann le pleanáil iomchuí agus forbairt inbhuanaithe den cheantar sin. Ní mór don LAP:

- Leanúnachas a léiriú le haidhmeanna an KCDP, go háirithe leis an bpríomhstraitéis, go háirithe maidir le candam agus suíomh na dtailte a aithnítear le forbairt.
- A bheith leanúnach le treoirínte pleanála ábhartha a d'eisigh an tAire Tithíochta, Pleanála, Pobail agus Rialtais Áitiúil faoi Alt 28 de na hAchtanna Pleanála agus Forbartha.

Ina theannta sin, ní mór don LAP (tríd an bpróiseas rannpháirtíochta pobail):

- Díriú ar riachtanais na bpobal a shainaithint agus a bhaint amach seachas forbairt ar mhaithe le forbairt.

Céim	Cur síos ar an gCéim	Creat ama a phróiseáil
1	Céim Réamhdhréachta	Páipéar na bhfadhbanna réamhdhréachta le haghaidh Comhairliúchán Poiblí ón 4 Lúnasa go dtí an 9 Meán Fómhair 2022
2	Céim dréachtphlean	DréachtLAP a chur ar Taispeáint go Poiblí (6 Seachtaine)
		Tuarascáil an Phríomhfheidhmeannaigh ar Aighneachtaí a Fuarthas (6 Seachtaine)
		Measann Baill an Chomhairle Tuarascáil an Phríomhfheidhmeannaigh (6 Seachtaine)
3	Leasuithe ar an Dréachtphlean	LAP a Ghlacadh nó a Leasú (3 seachtaine)
		Leasuithe SEA/AA Tosaíonn ar Leasuithe a Scagadh
		Fógra Poiblí ar Athruithe Ábhartha agus Tuarascáil Scagtha, Tuarascáil Chomhshaoil Iomlán má Mheastar gur Gá agus Ar Fáil faoi Réir Cuid 20(3) (G) (3 Seachtaine)
		Ar Taispeáint go Poiblí (4 Seachtaine)
		Tuarascáil an Phríomhfheidhmeannaigh a Ullmhú (4 Seachtaine)
		Tuarascáil an Phríomhfheidhmeannaigh (6 Seachtaine)
		Cinneadh Chomhaltaí na Comhairle (6 Seachtaine)

- Forbairt Eacnamaíoch áitiúil agus fás fostaíochta a chur chun cinn trí dhíriú ar fhadhbanna amhail lár ionaid bhailte bríomhara agus fuinniúla san áit a mbíonn fás agus forbairt ar ghnólachtaí áitiúla, agus lóistín ar chostas íseal a sholáthar do ghnólachtaí nuathionscanta.
- Breithniúcháin chomhshaoil a chomhtháthú i bpleanáil áitiúil trí thabhairt faoi na cúiseanna agus na héifeachtaí araon d'athrú aeráide lena n-áirítear riosca i gcás tuilte, bithéagsúlacht a uasmhéadú agus bonneagar glas a chur ar fáil. Mar chuid de seo, ní thacaíonn an Plean le straitéisí, pleananna agus tionscadail nó gnéithe de sin atá comhoiriúnach leis na riachtanais den Treoir maidir le Gnáthóga agus gach polasaí agus cuspóir a thacaíonn an Plean atá riachtanach le déanamh ar bhealach nach gcuireann isteach ar iomláine na láithreán Nádúrtha 2000.
- Soláthar imleor a chinntiú do scoileanna.
- Patrúin taistil níos cliste a spreagadh trí cheantair uirbeacha níos comhdhlúite, nach bhfuil ag síneadh amach agus níos struchtúrtha a mholadh, agus iompair taistil níos inbhuanaithe agus níos sláintiúla a áisiú cosúil le siúlóid, rothaíocht agus iompar poiblí a úsáid.
- Dearadh uirbeach ar ardchaighdeán a chur ar fáil a chuireann feabhas ar chaighdeán saoil na ndaoine.
- Ní mór don LAP cothromaíocht a bhaint amach idir riachtanais agus uaimhianta an phobail le riachtanais an Údaráis Phleanála agus ionchais na bpáirtithe leasmhara.

Ba chóir a thabhairt faoi deara go ndéanfar aon tagairt d'fhorbairt an Phlean seo a mheas le tagairt ar 'fhorbairt inbhuanaithe'. Meastar go bhfuil speiceas agus gnáthóga de réir na gceanglas sna Treoracha maidir le hÉin agus Gnáthóga an AE mar ghné tábhachtach de na straitéisí, na polasaithe agus na cuspóirí inbhuanaithe den Phlean.

1.5.1 Comhthéacs chun Plean a Ullmhú

Cuireann an plean atá beartaithe le pleananna roimhe seo, a glacadh do lonnaithe laistigh den cheantar LAP. Léiríonn an Plean an fhís agus na príomhchuspóirí do cheantar an Phlean mar atá leagtha amach ag an KCDP foilsithe le gairid. Tógann sé san áireamh príomh-threochtaí forbartha le gairid agus forbairtí polasaithe náisiúnta, réigiúnacha agus áitiúla cosúil le Tithíocht do Chách, Tús Áite do Lár an Bhaile a chuireann LAPanna san áireamh de chuspóirí chun na ceantair a sainiúidh a fhorbairt agus a athnuachan a bhfuil gá athghiniúna, láithreáin folmha a chlárú agus fadhbanna soláthair tithíochta. Ina theannta sin, tá an LAP ullmhaithe laistigh den chomhthéacs de leanúint le rátaí arda forbartha sna ceantair tuaithe, le rátaí fáis ísle taifeadta do na príomhbhailte agus

sráidbhailte den MD. Le gairid, ní heol na tionchair fadtéarmacha mar thoradh ar phaindéim Covid-19 ar gheilleagar MD Neidín, ceantar atá ag brath go mór ar thurasóireacht.

1.5.2 Riachtanais LAPanna, SEA agus AA

Éilíonn PDA 2000 (arna leasú) ar údaráis phleanála, sula ndéanfar LAP, na héifeachtaí suntasacha is dóchúla ar an gcomhshaoil a mheas chun an LAP a chur i bhfeidhm. Leasaigh Rialacháin na bPobal Eorpacha 2011 (I.R. Uimh. 200 de 2011) (Measúnacht Chomhshaoil de Plean agus Cláir ar Leith) (Leasú) agus na Rialacháin Phleanála agus Forbartha (Measúnacht Chomhshaoil Straitéiseach) (Leasú) Rialacháin 2011 (I.R. Uimh. 201 de 2011) Rialacháin SEA 2004 agus baineann an ceann deireanach le

pleananna úsáide talún, lena n-áirítear LAPanna. Ó tharla go bhfuil an ceantar san LAP le daonra de 27,161 (Daonáireamh 2022) agus go sáraíonn an daonra seo an tairseach do SEA riachtanach (daonra > 5,000), tá SEA curtha i bhfeidhm.

Tá Tuarascáil Chomhshaoil ar na héifeachtaí comhshaoil suntasacha is dóchúla a éiríonn as Plean seo a chur i bhfeidhm ullmhaithe agus tá sé ar fáil don phobal in éineacht leis an dréachtphlean seo. Ina theannta sin, de réir Airteagal 6 de Threoir maidir le Gnáthóga tá scrúdú déanta ar an dréachtphlean seo le meas cibé an mbeidh éifeachtaí suntasacha mar thoradh air ar láithreáin Nádúrtha 2000 tríd an bpróiseas Measúnú Iomchuí (AA) agus tá Tuarascáil Tionchair Nádúrtha ullmhaithe agus tá sé ar fáil don phobal in éineacht leis an dréachtphlean seo.

1.5.3 Gníomhú ar son na haeráide agus Bithéagsúlacht

Tá an LAP mar bhonn faoi pholasaí um ghníomhú ar son na haeráide, lena n-áirítear bithéagsúlacht a chosaint, a lorgaíonn maolú agus glacadh sa bhforbairt phleanála agus inbhuanaithe iomchuí den Cheantar MD. Tacaíonn an LAP le bearta chun astaíochtaí a ghearradh siar de réir na spriocanna náisiúnta, go háirithe sna príomhréimsí iompair agus an comhshaoil tógtha. Tá an méid sin ag ailíniú le spriocanna áitiúla de réir mar a éabhlóidíonn siad i bPlean Gníomhaithe ar son na hAeráide Údarás Áitiúil Chiarraí atá le glacadh in 2024. Tugtar faoi ghlacadh go sonrath san SFRA atá in éineacht leis. Tugtar tacaíocht iomlán sa Phlean do *Spás a dhéanamh don dúlra*, go háirithe i bhforbairt inbhuanaithe de spásanna uirbeacha.

Mar chuid den SEA den LAP agus lena chinntiú go raibh an Plean le cuspóirí "aeráid-díonach" a thacaíonn go sonrath le gníomhú ar son na haeráide atá marcáilte le . Ina theannta sin, cuireann *Iníúchadh um Ghníomhú ar son na hAeráide* (Aguisín E) níos mó sonraí ar fáil faoin gcaoi atá an Plean ailínithe le polasaí um ghníomhú ar son na haeráide.

1.5.4 Measúnacht agus Bainistíocht i gCás Tuilte

Tá an LAP faoi réir ag SFRA atá ullmhaithe in éineacht leis an LAP, an SEA agus an AA a dhréachtú. Measann an SFRA na fadhbanna i gcás tuilte atá ábhartha don cheantar Pleanála agus atá ullmhaithe de réir na gceanglas den Roinn Comhshaoil, Oidhreacht agus Rialtais Áitiúil (DoEHLG) agus Treoirlínte Pleanála 2009 ó Oifig na nOibreacha Poiblí (OPW) '*An Córas Pleanála agus Bainistíocht Riosca i gCás Tuilte*'.

Tá bonn eolais faoin straitéis LAP ag an SFRA agus tá na príomhriachtanais le haghaidh bainistíocht tuilte leagtha amach i dTábla 6.3. Cuirfidh an SFRA treoir ar fáil freisin lena chinntiú go bhfuil bonn faoi phrionsabail bhainistíochta inbhuanaithe i gcás tuilte maidir le cinnteoireacht phleanála sa LAP le linn a shaolré. Mar achoimre, ní heol aon talamh atá aitheanta mar riosca i gcás tuilte atá criosaithe d'úsáid i gcás tuilte e.g., cónaitheach beartaithe sa Phlean seo.

Moltar go ndéanfar gach forbairt amach anseo laistigh den LAP a dhearadh agus a thógáil de réir an "Phrionsabail Réamhchúramach" atá sonraithe sna treoirlínte. Tá gach criosú tuilte laistigh den LAP seo bunaithe ar Chás sa Toghchán ar Scála Ard (HEFS) d'athrú aeráide.

Maidir le cuspóirí a bhaineann le húsáid talún agus Bainistíocht Riosca i gcás Tuilte mar atá leagtha amach i gCaibidil 11 den KCDP cloífead leo san LAP seo. Tá cuspóirí a bhaineann le réitigh bunaithe ar nádúr do bhainistíocht uisce stoirme leagtha amach i gCaibidil 13 den KCDP.

1.5.5 Comhairliúchán Poiblí - Páipéar na bhfadhbanna

Bhí tréimhse de chomhairliúchán poiblí réamhdhréachta ar bun idir an 4 Lúnasa 2022 go dtí an 9 Meán Fómhair 2022 inar tugadh cuireadh don phobal aighneachtaí/tuairimí a dhéanamh chun

cabhrú leis an bpróiseas bailithe sonraí neamhrechtúla sa chúlra. Léiríonn Fíor 1.2 roinnt de na fadhbanna a ardaítear sa chomhairliúchán réamhdhréachta.

Fuarthas 60 aighneacht ar fad. Nuair ba ghá, lorg an LAP seo dul i ngleic le fadhbanna a ardaíodh le linn an chomhairliúcháin réamhdhréachta.

Fíor 1.2: Fadhbanna a ardaíodh le linn an chomhairliúcháin réamhdhréachta

Cuid 2

2.1 Straitéis Físe agus Forbartha Straitéiseach

- 2.1.1 Comhthéacs an Bheartais Pleanála
- 2.1.2 Plean Uíbh Ráthaigh
- 2.1.3 An Ciste um Athghiniúint agus Forbairt Tuaithe agus Sruthanna Maoiniúcháin
- 2.1.4 Aidhmeanna Straitéiseacha
- 2.1.5 Comhthéacs an Bheartais
- 2.1.6 Plean Gníomhaíochta don Oideachas

2.2 Daonra

- 2.2.1 Forbairt Tithíochta 2012-2022
- 2.2.2 Daonra agus Spriocanna Tithíochta

2.3 Forbairt Inbhuanaithe ar Úsáid Talún

- 2.3.1 Limistéir Athnuachana agus Athghiniúna Uirbí
- 2.3.2 Mionteagaisc Dearaidh

2.4 Ceantair Tuaithe

- 2.4.1 Cineálacha Ceantar Tuaithe

2.5 Pobail Inbhuanaithe

- 2.5.1 Seirbhísí agus Áiseanna Áitiúla
- 2.5.2 Leanaí agus Daoine Óga

2.6 Limistéir Ghaeltachta, Cultúr & Oidhreacht

- 2.6.1 Gaeltacht Uíbh Ráthach
 - 2.6.1.1 Pleanáil Teanga
 - 2.6.1.2 Tascfhórsa Uíbh Ráthach
- 2.6.2 Cultúr & Oidhreacht
 - 2.6.2.1 Limistéir Oidhreachta agus Limistéir atá Íogair ó thaobh an Chultúir de [H & CSA]
 - 2.6.2.2 Oidhreacht Thógtha
 - 2.6.2.3 Tionscadail Oidhreachta Shuntasacha
 - 2.6.2.4 Oidhreacht Seandálaíochta
 - 2.6.2.4.1 Séadchomharthaí Seandálaíochta Taifeadta
 - 2.6.2.4.2 Tírdhreacha seandálaíochta
 - 2.6.2.4.3 Ballaí cloiche

2.7 Forbairt Eacnamaíoch

- 2.7.1 Geilleagar Eolais

- 2.7.2 Próifíl Eacnamaíoch

- 2.7.3 Tionscail Talmhaíochta, Foraoiseachta agus lascaireachta

- 2.7.4 Tionscal Eastóscach

2.8 Turasóireacht agus Áineas Allamuigh

- 2.8.1 Tithe Saoire/Athbhailte
- 2.8.2 Slí an Atlantaigh Fhiáin [WAW]
- 2.8.3 Spéartha Dorcha & Réalt-Turasóireacht
- 2.8.4 Oileán Dhairbhre
- 2.8.5 Glasbhealach Chiarraí Theas
- 2.8.6 Gníomhaíocht Mhuirí agus Iascach Áineasa

2.9 Comhshaol

- 2.9.1 Comhshaol Nádúrtha

- 2.9.1.1 Tionscadal Rochtana na gCruach Dubh

- 2.9.2 Úsáid Talún & Bainistíocht Riosca Tuilte

- 2.9.2.1 Measúnú ar Mhiontograí i Limistéir Riosca Tuilte

2.10 Bainistíocht Uisce agus Fuíolluisce

- 2.10.1 Forbairtí Braislí i Sráidbhailte
- 2.10.2 Acmhainní Uisce

2.11 Nascacht

- 2.11.1 Iompar Inbhuanaithe

- 2.11.1.1 Figiúirí bonnlíne le haghaidh an Chion Mhódaigh

- 2.11.1.2 Cosáin Rothaíochta / Siúlbealaí/Glasbhealaí/Siúlbealaí Chósta
- 2.11.1.2.1 Ceangail Rothaíochta

- 2.11.2 Calafoirt, Cuanta agus Piaráí

- 2.11.2.1 Bád Farantóireachta Oileán Dhairbhre

- 2.11.3 Nascacht Dhigiteach

2.1 Straitéis Físe agus Forbartha Straitéiseach

Tá físe straitéiseach mar bhonn agus mar thaca ag an bPlean Ceantair Áitiúil seo a bhfuil sé mar aidhm léis forbairt an cheantair amach anseo a threorú ar bhealach inbhuanaithe, ar bhealach a léiríonn carachtar agus saoráidí reatha an cheantair agus a fheabhsaíonn caighdeán maireachtála an daonra atá ann faoi láthair agus a bheidh ann amach anseo.

Físe

Lonnaíochtaí an cheantair a fhorbairt mar líonra de bhailte agus sráidbhailte tarraingteacha inmharthana ina bhfuil daonra inbhuanaithe, gníomhaíocht fostaíochta agus leibhéil fheabhsaithe saoráidí a spreagann ardchaighdeán saoil agus folláine agus a thacaíonn le sineirge inbhuanaithe leis an tuath.

Forbraíodh straitéis forbartha le haghaidh gach lonnaithe a oireann dá mhéid agus dá acmhainneacht bonneagair agus tá tailte críosaithe leordhóthanacha sainaitheanta le haghaidh úsáidí forbartha amach anseo. Ar aon dul leis sin, is é an toradh a bhíonn ar chur chun cinn agus ar chomhdhlúthú bailte agus sráidbhailte an Phlean trí athúsáid, athchóiriú agus athghiniúint, agus leagan amach uirbeach bríomhar a chruthú, ná lonnaithe atá ina náiteanna tarraingteacha chun cónaí iontu, obair iontu agus cuairt a thabhairt orthu.

Le hathghiniúint chroílár uirbeach na mbailte agus na sráidbhailte leagfar amach an creat chun bonn eacnamaíoch inbhuanaithe a

chruthú chun pobail chomhtháite a éascú, agus ag an am céanna déanfar an fhorbairt sa todhchaí a chothromú le caomhnú agus feabhsú thimpeallacht nádúrtha agus thógtha gach lonnaithe agus an cheantair máguaird. Tacaíonn comhdhlúthú lonnaithe ceantar bardasach leis an mbeartas maidir le gníomhú ar son na haeráide, go háirithe maidir le spriocanna astaíochtaí ón iompar agus ón timpeallacht thógtha a bhaint amach.

2.1.1 Comhthéacs Beartais Pleanála

Tá Plean Ceantair Áitiúil Cheantar Bardasach Neidín ina chuid d'ordlathas córasach pleananna úsáide talún agus spásúlachta lena n-áirítear Tionscadal Éireann 2040 — an Creat Náisiúnta Pleanála, Straitéis Spáis agus Eacnamaíochta Réigiúnach, agus Plean Forbartha Chontae Chiarraí. Cuireann na pleananna seo canbhás leathan ar fáil chun fás agus rathúnas inbhuanaithe an réigiúin agus an chontae a stiúradh, trí bheartais poiblí a cheapadh ina gcomhtháthaítear úsáid talún, iompar, fás eacnamaíoch agus infheistíocht. Tá Plean Ceantair Áitiúil Cheantar Bardasach Neidín suite ag ceann íochtair na bpleananna náisiúnta, réigiúnacha agus contae. D'fhonn beartais agus cuspóirí a fhorbairt atá oiriúnach do riachtanais agus d'acmhainneacht lonnaithe ceantar Chiarraí Theas amach anseo, tá straitéis fhoriomlán forbartha leagtha amach sa Phlean Ceantair Áitiúil i gcomhthéacs an chreata beartais pleanála seo.

I gcomhréir le físe straitéiseach an Chreata Náisiúnta Pleanála chun dul i ngleic le meath na tuaithe, díreofar sciar suntasach den daonra náisiúnta agus den fhás eacnamaíoch ar fhorbairt a dhéanamh ar bhailte, sráidbhailte agus ceantair thuaithe níos lú agus béim á leagan ar thailte tréigthe agus tearcúsáidte a athfhorbairt laistigh de na háiteanna seo.

Mar chuid de seo, cuirfear béim mhór ar cheantair fhoirgnithe atá ann cheana a athnuachan agus a fhorbairt seachas leathnú agus

sraoilleáil leanúnach bailte agus sráidbhailte isteach faoin tuath, agus sprioc 30 % ar a laghad de thithíocht nua le seachadadh anuas ar na ceantair fhoirgnithe atá ann cheana sna bailte agus sráidbhailte ar láithreáin líonta agus/nó athfhorbraíochta.

Díríonn an Straitéis Spáis agus Eacnamaíochta Réigiúnach ar struchtúr uirbeach an réigiúin a neartú. Díríonn an straitéis sin ar fhás na bpríomhlonnaíochtaí sa chontae, chun inrochtaineacht a fheabhsú agus fuinneamh a chaomhnú, i gcomhréir leis an Straitéis Spáis agus Eacnamaíochta Réigiúnach. Go ginearálta, is é is aidhm do limistéar an Phlean feabhas a chur ar chaighdeán saoil do dhaoine trí na príomhlonnaíochtaí a shainiú i limistéar an phlean a neartú. Is iad Cathair Saidhbhín, Neidín agus Cill Orglan na príomhlonnaíochtaí i limistéar an phlean, agus tá fás na lonnaíochtaí sin ríthábhachtach sa struchtúr lonnaíochta chun forbairt réigiúnach chothrom a bhaint amach, iad ag feidhmiú mar fhócas chun a gcúlchríocha tuaithe féin a neartú.

Trí mheasúnú comhshaoil: Chuir SEA, AA agus SFR, eolas ar fáil freisin maidir le hullmhú Phlean Cheantar Bardasach Neidín trí phróiseas atriallach leanúnach tríd an bplean a ghlacadh go críochnaitheach. Cinntíodh i ngach ceann de na trí mheasúnú comhshaoil go raibh an Plean fóna ó thaobh an athraithe aeráide de i.e. go bhfuil an Plean ailínithe leis an mbeartas náisiúnta maidir le gníomhú ar son na haeráide maidir le maolú agus oiriúnú (féach Aguisín E le haghaidh tuilleadh sonraí).

2.1.2. Plean Uíbh Ráthaigh

Moladh sa Phlean Gníomhaíochta um Fhorbairt Tuaithe (2017) gur chóir Tascfhórsa a bhunú do cheantar Gaeltachta Uíbh Ráthach. Moladh plean comhtháite, tras-earnála a fhorbairt do Ghaeltacht Uíbh Ráthaigh chun freastal ar riachtanais shóisialta agus eacnamaíochta an phobail. D'fhoilsigh Tascfhórsa Idirghníomhaireachta Ghaeltacht Uíbh Ráthach a bplean athnuachana uailmhianach le haghaidh an réigiúin i mí Iúil 2019. Is iad an fhostaíocht agus an caighdeán saoil na réimsí fócais sa

phlean. I measc na bpointí a áirítear sa Phlean tá cruthú 145 post lánaimseartha agus méadú 3% ar an daonra le béim ar nuálaíochtaí a fhorbairt i bhfiontair eile feirme: mol digiteach a fhorbairt, agus méadú ar chuairteoirí turasóireachta. Díríonn an tuarascáil chomh maith ar mhéadú 5% ar líon na gcainteoirí laethúla Gaeilge agus ar athbhunú coláiste samhraidh Gaeilge chun dul i ngleic le titim na Gaeilge labhartha sa cheantar. Tacaíonn an Plean Ceantair Áitiúil seo le huailmhianta Thascfhórsa Uíbh Ráthach.

2.1.3 An Ciste um Athghiniúint agus Forbairt Tuaithe agus Sruthanna Maoinúcháin

D'éirigh le Comhairle Contae Chiarraí i gcomhar le páirtithe leasmhara eile maoiniú a fháil ó go leor sruthanna. Áirítear orthu sin:

- Stáisiún Cábla Dhairbhre, Clár Caomhantais nua
- Gteic i mBaile na Sceilg,
- Athghiniúint Lár an Bhaile Chathair Saidhbhín (Foirgneamh Carnegie)
- Athnuachan Straitéiseach Bhaile Chill Orglan
- Ionad na Sceilge do Thaighde agus Nuálaíocht faoin Scéim Athnuachana Bailte agus Sráidbhailte
- Mol RDI i gCill Orglan

Tacaíonn an Plean seo go gníomhach leis na tionscadail atá beartaithe faoin An Ciste um Athghiniúint agus Forbairt Tuaithe faoi réir measúnú comhshaoil de réir mar is cuí.

2.1.4 Aidhmeanna Straitéiseacha

Is iad seo a leanas na príomhaidhmeanna straitéiseacha do Limistéar Cheantar Bardasach Neidín:

- Neart sóisialta agus eacnamaíoch an cheantair a threisiú trí mhais chriticiúil daonra agus post a thógáil sna bailte agus sráidbhailte ainmnithe;

- An bonn eacnamaíoch a leathnú chun rathúnas agus acmhainneacht an réigiúin amach anseo a uasmhéadú.
- Ról Chill Orglan mar spreagthóir eacnamaíoch, príomhlonnaíocht i Mol Chiarraí agus i dTriantán Eolais agus Conair Gheilleagrach an Atlantaigh (AEC) a neartú ar bhealach inbhuanaithe agus tógáil ar a láidreachtaí bunúsacha mar lárionad scileanna, nuálaíochta agus fáis fiontraíochta.
- An gá atá le ról Neidín a neartú go hinbhuanaithe mar ionad barr feabhais in earnálacha na turasóireachta, an áineasa agus na saoráide.
- Cathair Saidhbhín a chur chun cinn agus a neartú mar ionad d'fhás eacnamaíoch agus d'fhostaíocht agus mar áit tharraingteach le maireachtáil agus le cuairt a thabhairt uirthi.
- Forbairt inbhuanaithe phobail talmhaíochta an cheantair agus gníomhaíocht eacnamaíoch thraidisiúnta tuaithe eile a chur chun cinn agus ag an am céanna éagsúlú agus forbairt eacnamaíoch inbhuanaithe a chothú i limistéir thuaithe.
- Todhchaí turasóireachta inbhuanaithe a thógáil lena n-uasmhéadaítear agus lena n-éagsúlaítear an táirge turasóireachta go dtí an caighdeán is airde, go háirithe i gceantair neamhthraidisiúnta, agus lena leathnaítear an séasúr turasóireachta ag tabhairt aire ar leith don timpeallacht nádúrtha agus thógtha.
- Nascacht mhéadaithe an cheantair, le hionaid straitéiseacha eacnamaíocha laistigh den chontae agus leis na cathracha réigiúnacha a sainiú sa Chreat Náisiúnta Pleanála trí bhonneagar criticiúil a forbairt.
- Infheistiú i bpríomhphíosaí bonneagair uisce (lena n-áirítear uasghrádú ar ghléasra cóireála fuíolluisce uirbigh Neidín agus soláthar uisce méadaithe agus foinsithe go cuí le haghaidh cheantar Neidín agus toilleadh stórála taiscumair méadaithe ag Gléasra Cóireála Uisce Chiarraí Láir, an Gaorthadh, Lios an Phúca) chun acmhainneacht bhailte

agus sráidbhailte limistéar an phlean a bhaint amach agus chun cáilíocht an chomhshaoil máguaird a chosaint.

- An acmhainneacht theicneolaíoch a forbairt laistigh den limistéar trí thacú le feidhmiú céimneach an bhonneagair leathanbhanda agus teileachumarsáide, trí forbairt mhol digiteach agus bunú spás fiontraíochta nuathionscanta i bhfoirgnimh neamháitithe atá ann cheana a éascú.
- Bainistiú inbhuanaithe na hacmhainne talún sna lonnaithe, trí dhírú ar láithreáin thréigthe, fholmha agus tearcúsáidte i mbailte agus sráidbhailte chun a chinntiú go ndéantar forbairt ar bhealach comhtháite agus comhdhlúite agus trí dheiseanna spreagtha athghiniúna, agus forbairt mhíchúí á seachaint ag an am céanna.
- Timpeallacht atá fabhrach do dhaoine scothaosta a chruthú a fhreastalóidh ar riachtanais daonra atá ag dul in aois
- A chinntiú go gcaomhnófar agus go gcuirfear an Ghaeilge chun cinn mar theanga bheo phobail na Gaeltachta agus go dtacófar le pobail Ghaeltachta chun na líonraí sóisialta a chothaíonn an Ghaeilge mar theanga phobail a neartú agus a leathnú.

2.1.5 Comhthéacs Beartais le déanaí

Bhí Clár an Rialtais 2020 tiomanta do chur chuige beartais **'Tús Áite do Lár an Bhaile'**, a bunaíodh ar thaighde Seiceáil Sláinte Lár na mBailte, chun a chinntiú go mbeidh ceantair uirbeacha ina n-áiteanna bríomhara le haghaidh maireachtála agus oibre trí stoc foirgneamh folamh agus uirbeach a thabhairt ar ais in úsáid.

Aithnítear ról lár an bhaile mar chroílár pobail bhríomhar i gcur chuige an Tús Áite do Lár an Bhaile. Tugtar tús áite sa chur chuige d'athghiniúint ár mbailte agus ár sráidbhailte, trí úsáid a bhaint as creatlach Seiceáil Sláinte Lár na mBailte chun sonraí a bhailiú agus chun gníomhartha a threorú. I gcás inarb iomchuí, ba cheart seirbhísí poiblí amhail oifigí oideachais, sláinte agus rialtais a bheith lonnaithe

i lár na mbailte, ionas go gcuirfí leis an meascán foriomlán d'áiseanna, saoráidí agus gníomhaíochtaí atá ar fáil.

Nuair atá an Chomhairle ag breithniú tionscnaimh ó na húdaráis áitiúla agus tograí forbartha arna gcur isteach a chur chun cinn, glacfaidh an sí Cur Chuige an Tús Áite do Lár an Bhaile ar bhealach a bheidh ag teacht le prionsabail an chomhfháis agus na forbartha úsáide measctha.

Tá sé mar aidhm ag Comhairle Contae Chiarraí é seo a bhaint amach trí chomhdhlúthú, bainistíocht ghníomhach talún, agus trí thús áite a thabhairt d'fhorbairt ar láithreáin inlíonta agus athfhorbraíochta. Tá sé mar aidhm ag an bPlean Ceantair Áitiúil meascán oiriúnach tithíochta agus áiseanna tacaíochta a éascú, infheistíocht chomhordaithe a dhéanamh i mbonneagar chun tacú le hiomaíochas eacnamaíoch agus timpeallacht mhaireachtála agus oibre tarraingteach ar ardchaighdeán a chruthú. Déanfar cur chuige saincheaptha i leith na forbartha uirbí a chur i bhfeidhm agus a nascadh le cuspóirí agus gníomhaíochtaí **Tithíocht do Chách** agus leis an infheistíocht trí na **Cistí Náisiúnta Athghiniúna agus Forbartha Tuaithe agus Uirbí, agus** béim ar leith á leagan ar na nithe seo a leanas:

- Dul i ngleic le folúntas, dí-thréigeadh, agus tearcúsáid maoine/talamh
- Cothromaíocht a spreagadh idir an fhostaíocht agus fás an daonra
- An mharbhántacht nó meath na lonnaíochtaí níos lú a aisiompú, trí ról agus feidhmeanna nua a shainiithint agus a bhunú agus trí bhonneagar agus saoráidí áitiúla a fheabhsú
- Aghaidh a thabhairt ar leagáid an fháis/fás imeall an bhaile, trí shaoráidí agus seirbhísí a éascú

Déanfar an clár um **Bainistíocht Ghníomhach Talún** chun dul i ngleic le dí-loghadh, folúntas agus tearcúsáid tailte a chur i bhfeidhm trí

shraith tionscnamh lena n-áirítear éadálacha éigeantacha agus **Cáin Talún Cónaí-Chriosaithe (CTCC)**.

Is é aidhm CTCC forbairt tithíochta ar thailte atá criosaithe agus seirbhísithe go cuí a ghníomhachtú agus a thabhairt chun cinn, trí ghníomhachtú na gceadanna pleanála atá ann ar thailte cheana a spreagadh agus chun tailte oiriúnacha gan cead pleanála a dhreasú chun tús a chur leis an bpróiseas rannpháirtíochta le húdaráis phleanála.

Áirítear le Plean Forbartha Chontae Chiarraí in éineacht leis an bPlean Gníomhaíochta Áitiúil seo roinnt gníomhaíochtaí sonracha chun athghiniúint na lárionad uirbeach a chur chun cinn d'fhonn áiteanna uirbeacha atá tarraingteach, inmharthanach, dea-dheartha agus ar ardchaighdeán a fhorbairt do dhaoine le cónaí iontu, le bheith ag obair iontu agus le cuairt a thabhairt orthu. Ina theannta sin, beidh laghdú ar ranníocaíochtaí forbartha i bhfeidhm maidir leis na láithreáin/réimsí sin atá sainaitheanta mar láithreáin/réimsí a bhfuil gá acu le hathghiniúint de réir Scéim Ranníocaíochtaí Forbartha Chiarraí 2017.

Cuireadh cuspóirí san áireamh freisin ar fud an Phlean chun feabhas a chur ar ghluaiseacht trí bhailte agus sráidbhailte. Bainfear é seo amach trí bhonneagar coisithe agus rothaíochta a fheabhsú agus trí spásanna saoráidí a fhorbairt do chónaitheoirí agus do chuairoteoirí.

2.1.6 An Straitéis Forbartha Foriomlán

Tá an straitéis le haghaidh cheantar an Phlean ag brath ar fhás na mbailte agus na sráidbhailte a shainiithnítear in ordlathas lonnaíochta roinn 3.10.2 de Phlean Forbartha Chontae Chiarraí. Braitheann fás na lonnaíochtaí ar dhaoine a mhealladh trí dhálaí a chruthú a éascaíonn deiseanna fostaíochta do dhaoine a bheith ag obair go háitiúil, rud a neartaíonn a struchtúr uirbeach agus a chruthaíonn éileamh chun tacú le seirbhísí áitiúla. Dá bhrí sin, tá

ríthábhacht le lonnaíochtaí tarraingteacha a fhorbairt chun imirce isteach sa cheantar a mhealladh. Is dúshlán mór é seo do chodanna de cheantar an Phlean, go háirithe toisc gur mheall roinnt ceantar tuaithe lasmuigh de lonnaíochtaí éileamh láidir ar thithíocht de chineál aonuaire tuaithe. Sa Phlean Ceantair Áitiúil seo meastar tionchar an laghdaithe ar an daonra agus rátaí fáis ísle do na príomhbhailte agus sráidbhailte agus na himpleachtaí sóisialta, eacnamaíocha agus comhshaoil níos fadtéarmaí le haghaidh an cheantair.

Tá sé ríthábhachtach d'inbhuanaitheacht na lonnaíochtaí mais chriticiúil daonra a fhorbairt agus a chothú. Is é aidhm don Chroístraitéis & Straitéis Lonnaíochta mar a leagtar amach i gCaibidil 3 de Phlean Forbartha Chontae Chiarraí 2022-2028 tacú le forbairt inbhuanaithe na mBailte Réigiúnacha agus na mBailte Ceantair chun a spriocanna daonra a bhaint amach.

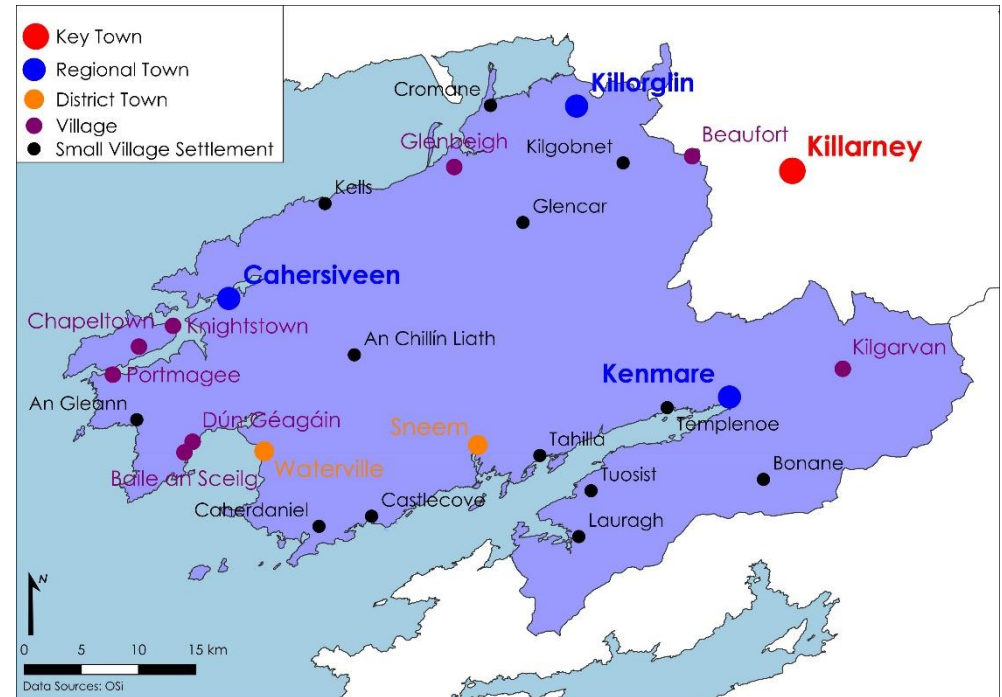
Beidh an méid seo a leanas i gceist le ceantar bardasach Phlean Ceantair Áitiúil Neidín:

- Leagfar béim ar fhás na bpríomhlonnaíochtaí i **gCathair Saidhbhín, Neidín** agus **Cill Orglan**, agus go pointe níos lú **an tSnaidhm** agus **an Coireán**, ós iad na príomhionaid le haghaidh infheistíochta amach anseo i dtithíocht, i bhfostaíocht, sa bhonneagar, in áiseanna sóisialta agus pobail. (Tá an fhorbairt i Neidín faoi réir thógáil áiseanna cóireála fuíolluisce uasghrádaithe) Tá teorainn le forbairt lonnaíochtaí eile lena n-áirítear **Gleann Beithe, Cill Garbhán** agus **Lios an Phúca** mar gheall ar easpa bonneagair uisce agus fuíolluisce leordhóthanaigh agus pleananna le haghaidh infheistíocht chaipitil. I lonnaíochtaí seanbhunaithe amhail iad sin ina bhfuil tailte oiriúnacha, sainaitníodh na tailte sin le haghaidh úsáid chónaithe fhadtéarmach (criosaithe R4).
- Sainithneofar tailte le haghaidh **forbairt amach anseo** a chomhlíonfaidh na riachtanais atá beartaithe do gach

príomhlonnaíocht agus a thabharfaidh rogha réasúnta suímh dóibh siúd a bhfuil sé i gceist acu forbairt a dhéanamh.

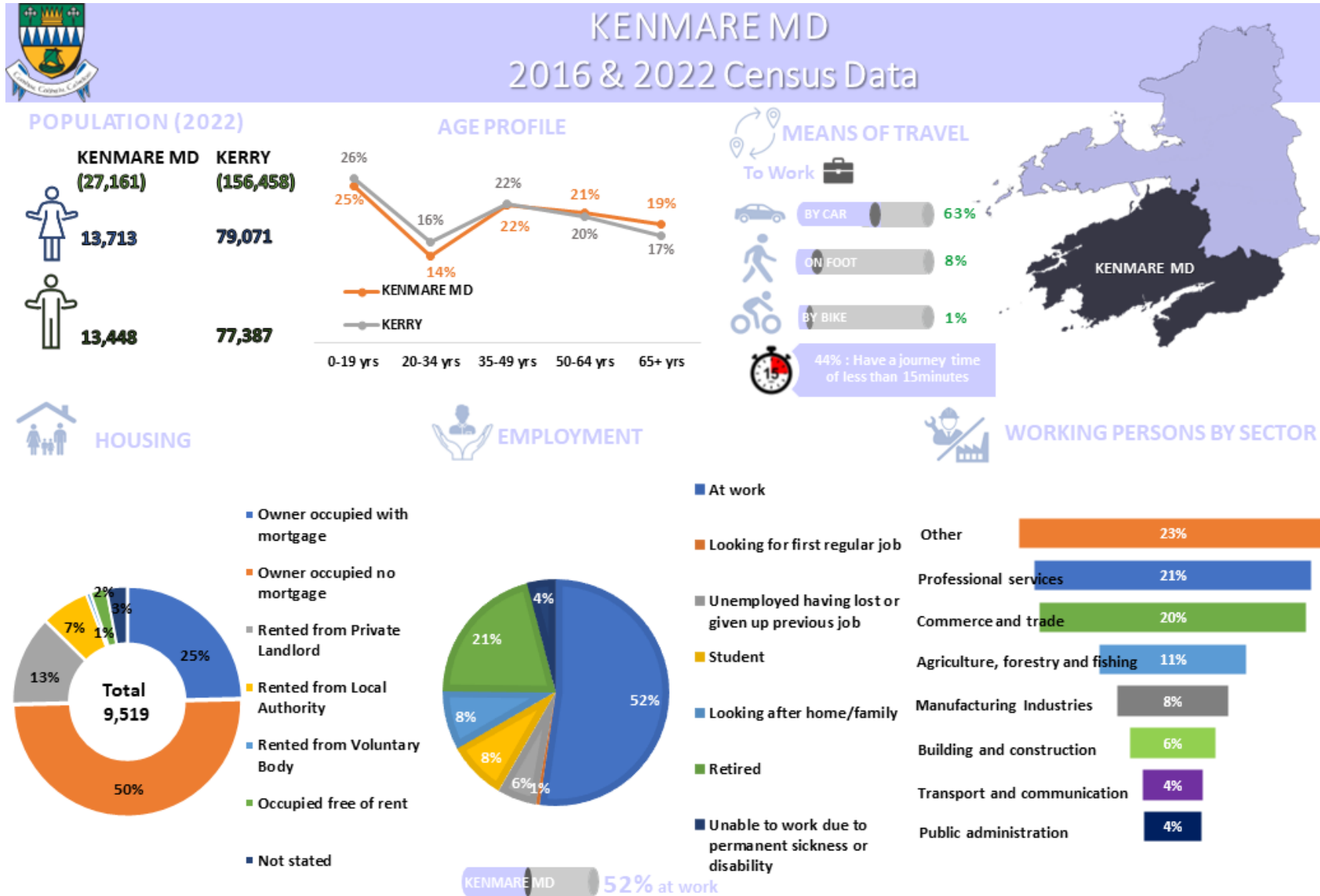
- Cuirfear ról lár an bhaile/sráidbhailte chun cinn mar an áit is fearr le haghaidh forbairt chónaithe agus miondíola amach anseo. Ar aon dul leis sin, tabharfar tús áite **d'athghiniúint agus d'athnuachan** bhailte, shráidbhailte agus lonnaíochtaí sráidbhailte beaga an phlean, chun tacú le pobail bhríomhara agus neartaithe, agus le spreagthóirí an fháis gheilleagraigh.
- Cuirfear deiseanna **forbartha cónaithe** ar fáil chun freastal ar gach éileamh eanála i lonnaíochtaí ceantar bardasach trí thimpeallachtaí tógtha sláintiúla agus comharsanachtaí inbhuanaithe a fhorbairt chun tacú le spriocanna maidir le gníomhú ar son na haeráide.
- Ceadófar **forbairtí braislí** cónaithe ar mhionscála a ndéanann aonaid chóireála fuíolluisce aonair freastal orthu i sráidbhailte ainmnithe agus i lonnaíochtaí sráidbhailte beaga mar a leagtar amach faoi Thábla 5.1 de Phlean Forbartha Chontae Chiarraí.
- Le cáilíochtaí intreacha an Phlean Ceantair Áitiúil, lena n-áirítear sócmhainní sóisialta, áineasa, cultúrtha agus comhshaoil, mar aon le deiseanna fostaíochta ar ardchaighdeán, cuirfear suíomh uathúil agus cáilíocht saoil ar fáil do na cónaitheoirí agus do chuirteoirí.
- Déanfar dídhonrú tuaithe a chomhrac trí **líonra lonnaíochtaí inmharthana** a sholáthar a chuirfidh na seirbhísí is gá ar fáil chun an daonra tuaithe a chothú.
- Beidh rochtain éasca ar leathanbhanda ar ardchaighdeán ar fáil i ngach réimse lena n-éascófar obair ón mbaile agus forbairt na mol comhoibre.
- Éascóidh soláthar bonneagair **uisce agus fuíolluisce leordhóthanaí** forbairt inbhuanaithe lonnaíochtaí gan drochthionchar ar an gcomhshaoil.

- Tá an comhsaol cosanta go leordhóthanach, lena n-áirítear an tírdhreach, éiceolaíocht, uisce, aer agus cáilíochtaí ithreach.
- Tá an táirge turasóireachta á chothú go hiomlán agus táthar ag cur ar a chumas dó **acmhainneacht uasta** a bhaint amach.
- Beidh soláthar miondíola i gcomhréir le méid na lonnaíochta agus leis an éileamh a thiocfaidh chun cinn.
- Tosaíocht le haghaidh fhorbairt an limistéir amach anseo is ea an bonnagar, an comhsaol agus tacaíocht chomhordaithe na ngníomhaithe uile chun deiseanna fostaíochta a chruthú, go háirithe i dtionscail dhúchasacha chruthaitheacha agus eolasbhunaithe.
- Feidhmeoidh lonnaíochtaí an cheantair mar **phointe fócasach do sheirbhísí** a fhreastalaíonn ar a gcúlchríoch tuaithe máguaird. Beidh leibhéal an tsoláthair seirbhíse i gcomhréir le méid na lonnaíochta, an tsoláthair bonnagair agus an éilimh ón gcúlchríoch tuaithe a bhfreastalaítear uirthi.
- Déanfar suíomh na mbailte a chosaint trí chosc a chur ar shraoilleáil nó forbairt fhánach trí limistéir de thailte neamhfhorbartha a chothabháil ar imeall lonnaíochtaí.
- Le beartais tuaithe Phlean Forbartha Chontae Chiarraí **neartófar pobail tuaithe** agus caomhnófar an féiniúlacht agus an oidhreacht chultúrtha agus shóisialta áitiúil.

Fíor 2.1: Ceantar Bardasach Neidín Orlathas na Lonnaíochtaí

Cuspóirí Forbartha Straitéisí Foriomlána	
Cuspóir Uimh.	Is cuspóir de chuid na Comhairle é an méid seo a leanas a dhéanamh:
KENMD — 1	Cáilíocht saoil níos fearr a chur ar fáil do gach saoránach i limistéar an Phlean trí acmhainneacht eacnamaíoch an cheantair a chur chun cinn, a thimpeallacht nádúrtha agus thógtha a chosaint agus a oidhreacht chultúrtha a chosaint.
KENMD — 2	Tacú le ról straitéiseach Chathair Saidhbhín, Neidín agus Chill Orglan mar lárionaid d'fhás eacnamaíoch agus d'fhostaíocht chun feidhmiú mar chatalaigh le haghaidh na forbartha inbhuanaithe laistigh dá gcúlchríocha, ar bhealach atá i gcomhréir le prionsabail chúí pleanála agus forbartha inbhuanaithe.
KENMD — 3	Tús áite a thabhairt d'athghiniúint agus d'athnuachan na mbailte agus na sráidbhailte i gceantar bardasach Phlean Ceantair Áitiúil Neidín chun tacú le pobail bhríomhara agus neartaithe agus le spreagthóirí an fháis gheilleagraigh. Cuirfear béim ar athnuachan foirgneamh tearcúsáidte, agus is ar thailte a shaináithneofar le haghaidh na n-úsáidí sin a bheidh gach forbairt nua chónaithe agus mhiondíola amach anseo sna lonnáochtaí baile/sráidbhaile/sráidbhaile beag.

Fíor 2.2: Ceantar Bardasach Neidín- Príomhstaidreamh [Daonáireamh 2016 & 2022]

Ceantar Bardasach	Daonáireamh 2011	2016 Daonáireamh	2022 Daonáireamh	% Athrú 2016-2022
Neidín	24562	25062	27161	+ 8.4
Oileán Chiarraí — Corca Dhuibhne	31195	31326	33004	+5.4
Lios Tuathail	28802	28674	29285	+2.1
Trá Lí	33265	33038	35922	+8.7
Cill Airne	27678	29607	31086	+5.0

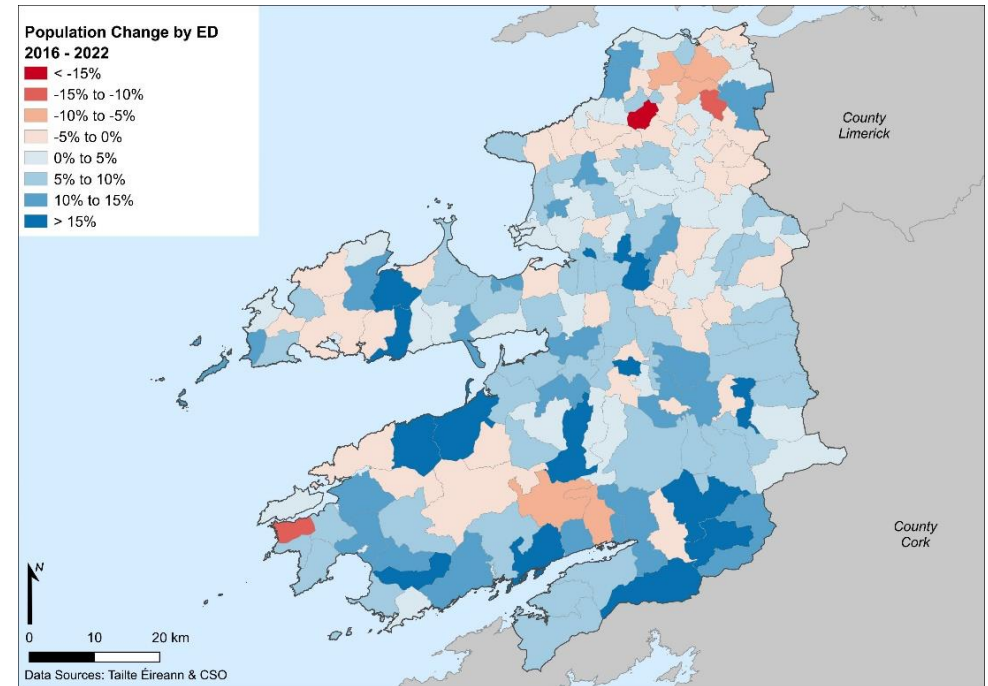
2.2 Daonra

Léiríonn torthaí Dhaonáireamh 2022 go bhfuil daonra Chontae Chiarraí méadaithe ó 147,707 go 156,458, méadú 5.9 % agus léiríodh gur thaifeadh an Stát méadú foriomlán 8.1 % thar an tréimhse chéanna. Léiríonn an méadú daonra i gCiarraí treocht dhearfach i gcomparáid leis an tréimhse idirdhaonáirimh roimhe sin 2011-2016 inar tháinig méadú 1.5 % ar an daonra. Mar sin féin, tá an méadú daonra fós ar cheann de na teagmhais fáis daonra is ísle a taifeadh sa stát. Tá an méadú daonra idir 2016 agus 2022 scaipthe ar fud an chontae. Tháinig laghdú ar an daonra sna ceantair is forimeallaí in iarthar agus in iardheisceart an chontae agus i gcodanna den tuaisceart, agus is na toghcheantair in aice le bailte Thrá Lí agus Chill Airne, Neidín agus Cill Orglan a bhí na leibhéil fáis ab airde. Tarraingítear aird i dTábla 2.1 agus i bhFíor 2.4 ar phatrúin an athraithe daonra le linn na dtréimhsí daonáirimh.

Taifeadh daonra 27,161 le haghaidh Cheantar Bardasach Neidín in 2022. Ba mhéadú 8.4 % é sin ar fhiúir 2016 inar 25,062 a taifeadh. I gcomparáid le ceantar bardasach Thrá Lí, is é sin an méadú ba mhó a tháinig ar dhaonra na gceantar bardasach go léir

idir 2016-2022, méadú + 8.7%. Léirigh gach ceantar bardasach méadú sa daonra thar thréimhse an daonáirimh (Féach Tábla 2.1).

Tábla 2.1: Daonra na nDaonáireamh 2011-2022

Fíor 2.3: Athrú Daonra 2016-2022 (Daonáireamh 2016 & 2022)

I dtorthaí dhaonáireamh 2022 taifeadh daonra gnáthchónaitheach 2,566 le haghaidh Neidín agus 2,163 le haghaidh Chill Orglan. I nDaonáireamh 2022 taifeadh daonra 1,297 le haghaidh Chathair Saidhbhín, rud a d'fhág gurb é an dara baile réigiúnach is lú sa Chontae é.

Cuireann na bailte réigiúnacha naisc thábhachtacha ar fáil le réigiúin chónagaracha agus tá an acmhainneacht fáis acu amach

anseo chun freastal ar fhás os cionn an mheáin in éineacht leis an infheistíocht is gá i gcruithú fostaíochta, seirbhísí, saoráidí agus iompar inbhuanaithe. Lasmuigh de na bailte réigiúnacha i limistéar an phlean, tá boinn daonra bheaga ag na lonnaíochtaí eile.

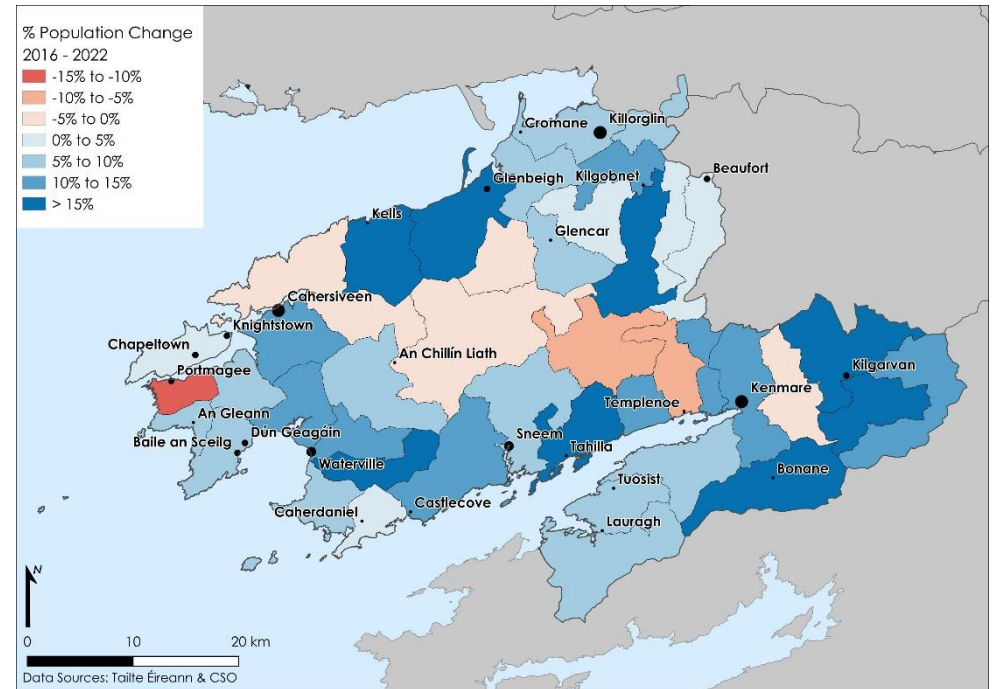
Tá difríochtaí suntasacha idir daonraí bhailte réigiúnacha Neidín, Chill Orglan agus Chathair Saidhbhín agus na bailte ceantair ainmnithe, an tSnaidhm (daonra, 386) agus An Coireán (daonra, 555).

Lonnaíocht/Ceantar	2011	2016	2022
Cathair Saidhbhín	1168	1041	1297
Neidín	2175	2376	2566
Cill Orglan	2082	2199	2163
Ceantar Bardasach Neidín	24562	25062	27161

Tábla 2.2: Daonra na mBailte Réigiúnacha/Ceantar Bardasach 2011-2022 (an Phríomh-Oifig Staidrimh)

Toghroinn le hEochair/Réigiúnach Baile	2016	2022	2016-2022 Athrú Iarbhír	2016-2022 % Athrú
Cill Orglan	4355	4670	315	7.2 %
Neidín	3127	3520	393	12.6 %
An Chathair (Cathair Saidhbhín)	1823	2061	238	13.1 %

Tábla 2.3 Fás daonra — Daonáireamh 2022

Fíor 2.4: Athrú Daonra de réir Toghroinn 2016-2022

2.2.1 Forbairt Tithíochta 2012-2022

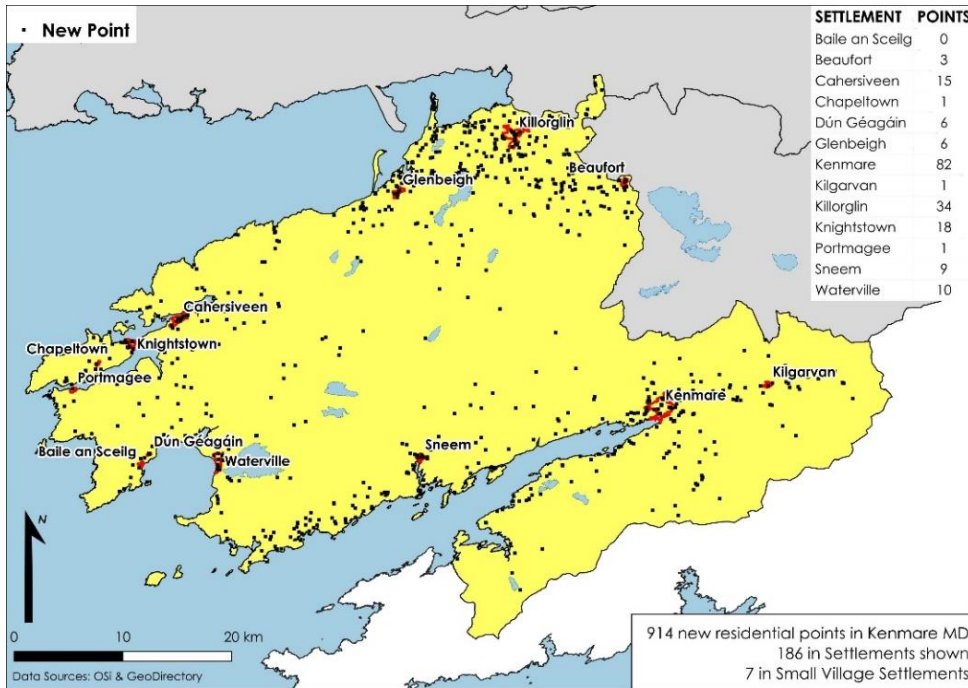
Tá léiriú in anailís chomparáideach a rinneadh ar bhunachar sonraí seoltaí cónaithe Log-Eolaire ó 2012-2022 ar an leibhéal forbartha i limistéar plean Ceantair Áitiúil Cheantar Bardasach Neidín. Léiríonn na pointí atá léirithe i bhFíor 2.5 suíomh na forbartha cónaithe nua ó 2012-2022. Cuireadh 914 pointe breise isteach sa tréimhse 10 mbliana sin. Tá an tromlach mór 721 nó 79 % suite sa chuid tuaithe de limistéar an phlean, is é sin, lasmuigh de theorainn forbartha na lonnaíochtaí. Dá bhrí sin, tharla méid suntasach forbartha tuaithe i bhfoirm tithíochta tuaithe aonuaire laistigh de limistéar an Phlean.

2015-2022	Iarratais	Aonaid Ceadaithe	An líon Tithe Saoire dá gceadaítear athrú úsáide chuig buanáiteanna cónaithe príobháideacha.
Neidín	34	53	29
Cill Orglan	8	172	
Cathair Saidhbhín	6	13	
An Coireán	5	6	3
Baile an Ridire	3	3	
Cill Gharbháin	2	9	
An tSnaidhm	2	8	
Lios an Phúca	2	2	
Gleann Beithe	2	2	
An Caladh	1	8	
Baile an Sceilg, Baile an tSéipéil, Dún Géagáin	0	0	
Lonnaíochtaí Sráidbhailte Beaga	5	5	
Tuaithe	337	354	20
Iomlán	407	635	52

Tábla 2.4 Aonaid chónaithe atá ceadaithe 2015-2022

Le linn shaolré Phlean Forbartha Chontae Chiarraí 2015-2021 (ar cuireadh síneadh leis), tugadh cead do 635 aonad cónaithe i limistéar an phlean. Amach as na haonaid sin, is lonnaíochtaí a deonaíodh 280 díobh, agus deonaíodh 354 aonad cónaithe i gceantair thuaithe an cheantair bhardasaigh. Leagtar béim i dTábla 2.4 ar an líon íseal aonad cónaithe a cheadaítear in dhá

cheann de na bailte réigiúnacha ainmnithe — Neidín agus Cathair Saidhbhín. Bhí tionchar suntasach ag an easpa fuíolluisce leordhóthanaigh i Neidín ar an bpoitéinseal forbartha agus bhí tionchar ag saincheisteanna ar nós meath an daonra, agus dálaí socheacnamaíocha ar fhorbairt i gCathair Saidhbhín. Leanfaidh forbairt tuaithe lasmuigh de lonnaíochtaí atá ann cheana de bheith ag lagú mealltacht na mbailte agus na sráidbhailte sin ó thaobh infheistíocht isteach, poist agus seirbhísí amach anseo. D'fhéadfadh patrúin iomarcacha chomaitéireachta atá bunaithe ar charranna a bheith mar thoradh ar phatrúin neamh-inbhuanaithe forbartha i gceantair thuaithe chun rochtain a fháil ar fhostaíocht, ar shiopaí agus ar sheirbhísí eile agus cuireann siad éilimh níos mó ar fhorbairt bonneagair neamheacnamaíoch agus ar an ngá atá le seirbhísí eile lasmuigh de na príomhlimistéir lonnaíochta. Ina theannta sin, tá an patrún lonnaíochta seo ag teacht le beartas um ghníomhú ar son na haeráide a fhéachann le lonnaíochtaí uirbeacha a chomhdhlúthú. Cinnteoidh comhdhlúthú go ndéanfar acmhainní nádúrtha a chosaint, amhail láithreáin ghlasa, acmhainní uisce agus, ag an am céanna, níos mó seirbhísí poiblí a cheadú, amhail tionscnaimh uisce agus iompair áitiúla.

Fíor 2.5: Pointí Logeolaire Cónaitheacha Nua 2012-2022

2.2.2 Spriocanna Daonra agus Tithíochta

Tá na réamh-mheastacháin daonra do Chontae Chiarraí leagtha amach i gCroístraitéis & i Straitéis Lonnaíochta Phlean Forbartha Chontae Chiarraí. Tá Plean Forbartha Chontae Chiarraí ailínithe, a mhéid is indéanta, leis na cuspóirí beartais náisiúnta agus réigiúnacha a leagtar amach sa Chreat Náisiúnta Pleanála agus sa Straitéis Spáis agus Eacnamaíochta Réigiúnach. Táthar ag súil gurb íad na príomhbhailte Trá Lí agus Cill Airne na hinnill fáis i gContae Chiarraí, le tacaíocht ó bhailte réigiúnacha Lios Tuathail, Oileán Chiarraí, Neidín, Cill Orglan, Daingean Uí Chúis, Baile an Bhuinneánaigh, Cathair Saidhbhín agus Baile an Mhuilinn. Tugtar cuntas i dTábla 2.5 ar scála an fháis ar bhonn lonnaíochtaí aonair i gCeantar Bardasach Neidín dá bhforáiltear i bPlean Forbartha Chontae Chiarraí. Is deacair an fás a thuar i gcás na sráidbhailte

mar gheall ar a mbonn daonra níos ísle. Is féidir le figiúirí fortreoracha fáis gníomhú mar bhacainn ar fhorbairt in amanna agus is minic nach gcuirtear san áireamh leo bacainní stairiúla ar an bhfás amhail táimhe margaidh agus easpa bonneagair.

Príomh-Lonnaíochtaí	Plean Gníomhaíochta don Oideachas
Cathair Saidhbhín	101
Neidín	204
Cill Orglan	251
An tSnaidhm	21
An Coireán	41

Tábla 2.5: Tábla Croístraitéis Phlean Forbartha Chontae Chiarraí 2022-2028

2.3 Forbairt Inbhuanaithe ar Úsáid Talún

2.3.1 Limistéir Athnuachana agus Athghiniúna Uirbí

Is é príomhfhócas an Phlean seo ná athfhorbairt agus athnuachan láir na bailte agus na sráidbhailte a spreagadh trí bhearta éagsúla athghiniúna agus athchóirithe seachas leathnú agus sraoilleáil leanúnach bailte agus sráidbhailte amuigh faoin tuath. Ar aon dul leis sin, tá sé mar sprioc ag an bPlean go seachadfar 30 % ar a laghad de thithíocht nua laistigh den fhabraic fhoirgnithe atá ann faoi láthair i gCathair Saidhbhín, i Neidín agus i gCill Orglan ar láithreáin líonta agus nó láithreáin athfhorbraíochta.

Sainithnítear sa Phlean limistéir/sráideanna agus suímh aonair a bhfuil gá acu le hathnuachan agus le hathghiniúint. Is é an príomhchuspóir aird a tharraingt ar na deiseanna atá ann príomhshuímh a athfhorbairt laistigh de na bailte agus na sráidbhailte i gcás ina bhfuil sé d'acmhainn ag na suímh sin cur le hathbheochan na lonnaíochtaí sin agus feidhmiú mar chatalaíoch d'fhorbairt eile.

I gcás inar sainaitníodh limistéir athghiniúna/láithreáin ina bhfuil deiseanna, beidh laghdú ar thobhaigh ranníocaíochta forbartha i bhfeidhm de réir Scéim Ranníocaíochtaí Forbartha Chomhairle Contae Chiarraí 2017. I measc na limistéar athghiniúna tá foirgnimh thréigthe, fholmha agus tearcúsáidte ar shráideanna, agus láithreáin athfhorbraíochta agus sainaitníodh iad sin sna caibidlí socraíochta ábhartha.

Tá sé tábhachtach a aithint go bhfuil athfhorbairt na láithreán athfhorbraíochta níos inbhuanaithe ná forbairt láithreán úrnua agus gur cheart iad a spreagadh. Agus tograí maidir le hathfhorbairt á bplé, tá sé tábhachtach aghaidh a thabhairt ar phoitéinseal na láithreán seo d'fhorbairt eacnamaíoch agus do chruthú fostaíochta.

Téann folúntas agus tearcúsáid stoc foirgneamh uirbeach i bhfeidhm go háirithe ar Chathair Saidhbhín agus ar Chill Orglan ach is fadhb fhorleatach é freisin ar fud limistéar an Phlean. Is é an toradh a bhíonn ar easpa áitíochta patrúin forbartha neamh-inbhuanaithe agus le foirgnimh fholmha bíonn baol ann maidir le dearóiliú agus meathlú. Déanfaidh an Chomhairle laghdú ar na caighdeáin spáis oscailte agus carrchlóis a mheas i lonnaitheáil le haghaidh thograí cóiríochta “mair os cionn an siopa” i limistéir athghiniúna ainmnithe faoi réir saoráidí cónaithe a chosaint, nuair is cuí leis an Údarás Pleanála.

2.3.2 Mionteagaisc Dearaidh

Ullmhaíodh roinnt Mionteagaisc Deartha le haghaidh suímh chónaithe críosaithe neamhfhorbartha úrnua laistigh de na príomhlonnaitheáil. Féachann na mionteagaisc dearaidh seo le

creat forbartha a chur ar fáil d'fhorbairt inbhuanaithe, chéimnithe agus chomhtháite na dtailte cónaithe seo agus na dtailte críosaithe eile.

Bunaítear leis na Mionteagaisc na prionsabail leathana forbartha le haghaidh na limistéar agus leagtar amach iontu dáileadh ginearálta na n-úsáidí talún, na gcóras cúrsaíochta agus na bpríomhphointí rochtana. Léirítear sna Mionteagaisc freisin an chaoi ar cheart d'úsáid talún amach anseo comhtháthú leis an bhforbairt máguaird agus foráil a dhéanamh maidir le céimniú amach na forbartha amach anseo.

Féachann na Mionteagaisc leis an méid seo a leanas a léiriú, agus aird á tabhairt ag an am céanna ar chomhthéacs agus ar charachtar an láithreáin atá ann cheana:

- Leagan amach agus dáileadh foriomlán na n-úsáidí agus an spáis oscailte ar na tailte atá i gceist;
- Príomhbhonneagar agus príomhrochtain bóithre;
- Príomhbhealaí coisithe agus rothaíochta agus rochtain orthu;
- Feabhsuithe ar an mbonneagar bóithre atá ann cheana; agus
- Gnéithe de luach bithéagsúlachta atá ann cheana a ionchorprú (e.g. fáilta sceach, crainn, sruthchúrsaí) agus bithéagsúlacht a fheabhsú.

Tá seachadadh an bhonneagair/na bprionsabal thuas leagtha amach sna léarscáileanna a ghabhann leo. Tá aird ag na moltaí atá sna Mionteagaisc seo ar na beartais, ar na cuspóirí agus ar na caighdeáin atá i bPlean Ceantair Áitiúil Cheantar Bardasach Neidín agus i bPlean Forbartha Chontae Chiarraí. Úsáidfeadh na Mionteagaisc mar uirlis chun forbairt chomhordaithe a chur i gcrích sna blianta amach romhainn. Cinnteoidh sé go mbeidh an fhorbairt comhtháite agus deartha go cuí de réir phleanáil chuí agus fhorbairt inbhuanaithe an cheantair. Sna Mionteagaisc Dearaidh moltar cineálacha forbartha a fhéachann le saoráid chónaitheach atá

ann cheana a chosaint, cosaint á tabhairt aici do ghnéithe suntasacha agus d'ainmniúcháin oidhreachta agus iarracht á déanamh iontu spás oscailte a chur ar fáil i gcomhréir leis an bPlean Ceantair Áitiúil/Plean Forbartha Chontae Chiarraí.

Tá treoirínte/caighdeáin bainistíochta forbartha le fáil in Imleabhar 6 de Phlean Forbartha Chontae Chiarraí agus sonraítear beartais agus cuspóirí maidir le comhfhorbairt áite i gCaibidil 4 Bailte agus Sráidbhailte Phlean Forbartha Chontae Chiarraí.

2.4 Ceantair Tuaithe

Deir Éire 2040 - An Creat Náisiúnta Pleanála gur tírdhreach í an tuath atá beo agus ina mbítear beo, agus gur cheart gurb ea i gcónaí, tírdhreach ina ndírítear ar riachtanais na ngeilleagar tuaithe agus na bpobal tuaithe, í bunaithe ar an talmhaíocht, ar fhoraoiseacht, ar thurasóireacht agus ar fhiontar tuaithe, agus forbairt ribín agus ró-shraoilleáil ó cheantair uirbeacha á seachaint agus cáilíochtaí comhshaoil á cosaint san am céanna.

Déanann na bealaí Náisiúnta Tánaisteacha N70, N71 agus N72, roinnt bóithre réigiúnacha agus gréasán fairsing bóithre áitiúla ar cheantar an Phlean. Tá sé tábhachtach go mbeadh aon fhorbairt sa cheantar tuaithe inghlactha ó thaobh sábháilteachta tráchta de agus nach mbeidh tionchar diúltach aige ar an acmhainn iompair ná ar shábháilteacht ghinearálta na mbóithre poiblí i gcomhréir le Roinn 14.4 de Phlean Forbartha Chontae Chiarraí.

2.4.1 Cineálacha Ceantair Tuaithe¹

Sainithníodh cineálacha Ceantair Tuaithe i gCaibidil 5 de Phlean Forbartha Chontae Chiarraí 2022-2028. Is iondúil gurb éard is saintréithe do limistéar an cheantair bhardsaigh *ceantair tuaithe atá faoi thionchar suntasach uirbeach* agus *ceantair thuaithe faoi*

Thionchar Uirbeach. Tá an ceantar máguaird agus na ceantair thuaithe mórthimpeall na mbailte réigiúnacha faoi thionchar uirbeach. Tá leibhéal agus patrún reatha na forbartha sna ceantair thuaithe seo neamh-inbhuanaithe. Is féidir na tuaithe mar shócmhainn réigiúnach a laghdú de thoradh tionchar carnach na forbartha faoin tuath a dhéanann damáiste don tírdhreach, do cháilíocht an uisce, do leasanna bithéagsúlachta agus trí fhadhbanna breise nach bhfuil gá leo a chruthú maidir le bonneagar agus seirbhísí a sholáthar agus spleáchas ar charranna agus ardúsáid fuinnimh a mhéadú.

Féachfaidh an Chomhairle le freastal ar fhíorthithíocht a ghintear faoin tuath sa cheantar ina n-eascaíonn sí agus chun freastal ar thithíocht a ghintear i gceantair uirbeacha laistigh de theorainn forbartha na mbailte agus na sráidbhailte go léir, de réir Chaibidil 5, Straitéis Lonnaíochta Phlean Forbartha Chontae Chiarraí.

2.5 Pobail Inbhuanaithe

Maidir le soláthar cuí bonneagair phobail agus shóisialta ar ardchaighdeán, sna háiteanna is iomchuí agus i gcomhar le tithíocht agus forbairt eile, aithníonn an Chomhairle go bhfuil sin tábhachtach do gach aois agus cumas sa tsochaí agus gur cuid riachtanach é chun pobail inbhuanaithe agus phleanáilte i gceart a thógáil.

Tacaíonn an Chomhairle leis an gcreat láidir idirghníomhaireachta agus pobail atá sa Chontae, lena n-áirítear an Coiste Forbartha Pobail Áitiúil agus an Lónra Rannpháirtíochta Poiblí. Tá tionchar ag na réimsí leathana beartais atá forbartha cheana féin maidir le Éire Shláintiúil, leis na Cláir a bhaineann le bheith le Daoine Scothaosta, Daoine faoi Mhíchumas agus Grúpaí Mionlaigh chomh maith leis na beartais Náisiúnta Sláinte & Oideachais.

¹ Féach roinn 5.5 de Imleabhar 1 de Phlean Forbartha Chontae Chiarraí chun teacht ar an sainmhíniú ar Chineál Ceantair Tuaithe.

Leagtar amach i gCreat Chiarraí Sláintiúil 2021-2027 fíis inar féidir le gach duine sa chontae leas a bhaint as sláinte fhisiciúil agus mheabhrach agus as a fholláine iomlán, áit ina bhfuil meas ar an bhfolláine agus ina dtacaítear léi ag gach leibhéal den tsochaí agus ina bhfuil freagracht ar gach duine. D'fhéadfadh trí cholún straitéise i bPlean Chiarraí Sláintiúil 2019 tionchar dearfach a imirt ar shláinte agus ar fholláine daoine i gCiarraí, lena n-áirítear tionscnamh na mBailte agus Sráidbhailte Sláintiúla faoi stiúir an Phobail.

Oibreoidh Comhairle Contae Chiarraí i gcomhpháirtíocht leis an earnáil oideachais/sláinte, le pobail agus le gníomhaireachtaí eile chun cuspóirí an Phlean seo a chur i bhfeidhm agus chun áiseanna a fhorbairt i bpríomhionaid i limistéar an phlean, nuair is féidir. Agus láithreáin a d'fhéadfadh ina láithreáin le haghaidh saoráidí den sórt sin á sainiú, ba cheart an méid seo a leanas a chur san áireamh: — srianta comhshaoil, an taisteal gníomhach a éascú, lonnaitheacht agus beocht pobail. Cabhraíonn Comhairle Contae Chiarraí le daoine cóiríocht oiriúnach a chur ar fáil dóibh siúd nach bhfuil in ann a gcuid féin a chur ar fáil trí úsáid a bhaint as na roghanna tithíochta sóisialta éagsúla agus trí fhorbairt pobal inbhuanaithe a éascú. Mar gheall ar an gcoimhlínt atá ann faoi láthair in Oirthear na hEorpa, tá ról gníomhach ag Comhairle Contae Chiarraí maidir le tacaíocht agus óstáil a thabhairt do theaghlaigh a dteastaíonn ár gcúnamh uathu chun cóiríocht a fháil agus chun rochtain a fháil ar thacaíochtaí eile.

Tacaíonn an Plean leis an Straitéis um Imeascadh Imirceach Chiarraí 2023 (lena hullmhú) a bhfuil sé d'aidhm aici caighdeán maireachtála na n-inimirceach a fheabhsú agus a thacaíonn le lánpháirtíú na n-inimirceach sa phobal.

2.5.2 Leanaí agus Daoine Óga

Aithníonn an Chomhairle gur gá an leas is fearr is féidir a bhaint as deiseanna d'áiseanna fóillíochta agus áineasa do leanaí/óige ag

áiteanna cuí. Le feabhsuithe ar an ríocht phoiblí, is féidir le láir bailte a bheith ina n-áiteanna tarraingteacha le haghaidh daoine óga.

Tacaíonn Plean Forbartha Chontae Chiarraí le beartais chun aghaidh a thabhairt ar riachtanais súgartha agus áineasa leanaí agus daoine óga, agus aird ar leith á thabhairt ar riachtanais leanaí agus daoine óga faoi mhíchumas.

Plean Gníomhaíochta don Oideachas	
Cuspóir Uimh.	Is cuspóir de chuid na Comhairle é an méid seo a leanas a dhéanamh:
KENMD — 4	Tacú le grúpaí áitiúla spóirt, grúpaí pobail agus grúpaí eile chun áiseanna a fhorbairt, in áiteanna cuí, ar fud cheantar an Phlean.
KENMD — 5	Tacú le Saoráidí Pobail ilúsáide/ilchuspóra a sholáthar a spreagann comhroinnt i measc grúpaí pobail agus atá deartha le haghaidh gníomhaíochtaí ilúsáide agus comhroinnte amach anseo.
KENMD — 6	Tacú le Straitéis um Imeascadh Imirceach Chiarraí 2023 agus lena hullmhú.
KENMD -7	Éascaíocht a dhéanamh do reilig nua a sholáthar ar bhealach inbhuanaithe i mBaile an tSéipéil agus i Lios an Phúca agus reiligí atá ann cheana a leathnú de réir mar is cuí.

KENMD — 8	Éascaíocht a dhéanamh do chlós súgartha agus seirbhísí cáilíochta eile a sholáthar in áiteanna cuí.
KENMD-9	Spásanna “crochadh thart” atá sábháilte agus fáilteach a chur ar fáil do leanaí agus do dhaoine óga, in áiteanna cuí.
KENMD-10	Rannpháirtíocht leanaí agus daoine óga i ndeiseanna seirbhíse a mhéadú.
KENMD-11	Deiseanna a chur ar fáil do leanaí agus do dhaoine óga a bheith páirteach ina bpobail spéise agus rannchuidiú leo.
KENMD-12	Moltaí Chreat Chiarraí Sláintiúil & Beartas Súgartha agus Fóillíochta Chiarraí a chur i bhfeidhm i gcomhar leis na gníomhaireachtaí ábhartha uile.

2.6 Limistéir Ghaeltachta, Cultúr & Oidhreacht

2.6.1 Gaeltacht Uíbh Ráthach

Clúdaíonn Gaeltacht Uíbh Ráthach ceantar fairsing laistigh den chuid lárnach de limistéar an cheantair bardasaigh. Is cuid thábhachtach é seo de thraidisiún teanga, sóisialta agus cultúrtha an chontae. Ní mór gach iarracht a dhéanamh chun traidisiúin Ghaeltachta a chaomhnú, a chothabháil agus a chur chun cinn. Tá oidhreacht chultúrtha cheantar Leithinis Uíbh Ráthaigh an-láidir. Is óna éagsúlacht i dtaca le tírdhreach, béaloideas, stair, seandálaíocht, ceol, teangeolaíocht agus litríochta a fhaigheann an ceantar a charachtar uathúil agus a fhéiniúlacht. Go háirithe, tugtar aitheantas don cheantar as a oidhreacht theangeolaíoch, é

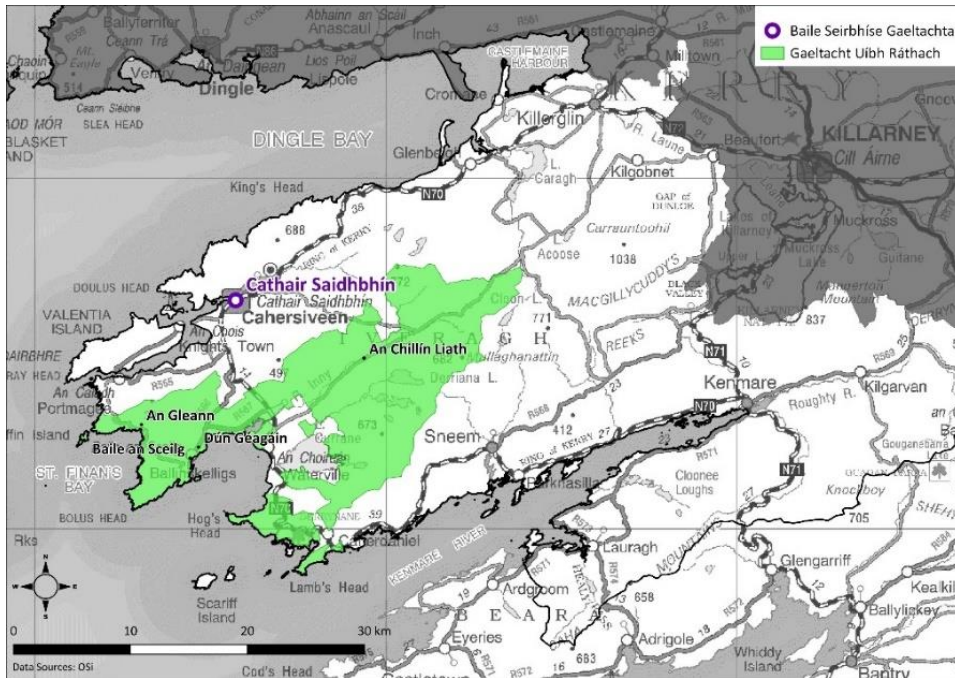
ar cheann de na ceantair sa tír atá fágtha ina labhraítear an Ghaeilge.

Tá an Plean Ceantair Áitiúil seo ag iarraidh cur le húsáid na Gaeilge sa cheantar Gaeltachta, agus tacaíonn Cuspóir 8-8 de Phlean Forbartha Chontae Chiarraí leis seo, áit ina deirtear go gcoimeádfar do Ghaeilgeoirí 66 % ar a laghad de na Forbairtí Tithíochta ar thailte críosaithe R1 agus R4 laistigh de na ceantair Ghaeltachta.

Fíor 2.6: Radharc ar Trá Dhoire Fhíonáin [Laisligh den Ghaeltacht]

Léirítear achar an cheantair Gaeltachta i bhFíor 2.7; mar sin féin, tá laghdú ag teacht ar úsáid laethúil na teanga. Tá tábhacht náisiúnta ag baint le cosaint na Gaeilge agus tá sé ríthábhachtach dár bhféiniúlacht náisiúnta. Is iad na príomhthosca atá le cur san áireamh ina chaomhnú (i gcomhthéacs an phlean úsáide talún seo) ná déimeagrafaigh, tosca eacnamaíocha, saoraidí agus bonneagar. Tá sé ríthábhachtach go mbeadh deiseanna ar fáil do dhaoine an Ghaeilge a úsáid go laethúil sa phobal taobh amuigh den chóras oideachais.

Fíor 2.7: Gaeltacht Uíbh Ráthach

2.6.1.1 Pleanáil Teanga

Sa Chreat Náisiúnta Pleanála leagtar béim ar an tábhacht bhaineann leis an bpróiseas pleanála maidir leis an teanga, tábhacht dá bhforáiltear faoi Acht na Gaeltachta 2012. Aithníonn Comhairle Contae Chiarraí an tábhacht bhaineann leis an nGaeilge mar ghnáththeanga na Gaeltachta, don ghá atá ann í a chaomhnú agus a chur chun cinn mar theanga bheo laethúil agus do chur chun cinn na teanga lasmuigh den Ghaeltacht. Tá sé thar a bheith tábhachtach pobail bhríomhara inbhuanaithe a fhorbairt i gceantair Ghaeltachta, i bhfianaise a hoidhreachta teanga agus cultúrtha. Tabharfar tacaíocht do phobail Ghaeltachta chun na líonraí sóisialta a chothaíonn an Ghaeilge mar theanga phobail a neartú agus a leathnú.

Dá bhrí sin, tá an Chomhairle tiomanta do thacaíocht ghníomhach a thabhairt do chur i bhfeidhmpleananna teanga sna Limistéir Pleanála Teanga Ghaeltachta agus sna Bailte Seirbhíse Gaeltachta (BSG) agus éascaíocht a dhéanamh dóibh. Is é polasaí Chomhairle Contae Chiarraí tacú le Brí Uíbh Ráthaigh-Plean Teanga Chiarraí Theas 2019-2026 agus í a chur chun cinn (Plean Teanga Chiarraí Theas). Tá trí cinn de Bhailte Seirbhíse Gaeltachta ainmnithe sa chontae, Cathair Saidhbhín ar cheann díobh, agus seoladh plean teanga le déanaí (Meitheamh 2023) le haghaidh an bhaile. Aithnítear go bhfuil ról suntasach ag bailte ar nós Chathair Saidhbhín atá in aice le Limistéir Pleanála Teanga Gaeltachta maidir le seirbhíse poiblí, áiseanna áineasa, sóisialta agus tráchtála a chur ar fáil don cheantar Gaeltachta. Leanfaidh Comhairle Contae Chiarraí d'úsáid na Gaeilge a chur chun cinn sa ghnáthshaol agus sa ghnó agus ag an am céanna comharthaíocht thraidisiúnta na hÉireann a chur chun cinn ar gach éadan siopa, fógraíocht, ainmneacha eastát tithíochta/leac srl.

Tá brú suntasach forbartha ann i ndáil le tithe saoire agus tithe buana i limistéir an phlean mar gheall ar a luach ard i dtaca le radharcra agus le saoráid. Leis na brúnna a bhaineann le forbairt den sórt sin agus le hinimirce daoine nach cainteoirí Gaeilge iad, is féidir drochthionchar a imirt ar inmharthanacht na Gaeilge. Tríd an mbeartas tithíochta tuaithe atá ag an gComhairle, tacaíonn sí leo siúd a labhraíonn an teanga agus a bhfuil gá acu le tithíocht sa Ghaeltacht mar atá leagtha amach i gCaibidil 5 de Phlean Forbartha Chontae Chiarraí. Chomh maith leis sin, tacóidh agus éascóidh an Chomhairle soláthar inbhuanaithe áiseanna chun an Ghaeilge a theagasc/a fhoghlaim agus chun siamsaíocht thraidisiúnta a léiriú agus cultúr a chur i láthair trí mheán na Gaeilge.

Tacóidh an Chomhairle le Coiste Forbartha na Sceilge agus le húdaráis na Gaeltachta i dtreoirthionscadal chun cóiríocht inbhuanaithe a chur ar fáil sna lonnaithe Gaeltachta i mBaile an Sceilge, Dún Géagáin, An Gleann agus Cillín Liath.

2.6.1.2 Tascfhórsa Uíbh Ráthach

D' fhoilsigh Tascfhórsa Idirghníomhaireachta Ghaeltacht Uíbh Ráthach plean comhtháite athghiniúna tras-earnála le haghaidh an réigiúin i mí Iúil 2019 le béim ar fhostaíocht agus ar chaighdeán na beatha. Tá sé mar aidhm ag an bplean 145 post lánaimseartha agus méadú 3 % ar an daonra a chruthú le béim ar nuálaíochtaí a fhorbairt i bhfiontair eile feirme, ar mhol digiteach a fhorbairt agus ar chuirteoirí turasóireachta a mhéadú. Díríonn an tuarascáil chomh maith ar mhéadú 5 % ar líon na gcainteoirí laethúla Gaeilge agus ar athbhunú coláiste samhraidh Gaeilge chun dul i ngleic le titim na Gaeilge labhartha sa cheantar. Tacaíonn an Plean seo le huaimhianta Thascfhórsa Uíbh Ráthach agus le haon tuarascáil/plean/gníomhaíocht a chuireann siad chun cinn i gcomhréir le prionsabail na pleanála cuí agus na forbartha inbhuanaithe.

Chun tuilleadh eolais a fháil, féach Plean Forbartha Chontae Chiarraí 2022-2028, go háirithe Caibidil 8, a phléann go cuimsitheach leis an gceantar Gaeltachta.

Cuspóirí na gCeantar Gaeltachta	
Cuspóir Uimh.	Is cuspóir de chuid na Comhairle é an méid seo a leanas a dhéanamh:
KENMD — 13	Gaeltacht Uíbh Ráthach a chur chun cinn agus a fhorbairt mar lárionad oidhreachta teanga agus cultúrtha in éineacht le polasaithe a spreagfaidh forbairt inbhuanaithe gheilleagrach chun pobail bhríomhara a chinntiú.
KENMD — 14	Éascaíocht a dhéanamh do Phleananna Teanga agus tacú leo — Brí Uíbh Ráthaigh-Plean Teanga

	Chiarraí Theas 2019-2026 (Plean Teanga Chiarraí Theas) agus plean teanga Chathair Saidhbhín, Baile Seirbhíse Gaeltachta ainmnithe, chun a sprioc a bhaint amach maidir le líon na gcainteoirí laethúla Gaeilge a mhéadú.
KENMD — 15	Soláthar inbhuanaithe áiseanna a spreagadh chun an Ghaeilge a theagasc/a fhoghlaim agus chun siamsaíocht thraidisiúnta a léiriú agus cultúr a chur i láthair trí mheán na Gaeilge.
KENMD — 16	Forbairt inbhuanaithe na scoileanna Gaeilge/Coláiste Samhraidh sa cheantar a spreagadh, in áit chúí.
KENMD — 17	Tacú le forbairt na Turasóireachta Gaeilge i nGaeltacht Uíbh Ráthach.
KENMD — 18	Tacú le Tascfhórsa Uíbh Ráthach agus le haon tuairisc/plean/gníomhaíocht a chuireann siad chun cinn i gcomhréir le prionsabail na pleanála cuí agus na forbartha inbhuanaithe.
KENMD — 19	Tacaíocht a thabhairt d'Údarás na Gaeltachta agus do Choiste Forbartha na Sceilge maidir le tograí cóiríochta inbhuanaithe a chur ar fáil sna lonnaithe Gaeltachta Bhaile an Sceilg agus Dhún Géagáin.

2.6.2 Cultúr & Oidhreach

Tá cultúr beo bríomhar ag ceantar an Phlean atá fite fuaite sa phobal áitiúil, lena n-áirítear an Ghaeilge, saibhreas oidhreachta agus ealaíon traidisiúnta, dearadh agus ceardaíocht chomh maith le cleachtas ealaíon comhaimseartha ar fud disciplíní. Leanann

limistéar an Phlean de dhaoine cruthaitheacha a mhealladh chuig an áit chun cónaí ann agus obair a chruthú, daoine a fhaigheann spreagadh ón tírdhreach, ón muirdhreach agus ó chultúr beo an cheantair. Rud tábhachtach, cuireann an cultúr cruthaitheach seo feabhas ar na tairiscintí atá ar fáil do chuairoteoirí ar an gceantar agus cuireann sé le limistéar Cheantar Bardasach Neidín ó thaobh fostaíochta, fiontar eacnamaíoch agus fiontar áitiúil de. Cinnteoidh an Chomhairle go mbainfear an leas is mó is féidir as an bpoitéinseal seo chun a chinntiú go mbeidh ról lárnach ag na healaíona/oidhreacht i bhforbairt bhaile agus shráidbhailte an cheantair.

Oibreoidh Comhairle Contae Chiarraí i gcomhpháirtíocht le pobail earnáil an oideachais agus le gníomhaireachtaí eile chun moil chruthaitheachta agus chultúrtha a fhorbairt i bpríomhionaid i limistéar plean Cheantar Bardasach Neidín, nuair is féidir.

2.6.2.1 Limistéir Oidhreacht agus Limistéir atá Íogair ó thaobh an Chultúir de [H & CSA]

D'aithin an tÚdarás Pleanála dhá cheantar Oidhreacht agus ceantair atá íogair ó thaobh an chultúir de. Tá na limistéir seo léirithe ar léarscáileanna Limistéar 1 & 2 — féach thíos). Agus ainmniúcháin á n-ullmhú le haghaidh na limistéar seo, thug an tÚdarás Pleanála aird ar charachtar agus ar leagan amach na ngnéithe fisiciúla de Thionscadal um Chábla Trasatlantach UNESCO, ar fhoirgnimh chosanta agus ar limistéar caomhantais ailtireachta, ach freisin ar leibhéal na forbartha atá ann cheana agus ar chumas an cheantair tuilleadh forbartha a ionsú gan é a athrú go pointe do-ghlactha. Féachfaidh an Chomhairle lena áirithiú go mbainfear cothromaíocht amach idir cosaint na limistéar íogair sin agus forbairt shocheacnamaíoch iomchuí na limistéar sin. Ní chuirtear cosc ar fhorbairt sna réimsí sin; mar sin féin, beidh ar thograí forbartha a léiriú go gcomhtháthaíonn siad oidhreacht thógtha na gceantar agus go n-urramaíonn siad iad.

D'ainneoin suíomh a bheith ainmnithe, áit a bhfuil bonneagar beartaithe ag an Údarás Áitiúil nó ag comhlacht forordaithe eile, breithneofar na hoibreacha seo ar a bhfiúntas féin ar bhonn cás ar chás de réir phleanáil agus fhorbairt chuig an cheantair.

Le haghaidh beartais agus cuspóirí breise maidir le Tionscadal um Chábla Trasatlantach Dhairbhre UNESCO, féach Ailt 3.4.7.4.

Cuspóirí Cultúir & Oidhreacht	
Cuspóir Uimh.	Is cuspóir de chuid na Comhairle é an méid seo a leanas a dhéanamh:
KENMD — 20	Oibriú i gcomhpháirtíocht le pobail earnáil an oideachais agus le gníomhaireachtaí eile chun moil chruthaitheachta agus chultúrtha a fhorbairt i bpríomhionaid i limistéar an phlean, nuair is féidir.
KENMD — 21	Oibriú le húinéirí talún áitiúla, Oifig na nOibreacha Poiblí, an Roinn Turasóireachta, Cultúir, Ealaíon, Gaeltachta, Spóirt agus Meán agus comhlachtaí forbartha áitiúla, chun rochtain níos fearr agus áiseanna do chuairoteoirí a chur ar fáil ag suímh cuí, faoi réir measúnú comhshaoil.
KENMD — 22	Cuidiú le pobail áitiúla chun tionscadail inbhuanaithe turasóireachta oidhreachtbhunaithe a fhorbairt agus rochtain agus léirmhíniú a chur ar fáil ar shéadchomharthaí agus tírdhreacha tábhachtacha seandálaíochta amhail Cill Buaine agus An Gleann.

KENMD — 23

A chinntiú go léiríonn gach togra forbartha atá lonnaithe laistigh de Limistéir Oidhreachta agus Limistéir atá íogair ó thaobh an Chultúir de go ndéanann siad carachtar agus suíomh oidhreachta an cheantair a chomhtháthú agus a urramú.

Fíor 2.8: Limistéir 01 H & CSA Bhaile an Ridire

Fíor 2.9: Limistéir 02 H & CSA Gort na dTeileagraf

2.6.2.2 Oidhreachta Thógtha

Le hoidhreachta thógtha limistéir an Phlean, táthar ag tagairt do Thaifead na Struchtúr atá faoi Chosaint agus do limistéir caomhantais ailtireachta. I gcás inarb ábhartha, leagadh béim sa Phlean Ceantair Áitiúil ar na gnéithe speisialta den oidhreachta thógtha a bhaineann le lonnaithe. Tá seacht limistéir caomhantais ailtireachta i limistéir Cheantar Bardasach Neidín. Tá siad seo liostaithe in Imleabhar 3 de Phlean Forbartha Chontae Chiarraí.

2.6.2.3 Tionscadail shuntasacha Oidhreachta

Tionscadal Cábla Trasatlantach UNESCO Dhairbhre

D'iarr Fondúireacht um Chábla Trasatlantach Dhairbhre stádas mar shuíomh Oidhreachta Domhanda UNESCO le haghaidh an stáisiúin cábla agus foirgnimh ghaolmhara. Tá sé deimhnithe go bhfuil an tionscadal um Chábla Trasatlantach Dhairbhre curtha le Liosta

Sealadach Oidhreachta Domhanda na hÉireann. Is é an fógra seo an chéad chéim thábhachtach eile don Fhondúireacht um Chábla Trasatlantach. Tacaíonn Comhairle Contae Chiarraí go hiomlán leis an iarratas ar stádas Oidhreachta Domhanda UNESCO, agus oibreoidh sí go dlúth le Comhlacht Forbartha Dhairbhre, le Fondúireacht um Chábla Trasatlantach Dhairbhre, agus leis an Roinn Cultúir, Oidhreachta agus Gaeltachta agus le gníomhaireachtaí agus institiúidí stáit eile in Éirinn agus thar lear chun an sprioc sin a bhaint amach.

Ina theannta sin, áiríodh limistéar caomhantais ailtireachta ina bhfuil na trí phríomhshuíomh a bhaineann le stair an Chábla Thrasatlantaigh i bPlean Forbartha Chontae Chiarraí. Cuireann an áit sin le léirtheiscint na struchtúr cosanta a chaomhnú agus leis an limistéar caomhantais ailtireachta sin táthar ag féachaint le carachtar na háite sin a chosaint. Ar feadh 100 bliain, ba é Stáisiún Cábla Dhairbhre mol na cumarsáide trasatlantaí. Tá luach ollmhór oidhreachta náisiúnta agus idirnáisiúnta ag baint leis an Stáisiún Cábla agus leis an gclós slinnte i mBaile an Ridire ó thaobh a seandálaíochta tionsclaíche, na staire, agus an méid a chuireann siad le dul chun cinn teicneolaíoch an chine dhaonna.

Tá sé mar chuspóir ag an Údarás Pleanála (Cuspóir 8-51 de Chaibidil 8 Phlean Forbartha Chontae Chiarraí) tacú le bearta agus iad a spreagadh chun a chinntiú go n-ainmneofar stáisiún cábla Dhairbhre agus gnéithe a bhaineann leis mar Shuíomh Oidhreachta Domhanda UNESCO. Áirítear mar thionscadal é i Straitéis Turasoireachta agus Plean Gníomhaíochta Chontae Chiarraí 2016-2022.

Bronnadh maoiniú ar Stáisiún Cábla Trasatlantach Dhairbhre mar chuid den Chiste um Athghiniúint agus Forbairt Tuaithe. Leis an tionscadal seo athslánófar Stáisiún Cábla Trasatlantach Dhairbhre. Is éard atá san iarsmalann 'Eighth Wonder' suiteáil idirghníomhach nua ar stair an chábla Thrasatlantaigh a forbraíodh ag Stáisiún

Cábala Dhairbhre. Ar an gcéad urlár, tá Mol Nuálaíochta faoi stiúir 'Pervasive Nation', modh tástála Choláiste na Tríonóide le haghaidh Idirlíon na Rudaí Nithiúla, agus is tráthúil é sin nuair a chuirtear go raibh Dhairbhre riamh ar thús cadhnaíochta sa chumarsáid dhomhanda.

Tionscadal Cheann Bhreagha

Pointe Fionnachtana ar Shlí an Atlantaigh Fhiáin is ea Tionscadal Cheann Bré. Tá túr comharthaíochta ó ré Napoléon ar an suíomh, túr a tógadh idir 1804 agus 1806 agus tá sé ar cheann de cheithre thúr den sórt sin feadh chósta Chontae Chiarraí. Tá radharcanna lánléargais ar Aillte Dhairbhre, ar Oileáin Sceilg (Suíomh Oidhreachta Domhanda UNESCO) agus ar an gcuid thiar thuaidh de Leithinis Uíbh Ráthaigh.

Deonaíodh cead pleanála chun an foirgneamh a chaomhnú agus chun limistéar féachana a fhorbairt laistigh de shuíomh daingean an túir comharthaíochta. Is éard a bheidh i gceist leis an bhforbairt limistéar féachana ar bharr an dín a thógáil laistigh den túr comharthaíochta féin, a mbeidh rochtain air trí staighre inmheánach. Cuirfidh an láthair féachana ar bharr an dín eispéreas 'túr faire' ar fáil do chuartheoirí. Faigheann an fhorbairt tacaíocht ó Fháilte Éireann agus ó Comhairle Contae Chiarraí.

2.6.2.4 Oidhrecht Seandálaíochta

Is acmhainn uathúil agus speisialta í oidhrecht seandálaíochta agus ailtireachta limistéar an Phlean, í ina gné shainiúil den tírdhreach agus den fhéiniúlacht stairiúil áitiúil. Cuireann sráid-dreacha tarraingteacha, fabraic thógtha, struchtúir seandálaíochta agus séadchomharthaí limistéar an Phlean le carachtar stairiúil tarraingteach na lonnaíochtaí agus na gceantar tuaithe.

2.6.2.4.1 Séadchomharthaí Seandálaíochta Taifeadta

Is iad na séadchomharthaí seandálaíochta a taifeadadh ná na séadchomharthaí agus na gnéithe sin a liostaítear sa Taifead

Séadchomharthaí agus Áiteanna nó sa Taifead Suíomh agus Séadchomharthaí. Na séadchomharthaí seo go léir maille lena gcuid criosanna poitéinsil/fógra seandálaíochta, mar atá léirithe ar léarscáileanna srianta an Taifid Séadchomharthaí agus Áiteanna agus an Taifid Suíomh agus Séadchomharthaí, tá siad cosanta faoi théarmaí Achtanna na Séadchomharthaí Náisiúnta 1930-2004. Áirítear leis na séadchomharthaí seo a taifeadadh roinnt díobh ar tugadh cosaint speisialta dóibh trí bheith faoi úinéireacht nó faoi chaomhnóireacht an stáit. Tá sonraí na séadchomharthaí seo ar fáil ag

<https://www.archaeology.ie/sites/default/files/media/pdf/monuments-in-state-care-kerry.pdf>. Tá Suíomh Oidhreachta Domhanda UNESCO Sceilg Mhichíl agus Cathair na Stéige i limistéar an Phlean, agus tá sé ar cheann de thrí shéadchomhartha sa chontae áirítear in ainmniúchán na 'Western Stone Forts' le haghaidh 'Tentative Listing' na hÉireann.

Beidh tograí chun aon tailte a fhorbairt laistigh nó in aice leis an gcrios poitéinsil/fógra seandálaíochta mar a léirítear ar an an Taifead Séadchomharthaí agus Áiteanna nó Taifead Suíomh agus Séadchomharthaí faoi réir measúnú tionchair seandálaíochta iomlán a bhféadfadh tástáil seandálaíochta réamhforbartha a bheith san áireamh ann agus d'fhéadfadh tuilleadh maolaithe/measúnaithe a bheith mar thoradh air, lena n-áirítear tochailtí tástála breise, tochailt iomlán, criosanna maolánacha nó athdhearadh.

De réir mar is cuí, tá sé i gceist ag Comhairle Contae Chiarraí oibriú le húnéirí talún áitiúla, Oifig na nOibreacha Poiblí, an Roinn Cultúir, Oidhreachta & Gaeltachta agus comhlachtaí forbartha áitiúla, chun rochtain níos fearr agus áiseanna do chuariteoirí a chur ar fáil ag súimh na Séadchomhartha Náisiúnta. Ní éascófar rochtain fheabhsaithe i gcás ina bhféadfadh tionchar míchuí a bheith ar an oidhreacht (tógtha, cultúrtha nó nádúrtha).

2.6.2.4.2 Tírdhreacha seandálaíochta

I bhfianaise shaibhreas oidhreachta seandálaíochta an chontae, is beag iontas atá ann go bhfuil go leor tírdhreacha seandálaíochta an-suntasach ar fud an chontae. Tá saibhreas ar leith ag baint le Ceantar Bardasach Neidín, maidir le hiarsmaí a sheasann go fóill, go háirithe maidir leis an tréimhse Chré-Umhaoise agus an tréimhse Luath-Mheánaoise.

Tá naoi dTírdhreach Seandálaíochta mar atá leagtha amach i bPlean Forbartha Chontae Chiarraí le fáil i limistéar an Phlean (féach na sonraí iomlána in Imleabhar 3 de Phlean Forbartha Chontae Chiarraí). Tá tábhacht réigiúnach, náisiúnta agus idirnáisiúnta ag baint leis na tírdhreacha sin, agus ba cheart gach iarracht a dhéanamh chun a áirithiú go ndéanfar iad a chosaint agus a chaomhnú, chomh maith lena ngné amhairc agus le hidir-infheictheacht na séadchomharthaí.

Chomh maith leis na cuspóirí a leagtar amach sa Phlean seo, ba cheart tagairt a dhéanamh do chuspóirí maidir le hoidhreacht thógtha agus seandálaíochta mar a leagtar amach i gCaibidil 8 de Phlean Forbartha Chontae Chiarraí nuair atá tograí forbartha á mbreithniú a bhféadfadh tionchar a bheith acu ar shláine na hoidhreachta sin.

2.6.2.4.3 Ballaí cloiche

Tá ballaí cloiche mar chuid dár n-oidhreacht chultúrtha inlámhsithe agus dholáimhsithe. Is nasc iad leis an am atá caite agus cuireann siad le hoidhreacht thógtha, nádúrtha agus gheolaíoch an cheantair. Corpraíonn siad ceardaíocht dhúchasach agus scileanna traidisiúnta tógála, agus cuireann an tionchar amhairc atá acu go dearfach le carachtar ár dtírdhreacha. Áirítear orthu sin ballaí feirme, ballaí eastáit talún, iatáin stairiúla agus reiligí. Is iad na himill ar bhóithre na tíre iad agus sainíonn siad bealaí isteach chuig bailte agus sráidbhailte. Mar aitheantas ar an méid a chuireann siad lenár gcaighdeán saoil, agus ar an bhfuinneamh atá istigh iontu, tá

sé mar aidhm ag an gComhairle na ballaí sin a chosaint agus tacú leis na húinéirí a dhéanann iad a choinneáil agus a chaomhnú.

2.7 Forbairt Eacnamaíoch

2.7.1 Geilleagar Eolais

Aithníonn an Chomhairle a thábhachtaí atá an nasc idir an tionscal agus an t-ardoideachas chun freastal ar leas eacnamaíoch agus sóisialta dhaonra an chontae.

Tá cuid de **Mhol agus Triantán Eolais Chiarraí** lonnaithe laistigh de limistéar plean Ceantair Áitiúil Cheantar Bardasach Neidín. Aithnítear Mol agus Triantán Eolais Chiarraí mar mhol eacnamaíoch nuálach laistigh de líonra seanbhunaithe Chill Orglan, Thrá Lí, Chill Airne agus Chonair Gheilleagrach an Atlantaigh. Aithníonn an Straitéis Spáis agus Eacnamaíochta Réigiúnach an ról tábhachtach eacnamaíoch atá ag Cill Orglan sa ghréasán seo agus an ceangal láidir atá aige le Trá Lí, Cill Airne agus institiúidí tríú leibhéal. Mar atá leagtha amach i gCaibidil 9 de Phlean Forbartha Chontae Chiarraí, tá sé mar chuspóir ag an gComhairle tacú le tuilleadh forbartha a dhéanamh ar Mhol agus Triantán Eolais Chiarraí agus an cumas atá ann leas suntasach eacnamaíoch a chruthú don Chontae.

Cuspóirí maidir le hOidhreacht Thógtha	
Cuspóir Uimh.	Is cuspóir de chuid na Comhairle é an méid seo a leanas a dhéanamh:
KENMD — 24	Éascaíocht a dhéanamh d'Fhorbairt inbhuanaithe Thúr Cheann Bhreagha mar Phointe Fionnachtana ar Shlí an Atlantaigh Fhiáin.
KENMD — 25	Tacú le Suímh Chábla Dhairbhre a ainmniú mar Shuíomh Oidhreachta Domhanda UNESCO.
KENMD — 26	Éascaíocht a dhéanamh do chaomhnú agus do chur i láthair na bpríomhshuíomh cábla ag anSean-Chlós slinnthe agus na suíomh 'An Chéad Teachtaireacht' agus 'Gort na dTeileagraf' de réir threoir na Roinne Cultúir, Oidhreachta agus Gaeltachta agus UNESCO.
KENMD-27	Luach seandálaíochta suíomh faoi uisce i dtimpeallachtaí abhann, idirthaoideacha agus fothaoide Neidín a chosaint, a chaomhnú agus a chur chun cinn.

Tá forbairt geilleagair atá eolasbhunaithe ag brath ar líon mór earnálacha a idirghníomhaíonn le chéile ar bhealach spriocdhírthe chun na dálaí fáis a bhaint amach. Is fairsing iad na tionscail eolasbhunaithe atá lonnaithe i Mol agus Triantán Eolais Chiarraí, agus áirítear iontu teicneolaíocht ríomhaireachta, eolaíochtaí beatha, taighde agus forbairt, déantúsaíocht ardteicneolaíochta, cumarsáid, gnó, airgeadas, árachas agus seirbhísí margaidh eile. Meallann daoine ardoilte a chéile agus gnólachtaí ag téachtadh leo sna margáí saothair oilte níos mó a fhaightear i Mol agus Triantán Eolais Chiarraí (Trá Lí, Cill Airne agus Cill Orglan).

Is comhpháirtíocht uathúil ardoideachais agus forbartha pobail é **Ionad Taighde agus Nuálaíochta na Sceilge (Skellig CRI)** idir Comhairle Contae Chiarraí, Coláiste na hOllscoile Corcaigh, Comhpháirtíocht Forbartha Chiarraí Theas agus an pobal áitiúil. Tá an tIonad lonnaithe i Leabharlann Chathair Saidhbhín agus déanann sé éascaíocht do sheachadadh clár ardoideachais, taighde agus cleachtas go háitiúil i réigiún Chósta na Sceilge. Cuireann sé chun cinn comhoibriú ar an leibhéal áitiúil le pobail taighde náisiúnta agus idirnáisiúnta, agus sa chomhthéacs áitiúil, is léiriú é ar thionchar atá institiúid tríú leibhéal ar phobal.

2.7.2 Próifíl Eacnamaíoch

Léirítear i dTábla 2.6 an céatadán den lucht saothair atá ina gcónaí i limistéar an phlean de réir earnáil na fostaíochta i gcomparáid leis an gcontae agus leis na ceantair bardasacha. Tá 10,561 post san iomlán laistigh den cheantar bardasach agus is iad na príomhionaid fostaíochta ná Neidín, Cill Orglan agus Cathair Saidhbhín.

	Talmhaíocht, Foraoiseacht agus lascaireacht	Foirgníocht & Tógáil	Tionscail Déantúsaíochta	Tráchtáil & Trádáil	Iompar & Cumarsáid	Riarachán Poiblí	Seirbhísí Gairmiúla	Eile	Iomlán
Ciarraí	4913	3439	6643	12527	2761	2951	13845	14143	61222
Ceantar Bardasach Neidín	1192	682	886	2152	474	467	2232	2476	10561
Neidín	20	48	64	204	53	43	197	386	1015
Cill Orglan	30	56	99	266	49	37	183	218	938
Cathair Saidhbhín	17	24	45	88	15	23	94	94	400
An Coireán	5	12	10	35	9	6	25	79	181
Gleann Beithe	4	5	12	32	7	6	29	32	127
An tSnaidhm	6	3	5	19	11	1	23	57	125
Lios an Phúca	2	4	9	32	5	9	30	23	114
Baile an Ridire	1	4	13	15	11	11	30	13	98
Cill Gharbháin	9	8	4	15	5	6	21	19	87
An Caladh	5	0	4	11	2	1	11	17	51
Limistéar na gceantar bardasach atá fágtha	1093	518	621	1435	307	324	1589		7425

Tábla 2.6 Príomhearnálacha Fostaíochta

2.7.3 Tionscail Talmhaíochta, Foraoiseachta agus Iascaireachta

Aithníonn Comhairle Contae Chiarraí an ról tábhachtach fostaíochta atá ag an talmhaíocht, ag an bhforaoiseacht agus ag an iascaireacht laistigh de Cheantar Bardasach Neidín, agus tá 1,082 post sna hearnálacha sin. Tá céatadán níos airde daoine ag obair in earnálacha traidisiúnta na talmhaíochta/na foraoiseachta/na hiascaireachta araon (11 %) i gcomparáid le meán an chontae de 8 %. Tá Comhairle Contae Chiarraí tiomanta do thacaíocht a thabhairt d'fhás agus d'fhorbairt inbhuanaithe na n-earnálacha fostaíochta sin. Is é beartas na Comhairle tacú le forbairt inbhuanaithe na hearnála muirí/dobharshaothraithe agus í a chur chun cinn d'fhonn an méid a chuireann sí le fostaíocht agus fás i bpobail chósta agus le folláine eacnamaíoch an cheantair a uasmhéadú.

2.7.4 Tionscal Eastóscach

Aithníonn Comhairle Contae Chiarraí a thábhachtaí atá an tionscal eastóscach atá ann cheana mar phríomhghné den gheilleagar áitiúil trí fhostaíocht a sholáthar agus trí amhábhair a sholáthar. Leagtar amach i gCaibidil 9 de Phlean Forbartha Chontae Chiarraí na beartais agus na cuspóirí iomchuí a thacaíonn le forbairt inbhuanaithe an tionscail eastóscaigh.

Ba cheart tagairt a dhéanamh do chuspóirí forbartha eacnamaíche mar a leagtar amach i gCaibidil 9 de Phlean Forbartha Chontae Chiarraí 2022-2028 agus tograí forbartha á mbreithniú i limistéar an phlean seo.

2.8 Turasóireacht agus Áineas Allamuigh

I limistéar an Phlean tá bailte tarraingteacha agus timpeallacht nádúrtha den scoth, agus is parthas díograiseach amuigh faoin aer é. I measc na dtaitneamhachtaí atá ann tá bealach tiomána Mhórchuard Chiarraí a bhfuil cáil idirnáisiúnta air, Bearna an

Choimín, Páirc Náisiúnta Chill Airne, Oileán Dhairbhre agus Sceilg Mhichíl ar Suíomh Oidhreacht Domhanda UNESCO atá ann. Tá Tigh Mór agus Páirc Náisiúnta Stairiúil Dhoire Fhionáin, an áit inar rugadh Dónaill Ó Chonaill, lonnaithe lasmuigh de Chathair Dónall. Tá tránna den scoth ann freisin agus tá bratach ghorm ag Ceanannas, an Trá Bán, Baile an Sceilg, Doire Fhionáin agus Ros Beithe. Tá clú agus cáil idirnáisiúnta ar chúrsa gailf an Choireáin agus tarraingíonn sé na sluaite de ghalfairí idirnáisiúnta.

Tá sliabhraonta iontacha i limistéar an phlean, lena n-áirítear na Cruacha Dubha agus is ann atá an mullach sléibhe is airde sa tír, Corrán Tuathail, áit a mheallann sléibhteoirí ó gach áit ar domhan. Tá roinnt bealaí siúlóide agus rothaíochta ainmnithe i limistéar an phlean, lena n-áirítear *Slí Chiarraí* agus tá gníomhaireachtaí éagsúla ann a bhfuil baint acu le bealaí breise a fhorbairt.

Tá tóir ar spóirt uisce-bhunaithe amhail cadhcáil, agus canúáil sa cheantar. Is ionad Oideachais agus Oiliúna é Ceapaigh na Laoi atá lonnaithe lasmuigh de Chill Orglan. Ós rud é go samhlaítear an fharraige agus na lochanna leis an gceantar, is féidir 'Blueways' a fhorbairt sa cheantar. Is líonra conairí áineasa ilghníomhaíochta iad Blueways, iad bunaithe ar lochanna, canálacha agus aibhneacha áille in Éirinn, nó taobh leo. Soláthraíonn siad bealaí radhairc istigh i gcroílár cheantair tuaithe na hÉireann de chanú, de rothar nó de shiúl na gcos.

Chuir infheistíochtaí leanúnacha sa bhonneagar, i daoine agus i dtaitneamhachtaí le blianta beaga anuas le hiomaíochas an réigiúin go hidirnáisiúnta maidir le turasóirí. I measc na mórthionscadal bonneagair amach anseo atá geallta ag an Údarás Áitiúil tá forbairt an ghlasbhealaigh áineasa atá formheasta idir Cathair Saidhbhín agus Gleann Beithe, glasbhealach a rachaidh chun tairbhe don cheantar ó cheann ceann na bliana. Beidh Ghlasbhealach Chiarraí Theas ina shócmhainn an-tábhachtach

don cheantar nuair a fhorbrófar é, agus tugtar cuntas níos mionsonraithe i Roinn 2.8.5 air.

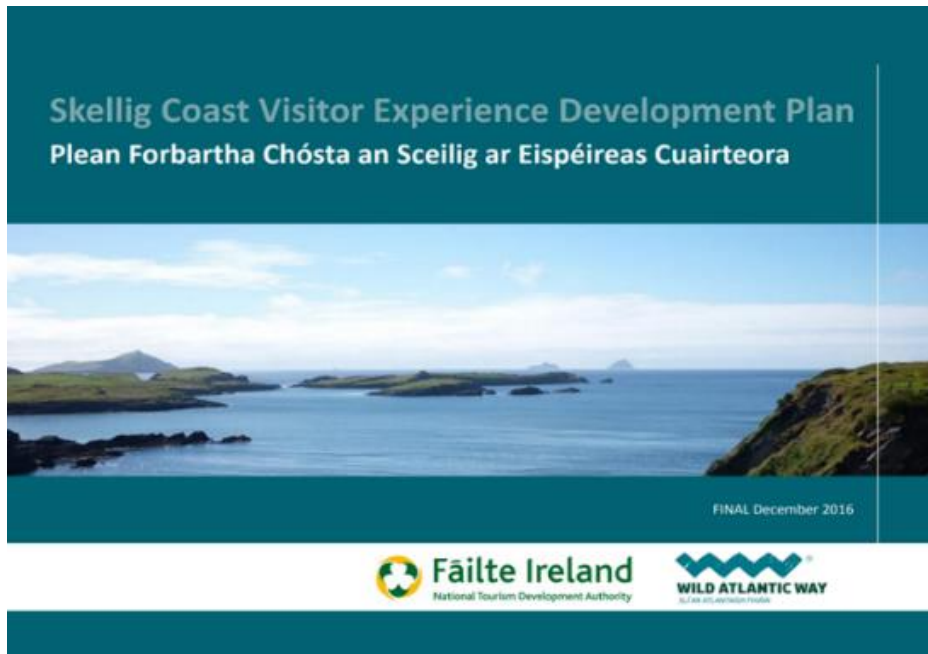
Is féidir le láithreacha le saintáirgí ar leith iad féin a bhunú agus a shuíomh mar shainchinn scríbe turasóireachta amhail turasóireacht eachtraíochta bunaithe ar an timpeallacht nádúrtha nó iascaireacht/slatiascaireacht ar an Leamhain agus ar an gCoireán, mar shampla. Cuireann iascaigh fionnuisce intíre agus slatiascaireacht farraige acmhainn luachmhar turasóireachta nádúrtha agus saoráidí ar fáil sa cheantar. Tá buntáiste ar leith ag baint leis an tslatiascaireacht i gceantair éagsúla ina bhfuil dúshlán eacnamaíoch mar gheall ar a chuimsithí atá a chlúdach geografach agus séasúrach. Is féidir cur go suntasach le laethanta turasóireachta a mhéadú agus le caiteachas sa cheantar ach tuilleadh infheistíochta a dhéanamh i bhforbairt iascaigh inbhuanaithe sa todhcháí. Is gníomhaíochtaí áineasa iad an siúl, an rothaíocht, an fiadhúlra agus an fhóillíocht uisce-bhunaithe atá ag fás i gcónaí, agus tá siad á bhforbairt mar ghnéithe tábhachtacha de tháirge turasóireachta Chiarraí. Tá buntáiste ar leith ag ceantar Neidín chomh fada agus a bhaineann sé le leas a bhaint as an margadh turasóireachta sin.

Is é Slí an Atlantaigh Fhiáin an chéad bhealach fada le haghaidh tiomáint turasóireachta in Éirinn agus tá sé beganach 2.500 km ar fhad, ó Dhún na nGall go dtí Iarthar Chorcaí. Leanann sé an t-imeallbhord agus faightear na radhairc agus na heispéiris is fearr atá ar fáil ó chósta Atlantach na hÉireann ach taisteal a dhéanamh air (Féach Roinn 2.8.2 chun tuilleadh sonraí a fháil).

Is iad séasúracht, rochtain, taithí na gcúairteoirí agus an praghas fós na príomhbhreithnithe. Baineann tábhacht le todhcháí turasóireachta inbhuanaithe a thógáil ina bhfuil béim ar an gá a bhaineann le cúram ar leith a dhéanamh den timpeallacht

nádúrtha agus thógtha agus le todhcháí ina dtugtar tacaíocht agus cothú don oidhreacht chultúrtha agus teanga sa chaoi is go mbeidh rath ar na gnéithe sin ar bhealach inbhuanaithe, agus tá an tábhacht sin cumhdaithe i Straitéis Turasóireachta Chontae Chiarraí '*Straitéis Turasóireachta agus Plean Gníomhaíochta*' a ghlac an tÚdarás Áitiúil in 2016. Ní mór do cheantar bardasach Neidín cuairteoirí a mhealladh i rith na bliana agus iad a scaipeadh go geografach timpeall an cheantair.

Tacaíonn Comhairle Contae Chiarraí le hainmniú Chósta an Sceilg Mhóir mar an chéad 'Hope Spot' in Éirinn. Is éard atá i gceist le 'Hope Spot' áiteanna a shainaithnítear go heolaíoch mar áiteanna atá ríthábhachtach do shláinte na farraige. <https://fairseas.ie/2023/01/30/the-greater-skellig-coast-hope-spot/>

Fíor 2.10: Plean Eispéireas Cuairteoirí Chósta an Sceilig

Cuspóirí Turasóireachta & Áineasa Allamuigh	
Cuspóir Uimh.	Is cuspóir de chuid na Comhairle é an méid seo a leanas a dhéanamh:
KENMD — 28	Éascaíocht a dhéanamh d'fhorbairt na dtionscadal a liostaítear i 'bPlean Forbartha Eispéireas Cuairteoirí Chósta an Sceilig'

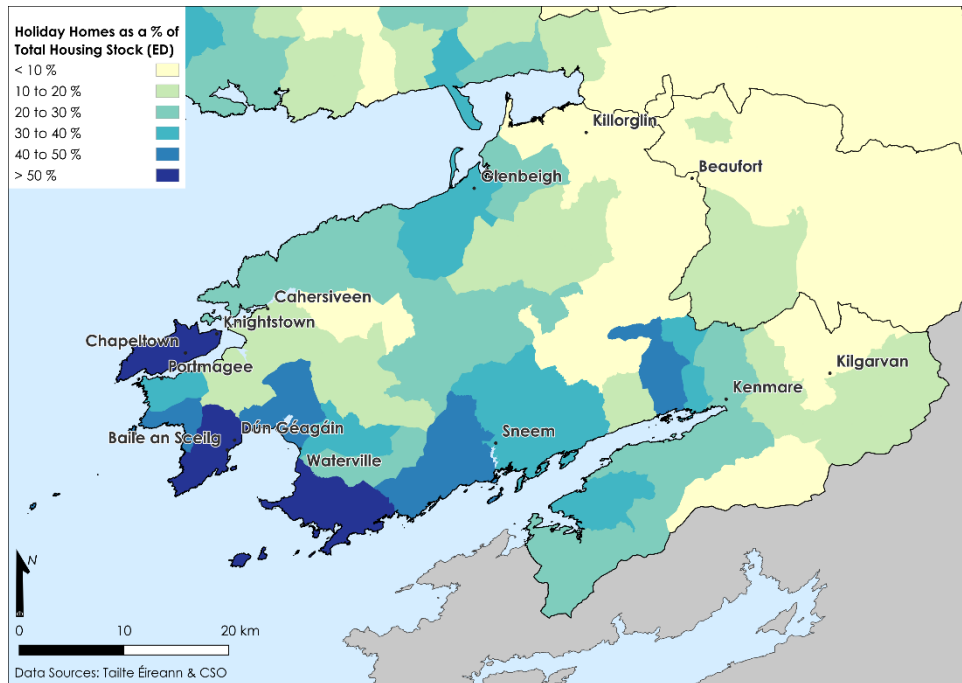
Cuspóirí turasóireachta mar a leagtar amach i gCaibidil 10 de Phlean Forbartha Chontae Chiarraí 2022-2028 agus tograí forbartha á mbreithniú i limistéar an phlean seo.

2.8.1 Tithe Saoire/Athbhailte

I gCeantar Bardasach Neidín tá cósta garbh agus radharcra a bhfuil cáil idirnáisiúnta air, agus tá tóir air i measc cuairteoirí intíre agus idirnáisiúnta araon. Tá líon suntasach tithe saoire/athbhailte in go leor Toghcheantair i gCeantar Bardasach Neidín, go háirithe i gceantair chósta, lena n-áirítear Dairbhre, Baile an Sceilig, an Coireán, an Siopa Dubh, Ros Beithe/Gleann Beithe, Bóthar an Chaisleáin, Ros Beag/Gleann Beithe agus an Cromán. I roinnt de na ceantair sin, is tithe saoire/athbhailte os cionn 50% den stoc cónaithe. Is saincheist é tithe saoire sna ceantair thuaithe agus i lonnaithe araon, go háirithe Neidín, an tSnaidhm, Gleann Beithe agus Baile an Ridire.

Is léir ó Dhaonáireamh 2022 gur mó i bhfad líon na dtithe saoire i gceantair áirithe ná an daonra dúchasach áitiúil. Is é toradh foriomlán na forbartha aonuaire seo ná meath incriminteach ar an tírdhreach amhairc agus, i gcásanna áirithe, ar cháilíochtaí comhshaoil níos leithne. Is féidir le tithe saoire, uaireanta, tionchar diúltach a bheith acu ar bheocht pobail agus ar roghanna tithíochta daoine áitiúla.

Léirítear i bhFíor 2.11 an líon ard tithe saoire mar chéatadán den stoc tithíochta atá i limistéar an Phlean. D'fhonn tacú leis an mbonn atá le forbairt eacnamaíoch inbhuanaithe fhadtéarmach an chontae, go háirithe sna limistéir thuaithe, déanfar forbairtí tithe saoire a dhíriú ar bhailte, sráidbhailte agus lonnaithe atá ann cheana, i gcás inarb iomchuí. Ní cheadófar tithe saoire, áfach, ar aon talamh chónaí-chriosaithe.

Fíor 2.11: Tithe Saoire mar % den Stoc Tithíochta Iomlán [Príomhoifig Staidrimh 2016]

2.8.2 Slí an Atlantaigh Fhiáin [WAW]

Is é Slí an Atlantaigh Fhiáin an chéad bhealach camchuarite fadachair in Éirinn, agus tá sé ag síneadh ar chósta an Atlantaigh ó Dhún na nGall go dtí Iarthar Chorcaí. Is é aidhm fhoriomlán an tionscadail bealach camchuarite fadachair a fhorbairt a bhainfidh níos mó infheictheachta amach do chósta thiar na hÉireann i margaí turasóireachta thar lear. Is branda uileghabhálach é lena féidir le cinn scríbe agus gnólachtaí aonair trádáil ar bhealach comhpháirteach agus d'fhéadfadh infheictheacht i bhfad níos mó

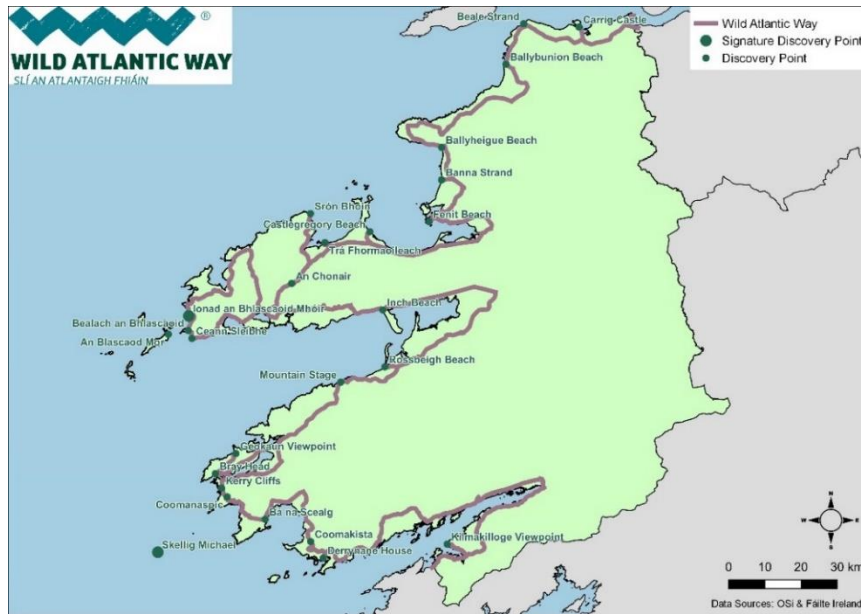
agus soiléireacht teachtaireachta a bheith acu sa mhargadh idirnáisiúnta.

Is i gContae Chiarraí atá níos mó ná 450 km den bhealach 2.500 km (20 %) suite. Amach as seo, tá cuid shuntasach den bhealach i gCiarraí laistigh de Cheantar Bardasach Neidín, rud a fhágann gur sócmhainn thábhachtach turasóireachta don cheantar é WAW. Sainaithníodh roinnt Pointí Fionnachtana ar feadh an bhealaigh, lena n-áirítear pointí féachana agus leataobhanna. Is mar seo a leanas atá siad:

- Trá Ros Beithe
- Cill Mocheallóg
- Sliabh an Gheocáin
- Ceann Bhreagha
- Aillte Chiarraí
- Com an Easpagh
- Bá na Scealg
- Com an Chiste
- Tigh Dhoire Fhionáin
- Sceilg Mhichíl (Pointe Fionnachtana Inaitheanta)

Mar sin, tá siad beartaithe chun deis féachana a thabhairt do chuariteoirí sa taisteal dóibh ar an mbealach, agus mar ghléas chun cuairteoirí a mhealladh chuig na ceantair is iargúlta agus is imeallaí ar an gcósta, rud a d'fhéadfadh tréimhsí fanachta thar oíche a mhéadú. Tá cuid an chósta de Mhórchuard Chiarraí na cáile idirnáisiúnta ina cuid de WAW.

Féachfaidh an Chomhairle le pointí féachana breise a fhorbairt ag láithreacha oiriúnacha feadh an bhealaigh.

Fíor 2.12: Slí an Atlantaigh Fhiáin

Ní mór áiseanna áineasa agus saoráidí a a fhorbairt agus a bhainistiú ar bhealach inbhuanaithe chun a áirithiú nach gcuirfeadh isteach go míchuí ar cháilíocht na timpeallachta bunúsáí. Áirítear leis sin an comhshaol nádúrtha a chosaint. I measc na saincheisteanna atá le cur san áireamh tá an fhéidearthacht go mbeifí ag cur isteach ar an bhfiadhúlra (le solas, le torann etc.), trampáil agus creimeadh fásra/olaí atá íogair agus an fhéidearthacht maidir le speicis ionracha ó lasmuigh a thabhairt isteach nó a scaipeadh. Mar a tugadh faoi deara níos luaithe, is treocht í cailliúint na bithéagsúlachta atá ag dul i méid go tapa. Is é is aidhm don phlean seo tacú le gnéithe bithéagsúlachta áitiúla a chosaint agus/nó a fheabhsú laistigh de cheantair uirbeacha agus thuaithe araon.

Slí an Atlantaigh Fhiáin [WAW] Cuspóirí	
Cuspóir Uimh.	Is cuspóir de chuid na Comhairle é an méid seo a leanas a dhéanamh:
KENMD — 29	Oibriú le Fáilte Éireann chun bealach camchuarite an Atlantaigh Fhiáin a fheabhsú agus a chur chun cinn ar bhealach inbhuanaithe.
KENMD — 30	Éascaíocht a dhéanamh d'Fhorbairt inbhuanaithe pointí féachana agus áiseanna eile ar Shlí an Atlantaigh Fhiáin in áiteanna cúí.

2.8.3 Spéartha Dorcha & Réalt-Turasóireacht

Is limistéir iad na TaiscÍ Idirnáisiúnta Spéartha Dorcha (www.darksky.org) a shainnítear mar limistéir a bhfuil cáilíocht eisceachtúil nó chlúiteach iontu i dtaca le hoícheanta réaltacha agus le timpeallacht oíche dá dtugtar cosaint shonrach ar mhaithe leis an eolaíocht, an dúlra, an t-oidreachas, an oidhreacht nó taitneamhacht an phobail. Tá thart ar 700 km² i dTaiscÍ Idirnáisiúnta Spéartha Dorcha Chiarraí, lena n-áirítear Ceanannas, Cathair Saidhbhín, An Moladh, Oileán Dhairbhre, an Gleann, Baile an Sceilg, an Coireán agus Cathair Dónall. Áirítear leis, dá bhrí sin, réimse suntasach de limistéir an Phlean agus cuireann sé deiseanna eacnamaíocha nua ar fáil sa réalt-turasóireacht. Féachfaidh an Chomhairle le TaiscÍ Idirnáisiúnta Spéartha Dorcha Chiarraí a dhúbailt ó Dhroichead na Dóinne, Gleann Chárthaigh, go Ros Beithe. Le monatóireacht ar cháilíocht na spéire a rinneadh le déanaí, léirítear go bhfuil spéartha dorcha de cháilíocht níos fearr sna limistéir sin arbh fhiú iad a áireamh sa taisce idirnáisiúnta.

Spéartha Dorcha & Cuspóirí Turasóireachta	
Cuspóir Uimh.	Is cuspóir de chuid na Comhairle é an méid seo a leanas a dhéanamh:
KENMD — 31	(a) Tacú le tionscnaimh turasóireachta agus réalt-turasóireachta chun leas a bhaint as na tairbhí eacnamaíocha a bhaineann le hAinmniú na Sraithe Óir de Thaiscí Idirnáisiúnta Spéartha Dorcha a fháil. (b) A cheangal go mbeadh na soilse seachtracha nua go léir laistigh de na Taiscí Idirnáisiúnta Spéartha Dorcha comhlíontach leis na spéartha dorcha e.g. lampaí LED ar cheann dearg an speictrim (2,700-3,500K) agus iad aicmithe mar 'solas bán teolaí'. I limistéir ialtóg íogaire, ba cheart aird a thabhairt freisin ar Nóta Treorach 08/18 iontaobhas Caomhnaithe na nIaltóg.
KENMD — 32	Éascaíocht a dhéanamh d'fhorbairt inbhuanaithe Fhaireachlann Soghluaiste Chiarraí, lena n-áirítear soláthar a dhéanamh dá suí i gcarrchlóis ainmnithe agus i leataobhanna, mar acmhainn chomhroinnte turasóireachta pobail agus oideachais sna Taiscí Spéir Dhorcha sa ghearrthéarma agus pláinéadlann bhuan i gCathair Saidhbhín san fhadtéarma agus bunú faireachlanna eile a spreagadh ar fud an cheantair.
KENMD — 33	Éascaíocht a dhéanamh d'fhorbairt inbhuanaithe faireachlainne ag Ionad Cheapaigh na Laoi Choláiste Chiarraí agus tacú léi faoi réir measúnú comhshaoil. Mar chuid de seo, níor cheart go mbeadh drochthionchar ag tograí ar láithreáin Natura 2000.
KENMD — 34	Iarracht a dhéanamh Taiscí Idirnáisiúnta Spéartha Dorcha Chiarraí a dhúbailt ó Dhroichead na Dóinne, Gleann Chárthaigh go Ros Beithe.

Tacaíonn Comhairle Contae Chiarraí leis an tionscadal seo agus in ionad an chórais soilsihte phoiblí, tá sé i gceist córas soilsihte atá níos éifeachtúla ó thaobh fuinnimh de, tairbheach ó thaobh costais de, agus oiriúnach do na spéartha dorcha a chur ar fud Chiarraí, i gcás ina bhfuil na hacmhainní ar fáil chun sin a dhéanamh. Tá an Chomhairle tar éis tacaíocht a fháil ó Fhaireachlann UCC, MTU agus na Carraige Duibhe chun cúrsaí traenála creidiúnaithe réalteolaíochta agus réaltóireachta a chur ar fáil do threoracha áitiúla agus leanfaidh sí den obair dhlúth le Fáilte Éireann chun an ceantar a chur chun cinn le haghaidh réaltóireachta agus réalt-turasóireachta. Tá sé mar chuspóir ag an bPlean seo tacú le tionscnaimh turasóireachta agus réalt-turasóireachta chun leas a bhaint as na tairbhí eacnamaíocha a bhaineann le hAinmniú na Sraithe Óir de Thaiscí Idirnáisiúnta Spéartha Dorcha a fháil. Ina theannta sin, tá Comhairle Contae Chiarraí ag plé faoi láthair le comhpháirtithe i Líonra Turasóireachta Cósta an Sceilg, Fáilte Éireann, Gníomhaireachtaí Stáit eile, Institiúidí Tríú Leibhéal, Cumann Réalteolaíochta na hÉireann, Gníomhaireacht Spáis na hEorpa, agus NASA chun forbairt Fhaireachlann Soghluaiste ardteicneolaíochta nuálach a chur chun cinn. Tacaíonn an Plean seo le forbairt Fhaireachlann Soghluaiste Chiarraí mar acmhainn chomhroinnte turasóireachta pobail agus oideachais sna Taiscí Spéartha Dorcha agus mar phláinéadlann bhuan i gCathair Saidhbhín, chomh maith le spreagadh chun faireachlanna eile a bhunú (lena n-áirítear suímh tráchtála) chun breathnú ar spéir na hoíche a chumasú ar fud an réigiúin.

Leagtar amach beartais agus cuspóirí maidir le Taiscí na Spéartha Dorcha i gCaibidil 10 & 11 de Phlean Forbartha Chontae Chiarraí 2022-2028.

2.8.4 Oileán Dhairbhre

Tá Oileán Dhairbhre suite amach ó chósta thiar leithinis Uíbh Ráthaigh. Is é Dairbhre an t-oileán is mó amach ó chósta Chontae Chiarraí agus tá sé ceangailte go díreach leis an mórthír le droichead go dtí an Caladh agus ar bhád farantóireachta go dtí an Rinn Aird i rith an tsamhraidh. Tá an t-oileán thart ar 11 chiliméadar ar fhad agus beagnach 3 chiliméadar ar leithead. Tá dhá phríomhlonnaíocht in Oileán Dhairbhre i mBaile an Ridire agus i mBaile an tSéipéil. Cuireann na lonnaíochtaí réimse seirbhísí ar fáil do na tuaithe máguaird. Is tithe saoire iad go leor de na haonaid chónaithe ar an oileán.

Is gné thábhachtach de gheilleagar Dhairbhre í an turasóireacht. Ní mór an táirge turasóireachta atá ann cheana a chosaint, agus luach níos mó á bhaint as. Ina theannta sin, ní mór iarrachtaí a dhéanamh chun an séasúr turasóireachta a fhadú. Ní mór don turasóireacht díriú ar láidreachtaí an cheantair, eadhon an tírdhreach tuaithe gan lot, beathra éan, an timpeallacht mhuirí, an oidhreacht thógtha agus na ceantair is díol spéise maidir leis an ngeolaíocht agus leis an stair lena n-áirítear an Cábla Trasatlantach, Eispéireas an Sceilg, an Fhaireachlann, an Cairéal Slinne, Teach Solais Dhairbhre agus rian an teitrepóid iontaise. Cuireann an ceantar scóip ar fáil le haghaidh imeachtaí lasmuigh faoin aer amhail éanbhreathnú, siúl, dreapadóireacht cnoic, sléibhe agus carraige, meas geolaíochta, réalt-turasóireacht agus fóillíocht mhuirí i gcás ina luíonn siad sin le hainmniúcháin caomhnaithe an dúlra. Tá roinnt tionscadail oidhreachta/turasóireachta an-suntasach á n-ullmhú faoi láthair ar Oileán Dhairbhre. Áirítear leis sin an cuspóir stádas oidhreachta domhanda UNESCO a bhaint amach le haghaidh an Chábla Thrasatlantaigh agus an t-uasghrádú chuig Pointe Fionnachtana Shlí an Atlantaigh Fhiáin a ceadaíodh ag Ceann Bhreagha. Tá sonraí maidir leis na tionscadail seo le fáil faoi Roinn 2.6.2.3 den Phlean seo.

Fíor 2.13: Amharc ó Oileán Dhairbhre

Tá sé mar pholasaí ag an bplean seo forbairt na mbealaí glasa ar fud an Oileáin a éascú d'fhonn tógáil ar láidreachtaí an Oileáin. Tá deis ar leith ag an oileán freisin tionscnaimh réalt-turasóireachta a fhorbairt mar gheall ar a spéartha atá dorcha agus neamhthruaillithe. Tá suímh turasóireachta thábhachtacha eile i measc na suíomh turasóireachta ar an oileán, is iad sin tá Tigh agus Gairdíní Ghleann Laoim, Teach Solais Dhairbhre agus an Rian Teitrepóid. Aithníonn an tÚdarás Áitiúil an tábhacht a bhaineann le rochtain agus nascacht idir Oileán Dhairbhre agus Leithinis Uíbh Ráthaigh a chosaint agus a fheabhsú. I ndáil leis sin, tacaíonn an Chomhairle go hiomlán le hoibriú sheirbhís farantóireachta na Rinne Airde go Baile an Ridire agus le huasghrádú inbhuanaithe a dhéanamh ar an mbonneagar cumasúcháin.

Is comhlacht neamhbhrabúsach é Comhlacht Forbartha Dhairbhre agus tá sé tiomanta do thodhchaí inbhuanaithe a chinntiú do

phobal Dhairbhre trí fhostaíocht agus fiontraíocht ar an Oileán a chur chun cinn. Tá Plean Socheacnamaíoch Dhairbhre 2023-2028 á ullmhú faoi láthair. Tacóidh an Chomhairle leis na geallsealbhóirí uile i bhforbairt inbhuanaithe an oileáin agus éascóidh sí, i gcás inarb iomchuí, cur chun feidhme na gcuspóirí tosaíochta mar atá sa Phlean.

Cuspóirí Oileán Dhairbhre	
Cuspóir Uimh.	Is cuspóir de chuid na Comhairle é an méid seo a leanas a dhéanamh:
KENMD — 35	Cinntiú go ndéantar suíomh nádúrtha ardchaighdeáin an oileáin a chothabháil agus a chosaint ar fhorbairt mhíchuí.
KENMD — 36 	Forbairt inbhuanaithe na mbealaí glasa cuí ar fud an Oileáin a éascú.
KENMD — 37	Tacú le hoibriú sheirbhís farantóireachta na Rinne Airde go Baile an Ridire agus le huasghrádú inbhuanaithe a dhéanamh ar an mbonneagar cumasúcháin.
KENMD — 38	Tacú le fothosaíochtaí phlean Socheacnamaíoch Dhairbhre 2023-2028, faoi réir measúnú comhshaoil de réir mar is iomchuí.

2.8.5 Glasbhealach Chiarraí Theas

Is cuspóir de chuid Phlean Forbartha Chontae Chiarraí é Glasbhealach Chiarraí Theas a fhorbairt. Leanann an

glasbhealach líne an iarnróid thréigthe ón Rinn Aird go Gleann Beithe. Tá an bealach iomlán thart ar 32 km ar fhad agus trasnaíonn sé éagsúlacht cineálacha talún agus muirdhreach, rud a thugann caitheamh aimsire sábháilte agus a thugann radharcanna íocónacha ar an gceantar. Tá cead faighte le haghaidh an phaiste ó Ghleann Beithe go Cathair Saidhbhín, agus léirítear an bealach i bhFíor 2.14. Nuair a dhéanfar an chonair iarnróid a athfhorbairt mar bhealach glas, beidh sé ina chumasóir ar an athghiniúint eacnamaíoch tuaithe arís chun an geilleagar áitiúil a chothú. Is é an toradh a bheidh ar fhorbairt Ghlasbhealach Chiarraí Theas ná síneadh a chur leis an séasúr turasóireachta agus leis an am a chaitheann cuairteoirí sa cheantar agus cuirfidh sé le heispéireas na cuairteoirí agus a bhfuil ar fáil dóibh i gceantar Chiarraí Theas. Tá tús curtha le réamhobair thógála.

Chun tuilleadh faisnéise a fháil, féach Plean Forbartha Chontae Chiarraí 2022-2028, go háirithe Caibidlí 10.4 & 14.3, a phléann go cuimsitheach le glasbhealaí.

Cuspóir an Ghlasbhealaigh	
Cuspóir Uimh.	Is cuspóir de chuid na Comhairle é an méid seo a leanas a dhéanamh:
KENMD — 39	Forbairt inbhuanaithe Ghlasbhealach Chiarraí Theas a chinntiú ina iomláine, feadh bhealach an iarróid ó Ghleann Beithe go cé na Rinne Airde, trí nascadh lena pháistí ceadaithe.

2.8.6 Gníomhaíocht Mhuirí agus lascach áineasa

Aithníonn an tÚdarás Áitiúil gur eanáil fáis agus díolphointe de chuid an cheantair í an eanáil mhuirí. Tá Comhairle Contae Chiarraí tiomanta do thacú le forbairt inbhuanaithe eanáil bhríomhar rathúil na fóillíochta muirí agus éascaíocht a dhéanamh di. Aithníonn Comhairle Contae Chiarraí go mbaineann Cill Orglan, Lios an Phúca agus an Coireán chomh maith leis an gceantar máguaird tairbhe gheilleagrach go háitiúil as an turasóireacht slatiascaireachta áineasa. Tugann na mílte slatairí cuairt ar an gcontae in aghaidh na bliana, agus dá bhrí sin is suntasach í an ranníocaíocht eacnamaíoch iomlán sa phobal agus sa gheilleagar i gcoitinne.

2.9 Comhshaol

Gníomhaíocht Mhuirí agus Cuspóir Áineasa Iascaigh	
Cuspóir Uimh.	Is cuspóir de chuid na Comhairle é an méid seo a leanas a dhéanamh:
KENMD — 40	Tacú le forbairt iascaigh inbhuanaithe i gcás inarb iomchuí i limistéar an Phlean agus éascaíocht a dhéanamh di.

Fíor 2.14: An bealach a ceadáíodh le haghaidh Glasbhealach Chiarraí Theas

2.9.1 Comhshaol Nádúrtha

Tá tábhacht ó thaobh na bithéagsúlachta agus an chaomhnaithe dúlra leis na leithinsí Uíbh Ráthaigh agus Bhéarra atá suite laistigh de Cheantar Bardasach Neidín. Cuid den bhithéagsúlacht agus den dúlra sin is ea na cineálacha gnáthóg leasa incháilithe atá sa limistéar, agus tá tábhacht idirnáisiúnta leis, ó na hardtailte is airde sa Chontae go dtí inbhir agus timpeallachtaí muirí Chuan Chaisleán na Maine agus Chuan Neidí. Tá go leor de bhithéagsúlacht limistéar an phlean le fáil ar thalamh feirme, bíodh sin laistigh de thalamh feirme Ardluacha Dúlra (HNV) nó laistigh d'fháluithe agus d'uiscechúrsaí atá lonnaithe i gceantair a ndéantar feirmeoireacht níos déine orthu. Feidhmíonn fáilta scean, bogaigh, sruthchúrsaí, paistí coillearnaí nó féarthailte leathnádúrtha mar chlocha cora laistigh den tírdhreach níos leithne agus is cuid lárnach iad de thírdhreach cáiliúil an cheantair. Tá luach bithéagsúlachta na talún feirme ag brath ar bhainistíocht talmhaíochta iomchuí. Ábhar imní maidir leis na gnáthóga agus na speicis is mó luach i limistéar an phlean is ea an dlús atá á chur faoi chleachtas feirmeoireachta ach is ábhar imní é nuair a thréigtear talamh feirme a bhfuil ardluach dúlra uirthi.

Tá bainistíocht ghníomhach de dhíth ar chuid de na gnáthóga is nádúrtha atá i limistéir an Phlean chun a leas caomhantais a chothabháil nó a athbhunú, bainistiú róslabhrais, mar shampla. Le scéimeanna agra-chomhshaoil agus scéimeanna na Seirbhíse Páirceanna Náisiúnta agus Fiadhúlra (SPNF) amhail ACRES CO, Tionscadal Diúilicíní na bPéarlaí Fionnuisce agus Scéim na gCnádán Nattarjack, tá tionchar dearfach á imirt ar an mbithéagsúlacht i limistéar an phlean.

Roinnt de na lochanna agus na haibhneacha fionnuisce is tábhachtaí sa tír, lena n-áirítear an Leamhain, Abhainn na hUíne, Loch Cárthaí agus Loch Luíoch, a bhfuil cáil orthu as a saibhreas

faoin uisce amhail an Bradán Atlantach agus an Breac Geal, is i limistéar an phlean atá siad lonnaithe. Is in uiscebhealaí limistéar an phlean amhail Abhainn Chárthaí agus an Poll Gorm atá cuid de na daonraí is tábhachtaí ar domhan i dtaca le Diúilicíní na bPéarlaí Fionnuisce, atá i mbaol anois. Soláthraíonn nádúr eangaithe an chósta gnáthóg ar ardchaighdeán do na dobhraín, agus is tailte tábhachtacha foráiste geimhridh iad na hinbhir, an riasc goirt agus na réileáin láibe tábhachtach don gheimhreadh le haghaidh na n-éan uisce. Tacaíonn féarthailte talmhaíochta agus fraoch ar feadh an chósta le daonra tábhachtach cáig gobdhearg agus tacaíonn an iliomad aillte farraige agus na hoileáin amach ón gcósta le héin mhara ghoir. I ngnáthóga duimhche atá i Ros Beithe, i mBá Bhaile an Sceilg agus i nDoire Fhíonáin, mar shampla, faightear samplaí de ghnáthóga tosaíochta ceangailte, gnáthóg atá anois annamh ar fud na hEorpa. Tacaíonn siad freisin le plandaí neamhchoitianta ar díol spéise iad ó thaobh caomhantais de.

Tá gnáthóg an-leochaileach de chineál a bhaineann le *Edwardsia delapiae* (ionraon mór éadomhain agus bánna) i Limistéar Caomhantais Speisialta Oileán Dhairbhre/ Góilín Dairbhre. Tacaíonn limistéar an phlean freisin le ceann de na daonraí is tábhachtaí go hidirnáisiúnta i dtaca leis an gcrú-ialtóg, speiceas a bhfuil leochaileacht aige do chaillteanas gnáthóg agus ilroinnt. Tacaíonn limistéar an phlean le bailiúchán spésiúil de speicis Mheánmhuirí atá dúchasach i gCiarraí ach nach bhfuil le fáil sa chuid eile den tír. Tugtar flóra agus fána Lúsatanach orthu sin go léir le chéile, agus áirítear orthu Lile Chiarraí, Sluga Chiarraí agus an Cnádán Nattarjack. Tugadh an t-iolar mara isteach arís agus tá sé le fáil anois i limistéar an phlean freisin.

2.9.1.1 Treoir, brú agus deiseanna maidir leis an mbithéagsúlachta

Tá go leor nithe nádúrtha i limistéar an phlean a bhfuil an-tóir orthu ag cuairteoirí intíre agus idirnáisiúnta. Aithnítear an tábhacht a

bhaineann leis an timpeallacht nádúrtha, lena n-áirítear trána bratach gorm, lochanna, aibhneacha agus ardtailte mar shócmhainn turasóireachta agus áineasa don réigiún. Ceann de na sócmhainní turasóireachta seo is ea na Cruacha Dubha a mheallann 200,000 úsáideoir áineasa ar an meán gach bliain. Tá sé tábhachtach go ndéanfar tionscadail/gníomhaíochtaí turasóireachta dúlra-bhunaithe agus áineasa ar bhealach nach ndéanfaidh dochar míchuí do speicis íogaire ná do ghnáthóga íogaire. I limistéir áirithe, caithfear cúram breise a dhéanamh lena chinntiú go bhfuil forbairtí ag luí le cuspóirí caomhnaithe dúlra le haghaidh suímh ainmnithe.

Tacaíonn an Plean le bearta agus tionscnaimh chun na hacmhainní sin a chosaint agus a fhorbairt ar bhealach inbhuanaithe. Tá sé tábhachtach freisin go ndéanfar éascaíocht d'fheabhsuithe riachtanacha ar áiseanna pobail, ar bhonneagar poiblí agus ar áiseanna eile chun a chinntiú go mbainfidh na háiteanna sin a n-acmhainneacht amach agus chun freastal ar na cuairteoirí agus ar na daoine áitiúla atá ina gcónaí sna ceantair sin ar bhealach atá comhoiriúnach le cuspóirí níos leithne maidir le cosaint an chomhshaoil.

Mar atá leagtha amach, daingean de chuid Chnádán na hÉireann is ea limistéar an phlean, mar gurb ann atá 5 cinn de na 13 ionad pórúcháin atá ar taifead in Éirinn. Tá na daonraí seo lonnaithe i gceantair Ghleann Beithe, na Dumhcha, Loch Gaineamháin, Loch na mBreac Dearg agus Cathair Dónall. Is féidir le forbairt dochar a dhéanamh go díreach agus go hindíreach do dhaonraí. D'fhéadfadh tionchar díreach a bheith ag cailleanas/ilroinnt gnáthóige agus d'fhéadfadh tionchair indíreacha a bheith mar thoradh ar ísliú táblaí uisce. Meastar gur fachtóir tábhachtach in inmharthanacht daonraí cnádán a chosaint é gnáthóg oiriúnach a chothabháil. Úsáideann cnádáin ballaí cloiche tirime / limistéir

charraigeacha / ithreacha gainimh le haghaidh an gheimhriúcháin, úsáidtear linnte le haghaidh an phórúcháin agus úsáidtear féarthailte garbha chun foráiste a dhéanamh. Tograí forbartha lena gcoinnítear nó lena soláthraítear gnáthóga den sórt sin, is lú an seans go ndéanfaidh siad dochar do dhaonraí cnádán.

Tá sé tábhachtach freisin go mbeadh ról ag tionscadail agus gníomhaíochtaí i limistéar an phlean maidir le cáilíocht an uisce a chosaint nó a athbhunú, mar a cheanglaítear leis an gCreat-Treoir Uisce. Teastaíonn aibhneacha agus lochanna sláintiúla, screamhuisce agus uiscí snámha ó shaoránaigh, ón dúlra agus ón tionscal. Díríonn an Creat-Treoir Uisce ar thruailliú a laghdú agus a bhaint agus ar a chinntiú go bhfuil dóthain uisce ann chun tacú leis an bhfiadhúlra ag an am céanna le riachtanais an duine.

Is ábhartha freisin iad an treoir, na polasaithe, na cuspóirí agus na caighdeáin bhainistíochta forbartha mar atá leagtha amach i bPlean Forbartha Chontae Chiarraí 2022-2028, lena n-áirítear an méid seo a leanas: —

- Plean Gníomhaíochta Bithéagsúlachta Chiarraí mar atá in Imleabhar 6 i bPlean Forbartha Chontae Chiarraí.
- Ceanglais maidir leis an gcóras Draenála Inbhuanaithe Uirbeach atá bunaithe ar an dúlra: réimse uirbeach (Imleabhar 1, S4.2.7), tírdhreachú (Imleabhar 6, S.1.5.4.5) agus bainistíocht uisce stoirme (Imleabhar 1, S13.2.4).
- Cosaint ar leibhéal tírdhreacha (Imleabhar 6, S1.3.2).
- Rialú Míndeighilte (Imleabhar 6, S1.3.6).

2.9.1.1 Tionscadal Rochtana na gCruach Dubh

Bunaíodh Fóram Rochtana Sléibhe na gCruach Dubh in 2014 chun plean gníomhaíochta a chur i bhfeidhm chun limistéar ardtalún na gCruach Dubh a chosaint agus a bhainistiú go hinbhuanaithe.

Is tionscnamh de chuid Chomhairle na Tuaithe é an tionscadal rochtana sléibhe seo, tríd an Roinn Tithíochta, Rialtais Áitiúil agus Oidhreachta, áit a bhfuil múnla rochtana ceadaitheach á thriail ar bhonn píolótach, bunaithe ar fheasacht agus meas ar thalamh phríobháideach. Tá an fóram comhdhéanta de phríomhpháirtithe ar nós úinéirí talún, gníomhaireachtaí áitiúla agus reachtúla, Comhairle Contae Chiarraí, an tSeirbhís Páirceanna Náisiúnta agus Fiadhúlra, Comhpháirtíocht Forbartha Chiarraí Theas, Fáilte Éireann agus grúpaí leasmhara áitiúla gnó agus áineasa.

I dtuarascáil iniúchta an riain ardtalún a rinneadh in 2015 ar bhail na gcosán sna Cruacha Dubha, fuarthas amach go raibh an líonra foriomlán (c.15.7km) laistigh de chéimeanna luatha laghdaithe ar a riocht mar gheall ar chreimeadh an tsiúlbhealaigh. Ó shin i leith, tá oibreacha deisiúcháin feabhais nach beag déanta, ach mar sin féin tháinig meath ar riocht an líonra cosán ina iomláine, mar gheall ar an tóir mhéadaithe a bhí ar chaitheamh aimsire ardtalún de pháirt, agus den pháirt eile, mar gheall ar imeachtaí adhamsire a bheith ag éirí níos measa de dheasca an athraithe aeráide.

Bhí na Cruacha Dubha mar chuid de thionscadal ardtalún a rinne an Chomhpháirtíocht Nuálaíochta Eorpaí Agra-Chomhshaoil le déanaí, tionscadal a thacaigh le cleachtais talmhaíochta inbhuanaithe sa cheantar.

Is tionscnaimh iad seo lena bhféachtar le tacú le cleachtais talmhaíochta inbhuanaithe, le rochtain áineasa iomchuí agus le tírdhreach íogair na gCruach Dubh a chosaint agus a bhainistiú ar bhealach inbhuanaithe, agus leanfaidh Comhairle Contae Chiarraí

de thacaíocht a thabhairt do na tionscnaimh sin agus do thionscnaimh chomhchosúla.

Cuspóirí Comhshaoil	
Cuspóir Uimh.	Is cuspóir de chuid na Comhairle é an méid seo a leanas a dhéanamh:
KENMD — 41	Éascaíocht a dhéanamh d'fheabhsú inbhuanaithe agus ar rochtain ar thránna agus ar bhonneagar trá, ag na suímh chuí agus faoi réir measúnú comhshaoil. Mar chuid de seo, níor cheart go mbeadh drochthionchar ag tograí ar láithreáin Natura 2000.
KENMD — 42	Tacaíocht a thabhairt d'Fhóram Rochtana na gCruach Dubh, chun na Cruacha Dubha a chosaint agus a bhainistiú go hinbhuanaithe.

KENMD — 43	Tacú le deisiúchán, uasghrádú agus cothabháil inbhuanaithe a dhéanamh ar chosáin sléibhe atá ann cheana agus ar thionscnaimh inbhuanaithe eile, i gcomhar le húinéirí talún agus grúpaí sainleasa, lena n-áirítear Fóram Rochtana na gCruach Dubh.
KENMD — 44	Tacú le tograí a dhéanfaidh éascaíocht d'fheirmeoireacht ardluacha dúlra i limistéar an Phlean, tograí ina bhféadfadh sé go gcuimseofaí soláthar saoráidí talmhaíochta agus socruithe rochtana feabhsaithe sna suímh cuí.
KENMD — 45	Tacú le cosaint na bithéagsúlachta agus bearta feabhsaithe laistigh de limistéar an Phlean agus a áirithiú go bhfuil tograí forbartha comhoiriúnach le cuspóirí caomhnaithe agus leasanna bithéagsúlachta na suíomh Eorpacha (Limistéir Caomhantais Speisialta agus Limistéir Cosanta Speisialta) agus le hainmniúcháin náisiúnta agus le hainmniúcháin atá beartaithe (LONanna agus LONanna atá beartaithe).

2.9.2 Úsáid Talún & Bainistíocht Riosca Tuilte

Meastar go dtiocfaidh méadú ar mhinicíocht, ar phatrún agus ar dhéine na dtuilte mar thoradh ar an athrú aeráide, rud a d'fhéadfadh tionchar an-suntasach a bheith aige san fhadtéarma. Leibhéal farraige níos airde agus geimhrí níos fliche, stoirmeacha báistí samhraidh níos déine, mar aon leis an méadú ar an stoirmiúlacht a d'fhéadfadh a bheith ann, is nithe iad sin a d'fhéadfadh minicíocht agus déine na dtuilte a mhéadú go suntasach. Chun aghaidh a thabhairt ar an gceist seo, cloífidh an

Chomhairle le forálacha na dTreoirínte maidir le “Córas Pleanála agus Bainistíocht Riosca Tuilte” (DoEHLG & Oifig na nOibreacha Poiblí 2009) trína chinntiú gur príomhbhreithniú in ullmhú forbartha agus pleananna gníomhaíochta áitiúla agus i measúnú na n-iaratas pleanála é an riosca tuilte.

Sa Phlean seo, is iad na prionsabail threoracha ná forbairt a sheachaint i réimsí riosca (ach amháin más féidir údar a thabhairt leis ar fhorais inbhuanaitheachta níos leithne), ionadú a dhéanamh ar úsáidí nach bhfuil chomh leochaileach céanna i gcás nach féidir é a sheachaint, agus an riosca a mhaolú agus a bhainistiú i gcás nach féidir é a sheachaint agus a ionadú. Tá sé ríthábhachtach do bhainistiú inbhuanaithe fadtéarmach riosca tuilte go gcuirtear san áireamh go hiomlán i gcinntí pleanála riosca tuilte atá ann cheana agus a d'fhéadfadh a bheith ann amach anseo chun a sheachaint go cruthófar rioscaí nua tuilte a d'fhéadfadh teacht chun cinn ar shlí eile trí fhorbairt mhíchúí amach anseo nó na rioscaí sin a íoslaghdú go leordhóthanach. Go bunúsach, tá dhá mhórchúis tuilte, idir thuilte cósta agus thuilte intíre.

Is é is cúis le tuilte cósta ná leibhéal farraige níos airde ná mar is gnách, mar thoradh ar bhorradh stoirme den chuid is mó, rud a fhágann go dtéann an fharraige thar maoil ar an talamh. Is éard is cúis le tuilte intíre báisteach fhada agus/nó báisteach throm, agus le tuilte intíre áirítear chomh maith sreabhadh thar talamh, tuilte abhann, tuilte ó chórais draenála shaorga, tuilte screamhuisce agus tuilte inbhir. D'fhéadfadh tuilte teacht chun cinn freisin nuair a chliseann ar bhonneagar uisce. Is féidir le forbairt tuilte an ráta agus an méid rith chun srutha ó eachtraí báistí a mhéadú i líonraí séarachais agus sruthchúrsaí atá ann cheana féin. D'fhéadfadh tuilte nó forseitheadh séarachais a bheith mar thoradh ar mhéaduithe den sórt sin i gcúinsí áirithe.

Beidh feidhm ag na cuspóirí bainistíochta riosca i gcás tuilte anseo maidir le gach forbairt nua agus beidh feidhm acu maidir leis na tailte sin ar fad a shaináithnítear mar limistéir riosca tuilte atá ainmnithe mar Chrios A & B. Taispeántar na limistéir Riosca Tuilte sin ar na léarscáileanna críosaithe i gcás gach lonnaíochta.

De réir riachtanais Phlean Forbartha Chontae Chiarraí 2022-2028, tá réitigh dhúlra bhunaithe ar bhainistiú uisce stoirme á lorg.

Fíor 2.15: Uasghrádú ar Phointe Rochtana na gCruach Dubh ag Bréinlí

2.9.2.1 Measúnú ar Mhiontograí i Limistéir Riosca Tuilte

Ní dócha go n-ardóidh iarratais ar mhionfhorbairt, amháil síntí beaga nó an chuid is mó d'athruithe úsáide ar theach/fhoirgnimh/fhiontair thráchtála agus thionsclaíocha atá ann cheana, saincheisteannta suntasacha tuilte, ach amháin má chuireann siad bac ar shruthbhealaí tábhachtacha, má thugann siad isteach líon suntasach breise daoine i limistéir riosca tuilte nó má bhíonn stóráil substaintí guaiseacha i gceist leo. Ós rud é go mbaineann iarratais den sórt sin le foirgnimh atá ann cheana, ní féidir an cur chuige seicheamhach a úsáid chun iad a aimsiú i limistéir ina bhfuil riosca níos ísle agus ní bheidh feidhm ag an Tástáil Réasúnaithe. Mar sin féin, ba cheart measúnú comhchuímeach ar na rioscaí tuilte a bheith ag gabháil le hiarratais den sórt sin chun a léiriú nach mbeadh drochthionchair acu ná nach gcuirfeadh siad bac ar rochtain ar uiscechúrsa, tuilemhá nó áiseanna cosanta agus bainistíochta tuilte. Ba cheart go leanfadh na tograí sin deachleachtas maidir le sláinte agus sábháilteacht a bhainistiú le haghaidh úsáideoirí agus cónaitheoirí an togra.

Ba chóir go mbeadh measúnú tuile a bhaineann go sonrach leis an suíomh ag gabháil le haon limistéar forbartha laistigh de chuspóirí críosaithe ginearálaithe a shaináithnítear a bheith i mbaol tuilte abhann agus taoide i gcomhréir leis na Treoirínte maidir leis an gCóras Pleanála agus bainistíocht riosca i gcás tuilte (2009)

Chun tuilleadh eolais a fháil, féach Plean Forbartha Chontae Chiarraí 2022-2028, go háirithe Caibidil 11 (Roinn 11.5) agus an Measúnú Straitéiseach Riosca i gCás Tuilte.

Cuspóirí maidir le hÚsáid Talún & Bainistíocht Riosca Tuilte	
Cuspóir Uimh.	Is cuspóir de chuid na Comhairle é an méid seo a leanas a dhéanamh:
KENMD — 46 (a-c) 	<p>(Forbairt nach bhfuil suite laistigh de limistéir fhoirgnithe atá ann cheana féin agus atá suite laistigh de Chrios Tuilte A & B)</p> <p>(a) A chinntiú nach gceadaítear forbairt an-leochaileach i limistéir atá sainaitheanta i gCrios Tuilte A agus B, agus gan forbairt nach bhfuil chomh leochaileach céanna a cheadú laistigh de Chrios Tuilte A.</p> <p>(B) A chinntiú nach gceadaítear ach forbairt atá comhoiriúnach d'uisce laistigh de Chrios Tuilte A agus nach bhfuil chomh leochaileach sin i gCrios Tuilte B.</p> <p>(C) A áirithiú nach gceadófar forbairt nach bhfuil chomh leochaileach sin agus forbairt atá comhoiriúnach d'uisce ach amháin le bearta maolaithe oiriúnacha.</p>
KENMD — 47 	<p>(Forbairt laistigh de limistéir fhoirgnithe atá ann cheana agus atá suite laistigh de Chrios A & B)</p> <p>A chinntiú go seachnaítear sna tograí forbartha an limistéir riosca tuilte atá sainaitheanta, nó mura bhfuil sin indéanta, cinnteoidh siad go seachnaítear sna tograí maoin riosca tuilte atá sainaitheanta agus go mbreithneofar</p>

	modheolaíochtaí deartha tógála atá athléimneach ó thuilte nó atá frithsheasmhach in aghaidh tuilte.
KENMD — 48 	<p>A chinntiú go bhfuil rith chun srutha uisce dromchla ó fhorbairtí arna gcur i gcrích teoranta dá ráta suímh úrnua agus go ndéantar bearta cuí trí dhearadh nó Córais Draenála Inbhuanaithe Uirbeacha a chur i bhfeidhm. Tabharfar aird ar leith ar an doiciméad treorach eatramhach faoi dhea-chleachtais DoHLG &H 'Réitigh Dhúlra bhunaithe ar Bhainistiú Uisce Báistí agus ar Rith chun Srutha Uisce Dromchla i Limistéir Uirbeacha — Dearadh Uirbeach Uisce-Íogair'.</p>
KENMD — 49 	<p>A chinntiú go mbeidh Measúnuithe Tionchair Tuilte, tástálacha réasúnaithe mionsonraithe, agus bearta maolaithe mionsonraithe i gcomhthéacs threoirínte DoEHLG maidir le Bainistiú Riosca Tuilte ag gabháil le tograí forbartha a bheadh íogair maidir le héifeachtaí tuilte, nó a bheadh lonnaithe i limistéir ina bhfuil riosca tuilte nó limistéir imeallacha. Ní cheadófar forbairt a mbeadh ag baint léi, i dtuairim na Comhairle, riosca tuilte nach féidir glacadh leis nó a mbeadh riosca tuilte nach féidir glacadh leis in áit eile mar thoradh uirthi.</p>
KENMD-50 	<p>A chinntiú go ndéanfar moltaí forbartha i dtailte críosaithe atá suite gar do shruthchúrsa, tailte nach bhfuil aon mhapáil críosanna tuilte ná</p>

	limistéir tuilte ainmnithe acu faoi láthair, go gcuirfear measúnú riosca tuilte a bhaineann go sonrach leis an suíomh i gcrích ar leibhéal atá mionsonraithe go cuí ionas gur féidir Criosanna Tuilte a shainiú agus gur féidir an Cur Chuige Seicheamhach/an Tástáil Réasúnaithe a chur i bhfeidhm nuair is gá.
KENMD-51 	A chinntiú go n-úsáidtear aon limistéar riosca tuilte a d'fhéadfadh a bheith lonnaithe laistigh de limistéir chónaithe criosaithe le haghaidh úsáid spáis oscailte áiseanna amháin agus/nó go bhfágfar iad mar 'spásanna don dúlra'.
KENMD-52 	Déanfar measúnú a bhaineann go sonrach leis an suíomh de réir na dTreoirínte maidir le 'Córas Pleanála agus Bainistíocht Riosca Tuilte', d'fhonn an méid seo a leanas a áirithiú; <ul style="list-style-type: none"> • Déantar measúnú ar chosaintí ar thuilte atá ann cheana, agus breithnítear an dóchúlacht agus an iarmhairt a bhaineann le sárú claífoirt. • Coinnítear cosáin sreafa atá ann cheana. • Ba cheart limistéir stórála agus iompair tuilemhánna a chosaint nó cúiteamh cuí a sholáthar • Sa dearadh, ba chóir breithniú a dhéanamh ar riosca tuilte amach anseo agus ba chóir na húsáidí talún a bheith ag teacht le riosca tuilte. • Ní bheidh drochthionchar ag an bhforbairt ar riosca tuilte.

	Maolaítear guais tuilte d'úsáideoirí go leibhéal inghlactha. Ní mór feacht ar thuilte, córais rabhaidh agus nósanna imeachta aslonnaithe a chur i bhfeidhm.
KENMD-53 	Aibhneacha, sruthanna agus sruthchúrsaí eile a chosaint agus i gcás inarb infheidhme a áirithiú go leanann forbairtí na treoirínte a leagtar amach i 'Planning for Watercourses in the Urban Environment' [Pleanáil le haghaidh Uiscechúrsaí sa Timpeallacht Uirbeach] le hIascach Intíre Éireann (2020), go háirithe maidir le tailte neamhfhorbartha ar shuímh úrnua.

2.10 Bainistíocht Uisce agus Fuíolluisce

Tá soláthar na talún criosaithe cónaithe dírithe ar limistéir ina bhfuil acmhainneacht sa bhonneagar, nó ina bhfuil infheistíocht chaipitil beartaithe sa ghearrthéarma agus sa mheántéarma. Tá na bailte réigiúnacha sainaitheanta mar bhailte atá in ann freastal ar fhorbairt chónaithe bhreise, faoi réir uasghrádú an bonneagair fuíolluisce i Neidín.

San Uasghrádú ar Ghléasra Cóireála Fuíolluisce Neidín, cuimsítear oibreacha chun freastal ar fhás sa dobharcheantar le déanaí agus amach anseo. Tá na hoibreacha le tosú ar an suíomh i R3 2023 agus le cur i gcrích in R2 2026.

Beidh ról lárnach ag na heasnaimh sa bhonneagar maidir le teorainn a chur le forbairt i lonnáiocthaí áirithe i limistéar an phlean. Is príomhbhreithnithe a bheidh sa chóireáil fuíolluisce agus sa soláthar uisce i dtograí forbartha amach anseo agus in éagmais

plean cinnte infheistíochta caipitil, ní bheidh roinnt lonnaíochtaí in ann tacú le leibhéal shuntasacha forbartha.

Stádas lonnaíochta	Lonnaíocht	Gléasra Cóireála Fuíolluisce (Lamháil)	Uisce Soláthar
Baile Réigiúnach	Cathair Saidhbhín		
	Neidín	*	
	Cill Orglan		
Baile Ceantair	An tSnaidhm		
	An Coireán		
Sráidbhailte	Baile an Sceilg		
	Lios an Phúca		
	Baile an tSéipéil		
	Dún Géagáin		
	Gleann Beithe		
	Cill Gharbháin		
	Baile an Ridire		
	An Caladh		
*bliain críochnaithe reatha an tionscadail 2024, faomhadh pleanála faighte			
Eochair	Acmhainneacht ar fáil	Acmhainneacht fhéideartha	Gan acmhainn

Tábla 2.7: Soláthar Uisce & Clár Acmhainneachta Cóireála Fuíolluisce Meitheamh 2023

I gcásanna inar tháinig easnaimh sa bonneagar chun cinn agus ina raibh tailte oiriúnacha atá suite go lárnach ar fáil lena bhforbairt, rinneadh na tailte sin a chriosú faoin gcatagóir 'Cúlchiste Cónaithe Straitéiseach' (R4) nó 'Cúlchiste Straitéiseach' (O1). Déantar na tailte seo a chriosú i gcomhréir leis an gcuspóir fadtéarmach comhdhlúthú chroí an bhaile/sráidbhaile a spreagadh agus seirbhísí agus áiseanna áitiúla a choinneáil agus a fheabhsú. Beidh an fhorbairt ag brath ar infhaighteacht bonneagair (i measc saincheisteanna eile), an gá atá le forbairt, agus an t-éileamh ar fhorbairt. I dTábla 2.7 leagtar amach an Clár Acmhainneacht Cóireála Fuíolluisce agus Soláthair Uisce le haghaidh limistéar an Phlean is déanaí a fuarthas ó Uisce Éireann i mí an Mheithimh 2023.

2.10.1 Forbairtí Braislí i Sráidbhailte

Is é beartas na Comhairle daoine ar mian leo cónaí faoin tuath a spreagadh chun cónaí i sráidbhailte nó i lonnaíochtaí sráidbhailte beaga ina bhfuil seirbhísí ar fáil. Mar rogha eile seachas tithíocht aonuaire, is cuspóir de chuid Phlean Forbartha Chontae Chiarraí é cead a thabhairt do bhraislí tithíochta (suas le 8 n-aonad cónaithe) a bhfreastalaíonn córais cóireála fuíolluisce aonair orthu sna sráidbhailte beaga agus i lonnaíochtaí sráidbhailte beaga atá liostaithe i dTábla 3.1 i gcás nach bhfuil aon bhonneagar fuíolluisce ann nó nach bhfuil aon phlean ann le haghaidh an bhonneagair sin. Is éard atá i gceist le straitéis na mbraislí laistigh de na lonnaíochtaí seo ná éascaíocht a dhéanamh do líon beag teaghaisí breise agus/nó fiontair bheaga chun an patrún reatha forbartha timpeall na bpointí fócasacha seo a chomhdhlúthú agus úsáid a bhaint as seirbhísí atá ann cheana sa cheantar.

Beidh ar thograí cóireála fuíolluisce cloí le cód cleachtais ábhartha na Gníomhaireachta um Chaomhnú an Chomhshaoil (EPA) agus beidh siad chun sástacht 'Aonad Measúnaithe Suímh' Chomhairle Contae Chiarraí.

An Chillín Liath	An Láithreach
An Gleann	Gleann Chárthaigh
Lios an Phúca	Cill Ghobnait
An Bunán	Ceanannas
An Siopa Dubh	Tathuile
Baile an tSéipéil	An Teampall Nua
An Cromán	Tuath Ó Siosta

Tábla 3.1: Socraíochtaí ina bhféadfar breithniú a dhéanamh ar bhraislí a bhfreastalaíonn córais chóireála aonair orthu

2.10.2 Acmhainní Uisce

Le cosaint agus athshlánú uisce óil ag an bhfoinse, laghdaítear an leibhéal cóireála is gá chun uisce óil a tháirgeadh agus is féidir comhthairbhí a bheith aige don bhithéagsúlacht agus don athrú aeráide, agus d'fhéadfadh ról tábhachtach a bheith ag forbairt agus cur i bhfeidhm Pleananna Sábháilteachta Uisce Óil maidir le sláinte an duine a chosaint.

Cuspóirí maidir le Bainistíocht Uisce	
Cuspóir Uimh.	Is cuspóir de chuid na Comhairle é an méid seo a leanas a dhéanamh:

 KENMD — 54	Pleanáil le haghaidh fáis amach anseo ar lonnáiochtaí an Phlean i gcomhairle le hUisce Éireann lena chinntiú go gcuirfear dóthain acmhainneachta fuíolluisce agus bonneagar soláthair uisce san áireamh, agus nach gcuirfear bac ar fhás amach anseo i lonnáiochtaí tábhachtacha.
 KENMD — 55	Tacú le moltaí maidir le forlíonadh soláthair/stórála uisce Neidín agus moltaí chun toilleadh stórála taiscumar a mhéadú ag Gléasra Cóireála Uisce Chiarraí Láir, an Gaorthadh, Lios an Phúca, faoi réir measúnú comhshaoil agus comhoiriúnachta le ceanglais na Treorach maidir le Gnáthóga.
 KENMD-56	Foinsí uisce talún agus uisce dromchla araon a chosaint, chun meath ar cháilíocht an uisce a sheachaint agus chun laghdú a dhéanamh ar an leibhéal cóireála is gá chun uisce óil a tháirgeadh, i gcomhréir le hAirteagal 7(2) den Chreat-Treoir Uisce'
 KENMD-57	Tacú le hUisce Éireann i bhforbairt agus i gcur i bhfeidhm Pleananna Sábháilteachta Uisce Óil a fhéachann le sláinte an duine a chosaint trí rioscaí do cháilíocht agus do chainníocht uisce a shainiú, a mheasúnú agus a bhainistiú; cur chuige iomlánaíoch a ghlacadh ó fhoinse go sconná.

2.11 Nascacht

Bíonn naisc iompair ag brath go mór ar an ngréasán bóithre, trí úsáid phríobháideach gluaisteán nó trí sheirbhísí bus. Déanann na bealaí straitéiseacha Náisiúnta Tánaisteacha N70, N71 (Mórchuaird Chiarraí) agus N72, roinnt mhaith bóithre réigiúnacha agus gréasán fairsing bóithre áitiúla ar cheantar an Phlean. Tá sé mar chuspóir ag an bplean seo timpeallacht nach bhfuil chomh díobhálach do choisithe agus do rothaithe a sholáthar trí bhonneagar feabhsaithe agus breise a sholáthar. Ní hamháin go gcuireann bealaí rothaíochta áineas ar fáil do dhaoine áitiúla, ach tá acmhainneacht shuntasach acu chomh maith maidir le hiompar comaitéara de agus rochtain ar shaoráidí oibre, oideachais agus fóillíochta a chur ar fáil.

2.11.1 Iompar Inbhuanaithe

Is príomhphrionsabal de chuid Phlean Forbartha Chontae Chiarraí é forbairt inbhuanaithe córais iompair a chur chun cinn a chuireann réimse roghanna iompair ar fáil don chontae, lena n-áirítear gréasán bóithre sábháilte, réimse seirbhísí bus agus seirbhísí iarrnóid agus áiseanna leordhóthanacha siúlóide agus rothaíochta sna háiteanna cuí. Treisítear an méid sin sa phlean seo agus é mar chuspóir aige Pleananna Iompair Áitiúla a ullmhú i gcomhairle leis an Udarás Náisiúnta Iompair (NTA) agus le Bonneagar Iompair Éireann (TII).

Is féidir amchlár an-teoranta a bheith ag gabháil le roinnt de na seirbhísí bus poiblí, seirbhísí Bus Éireann, agus an t-iompar Nasc Áitiúil go háirithe a fhreastalaíonn ar cheantair thuaithe agus áitiúla sa chontae. Oibreoidh an Chomhairle freisin le Bus Éireann agus le hiompar Nasc Áitiúil chun feabhas a chur ar na seirbhísí agus ar na háiseanna a fhreastalaíonn ar cheantair thuaithe agus áitiúla limistéar an Phlean. Sa Phlean Soghluaisteachta Tuaithe Éire a Nascadh (NTA 2022, áirítear le haghaidh an gceantar bardasach seirbhísí bus áitiúla nua feabhsaithe agus seirbhísí nua dhá bhealach

ar Mhórchuaird Chiarraí, a nascann Cill Airne, Cill Orglan, Cathair Saidhbhín, an Coireán, an tSnaidhm agus Neidín.

Féachfaidh an Chomhairle lena chinntiú go dtacóidh feabhsuithe ar bhonneagar agus ar sheirbhísí iompair leis an straitéis forbartha agus lonnaíochta le haghaidh an chontae mar a leagtar amach i bPlean Forbartha Chontae Chiarraí agus go gcuirfidh siad leibhéal cuí inrochtaineachta ar fáil d'áiseanna, seirbhísí agus deiseanna uirbeacha agus tuaithe.

2.11.1.1 Figiúirí bonnlíne le haghaidh an Chion Mhódaigh

Maidir le modhanna inbhuanaithe, leagtar amach in "Beartas Iompair Nua d'Éirinn 2009-2020" an príomhchion módach náisiúnta. Bhí na spriocanna sin dírithe ar chomaitéireacht a bhaineann leis an obair i gcarr a laghdú mar chion módach ó 65 % go 45 % agus freastal ar thiománaithe gluaisteán ar mhodhanna eile iompair amhail siúl, rothaíocht, iompar poiblí agus comhroinnt carranna. Is córas iompair éifeachtach agus ilmhódach é limistéar an phlean agus tá sé ag brath ar chomhtháthú rathúil le planáil úsáide talún. Déanfaidh an Chomhairle éascaíocht do dhearadh feabhsaithe sráide i lonnaíochtaí a spreagfaidh níos mó daoine chun bheith ag siúl nó ag rothaíocht nó chun úsáid a bhaint as iompar poiblí, tríd an eispéireas a dhéanamh níos sábháilte agus níos taitneamhaí. Go dtí seo, táthar ag súil gurb é an toradh a bheidh ar thógáil Ghlasbhealach Chiarraí Theas agus an réimse poiblí feabhsaithe a bhaineann leis an gCiste um Athghiniúint agus Forbairt Uirbeach, in éineacht leis na seirbhísí bus feabhsaithe (Plean Soghluaisteachta Tuaithe NTA2022) ná aistriú módúil ó iompar gluaisteán a spreagadh.

	De shiúl na gcos	Rothar	Traenacha & Busanna	Carr, Veain, nó Leoraí
Neidín	15.5 %	2.5 %	1.2 %	67.1 %
Cill Orglan	19.4 %	0.8 %	1.0 %	70.8 %

Cathair Saidhbhín	26.2 %	2.9 %	0.5 %	60.3 %
An Coireán	13.2 %	2.3 %	1.1 %	73.6 %
An tSnaidhm	30.4 %	3.5 %	1.7 %	45.2 %

Tábla 2.8: Léiríonn sonraí bonnlíne modhanna iompair chun na hoibre [Príomhoifig Staidrimh 2016]

Is iad seo a leanas na spriocanna atá beartaithe maidir le sciar módach Cheantar Bardasach Neidín (suas go dtí 2040). Meastar go bhfuil na spriocanna atá beartaithe maidir leis an sciar módach uaimhianach ach réadúil agus go ndéanfar iad a neartú tuilleadh agus go mbeidh siad bunaithe ar an ullmhúchán a dhéanfar go luath maidir le pleananna iompair áitiúla.

Ceantar Bardasach Neidín	De shiúl na gcos	Rothar	Traein nó Bus	Carr, Veain nó Leoraí
2016	8.9 %	0.9 %	9.7 %	68.7 %
2040	20 %	15 %	20 %	50 %

Tábla 2.9: Spriocanna maidir le Comhroinnt Mhódúil (%) le haghaidh Cheantar Bardasach Neidín

2.11.1.2

Cosáin

Rothaíochta/Siúlbealaí/Glasbhealaí/SiúlbealaíCósta

Tugann limistéar an Phlean rogha thar na bearta maidir le suíomh, fírdhreach agus eispéreas cónaitheoirí agus cuairteoirí araon. Tá poitéinseal suntasach ann tuilleadh forbartha a dhéanamh ar an soláthar turasoireachta i gceantair thuaithe agus i sráidbhailte tuaithe trí ghlasphealaí saoráide, siúlóidí agus conairí rothaíochta atá suite go cuí a sholáthar. Is acmhainn thábhachtach iad conairí agus bealaí rothaíochta marcáilte chun turasoírí a mhealladh agus chun caitheamh aimsire a chur ar fáil do dhaoine áitiúla. Tá poitéinseal suntasach ag conairí rothaíochta freisin feidhmiú mar bhealaí comaitéara, mar go gcuireann siad ar fáil rochtain ar

áiseanna oibre, oideachais agus fóillíochta. Is é eochair na gcosán seo agus na gconairí rothaíochta seo ná go ndéantar iad a fhorbairt, a chothabháil agus a fhógairt go maith i sráidbhailte áitiúla agus in oifigí turasoireachta. Ina theannta sin, is féidir leo poitéinseal a oscailt le haghaidh éagsúlú feirme i seirbhísí turasoireachta ar mhionscála.

Le glasphealaí/raoin rothar/siúlbealaí cuirtear ar fáil cleas chun an bhithéagsúlacht áitiúil a fheabhsú nó cur léi. Is féidir le cineál líneach na bhforbairtí sin nascacht a sholáthar do speicis trí thírdhreachú gaolmhar e.g. fáilta sceach. Is féidir le sciatháin leathair, éin agus fiadhúlra eile na conairí sin a úsáid chun bogadh tríd an tuath a chuireann foscadh, bia agus gnáthóga oiriúnacha eile ar fáil.

Tá go leor siúlóidí tarraingteacha cois cósta, siúlbealaí agus limistéir áineasa ar fáil sa cheantar. Parthas don sléibhteoir is ea an ceantar sin ina bhfuil beanna agus mullaigh sléibhe le taiscéaladh, agus taistealaíonn na mílte daoine ann gach bliain chun an bhuaic is airde in Éirinn a bhaint amach, is é sin, Corrán Tuathail ar na Cruacha Dubha. Is bealaí siúlóide fadachair marcáilte iad Bealaí Chiarraí agus Bhéarra agus tá siad lonnaithe ar éagsúlacht iontach tírdhreach, lena n-áirítear ceantair chósta radhairc agus dromanna sléibhe ísle Leithinis Uíbh Ráthaigh agus Bhéarra. Tá an cineál seo turasoireachta áineasa ag éirí níos coitianta agus téann sé chun tairbhe do na codanna is tuathúla de limistéar an Phlean.

Chomh maith leis sin, tá an t-ádh ar limistéar an Phlean go bhfuil trána iontacha ann lena n-áirítear Ros Beith, Doire Fhionáin agus Baile an Sceilg, áiteanna a bhfuil an-tóir orthu le haghaidh siúlóidí ó cheann ceann na bliana. Tá ionad lasmuigh Cheapaigh na Laoi suite gar do Loch Cárthaí lasmuigh de Chill Orglan. Feidhmíonn an t-ionad seo mar ionad poiblí oideachais agus oiliúna faoin aer, agus cuirtear oideachas agus oiliúint ar fáil ann faoi raon leathan

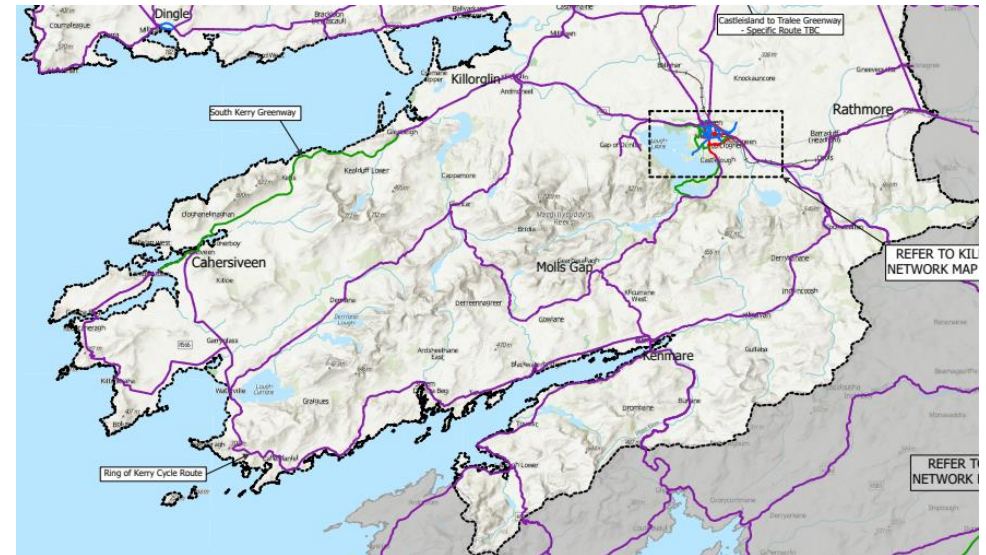
imeachtaí amuigh faoin aer. Tá cosán náisiúnta siúlóide cois cósta molta ag Fáilte Éireann. Tá sé i gceist ag Comhairle Contae Chiarraí oibriú go dlúth le húinéirí talún, grúpaí pobail, cuideachtaí forbartha áitiúla agus ranna rialtais chun an príomhchuspóir turasóireachta náisiúnta seo a bhaint amach. Tá poitéinseal suntasach ann chun glasbhealaí a fhorbairt ar bhealach inbhuanaithe ar fud an cheantair, rud a nascann na bailte agus na sráidbhailte leis an gceantar níos leithne.

Tá Straitéis Glasbhealaí forbartha ag an gComhairle le haghaidh forbairt na mbealaí amach anseo ar fud an chontae. Féachfaidh an Chomhairle le forbairt ar na glasbhealaí c
bhealach comhordaithe agus nasctha (Féacl
Phlean Forbartha Chontae Chiarraí le haghaidh
na Glasbhealaí). Áirítear leis sin Glasbhealaí
shíneadh ón Rinn Ard go Gleann Beithe go Cill Uigian agus an
Fearann Fuar agus an glasbhealach a fhorbairt feadh na seanlíne
iarnróid ó Lios na gCeann go Neidín.

2.11.1.2.1 Ceangail Rothaíochta

Tacaíonn an Plean seo leis an Dréachtstraitéis maidir le Nascanna Rothaíochta (NTA 2022): tá sé mar aidhm ag an nGréasán Raonta Rothar taisteal inbhuanaithe a fheabhsú tríd an bpoitéinseal a chur ar fáil do níos mó turas ar líonra rothaíochta atá sábháilte, inrochtana agus áisiúil, rud a nascann níos mó daoine le níos mó áiteanna.

Léirítear i bhFíor 2.16 an dréachtstraitéis um Nascanna Rothaíochta (bealaí molta) le haghaidh Chiarraí Theas. Déanfaidh an Chomhairle éascaíocht d'fhorbairt inbhuanaithe glasbhealaí & rotharbhealaí.

Fíor 2.16: (Dréacht) Straitéis um Nascanna Rothaíochta

2.11.2 Calafort, Cuanta agus Piaráí

Tá tábhacht leis an gCaladh, Cathair Saidhbhín agus Baile an Ridire mar ionaid ghníomhaíochta cabhlaigh iascaireachta agus seirbhísí coimhdeacha. Cuspóir de chuid Phlean Forbartha Chontae Chiarraí is ea cosaint agus feabhsú a ról mar shuímh le haghaidh deiseanna iomchuí infheistíochta agus fostaíochta, lena n-áirítear gníomhaíocht eacnamaíoch a bhaineann le cúrsaí na mara. Tá maoiniú faighte ag an gComhairle le déanaí chun uasghrádú a dhéanamh ar Phiara na Rinne Airde a chumasóidh tuilleadh fáis gheilleagraigh agus turasóireachta.

Maidir le Caibidil 14 (Nascacht) de Phlean Forbartha Chontae Chiarraí ina leagtar amach cuspóirí faoi lompair agus Soghluaisteacht Inbhuanaithe, Taisteal Gníomhach agus Glasbhealaí agus Comhtháthú Úsáide Talún, Pleananna lompair

Áitiúla agus Nascacht Dhigiteach, ba cheart í a léamh i gcomhar leis an bPlean Gníomhaíochta Áitiúil seo.

2.11.2.1 Bád Farantóireachta Oileán Dhairbhre

Is nasc tábhachtach é Bád Farantóireachta Oileán Dhairbhre agus is cuid de bhealach seanbhunaithe é, lena n-áirítear Slí an Atlantaigh Fhiáin ón Rinn Aird, Cathair Saidhbhín go hOileán Dhairbhre, agus tá tábhacht eacnamaíoch ag baint leis freisin maidir leis na cúlchríocha áitiúla. Mar atá leagtha amach i bPlean Forbartha Chontae Chiarraí, is cuspóir de chuid na Comhairle é éascaíocht a dhéanamh do leanúint d'fhorbairt Bhád Farantóireachta Bhaile an Ridire go dtí an Rinn Aird agus tacú leis.

2.11.3 Nascacht Dhigiteach

Tá poitéinseal ollmhór ag an earnáil Teicneolaíochta Faisnéise (TF) chun fostaíocht a chruthú agus tá rochtain ar leathanbhanda ar ardchaighdeán riachtanach má táthar le breathnú ar Cheantair Áitiúil Cheantar Bardasach Neidín mar shuíomh inmharthana le haghaidh an tionscail I.T. na dtionscal seirbhíse eile a bhíonn ag brath ar Leathanbhanda. Mar atá leagtha amach i bPlean Forbartha Chontae Chiarraí, is cuspóir é de chuid an Údaráis Pleanála, éascaíocht a dhéanamh do mhoil nuálaíochta pobail, moil dhigiteacha, moil bhia, gnólachtaí nuathionscanta agus ionaid barr feabhais (le deiseanna ar leith le haghaidh nuálaíocht san agrabha, san agraitheicneolaíocht, sa taighde mara, i dtionscail chruthaitheacha, sa gheilleagar eolais etc.) mar spreagthóirí áitiúla fáis.

Beidh an straitéis dhigiteach nua atá á hullmhú faoi láthair ag Comhairle Contae Chiarraí mar bhonn taca le beartais agus cuspóirí Plean Forbartha Chontae Chiarraí maidir le nascacht dhigiteach. Is é aidhm fhoriomlán na straitéise nua ná Contae Cliste a chruthú trí Phobail Chliste.

Leagfar amach sa straitéis seo an phríomhfhís, na príomhdheiseanna agus na príomhchuspóirí a bhaineann le gnó, scileanna, pobail agus acmhainneacht a fhorbairt sa chontae chun leas a bhaint as teicneolaíochtaí digiteacha a bhfuil an Plean Náisiúnta Leathanbhanda mar bhonn taca leo. Freastalóidh sí ar phríomhriachtanais bhonneagair chun forbairt gheilleagrach agus pobail a spreagadh i limistéar an phlean.

Tacaíonn an Chomhairle le cur chun feidhme an Phlean Náisiúnta Leathanbhanda agus go háirithe tacaíonn sí le rolladh amach 5G. Chomh maith leis sin, tá an Chomhairle tiomanta do chlár/tionscnaimh chliste a mhacasamhlú i ngach baile agus sráidbhaile ar fud an chontae.

I Líonra Mhol Chiarraí tá roinnt moil fiontraíochta dea-bhunaithe agus iad ar ardchaighdeán. Áirítear orthu sin meascán de mhoil fiontraíochta atá maoinithe go poiblí agus go príobháideach, le raon geografach ar fud an chontae. Tá roinnt acu seo bunaithe laistigh de Cheantar Áitiúil Cheantar Bardasach Neidín. Bhí baint réamhghníomhach ag Comhairle Contae Chiarraí le moil dhigiteacha a sholáthar agus tá maoiniú leithdháilte aige do Mhol Digiteach na Snadhma agus do Mhol RDI i gCill Orglan. Leagtar amach sa Tábla thíos na moil bhunaithe i limistéar an phlean.

Mol Fiontraíochta Neidín (Neidín)
Mol RDI (Cill Orglan)
Mol Digiteach na Snadhma (an tSnaidhm)
gteic @ An Dromaid
gteic @ Baile an Sceilg
Solas na hOifige (Cathair Saidhbhín)
Stáisiún Cábla Dhairbhre (Dairbhre)

Tábla 2.10: Moil Fiontraíochta i limistéar an phlean

Leagtar amach beartais agus cuspóirí maidir leis an Nascacht Dhigiteach i gCaibidil 14 Nascacht i bPlean Forbartha Chontae Chiarraí 2022-2028.

Cuspóirí nascachta	
Cuspóir Uimh.	Is cuspóir de chuid na Comhairle é an méid seo a leanas a dhéanamh:
KENMD — 58 	Pleananna Áitiúla Iompair agus Bainistíochta Tráchtá a ullmhú do na lonnaithe de réir mar is cuí.
KENMD — 59	Éascaíocht a dhéanamh d'oibreacha a luaitear sa 'Phlean chun Oibreacha Ceantar Bardasach a Sceidealú' le haghaidh Cheantar Bardasach Neidín atá comhoiriúnach do chuspóirí cosanta comhshaoil le haghaidh an cheantair.
KENMD — 60	Aitheantas a thabhairt don tábhacht a bhaineann le rochtain agus nascacht idir Oileán Dhairbhre agus Leithinis Uíbh Ráthaigh i gcoitinne a chosaint agus a fheabhsú.

KENMD — 61 	Gach líne iarnróid atá ann cheana nó gach líne iarnróid a bhí ann go stairiúil agus gach áis ghaolmhar a chosaint ar athfhorbairtchunríocha nach-mbaineann le hiompar d'fhonn an úsáid a d'fhéadfá a bhaint astu sa todhchaí mar ghlasbhealaí/ bealaí rothaíochta nó siúlóide a chosaint.
KENMD — 62	Tacú le soláthar inbhuanaithe na bhfiontar-turasóireachta feirme a bhaineann le Glasbhealach Chiarraí Theas, amhail athchóiriú foirgneamh feirme chun críocha turasóireachta, faoi réir gnáthchritéir pleanála agus comhshaoil agus caighdeáin bhainistíochta forbartha a chomhlíonadh mar atá leagtha amach i bPlean Forbartha Chontae Chiarraí.
KENMD — 63	Éascaíocht a dhéanamh do chothabháil ar bhonneagar calafoirt, cuain agus cé i limistéar an phlean, agus, más cuí, uasghrádú a dhéanamh orthu — faoi réir measúnú comhshaoil.
KENMD — 64	Éascaíocht a dhéanamh d'fhorbairt bonneagair 5G agus tacú léi ag láithreacha cuí (i suímh uirbeacha agus fo-uirbeacha ar leis an Stát iad go háirithe).

KENMD — 65	Tacú le hullmhú staidéir féidearthachta le haghaidh bhealach farantóireachta molta a nascann leithinis Chorca Dhuibhne agus Uíbh Ráthaigh. Mar chuid de sin, ba cheart breithnithe comhshaoil a chur san áireamh, lena n-áirítear astaíochtaí carbóin, ceanglais bhonneagair agus ainmniúcháin chomhshaoil.
-------------------	---

Cuid 3

3.1.1.1 Bailte Réigiúnacha – Cathair Saidhbhín, Neidín agus Cill Orglan

3.1.1.2 Bailte Ceantair – An tSnaidhm & An Coireán

3.1.1.3 Sráidbhailte

3.1.1.4 Lonnaíochtaí Sráidbhailte Beaga

3.1.2 Forbairt sna Príomh-Lonnaíochtaí

3.1.2.1 Criosú

3.1.2.2 Forbairtí Cónaithe

3.1.2.3 Treoracha Deartha

3.1.2.4 Athnuachan agus Athghiniúint

3.1.2.5 Lár Bailte & Sráidbhailte

3.2 Bailte Réigiúnacha (Cathair Saidhbhín, Neidín & Cill Orglan)

3.3 Bailte Ceantair (An tSnaidhm & An Coireán)

3.4 Sráidbhailte (Baile an Sceilg, Lios an Phúca, Baile an tSéipéil, Dún Géagáin, Gleann Beithe, Cill Gharbháin, Baile an Ridire & An Caladh)

3.5 Lonnaíochtaí Sráidbhailte Beaga (An Chillín Liath, An Gleann, An Bunán, Cathair Dónall, An Siopa Dubh, An Cromán, Gleann Chárthaigh, Na Cealla, Cill Ghobnait, An Láithreach, Tathuille, An Teampall Nua & Tuath Ó Siosa)

3.1 Réamhrá ar na Lonnaíochtaí

3.1.1 Lonnaíochtaí

Tá na beartais agus na cuspóirí uileghabhálacha a bhaineann leis na bailte agus na sráidbhailte le fáil i gCaibidil 4 den KCDP.

Tá an straitéis don Cheantar Bardasach ag brath ar fhás Cathair Saidhbhín, Neidín & Cill Orglan mar na príomh-lonnaíochtaí agus go pointe níos lú An tSnaidhm & An Coireán mar a shaináithnítear in ordlathas lonnaíochta an KCDP. Ní féidir é seo a bhaint amach ach amháin trí dheiseanna fostaíochta a chruthú agus daoine a mhealladh chun cónaí sna lonnaíochtaí seo, agus ar an gcaoi sin a struchtúr uirbeach a neartú agus éileamh a chruthú chun tacú le seirbhísí áitiúla. Fágann cóngarach go leor de na lonnaíochtaí do na bailte réigiúnacha gur roghanna inmharthana iad do dhaoine atá ag lorg stíl mhaireachtála níos mó faoin tuath.

Bunaítear creat straitéiseach leis an bPlean seo chun athnuachan agus athghiniúint bhailte agus shráidbhailte an Cheantair Bhardasaigh a dhírú d'fhonn tacú le pobail bheoga neartaithe agus a bheith mar spreagadh d'fhás eacnamaíoch.

Tá sé mar thosaíocht ag an Údarás Áitiúil an leathnú inbhuanaithe a spreagadh i raon agus i líon na seirbhísí miondíola agus tráchtála laistigh de na bailte agus na sráidbhailte ainmnithe a chuirfidh fostaíocht áitiúil ar fáil agus a fheabhsóidh caighdeán beatha an phobail áitiúil.

Spreagfar úsáid mheasctha sa todhcháí agus forbairt neamhchónaithe eile i gceartlár na mbailte/na sráidbhailte ar láithreáin athfhorbraíochta agus ar láithreáin inlíonta ar an gcéad dul síos nuair is cuí agus ar láithreáin a shaináithnítear mar láithreáin atá oiriúnach d'úsáidí den sórt sin nó atá oscailte lena mbreithniú, de réir na mairíse criosaithe.

Tá gá le cur chuige comhoibritheach, ilghníomhaireachta agus trasearnála chun an aidhm straitéiseach seo a bhainistiú. Bíodh gur cuspóir de chuid na Comhairle é aitheantas a thabhairt d'acmhainneacht gach baile agus sráidbhaile níos lú agus comhoibriú le haon chomhpháirtithe ionchasacha san earnáil phoiblí agus nó phríobháideach chun aon tionscadail chomhlíontacha inbhuanaithe agus bheartais den sórt sin a sheachadadh, aithníonn an Plean seo roinnt limistéar/láithreán le haghaidh fócas athghiniúna, athnuachana agus athbheochana ar leith.

Tá sé mar bheartas ag an gComhairle a chinntiú go ndéantar an méid seo a leanas le tograí forbartha laistigh de shocruithe:

- Leas a bhaint as acmhainneacht eacnamaíoch bhailte agus shráidbhailte an Cheantair Bhardasaigh agus iad a uasmhéadú ionas go gcuirfidh siad le fás eacnamaíoch inbhuanaithe an chontae.
- Tacú leis na tionscnaimh chun bailte agus sráidbhailte Ceantair Bhardasaigh Neidín a athnuachan agus a athghiniúint agus béim ar leith á leagan ar 'chroílímistéir mhiondíola' aitheanta agus ar suíomhanna athghiniúna agus deiseanna ainmnithe.

Tá sé mar bheartas ag an gComhairle tacú le tionscnaimh chun timpeallacht fhisiciúil agus nádúrtha bailte agus sráidbhailte a neartú agus a fheabhsú agus comhforbairt áite dearfach a spreagadh chomh maith. Ba cheart do thograí forbartha:

- Soláthar a dhéanamh d'fhoirgnimh shainiúla ar ardchaighdeán ailtireachta a chuireann le mórtas ceantair ar leith agus le ríocht phoiblí ar ardchaighdeán.
- Éadanas sráide láidir a chruthú trí cheachtar acu, cloí leis an líne fhoirgnimh bhunaithe sa gharlímistéar nó líne fhoirgnimh

nua a bhunú díreach in aice leis an mbóthar poiblí sa chás go bhfuil deis réasúnach ann é sin a dhéanamh. Breithneofar céim ar gcúl níos mó sa chás go gcumasódh an fhorbairt spás uirbeach d'ardchaighdeán a chruthú ina mbeadh dóthain tírdhreachaithe, troscáin sráide srl.

- Meas a léiriú ar chomhthéacs na bhfoirgneamh in aice láimhe, sráid-dreach in aice láimhe nó foirgnimh sa cheantar láithreach, i dtéarmaí deartha, airde, scála agus maise etc.
- Dearadh inoiriúnaithe agus inrochtana a úsáid, i gcás inarb iomchuí, ar an mbunurlár lena chinntiú go ndéanfar iad a athúsáid amach anseo le haghaidh feidhmeanna malartacha (e.g., miondíol/ tráchtáil).
- Spéis bhisiúil a chur chun cinn, i gcás inarb iomchuí, trí eilimintí ailtireachta a mhodhnú agus a mhionsonrú (e.g., mionghné a dhéanamh/cóireáil ar na heasnacha, na fuinneoga, na fronta, éagsúlachtaí beaga i línte dín, slánachar srl).
- An timpeallacht nádúrtha a chosaint agus a fheabhsú, i gcás inarb iomchuí, rud a fhágann go mbeidh spás ann don dúlra agus a thacóidh leis an mbeartas maidir le gníomhú ar son na haeráide.

Cuirtear san áireamh san Ordlathas Lonnaíochta atá i gCuid 3.10 den KCDP na lonnaíochtaí sin a bhfuil acmhainn ann ina mbonneagar cóireála uisce nó a bhfuil tairbhe scéimeanna ceadaithe acu.

3.1.1.1 Bailte Réigiúnacha

Tá forbairt **Chathair Saidhbhín, Neidín agus Chill Orglan**, na trí bhaile réigiúnacha i gceantar an Phlean, ríthábhachtach chun forbairt réigiúnach chothromaithe a bhaint amach, agus iad ag feidhmiú mar fhócas chun a gceantar féin a neartú. Is aidhm straitéiseach de chuid straitéis lonnaíochta an Phlean seo tacú le forbairt agus fás inbhuanaithe Neidín agus Chill Orglan a sprioc daonra a bhaint

amach ag scála, leagan amach agus dearadh a léiríonn carachtar na mbailte, ionas gur féidir leo feidhmiú mar lárionaid seirbhíse agus fostaíochta leordhóthanacha don chúlchríoch máguaird. Díríonn an doiciméad beartais *An Plean Forbartha Náisiúnta, Éire 2040* ar chion suntasach d'fhorbairt uirbeach amach anseo ar láithreáin forbartha inlíonta agus athfhorbraíochta agus i gcomhréir leis seo, tá sé beartaithe go ndéanfar ar a laghad 30% den fhorbairt tithíochta nua ar fad i gCathair Saidhbhín, Neidín agus Chill Orglan ar láithreáin inlíonta agus athfhorbraíochta.

Tá sé mar pholasaí ag Comhairle Contae Chiarraí:

- Feidhm Chill Orglan mar spreagthóir eacnamaíoch, mar phríomh-lonnaíochtaí i Mol & Triantán Eolais Chiarraí agus AEC a neartú go hinbhuanaithe agus tógáil ar a neart bunúsach mar lárionad fáis scileanna, nuálaíochta agus fiontraíochta.
- Feidhm Neidín mar ionad barr feabhais in earnálacha na turasóireachta, an áineasa agus na taitneamhachta a neartú go hinbhuanaithe.
- Feabhas a chur ar fhuinneamh agus ar bheocht Chathair Saidhbhín chun baile tarraingteach a dhéanamh de trí éadan le huisce a athghiniúint agus an fhorbairt inbhuanaithe ar 'Cheathrú Dhónaill Uí Chonaill'.

Tarraingíonn na codanna a bhaineann le Cathair Saidhbhín, Neidín agus Chill Orglan sa phlean seo aird ar roinnt suíomhanna deiseanna atá oiriúnach le haghaidh forbartha. Ina theannta sin, leagtar amach freisin na tionscadail atá molta faoin gCiste um Athghiniúint agus Forbairt Tuaithe do Chathair Saidhbhín agus do Chill Orglan.

Ag teacht le Croístraitéis fhoriomlán an KCDP, leagann an PCÁ seo amach na cuspóirí seo a leanas do na Bailte Réigiúnacha seo:

Cuspóirí Foriomlána na mBailte Réigiúnacha	
Cuspóir Uimh.	Is cuspóir de chuid na Comhairle é an méid seo a leanas a dhéanamh:
KENMD – 66	A chinntiú go bhfuil na Bailte Réigiúnacha ina spreagthóirí de rathúnas an chontae agus réigiúnach trí leas a bhaint as a suíomhanna straitéiseacha agus a n-áit straitéiseacha ar Mhórchuid Chiarraí/Slí an Atlantaigh Fhiáin; a struchtúr láidir uirbeach, a mbunáiteanna fostaíochta, turasóireachta, miondíola, seirbhíse agus lóistín atá ann cheana; agus buntáistí iomaíocha eile.
KENMD – 67 	Lár na mbailte atá bríomhar, saibhir ó thaobh cultúir de agus athnuaite a chur chun cinn le ionchuimsitheacht sóisialta feabhsaithe, comharsanachtaí inbhuanaithe agus ardleibhéal cáilíochta comhshaoil chun caighdeán na beatha den scoth a chinntiú do chách.

3.1.1.2 Baile Ceantair

Is Bailte Ceantair ainmnithe iad **An tSnaidhm agus An Coireán** i gCeantar Bardasach Neidín. Is aidhm straitéiseach de chuid na straitéise lonnaithe é mar atá leagtha amach i gCuid 3.10.2 den KCDP chun tacú le forbairt agus fás inbhuanaithe bailte ceantair chun spriocanna daonra a bhaint amach, ar scála, leagan amach agus dearadh a léiríonn carachtar gach baile, ionas gur féidir leo feidhmiú mar lárionaid seirbhíse agus fostaíochta leordhóthanacha don chúlchríoch máguaird. Bíodh go meastar go leanfaidh Bailte

Ceantair le ról ríthábhachtacha a bheith acu maidir le cóiríocht a chur ar fáil do chion den daonra atá sa Cheantar Bardasach cheana féin agus maidir le tacú le pobail tuaithe, tá sé an-tábhachtach go mbainfidh na bailte seo leas as a n-acmhainneacht eacnamaíoch agus go n-uasmhéadóidh siad í trína mbonn tráchtála a leathnú.

Tá caiteachas suntasach ar bhonneagar caipitil caite nó geallta do na bailte seo. Tá tailte oiriúnacha críosaithe d'úsáid chónaithe bheartaithe agus fadtéarmach.

Cuspóirí Foriomlána na mBailte Ceantair	
Cuspóir Uimh.	Is cuspóir de chuid na comhairle é an méid seo a leanas a dhéanamh:
KENMD – 68	An tSnaidhm & An Coireán a chur chun cinn mar na Bailte Ceantair i limistéar an Phlean agus fás daonra a éascú mar atá leagtha amach i gCroístraitéis an KCDP.
KENMD – 69	Soláthar réimse cuí agus inbhuanaithe bonneagair shóisialta agus fhisiciúil, áiseanna agus seirbhísí a éascú, lena n-áirítear forbairt mhiondíola, tráchtála agus fiontraíochta chun freastal ar áiritheoirí na mbailte seo agus a gcúlchríocha tuaithe mar thosaíocht.

3.1.1.3 Sráidbhailte

Tá roinnt lonnaíochtaí atá aitheanta mar shráidbhailte sa Phlean seo mar seo a leanas: **Baile an Sceilg, Lios an Phúca, Baile an tSéipéil, Dún Géagáin, Gleann Beithe, Cill Gharbháin, Baile an Ridire agus An Caladh**. Is é beartas an KCDP tacú le forbairt inbhuanaithe na sráidbhailte seo, ar bhealach fuinte.

Tá na sráidbhailte seo ar shraitheanna íochtaracha den ordlathas lonnaíochta mar atá leagtha amach sa KCDP agus tá carachtar cónaithe acu den chuid is mó agus raon an-teoranta seirbhísí á dtairiscint acu a sholáthraíonn riachtanas áitiúil amhail siopa áise, teach poiblí, oifig an phoist, bunscoil, séipéal agus áiseanna pobail eile.

Tá feidhm thábhachtach ag an turasóireacht freisin go háirithe i gcás roinnt de na lonnaíochtaí seo. Meastar go bhfanfaidh carachtar agus feidhm reatha na lonnaíochtaí seo mar úsáid chónaithe go príomha, agus leanfaidh siad de ról ríthábhachtach a bheith acu maidir le cóiríocht a chur ar fáil i suíomh sráidbhaile tuaithe do chion den daonra atá sa chontae cheana féin agus maidir le bheith ag tacú le pobail tuaithe. Ní dhearnadh aon soláthar do mhéadú spriocdhíríte daonra faoi Chroístraitéis an KCDP do na sráidbhailte aonair seo, ina ionad sin tá sprioc fhoriomlán sráidbhaile san áireamh sa chroístraitéis.

Dá bhrí sin, ní mholtar criosú tailte le haghaidh R1 (*Cónaithe Beartaithe*) sna sráidbhailte seo. Is dócha gur leor na láithreáin inlíonta atá ann cheana agus athfhorbairt na láithreán atá ann cheana chun freastal ar aon éileamh cónaithe. Ina theannta sin, déanfar machnamh ar fhorbairtí gráige cónaithe ar scála beag a fhreastalaíonn ar chórais chóireála fuíolluisce aonair i sráidbhailte/lonnaíochtaí sráidbhailte beaga mar atá leagtha amach faoi Alt 5.4 den KCDP.

I ngach ceann de na sráidbhailte thuas tá roinnt talún críosaithe faoin gcatagóir R4 (*Cúltaisce Cónaithe Straitéiseach*). Déantar é seo chun freastal ar na cásanna sin ina bhfuil talamh suite go lárnach agus oiriúnach d'úsáid chónaithe amach anseo, ach níor cuireadh leithdháileadh cónaithe san áireamh faoi Chroístraitéis KCDP agus níl bonneagar uisce leordhóthanach i bhfeidhm chun forbairt a éascú ag an am seo.

Ní dhéanfar forbairt ach amháin laistigh de theorainn na lonnaíochta. Ba cheart go gcabhródh gach forbairt sna lonnaíochtaí sin le feabhsuithe ar fhoirm uirbeach na sráidbhailte agus go gcaomhnófaí a gcarachtar, a n-oidhreacht agus a ngnéithe nádúrtha.

Cuspóirí Foriomlána na Sráidbhailte	
Cuspóir Uimh.	Is cuspóir de chuid na Comhairle é an méid seo a leanas a dhéanamh:
KENMD – 70	A chinntiú go gcoinneoidh gach forbairt nua sláine thírdhreach tuaithe agus charachtar tuaithe na lonnaíochta máguaird agus a chinntiú ag an am céanna go dtacóidh forbairt amach anseo le ról agus feidhm reatha an tsráidbhaile mar croílár áitiúil beag don phobal tuaithe máguaird.
KENMD – 71 	A chinntiú go bhfuil gach forbairt nua suite laistigh de theorainn forbartha na lonnaíochta ar bhealach seicheamhach agus forbairt dlúth-struchtúir lonnaíochta a chur chun cinn trí úsáid éifeachtach a bhaint as láithreáin chúlchríche agus inlfonta agus forbairt ribíneach neamhriachtanach a chosc.
KENMD – 72	A chinntiú go bhfuil soláthar leordhóthanach ag gach forbairt nua do pháirceáil eas-sráide.
KENMD – 73	Oidhreacht ailtreachta na sráidbhailte a chaomhnú agus athghiniúint agus athúsáid foirgneamh faoi stiúir caomhnaithe a chur chun cinn, nuair is féidir.

KENMD – 74	Feabhsuithe ar lár sráidbhailte a éascú, le sráid-dreach feabhsaithe, dearadh aghaidh siopa cuí agus soláthar do shoilsiú sráide feabhsaithe, cosáin phoiblí agus troscán sráide.
------------	---

3.1.1.4 Lonnaíochtaí Sráidbhailte Beaga

Tá roinnt lonnaíochtaí sráidbhailte beaga i gceantar an Phlean mar seo a leanas: **An Chillín Liath, An Gleann, An Bunán, Cathair Dónall, An Siopa Dubh, An Cromán, Gleann Chárthaigh, Na Cealla, Cill Ghobnait, An Láithreach, Tathuille, An Teampall Nua agus Tuath Ó Siosta.**

Tá na lonnaíochtaí seo an tsraith is ísle den ordlathas lonnaíochta. Léiríonn siad carachtar cónaithe scaipthe, agus meastar go bhfanfaidh an carachtar agus an fheidhm atá acu cheana féin mar fheidhm chónaithe go príomha, le gráigeanna tithe atá scaoilte.

Déanfar machnamh ar fhorbairtí gráige cónaithe ar scála beag a fheastalaíonn ar chórais chóireála fuíolluisce aonair i lonnaíochtaí sráidbhailte beaga ainmnithe.

Tá sonraí faoi fhorbairtí gráige agus an beartas agus na cuspóirí ábhartha maidir le Lonnaíochtaí Sráidbhailte Beaga le fáil i gCaibidlí 3, 4 & 5 den KCDP.

3.1.2 Forbairt sna Príomh-Lonnaíochtaí

3.1.2.1 Criosú

Ní dhéantar ach tailte laistigh de theorainn na lonnaíochta a chriosú sa PCÁ seo. Tá an mhaitrís chriosaithe agus an eochair eolais san áireamh in Aguisín B. Tá sonraí criosaithe breise le fáil in Imleabhar 6 den KCDP.

3.1.2.2 Forbairtí Cónaithe

Laistigh de lonnaíochtaí, ní cheadófar forbairt chónaithe amach anseo ach amháin ar thailte críosaithe cuí, ar láithreáin inlíonta agus ar láithreáin atá teorantach le lár an bhaile/an tsráidbhaile, nó i gcás ina bhfuil a mhalairt comhoiriúnach le Croístraitéis KCDP. Féachtar leis an mbeartas seo le cosc a chur ar fhorbróirí ag breith buntáiste ar láithreáin, le foirm uirbeach inbhuanaithe agus dhlúth a chinntiú, srian a chur leis an éileamh ar mhiondíol taobh amuigh den bhaile agus a chinntiú go bhfuil cónaitheoirí laistigh d'achar siúil éasca ó shaoráidí lár an bhaile.

Meastar, áfach, go bhfuil gá le dearcadh níos fadtéarmaí freisin maidir le criosú talún le haghaidh úsáide cónaithe. Glactar leis an gcur chuige seo ar aon dul le hinfheistíochtaí a dhéantar nó a bheartaítear a dhéanamh i mbonneagar, amhail ionaid chóireála fuíolluisce. Dá bhrí sin, sainiú níodh tailte mar Chúltaca Cónaithe Straitéiseach (R4) i gcás inarb iomchuí do chuid de na lonnaíochtaí.

- Ní cheadófar forbairt chónaithe ar thailte R4 (Cúltaca Cónaithe Straitéiseach) ach amháin nuair a bheidh 50% de thailte críosaithe R1 (Cónaithe Nua/Beartaithe) críochnaithe faoi réir bonneagar leordhóthanach a sholáthar.
- I gcás nár sainiú níodh aon tailte mar R1 nó R4 i lonnaíocht ar leith, ní mheasfar forbairt chónaithe ach amháin faoi réir breithniú a dhéanamh ar Chroístraitéis KCDP agus bonneagar uisce leordhóthanach a sholáthar.

3.1.2.2.1 Gníomhú ar son na hAeráide & Riosca Tuilte

Moltar sa Phlean seo go n-úsáidfidh SuDS i ngach forbairt. Tairgeann sé seo réiteach 'iomlán' ar bhainistíocht uisce báistí agus ní mór é a chur san áireamh i ngach forbairt nua. Is féidir gnéithe SuDSanna atá deartha agus suite i gceart a ghlacadh isteach laistigh de agus is féidir leo cuir leis an taitneamhacht agus luach aeistéitiúil spásanna oscailte.

Moltar gur cheart gach forbairt a dhéanfar amach anseo laistigh den PCÁ a dhearadh agus a thógáil de réir an "Phrionsabail Réamhchúraim" a shonraítear sna treoirínte.

Tá gá le tithíocht atá athléimneacht ó thaobh na haeráide de, atá nuálach agus atá tíosach ar fhuinneamh de chun freastal ar tíopeolaíochtaí nua agus chun tithe inoiriúnaithe agus/nó saolré iomláin a chur ar fáil chun pobail chónaithe chuimsitheacha agus chothromaithe go sóisialta de a chruthú. Ceanglófar ar iarratasóirí a léiriú conas a thabharfaidh siad gnéithe isteach atá athléimneach ó thaobh na haeráide de i ndearadh forbairtí cónaithe nua.

Cuspóirí Cónaitheacha	
Cuspóir Uimh:	Is cuspóir de chuid na Comhairle é an méid seo a leanas a dhéanamh:
KENMD – 75 	Fás cónaithe inbhuanaithe a éascú agus tús áite a thabhairt d'fhorbairt lonnaíochtaí limistéar an Phlean de réir an Ordathais Lonnaíochta agus na Croístraitéise atá leagtha amach in KCDP 2022-2028.

KENMD – 76 	Toirmisctear forbairt ar thailte atá criosaithe R4 (cúltaca cónaithe straitéiseach) go dtí go mbeidh 50% de thailte R1 (<i>crios cónaithe nua/beartaithe</i>) forbartha chun sástachta an Údaráis Phleanála agus faoi réir infreastruchtúr leordhóthanach a sholáthar.
KENMD – 77 	Déanfar Córais Draenála Uirbeacha Inbhuanaithe a thabhairt isteach i ngach forbairt nua agus ba cheart iarfheistiú SuDS a spreagadh in aon scéimeanna/oibreacha feabhais/athfhorbartha. An fhéidearthacht maidir le riosca tuile a mhaolú trí ghnéithe SuDS amhail bútaí uisce, bailiú báistí, díonta gorma/glasa agus pábháil thréscailteach a thabhairt isteach i bhforbairt nua.
KENMD – 78	A cheangal ar gach scéim forbartha cónaithe nua os cionn 10 n-aonad soláthar a dhéanamh d'éagsúlacht agus rogha (cineál agus méid) aonad tithíochta chun freastal ar riachtanais agus riachtanais tí éagsúla.

3.1.2.3 Treoracha Deartha

Ullmhaíodh roinnt Treorach Deartha do láithreáin úrnua agus athfhorbraíochta neamhfhorbartha laistigh de na príomh-lonnaíochtaí. Féachann na treoracha deartha seo le creat forbartha a chur ar fáil d'fhorbairt inbhuanaithe, chéimnithe agus chomhtháite na dtailte cónaithe agus na dtailte criosaithe eile seo.

Bunóidh na Treoracha na prionsabail fhorbartha leathana do na ceantair. Leagfaidh siad amach i dtéarmaí leathana dáileadh

ginearálta na n-úsáidí talún, na gcóras cúrsaíochta agus na bpríomhphointí rochtana. Léireoidh na Treoracha freisin conas a chomhtháthóidh úsáidí talún amach anseo leis an bhforbairt máguaird agus soláthróidh siad don chéimniú ar an bhforbairt amach anseo.

Féachann na Treoracha leis an méid seo a leanas a léiriú, agus aird á tabhairt ar chomhthéacs agus ar charachtar an láithreáin atá ann cheana:

- Leagan amach foriomlán agus dáileadh úsáidí agus spás oscailte ar na tailte atá i gceist
- Príomhbhonneagar bóithre agus rochtain
- Príomhbhealaí coisithe agus rothaíochta agus rochtain
- Feabhsuithe ar bhonneagar bóithre atá ann cheana
- Gnéithe reatha de luach bithéagsúlachta a chuimsiú (m.sh. fáilta sceach, crainn, sruthchúrsaí) & bithéagsúlacht a fheabhsú.

Tá seachadadh an bhonneagair/phrionsabail thuas leagtha amach sna léarscáileanna a ghabhann leis agus léirithe sna léarscáileanna sin. Tá aird sna tograí atá sna Treoracha seo ar na beartais, ar na cuspóirí agus ar na caighdeáin atá i PCÁ agus KCDP an Cheantair Bhardasaigh a bhaineann leis na suíomhanna ábhartha. Úsáidfeadh na treoracha mar uirlis chun forbairt a sheachadadh go comhordaithe sna blianta amach romhainn. Cinnteoidh sé go ndéanfar forbairt a chomhtháthú agus a dhearadh go cuí de réir phleanáil chuí agus fhorbairt inbhuanaithe an cheantair. Molann na Treoracha Deartha foirmeacha forbartha a fhéachann le taitneamhacht chónaithe atá ann cheana a chosaint, a chosnaíonn gnéithe suntasacha agus ainmniúcháin oidhreachta agus a fhéachann le spás oscailte a chur ar fáil de réir an PCÁ/KCDP.

Tá treoirínte/caighdeáin bainistíochta forbartha le fáil in Imleabhar 6 den KCDP.

3.1.2.4 Athnuachan agus Athghiniúint

Tá sé mar thosaíocht ag an Údarás Áitiúil an leathnú inbhuanaithe a spreagadh i raon agus i líon na seirbhísí miondíola agus tráchtála laistigh de na bailte agus na sráidbhailte ainmnithe a chuirfidh fostaíocht áitiúil ar fáil agus a fheabhsóidh caighdeán beatha an phobail áitiúil. Spreagfar úsáid mheasctha sa todhchaí agus forbairt neamhchónaithe eile i gceartlár an bhaile/an tsráidbhaile ar láithreáin athfhorbraíochta agus ar láithreáin inlíonta ar an gcéad dul síos nuair is cuí agus ar láithreáin a shainaithnítear mar láithreáin atá oiriúnach d'úsáidí den sórt sin nó atá oscailte lena mbreithniú, de réir na mairíse criosaithe. Tá gá le cur chuige comhoibritheach, ilghníomhaireachta agus trasearnála chun an aidhm straitéiseach seo a bhainistiú. Bíodh gur cuspóir de chuid na Comhairle é aitheantas a thabhairt d'acmhainneacht gach baile agus sráidbhaile níos lú agus comhoibriú le haon chomhpháirtithe ionchasacha san earnáil phoiblí agus nó phríobháideach chun aon tionscadail chomhlíontacha inbhuanaithe agus bheartais den sórt sin a sheachadadh, aithníonn an Plean seo roinnt limistéar/láithreán le haghaidh fócas athghiniúna, athnuachana agus athbheochana ar leith.

3.1.2.5 Lárionaid Bailte & Sráidbhailte

Tá an Plean seo tiomanta don chur chuige beartais 'Lár Bailte ar dTús' atá bunaithe ar thaighde Seiceála Sláinte Lár an Bhaile, chun a chinntiú go mbeidh ár mbailte agus ár sráidbhailte ina n-áiteanna bríomhara chun cónaí ann agus a bheith ag obair iontu trí stoc foirgneamh folamh agus uirbeach a thabhairt ar ais in úsáid.

Tugtar achoimre ar bheartais agus ar chuspóirí maidir le Forbairtí Cónaithe i gCaibidlí 3 go 7 de KCDP 2022 -2028.

3.2 Bailte Réigiúnacha (Cathair Saidhbhín, Neidín & Cill Orglan)

3.2.1 Cathair Saidhbhín

3.2.1.1 Comhthéacs

Tá Cathair Saidhbhín suite ar chósta thuaidh Leithinis Uíbh Ráthaigh ar an N70, Mórchuard Chiarraí, agus ar Shlí an Atlantaigh Fhiáin. Tá sé tuairim is 42 ciliméadar siar ó dheas ó Chill Orglan agus tuairim is 65 ciliméadar ó Thrá Lí. Tá Cathair Saidhbhín ag feidhmiú mar lárionad tábhachtach don trádáil agus don tráchtáil le tionscail na turasóireachta agus seirbhíse a chuireann fostaíocht áitiúil ar fáil i gceantar Chiarraí Theas. Tá réimse leathan d'infreastruchtúr agus áiseanna oideachais, sóisialta i gCathair Saidhbhín, ag cur réimse agus ord níos airde seirbhísí agus feidhmeanna ar fáil ná lonnaíochtaí den mhéid céanna sa chontae.

3.2.1.2 Fís agus Straitéis

Is í an fhís fhadtéarmach do Chathair Saidhbhín ná feabhas a chur ar a seasamh mar cheann scríbe turasóireachta atá iomaíoch go náisiúnta agus go hidirnáisiúnta maidir le hinfheistíocht, tallann, fiontar agus cuairteoirí a mhealladh. Tacaíonn an Plean seo leis na beartais agus na tionscadail atá sa deontas ón gCiste um Athghiniúint agus Forbairt Tuaithe dar teideal 'Tionscadal Athghiniúna Lár Bhaile Chathair Saidhbhín' atá bunaithe ar fhorbairt inbhuanaithe 'Cheathrú Dhónaill Uí Chonaill' agus ar beochan a dhéanamh den scéal "Ocean Meets Sky at the Edge of the World" (Plean Forbartha Eispéreas Cuairteoirí de chuid Fháilte Éireann).

Cuirfidh iarracht Chathair Saidhbhín ar an aistriú agus athghiniúint lena suíomh níos mó ar Ghlasbhealach Chiarraí Theas, Mórchuard Chiarraí agus Slí an Atlantaigh Fhiáin, lena iomaíochas maidir le cónaitheoirí nua, cuairteoirí agus infheistíocht náisiúnta agus idirnáisiúnta a mhealladh. Bainfear é seo amach trí spásanna

fostaíochta ar ardchaighdeán méadaithe, deiseanna cónaithe agus timpeallacht ardchaighdeán den scoth a fhorbairt, trí infheistíocht straitéiseach i bhforbairt oifige, feabhsuithe ar an ríocht phoiblí, limistéir fóillíochta agus taitneamhachta agus mórtas ceantair agus féiniúlachta an bhaile a neartú.

Ba cheart do Chathair Saidhbhín forbairt a dhéanamh ar bhealach atá inbhuanaithe ó thaobh an gheilleagair agus an chomhshaoil de agus atá ailínithe leis an bPlean Náisiúnta Gníomhaithe ar son na hAeráide 2023 agus le tionscnaimh bheartais agus cuspóirí "an Chomhaontaithe Ghlais" ón gCoimisiún Eorpach.

Fíor 3.1: Pictiúr de Chathair Saidhbhín

3.2.1.3 Ceisteanna agus Tograí Pleanála

Beidh Cathair Saidhbhín mar bhaile réigiúnach ainmnithe mar fhócas d'fhorbairt i gceantar MD Neidín. Tá méadú daonra rithábhachtach d'fhorbairt fhadtéarmach an bhaile seo agus

éascaíonn agus spreagann an Plean seo méadú daonra atá oiriúnach dá stádas mar bhaile réigiúnach. Spreagtar comhdhlúthú lonnaíocht an bhaile agus coinneáil agus feabhsú seirbhísí agus áiseanna áitiúla chun freastal ar an mbaile agus ar an gceantar tuaithe máguaird. Tugann foirgnimh agus suíomhanna nach bhfuil in úsáid sa bhaile deis d'fhorbairt chuí a chabhródh le feabhsú breise a dhéanamh ar an sráid-dreach.

Tacaíonn an Plean le príomhthionscnaimh forbartha inbhuanaithe a theastaíonn chun forbairt agus fás daonra i gCathair Saidhbhín a spreagadh agus a éascú. Ceann de na príomhcheisteanna d'fhorbairt Chathair Saidhbhín amach anseo is ea athbheochan lár an bhaile i roinnt príomhréimsí a saináithníodh faoi iarratas ar an gCiste um Athghiniúint agus Forbairt Tuaithe. Tá ábhar suntasach ann trí Ghlasbhealach Chiarraí Theas a thógáil, a théann tríd an mbaile, a bheith mar spreagadh d'fhorbairt bhreise sa cheantar.

Tá sé mar pholasaí ag an bPlean seo forbairt agus feabhsú Chathair Saidhbhín mar lárionad tábhachtach turasóireachta san iardheisceart a chur chun cinn, ag spreagadh fócas ar an mbaile mar ionad tábhachtach lóistín agus oidhreachta le rochtain réidh ar go leor gníomhaíochtaí agus taitneamhachtaí lasmuigh. Tá sé tábhachtach go gcosnófar oidhreacht nádúrtha agus thógtha an bhaile agus an cheantair máguaird ar fhorbairt mhíchuí.

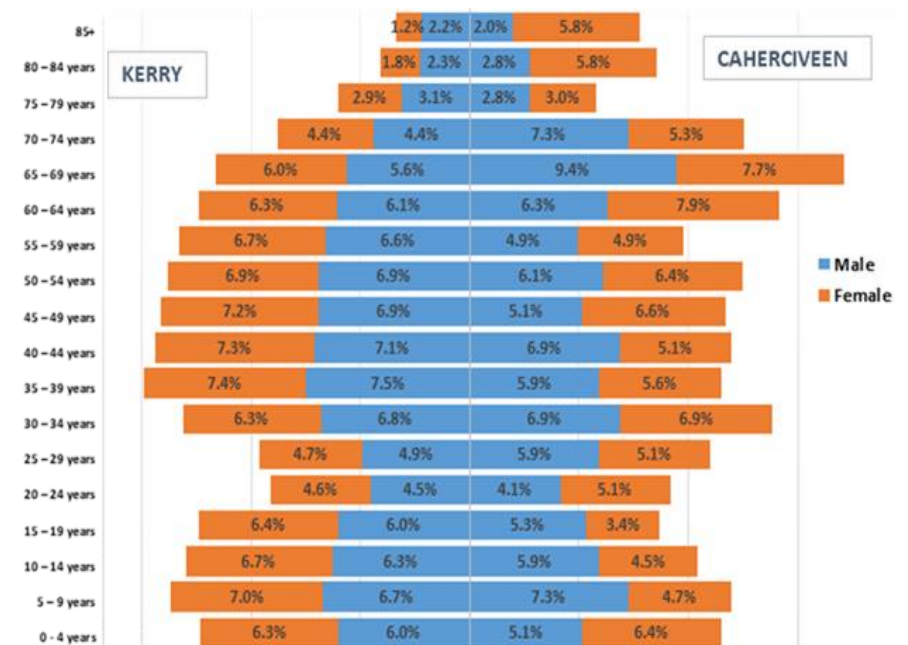
3.2.1.4 Daonra agus Forbairt Úsáid Talún Inbhuanaithe

Tá laghdú seasta tagtha ar dhaonra Chathair Saidhbhín don tréimhse 2006 go 2016. Taifeadadh daonra Chathair Saidhbhín in 2006 ag 1,294, sular tháinig laghdú air go 1,168 in 2011 agus go 1,041 in 2016. Ba é an laghdú idir 2011 agus 2016 ,ag 10.9%, an laghdú is airde ar an daonra a taifeadadh do lonnaíocht i gCiarraí idir 2011 agus 2016. In 2022, bhí 1,297 duine ina gcónaí i gCathair Saidhbhín. Taispeánann an phróifíl aoise don bhaile (Daonáireamh 2016), mar

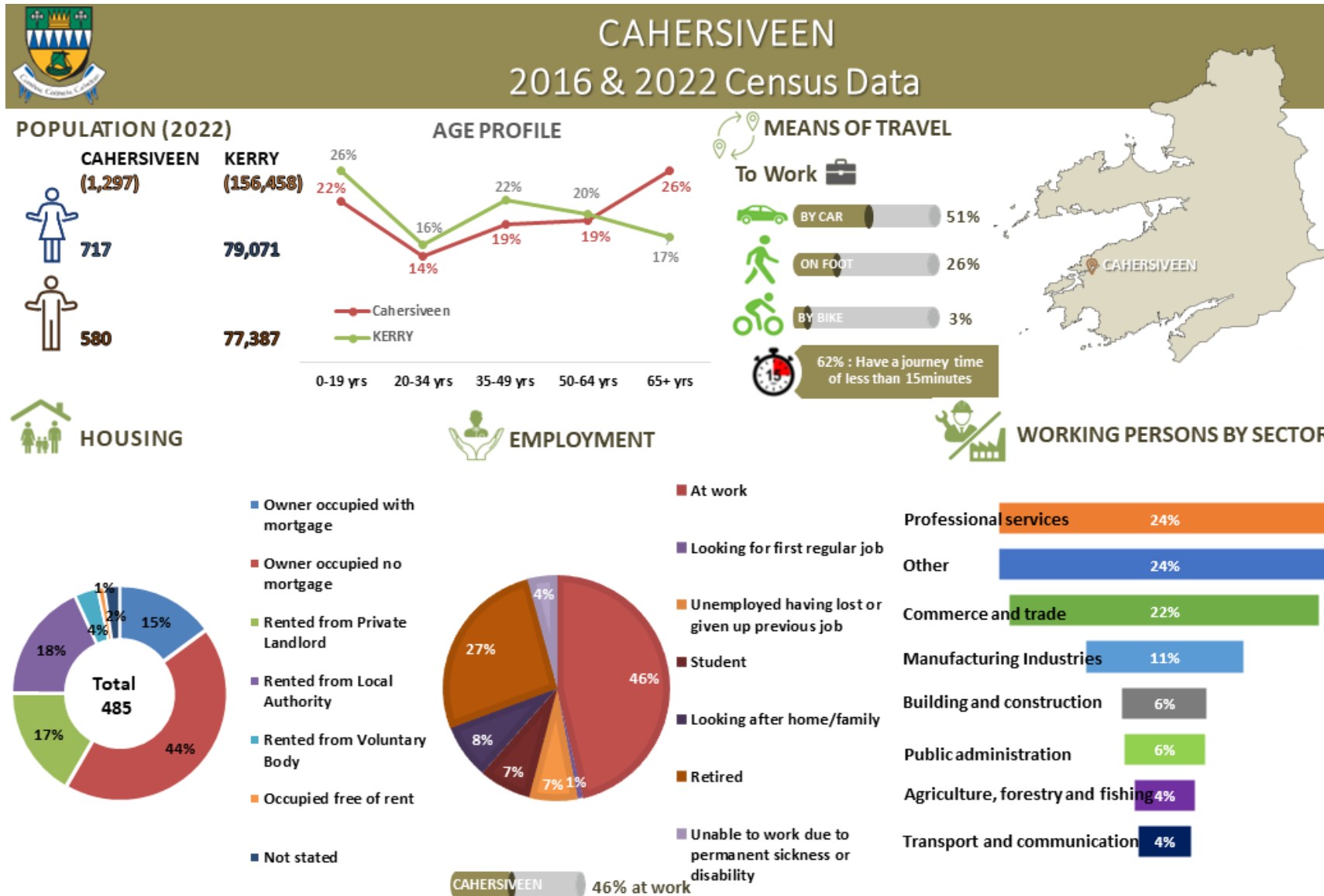
a léirítear i bhFíor 3.2, daonra atá ag dul in aois le 17.9% den daonra os cionn 70 i gcomparáid le 11.2% don chontae. Féachann an Plean seo le dul i ngleic leis an laghdú suntasach ar an daonra i gCathair Saidhbhín trí dheiseanna eacnamaíocha inbhuanaithe a chruthú.

Bliain an daonáirimh	2006	2011	2016	2022
Cathair Saidhbhín	1,294	1,168	1,041	1,297

Tábla 3.2: Athrú Daonra

Fíor 3.2: Próifíl Aoise an Daonra (Daonáireamh 2016)

Fíor 3.3: Ceantar Bardasach Chathair Saidhbhín - Príomhstaitisticí (2016 & 2022 - An Phríomh-Oifig Staidrimh)**Tábla 3.3: Sprioc Tithe 2022 -2028****3.2.1.4.1 Forbairt Chónaithe**

Bhí ceann de na líonta is ísle d'aonaid chónaithe cheadaithe ag Cathair Saidhbhín, ag trí cinn, de na lonnaíochtaí go léir i gCeantar Bardasach Neidín don tréimhse 2015 -2022. Leithdháileadh sprioc de 101 aonad tithíochta breise ar Chathair Saidhbhín sa KCDP.

Tá dóthain tailte criosaithe chun freastal ar an spriocfhás daonra atá beartaithe. Ar mhaithe leis seo a bhaint amach, tugann an Plean go leor de na tailte a bhí criosaithe roimhe seo ar aghaidh laistigh de PCÁ Iarthar Uíbh Ráthaigh 2019-2025 reatha. Léiríonn figiúirí logeolaire don tréimhse 2012-2022 fás beag ar sholáthar tithe ag 15 aonad.

Ní cheadófar forbairt chónaithe amach anseo ach ar thalamh atá criosaithe go cuí, ar láithreáin inlíonta agus ar láithreáin atá teorantach le lár an bhaile. Déantar é seo chun foirm uirbeach inbhuanaithe agus dhlúth a chinntiú agus chun a chinntiú go bhfuil cónaitheoirí laistigh d'achar siúil éasca ó áiseanna lár an bhaile. Aithneoidh forbairtí nua an gá atá le comhdhlúthú an bhaile a cheadú agus mórtas ceantair a fhorbairt. Ní mór don fhorbairt comhtháthú leis an tírdhreach agus réimse maith cineálacha tí a chur ar fáil. Tá roinnt suíomhanna inlíonta agus folmha i ngar do lár an bhaile. Tá sé beartaithe tús áite a thabhairt d'fhorbairt aonad cónaithe ar láithreáin fholmha agus ar láithreáin inlíonta laistigh d'fhorbairtí gráige atá ann cheana. Tabharfar tús áite freisin d'athchóiriú agus d'athúsáid an soláthar réadmhaoine cónaithe atá ann cheana a chur chun cinn sa bhaile ar dtús thar fhorbairt úrnua.

Lonnaíocht	Sprioc Tithe
Cathair Saidhbhín	101

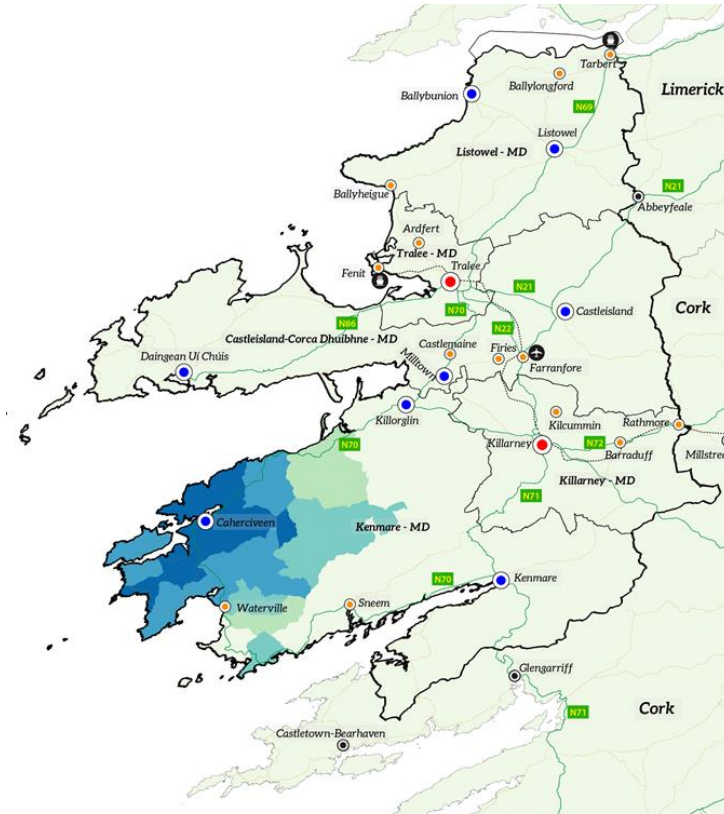
3.2.1.4.2 Próifíl Chomaitéireachta Comhairle Contae Chiarraí - Cathair Saidhbhín (Feabhra) 2022

Tá an ceantar comaitéara is tuaithe i gCathair Saidhbhín agus an t-insreabhadh is ísle comaitéirí ó aon lonnaíocht eile i gCiarraí. Is iad Cathair Saidhbhín agus a cheantar máguaird (An Rinn Aird san áireamh) an t-ochtú nód fostaíochta is mó i gContae Chiarraí. Tá 870 post sa lonnaíocht seo, agus tá níos lú ná aon trian díobh sin (31.6%) ag oibríthe a chónaíonn go háitiúil (i.e. laistigh den lonnaíocht). I gcomparáid leis an mbonn fostaíochta, tá Cathair Saidhbhín ag brath níos mó ar chomaitéirí isteach ná aon bhaile eile sa chontae. Tá beagnach dhá thrian de na poist ag oibríthe a bhíonn ag comaitéireacht go Cathair Saidhbhín ó áiteanna eile i gCiarraí, Iarthar Uíbh Ráthaigh den chuid is mó, agus is oibríthe iad an chuid eile (2.4%) a bhíonn ag comaitéireacht go Cathair Saidhbhín ó lasmuigh den chontae.

Mar a léiríonn an chéad cheann den dá léarscáil ó thúsphointe comaitéirí (Fíor 3.4), tá príomhcheantar comaitéara Cathair Saidhbhín sách beag; síneann sé ón bhFaill Mhór go dtí an Coireán, agus cuimsíonn sé An Caladh agus Dairbhre. Baineann leibhéal ísle comaitéireachta fadraoin le fad fisiciúil, topagrafaíocht agus patrún an ghréasáin bóithre. Taispeánann an dara ceann de na léarscáileanna túsphointe comaitéirí (Fíor 3.5) daoine a thaistealaíonn go Cathair Saidhbhín mar chion den lucht saothair cónaitheach (sna EDanna go léir). Léiríonn an léarscáil seo an tábhacht a bhaineann le Cathair Saidhbhín mar nód fostaíochta d'Iarthar Uíbh Ráthaigh – ó Na Cealla go dtí an Coireán. Tá os cionn tríocha faoin gcéad d'oibríthe cónaitheacha, a bhfuil cónaí orthu laistigh de 10km ó Chathair Saidhbhín ag obair sa lonnaíocht. Oibríonn os cionn cúig déag faoin gcéad den lucht oibre

cónaitheach i nGaeltacht Uíbh Ráthaigh (An Dromaid agus Baile na Sceilge) i gCathair Saidhbhín, ach tá an cion níos ísle go háirithe i bpobail ó dheas de An Coireán.

Tá 497 oibrí cónaitheach ina gcónaí i gCathair Saidhbhín. Dá bhrí sin, tá an iomarca post ann ná mar atá oibrithe (+373) sa lonnaitheacht. As oibrithe cónaitheacha Chathair Saidhbhín, tá beagán os cionn leath (55.3%) fostaithe go háitiúil. Téann beagnach an cúigiú cuid d'oibrithe cónaitheacha (19%) chuig áiteanna tuaithe i gContae Chiarraí; áirítear orthu sin daoine atá ag taisteal chun na hoibre san earnáil phríomhúil, go háirithe gníomhaíochtaí mara agus turasóireachta. I measc an 1,188 duine a oibríonn i gCathair Saidhbhín, tá beagán os cionn aon trian (36%) faoi bhun daichead bliain d'aois, agus tá cáilíocht tríú leibhéal ag beagán faoi bhun leath (47%) díobh. Treisíonn na staitisticí seo stádas Chathair Shaidhbhín mar Bhaile Réigiúnach, a fheastalaíonn freisin ar chúlchríoch níos leithne. Tá Cathair Saidhbhín i riocht láidir d'fhorbairt eacnamaíoch sa todhchaí, le cúnaimh ó lucht saothair oilte a bheith ann, agus fás daonra.

% Resident Workforce - Caherciveen Commuting

Map Legend
% ED flows to:
Caherciveen

- < 5%
- 5% to < 10%
- 10% to < 15%
- 15% to < 30%
- > 30%

Contextual Layers

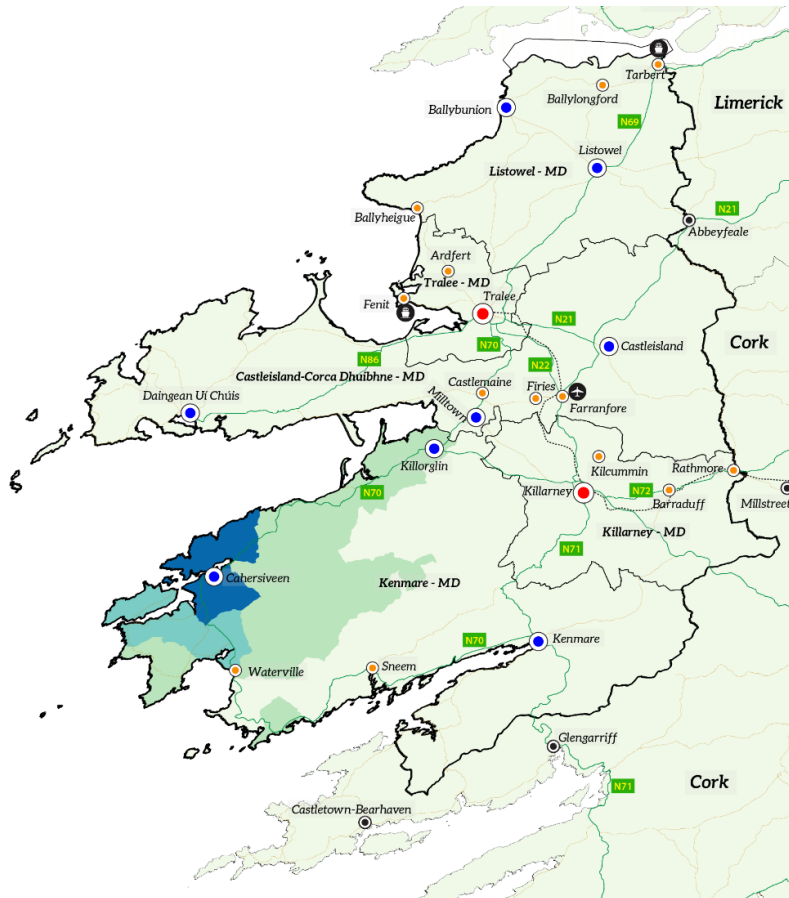
- Kerry County Council
- Municipal Districts (MDs)
- Motorway
- Primary Roads
- Other Roads
- Railway

Settlement Hierarchy

- Key Town
- Regional Town
- District Town
- External Town

Contains 2016 Public Sector Data (data.gov.ie) licensed under a Creative Commons Attribution 4.0 International License. All Rights Reserved. Data Source: OpenStreetMap, CSO Census 2016

Count Flows per ED - Cahersiveen Commuting

Map Legend
ED flows to:
Cahersiveen

- <5
- 5 to < 25
- 25 to < 60
- 60 to < 90
- > 90

Contextual Layers

- Kerry County Council
- Municipal Districts (MDs)
- Motorway
- Primary Roads
- Other Roads
- Railway

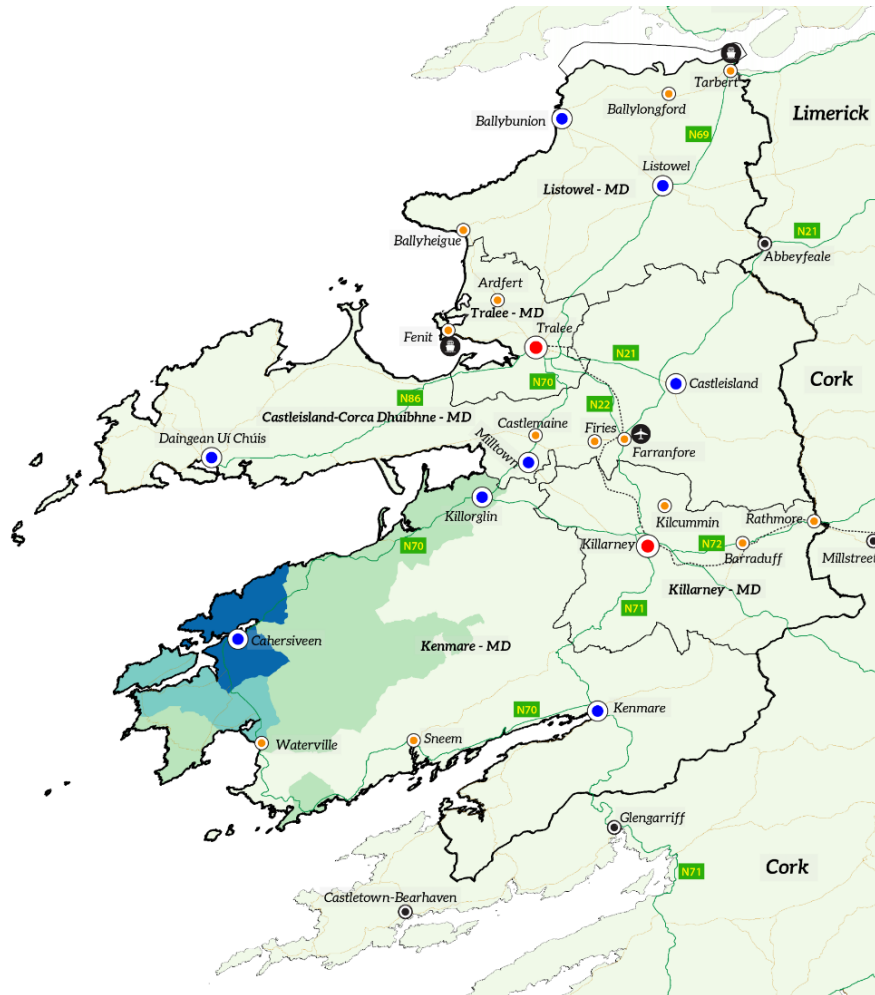
Settlement Hierarchy

- Key Town
- Regional Town
- District Town
- External Town

Comhairle Contae Chiarraí
Kerry County Council

People & Place

Contains Irish Public Sector Data (data.gov.ie) licensed under a Creative Commons Attribution 4.0 International License. Data Source: OpenStreetMap, OS Open 2015

Count Flows per ED - Cahersiveen Commuting

Map Legend
ED flows to:
Cahersiveen

- < 5
- 5 to < 25
- 25 to < 60
- 60 to < 90
- > 90

Contextual Layers

- Kerry County Council
- Municipal Districts (MDs)
- Motorway
- Primary Roads
- Other Roads
- Railway

Settlement Hierarchy

- Key Town
- Regional Town
- District Town
- External Town

Comhairle Contae Chiarraí
Kerry County Council

People & Place

Contains Irish Public Sector Data (data.gov.ie) licensed under a Creative Commons Attribution 4.0 International License (CC BY 4.0).
Data Source: OpenStreetMap, CSO Census 2016

Fíoracha 3.4 & 3.5: Patrún Comaitéireachta Chathair Saidhbhín

3.2.1.5 Lár an Bhaile

Chun lár bríomhar baile a choinneáil, tá sé riachtanach nach amháin go gcoinnítear leibhéal an tsoláthair mhiondíola, na gníomhaíochta tráchtála agus na húsáide cónaithe i lár an bhaile ach go méadaítear agus go bhfeabhsaítear é freisin. Tá leibhéal shuntasacha d'fhoirgnimh fholmha agus tearcúsáidte ann feadh phríomhshráideanna an bhaile. In éineacht le dul i ngleic leis an ráta folmha seo ní mór carachtar stairiúil an bhaile agus a fhabraic thógtha a chaomhnú, a fheabhsú agus a chothabháil. Tá tionscadal cuimsitheach athghiniúna á chur chun cinn ag an gComhairle don bhaile a mhaoinítear tríd an RRDF, a dtacaítear leis sa PCÁ seo - féach Cuid 3.2.1.5.1 le haghaidh sonraí.

Fíor 3.6: Pictiúr den Phríomhshráid, Cathair Saidhbhín

Rangaítear Cathair Saidhbhín mar bhaile réigiúnach sa dara sraith lonnáiachtaí in ordlathas miondíola an KCDP agus mar bhaile ceathrú leibhéal sna Treoirínte Náisiúnta um Pleanáil Miondíola 2012. Tá siopadóireacht áise curtha ar fáil i gCathair Saidhbhín, san ALDI nuathógtha nó in ollmhargaí nó i siopaí áise meánmhéide agus roinnt siopadóireachta comparáide, lena n-áirítear fearais troscáin, teaghligh, díolacháin gluasteán, cruá-earraí agus éadaí. Tá an chuid is mó de na siopaí agus seirbhísí neamhspleácha beaga lonnaithe ar an bPríomhshráid rud a fhágann gurb é seo an croícheantar miondíola. Meallann siad seo go leor siopadóirí as baile a bhfuil éifeacht iolraitheora acu ar shiopaí agus ar sheirbhísí eile laistigh den bhaile. Bhí tionchar dearfach ag an bhforbairt mhiondíola le déanaí ar líon na gcustaiméirí i lár an bhaile agus ba cheart go mbeadh iarmhairt aige ar infheistíocht thánaisteach sa bhaile.

Tá roinnt seirbhísí gairmiúla sa chroícheantar. Is tionscnamh nua é 'Office Light' a thairgeann spás comhoibríthe/oifige comhroinnte atá suite ar an bPríomhshráid. Cuireann sé spás oibre ar fáil le háiseanna saincheaptha d'fhiontraithe, do FBManna agus do ghnólachtaí nuathionscanta. Tá geilleagar lá caifé/bialainne láidir ag Cathair Saidhbhín freisin, áfach, tá seo séasúrach i roinnt cásanna.

Mar thoradh ar a chónगरaí is atá Cathair Saidhbhín le Cill Orglan agus Neidín agus do bhailte Chill Airne agus Thrá Lí, a bhfuil raon níos leithne ionad asdíola acu, tá méid áirithe sceite ioncain leis na hionaid uirbeacha níos mó seo.

D'fhonn forbairt mhiondíola atá ann cheana a chosaint agus chun leathnú miondíola a spreagadh, tá sé riachtanach:

- Go gcoinnítear beocht agus inmharthanacht an chroícheantair mhiondíola i lár an bhaile.
- Go gcruthaítear timpeallacht tharraingteach siopadóireachta le réimse leathan siopaí agus seirbhísí agus páirceáil go leor suite go lárnach.
- Go nglactar le cur chuige seicheamhach sa mheasúnú ar gach iarratas pleanála miondíola.

Aithníodh Croícheantar Miondíola feadh na Príomhshráide. Tá sé ríthábhachtach go gcosnófar beocht agus inmharthanacht an cheantair seo. Cuireadh an ceantar seo san áireamh i bhFíor 3.14.

Fíor 3.7: Pictiúr de Mhúrmhaisiú i gCathair Saidhbhín

3.2.1.5.1 Tionscadal Athghiniúna Lár Bhaile Chathair Saidhbhín

Tacaíonn an PCÁ leis na beartais agus na tionscadail atá i ndeontas an Chiste um Athghiniúint agus Forbairt Tuaithe do Chathair Saidhbhín. Tógann an Tionscadal Athghiniúna Lár Bhaile Chathair Saidhbhín seo ar na háiseanna agus na deiseanna suntasacha suímh, comhshaoil, stairiúla, turasóireachta agus cultúrtha atá ag Cathair Saidhbhín chomh maith leis na caidrimh láidre a forbraíodh le hinstitiúidí oideachais tríú leibhéal. Tá ceithre phríomhchuspóir ag an tionscadal i lár an bhaile mar seo a leanas:

1. Athbheochan a dhéanamh ar Chathair Saidhbhín trí fhorbairt inbhuanaithe 'Cheathrú Dhónaill Uí Chonaill'

Samhlaítear go mbeidh Ceathrú Dhónaill Uí Chonaill mar chroílár ceantair laistigh de Chathair Saidhbhín agus mar spreagadh do chlaochlú an bhaile. Beidh an Cheathrú ina spreagthóir d'fhorbairt eacnamaíoch inbhuanaithe, nuálaíochta, ardoideachais, turasóireachta agus fás sóisialta. Tabharfaidh sé deis branda uathúil a chruthú do Chathair Saidhbhín mar "Bhaile Cinn Scríbe" agus sraith deiseanna fostaíochta, seirbhísí feabhsaithe agus nithe is díol spéise ó thaobh an chultúir de a chur ar fáil. Beidh sé de bhuntáiste breise chomh maith ag forbairt 'Ceathrú Dhónaill Uí Chonaill' go gcruthófar mórtas ceantair agus go mbunófar croílár dlúth i lár an bhaile. Tá na heilimintí seo a leanas ríthábhachtach d'fhorbairt 'Cheathrú Dhónaill Uí Chonaill'.

- Úsáid Príomhfhoirgnimh Phoiblí (Carnegie, Leabharlann, Teach na Cúirte) a bharrfheabhsú nó iad a athsholáthar
- Feidhm eile a thabhairt do phríomhfhoirgnimh
- Aghaidh a thabhairt ar Fhoirgnimh Thréigthe i gCroílár an Bhaile
- Lárionad a chruthú – ag Foirgneamh Carnegie (Plás Carnegie, an Phríomhshráid agus Sráid an Mhargaidh Nua)

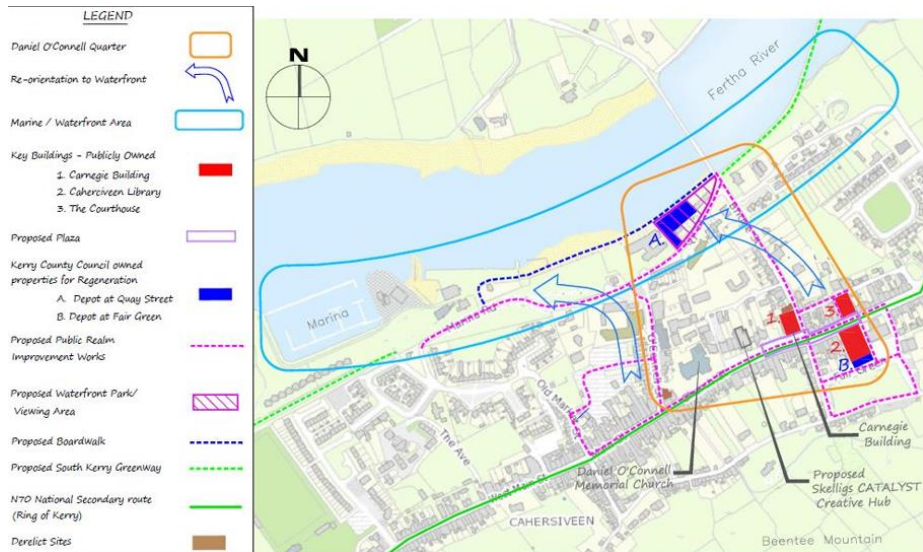
- Comhfhorbairt Áite - Treochomharthaíocht, brandáil & margáíocht
2. **An baile a athreorú i dtreo na farraige** trí thréscailteacht, nascacht agus rochtain fheabhsaithe a chur ar fáil idir lár an bhaile, éadan le huisce agus limistéir thaitneamhachta. Spreagfaidh sé seo acmhainneacht Chathair Shaidhbhín mar shuíomh cósta ar Mhórchuard Chiarraí, ar Shlí an Atlantaigh Fhiáin, ar Anaclann Spéire Dorcha agus ar Ghlasbhealach beartaithe Chiarraí Theas agus é mar aidhm fhoriomlán aige líon na turasóireachta a mhéadú. Féachann an tionscadal freisin le séasúr na turasóireachta agus an tréimhse a chaitheann cuairteoirí ann a leathnú agus le heispéireas agus tairiscint uathúil réigiúnach na gcuairteoirí a leathnú. Bainfear é seo amach trí fheabhas a chur ar an ríocht phoiblí agus trí Phlean Bainistíochta Gluaiseachta a fhorbairt chun mórtas ceantair a chruthú a spreagfaidh daoine áitiúla agus cuairteoirí le seal a chaitheamh i gCathair Saidhbhín. Éascóidh an Plean Bainistíochta Gluaiseachta do Chathair Saidhbhín treoshuíomh an bhaile i dtreo éadan le huisce, soláthróidh sé deiseanna páirceála cóistí, thréscailteacht coisithe/rothaithe agus líon méadaithe cuairteoirí agus an tréimhse a chaitheadh siad sa baile.
 3. **Aghaidh a thabhairt ar an laghdú suntasach ar an daonra i gCathair Saidhbhín trí dheiseanna eacnamaíocha inbhuanaithe a chruthú** Féachann an tionscadal seo le daonra Chathair Saidhbhín agus an cheantair máguaird a chothú agus a mhéadú trí tháirge feabhsaithe turasóireachta agus trí fhorbairt Chathair Saidhbhín mar eiseamláir de scothchleachtas oideachais agus nuálaíochta. Áireofar leis seo tuilleadh forbartha a dhéanamh ar na hionaid taighde tríú leibhéal, ar Ionad Taighde agus Nuálaíocht na Sceilge

(UCC/KCC/SKDP) agus ar CATALYST hub na Sceilge arna bhainistiú ag an Cuideachta Gníomhaíochta Ainmnithe Living Iveragh agus atá cleamhnaithe le COBÁC.

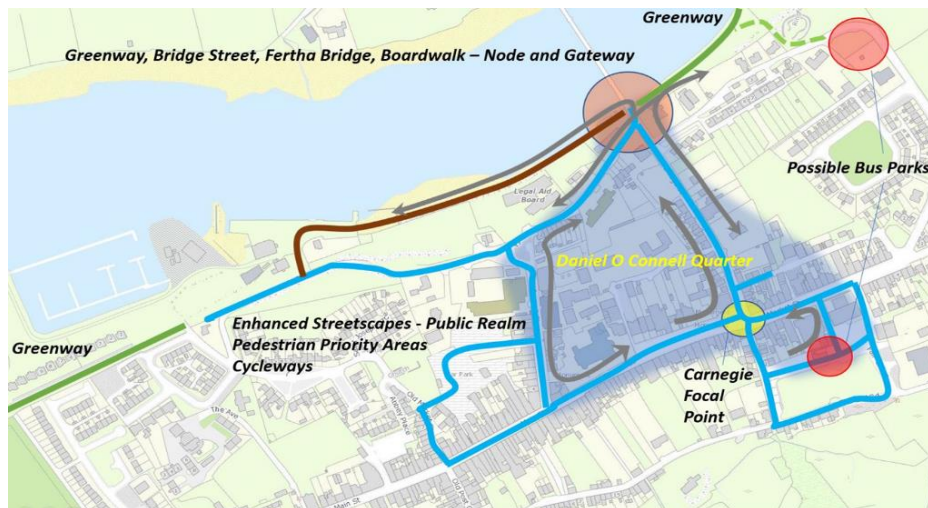
4. **Feabhas a chur ar bheocht agus ar fhuinneamh Cathair Shaidhbhín chun baile tarraingteach a dhéanamh dó le bheith ag cónaí agus obair ann, le cuairt a thabhairt air, agus infheistíocht a dhéanamh ann.**

Tógfaidh an tionscadal seo ar fhéiniúlacht uathúil Chathair Saidhbhín trí shraith feabhsuithe ar an ríocht phoiblí. Neartóidh siad seo agus méadóidh siad feasacht ar oidhreacht chultúrtha, ailtireachta agus nádúrtha Chathair Saidhbhín. Feabhsóidh na feabhsuithe seo tarraingteacht, inrochtaineacht agus inmharthanacht iomlán an bhaile do chónaitheoirí agus do chuairteoirí de gach aois agus treiseoidh siad a ról agus a fheidhm mar bhaile Seirbhíse Gaeltachta agus mar mhol turasóireachta do Leithinis Uíbh Ráthaigh Thiar.

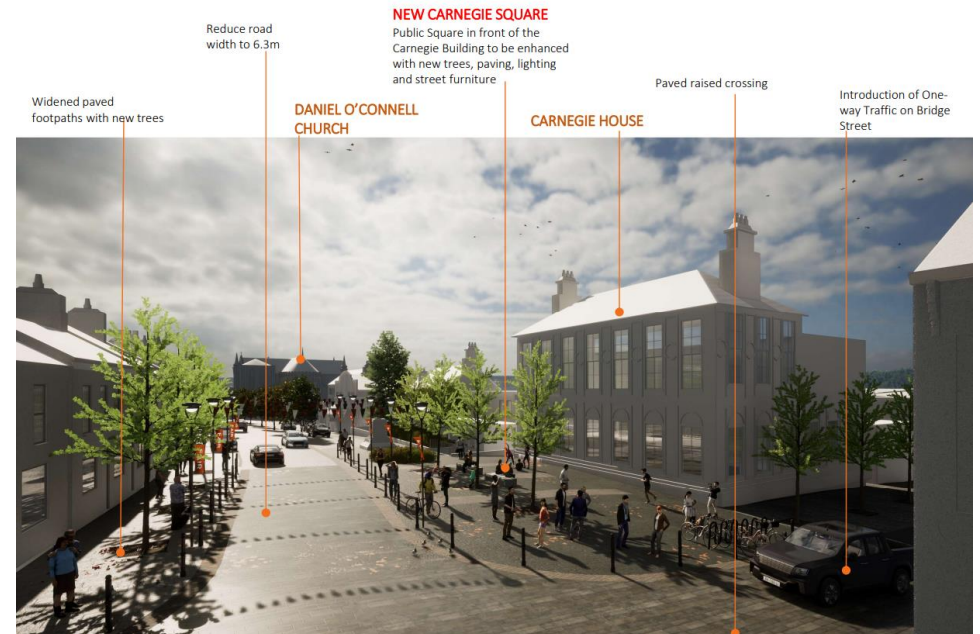
D'aithin Comhairle Contae Chiarraí roinnt idirghabhálacha claochlaitheacha i gcomhar leis na heagraíochtaí comhpháirtíochta agus leis na páirtithe leasmhara, de réir ordlathas na bpleananna, na mbeartas agus na dtreoirí náiúnta, réigiúnacha agus áitiúla. Seachadfaidh na hidirghabhálacha seo na cuspóirí agus uasmhéadóidh siad acmhainneacht na ndeiseanna do Chathair Saidhbhín. Tugtar achoimre i bhFíor 3.8 ar na tionscadail atá beartaithe.

Fíor 3.8: Tionscadal Athghiniúna Lár Bhaile Chathair Saidhbhín

Fíor 3.9: Oibreacha Feabhsúcháin Beartaithe

Fíor 3.10: Feabhsuithe Molta ar an Ríocht Phoiblí

3.2.1.5.2 Feabhsú Áis Éadain le hUisce

Tugann forbairt agus athghiniúint an cheantair éadain leisce deis shuntasach turasóireachta agus eacnamaíochta don bhaile agus is cuspóir de chuid an Phlean seo é. Tríd an RRDF, tá sé mar aidhm ag an gComhairle láithreán a fháil chun iosta reatha na Comhairle a athlonnú, ina theannta sin féachfaidh an Chomhairle le tailte a fháil agus Ceadúnas Urthrá a fháil, nuair is gá, chun clárchosán /rotharbhealach a fhorbairt feadh imeall an uisce agus dhá réadmhaoin phríobháideacha eile a fháil chun limistéar taitneamhachta cois uisce a fhorbairt. Áirítear leis an togra seo freisin an dearadh a chríochnú suas go dtí céim na réamhthógála, lena n-áirítear an próiseas pleanála reachtúil faoi Chuid 8 agus cáipéisíocht mhionsonraithe deartha agus tairisceana a ullmhú.

Fíor 3.11: Oibreacha Athghiniúna Beartaithe Shráid na Cé/Éadain le hUisce

3.2.1.5.3 Suíomhanna Deiseanna

Chomh maith leis na tionscadail a sainaitníodh faoin RRDF, sainaitníodh na láithreáin deiseanna seo a leanas sa PCÁ. Tá forbairt na nithe seo fíorthábhachtach do bheocht agus d'athghiniúint lár an bhaile amach anseo. Bainfidh ranníocaíochtaí forbartha laghdaithe le láithreáin a shainaitnítear mar 'shuíomh deiseanna' mar atá leagtha amach i Scéim Ranníocaíochtaí Forbartha Chomhairle Contae Chiarraí 2017.

1. Muirín/Éadan le hUisce

Tá an limistéar seo (Fíor 3.12) idir an Muirín agus láithreán an Bhoird um Chúnadh Dlíthiúil agus cuimsíonn sé talamh atá folamh i bpáirt,

agus céibh a bhfuil dromchla crua orthu go páirteach. Thugtaí an Suíomh Rod & Reel ar chuid den suíomh roimhe seo.

Fíor 3.12: Suíomh Deiseanna Muirín/Éadan le hUisce

Aidhm: Forbairt inbhuanaithe a dhéanamh ar an sain-láithreán athfhorbraíochta éadan le huisce seo mar shráid-dreach uirbeach nua úsáide measctha a chuireann áiseanna nua turasóireachta ar fáil i ngar d'imeall an uisce agus do lár an bhaile agus Glasbhealach Chiarraí Theas á éascú ag an am céanna.

Acmhainneacht Forbartha

Chun an acmhainneacht, nár baineadh leas as riamh, do Chathair Shaidhbhín arb ea an áis uathúil seo ar thaobh an uisce, a thapú.

D'fhéadfaí an suíomh seo a úsáid le haghaidh gníomhaíochtaí a bhaineann le turasóirí. Tugann a athfhorbairt deis athghiniúint a dhéanamh ar shuíomh mór cois uisce gar do chroílár an bhaile. Le méid, suíomh agus cumraíocht an tsuímh beifear in ann sráid-dreach nua a fhorbairt feadh Shráid na Céibhe. Bheadh an tsráid-dreach atá beartaithe comhaimseartha ó thaobh deartha de ach léireodh sé sráid-dreach traidisiúnta Éireannach ó thaobh scála agus maise de.

Déanfar aon mholadh a dhéanamh ar ardchaighdeán lena gcomhtháthófar suíomh imeall an uisce agus lena mbeidh sé ag cur leis an bhfearann poiblí. D'éascódh taobh tosaigh an chuain úsáidí turasóireachta/tráchtála ar nós caifé/bialanna agus meas á léiriú ar a úsáid laethúil mar chuan iascaireachta oibre. Ní cheadófar ach forbairt atá comhoiriúnach le huisce ar thaobh an tsuímh seo atá faoi réir baol tuile.

2. Suíomh ag Acomhal Shráid na Cé/Shráid an Droichid

Tá an ceantar seo ag cúinne Shráid an Droichid agus Shráid na Cé agus tá dhá shuíomh ann. Tá Suíomh A in aice leis an Droichead agus leis an iar-fhoirgneamh beairicí RIC iontach agus faoi láthair cuimsíonn sé aonad tionsclaíoch tréigthe, a úsáideadh uair amháin mar limistéar stórála do Sive Mineral Company, aonad tionsclaíoch tréigthe go díreach ó dheas agus an sean-chlós iosta ola soir ó Fhoirgneamh an Bhoird um Chúnamh Dlíthiúil. Tá Suíomh B suite ó dheas de Láithreán A agus tá stóras/aonad tionsclaíoch ann freisin.

Aidhm: Na láithreáin athfhorbraíochta seo a fhorbairt go hinbhuanaithe mar pháirc cois uisce agus Glasbhealach Chiarraí Theas a éascú ag an am céanna.

[Acmhainneacht Forbartha](#)

Tá sé de chumas ag Suíomh A a bheith ina cheathrú shuntasach fóillíochta laistigh den bhaile. Tá deis ann an suíomh seo a athfhorbairt le húsáidí a bhaineann le turasóireacht dírithe ar spás cearnach/cathartha. D'fhéadfadh Láithreán B freastal ar fhorbairt tráchtála agus/nó forbairt chónaithe nua. Ní mór d'aon fhorbairt nua cur le spás poiblí nua a chruthú a thugann aghaidh ar imeall an uisce agus ar Shráid na Cé araon. Ní cheadófar ach forbairt atá comhoiriúnach le huisce ar Láithreán A agus ar an gcuid thuaidh de Láithreán B.

Fíor 3.13: Suíomh Deiseanna ag Sráid na Céibhe/Sráid an Droichid

3.2.1.5.4 Beartha Breise maidir le hAthnuachan agus Athghiniúint Bailte

Beidh forbairt arb é atá inti urláir uachtaracha foirgneamh a thiontú nó a athchóiriú ina n-úsáidí gnó/tráchtála nó cónaithe i limistéir atá criosaithe mar Lár an Bhaile díolmhaithe ó ranníocaíochtaí

forbartha de réir fhorálacha Scéim Ranníocaíochtaí Forbartha Chomhairle Contae Chiarraí 2017.

Beidh feidhm ag laghdú ar thobhaigh forbartha maidir le limistéir/sráideanna a shainaithnítear sa PCÁ seo le haghaidh athnuachana agus athghiniúna. Aithníodh dhá cheantar mar limistéir athghiniúna i gCathair Saidhbhín, sa tSráid Nua agus ar an taobh thuaidh de Shráid an Mhargaidh Nua. Aithnítear na limistéir athghiniúna seo i bhFíor 3.14. Go háirithe, tá réadmhaoine folmha sna limistéir athghiniúna cónaithe seo ar féidir iad a thabhairt ar ais in úsáid mar thithe nua.

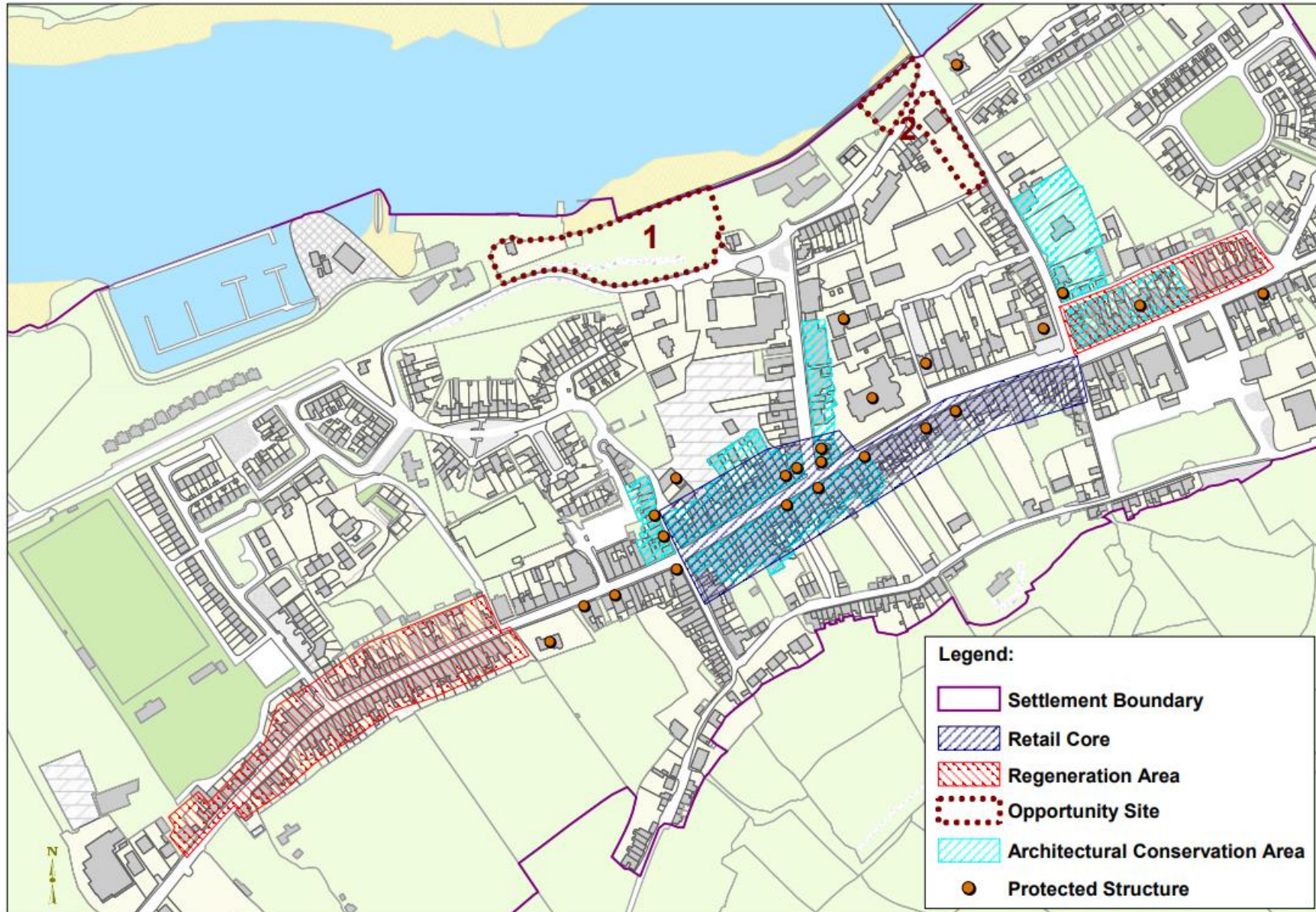
Ina theannta sin, tá roinnt láithreán inlíonta agus athfhorbraíochta nár úsáideadh a bhfuil sé de chumas acu miondíol ar scála beag agus forbairt chónaithe nua i lár an bhaile a chur ar fáil. Spreagfaidh, tacóidh agus éascóidh an Chomhairle le hathfhorbairt na láithreán seo.

Cuspóirí Lár Bhaile Chathair Saidhbhín

Cuspóir Uimh.

Is cuspóir de chuid na Comhairle é an méid seo a leanas a dhéanamh:

KENMD-CH-1	Oibreacha feabhsúcháin ar an bPríomhsráid a éascú chun an ríocht phoiblí a fheabhsú faoi réir measúnú comhshaoil.
KENMD-CH-2	Forbairt mhiondíola cuí a spreagadh agus a éascú laistigh den Chroícheantar Miondíola aitheanta ar an bPríomhsráid.
KENMD-CH-3 	Na tionscadail agus na forbairtí a mholtar faoin RRDF a éascú agus a bheith ag tacú leo chun athnuachan agus athghiniúint inbhuanaithe Chathair Saidhbhín a spreagadh.
KENMD-CH-4 	A bheith ag obair le páirtithe leasmhara ábhartha chun forbairt inbhuanaithe na suíomhanna deiseanna aitheanta sa bhaile a lorg.

Fíor 3.14: Miondíol, ACA, Limistéir Athghiniúna & Struchtúir faoi Chosaint**3.2.1.5.5 Treoir Deartha**

Ullmhaíodh Treoir Deartha do láthair mhór úrnua neamhfhorbartha laistigh den bhaile. Féachann an treoir deartha seo le creat forbartha a chur ar fáil d'fhorbairt inbhuanaithe, chéimnithe agus chomhtháite na dtailte cónaithe agus na dtailte criosaithe seo.

Bunóidh na Treoracha Deartha na prionsabail fhorbartha leathana do na ceantair. Leagfaidh siad amach i dtéarmaí leathana dáileadh ginearálta na n-úsáidí talún, na gcóras cúrsaíochta agus na bpríomhphointí rochtana.

Fíor 3.15: Leagan amach maidir le Dearadh Táscach

Cuimsíonn an Treoir Deartha leagan amach táscach cónaithe ina gcuimsítear dlús éagsúla, le leibhéal níos airde dlúis sa chuid thuaidh den láithreán. Cuimsíonn sé príomhbhealaí cúrsaíochta do ghluaiseacht feithicilí agus do choisithe araon. Áirítear leis freisin tréscailteacht mhéadaithe i limistéir chónaithe reatha agus úsáid chomhroinnte spás oscailte agus áiseanna áineasa eile. Coinnítear

Pobail inbhuanaithe	
Cuspóir Uimh.	Is cuspóir de chuid na Comhairle é an méid seo a leanas a dhéanamh:
KENMD-CH-6	Áis Oideachais Mhuirí agus Eolaíochta Saoránach (WEAVE) a fhorbairt in áit chuí.
KENMD-CH-7	Forbairt áiseanna snámha i gCathair Saidhbhín a éascú in áit chuí.
KENMD-CH-8	A bheith ag tacú le forbairt inbhuanaithe áiseanna pobail laistigh den bhaile agus é a éascú.

fálta sceach agus crainn atá ann cheana agus cuirtear isteach sa leagan amach iad.

3.2.1.6 Pobail Inbhuanaithe

3.2.1.6.1 Áiseanna Pobail

Tá réimse leathan infreastruchtúir agus áiseanna oideachais, sóisialta ag Cathair Saidhbhín, lena n-áirítear bun scoil agus meánscoil, stáisiún Gardaí atá suite ag Faiche an Aonaigh, clós súgartha do pháistí, ionad oidhreacht, leabharlann phoiblí, ionad eolais do thurasóirí ar an bPríomhshráid, Ospidéal Pobail San Áine, Oifig an Phoist, oifig FSS , agus go leor seirbhísí pobail éagsúla eile.

Tá soláthar áiseanna pobail, ar féidir leo freastal ar éilimh daonra atá ag méadú, agus a bheidh inrochtana do gach earnáil agus aoisghrúpa den daonra ina ghné lárnach i seachadadh pobal inbhuanaithe. De ghnáth, beidh an Chomhairle i bhfabhar aon

tograí forbartha le haghaidh áiseanna áineasa agus pobail inbhuanaithe in áiteanna cuí.

3.2.1.6.2 Ionad Taighde agus Nuálaíocht na Sceilge

Is comhpháirtíocht uathúil ardoideachais agus forbartha pobail é Ionad Taighde agus Nuálaíocht na Sceilge (Skellig CRI) idir Comhairle Contae Chiarraí, Coláiste na hOllscoile, Corcaigh agus Comhpháirtíocht Forbartha Chiarraí Theas, atá lonnaithe i gCathair Shaidhbhín. Is campas for-rochtana é don ardoideachas, don taighde agus don fhiontraíocht agus spás a chothaíonn comhoibriú agus tógáil pobail.

Is fiontar sóisialta é Skellig CRI freisin a fhanfaidh dílis dá thimpeallacht nádúrtha agus dá phobal, le taighde agus oideachas i réimsí na heolaíochta, na teicneolaíochta, na timpeallachta, na neolaíochtaí sóisialta, na n-ealaíon agus na ndaonnachtaí. Is spás é

Cuspóir maidir leis an Treoir Deartha	
KENMD-CH-5	Forbairt chuí a spreagadh agus a éascú ar an suíomh atá suite amach ón tSráid Nua/ Barr na Sráide.

atá oscailte d'ollscoileanna agus d'institiúidí oideachais éagsúla go náisiúnta agus go hidirnáisiúnta, agus a éascóidh seachadadh clár ardoideachais, taighde agus cleachtas.

3.2.1.7 Ceantair Ghaeltachta & Oidhreacht

3.2.1.7.1 Baile Seirbhíse Gaeltachta

Tá Cathair Saidhbhín ainmnithe mar Bhaile Seirbhíse Gaeltachta. Dearbhaíonn Comhairle Contae Chiarraí tábhacht na Gaeilge mar teanga choiteann na Gaeltachta agus do chur chun cinn na teanga lasmuigh den Ghaeltacht. Tá ról nach beag ag Cathair Saidhbhín, mar bhaile atá suite in aice le ceantar Gaeltachta, maidir le seirbhísí poiblí, áiseanna áineasa, sóisialta, agus tráchtála a chur ar fáil don cheantar Gaeltachta. Tá plean teanga do Chathair Saidhbhín á ullmhú faoi láthair agus tá an Chomhairle tiomanta do thacaíocht ghníomhach a thabhairt do chur i bhfeidhm an phlean teanga seo agus é a éascú.

Chomh maith leis an bpleanáil teanga, gné lárnach de na moltaí athghiniúna is ea ról Chathair Saidhbhín mar Bhaile Seirbhíse Gaeltachta a neartú. Tá sé beartaithe é seo a bhaint amach trí dheiseanna in oiliúint teanga a fhorbairt laistigh de Cheathrú Dhónaill Uí Chonaill agus tríd an teanga a bheochan chomh maith ó thaobh forbairt na treochoimharthaíochta ar fud an bhaile, mar chuid den Phlean Bainistíochta Gluaiseachta.

Chun tuilleadh eolais a fháil féach freisin an KCDP 2022 -2028, go sonrach Caibidil 8, a phléann go cuimsitheach leis an gceantar Gaeltachta.

Cuspóir Bhaile Seirbhíse Gaeltachta	
Cuspóir Uimh.	Is cuspóir de chuid na Comhairle é an méid seo a leanas a dhéanamh:
KENMD-CH-9	An plean teanga do Chathair Saidhbhín, Baile Seirbhíse Gaeltachta ainmnithe, a éascú agus a bheith ag tacú leis chun a sprioc a bhaint amach maidir le líon na gCainteoirí laethúla Gaeilge a mhéadú.

3.2.1.7.2 Timpeallacht Thógtha agus Oidhreacht Thógtha

Tá bunfhoirm líneach an bhaile fós gan athrú go bunúsach ó bhunléarscáil na Suirbhéireachta Ordanáis sa bhliain 1842. Fanann suíomh na bpríomhshráideanna agus na mbóithre mar an gcéanna.

Is iad an Phríomhshráid agus Sráid na hEaglaise croílár an bhaile. Tá meascán maith úsáidí ag an bPríomhshráid, lena n-áirítear banc, tithe tábhairne, bialanna, caiféanna agus oifigí. Tá líne fhoirgnimh de chuid den Phríomhshráid leagtha siar ag cruthú cearnóg níos mó. Úsáidtear an limistéar seo faoi láthair le haghaidh páirceáil sráide ach le maoiniú a fhaightear tríd an RRDF tá feabhsuithe ar an ríocht phoiblí le déanamh. Is é croílár Shráid na hEaglaise ná Eaglais Chuimhneacháin Dhónaill Ó Conaill maorga. Tá an radharc síos Sráid an Droichid i dtreo na Beairice agus an droichid ar cheann de na radharcanna is suimiúla agus is tarraingí sa bhaile.

Níor cheart go mbainfeadh forbairt sa bhaile amach anseo ó nádúr an bhaile agus ba cheart é a dhéanamh ar bhealach comhleanúnach ar láithreáin iníonta, ar láithreáin athfhorbraíochta agus ar láithreáin atá teorantach leis an limistéar tógtha. Cabhróidh forbairt an bhaile ar an mbealach seo lena dhlúthfhoirm a threisiú

agus cabhróidh sé le lonnaíocht tharraingteach agus inbhuanaithe a chruthú.

Tá roinnt aghaidheanna siopa traidisiúnta i gCathair Saidhbhín, a chuireann le carachtar sainiúil an bhaile. Spreagfaidh an Chomhairle, trína *Treoirlínte Dearaidh d'Éadain Siopa* (Feabhra 2018), caomhnú agus athchóiriú aghaidheanna siopaí traidisiúnta agus plátaí ainmneacha atá ann cheana féin, agus nuair is cuí forbairt aghaidheanna siopaí nua ardchaighdeán i ndearadh traidisiúnta. Ní bhreithneofar aghaidheanna siopaí le dearadh neamhtraidisiúnta ach amháin má tá a ndearadh báúil le haghaidheanna agus le feabhsuithe in aice láimhe, seachas a bheith ag baint de thaitneamhacht amhairc an tsráid-dreacha.

Cuspóirí na Timpeallachta Tógtha	
Cuspóir Uimh.	Is cuspóir de chuid na Comhairle é an méid seo a leanas a dhéanamh:
KENMD-CH-10 	A chinntiú go ndéanfar forbairt sa bhaile amach anseo ar láithreáin iníonta, athfhorbraíochta agus úrnua atá teorantach leis an limistéar tógtha agus go gcomhdhlúthófar foirm dhlúth uirbeach an bhaile a fhágann gur lonnaíocht tharraingteach agus inbhuanaithe í.
KENMD-CH-11	Cuir chuige tarraingteacha isteach sa bhaile a chur chun cinn.

KENMD-CH-12	An Carrchlós a athlonnú agus scéim feabhsúcháin na ríochta poiblí a forbairt ag An Chearnóg ar an bPríomhshráid faoi réir measúnú comhshaoil.
KENMD-CH-13	A chinntiú go bhfuil dearadh áitribh nó athchóiriú áitribh reatha sa bhaile báúil le forbairt atá ann cheana féin sa chomharsanacht agus go bhfuil sé de chomhdhéanamh deartha a chuireann leis an sráid-dreach.
KENMD-CH-14	Caomhnú agus athchóiriú éadain siopaí traidisiúnta agus plátaí ainmneacha atá ann cheana a spreagadh agus iad déanta as ábhair chúí.
KENMD-CH-15	Na radhairc thábhachtacha ar fhoirgnimh shuntasacha, ar fhoirgnimh stairiúla agus ar radhairc ghaolmhara agus uathu a chosaint chun a chinntiú go gcosnaítear carachtar na náiteanna sin go mar is ceart.
KENMD-CH-16	A chinntiú go ndéantar bóithre nua, scéimeanna nua leathnaithe bóithre, limistéir pháirceála feithiclí agus oibreacha feabhsúcháin acomhal ar bhealach amhairc íogair, nuair is féidir.
KENMD-CH-17	A chinntiú go bhfuil forbairtí nua chun tosaigh ar spásanna poiblí nó ar bhealaí siúil agus go gcuireann siad éadan gníomhach de dhearadh agus de scála tarraingteach ar fáil.

3.2.1.7.3 Limistéir Chaomhantais Ailtireachta (ACA)

Aithníonn ACA'nna go mbraitheann luach limistéir stairiúil ar i bhfad níos mó ná cáilíocht, scála, ábhar agus mionsonraí na bhfoirgneamh aonair. Tá sé múnlaithre freisin ag an leagan amach agus na radhairc feadh sráideanna agus idir foirgnimh. Tá aghaidheanna siopaí, troscán sráide agus dromchlaí crua agus boga ina bpríomhghnéithe de charachtar stairiúil an cheantair freisin. Dá bharr sin, ceaptar ACA'nna chun sráid-dreacha iomlána a chaomhnú. Taispeánann gnéithe de shráid-dhreach Chathair Saidhbhín síochán ailtireachta nach bhfuil ach tarraingteach ó thaobh amhairc de ach a chruthaíonn cuid intreach de charachtar uirbeach an bhaile. Aithníodh ACA'nna ar feadh na Príomhshráide, Shráid Uí Chonaill, Shráid an Droichid agus Shráid an Mhargaidh Nua mar a shainaithnítear i bhFíor 3.14.

KENMD-CH-20	Idirchaidreamh a dhéanamh le príomhpháirtithe leasmhara chun bearta a shainaithint chun feabhsuithe a bhaineann le carachtar speisialta ACA a chur i bhfeidhm.
KENMD-CH-21	Oidhreacht ailtireachta an bhaile a chaomhnú agus forbairt atá deartha a spreagadh ar bhealach atá ag teacht le scála, carachtar agus patrún na fabraice tógtha agus na foirme uirbí atá ann cheana féin. Ní mór forbairtí nua a dhearadh ar chaighdeán ard ailtireachta agus ní mór aird a thabhairt ar ghnéithe agus ar ábhair deartha áitiúla.

Cuspóirí Limistéar Caomhantais Ailtireachta	
Cuspóir Uimh.	Is cuspóir de chuid na Comhairle é an méid seo a leanas a dhéanamh:
KENMD-CH-18	Plean Bainistíochta ACA a ullmhú chun carachtar na ACA'nna atá ainmnithe a bhfuil tábhacht ar leith ag baint leo do charachtar ailtireachta, staire, cultúrtha nó sóisialta an bhaile a chosaint.
KENMD-CH-19	Tionscnaimh áitiúla a spreagadh a chuireann caomhnú charachtar speisialta ACA chun cinn.

Fíor 3.16: Foirgnimh laistigh de ACA Chathair Shaidhbhín

3.2.1.8 Fostaíocht agus Gníomhaíocht Eacnamaíoch

Is é Cathair Saidhbhín agus a cheantar máguaird (An Rinn Aird san áireamh) an t-ochtú nód fostaíochta is mó i gContae Chiarraí. Tá 870 post sa lonnaithe seo, agus tá níos lú ná aon trian díobh sin ag oibrithe a chónaíonn go háitiúil (i.e. laistigh den lonnaithe). Is é seo an leibhéal is ísle d'aon bhaile i gCiarraí. Dá bhrí sin, i gcomparáid lena bhonn fostaíochta, tá Cathair Saidhbhín ag brath níos mó ar chomaitéirí isteach, mar aon le Cill Orglan

Mar a fheictear i gCuid 3.2.1.4.2, tá ról lárnach ag Cathair Saidhbhín laistigh de gheilleagar an cheantair níos leithne agus feidhmíonn sé mar an príomhionad fostaíochta do na ceantair sin atá scartha amach ó chonair forbartha Thrá Lí agus Chill Airne. Dá bhrí sin, cuireann Cathair Saidhbhín réimse agus ord níos airde seirbhísí agus feidhmeanna ar fáil ná lonnaithe ar mhéid comhchosúil sa chontae.

I measc bhailte Chiarraí, is ag Cathair Saidhbhín atá an céatadán is airde daoine (13%), atá fostaíthe i riarachán poiblí. Tá baint aige seo le comhlachtaí reachtúla ar leibhéal náisiúnta a bhfuil oifigí acu sa bhaile, seachas le Cathair Saidhbhín a bheith ina lárionad seirbhíse poiblí ar leibhéal contae. Baineann os cionn aon trian (35%) d'oibrithe leis na trí ghrúpa socheacnamaíoch is airde, agus is ionann oibrithe nach oibrithe obair láimhe iad agus an cohórt aonair is mó (42%). Bíodh go n-úsáideann a bhformhór mór (82%) modhanna príobháideacha iompair – gluaisteáin den chuid is mó – chun taisteal chun na hoibre, tá an cion a shiúlann nó a rothaíonn chun na hoibre (12%) os cionn an líon airmheánaigh do bhailte Chiarraí.

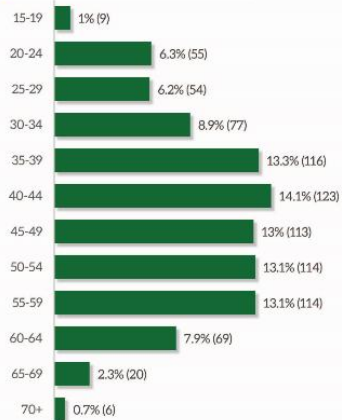
Cahersiveen Local Jobs Profile Census 2016

Local Jobs in Settlement*:
870
See profile graphics below

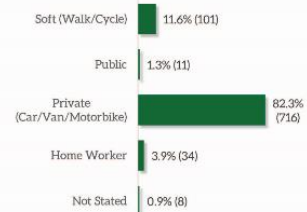
Resident Workers in Settlement*:
497

Net Flow of Jobs
+ 373
+ is an importer of workers
- is an exporter of workers

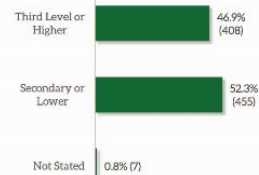
Age Profile of Workers

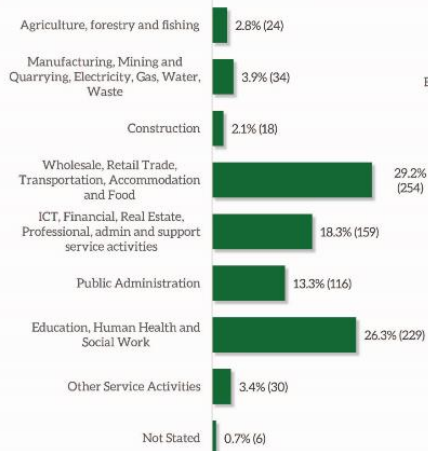
Mode of Transport

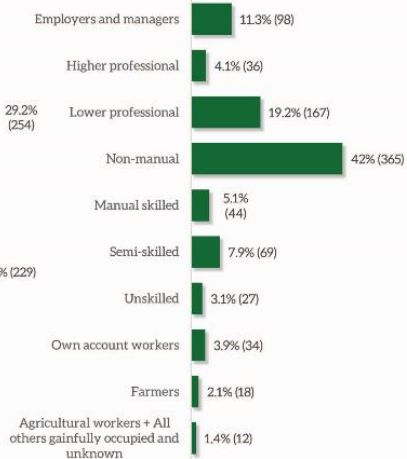
Completed Education

Industry of Employment

Socio-Economic Group

* Settlements are defined as the official CSO urban boundary plus the addition of a number of Small Areas boundaries to ensure the capture all relevant external employment locations.

Fíor 3.17: Próifíl Poist Áitiúla Chathair Saidhbhín

De réir Dhaonáireamh 2016, i measc na bpríomh-earnálacha fostaíochta i gCathair Saidhbhín tá tráchtáil, trádáil agus seirbhísí gairmiúla le 29% agus 23% díobh siúd atá ag obair fostaithe sna ceantair sin faoi seach. Tá 6.5% díobh siúd atá ag obair fostaithe i dTionscail Déantúsaíochta agus tá 6.1% fostaithe i Riarachán Poiblí. Tá tuilleadh sonraí faoi seo le fáil i gCuid 3.2.1.4.2 den Phlean seo.

Tá dlúthcheangal idir an baile agus a chúlchríoch tuaithe tríd an earnáil talmhaíochta. Tá an nasc seo neartaithe ag suíomh na mar in aice leis an mbaile agus cuireann sé borradh faoi gheilleagar an bhaile, rud a bhfuil géarghá leis.

Tá roinnt criosanna úsáide talún sa bhaile a fhreastalóidh ar úsáidí fostaíochta - ina measc sin tá úsáid mheasctha (lena n-áirítear lár an bhaile mar fhochatagóir), tionsclaíoch, fiontar agus fostaíocht. Cabhróidh criosú talún le haghaidh úsáidí fostaíochta den sórt sin agus cur chun cinn na turasóireachta sa bhaile le forbairt a spreagadh ag láithreacha cuí agus le deiseanna fostaíochta a chur ar fáil.

Tá suíomh taobh thiar den fhaiche spóirt ag an nGarrán Bán, Bóthar Dhairbhre criosaithe do C2 (Tionsclaíoch/Fiontar). Spreagfar meascán d'úsáidí a chuireann gníomhaíocht eacnamaíoch agus fostaíochta chun cinn anseo, áfach, ní cheadófar úsáidí sonracha i lár an bhaile ar nós miondíol anseo. Ba cheart breithniú a dhéanamh ar fhorbairt fhoriomlán na ngabháltas talún agus ar Ghlasbhealach

beartaithe Chiarraí Theas in aon togra a chuirfear isteach amach anseo.

Tá sé de chumas ag na tionscadail atá molta faoin RRDF, chomh maith le tionscadail eile ar nós Glasbhealach Chiarraí Theas, a bheith claochlaitheach do Chathair Saidhbhín. Féach Codanna 2.1.3 & 3.2.1.5.1 (RRDF) agus Cuid 2.8.5 (Glasbhealach) chun tuilleadh sonraí a fháil faoi na tionscadail seo.

Tá Comhairle Contae Chiarraí eolach go bhfuil sé beartaithe ag an mBord Oiliúna Oideachais scoil tumadóireachta a bhunú i gCathair Saidhbhín. Cuirfidh an scoil seo deiseanna oideachais agus oiliúint ar fáil i ngairmeacha atá faoi ghannionadaíocht in Éirinn faoi láthair. Tacaíonn Comhairle Contae Chiarraí le forbairt inbhuanaithe aon saoráide den sórt sin go hiomlán.

Cuspóirí Fostaíochta agus Gníomhaíochta Eacnamaíche	
Cuspóir Uimh.	Is cuspóir de chuid na Comhairle é an méid seo a leanas a dhéanamh:
KENMD-CH-22	Soláthar fostaíochta sa bhaile amach anseo a éascú agus gníomhaíocht a spreagadh chun tacú le forbairt Chathair Saidhbhín a bheith ina

	bhaile rathúil agus inbhuanaithe ó thaobh an gheilleagair de.
KENMD-CH-23	Forbairt aonad fiontraíochta áitiúil a éascú ionas go mbeidh deis ag tionscail áitiúla agus dúchasacha forbairt.
KENMD-CH-24	Athfhorbairt chúil agus inbhuanaithe limistéar Éadain le hUisce/an Mhuirínne a éascú mar ghineadóir eacnamaíoch féideartha.
KENMD-CH-25	An fhorbairt ar mhargadh feirmeora in áit chúil a éascú.
KENMD-CH-26	An fhorbairt ar Chathair Saidhbhín mar Bhaile Cliste a chur chun cinn.

3.2.1.9 Turasóireacht & Caitheamh Aimsire Amuigh Faoin Spéir

3.2.1.9.1 Turasóireacht i gCathair Saidhbhín

Tá Cathair Saidhbhín suite laistigh de cheann de phríomhcheantair turasóireachta na Tíre - Mórchúaird Chiarraí, bealach turasóireachta atá aitheanta go hidirnáisiúnta. Is stad ainmnithe é Cathair Saidhbhín freisin ar bhealach tiomána Shlí an Atlantaigh Fhiáin. Tugann suíomh an bhaile radhairc iontacha ar na tírdhreacha cósta agus sléibhtiúla máguaird. Tá sráid-dheach lár an bhaile tarraingteach ó thaobh amhairc de agus tá roinnt foirgneamh den

scoth ann agus samplaí den scoth d'aitireacht thraidisiúnta dhúchasach na hÉireann. Maidir leis seo, tá sé tábhachtach a chinntiú go ndéantar foirgnimh atá ann cheana a chothabháil agus a úsáid, agus cuireann forbairt nua leis na sráid-dreacha atá ann cheana.

Mar sin féin, tá acmhainneacht shuntasach nár baineadh leas ar roimhe ag Cathair Saidhbhín le forbairt mar cheann scríbe mór turasóireachta. Bíonn líon ard turasóirí a shiúlann Mórchúaird Chiarraí ag taisteal tríd an mbaile. Mar sin féin, de bharr easpa stadanna busanna turasóireachta ainmnithe i lár an bhaile, díspeagtar turais óna bheith ag stopadh anseo, agus b'fhearr leo stopadh in áiseanna atá ar fáil lasmuigh den bhaile. Spreagfadh páirceáil tiomnaithe bus do thiománaithe chun stopadh agus am a thabhairt do chuirteoirí chun stair, sráideanna agus limistéar an bhaile a iniúchadh.

Cuireann Cathair Saidhbhín bunáit idéalach ar fáil chun tírdhreacha cósta agus sliabhraonta iontacha cheantar Chiarraí Theas a iniúchadh, lena n-áirítear nithe móra is díol spéise ar nós Sceilig Mhichíl agus Dairbhre. Fágann suíomh Chathair Shaidhbhín ar Chósta Chiarraí theas, le Dairbhre siar ó dheas, go bhfuil sé ina shuíomh agus ina bhunáit idéalach le haghaidh gníomhaíochtaí fóillíochta agus caitheamh aimsire neamhfhoirmiúil. Tá sé d'acmhainn ag an mbaile go gcuirfí chun cinn é mar cheann scríbe do ghníomhaíochtaí allamuigh, lena n-áirítear gníomhaíochtaí uiscebhunaithe agus siúlóide le cóiríocht ar ardchaighdeán agus forbairtí óstáin laistigh den bhaile de réir mar is cuí. Mhéadódh éagsúlacht níos mó lóistín do chuirteoirí agus bialanna sa bhaile an fhéidearthacht go bhfanfadh turasóirí tréimhse thar oíche.

Téann Glasbhealach Chiarraí Theas trí Chathair Saidhbhín, a bhfuil a fhorbairt mar chuspóir de chuid an KCDP agus an PCÁ seo (Féach Cuid 2.8.5) agus tá tús curtha le tógáil an Ghlasbhealaigh. Tugann Glasbhealach Chiarraí Theas acmhainneacht shuntasach chun cur le hathghiniúint eacnamaíoch Chathair Saidhbhín, lena n-áirítear Cathair Saidhbhín a athrú ina Baile Cinn Scríbe.

Is áis mhór taitneamhachta agus turasóireachta í an mhuiríne agus tapaíonn sí ar thurasóireacht mhuirí, ar féidir léi gníomhú mar spreagadh le haghaidh tuilleadh forbartha. Cuireann turais iascaireachta, turais bháid, seoltóireacht, rámhaíocht, slatiascaireacht agus tumadóireacht tuilleadh gníomhaíochtaí áineasa ar fáil atá nasctha leis an muiríne. Tá dhá shuíomh deiseanna cois uisce ainmnithe sa phlean seo. Tá sé de chumas ag na láithreacha seo nascadh leis an mbonn turasóireachta mhuirí atá ann cheana ag an muiríne agus tógáil air agus deiseanna forbartha a thairiscint le haghaidh turasóireachta, úsáidí cónaithe agus úsáidí measctha gaolmhara.

Caithear margaíocht a dhéanamh ar Chathair Saidhbhín mar cheann scríbe turasóireachta, ó thaobh na n-áiseanna atá ar fáil sa bhaile agus mar bhunáit ónar féidir teacht ar an gceantar máguaird. Is éard a bheidh i gceist leis seo straitéis turasóireachta a fhorbairt don bhaile, Cathair Shaidhbhín a chur chun cinn mar cheann scríbe turasóireachta go náisiúnta & go hidirnáisiúnta, feabhas a chur ar chomharthaíocht turasóireachta sa bhaile agus timpeall air agus oifig eolais turasóireachta a chur ar fáil.

Cuspóirí Turasóireachta & Áineasa Allamuigh	
Cuspóir Uimh.	Is cuspóir de chuid na Comhairle é an méid seo a leanas a dhéanamh:
KENMD-CH-27	Cathair Shaidhbhín a chur chun cinn mar cheann scríbe turasóireachta ar feadh na bliana.
KENMD-CH-28	Cathair Saidhbhín a chur chun cinn mar ionad seirbhíse do chuirteoirí agus do thurasóirí go leithinis Uíbh Ráthaigh/Mórchuard Chiarraí.
KENMD-CH-29	Leathnú inbhuanaithe agus éagsúlú áiseanna turasóireachta ar fud an bhaile a éascú, lena n-áirítear comharthaíocht fheabhsaithe nuair is cuí.
KENMD-CH-30	Feabhsú inbhuanaithe áiseanna áineasa atá ann cheana agus áiseanna nua áineasa a spreagadh ag láithreacha cuí a dhíreodh ar láidreachtaí Chathair Saidhbhín, m.sh., gníomhaíocht uisce, seoltóireacht, curachóireacht, slatiascaireacht mhara/iascaireacht srl, agus mar bhunáit le

	haghaidh siúlóide/rothaíochta agus gníomhaíochtaí eile dá chineál.
KENMD-CH-31 	Forbairt inbhuanaithe Ghlasbhealach Chiarraí Theas a éascú mar ghlasbhealach áineasa.
KENMD-CH-32	Acmhainneacht forbartha limistéar an chuain/an mhuiríne a chur chun cinn ar bhealach inbhuanaithe.
KENMD-CH-33	Oscailt oifig turasóireachta tiomnaithe sa bhaile a éascú, ag áit chuí.
KENMD-CH-34 	A bheith ag tacú le Gormbhealach idir Cathair Saidhbhín agus Baile an Ridire a sholáthar go hinbhuanaithe, faoi réir a chuimsithe sa Straitéis Náisiúnta agus faoi réir measúnuithe comhshaoil.

Fíor 3.18: Pictiúr de Shráid an tSeanmhargaidh

3.2.1.9.2 Caitheamh Aimsire Amuigh Faoin Spéir agus Siúlbealaí

Tá réimse maith taitneamhachtaí áineasa i gCathair Saidhbhín. Áireofar leis seo tá áis mhór spóirt ag Clochán Mhac Coinn agus Club CLG Naomh Mhuire. Úsáidtear an mhuiríne le haghaidh seoltóireachta agus gníomhaíochtaí eile a bhaineann le cúrsaí muirí, turasóireachta agus fóillíochta, arna gcomhordú ó Oifig na Muiríne feadh éadan le huisce. Aithníonn an Chomhairle an ról is féidir a bheith ag áiseanna spáis oscailte, áineasa agus taitneamhachta ar ardchaighdeán maidir le stíleanna maireachtála sláintiúla agus gníomhacha a chruthú chun folláine agus caighdeán beatha feabhsaithe an phobail ar fad a chinntiú. Tá gá le háiseanna breise áineasa agus taitneamhachta chun freastal ar an mbaile, go háirithe áiseanna snámha, siúlóide agus rothaíochta a fhorbairt.

Tá Páirc an Bhaile suite feadh bhruach theas Abhainn Dhairbhre agus ó thuaidh den Ionad Oidhreachta. Is spás líneach, oscailte í an pháirc ina bhfuil radhairc iontacha d'Abhainn Dhairbhre, Dairbhre agus de Bhaile Cairbre Thoir, Clochán Laighneacháin, ar a dtugtar

'Over The Water' go háitiúil. Cuireann an pháirc go mór le taitneamhacht fhoriomlán cheantar imeall an uisce. Tá na tailte in aice leis an bpáirc atá ann cheana agus soir uaithi socraithe leis an áis seo a leathnú. Tá páirc lárnach bhaile (Faiche an Aonaigh) suite ar chúl Shráid an Mhargaidh Nua agus tá clós súgartha do pháistí ann.

Samhlaítear go dtiocfaidh na siúlbealaí atá ann cheana le chéile trí roinnt siúlbealaí nua (agus nádúrtha) feadh na muiríne/ imeall an uisce agus páirc an bhaile. Samhlaítear go nascfaidh na siúlbealaí seo le lár an bhaile agus le mórthimpeall an bhaile, rud a chruthóidh tréscailteacht níos mó idir an timpeallacht uirbeach agus nádúrtha.

Tá an líne iarróid neamhúsáidte, a thrasnaíonn Abhainn Dhairbhre, dúnta faoi láthair d'úsáideoirí. Tá an acmhainneacht ann sa struchtúr seo le háis ollmhór a chruthú don bhaile tríd an siúlbealach muiríne a leathnú do mhuintir na háite agus do thurasóirí araon a úsáid. Tá an droichead seo mar chuid de Ghlasbhealach beartaithe Chiarraí Theas a nascann Gleann Beithe le Cathair Saidhbhín agus an Rinn Aird. Dá bhrí sin, cuireann sé go mór le bealaí siúil sa bhaile.

3.2.1.10 Uisce & Fuíolluisce

Tá acmhainn leordhóthanach infreastruchtúir uisce agus fuíolluisce ar fáil ag Cathair Saidhbhín chun freastal ar an bhfás daonra beartaithe atá leagtha amach sa phlean seo.

Dearfar urscaoileadh uisce dromchla ó fhorbairtí nua de réir phrionsabail an mhaolúcháin agus an urscaoilte rialaithe (le cur i bhfeidhm SuDS), agus/nó aon doiciméad beartais uisce stoirme a d'fhéadfadh an Chomhairle a tháirgeadh agus de réir an KCDP. Mar chuid de sin, i gcás inar féidir, úsáidfear réitigh dúlrabhunaithe.

3.2.1.11 Bainistiú Riosca Tuile

Ní bhíonn formhór an bhaile i mbaol tuilte de ghnáth. D'fhéadfadh roinnt tuilte séasúraacha taoide/cósta a bheith ann feadh imeall an uisce. Níl na ceantair seo críosaithe d'fhorbairt an-leochaileach. Le haghaidh tuilleadh sonraí féach tagairtí san SFRA.

3.2.1.12 Nascacht

Téann Bóthar Náisiúnta den Dara Grád an N70 trí Chathair Saidhbhín ag feidhmiú mar phríomhshráid an bhaile. Dá bhrí sin bíonn méid suntasach tréthrachta ann sa bhaile, lena n-áirítear feithiclí tráchtála agus busanna turasóireachta, go háirithe i rith an tséasúir turasóireachta. Laghdaíonn a chumraíocht fhisiceach mar shráid fhada amháin, mar aon le sráideanna caol taobh na roghanna chun buaicthrácht a bhainistiú. Tugann bealach an N70 droch-rochtain ar cheantar imeall an uisce rud a fhágann go bhfuil sé deacair leas a bhaint as ceann de na áiseanna fisiciúla is suntasaí sa bhaile. Bíonn tionchar suntasach ag an mbrú a bhaineann le seirbhísiú agus trácht siopadóireachta in éineacht le méideanna tráchta méadaithe i rith an tséasúir turasóireachta ar cháilíochtaí comhshaoil an bhaile.

Tá naisc iompair mhaithe, trácht atá ag bogadh go héasca agus páirceáil leordhóthanach ina gcinntithigh thábhachtacha maidir le fás a bhaint amach sa daonra, san fhostaíocht agus sa turasóireacht chomh maith le baile tarraingteach a fhorbairt.

Cuireann an easpa páirceála do bhusanna turasóireachta i lár an bhaile chomh maith le páirceáil eas-sráide nach bhfuil inrochtana go cuí, leis na dúshláin a bhaineann le bainistíocht tráchta an bhuaicshéasúir.

Cuspóirí Nascachta	
Cuspóir Uimh.	Is cuspóir de chuid na Comhairle é an méid seo a leanas a dhéanamh:
KENMD-CH-35 	Pointí rochtana a chosaint chun forbairt inlíoanta & cúlchríoch ordúil a éascú.
KENMD-CH-36 	Soláthar/feabhsú cosán a lorg ar fud an bhaile agus go háirithe ar an bPríomhshráid.
KENMD-CH-37 	Timpeallacht níos oiriúnaí do choisithe agus do rothaithe a chur chun cinn go hinbhuanaithe trí bhearta maolaithe tráchta agus bonneagar feabhsaithe do choisithe agus do rothaithe a sholáthar. Feabhas a chur ar naisc coisithe agus rothaithe agus ar ghluaiseacht idir an limistéar muiríne/cois uisce & lár an bhaile.

KENMD-CH-38 	An fhorbairt ar Rotharbhealaí agus Glasbhealaí i gCathair Saidhbhín agus timpeall uirthi a chur chun cinn in áiteanna cuí.
KENMD-CH-39	A bheith ag tacú le forbairt inbhuanaithe na páirceála tiomnaithe do bhusanna turasoíreachta sa bhaile agus spásanna páirceála breise a chur ar fáil chun freastal ar chónaitheoirí agus ar chuairoteoirí chuig an mbaile, in áiteanna cuí.

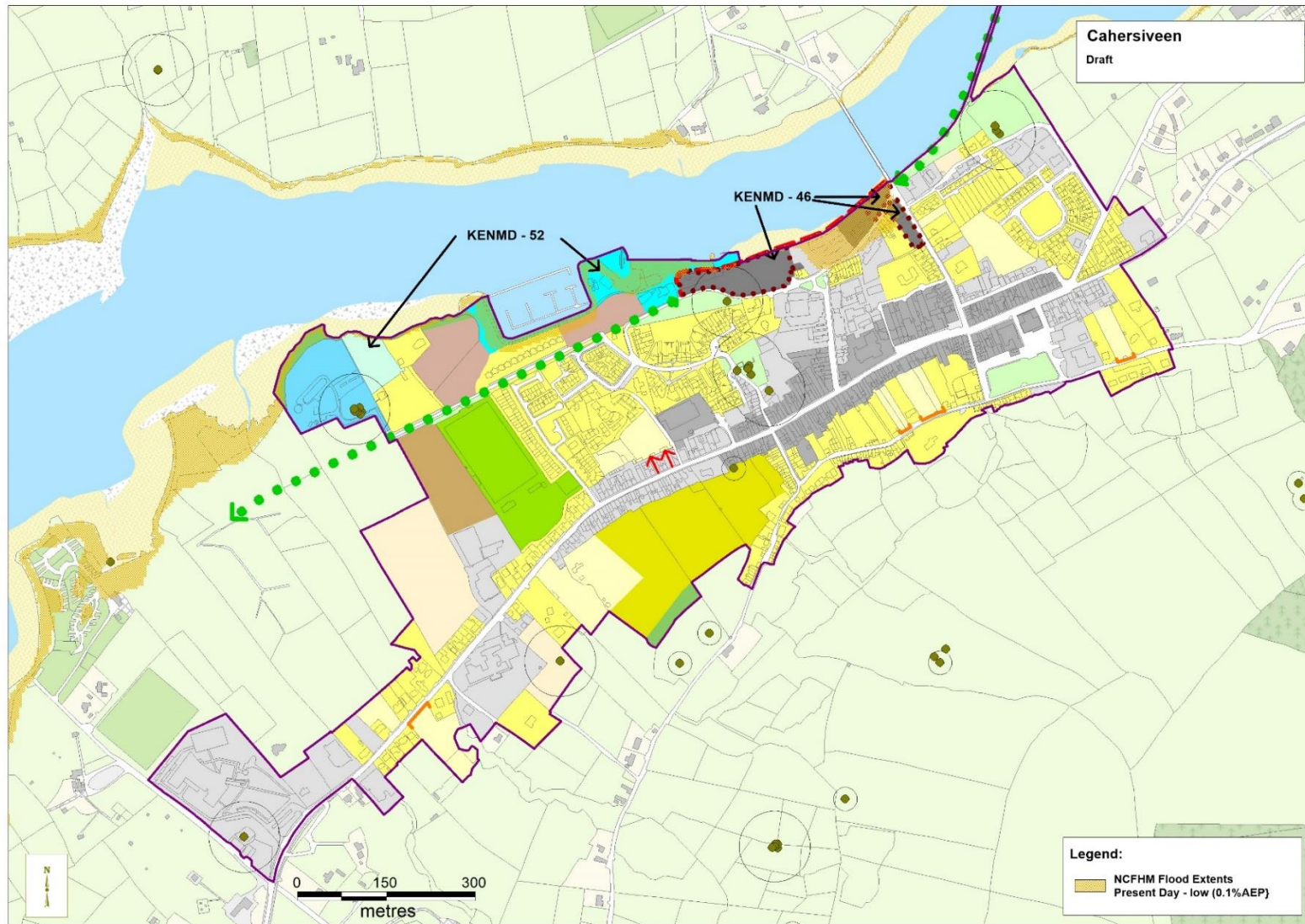
3.2.1.12.1. Plean Feabhsaithe Molta don Ríocht Poiblí

Mar chuid den Phlean Feabhsúcháin don Ríocht Phoiblí tá sé beartaithe Plean Bainistíochta Gluaiseachta a fhorbairt a fheastalaíonn ar fheithiclí, rothaithe agus coisithe is fearr.

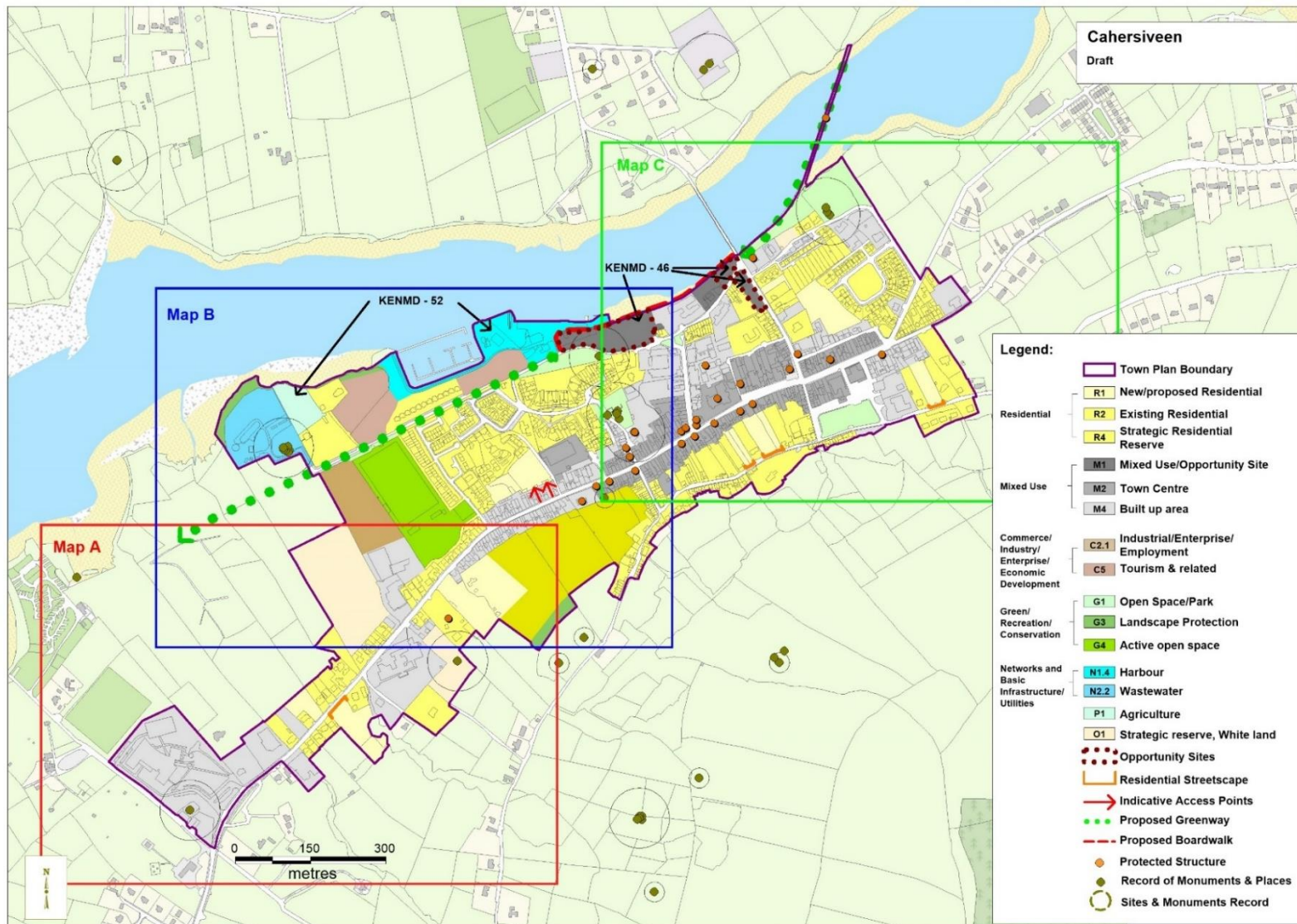
Tá an Plean Bainistíochta Gluaiseachta, lena n-áirítear córais aontreo, rotharbhealaí agus áiseanna do choisithe mar chuid den Phlean Ríochta Poiblí, den Straitéis um Dhearadh Ríochta Poiblí agus den Tionscadal Athghiniúna Lár an Bhaile. Tabharfaidh sé cuairteoirí isteach sa bhaile ar an nGlasbhealach thar Fhoirgneamh Carnegie, áit a mbeidh eolas faoi nithe is díol spéise an bhaile ar fáil. Cabhróidh comharthaíocht fheabhsaithe leis an mbaile chun a nithe áitiúla gníomhaíochta lasmuigh a chur chun cinn ar nós Siúlóid Lúibe Sléibhe Bhinn an Tí.

Tá sé beartaithe chomh maith súiomh a aithint, a fháil agus a fhorbairt do pháirceáil cóistí a chuirfidh ar chumas an bhaile

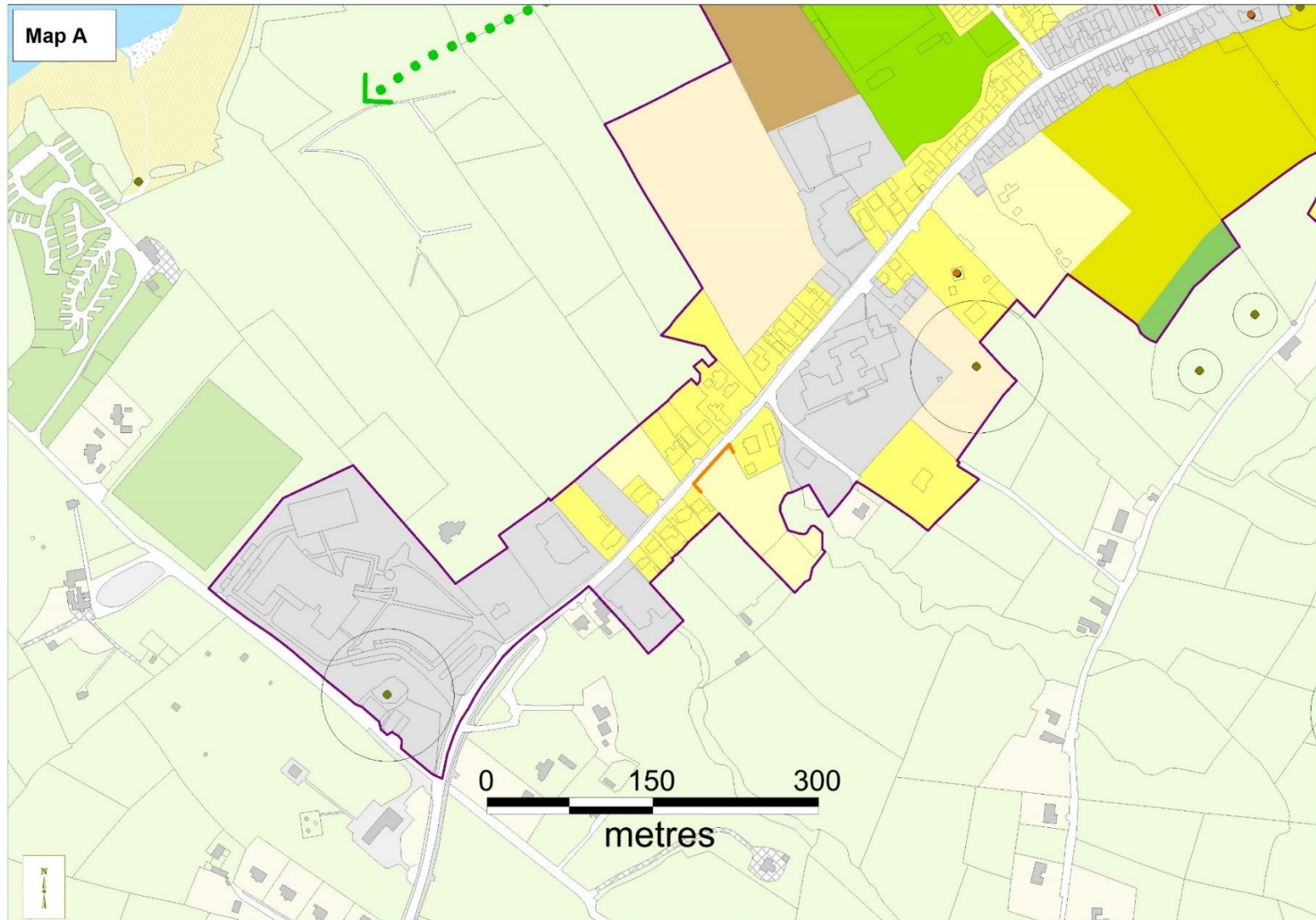
Iántairbhe a bhaint as na turais ar Mhórchuaird Chiarraí a fhéachfaidh le stopadh i lár bhaile Chathair Saidhbhín. I gcomhar leis na feabhsuithe ar an ríocht poiblí a bhféadfadh go mbeadh gá le páirceáil sráide a bhaint, déan machnamh ar an gceanglas maidir le limistéir pháirceála bhreise eas-sráide agus tailte ar ais a fháil don fhorbairt seo.

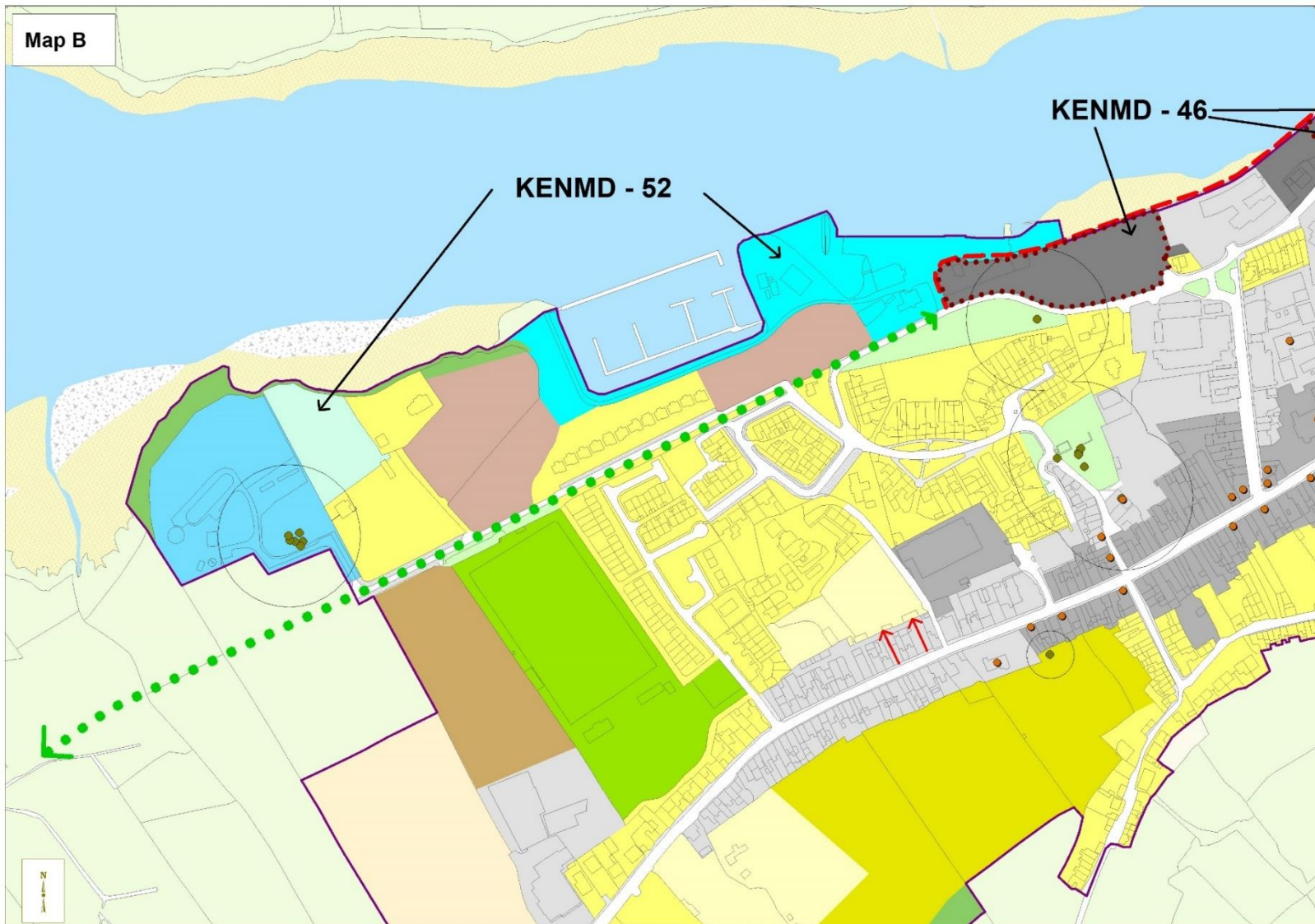
Fíor 3.20a: Léarscáil Riosca Tuilte Chathair Saidhbhín

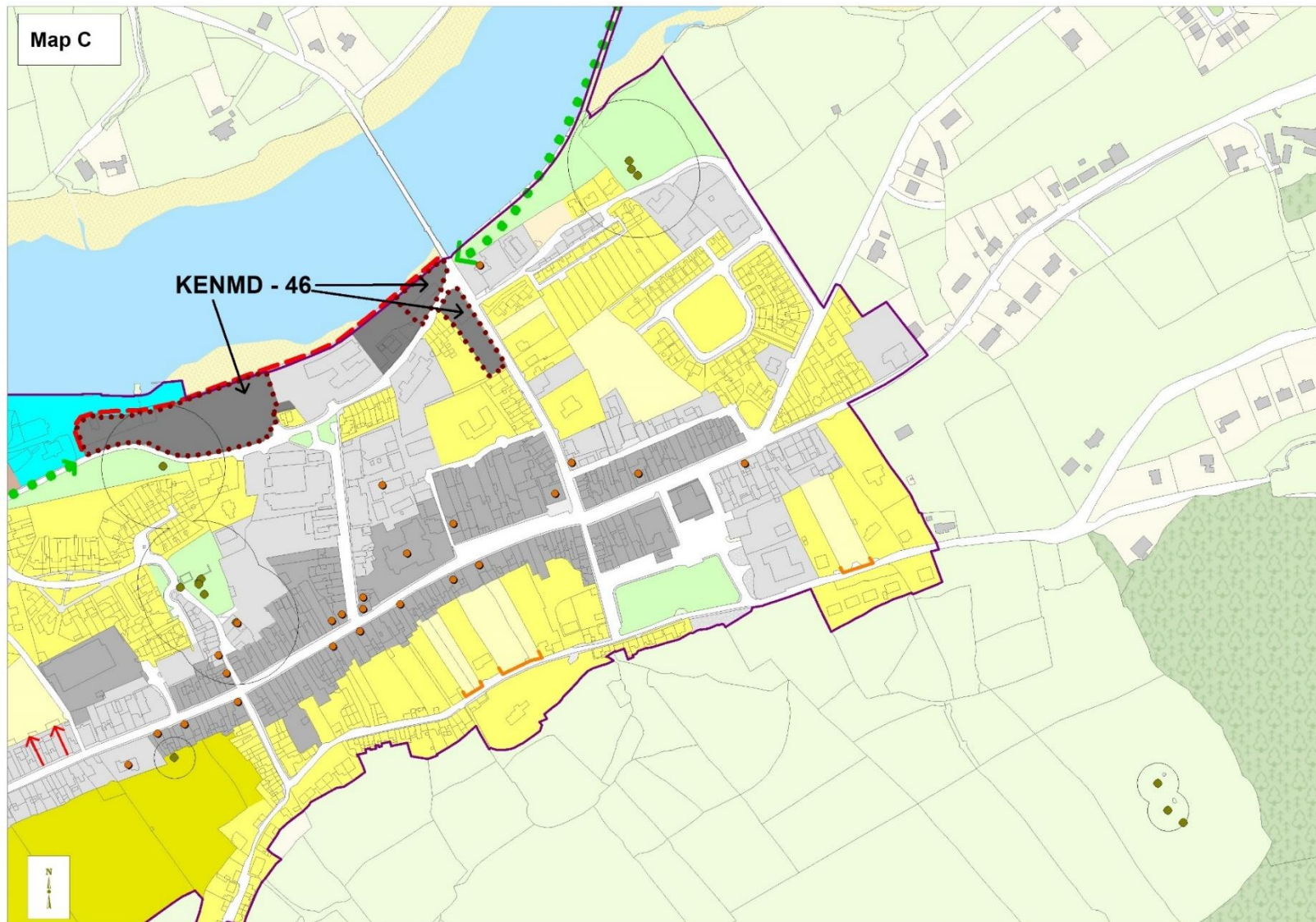
Fíor 3.20b: Léarscáil Chriosaithe Úsáid Talún Chathair Saidhbhín

Fíor 3.21: Léarscáil Chriosaithe Úsáid Talún Chathair Saidhbhín A

Fíor 3.22: Léarscáil Chriosaithe Úsáid Talún Chathair Saidhbhín B

Fíor 3.23: Léarscáil Chriosaithe Úsáid Talún Chathair Saidhbhín C

3.2.2 Neidín

3.2.2.1 Comhthéacs

Is Baile Oidhreachtá gloite é Baile Neidín atá suite ar an tslí tiomána turasóireachta idirnáisiúnta galánta, is é sin Mhórchuaird Chiarraí. Tá sé suite c. 32km ó dheas ó Chill Airne, a bhfuil rochtain air trí Bhóthar Chéim an Daimh an N71, nó c. 42 km agus tú ag taisteal an N22 agus bóithre an R569 trí Chill Gharbháin. Tá sé de bhuntáiste ag Neidín a bheith mar chroílár pobail le háiseanna, seirbhísí agus taitneamhachtaí lárnaacha iomadúla. Tá féiniúlacht amhairc shoiléir aige agus is é an cuspóir i bhforbairt amach anseo ná le meas a léiriú ar an gcarachtar seo.

Tá Neidín ar chladach thuaidh Abhainn Neidín, atá ainmnithe mar Limistéar faoi Chaomhnú Speisialta (SAC). Tá an Fhinnithe, atá mar chuid de theorainn an bhaile thiar, mar chuid den SAC seo suas chomh fada le Droichead Chromail freisin. Tá saibhreas crann aibí, limistéir choillearnacha, srutháin agus lomáin carraigeacha ag Neidín a chuireann go mór le carachtar an bhaile. Tá suíomh tarraingteach an bhaile, sráid-dreach agus soláthar foirgneamh, a rogha gourmet, agus miondíol nideoige mar fhócas ar a tharraingteacht mar cheann scríbe idirnáisiúnta do chuairteoirí. Tá cé Neidín ina lárionad ar ghníomhaíochtaí éagsúla mara-bhunaithe a d'fhéadfaí a úsáid níos mó. Tá roinnt srianta bonneagair ann a mbíonn tionchar soiléir acu ar threo an fháis sa bhaile. Tá roinnt srianta fisiciúla ann freisin, agus is iad seo freisin na gnéithe nádúrtha a chuir lena rath agus atá le fáil laistigh agus timpeall an bhaile, lena n-áirítear na coillearnacha agus a limistéar bá galánta a bhfuil tionchar nach beag acu ar theorainneacha theas & thiar an bhaile.

3.2.2.2 Fís agus Straitéis

Is í an fhís fhadtéarmach do Neidín ná feabhas a chur ar a seasamh mar cheann scríbe turasóireachta agus mar bhaile stairiúil atá iomaíoch go náisiúnta agus go hidirnáisiúnta maidir le hinfheistíocht,

tallann, fiontar agus cuairteoirí a mhealladh. Cuirfidh aistear Neidín i dtreo an chlaochlaithe agus na hathghiniúna áit ar Mhórchuaird Chiarraí/Slí an Atlantaigh Fhiáin a thuilleadh. Cuirfidh a shuíomh galánta feadh Chuan Neidín lena iomaíochas maidir le cónaitheoirí nua, cuairteoirí agus infheistíocht náisiúnta agus idirnáisiúnta a mhealladh. Bainfear é seo amach trí spásanna fostaíochta ar ardchaighdeán méadaithe, deiseanna cónaithe agus timpeallacht ardchaighdeán den scoth a fhorbairt, trí infheistíocht straitéiseach i bhfeabhsuithe ar an ríocht phoiblí, limistéir fóillíochta agus taitneamhachta agus mórtas ceantair agus féiniúlachta an bhaile a neartú.

3.2.2.3 Ceisteanna Pleanála agus Togra

Beidh Neidín (mar aon le Cathair Saidhbhín agus Cill Orglan) mar phríomhfhócas don fhorbairt i gceantar MD Neidín. Éascaíonn an plean seo méadú daonra atá oiriúnach dá stádas mar bhaile réigiúnach. Spreagtar comhdhlúthú lonnaithe an bhaile agus coinneáil agus feabhsú seirbhísí agus áiseanna áitiúla chun freastal ar an mbaile agus ar an gceantar tuaithe máguaird. Tugann foirgnimh agus suíomhanna nach bhfuil in úsáid sa bhaile deis d'fhorbairt chuí a chabhródh le feabhsú breise a dhéanamh ar an sráid-dreach.

Tacaíonn an Plean le príomhphíosaí bonneagair a theastaíonn chun fás Neidín ina Phríomhbhaile i gCiarraí Theas a éascú. Cuimsíonn Uasghrádú Ionad Cóireála Fuíolluisce Neidín oibreacha chun freastal ar an bhfás le déanaí agus sa todhchaí sa cheantar. Tá oibreacha le tosú ar an láthair i Ráithe 3 2023 agus le críochnú i Ráithe 2 2026.

Ceann de na príomhsrianta i Neidín le blianta beaga anuas is ea an easpa acmhainne fuíolluisce sa chóras cóireála, ach ceadóidh an t-uasghrádú go dtógfar aonaid chónaithe a bhfuil géarghá leo

sa bhaile. Ba cheist chriticiúil, fhadbhunaithe infreastruchtúir í seo atá réitithe anois a ligfidh don bhaile a leathnú a acmhainneacht a thapú.

Tá sé mar pholasaí ag an bPlean seo forbairt agus feabhsú Neidín a chur chun cinn mar mhóronad turasóireachta san iardheisceart, ag díriú ar ról an bhaile mar ionad tábhachtach lóistín agus oidhreachta le rochtain réidh ar ghníomhaíochtaí iomadúla & taitneamhachtaí allamuigh. Tá sé tábhachtach go gcosnófar oidhreacht nádúrtha agus thógtha an bhaile agus an cheantair máguaird ar fhorbairt mhíchuí.

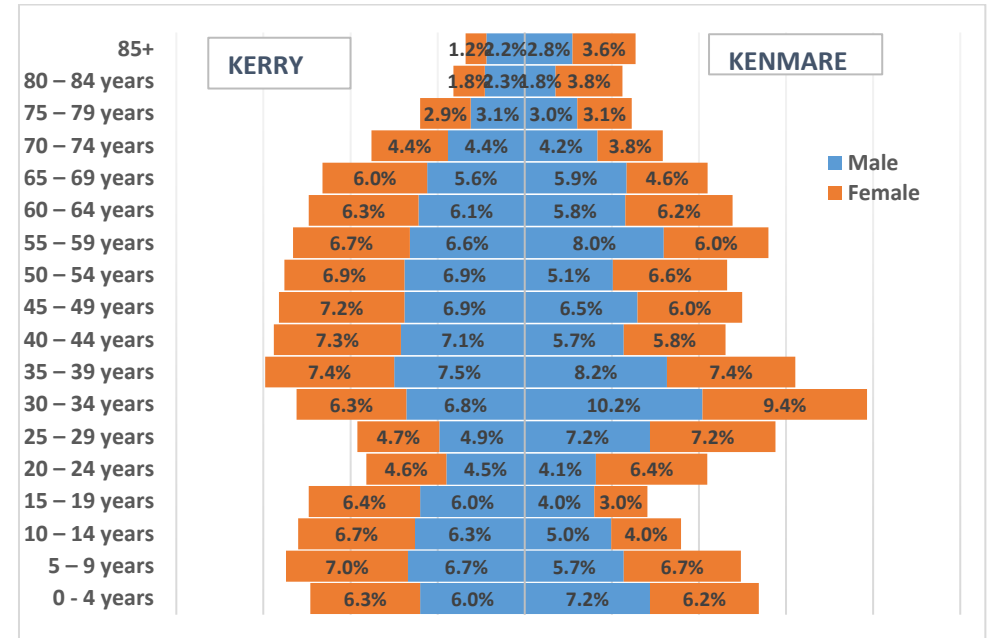
3.2.2.4 Daonra agus Forbairt Úsáid Talún Inbhuanaithe

Tá fás seasta tagtha ar dhaonra Neidín sna blianta ó 2006 -2022. Thairfead Daonáireamh 2022 daonra 2,566 duine i Neidín. Léiríonn figiúirí na Príomh-Oifige Staidrimh (CSO) ó 2016 go bhfuil suas le 30% de comhdhéanamh an daonra neamhnáisiúnach i gcomparáid le Fíor 11.6% go náisiúnta agus Fíor 10.7% do Chiarraí. Tá níos mó seandaoine sa lúibín aoise os cionn 75 duine atá ina gcónaí i Neidín, i gcomparáid le figiúirí an chontae a léiríonn an tóir atá air mar áit chun dul ar scor.

Léiríonn figiúirí logeolaire don tréimhse 2012-2022 fás ar sholáthar tithe ag 82 aonad don tréimhse 10 mbliana sin. Tá filleadh éigin tagtha ar ghníomhaíocht ó thaobh cead a lorg d'fhorbairt chónaithe agus d'áiseanna turasóireachta laistigh den bhaile, bíodh go bhfuil srian curtha orthu seo de bharr nach bhfuil cóireáil fuíolluisce leordhóthanach ann.

Bliain an daonáirimh	2006	2011	2016	2022
Neidín	1,701	2,175	2,376	2,566

Tábla 3.4: Athrú Daonra Neidín 2006 -2022

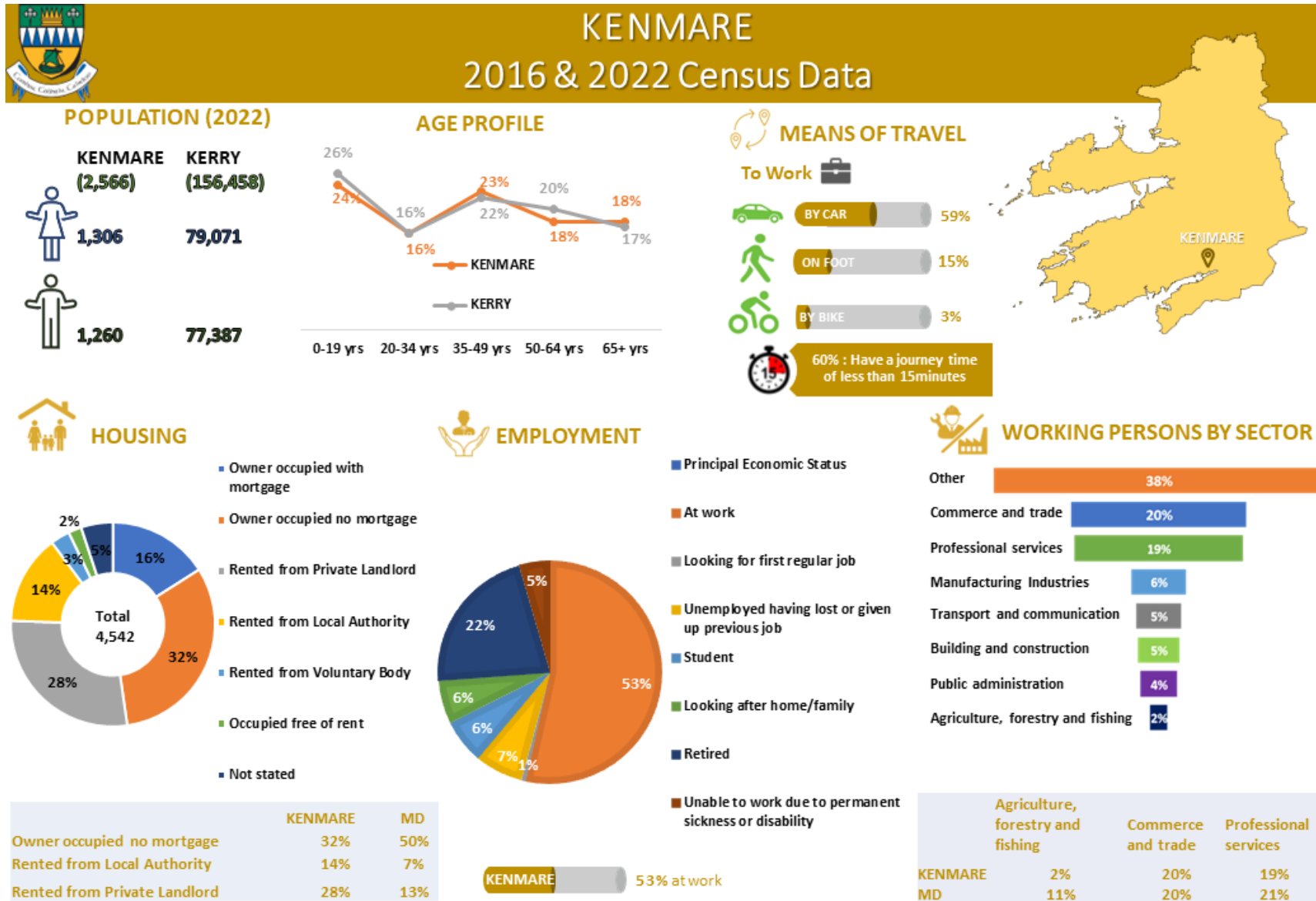
Fíor 3.24: Próifíl Aoise Dhaonra Neidín (2016)

3.2.2.4.1 Forbairt Chónaithe

Tugadh sprioc tithe de 204 aonad do Neidín faoi Chroístraitéis an KCDP. Tá dóthain tailte criosaithe ag láithreacha cuí chun freastal ar an riachtanas tithíochta. Chun freastal ar an spriocfhás daonra atá beartaithe tugann an plean cuid mhaith de na tailte criosaithe a bhí ann roimhe seo ar aghaidh. Tá forbairt na dtailte seo ag brath ar uasghrádú na n-áiseanna cóireála fuíolluisce don bhaile.

Lonnaíocht	Sprioc Tithe
Neidín	204

Tábla 3.5: Sprioc Tithe 2022 -2028

Fíor 3.25: Ceantar Bardasach Neidín – Príomhstaitisticí (Daonáireamh 2016 & 2022)

Tá roinnt suíomhanna inlíonta agus folmha ar fáil le haghaidh forbartha laistigh de ghaireacht do lár an bhaile, siar ó dheas agus soir ó dheas. Tá na suíomhanna seo faoi fhad siúil chomh maith chuig scoileanna agus chuig an ionad siopadóireachta le rochtain amach ón mbóthar faoisimh istigh.

Tá sé beartaithe tús áite a thabhairt d'fhorbairt aonad cónaithe ar láithreáin fholmha agus ar láithreáin inlíonta laistigh d'fhorbairtí gráige atá ann cheana. Tabharfar tús áite freisin d'athchóiriú agus d'úsáid/athúsáid an soláthar réadmhaoine cónaithe atá ann cheana a chur chun cinn sa bhaile ar dtús thar forbairt úrnua.

Is é Neidín agus a cheantar máguaird (Gort an Mhuilinn an áireamh) an seachtú nód fostaíochta is mó i gContae Chiarraí. Tá geilleagar áitiúil Neidín bunaithe ar thurasóireacht den chuid is mó. Tá cáil turasóireachta idirnáisiúnta ar an mbaile atá tógtha timpeall ar a sráid-dreach, a oidhreacht agus a thimpeallacht nádúrtha máguaird sléibhte agus farraige lena luach áineasa, rogha bí agus a saintréithe galánta a bhaineann leo. Mar is amhlaidh i mbailte eile ina bhfuil bonn láidir turasóireachta, is í an earnáil is mó, i dtéarmaí fostaíochta, ná 'mórdhíol, trádáil mhiondíola, iompar, lóistín agus bia'. Is iad gairmeacha 'oideachais, sláinte an duine agus obair shóisialta' an dara hearnáil fostaíochta is mó. Tá fostaíocht na seirbhíse poiblí sách íseal (3%). Tá beagnach daichead faoin gcéad (38%) de na daoine a oibríonn i Neidín sna trí ghrúpaí socheacnamaíocha is airde, agus is ionann oibríthe nach oibríthe obair láimhe iad agus an cohórt aonair is mó.

Tá tailte fostaíochta ar leith suite ó thuaidh den bhaile i bpáirc ghnó agus teicneolaíochta Chill Muire fad is atá Páirc Ghnó Ghort an Mhuilinn suite os cionn 3km ó thuaidh den bhaile. Sa phlean seo, tá

limistéir fostaíochta bunaithe eile criosaithe M4 (Limistéar Faoi Fhoirgnimh). Rinneadh roinnt coigeartuithe ar chriosú tailte a bhí criosaithe roimhe seo mar úsáid mheasctha. Nuair is cuí, déanfar tailte a chriosú mar Thurasóireacht C5 agus bainteach a mheastar a bheith níos oiriúnaí do na húsáidí talún atá ann cheana agus a d'fhéadfadh a bheith ann i gceantair ar leith ar nós na dtailte sin in aice le hÓstán Chuan Neidín. Tá béim níos mó leagtha ar láithreáin inlíonta agus athfhorbraíochta a fhorbairt sa Phlean seo agus ba chóir go bhfeabhsófaí an deis chun soláthar a dhéanamh do mhodhanna taistil inbhuanaithe. Beidh ar fhorbairt amach anseo meas a léiriú ar lár stairiúil an bhaile agus ar shuíomh íogair scéimhe agus cósta an bhaile.

3.2.2.4.2 Próifíl Chomaitéireachta Chomhairle Contae Chiarraí – Neidín (Feabhra 2022)

Is é Neidín agus a cheantar máguaird (Gort an Mhuilinn an áireamh) an seachtú nód fostaíochta is mó i gContae Chiarraí. Tá 1,188 post sa lonnáiocht seo, agus tá beagnach leath díobh (49%) i ag oibríthe a bhfuil cónaí orthu go háitiúil (i.e. laistigh den lonnáiocht). Tá faoi leath (46%) de na poist ag oibríthe a bhíonn ag comaitéireacht go Neidín ó áiteanna eile i gCiarraí, agus tá an chuid eile (5%) ag oibríthe a bhíonn ag comaitéireacht go Neidín ó lasmuigh den chontae.

Mar a léiríonn an chéad cheann den dá léarscáil de thúsphointe comaitéirí [Fíor 3.28], is as Cill Airne agus na pobail atá díreach taobh le Neidín, mar atá, An Bunán, Damhros, Cill Gharbháin, Tuath Ó Siosta agus An Teampall Nua, na ceantair leis na huimhreacha iomlána is airde daoine ag comaitéireacht chuig an Neidín. Is foinse thábhachtach, ach nach bhfuil chomh suntasach, oibríthe é An tSnaidhm do Neidín freisin. Taispeánann an dara ceann de na léarscáileanna túsphointe comaitéirí [Fíor 3.29] daoine a

thaistealaíonn go Neidín mar chion den lucht saothair cónaitheach (sna EDanna go léir). Léiríonn Fíor 3.29 tábhacht Neidín mar nód fostaíochta do phobail ar an dá thaobh de Chuan Neidín – ó Dhroichead Chorca Dhuibhne go An Láithreach; os cionn 30% den lucht oibre cónaitheach in obair na bpobal seo i Neidín. Tá na cionta chomh hard céanna i bpobail ó thuaidh agus ó dheas ó Neidín – ó Chéim an Daimh go dtí An Bunán. Tá na cionta níos ísle taobh amuigh de na ceantair thuasluaite, bíodh go bhfuil siad níos mó ná 15% i gCill Gharbháin, Tathuile agus i gceantair thuaithe taobh ó dheas de An Láithreach.

Tá 1,078 oibrí cónaitheach ina gcónaí i Neidín. Dá bhrí sin, tá an iomarca post ann ná mar atá oibrithe (+110) sa lonnáiocht. As oibrithe cónaitheacha Neidín, tá beagán os cionn leath (54%) fostaíthe go háitiúil. Téann beagnach 10% d'oibrithe cónaitheacha chuig áiteanna tuaithe i gContae Chiarraí; áirítear orthu sin daoine atá ag taisteal chun na hoibre san earnáil phríomhúil agus turasóireachta.

Tá caidreamh láidir eacnamaíochta ag Neidín le hIarthar Chorcaí agus tá comaitéireacht go Beanntraí agus Baile Chaisleáin Bhéarra níos suntasaí ná comaitéireacht go bailte eile i gContae Chiarraí.

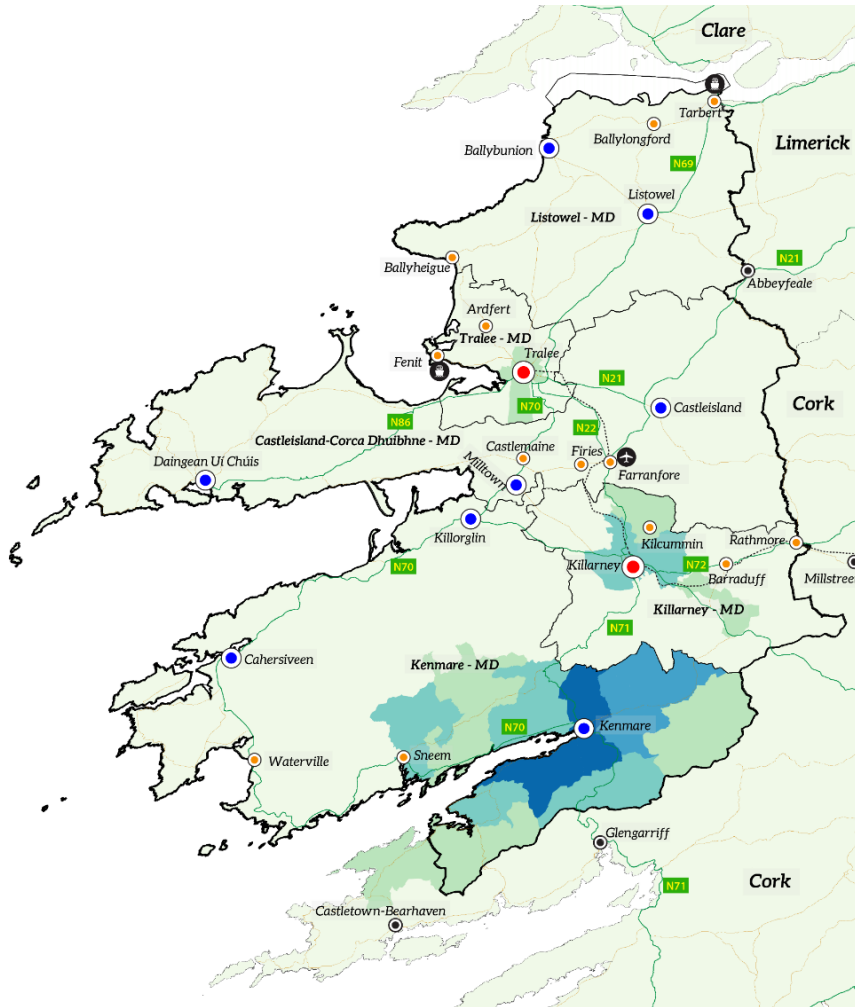
I measc an 1,188 duine a oibríonn i Neidín (oibrithe agus comaitéirí a bhfuil cónaí orthu go háitiúil), tá 42% faoi bhun daichead bliain d'aois, agus tá cáilíocht tríú leibhéal ag díreach os cionn leath (52%) díobh. Bíodh go n-úsáideann a bhformhór mór (78%) modhanna príobháideacha iompair – gluaisteáin den chuid is mó – chun taisteal chun na hoibre, tá an cion a shiúlann nó a rothaíonn (13%) os cionn an líon airmheánaigh do bhailte Chiarraí.

Fíor 3.26: Sráid Éinrí, Neidín

Fíor 3.27: Sampla d'Oidhreacht Shaibhir Ailtireachta, Neidín

Count Flows per ED - Kenmare Commuting

Map Legend
ED flows to:
Kenmare

- < 5
- 5 to < 15
- 15 to < 30
- 30 to < 70
- > 70

Contextual Layers

- Kerry County Council
- Municipal Districts (MDs)
- Motorway
- Primary Roads
- Other Roads
- Railway

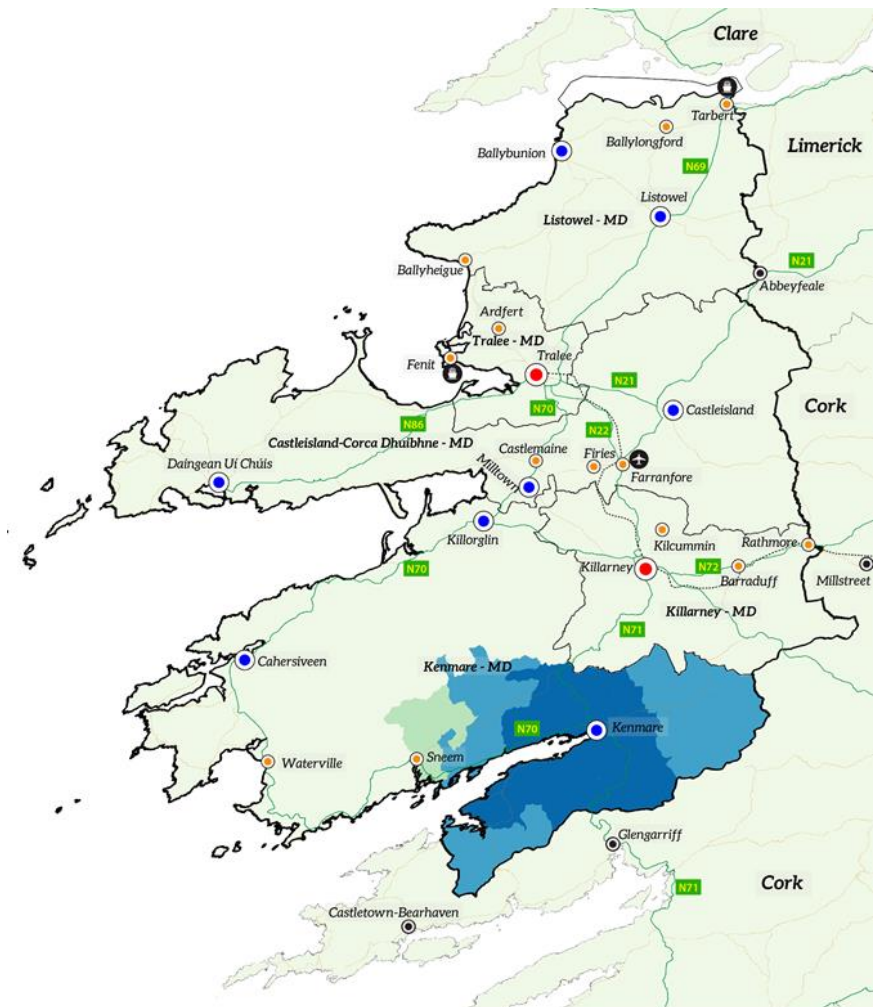
Settlement Hierarchy

- Key Town
- Regional Town
- District Town
- External Town

Comhairle Contae Chiarraí
Kerry County Council

Contains Irish Public Sector Data (Data.gov.ie) licensed under a Creative Commons Attribution 4.0 International License (CC BY 4.0 license).
Data Source: OpenStreetMap, CSO Census 2016

% Resident Workforce - Kenmare Commuting

Map Legend
% ED flows to:
Kenmare

- < 5%
- 5% to < 10%
- 10% to < 15%
- 15% to < 30%
- > 30%

Contextual Layers

- Kerry County Council
- Municipal Districts (MDs)
- Motorway
- Primary Roads
- Other Roads
- Railway

Settlement Hierarchy

- Key Town
- Regional Town
- District Town
- External Town

Comhairle Contae Chiarraí
Kerry County Council

Contains Irish Public Sector Data (Data.gov.ie) licensed under a Creative Commons Attribution 4.0 International License (CC BY 4.0 license).
Data Source: OpenStreetMap, CSO Census 2016

Fíor 3.28: Patrúin Chomaitéirí Neidín**Figure 3.29: Kenmare Commuter Patterns****3.2.2.5 Lár an Bhaile**

Tá ag éirí le Neidín nó tá lár baile dlúth bríomhar aige. Chun an fhís do Neidín a thabhairt i gcrích, chun soláthar a dhéanamh maidir le fostaíocht bhreise & forbairt chónaithe bhuan a threíonn foirm dhlúth an bhaile, atá freagrúil dá shuíomh galánta agus a leanann ag tacú lena fheidhmeanna speisialta oidhreachta agus turasóireachta, cuireann an Plean seo béim láidir ar an méid atá ann i lár an bhaile agus nascacht agus tréscailteacht an cheantair a neartú. Freastalaíonn lár an bhaile ar líon mór turasóirí gach bliain a chruthaíonn lár baile bríomhar gníomhach, go háirithe i rith mhíonna an tsamhraidh.

Cuspóirí Lár an Bhaile	
Cuspóir Uimh.	Is cuspóir de chuid na Comhairle é an méid seo a leanas a dhéanamh:
KENMD-KE-1 	Pleanáil agus éascú inbhuanaithe a dhéanamh ar athghiniúint agus athnuachan leanúnach shráideanna Lár an Bhaile, spásanna ríochta poiblí, lena n-áirítear cearnóga, páirceanna, nóid, siúlbealaí agus glasbhealaí d'fhonn é a athbheochan mar shuíomh rathúil, bríomhar, tarraingteach le cónaí ann, le hoibriú ann, le foghlaim ann agus le cuairt a thabhairt air.
KENMD - KE-2 	Oibreacha lár an bhaile a éascú agus oibreacha feabhsúcháin ar an ríocht phoiblí a chur i bhfeidhm ag láithreacha cuí.

3.2.2.5.1 Forbairt Mhiondíola

Is é Lár Bhaile Neidín, mar Bhaile Réigiúnach, an príomhshuíomh do mhiondíol áitiúil, siopadóireacht speisialaithe agus seirbhísí agus fóillíocht, amhail bia agus siamsaíocht, laistigh de chuid theas limistéar an Phlean. Laistigh den bhaile tá forbairt déanta ar an taobh thoir thuaidh de Bhóthar an Iarnróid a nascann leis an mbóthar faoisimh mar ionad comharsanachta ina bhfuil triúr miondíoltóir móra grósaera lonnaithe.

Tá roinnt aghaidheanna siopa traidisiúnta i Neidín, a chuireann le carachtar sainiúil an bhaile. Spreagfaidh an Chomhairle, trína *Treoirlínte Dearaidh d'Éadain Siopa* (Feabhra 2018), caomhnú agus athchóiriú aghaidheanna siopaí traidisiúnta agus plátaí ainmneacha atá ann cheana féin, agus nuair is cuí forbairt aghaidheanna siopaí nua ardchaighdeán i ndearadh traidisiúnta. Ní bhreithneofar aghaidheanna siopaí le dearadh neamhthraidisiúnta ach amháin má tá a ndearadh báuil le haghaidheanna agus le feabhsuithe in aice láimhe, seachas a bheith ag baint de thaitneamhacht amhairc an tsráid-dreacha.

Bhí fadhbanna ag baint le trádáil ócáideach i Neidín le blianta beaga anuas de bharr nach raibh margadh neamhrialaithe ann. Mar sin féin, tá go leor oibre déanta ag an gComhairle chun an tsaincheist seo a réiteach agus tá soláthar do mhargadh rialáilte laistigh de limistéar ainmnithe curtha i bhfeidhm a théann chun tairbhe do gach páirtí leasmhar.

Cuspóirí Miondíola	
Cuspóir Uimh.	Is cuspóir de chuid na Comhairle é an méid seo a leanas a dhéanamh:
KENMD - KE-3	A chinntiú go mbíonn an fhorbairt mhiondíola ann i lár an bhaile nó go bíonn cur chuige seicheamhach i bhfeidhm.
KENMD-KE-4	Forbairt bhreise ar Limistéar Trádála an Mhargaidh a éascú.

3.2.2.5.2 Suíomhanna Deiseanna

Laistigh den bhaile, tá roinnt suíomhanna athfhorbraíochta beaga i lár an bhaile ar fáil lena n-athfhorbairt chomh maith leis an suíomh níos mó atá leagtha amach thíos.

1. Taobh thoir theas de Shráid an Mhargaidh (iar-shuíomh JR McCarthy)

Tugann an suíomh seo deis an sráid-dreach a leathnú agus braistint imfhálaithe níos mó a fhorbairt timpeall imlíne Fhaiche an Aonaigh. Tá criosú M2 (*Lár an Bhaile*) ar an suíomh seo agus dá bhrí sin is féidir meascán úsáidí a mheas. Stíl chlós forbartha a bheadh san fhorbairt ab fhearr ar an suíomh seo a chuimseodh iaroifig Eastát Lansdún ar chúl an tsuímh, ar struchtúr cosanta é. Tugann an suíomh seo deis freisin chun thréscailteacht a mhéadú i dtailte in aice láimhe.

Fíor 3.30: Suíomh Deiseanna – Iar-Shuíomh JR McCarthy

2. Bóthar Bheantraí (Liagchiorcal Neidín)/Tailte na Leithinse/ Rinn na gCapall

Tá sé mar aidhm ag an bPlean ceathrú nua cónaithe agus tráchtála/turasóireachta a chur ar fáil a thugann tús áite don siúl, rotháíocht agus thréscailteacht idir an ceantar seo agus lár an Bhaile agus ceantar cois uisce in aice láimhe. Chun an acmhainneacht, nár baineadh leas as riamh, do Chathair Shaidhbhín arb ea an áis uathúil seo ar thaobh an uisce, a thapú.

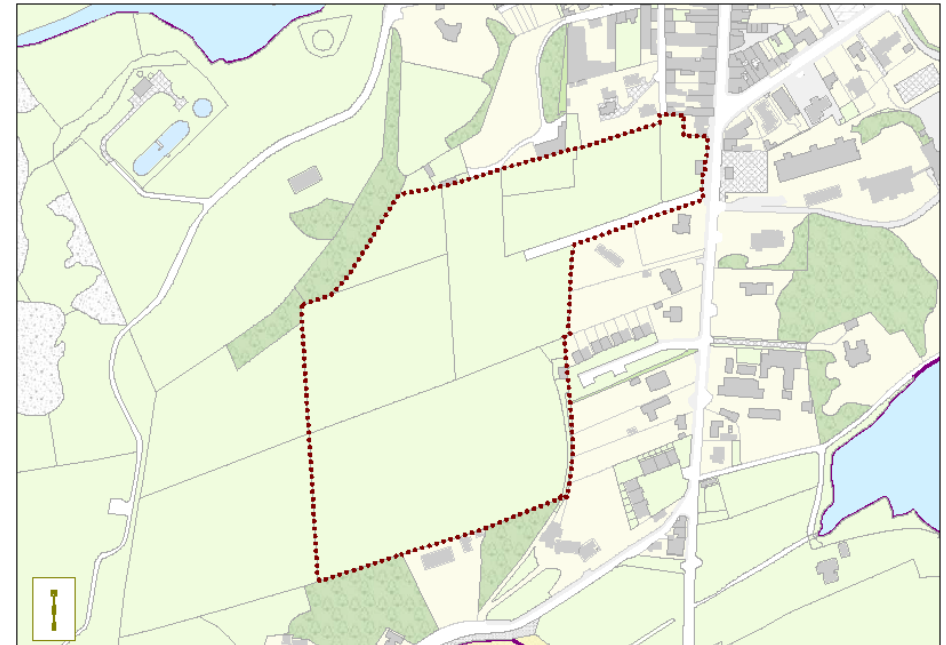
Is suíomh úrnua é seo atá suite ar imeall lár an bhaile. Féachfaidh an Chomhairle le forbairt limistéar na leithinse a éascú ar bhealach comhordaithe chun ceathrú nua cónaithe agus tráchtála/turasóireachta a chur ar fáil a thugann tús áite do thréscailteacht idir an ceantar agus lár an Bhaile. Tugann forbairt

na dtailte seo deis uathúil chun acmhainneacht an t-imeall seo de láithreán lár an bhaile in aice le limistéar conláiste na leithinse agus na siúlbealaí gaolmhara a uasmhéadú agus chun láithreán mór cois uisce gar do chroílár an bhaile a athghiniúint. Le méid, suíomh agus cumraíocht an tsuímh beifear in ann sráid-dreach nua a fhorbairt feadh éadan Bhóthar Bheanntaí. Bheadh an tsráid-dreach atá beartaithe comhaimseartha ó thaobh deartha de ach léireodh sé sráid-dreach traidisiúnta Éireannach ó thaobh scála agus maise de.

Tá na tailte seo suite laistigh de gha croíchrios cothabhála a aithníodh le haghaidh crú-ialtóg bheag(LHB) san fhoilseachán de chuid na Seirbhíse Páirceanna Náisiúnta agus Fiadhúlra (2013) 'Cuspóirí Caomhantais: SAC Abhainn Neidín 002158. Leagan 1. An tSeirbhís Páirceanna Náisiúnta agus Fiadhúlra, An Roinn Ealaíon, Oidhreachta agus Gaeltachta." Ba cheart, dá bhrí sin, go n-áirítear le tograí forbartha ar na tailte sin comhoiriúnacht leis na cuspóirí caomhnaithe don SAC. Mar chuid de sin, ba cheart dul i gcomhairle le NPWS agus ba cheart machnamh cúramach a dhéanamh ar thograí soilisithe agus fírdhreachaithe molta chun a chinntiú nach mbeadh an fhorbairt ina bac suntasach ar ghluaiseacht LHB tríd an fírdhreach.

Déanfar aon mholadh a dhéanamh ar ardchaighdeán lena gcomhtháthófar suíomh imeall an uisce agus lena mbeidh sé ag cur leis an bhfearann poiblí. D'éascódh an talamh ba ghaire le héadan an chuain úsáidí turasóireachta/tráchtála ar nós caifé/bialanna agus meas á léiriú ar a úsáid laethúil mar chuan iascaireachta oibre.

Tá maoiniú faighte chun siúlóidí lúibe a chur ar fáil ar Pháirc na Leithinse, a nascfadh le siúlbealaí reatha ag Cé Neidín, Rinn na gCros agus lár an bhaile. Féach Fíor 3.36.

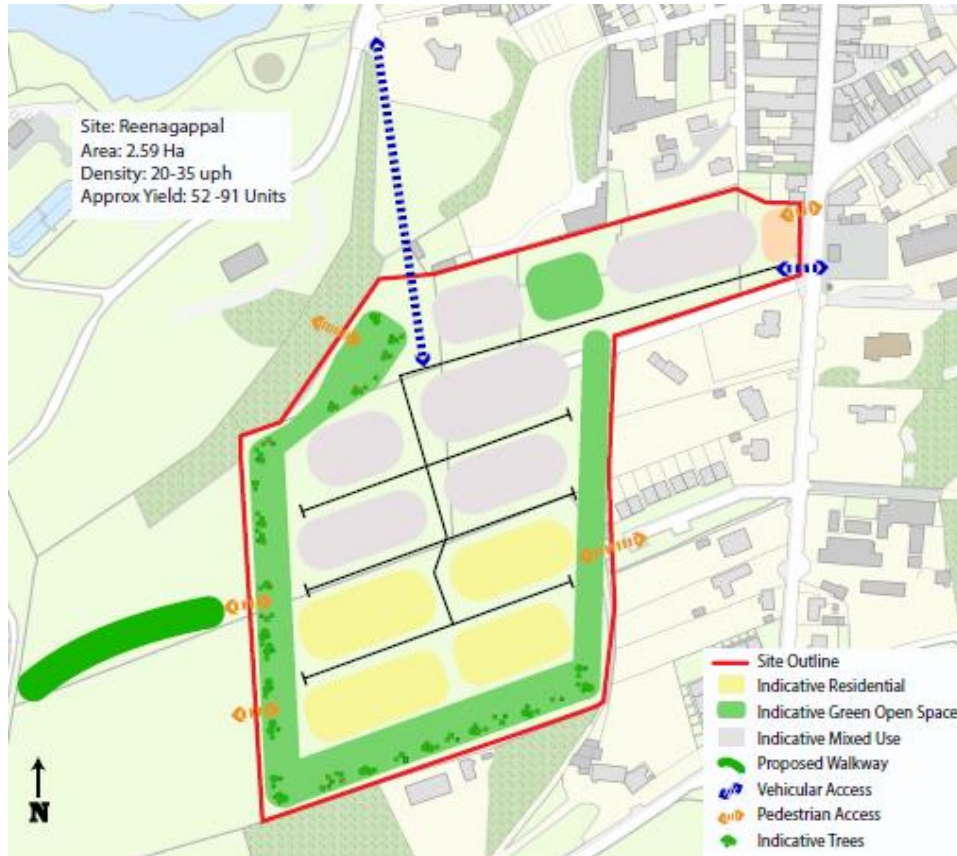

Fíor 3.31a: Suíomh Deiseanna

Treoir Deartha

Ullmhaíodh Treoir Deartha don láthair mhór úrnua neamhfhorbartha seo. Féachann an treoir deartha seo le creat forbartha a chur ar fáil d'fhorbairt inbhuanaithe, chéimnithe agus chomhtháite do na tailte seo atá críosaithe mar úsáid chónaithe agus tráchtála. Bunaíonn an Treoir Deartha na prionsabail fhorbartha ginearálta don suíomh. Leagfaidh amach ann téarmaí leathana dáileadh ginearálta na n-úsáidí talún, na gcóras cúrsaíochta agus na bpríomhphointí

rochtana. Féach Cuid 3.2.2.9.3 freisin, a bhaineann leis na Tailte Leithinis atá suite siar ó dheas ón suíomh.

Fíor 3.31b: Treoir Deartha Táscach – Rinn na gCapall

Cuspóir maidir leis an Treoir Deartha

Cuspóir Uimh.	Is cuspóir de chuid na Comhairle é an méid seo a leanas a dhéanamh:
KENMD-KE-5	Forbairt chuí a spreagadh agus a éascú ar an suíomh atá lonnaithe ag Rinn na gCapall.

3.2.2.6 Pobail Inbhuanaithe

3.2.2.6.1 Áiseanna Pobail

Tá áiseanna pobail lonnaithe ar fud an bhaile, lena n-áirítear stáisiún Gardaí, teach cúirte, stáisiún dóiteáin, leabharlann, ionad pobail sa seanteach scoile agus clós súgartha. Is áis thábhachtach do thurasóirí é Ionad Oidhreacht Neidín ag Cearnóg an Mhargaidh. Tacaíonn an Chomhairle le soláthar áiseanna pobail bhreise sa bhaile a d'fhéadfadh freastal ar éagsúlacht úsáideoirí agus grúpaí ealaíon áitiúla. Tá Ospidéal Pobail Neidín suite ar imeall thuaidh an bhaile, laistigh de shuíomh aibí. Tá teach altranais (Naomh Seosamh) sa bhaile freisin atá suite ar Bhóthar Chill Gharbháin (R569) le hionad cúraim lae agus cóiríocht scoir (Taobh Linn) ar Bhóthar an Iarnróid. Tá scoil náisiúnta agus meánscoil chomhoideachais ann ag freastal ar Neidín; tá an dá cheann lonnaithe ar Bhóthar an Iarnróid. Cuireann ionad foghlama d'aosaigh ar Bhóthar Bheantraí (N71) tuilleadh deiseanna oideachais ar fáil ar feadh an tsoil.

Cuspóir na hÁiseanna Pobail	
Cuspóir Uimh.	Is cuspóir de chuid na Comhairle é an méid seo a leanas a dhéanamh:
KENMD-KE-6	Forbairt inbhuanaithe áiseanna mol pobail a éascú ag láithreacha cuí.

3.2.2.7 Oidhreacht

3.2.2.7.1 Timpeallacht Thógtha & Oidhreacht

Tá straitéis forbartha an Phlean deartha chun stádas oidhreachta an bhaile agus a ról mar phríomhcheann scríbe turasóireachta laistigh den réigiún a threisiú. Athdhearbhaíonn an Plean ról ríthábhachtach lár an bhaile agus cuireann sé bearta dearfacha i bhfeidhm le go mbeidh beocht ann ar fad, ag baint úsáide as a fhoirm thógtha tharraingteach mar fhachtóir dearfach agus ag an am céanna aithníonn sé an leibhéal láidir cosanta d'fhoirgnimh agus do struchtúir atá riachtanach chun a charachtar a choinneáil.

Tá tábhacht stairiúil agus ailtireachta shráid-dreach Neidín mar aon lena soláthar iontach faoi chosaint faoi láthair ag ACA mór a chlúdaíonn croílár lárnach an bhaile ina bhfuil an Phríomhshráid, Sráid Éinrí, Sráid Shíol Bhroin, Cearnóg an Mhargaidh, Sráid an Mhargaidh agus Sráid an tSeandroichid agus trí líon ard struchtúr cosanta a ainmniú, cuid acu a bhfuil tábhacht náisiúnta ag baint leo.

Fíor 3.32: Radharc ar Phlás Emmet, Sráid an Mhargaidh, Neidín

Ainmníodh an baile ina Bhaile Oidhreachta ag Fáilte Éireann mar aitheantas ar líon na bhfoirgneamh an-bhreá a bhfuil fiúntas ailtireachta ag baint leo sa chontae. Is gné thábhachtach agus intreach de tharraingteacht agus d'uathúlacht an bhaile í oidhreacht thógtha Neidín agus a fhoirm agus a leagan amach. Tá stádas oidhreachta Neidín ag brath ar chothabháil agus ar chúram a oidhreachta tógtha. Tá sé thar a bheith tábhachtach, mar sin, go bhfuil aon bhreiseanna ar an timpeallacht thógtha den chaighdeán ailtireachta is airde ó thaobh deartha agus ábhar de.

Tá roinnt beartas agus cuspóirí oidhreachta tógtha sa Phlean seo chun cabhrú le creatlach thógtha thábhachtach agus stairiúil an bhaile a choinneáil ionas gur féidir a luach oidhreachta agus a charachtar, a chuir go mór lena rath mar cheann scríbe turasóireachta, a choinneáil do na glúnta atá le teacht. Tá roinnt

séadchomharthaí taifeadta laistigh den bhaile a bheidh cosanta ó fhorbairt mhíchuí, sonrúfar i bhFíor 3.34 iad.

Fíor 3.33: Radharc ar Lána na Páirce Thoir, Neidín

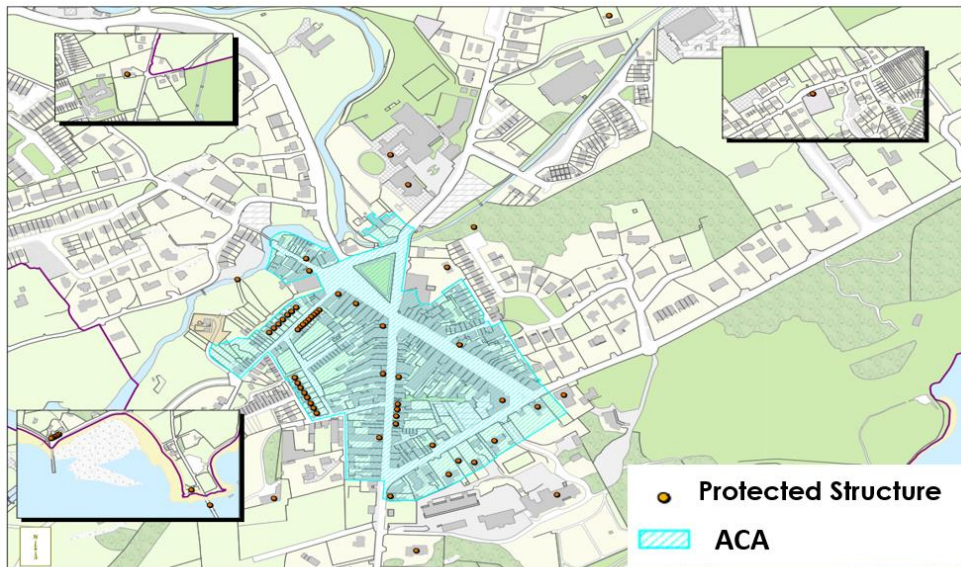
Timpeallacht Thógtha & Cuspóirí Oidhreachta	
Cuspóir Uimh.	Is cuspóir de chuid na Comhairle é an méid seo a leanas a dhéanamh:
KENMD-KE-7	A chinntiú go bhfuil dearadh áitribh nó athchóiriú áitribh reatha sa bhaile báúil le forbairt atá ann cheana féin sa chomharsanacht agus go bhfuil sé de chomhdhéanamh deartha a chuireann leis an sráid-dreach.
KENMD-KE-8	Ainmniú Bhaile Stairiúil an bhaile a chur chun cinn.
KENMD-KE-9	Caomhnú agus athchóiriú éadain siopaí traidisiúnta agus plátaí ainneacha atá ann cheana a spreagadh agus iad déanta as ábhair chúí.
KENMD-KE-10	Na radhairc thábhachtacha ar fhoirgnimh shuntasacha, ar fhoirgnimh stairiúla agus ar radhairc ghaolmhara agus uathu a chosaint chun a chinntiú go gcosnaítear carachtar na náiteanna sin go mar is ceart.
KENMD-KE-11	A chinntiú go gcuirfear tionscadal Soilsithe Dhroichead Neidín i gcrích.

3.2.2.7.2 Limistéar Caomhantais Ailtireachta (ACA)

Ainmníodh croí-limistéar lárnach an bhaile mar ACA, mar a léirítear i bhFíor 4.9. Tá ACA'nna deartha chun sráid-dreacha a chaomhnú.

Cuimsíonn an ceantar an Phríomhshráid, Sráid Éinrí, Sráid Shíol Bhroin, Cearnóg an Mhargaidh, Sráid an Mhargaidh agus Sráid an tSeandroichid.

Taispeánann gnéithe de shráid-dreach Neidín síochán ailtireachta nach bhfuil ach tarraingteach ó thaobh amhairc de ach a chruthaíonn cuid intreach de charachtar uirbeach an bhaile. Tá roinnt sainchomharthaí laistigh den ACA ar nós Lansdowne Arms, seanteach an Mhargaidh agus ardáin ar nós Plás Emmet agus Plás Parnell. Tá 28 struchtúr faoi chosaint sa bhaile, go leor acu laistigh de lár an bhaile féin agus cuid acu suite ar an imeall.

Fíor 3.34: ACA & Struchtúir faoi Chosaint laistigh de Neidín

Cuspóirí Limistéar Caomhantais Ailtireachta	
Cuspóir Uimh.	Is cuspóir de chuid na Comhairle é an méid seo a leanas a dhéanamh:
KENMD-KE-12	Plean Bainistíochta ACA a ullmhú chun carachtar an ACA atá ainmnithe a bhfuil tábhacht ar leith ag baint leo do charachtar ailtireachta, staire, cultúrtha nó sóisialta an bhaile a chosaint.
KENMD-KE-13	Idirchaidreamh a dhéanamh le príomhpháirtithe leasmhara chun bearta a shainiú chun feabhsuithe a bhaineann le carachtar speisialta an ACA a chur i bhfeidhm.
KENMD-KE-14	Oidhreacht ailtireachta an bhaile a chaomhnú agus forbairt atá deartha a spreagadh ar bhealach atá ag teacht le scála, carachtar agus patrún na fabraice tógtha agus na foirme uirbí atá ann cheana féin. Ní mór forbairtí nua a dhearadh ar chaighdeán ard ailtireachta agus ní mór aird a thabhairt ar ghnéithe agus ar ábhair deartha áitiúla.

3.2.2.7.3 Oidhreacht Nádúrtha

Is iad príomháiseanna nádúrtha Neidín a shuíomh ag breathnú amach ar Chuan Neidín le sliabhraonta ar a chúl. Tá an baile suite ar chladach thuaidh Abhainn Neidín, atá ainmnithe mar Limistéar faoi Chaomhnú Speisialta. Tá an Fhinnithe, atá mar chuid de theorainn an bhaile thiar, mar chuid den SAC seo suas chomh fada le Droichead Chromail freisin.

I measc na speiceas atá liostaithe le cosaint i SAC Abhainn Neidín tá Dobharchú agus Crú-ialtóg Bheag. Ba cheart do thograí forbartha aird a thabhairt ar riachtanais éiceolaíoch na speiceas sin, de réir mar is iomchuí. Ina theannta sin, ainmnítear Inbhear na Ruachtaí mar Limistéar Oidhreacht nádúrtha beartaithe (PNHA).

Tá saibhreas crann aibí, limistéir choillearnacha, srutháin agus lomáin carraigeacha ag Neidín a chuireann go mór le carachtar an bhaile. Ainmníodh roinnt tailte atá tadhlach le limistéar an Phlean siar agus siar ó dheas mar *Ceantair lena mbaineann Íogaireacht Fhísiúil sa KCDP*. Tugann an t-ainmniú seo aitheantas do cheantair ina bhfuil tírdhreacha den scoth sa chontae. Laistigh de limistéar an Phlean aithníodh roinnt tailte mar spásanna glasa a dteastaíonn caomhnú & cosaint ina bhfuil siad taobh le tailte ainmnithe íogaire.

KENMD-KE-15	A chinntiú nach mbeadh drochthionchar suntasach ag tograí forbartha ar an SAC agus ar na Limistéir Chonláiste sa bhaile agus timpeall air.
--------------------	--

3.2.2.8 Forbairt Eacnamaíoch

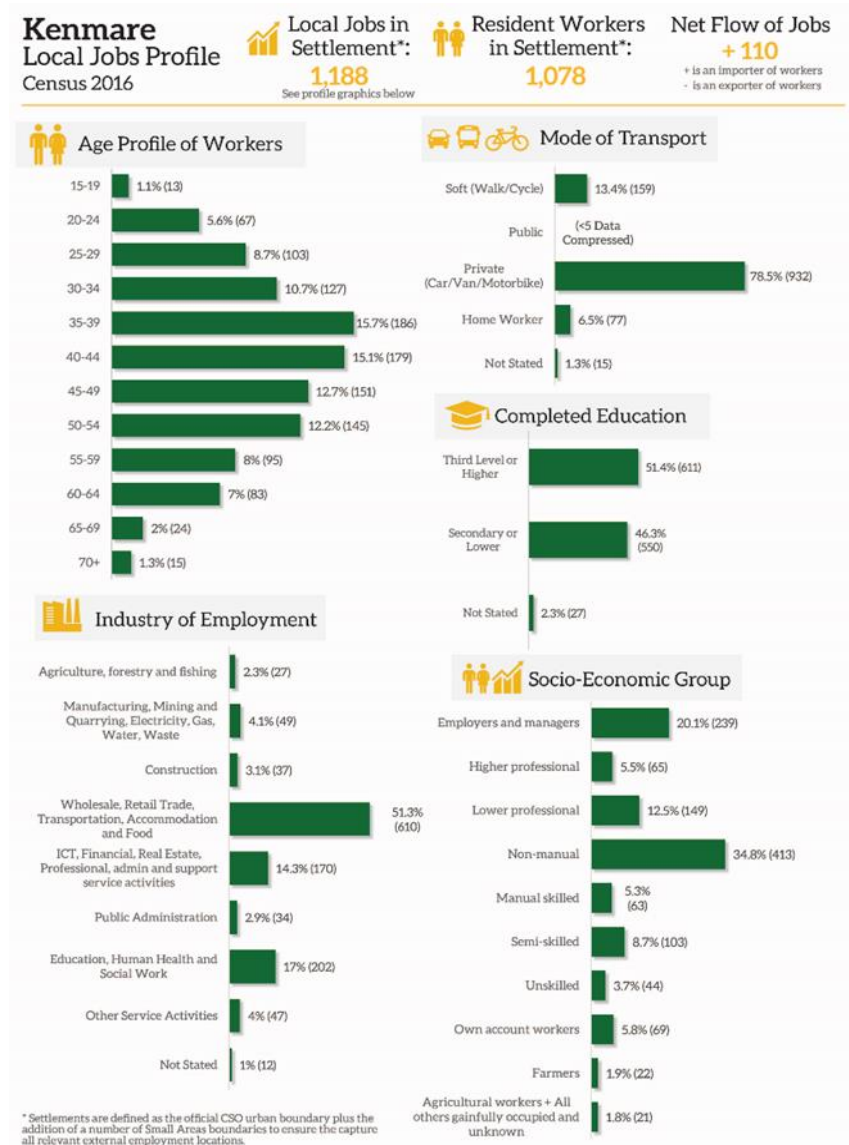
Is é Neidín agus a cheantar máguaird (Gort an Mhuilinsan áireamh) an seachtú nód fostaíochta is mó i gContae Chiarraí. Tá geilleagar áitiúil Neidín bunaithe ar thurasóireacht den chuid is mó. Tá cáil turasóireachta idirnáisiúnta ar an mbaile atá tógtha timpeall ar a sráid-dreach, a oidhreacht agus a thimpeallacht nádúrtha máguaird sléibhte agus farraige lena luach áineasa, rogha bí agus a saintréithe galánta a bhaineann leo. Mar is amhlaidh i mbailte eile ina bhfuil bonn láidir turasóireachta, is í an earnáil is mó, i dtéarmaí fostaíochta, ná 'mórdhíol, trádáil mhiondíola, iompar, lóistín agus bia'. Is iad gairmeacha 'oideachais, sláinte an duine agus obair shóisialta' an dara hearnáil fostaíochta is mó. Tá fostaíocht na seirbhíse poiblí sách íseal (3%). Tá beagnach daichead faoin gcéad (38%) de na daoine a oibríonn i Neidín sna trí ghrúpaí socheacnamaíoch is airde, agus is ionann oibríthe nach oibríthe obair láimhe iad agus an cohórt aonair is mó.

Tá tailte fostaíochta ar leith suite ó thuaidh den bhaile i bPáirc Ghnó agus Teicneolaíochta Chill Muire fad is atá Páirc Ghnó Ghort an Mhuilinn suite os cionn 3km ó thuaidh den bhaile. Sa Phlean seo, tá limistéir fostaíochta bunaithe eile criosaithe M4 (Limistéar Faoi Fhoirgnimh). Rinneadh roinnt coigeartuithe ar chriosú tailte a bhí criosaithe roimhe seo mar úsáid mheasctha. Nuair is cuí, déanfar tailte a chriosú mar (Thurasóireacht C5 agus ábhar a bhaineann bainteach) a mheastar a bheith níos oiriúnaí do na húsáidí talún atá ann agus a d'fhéadfadh a bheith ann i gceantair ar leith ar nós na

Cuspóir na hOidhreacht Nádúrtha

Cuspóir Uimh.	Is cuspóir de chuid na Comhairle é an méid seo a leanas a dhéanamh:
----------------------	--

dtailte sin in aice le hÓstán Chuan Neidín. Cuirtear béim níos mó ar láithreáin inlionta agus athfhorbraíochta a fhorbairt sa Phlean seo agus ba chóir go bhfeabhsófaí an deis chun soláthar a dhéanamh do mhodhanna taistil inbhuanaithe. Beidh ar fhorbairt amach anseo meas a léiriú ar lár stairiúil an bhaile agus ar shuíomh íogair scéimhe agus cósta an bhaile.

Fíor 3.35: Próifíl Post Áitiúil Neidín

3.2.2.9 Turasóireacht & Caitheamh Aimsire Amuigh Faoin Spéir

3.2.2.9.1 Turasóireacht i Neidín

Is é sráid-dreach stairiúil agus tarraingteach Neidín agus an tairiscint nádúrtha máguaird an bonn de mhargadh turasóireachta an bhaile. Ba cheart breathnú ar thírdhreach agus ar radharcra an cheantair mar phríomhshócmhainn eacnamaíoch agus dá réir sin tá sé ríthábhachtach go gcosnófar cáilíocht na háise seo.

Tugann suíomh an bhaile ar bhealaí an WAW agus ar Mhórchuaird Chiarraí tuilleadh deiseanna chun a tharraingteacht a leathnú chuig an margadh saoire thar lear agus infíre araon. Tá óstáin ardchaighdeáin, tithe saoire agus lóistín do thithe áochta ag freastal go maith ar an mbaile. Tacaíonn an PCÁ le leathnú breise áiseanna óstáin, tithe áochta agus áiseanna eile do chuariteoirí thar oíche ina gcuireann siad go dearfach leis an timpeallacht stairiúil agus meas a léiriú ar an suíomh íogair ina bhfuil siad lonnaithe. Tá an cineál seo cóiríochta saoire fabhrach thar áiteanna cónaithe tánaisteacha mar gheall ar an acmhainneacht chun cur níos mó a chur ar fáil don gheilleagar áitiúil. Is é aidhm an Phlean seo an táirge turasóireachta atá ann cheana a fheabhsú tuilleadh chun a chinntiú go bhforbraíonn sé ar bhealach inbhuanaithe agus go dtéann sé chun tairbhe ní hamháin don chuariteoir ach don daonra dúchasach freisin. Lena chinntiú go leanfaidh Neidín lena mhargadh turasóireachta nideoige a bharrfheabhsú, tá gá le hinfheistíocht i bpíosáí bonneagair tábhachtacha. Tugann an Plean seo cosaint do roinnt príomhphíosáí bonneagair turasóireachta, lena n-áirítear tacaíocht do na háiseanna cóireála fuíolluisce uasghrádaithe, críochnú an bhóthair faoisimh inmheánaigh, saoráidí páirceála carranna agus busanna feabhsaithe a sholáthar agus limistéir áineasa fheabhsaithe a chur ar fáil ag tailte na Leithinse ar mhaithe leis an mbaile. Mar thoradh ar easpa páirceála agus áiseanna sa bhaile do veaineanna campála agus gluaisteáin tá Bóthar na Cé ag éirí plúchta le feithiclí dá leithéid le blianta

beaga anuas. Tá cód iompair do veaineanna campála le tabhairt isteach sa chontae chun dul i ngleic leis an gceist seo. Tacaíonn an Chomhairle go hiomlán freisin le saoráidí páirceála oiriúnacha a chur ar fáil d'fheithiclí den sórt sin in áit chuí sa bhaile.

Cuspóirí Turasóireachta	
Cuspóir Uimh.	Is cuspóir de chuid na Comhairle é an méid seo a leanas a dhéanamh:
KENMD-KE-16	Neidín a chur chun cinn mar cheann scríbe le stair uathúil agus oidhreacht ailtireachta suite i measc tírdhreach garbh mara agus sléibhe.
KENMD-KE-17	Forbairt inbhuanaithe lóistín ardchaighdeáin do chuariteoirí laistigh den bhaile a éascú in áiteanna cuí.
KENMD-KE-18	Leathnú agus éagsúlú inbhuanaithe áiseanna turasóireachta laistigh de theorainn an bhaile agus an chúlchríoch máguaird a éascú, lena n-áirítear comharthaíocht fheabhsaithe agus rochtain ar imeall an uisce ag láithreacha cuí agus ar bhealach atá íogair ó thaobh na héiceolaíochta de.
KENMD-KE-19	A bheith ag tacú le soláthar conair oidhreachta ailtireachta.
KENMD-KE-20	Soláthar leithris phoiblí bhreise a éascú in áit chuí.

KENMD-KE-21	A bheith ag tacú le soláthar áiseanna campála/glampála agus tithe mótaí/tithe soghluaiste in áiteanna cuí agus iad a éascú.
--------------------	---

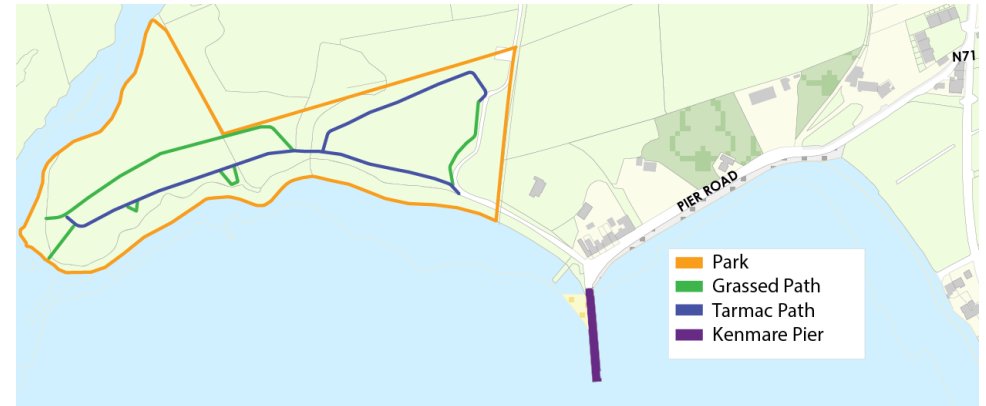
3.2.2.9.2 Timpeallacht Nádúrtha & Conláiste Áineasa

Tá soláthar maith de spás oscailte gníomhach agus éighníomhach ag Neidín, lena n-áirítear páirc shacair ag Drom Naomháin, tailte CLG ag Fr. Breen Park, in aice le cúrsa gailf Neidín, a thairgeann radhairc leathanradhairc ar na sléibhte agus ar radharcra cósta. Tá láithreacht ghníomhach ag club rámháíochta Neidín sa bhaile freisin. Tá clós súgartha pobail suite ar Bhóthar an Iarnróid atá tadhlach leis an ionad siopadóireachta agus trasna ón scoil náisiúnta. Tá siúlóid cois cósta le fáil síos ag Cuan Neidín feadh thailte na Leithinse. Ina theannta sin, tá coillte Rinn na gCros suite ar an N71, Bóthar Bheanntaí, faoi fhad siúl cúpla nóiméad ó lár an bhaile. Cuirtear roinnt cosáin siúil agus éagsúlacht gnáthóg ar fáil chun taitneamh a bhaint astu. Tá sé beartaithe go bhféadfaí siúlóid ó Choill Rinn na gCros a shíneadh ó dheas feadh chladach na Fuaimhe agus trasnú an N71 díreach ó thuaidh ón droichead fionraí, sula leanfaí ar aghaidh feadh an chladaigh go dtí an ché agus níos faide anonn go béal na Finnithe. Tá spás glas lárnach ag freastal ar an mbaile, Faiche an Aonaigh, atá dúnta ag ráillí maisiúla agus tá áit dheas ann le suí, scíth a ligean agus picnic a bheith agat.

3.2.2.9.3 Páirc na Leithinse

Fuair an tÚdarás Áitiúil tailte ar a dtugtar Tailte na Leithinse siar ó dheas ó Bhóthar na Cé, a chuimsíonn 13.7 acra. Tá siad suite go maith á dteorannú siar ó dheas ag an bhFinnithe agus ó dheas ag Cuan Neidín. Ullmhaíodh máistirphlean chun a fhorbairt chun bonn eolais a chur faoi mar spás taitneamhachta poiblí agus an fhorbairt a threorú. Deonaíodh maoiniú chun éiceachonair (an chéad chéim den fhorbairt) a fhorbairt chun deiseanna áineasa feabhsaithe a

chur ar fáil ar mhaithe le muintir na háite & cuairteoirí chuig an mbaile – féach Fíor 3.36.

Fíor 3.36: Cosáin Lúibe Conláiste beartaithe ag Páirc na Leithinse

3.2.2.9.4 Cuan Neidín

Is cuid lárnach de gheilleagar turasóireachta agus mara-bhunaithe an bhaile é Cuan Neidín, atá suite ar imeall theorainn an bhaile. Tacaíonn an KCDP le forbairt agus feabhsú inbhuanaithe áiseanna bonneagair mhuirí.

Cuspóirí Áineasa & Conláistí	
Cuspóir Uimh.	Is cuspóir de chuid na Comhairle é an méid seo a leanas a dhéanamh:
KENMD-KE-22 	Forbairt inbhuanaithe a dhéanamh ar Thailte na Leithinse mar spás taitneamhachta agus áineasa poiblí de réir Mháistirphlean Thailte na Leithinse faoi réir an mheasúnaithe timpeallachta ar ghníomhartha atá beartaithe.

 KENMD-KE-23	Líonra inbhuanaithe de limistéir / páirceanna glasa idirnasctha a bhunú le rothar / siúlbealaí idirnasctha.
KENMD-KE-24	Forbairt inbhuanaithe áise poiblí a éascú ag suíomh oiriúnach i gcomharsanacht na cé, faoi réir measúnú féidearthachta agus comhshaoil.

3.2.2.10 Bainistíocht Uisce & Fuíolluisce

Foinsíonn Soláthar Uisce Poiblí Neidín uisce amh ó Shruthán na Carraige Thoir a thagann ó Loch Adhairce. Tá an fhoinsé seo in úsáid do sholáthar Neidín ó na 1970idí. Freastalaíonn an soláthar ar dhaonra 2,858 (bunaithe ar thoir) laistigh de bhaile Neidín agus a cheantar máguaird, lena n-áirítear ceantair siar ó Neidín go dtí An Teampall Nua. Tá an bonneagar riachtanach go léir i bhfeidhm ag an ionad cóireála uisce óil nuathógtha atá suite os cionn 2.5 km ó thuaidh ó bhaile Neidín, chun uisce óil a tháirgeadh ar ardchaighdeán agus i gcomhréir leis na Rialacháin maidir le hUisce Óil. Mar sin féin, tá acmhainn acmhainne teoranta ar fáil agus dá bhrí sin tá gá le huasghrádú ar an soláthar uisce. Tá sé mar pholasaí ag KCC tacú le hUisce Éireann agus é a éascú chun cibé feabhsuithe a dhéanamh a theastaíonn chun freastal ar riachtanais soláthair uisce Neidín amach anseo.

Tá an t-ionad cóireála fuíolluisce suite in aice leis an bhFinnithe taobh thiar de lár an bhaile. Tugadh cead d'uasghrádú Ghléasra Cóireála Fuíolluisce Neidín le déanaí. Freastalóidh na hoibreacha atá ar bun faoi láthair ar fhás le déanaí agus sa todhchaí sa cheantar. Ina theannta sin, cinnteoidh Uasghrádú an Stáisiúin Caidéalaithe Fuíolluisce ar Bhóthar an Ché atá beartaithe dóthain acmhainne

chun freastal ar na hualaí atá ann cheana agus ar fhás amach anseo.

Cuspóirí Bainistíochta Uisce & Fuíolluisce	
Cuspóir Uimh.	Is cuspóir de chuid na Comhairle é an méid seo a leanas a dhéanamh:
 KENMD-KE-25	A bheith ag tacú le soláthar dóthanach uisce agus áiseanna cóireála fuíolluisce a sholáthar go tráthúil lena chinntiú gur féidir leis an mbaile a chumas a bhaint amach agus a chuid aidhmeanna agus cuspóirí a bhaint amach thar shaolré an Phlean seo.
 KENMD-KE-26	Uisce Éireann a éascú le hinfheistíocht a dhéanamh i dtionscadail chaipitil, faoi réir measúnú comhshaoil.

3.2.2.11 Bainistiú Riosca Tuile

Tá Scéim Fóirithinte Tuilte (FRS) beartaithe do Neidín agus tá sí ag céim an deartha faoi láthair. Is é cuspóir FRS Neidín ná Scéim Fóirithinte Tuilte a aithint, a dhearadh agus a chur isteach (le haghaidh toiliú/daingniú pleanála), atá inghlactha go teicniúil, go sóisialta, ó thaobh an chomhshaoile de agus go heacnamaíoch, chun an baol tuilte do phobal Neidín a mhaolú.

Tá SFRA curtha i gcrích don Phlean seo agus tá mar bhonn eolais do na criosanna úsáide talún – féach Fíor 3.42. Ba cheart aird a thabhairt i bhforbairtí nua laistigh den bhaile ar úsáid agus ar fheidhm córas draenála uirbí inbhuanaithe, i.e. trí mhaolú uisce stoirme a thabhairt isteach ar an láthair agus/nó a chomhtháthú i bpáirceanna líneacha beartaithe feadh conairí abhann agus srutha (córas 'locháin i bpáirc' a chruthú). Tá tábhacht ar leith ag baint leis

seo i Neidín i bhfianaise na n-eachtraí tuilte atá tarlaithe sa bhaile. Beidh aird ag an bhforbairt atá beartaithe freisin ar Chuid 2.9.2 den Phlean seo - Measúnú & Bainistíocht Riosca i gcás Tuilte.

Cuspóirí Bainistithe Riosca i gcás Tuilte	
Cuspóir Uimh:	Is cuspóir de chuid na Comhairle é an méid seo a leanas a dhéanamh:
KENMD-KE-27 	A chinntiú nach gceadófar aon uiscí dromchla breise a scaoileadh amach chuig séaraigh shalach nó séaraigh chomhcheangailte agus déanfar uisce dromchla ó fhorbairtí nua a dhearadh de réir phrionsabail an mhaolúcháin agus an sceite rialaithe (SuDS). I gcás inar féidir, úsáidfear réitigh dúlrahunaithe.
KENMD-KE-28 	A bheith ag tacú le forbairt Scéim Faoisimh Tuilte Neidín, faoi réir measúnú comhshaoil ar leibhéal an tionscadail.
KENMD-KE-29 	Na tuilemhánna agus na bogaigh atá sa bhaile cheana féin a chosaint ó fhorbairt mhíchúí mar aitheantas ar a bhfeidhm mar mhaolaitheoirí agus iompróirí uisce tuile.
KENMD-KE-30 	A chinntiú go gcomhlíonann gach forbairt na Cuspóirí atá i gCuid 2.9.2

3.2.2.12 Nascacht

Meallann feidhm turasóireachta Neidín líon mór cuairteoirí ar bhonn séasúrach, agus is féidir leis seo méideanna foriomlána a mhéadú go suntasach i rith bhuaic-mhíonna an tsamhraidh. Tá Neidín ar cheann de na príomhbhailte ar bhealaí turasóireachta Mhórchuaird

Chiarraí agus WAW. Is féidir leis seo, nuair a dhéantar é a chomhcheangal le sráid-dreach an bhaile atá cúng i gcodanna, mar shampla feadh Shráid Éinrí agus feadh an N71 (Bóthar Bheantraí), rochtain agus gluaiseacht chuig an mbaile agus tríd a dhéanamh dúshlánach, in amanna. Is príomhcheist é aghaidh a thabhairt ar phlódú tráchta chun buntáiste iomaíoch an bhaile a choinneáil mar cheann scríbe turasóireachta agus mar shuíomh tarraingteach do thithíocht agus gnó. Tugadh isteach roinnt beart gearrthéarmach agus meántéarmach cheana féin, amhail córas tráchta aontreo feadh an limistéir ghlais, le soláthar páirceála athbhreithnithe ar an tsráid agus bainistiú páirceála feabhsaithe. Baineann saincheisteanna meántéarmacha eile le páirceáil eas-sráide a sholáthar, go háirithe do chóistí.

Cuimsíonn limistéar an Phlean an ghné thuaidh den bhóthar faoisimh atá beartaithe mar bheart fadtéarmach chun cabhrú le cúrsaíocht tráchta agus chun forbairt tailte criosaithe a éascú ar bhealach ordúil. Críochnaíodh an nasc thoir theas tar éis glacadh leis an CPÁ deireanach agus tá sé ag feidmiú go maith chun Bóthar Chill Eoghain a nascadh le Bóthar an Iarnróid agus rochtain a sholáthar ar an ionad comharsanachta agus ar scoileanna atá lonnaithe sa chomharsanacht.

Trí bhearta feabhsaithe bainistíochta tráchta a chur i bhfeidhm, mar aon le huasghráduithe spriocdhírith ar an ríocht phoiblí, neartófar naisc do choisithe laistigh de lár an bhaile agus cuideofar leis na coinníollacha maidir le sreabhadh carranna a fheabhsú, go háirithe do bhusanna laistigh den bhaile. Soláthróidh na feabhsuithe seo, lena n-áirítear carrchlós nua beartaithe as lár an bhaile ag iar-shuíomh an Chlochair, timpeallacht níos sábháilte do choisithe/rothaithe. Tá forbairt charrchlós láithreán an chlochair faoi réir measúnú comhshaoil agus éilítear air riachtanais threoirlínthe na

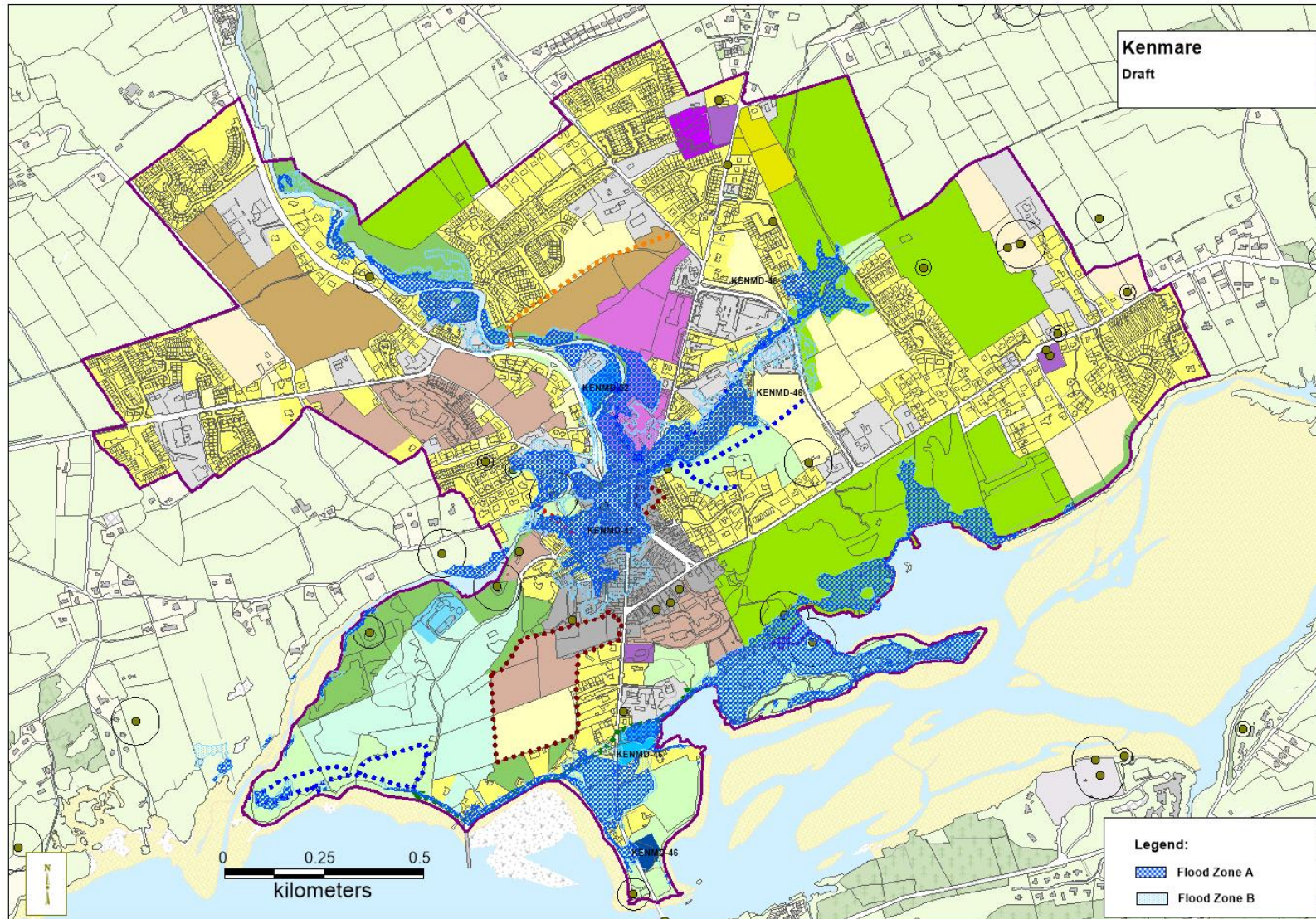
Roinne um Bainistiú Priacal Tuile agus threoirínte pleanála lascach Intíre Éireann maidir le huiscechúrsaí uirbeacha a chur san áireamh. Cuireann an fhoirm dhlúth, den chuid is mó, agus nádúr tréscailteach an bhaile deiseanna siúlóide agus rothaíochta chun cinn. Tá deiseanna ann, áfach, chun tuilleadh feabhais a chur ar naisc idir limistéir chónaithe agus scoileanna chun bearta maolaithe tráchta a chur i bhfeidhm ag príomhshuíomhanna agus tá gá le bonneagar feabhsaithe coisithe agus rothaíochta a chur ar fáil. Tá ceann de na leibhéil siúlóide/rothaíochta is ísle (12.2%, CSO) ag Neidín as na hocht bpríomhbhaile a ndearnadh suirbhé orthu i gCiarraí ar bhealach le taisteal chun na hoibre. Féachann an Plean le tógáil ar an deis chun leibhéal na modhanna glasa do thuras siopadóireachta scoile/áitiúla a mhéadú. Is féidir leis seo cuidiú le brú tráchta a mhaolú ag buaic-amanna agus stíl mhaireachtála níos sláintiúla a chur chun cinn don daonra.

Cuireann Bus Éireann iompar poiblí chuig an mbaile agus uaidh ar fáil, ag nascadh le Cill Airne le 3 sheirbhís in aghaidh an lae, le seirbhís laghdaithe ag an deireadh seachtaine. Cuireann Local Link Kerry seirbhís bus seachtainiúil ar fáil a nascann sráidbhailte níos lú ar nós An tSnaidhm, An Bunán agus An Gleann Garbh le Neidín. Freastalaíonn seirbhís bhreise bus ar bhealach turasóireachta Mhórchuaird Chiarraí i rith mhíonna an tsamhraidh amháin. Faoi láthair, bíonn socruithe fágála agus piocadh suas bus ar siúl ar an taobh thoir thuaidh den Phríomhshráid, le stad páirceála bus fionnaithe. Tá áiseanna breise ag teastáil, áfach, chun áiseanna dóthanacha fágála agus páirceála a chur ar fáil d'oibreoirí príobháideacha sa bhaile.

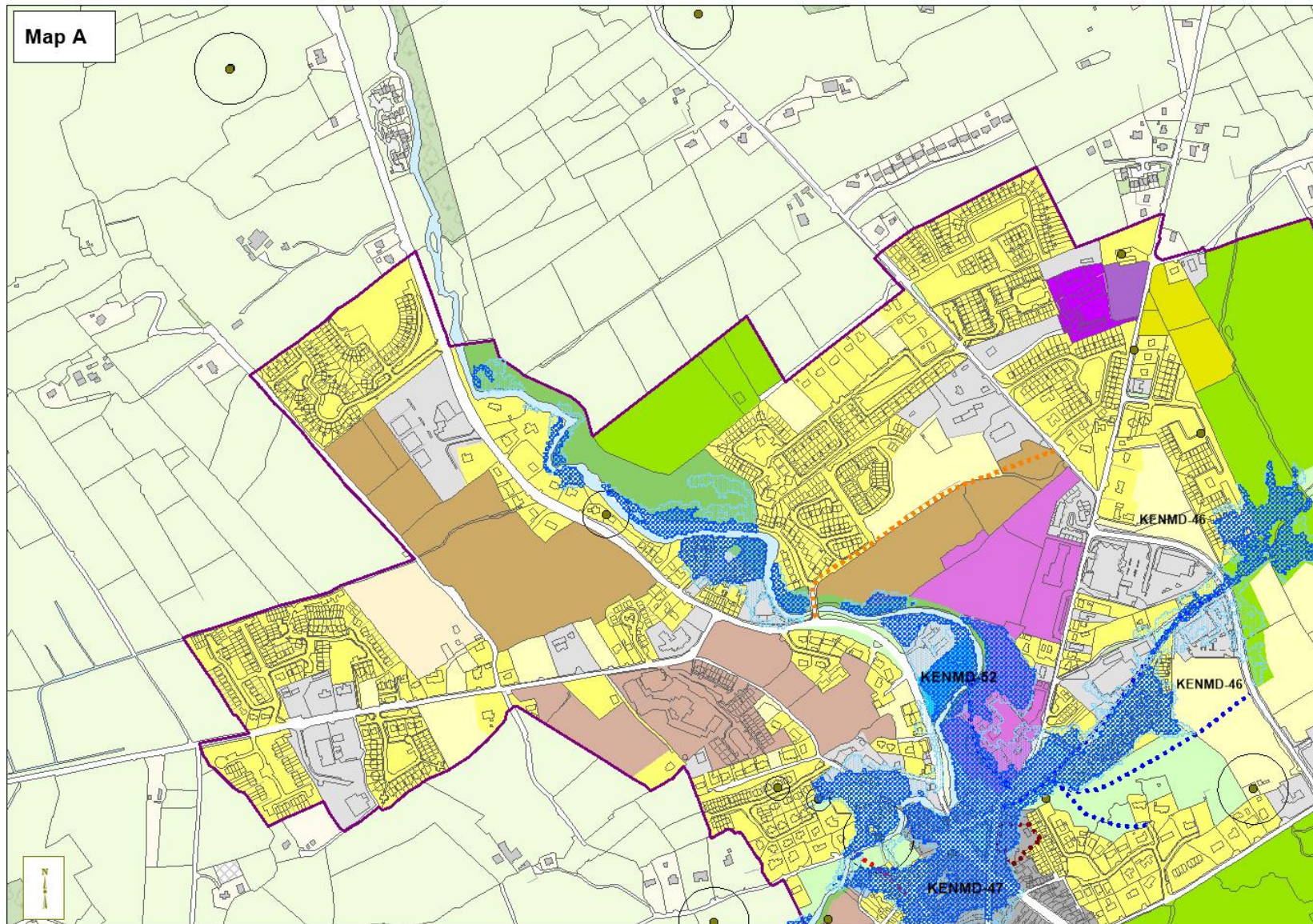
D'aithin an Plean an gá atá le háiseanna breise páirceála gluaiseán chun freastal ar an líon méadaitheach cuairteoirí a mhealltar chun an bhaile, go háirithe i rith an bhuaicshéasúir turasóireachta. Tugtar cuspóirí beartais ar aghaidh leis an bPlean seo chun líonra carrchlós

a bhunú ag pointí iontrála straitéiseacha. Tugtar faoi deara gur tugadh cead do 59 spás páirceála amach ó Bhóthar Nua in 2019, rud a chuirfidh leis an soláthar sa bhaile. Ina theannta sin, déanann an Plean seo criosú chun críocha carrpháirceála ar bhóthar Bheanntaí laistigh d'achar siúil ó lár an bhaile, ó pháirc choillearnach Rinn na gCros, ó ché Neidín agus ó pháirc na leithinse. Tá glúineach bhiorach suite laistigh de na tailte seo faoi láthair agus dá bhrí sin bheadh a bhforbairt ag brath ar phlean bainistíochta speiceas ionrach a ullmhú agus a chur i bhfeidhm don suíomh.

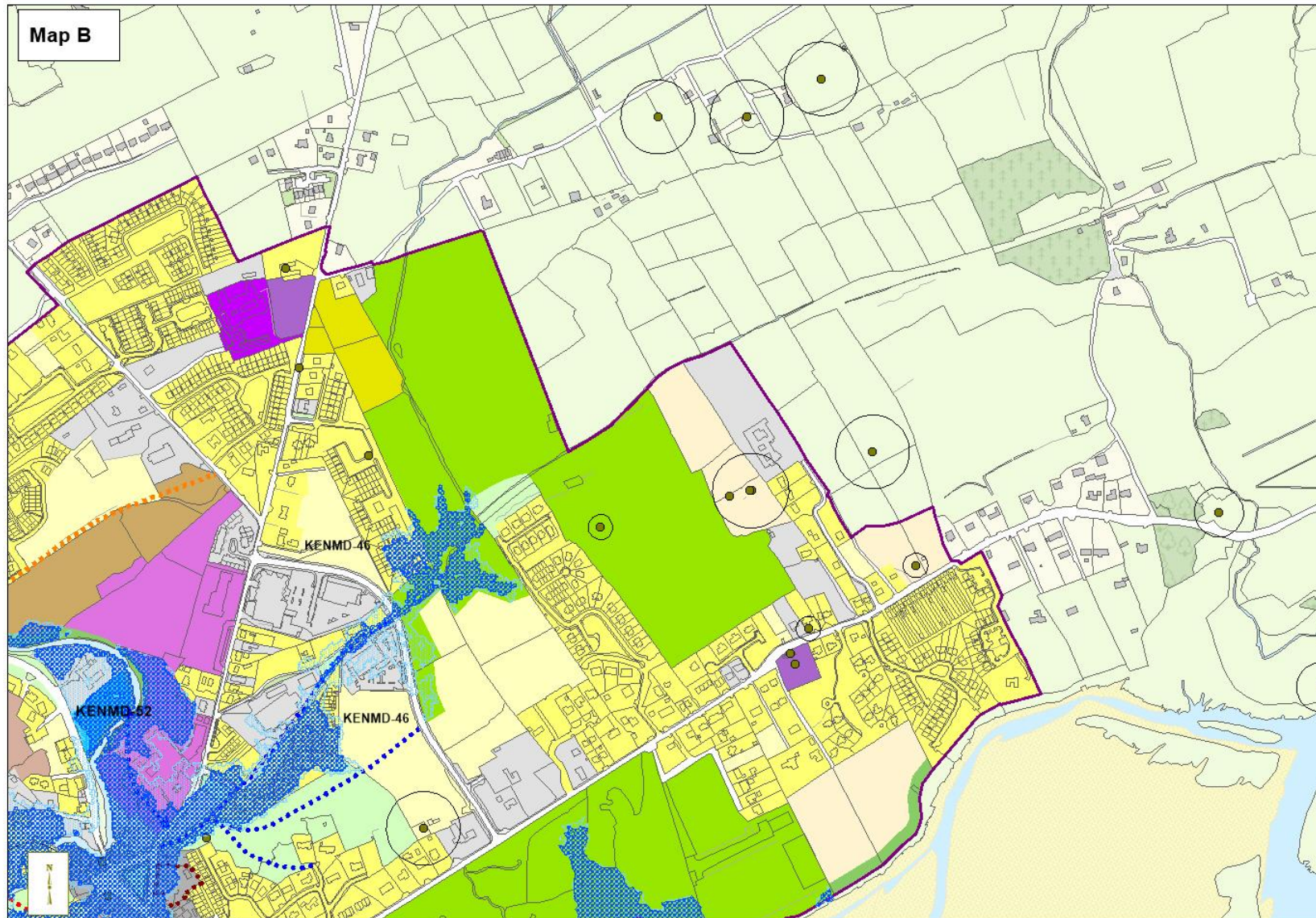
Cuspóirí Nascachta	
Cuspóir Uimh.	Is cuspóir de chuid na Comhairle é an méid seo a leanas a dhéanamh:
KENMD-KE-31	Forbairt inbhuanaithe na láithreán atá léirithe ar an léarscáil criosaithe a éascú le haghaidh áiseanna páirceála breise.
KENMD-KE-32	Timpeallacht níos báúla do choisithe agus don rothaíocht a chur chun cinn, chun gluaiseacht agus rochtain a fheabhsú ar fud an bhaile, trí bhonneagar coisithe agus rothaíochta agus bearta maolaithe tráchta a sholáthar agus a fheabhsú, faoi réir measúnuithe comhshaoil.
KENMD-KE-33	A bheith ag tacú le críochnú inbhuanaithe an bhóthair fhaoisimh istigh chun gluaiseacht fheabhsaithe a éascú laistigh agus timpeall an bhaile.

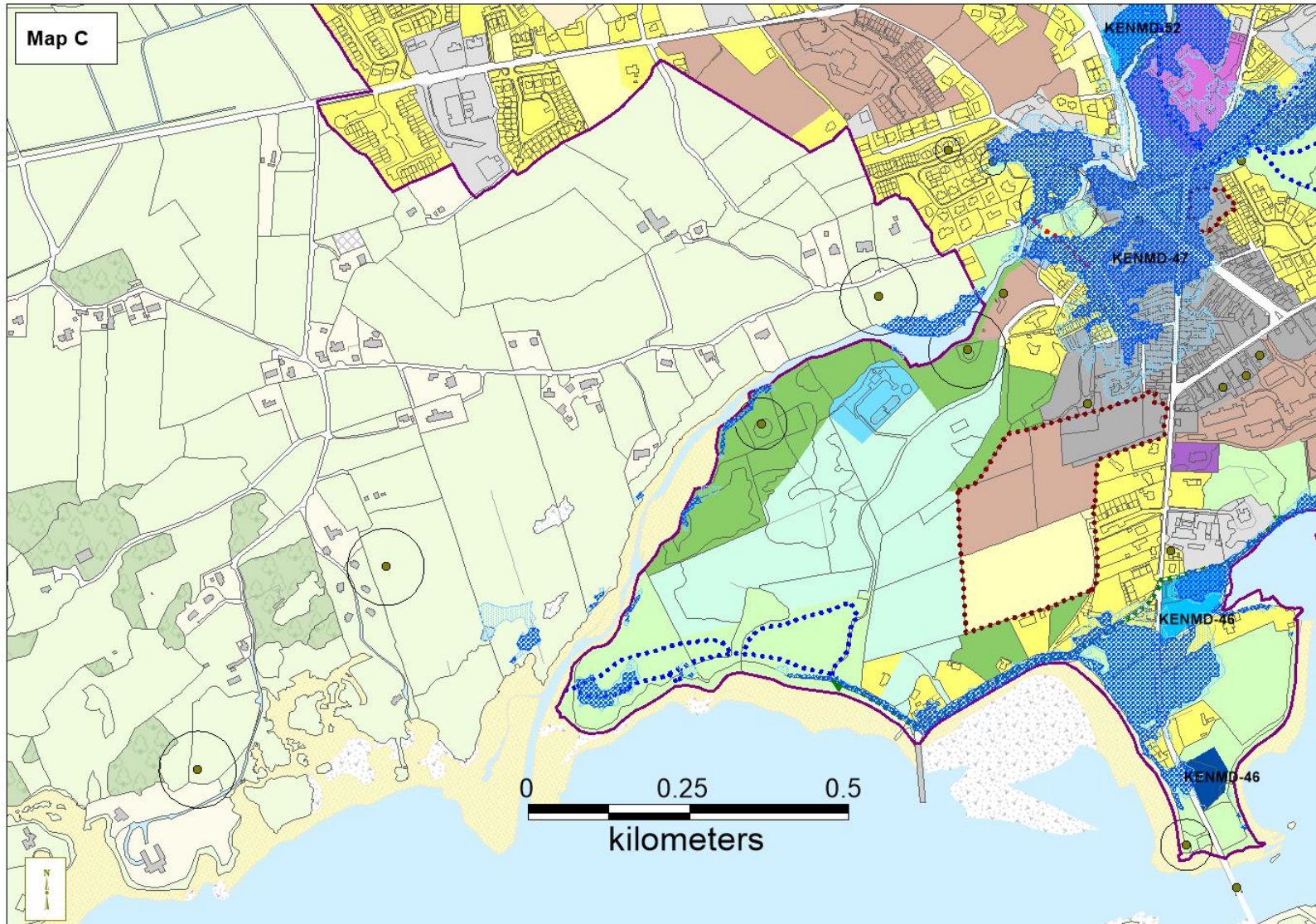
Fíor 3.37: Criosanna Riosca Tuilte – Neidín

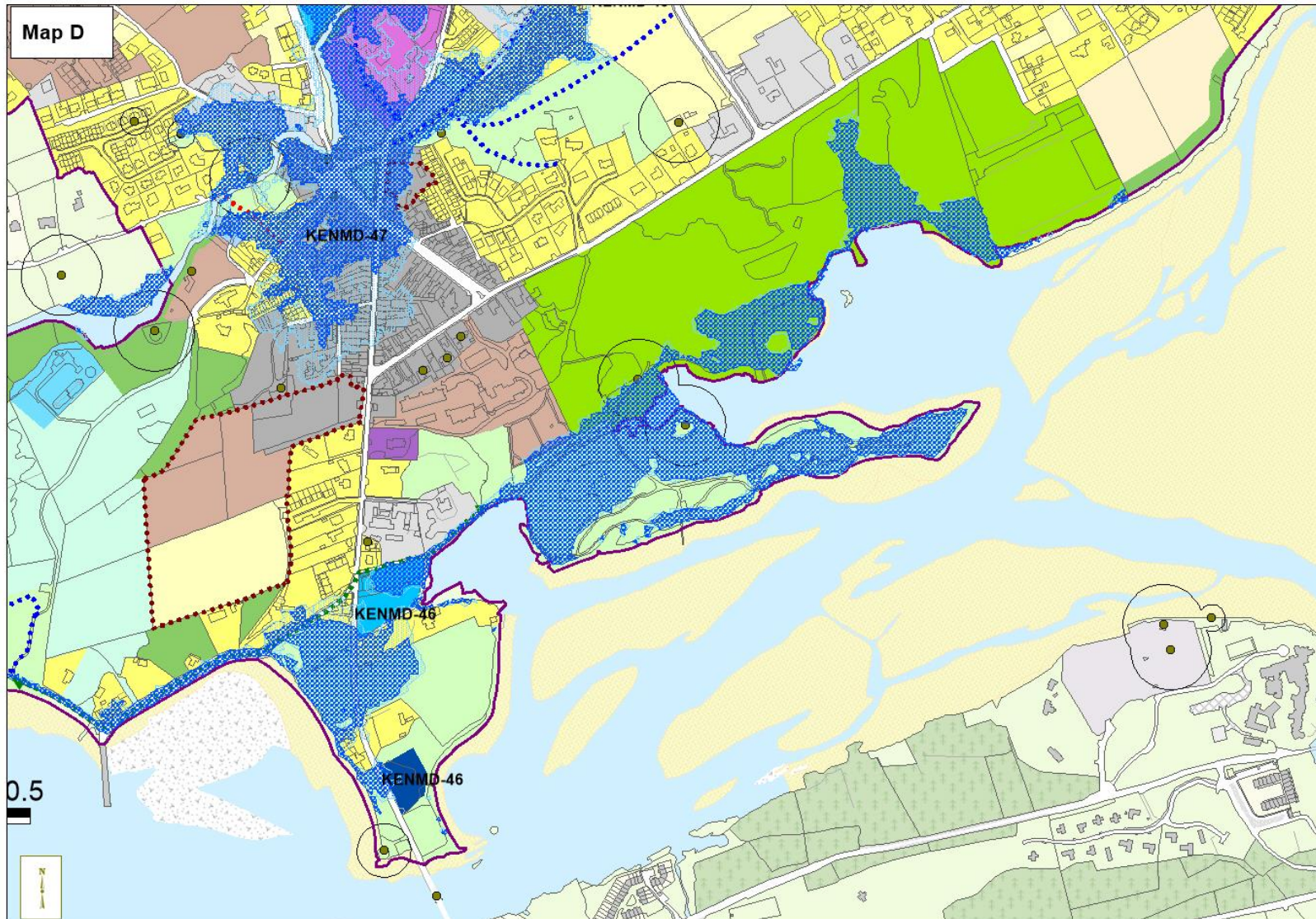
Fíor 3.38: Crios Riosca Tuilte Neidín – Léarscáil A

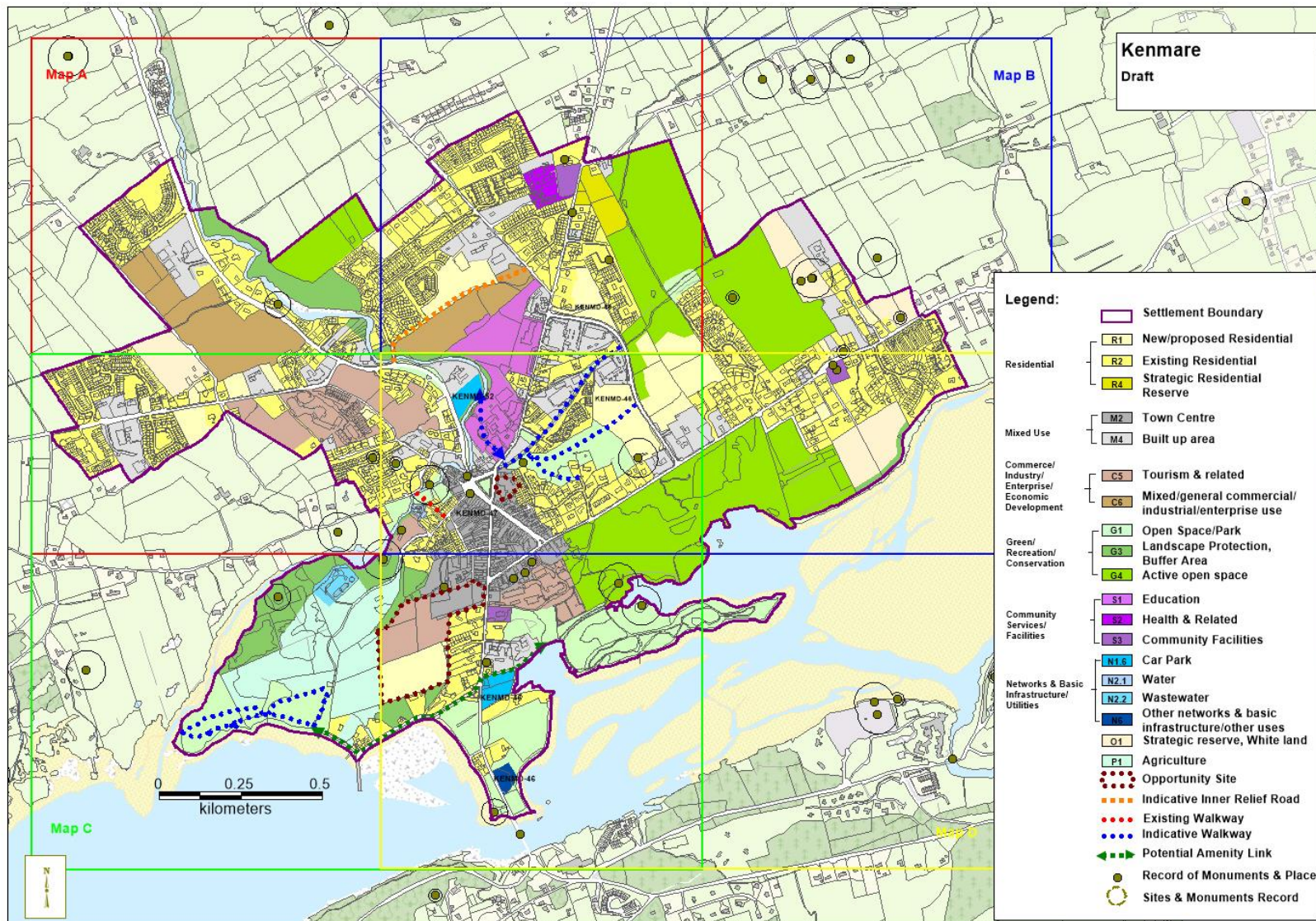
Fíor 3.39: Críos Riosca Tuilte Neidín – Léarscáil B

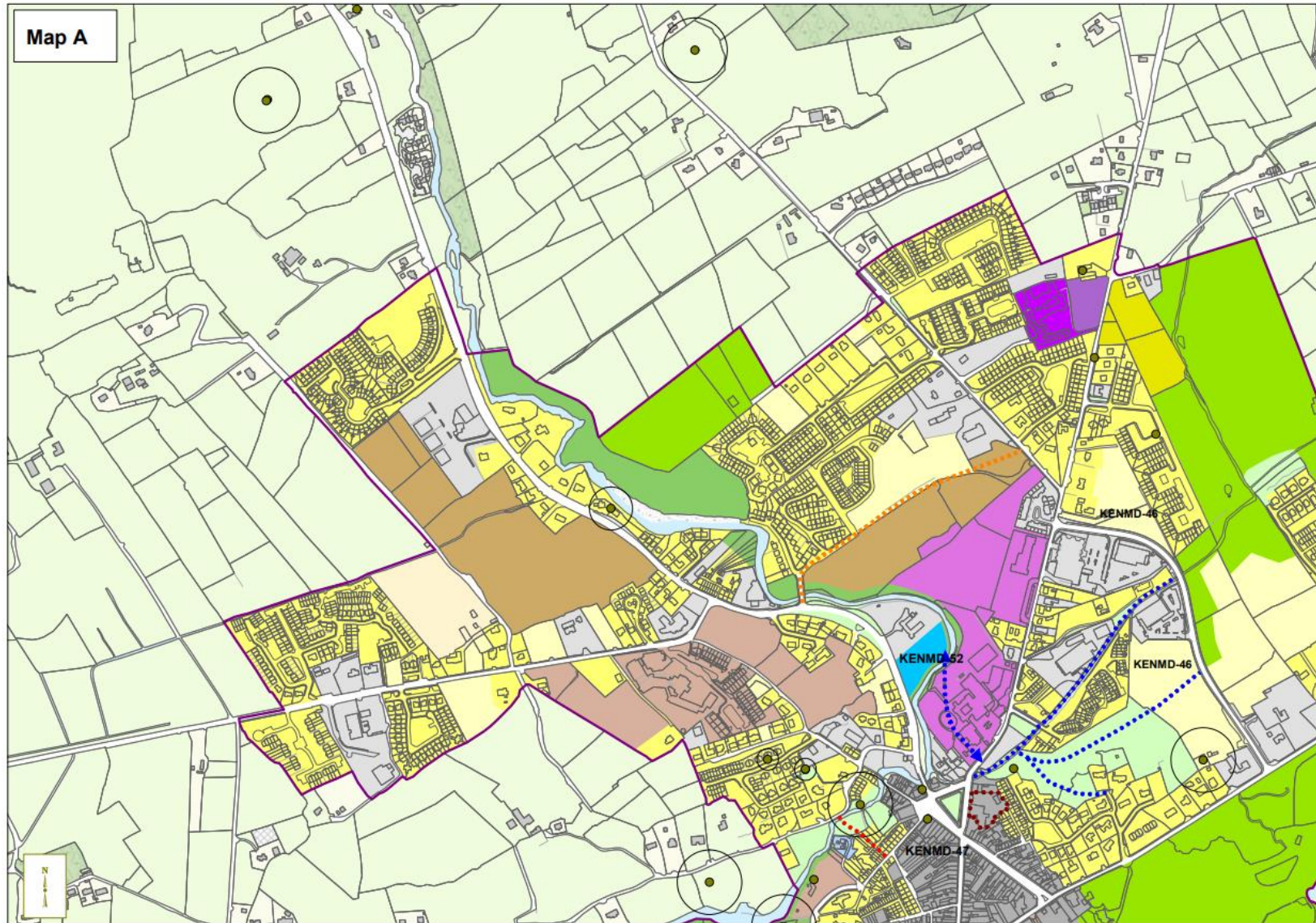
Fíor 3.40: Crios Riosca Tuilte Neidín – Léarscáil C

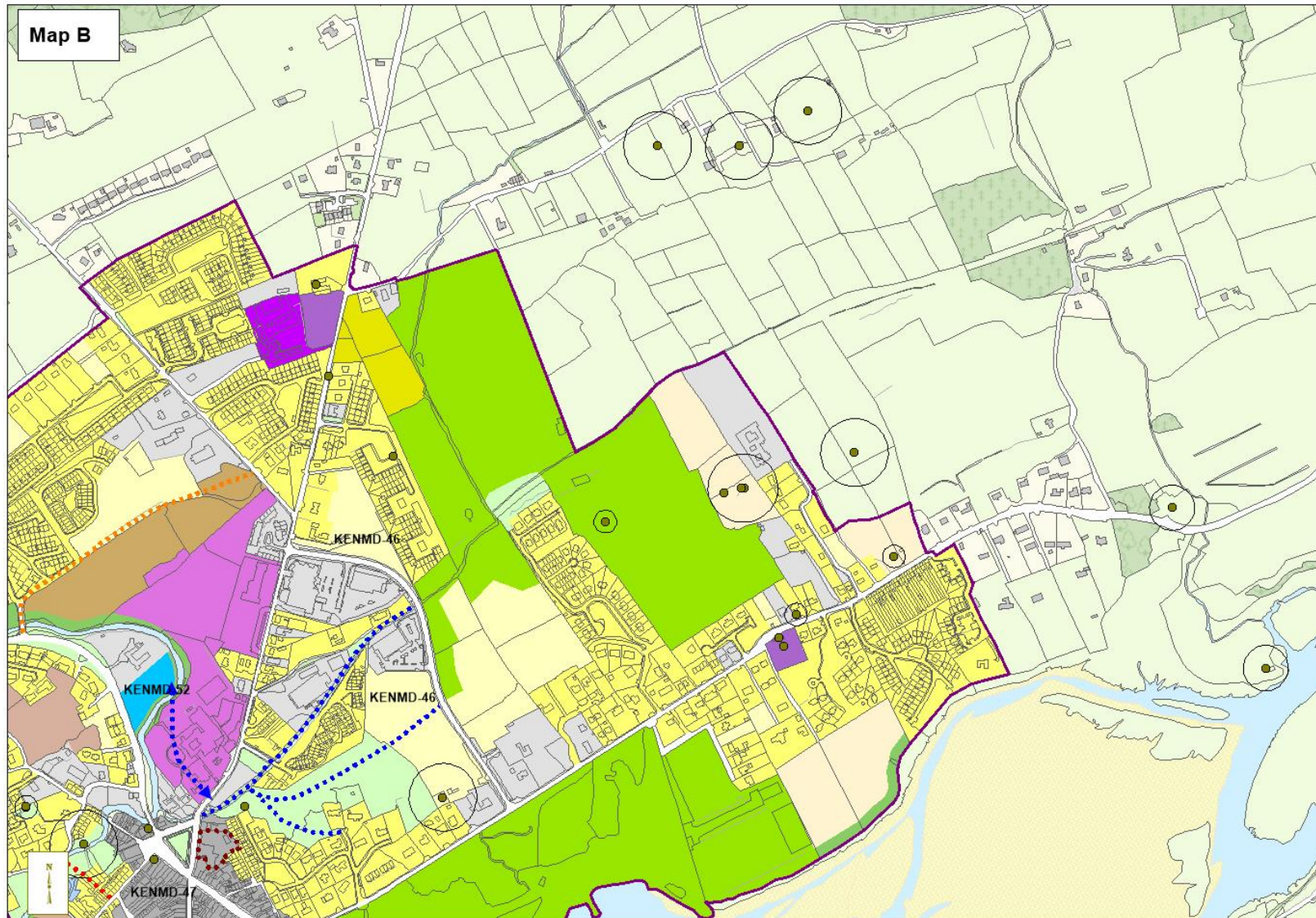
Fíor 3.41: Crios Riosca Tuilte Neidín – Léarscáil D

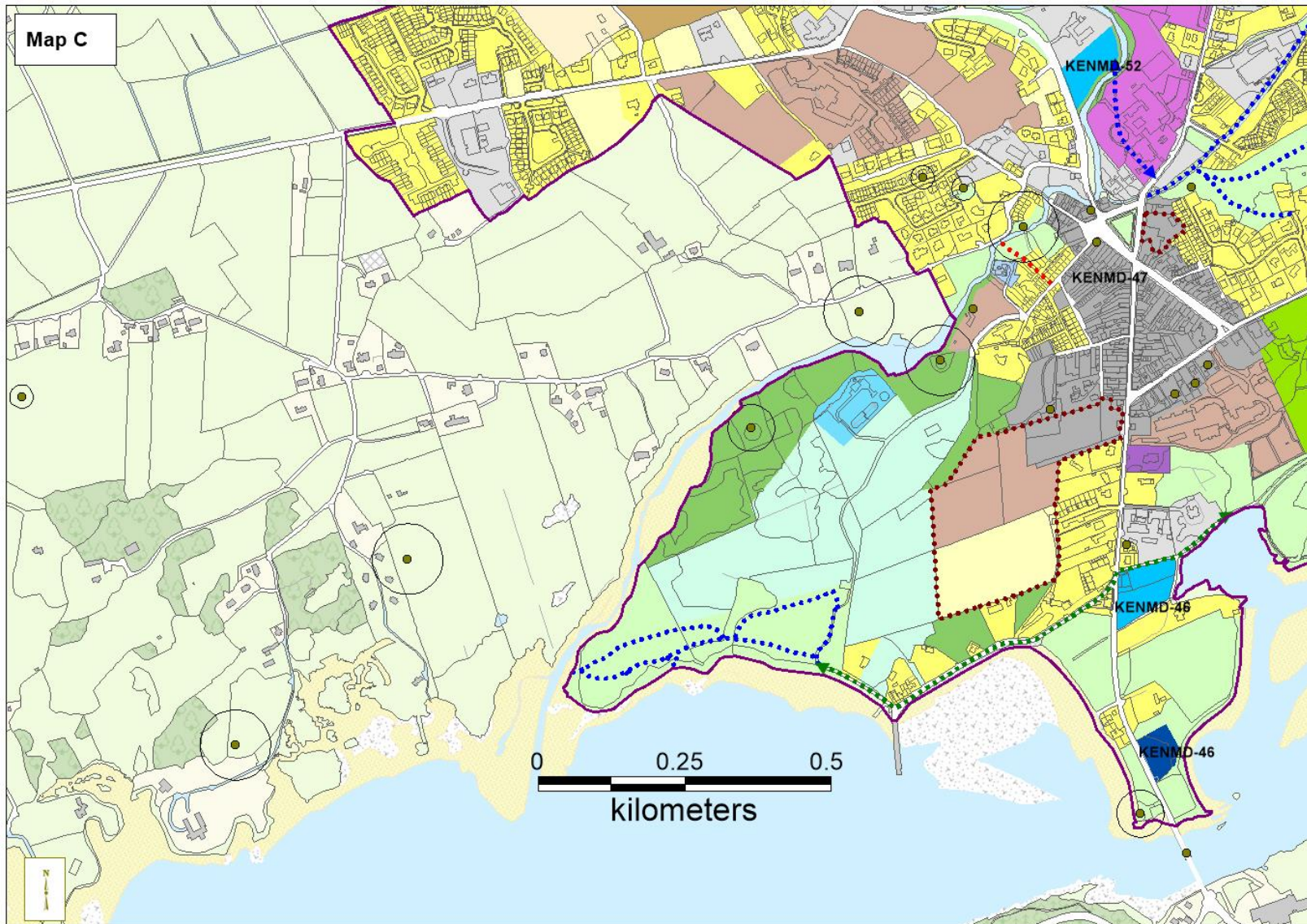
Fíor 3.42: Críosú Úsáid Talún Neidín

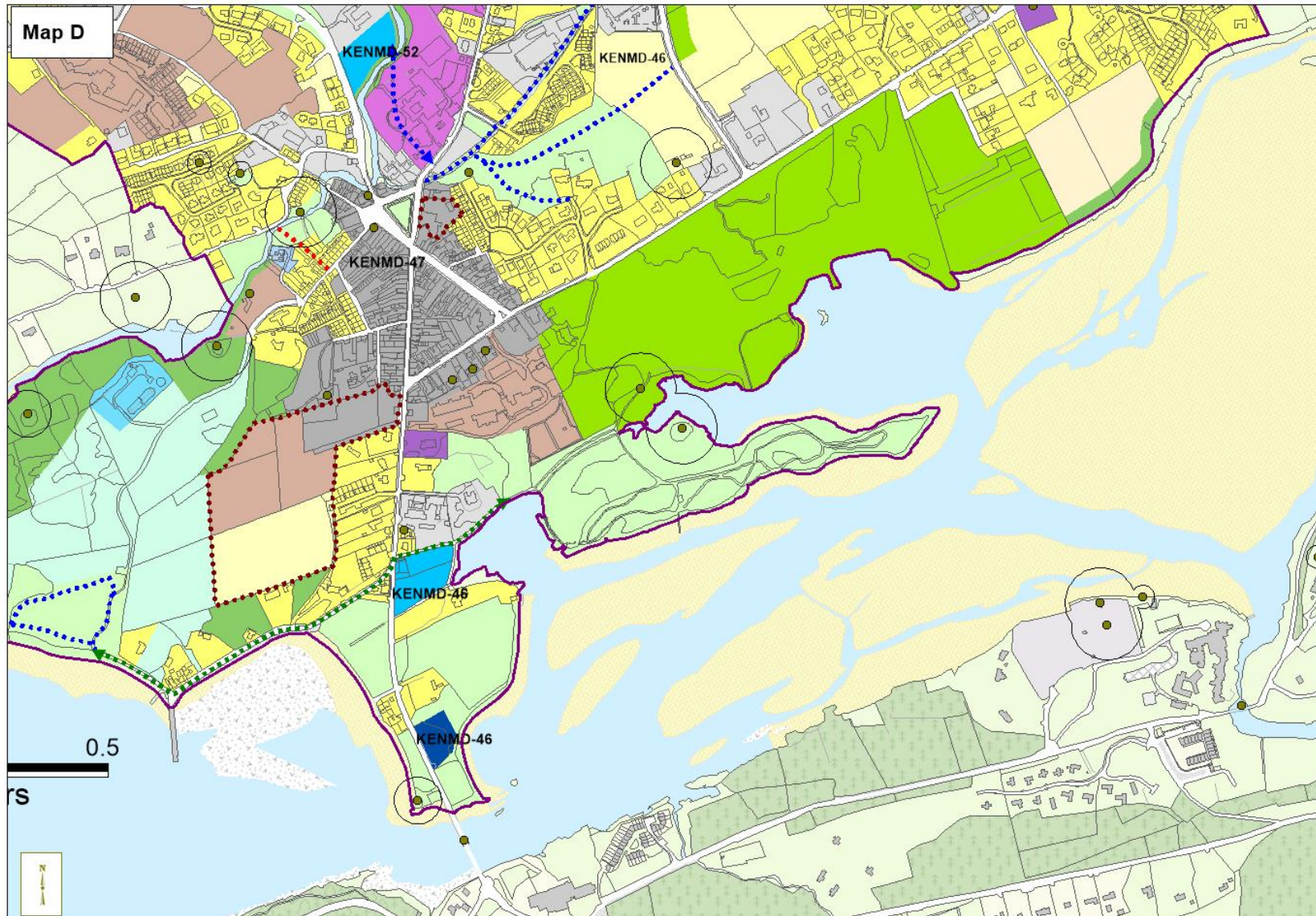
Fíor 3.43: Léarscáil Chriosaithe Úsáid Talún Neidín A

Fíor 3.44: Léarscáil Chriosaithe Úsáid Talún Neidín B

Fíor 3.45: Léarscáil Chriosaithe Úsáid Talún Neidín B C

Fíor 3.46: Léarscáil Chriosaithe Úsáid Talún Neidín D

3.2.3 Cill Orglan

3.2.3.1 Comhthéacs

Tá Cill Orglan suite go straitéiseach tuairim is 27 ciliméadar siar ó dheas ó Thrá Lí agus 22 ciliméadar soir ó thuaidh ó Chill Airne, ag trasnú dhá bhealach Náisiúnta den Dara Grád, an N70 agus an N72. Tá an baile suite go maith, agus é ar chomhfheid ó Thrá Lí, ó Chill Airne agus ó Aerfort Chiarraí. Chinntigh a chúlra sléibhe suntasach agus a shuíomh abhann go bhfuair Cill Orglan an teideal mar “gheata” go leithinis Uíbh Ráthaigh agus bealach turasóireachta Mhórchuaird Chiarraí agus tá sé ar Shlí an Atlantaigh Fhiáin chomh maith.

D'fhorbair Cill Orglan go traidisiúnta mar bhaile margaidh a d'fhreastail ar riachtanais chúlchríoch feirmeoireachta, ar éirigh léi go stairiúil, áit a bhfuil caighdeán na feirmeoireachta níos airde ná go leor áiteanna eile sa chontae. Tá beocht go leor de ghnóthaí beaga an bhaile fós ag brath ar chumhacht caiteachais na gcustaiméirí ó na ceantair tuaithe. Feidhmíonn Cill Orglan mar lárionad tábhachtach seirbhíse áitiúil don chuid thuaidh de Leithinis Uíbh Ráthaigh agus tá éagsúlacht leathan seirbhísí agus áiseanna ann, idir sheirbhísí poiblí, siopaí, caiféanna, bialanna, tithe poiblí, agus seirbhísí airgeadais.

Tá Cill Orglan, mar aon le Trá Lí agus Cill Airne, mar chuid de Mol & Triantán Eolais Chiarraí – mol eacnamaíoch nuálach. Is mol seirbhísí airgeadais agus déantúsaíochta cógaisíochta é Cill Orglan. Ceann de na fostóirí príomhúla sa bhaile is ea FEXCO Financial Services, atá ina sholáthraí dírithe ar sheirbhísí íocaíochta domhanda agus ar phróiseáil. Mar aon leo, tá ról an-tábhachtach fostaíochta ag Astellas san earnáil déantúsaíochta. Tá roinnt tionscal déantúsaíochta eile bunaithe sa bhaile, lena n-áirítear Temmler Ireland agus Aqua Designs.

Tá réimse maith áiseanna oideachais, sóisialta agus spóirt sa bhaile. Ina measc seo tá bunscoil agus dhá iarbhunscoil, áiseanna pobail ar nós an ionaid acmhainní teaghlaigh, leabharlann phoiblí agus áiseanna cúram leanaí.

3.2.3.2 Fís agus Straitéis

Is í an fhís fhadtéarmach do Chill Orglan ná cur lena sheasamh mar spreagthóir eacnamaíoch réigiúnach agus 'Baile nach bhfuil a Sárú Ann' atá iomaíoch go náisiúnta agus go hidirnáisiúnta maidir le hinfheistíocht, tallann, fiontar agus cuairteoirí a mhealladh. Cuirfidh iarracht Chill Orglan ar an aistriú agus athghiniúint lena suíomh níos mó laistigh de Mhol & Triantán Eolais Chiarraí d'fhonn cur lena iomaíochas maidir le cónaitheoirí nua, cuairteoirí nua agus infheistíocht náisiúnta agus idirnáisiúnta a mhealladh. Bainfear é seo amach trí spásanna fostaíochta ar ardchaighdeán méadaithe, deiseanna cónaithe agus timpeallacht ardchaighdeán den scoth a fhorbairt, trí infheistíocht straitéiseach i bhforbairt oifige, feabhsuithe ar an ríocht phoiblí, limistéir fóillíochta agus taitneamhachta agus mórtas ceantair agus féiniúlachta an bhaile a neartú.

Ba cheart do Chill Orglan forbairt a dhéanamh ar bhealach atá inbhuanaithe ó thaobh an gheilleagair agus an chomhshaoil de agus atá ailínithe leis an bPlean Náisiúnta Gníomhaithe ar son na hAeráide 2023 agus le tionscnaimh bheartais agus cuspóirí “an Chomhaontaithe Ghlais” ón gCoimisiún Eorpach. Tacaíonn an Plean seo leis na beartais agus na tionscadail atá i ndeontas an Chiste um Athghiniúint agus Forbairt Tuaithe don bhaile dar teideal “*Tionscadal Athghiniúna Tuaithe SMART Lár Bhaile Chill Orglan*”.

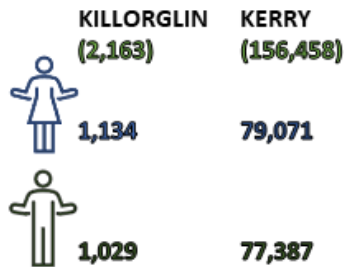
3.2.3.3 Ceisteanna Pleanála agus Togra

Beidh Cill Orglan, chomh maith le Cathair Saidhbhín agus Neidín, mar phríomhfhócas d'fhorbairt i gceantar MD Neidín. Samhlaítear go n-éascóidh an baile daonra, atá oiriúnach dá stádas mar bhaile

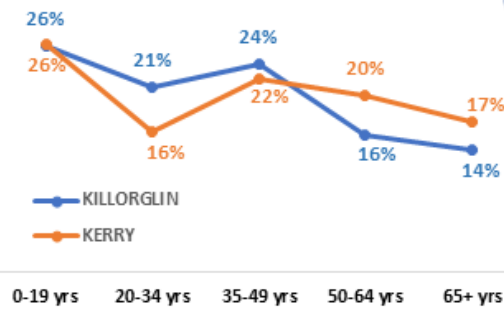
réigiúnach. Spreagtar comhdhlúthú lonnaithe an bhaile agus coinneáil agus feabhsú seirbhísí agus áiseanna áitiúla chun freastal ar an mbaile agus ar an gceantar tuaithe máguaird. Tugann foirgnimh agus suíomhanna nach bhfuil in úsáid sa bhaile deis d'fhorbairt chuí a chabhródh le feabhsú breise a dhéanamh ar an sráid-dreach.

KILLORGLIN 2016 & 2022 Census Data

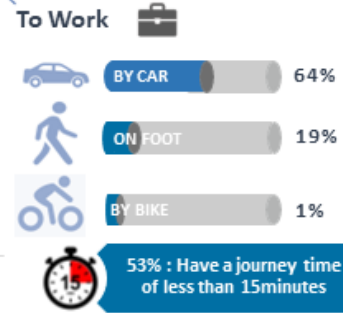
POPULATION (2022)

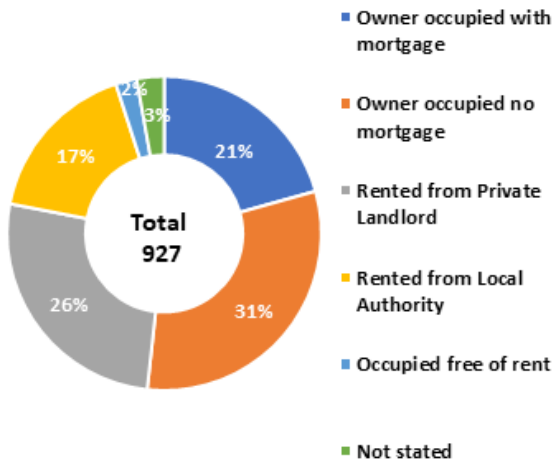
AGE PROFILE

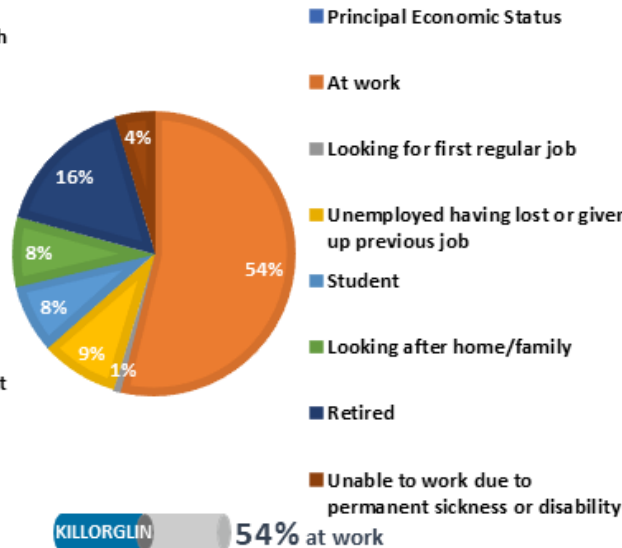
MEANS OF TRAVEL

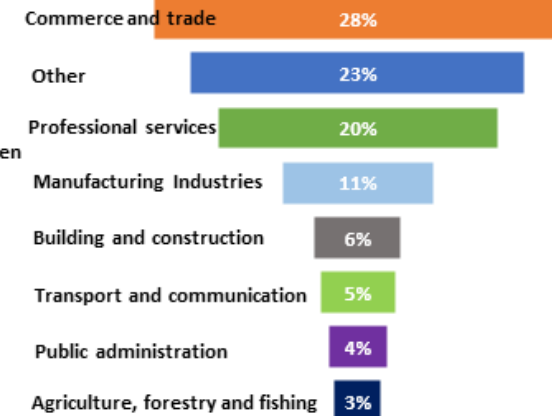
HOUSING

EMPLOYMENT

WORKING PERSONS BY SECTOR

Fíor 3.47: Ceantar Bardasach Chill Orglan – Príomhstaitisticí (2016 & 2022 - An Phríomh-Oifig Staidrimh)

3.2.3.4 Daonra & Forbairt Úsáide Talún Inbhuanaithe

Thaifead Cill Orglan daonra 2,163 i nDaonáireamh 2022. Tá céatadán níos airde d'aoisigh óga in aois oibre ag Cill Orglan i gcomparáid leis an gcontae, rud a léiríonn tarraingteacht an bhaile dóibh siúd atá ag lorg fostaíochta.

Bliain an daonáirimh	2006	2011	2016	2022
Cill Orglan	1,627	2,082	2,199	2,163

Tábla 3.6: Athrú Daonra 2006 -2022

Tugadh sprioc fithe de 251 aonad do Chill Orglan faoin gCroístraitéis atá i KCDP.

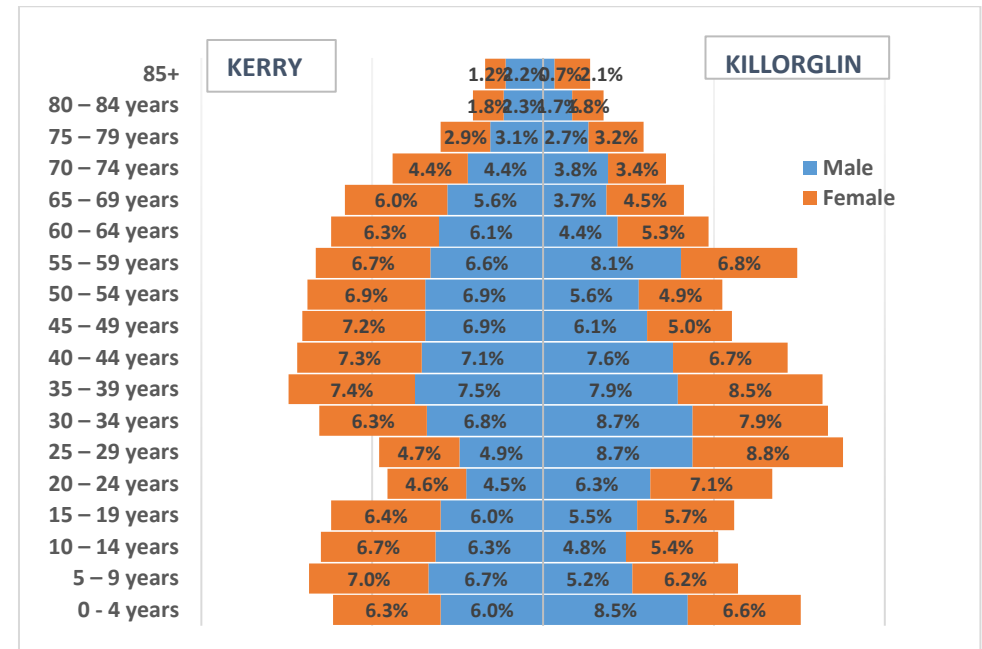
Lonnaíocht	Sprioc Tithe
Cill Orglan	251

Tábla 3.7: Sprioc Tithe

3.2.3.4.1 Forbairt Chónaithe

Ní cheadófar forbairt chónaithe amach anseo ach ar thalamh atá críosaithe go cuí, ar láithreáin inlíonta agus ar láithreáin atá teorantach le lár an bhaile. Déantar é seo chun foirm uirbeach inbhuanaithe agus dhlúth a chinntiú agus chun a chinntiú go bhfuil cónaitheoirí laistigh d'achar siúil éasca ó áiseanna lár an bhaile. Aithneoidh forbairtí nua an gá atá le comhdhlúthú an bhaile a cheadú agus mórtas ceantair a fhorbairt. Ní mór don fhorbairt comhtháthú leis an tírdhreach agus réimse maith cineálacha tí/aonaid a chur ar fáil.

Tá roinnt suíomhanna inlíonta agus folmha i ngar do lár an bhaile. Tá sé beartaithe tús áite a thabhairt d'fhorbairt aonad cónaithe ar láithreáin fholmha agus ar láithreáin inlíonta laistigh d'fhorbairtí gráige atá ann cheana. Tabharfar tús áite freisin d'athchóiriú agus d'úsáid/athúsáid an soláthar réadmhaoine cónaithe atá ann cheana a chur chun cinn sa bhaile ar dtús thar fhorbairt úrnua. As na trí bhaile réigiúnacha ainmnithe i limistéar an Phlean [Neidín, Cill Orglan agus Cathair Saidhbhín], thaifead Cill Orglan an líon is mó iarratas pleanála ceadaithe d'aonaid forbartha cónaithe i rith an KCDP dheireanaigh 2015-2021, arna leathnú.

Fíor 3.48: Próifíl Aoise Daonra Chill Orglan & Contae Chiarraí

Le blianta beaga anuas, tá tithíocht shóisialta nua ar ardchaighdeán á seachadadh laistigh den lonnáiocht ar nós Chéim 4 (14 Aonad) d'Ard Bhearna, Gort an Mhuilinn. Cuireadh an fhorbairt seo de thithe trí sheomra leapa i gcrích go luath in 2021.

3.2.3.4.2 Próifíl Chomaitéireachta Chomhairle Contae Chiarraí – Cill Orglan (Feabhra 2022)

Cuireann Próifíl Chomaitéireachta Chiarraí 2022 (arna hullmhú ag Daoine agus Áiteanna de chuid Chomhairle Contae Chiarraí) anailís spásúil ar phatrúin chomaitéireachta i gContae Chiarraí i láthair. Tagann na sonraí a chuirtear i láthair ón Ionad Oibre, Scoil nó Coláiste - Daonáireamh de Thaifid Anaithnidithe (POWSCAR - 2016), mar a thiomsaigh an Phríomh-Oifig Staidrimh (CSO), agus déileálann an tuarascáil go heisiach le patrúin taistil chun na hoibre. Léiríonn²sonraí POWSCAR, bíodh gurb iad Trá Lí agus Cill Airne (ag 12,763 post agus 8,474 post faoi seach) na ancairí fostaíochta ceannasacha sa chontae, is iad Cill Orglan agus a cheantar máguaird (lena n-áirítear An Bháinseach, An Tulaigh agus Raing) an ceathrú nód fostaíochta is mó i gContae Chiarraí. Tá 2,117 post i gCill Orglan, agus tá níos lú ná an ceathrú cuid (23%) díobh ag oibríthe a chónaíonn go háitiúil (i.e. laistigh den lonnáiocht). Tá beagnach trí cheathrú (74%) de na poist ag oibríthe a bhíonn ag comaitéireacht go Cill Orglan ó áiteanna eile i gCiarraí, agus tá an chuid eile (3%) ag oibríthe a bhíonn ag comaitéireacht ó lasmuigh den chontae. Mar sin, i dtéarmaí comhréireacha, tá an céatadán is ísle d'oibríthe cónaitheacha (go poist) ag Cill Orglan d'aon lonnáiocht i gCiarraí agus ceann de leibhéil is ísle in Éirinn.

Léiríonn na léarscáileanna (Fíoracha 3.49 & 3.50) go bhfuil an ceantar comaitéara is fairsinge ó thaobh tíreolaíochta de ag Cill Orglan, i gcoibhneas le líon na bpost sa lonnáiocht. Is dóichí freisin go bhfuil comaitéirí isteach scaipthe, seachas iad a bheith comhchruinnithe in aon bhraisle suíomhanna, mar a tharlaíonn le nód fostaíochta eile. I measc an 2,117 duine a oibríonn i gCill Orglan (oibríthe agus comaitéirí a bhfuil cónaí orthu go háitiúil), tá beagnach leath (47%) faoi bhun daichead bliain d'aois, agus tá cáilíocht tríú leibhéal ag a bhformhór (61%). Mar sin, ó thaobh aoise agus oideachais de, is ag Cill Orglan atá an lucht saothair is bríomhaire sa chontae. Úsáideann formhór mór (88%) modhanna príobháideacha iompair – gluaisteáin den chuid is mó – chun taisteal chun na hoibre. Is í an earnáil is mó, i dtéarmaí fostaíochta, ná 'TFC, gníomhaíochtaí airgeadais, eastáit réadaigh, gairmiúla, riaracháin agus seirbhíse tacaíochta', agus tá beagnach daichead faoin gcéad (39%) d'oibríthe fostaíthe sna réimsí sin. Tugann sé seo próifíl shainiúil fostaíochta do Chill Orglan. I measc na lonnáiochtaí ar fad sa chontae, tá, i ndiaidh Tairbeart, an cion is airde d'oibríthe a bhaineann leis na trí ghrúpa socheachnamaíocha is airde (42.5%) ag Cill Orglan.

3.2.3.5 Lár an Bhaile

Tá ag éirí le Cill Orglan nó tá lár baile dlúth aige. Má mheastar gurb é acomhal na Príomhshráide, Shráid Langford agus Shráid an Droichid Uachtarach lár an bhaile níl aon chuid de chroí an bhaile níos mó ná thart ar 300 méadar ón lárphointe seo. D'fhonn beocht an bhaile a choinneáil tá sé ríthábhachtach go gcoinneodh croílár an bhaile a ról mar chroí tráchtála an bhaile, agus go gcoimeádfadh sé gné láidir chónaithe. Moltar iar-choimpléasc cruu-earraí Boyles mar Shuíomh Deiseanna, agus i gcomhar le réadmhaoin móra folmha eile i lár an bhaile, cuireann siad seo

² Sonraí POWSCAR 2016 (Ionad Oibre, Scoil nó Coláiste - Daonáireamh de Thaifid Anaithnidithe)

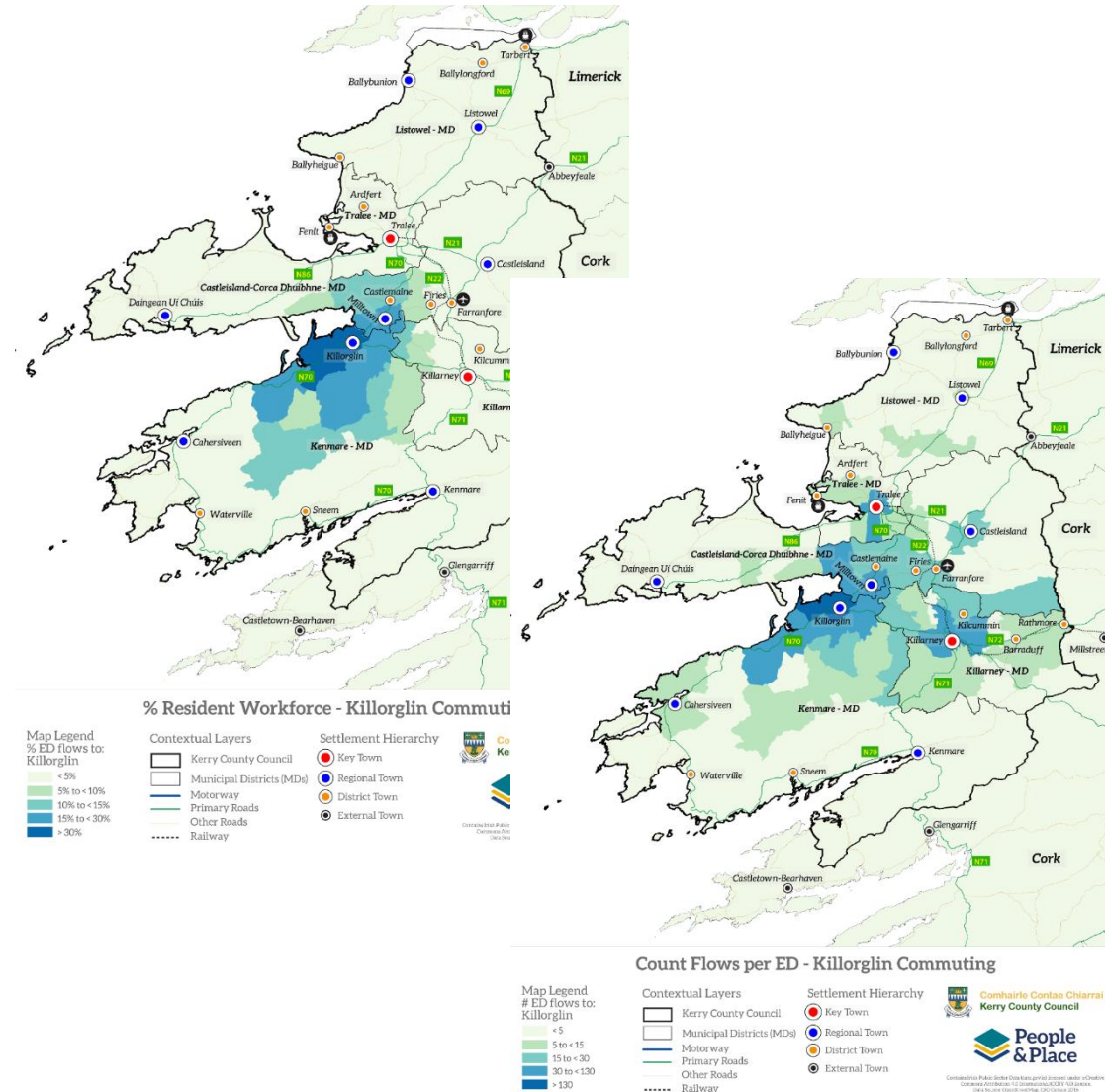
acmhainn athfhorbartha shuntasach ar fáil chun daonra cónaithe nua a chur ar fáil chun cur le beocht agus beocht lár an bhaile.

Tá borradh tágtha faoi lár an bhaile le 15 mbliana déag anuas agus an fhorbairt déantar ar Phlás na Leabharlainne Ní hamháin gur suimiú tarraingteach ailtireachta é an ceantar seo don bhaile ach tá fás agus méadú leanúnach tagtha ar líon na ndaoine a chuirtear ar fáil i lár an bhaile.

3.2.3.5.1 Forbairt Mhiondíola

Rangaítear Cill Orglan mar bhaile réigiúnach sa dara sraith lonnaithe san ordlathas lonnaithe atá sa KCDP. Soláthraíonn an chatagóir seo de bhaile siopadóireacht áise bunúsach, bíodh sé i ollmhargaí beaga nó i siopaí áise agus i gcásanna áirithe, siopadóireacht comparáide ord níos ísle ar nós cruca-earraí, táirgí cógaisíochta agus éadaí.

Fíor 3.49 & Fíor 3.50: Patrún Comaitéireachta Chill Orglan

Fíor 3.51: Radharc ar Lár Bhaile Chill Orglan

Tá éagsúlacht mhaith siopaí beaga i gCill Orglan a fhreastalaíonn go príomha ar an margadh áitiúil agus ar roinnt siopaí a fhreastalaíonn go sonrach ar an margadh turasoireachta. Tá an príomhlímistéar siopadóireachta dírithe ar Shráid an Droichid Uachtarach agus Íochtarach agus ar an bPríomhshráid. Tá dhá ollmhargadh sa bhaile faoi láthair, Supervalu agus Aldi, agus an bheirt acu suite ar an taobh thiar de lár an bhaile. Is é suíomh an dá ionad siopadóireachta áise seo atá chomh cóngarach do lár an bhaile ná vóta muiníne i dtodhchaí lár bhaile Chill Orglan agus cabhraíonn sé lena chinntiú go mbeidh croícheantar an bhaile ina cheantar siopadóireachta bríomhar gnóthach i gcónaí. Mar thoradh ar a chónarai is atá Cill Orglan le Cill Airne agus Trá Lí, a bhfuil raon níos leithne ionad asdíola acu, tá méid áirithe sceite ioncaim leis na hionaid uirbeacha níos mó seo.

Is é an dúshlán a bheidh roimh an mbaile amach anseo ó thaobh forbairt miondíola de ná a chinntiú go gcoinneofar beocht agus

inmharthanacht an chroícheantair mhiondíola i lár an bhaile agus nach mbainfeadh an bonn de trí fhorbairtí ionaid ar imeall baile ná trí sceitheadh suntasach miondíola go Trá Lí agus Cill Airne. Tá cruthú timpeallacht tarraingteach siopadóireachta le réimse leathan siopaí, chun freastal ní hamháin ar riachtanais na siopadóirí áitiúla ach freisin ar an margadh turasoireachta, tábhachtach d'inmharthanacht lár an bhaile amach anseo. Spreagfar suíomh forbairtí nua miondíola i lár an bhaile de dhearadh agus leagan amach ailtireachta ard a chomhtháthaíonn go hiomlán leis an timpeallacht thógtha atá ann cheana féin.

Is é 33.8% an ráta folúntais miondíola i Lár Bhaile Chill Orglan (Comhairle Contae Chiarraí 2019, neamhfhoilsithe). Dá bhrí sin, tá deiseanna ann laistigh de lár an bhaile chun foirgnimh atá folamh cheana féin a athúsáid. Ba cheart go mbeadh aon fhorbairt mhiondíola a tharlaíonn i gCill Orglan ar siúl i lár an bhaile d'fhonn a athghiniúint agus a fhorbairt mar lár baile bríomhar a spreagadh.

Go traidisiúnta ba é an Fairfield an suíomh ab fhearr le haghaidh corthrádála i gCill Orglan. Is í Comhairle Contae Chiarraí a rialaíonn corthrádáil sa cheantar seo. Tá margadh bríomhar dea-rialaithe ag an suíomh seo i lár an bhaile ina shócmhainn don bhaile, ní hamháin do shiopadóirí áitiúla ach mar dhíol spéise do thurasóirí agus méadaíonn sé líon na ndaoine agus téann sé chun tairbhe do gach trádálaí chomh maith.

3.2.3.5.2 Athnuachan agus Athghiniúint an Bhaile

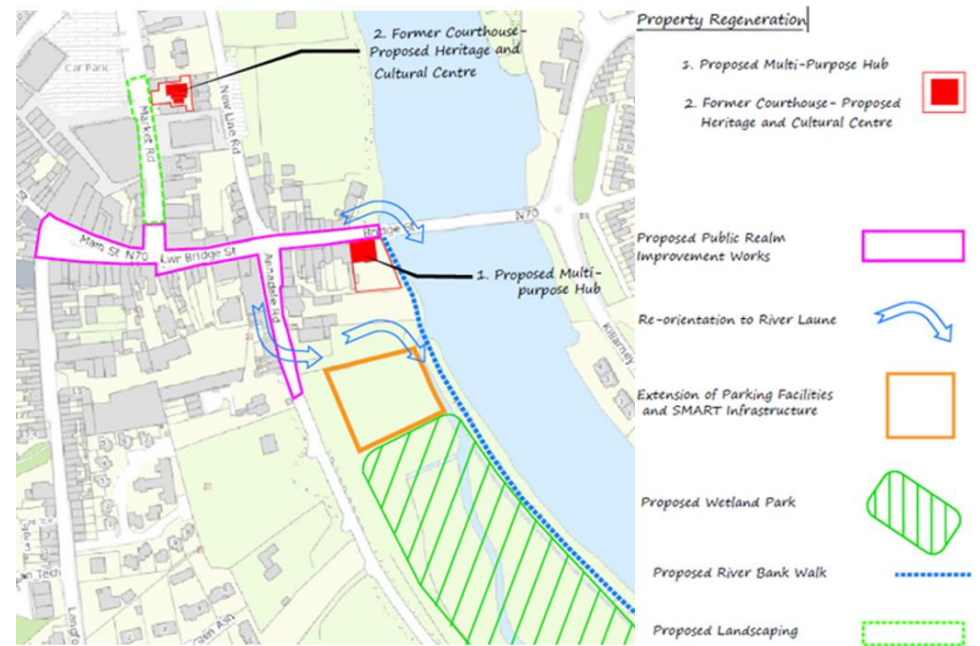
Éascóidh an tÚdarás Áitiúil athghiniúint Chill Orglan mar spreagthóir eacnamaíoch réigiúnach trí spásanna fostaíochta ardchaighdeán, deiseanna cónaithe, timpeallacht ardchaighdeán, ríocht phoiblí, límistéir fóillíochta agus taitneamhachta a chur chun cinn. Tá sé mar aidhm ag an Údarás Áitiúil a spriocanna fáis a bhaint amach mar a

shainnithnítear sa Chroístraitéis i bhfoirm chomhdhlúite uirbeach le láithreáin athfhorbraíochta agus inlíonta a fhorbairt.

Aithnítear sa Phlean seo roinnt ceantar laistigh de Lár an Bhaile a bhfuil sé d'acmhainn acu athghiniúint a dhéanamh agus go háirithe na ceantair thraidisiúnta lár an bhaile agus na príomhshráide agus an chaoi a mbaineann siad leis an mbaile leathnaithe. Tá go leor deiseanna agus scéimeanna náisiúnta, i bhfeidhm agus ag teacht chun cinn, chun aghaidh a thabhairt ar mheathlú & tréigean agus áiteanna tarraingteacha agus inmhianaithe a dhéanamh de lár na mbailte le cuairt a thabhairt orthu & le maireachtáil iontu.

3.2.3.5.3 An Ciste um Athghiniúint agus Forbairt Tuaithe (RRDF)

In 2022 fógraíodh go bhfaighidh Lár Bhaile Chill Orglan maoiniú faoin RRDF le bheith mar acmhainn d'athchóiriú príomhfhoirgnimh le bheith ina mhol ilfheidhmeach chun críocha turasóireachta, oideachais, oiliúna agus comhoibrithe. Déantar soláthar sa mhaoiniú freisin maidir le hiartheach cúirte tréigthe a chlaochlú ina lárionad oidhreachta agus cultúrtha.

Fíor 3.52: Tionscadal Athghiniúna Tuaithe Smart Bhaile Chill Orglan

3.2.3.5.4 Tionscadal Athghiniúna Smart Lár Bhaile Chill Orglan (2021)

Fuair Comhairle Contae Chiarraí, ag obair i gcompháirtíocht le Comhaontas Aireagail Chill Orglan, maoiniú trí Scéim Athnuachana Bailte agus Sráidbhailte na Roinne Forbartha Tuaithe agus Pobail chun plean a ullmhú d'athghiniúint lár bhaile Chill Orglan traidisiúnta. Bhí an chuideachta, KPMG Future Analytics, fostaithe chun an plean athghiniúna seo a fhorbairt i gcomhairle le pobal agus páirtithe leasmhara Chill Orglan. Tá an plean seo mar bhunús le sraith idirghabhálacha idirghaolmhara chun dul i ngleic leis na heasnaimh atá ann i mbaile Chill Orglan, go háirithe i lár an bhaile traidisiúnta. Tacaíonn an CPÁ seo le cuspóirí an phlean athghiniúna seo, a dhéantar ar bhealach atá comhoiriúnach le cuspóirí caomhnaithe dúlra do SAC Chuan Chaisleán na Mainge, lena n-áirítear An

Leamhain agus an choillearnach ghlárach ó dheas de charrchlós bóthair Annandale.

Féachann na hidirghabhálacha lena chinntiú go ndéantar deiseanna forbartha eacnamaíochta agus teicneolaíochta atá ag teacht chun cinn a bharrfheabhsú, ag tógáil ar áiseanna an bhaile, lena n-áirítear: a bhonn fostaíochta, an timpeallacht nádúrtha i lár Cheantar a Cruacha Dubha, a oidhreacht chultúrtha uathúil, a bhunáit ealaíon agus oideachais agus a shuíomh tarraingteach mar bhaile cnoic ar bhruach na Leamhna. Ba é an cur chuige le linn an phróisis seo a chinntiú gur choinníodh saoránacht ghníomhach, ionchuimsitheacht sóisialta agus cothromas sóisialta agus go dtugtar aghaidh ar riachtanais aitheanta.

Mar thoradh ar an obair go dtí seo tá plean tiomnaithe d'athghiniúint agus d'fhorbairt bhaile Chill Orglan, ar mhaithe le folláine agus caighdeán beatha a muintire. Féachann sé le smaointe nua agus tograí deartha cruaitheacha a ghiniúint d'fhonn athrú dearfach a dhéanamh ar chreatlach an bhaile agus ag an am céanna maireachtáil i lár an bhaile agus croíghilleagar bríomhar baile a spreagadh. Rachaidh an Chomhairle i dteagmháil leis na páirtithe leasmhara go léir d'fhonn fíis agus straitéis an phlean seo a bhaint amach.

Is í an bhuntuisicint lárnach nach bhfuil lár an bhaile thraidisiúnta coinnithe suas le forbairtí tráchtála nua-aimseartha díreach taobh amuigh de chroí traidisiúnta an bhaile, nó go deimhin le forbairt thionsclaíoch ar imeall an bhaile. Tá deis ann Croílár Bhaile Chill Orglan a athbheochan le hathúsáid réadmhaoine atá ann cheana féin. Chuirfí leis sin tríd an ríocht phoiblí atá as dáta a uasghrádú. Tá éifeacht “folaithe” éigin ag foirgnimh fholmha i lár an bhaile, rud a théann i bhfeidhm ar ghnólachtaí miondíola beaga a mbíonn deacrachtaí acu líon na ndaoine a mhealladh, fostóirí móra

dúchasacha agus Infheistíocht Dhíreach Choigríche (IDC) a bhíonn ag streachailt le tallann shoghluaiste a mhealladh agus a choinneáil, agus ar shaoránaigh ar fud an phobail mhóir ar mian leo a bheith ag maireachtáil agus ag sóisialú i lár an bhaile.

Ag tógáil ar láidreachtaí doshéanta an bhaile agus é ag iarraidh a laigí a mhaolú, aontaíodh fíis d'fhorbairt Chill Orglan leis an bpobal trí phróiseas an Phlean Shocheacnamaíoch. Tugann an fhíis seo fócas do Chill Orglan forásach bríomhar mar “Baile nach bhfuil a Sárú Ann; ionadaíocht agus ionchuimsitheacht do dhaoine de gach aois, dóchasach go misniúil dá thodhchaí, bíodh agus atá sé machnamhach dá bhfuil ann anois agus ag tabhairt ómóis don am atá thar .”

Tacaíonn an comhthéacs do na hidirghabhálacha a mholtar san iarratas seo leis an bhfíis seo de Chill Orglan mar *Bhaile nach bhfuil a Shárú Ann* agus tá siad deartha chun ceannaireacht a chur ar fáil maidir le dul i ngleic le heasnamh, infheistíocht a dhíghlasáil, agus muinín a chothú i Lár Bhaile Chill Orglan.

Faoi réir na measúnuithe comhshaoil uile is gá, tacaíonn an Plean seo leis na beartais agus na tionscadail atá i ndeontas an Chiste um Athghiniúint agus Forbairt Tuaithe do Chill Orglan, lena n-áirítear na trí phríomhthéama/idirghabháil.

- Athghiniúint Réadmhaoine
- Ríocht Phoiblí
- Saoráid Nádúrtha

3.2.3.5.3 Suíomhanna Deiseanna

Chomh maith leis na tionscadail a sainiúidh faoin RRDF, sainiúidh na suíomhanna deiseanna seo a leanas sa phlean seo. Tá forbairt na nithe seo fíorthábhachtach do bheocht agus d'athghiniúint lár an bhaile amach anseo. Bainfidh ranníocaíochtaí

forbartha laghdaithe le láithreáin a shaináithnítear mar 'Shuíomh Deiseanna' mar atá leagtha amach i Scéim Ranníocaíochtaí Forbartha Chomhairle Contae Chiarraí 2017.

1. Cois na hAbhann/An Bóthar Nua

Tá an ceantar seo suite idir An Bóthar Nua agus an abhainn. Titeann an suíomh go géar amach ón mbóthar i dtreo na habhann.

Aidhm: Chun forbairt inbhuanaithe a dhéanamh ar an láthair mhór ghlaspháirce cois abhann seo mar shráid-dreach uirbeach nua úsáide measctha a chuireann áiseanna nua turasóireachta ar fáil i ngar d'imeall na habhann agus do lár an bhaile agus forbairt iascaigh, gníomhaíochtaí uiscebhunaithe srl á héascú ag an am céanna.

Fíor 3.53: Suíomh Deiseanna Cois Abhann

Acmhainneacht Forbartha: Chun an acmhainneacht cois abhann, nár baineadh leas as riamh seo do Chill Orglan a thapú go hiomlán, ba cheart an láithreán seo a úsáid le haghaidh gníomhaíochtaí

cónaithe, tráchtála, miondíola agus a bhaineann le turasóirí. Tugann an athfhorbairt ar a suíomh seo deis athghiniúint a dhéanamh ar shuíomh mór cois uisce gar do chroílár an bhaile. Le méid, suíomh agus cumraíocht an tsuímh beifear in ann sráid-dreach nua a fhorbairt feadh na Sráide Nua. Bheadh an tsráid-dreach atá beartaithe comhaimseartha ó thaobh deartha de ach léireodh sé sráid-dreach traidisiúnta Éireannach ó thaobh scála agus maise de. Déanfar aon mholadh a dhéanamh ar ardchaighdeán lena gcomhtháthófar suíomh cois abhann agus lena mbeidh sé ag cur leis an bhfearann poiblí. D'éascódh taobh tosaigh na habhann úsáidí turasóireachta/tráchtála ar nós caifé/bialanna.

Ní cheadófar ach forbairt atá comhoiriúnach le huisce ar an gcuid íochtarach den suíomh seo. Beidh ar thograí a bheith comhoiriúnach leis na cuspóirí caomhnaithe dúlra do SAC Chuan Chaisleán na Mainge.

2. An Suíomh ag Sráid Langford

Tá an ceantar seo suite idir Sráid Langford agus Bóthar Annadale. Tá roinnt aonad tionsclaíoch folmha agus tréigthe ar an suíomh faoi láthair.

Aidhm: Chun an suíomh mór seo i lár an bhaile a fhorbairt go hinbhuanaithe

Fíor 3.54: Suíomh Deiseanna ag Sráid Langford

Acmhainneacht Forbartha: Tá sé de chumas ag an suíomh seo a bheith ina cheathrú shuntasach fóillíochta laistigh den bhaile. Tá deis ann an suíomh seo a athfhorbairt le húsáidí a bhaineann le turasóireacht dírithe ar spás cearnach/cathartha.

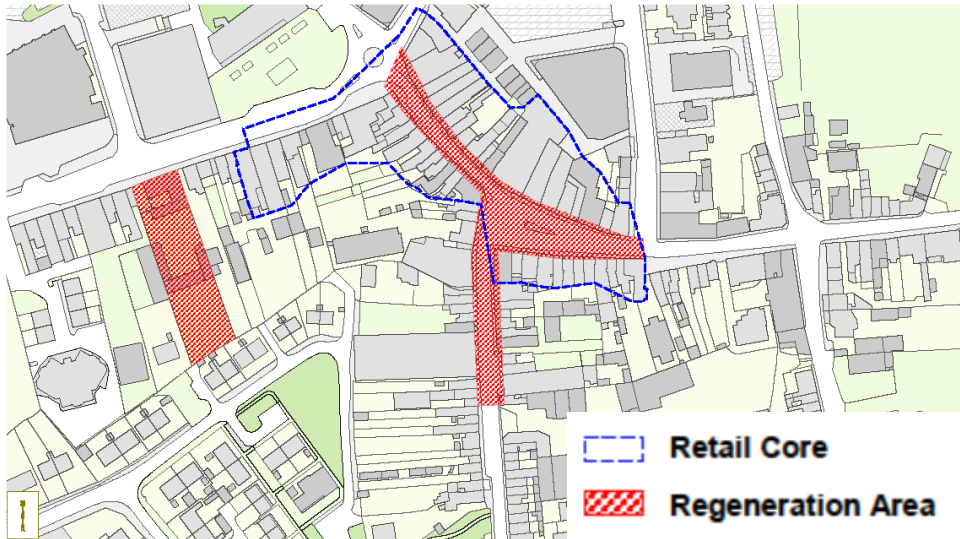
Cuspóirí Lár an Bhaile	
Cuspóir Uimh.	Is cuspóir de chuid na Comhairle é an méid seo a leanas a dhéanamh:
KENMD-KG-2 	Plean inbhuanaithe um Athnuachan Lár an Bhaile a éascú le páirtithe leasmhara agus grúpaí pobail ábhartha.

KENMD-KG-3	Tacú le Tionscadal Athghiniúna Smart Lár Bhaile Chill Orglan agus é a éascú mar atá leagtha amach faoin iarratas RRDF a fhéachann le dul i ngleic le feabhsú fisiciúil lár an bhaile trí bhearta deartha uirbeacha inbhuanaithe agus bainistíocht tráchta feabhsaithe sa bhaile.
KENMD-KG-4 	Pleanáil agus éascú inbhuanaithe a dhéanamh ar athghiniúint agus athnuachan leanúnach shráideanna Lár Bhaile Chill Orglan, spásanna ríochta poiblí, lena n-áirítear cearnóga, páirceanna, nóid, siúlbealaí agus glasbhealaí d'fhonn é a athbheochan mar shuíomh rathúil, bríomhar, tarraingteach le cónaí ann, le hoibriú ann, le foghlaim ann agus le cuairt a thabhairt air.

3.2.3.5.4 Bearta Breise maidir le hAthghiniúint Bailte

Molann an Plean *Tithíocht do Chách* cur chuige **Lár an Bhaile ar dTús** a chuireann athghiniúint lár an bhaile chun cinn mar mheicníocht chun níos mó daoine a spreagadh chun cónaí agus oibriú i gcroílár ár lonnaithe.

Mar sin aithníodh roinnt sráideanna i lár an bhaile mar limistéir athghiniúna agus tá réadmhaoín folmha iontu ar féidir iad a thabhairt ar ais in úsáid mar thithe nua/mar ghníomhaíocht tráchtála/shóisialta. Cuirfidh athchóiriú agus athúsáid na réadmhaoine seo feabhas suntasach ar shráid-dreach Chill Orglan mar aon le feabhsuithe ar aghaidheanna siopaí in aice láimhe. (Féach Caibidil 4 Bailte & Sráidbhailte an KCDP). Beidh laghdú ar ranníocaíochtaí forbartha i bhfeidhm ar na láithreáin seo de réir Scéim Ranníocaíochtaí Forbartha Chiarraí 2017.

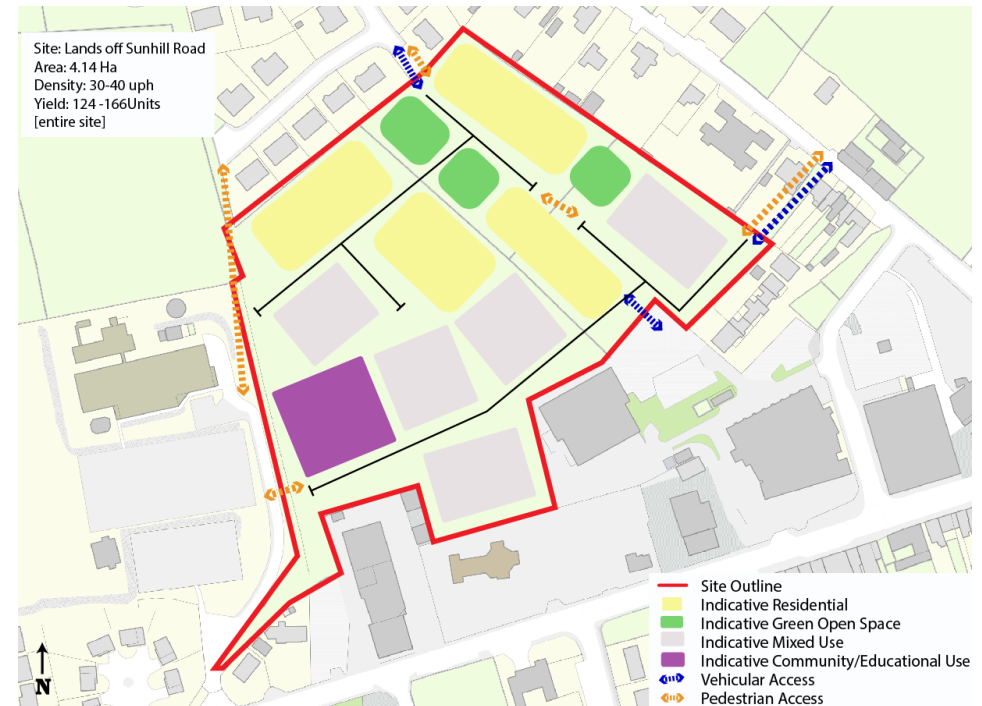

Fíor 3.56: Croí-Limistéar Miondíola/Athghiniúna

3.2.3.5.5 Tailte amach ó Bhóthar Chnoc na Gréine

Ullmhaíodh Treoir Deartha do láthair mhór úrnua neamhfhorbartha laistigh den bhaile. Tá an suíomh seo suite amach ó Bhóthar Chnoc na Gréine ar an Oirthear, Bóthar Uíbh Ráthach ar an taobh thiar agus taobh le heastát cónaithe atá ann cheana féin ar an Tuaisceart. Bheadh an suíomh oiriúnach d'fhorbairt chónaithe, d'úsáid fostaíochta nó do scéim úsáide measctha. Féachann an treoir deartha seo le creat forbartha a chur ar fáil d'fhorbairt inbhuanaithe, chéimnithe agus chomhtháite na dtailte cónaithe agus na dtailte criosaithe seo. Bunaítear leis na prionsabail leathana forbartha don réimse ina leagtar amach i dtéarmaí leathana dáileadh ginearálta na n-úsáidí talún, na gcóras cúrsaíochta agus na bpríomhphointí rochtana. Cuimsíonn an Treoir Deartha leagan amach táscach cónaithe ina gcuimsítear dlús éagsúla, le leibhéal níos airde dlúis sa chuid thuaidh den láithreán. Cuimsíonn sé

príomhbhealaí cúrsaíochta do ghluaiseacht feithicilí agus do choisithe araon. Áirítear leis freisin tréscaoilteacht mhéadaithe i limistéir chónaithe reatha agus úsáid chomhroinnte spás oscailte agus áiseanna áineasa eile. Coinnítear fáilta sceach agus crainn atá ann cheana agus cuirtear isteach sa leagan amach iad.

Fíor 3.55: Leagan amach maidir le Dearadh Táscach

Cuspóir maidir leis an Treoir Deartha	
Cuspóir Uimh.	Is cuspóir de chuid na Comhairle é an méid seo a leanas a dhéanamh:
KENMD-KG-1	Forbairt chuí a spreagadh agus a éascú ar an suíomh atá suite amach ó Bhóthar Chnoc na Gréine.

3.2.3.6 Pobail Inbhuanaithe

3.2.3.6.1 Áiseanna Pobail

Tá ionad seirbhíse nua-aimseartha, úrscothach i gCill Orglan, atá suite ag acomhal Chnoc na Gréine agus Bhóthar Uíbh Ráthaigh. Freastalaíonn an fhorbairt ar leabharlann an bhaile, oifig cheantair Chomhairle Contae Chiarraí, chomh maith leis an ionad eolais do thurasóirí. Is píosa luachmhar infreastruchtúir shóisialta é an spás poiblí ar a dtugtar Plás na Leabharlainne chun tosaigh an struchtúir seo a chruthaíonn braistint áite i gcroí lár an bhaile. Tugann tírdhrechtú, suíocháin agus coisíocht na cearnóige seo ionad sainiúil d'ardchaighdeán. Tá clós súgartha na bpáistí pobail suite ó thuaidh den tsaoráid seo, a bhfuil rochtain air trí Bhóthar Chnoc na Gréine. Baineann an baile tairbhe freisin as ionad pobail atá suite ar Bhóthar an Mhuilinn. Níl áiseanna ar nós pictiúrlann, cúirt bhabhlála, caife óige agus seirbhísí pobail ilghnéitheacha eile sa bhaile, áfach.

3.2.3.7 Oidhreach

3.2.3.7.1 Timpeallacht Thógtha & Oidhreach

Is gné thábhachtach agus intreach de tharraingteacht agus d'uathúlacht an bhaile í oidhreacht thógtha Chill Orglan, a bhaineann leas i roinnt cásanna as topagrafaíocht an bhaile ina fhoirm agus ina leagan amach. Tá sé tábhachtach go bhfuil aon bhreiseanna ar an timpeallacht thógtha ar ardchaighdeán ailtireachta ó thaobh deartha agus ábhair.

3.2.3.7.2 Struchtúir Faoi Chosaint

Tá roinnt foirgneamh i lár an bhaile ar díol spéise iad ó thaobh na staire agus na haitireachta de a chuireann go mór leis an tsráid-dreach agus ar gné thábhachtach den oidhreacht thógtha an cheantair iad. Tá roinnt de na foirgnimh seo san áireamh sa RPS sa KCDP agus taispeántar iad i bhFíor 3.57.

3.2.3.7.3 Limistéar Caomhantais Ailtireachta (ACA)

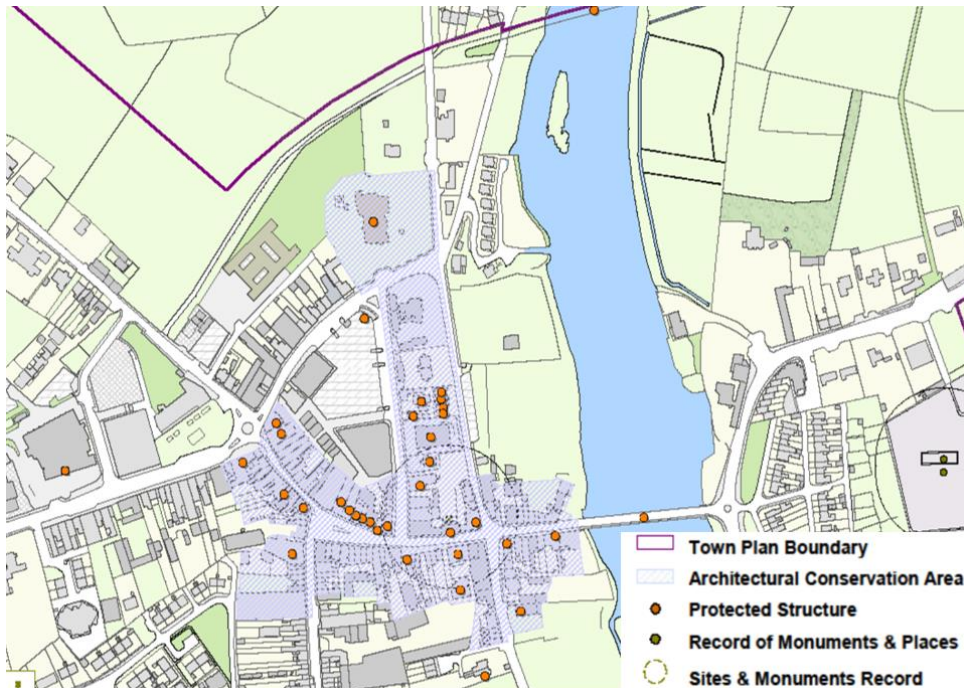
Ainmníodh croí-limistéar lárnach an bhaile mar ACA, mar a léirítear i bhFíor 3.57. Sainmhínítear aca mar áit, ceantar, grúpa struchtúr nó bailidhreach ag cur san áireamh línte agus airde foirgníochta atá ina ábhar spéise ar leith ó thaobh ailtireachta, staire, seandálaíochta, ealaíne, cultúir, eolaíochta, sóisialta nó teicniúil nó a chuireann le meas ar struchtúr faoi chosaint. Taispeánann gnéithe de shráid-dreach Chill Orglan síochán ailtireachta nach bhfuil ach tarraingteach ó thaobh amhairc de ach a chruthaíonn cuid intreach de charachtar uirbeach an bhaile. Tá sé mar chuspóir ag an bPlean seo carachtar ailtireachta an bhaile a chosaint.

Cuspóirí Limistéar Caomhantais Ailtireachta	
Cuspóir Uimh.	Is cuspóir de chuid na Comhairle é an méid seo a leanas a dhéanamh:
KENMD-KG-8	Plean Bainistíochta ACA a ullmhú chun carachtar an ACA atá ainmnithe a bhfuil tábhacht ar leith ag baint leo do charachtar ailtireachta, staire, cultúrtha nó sóisialta an bhaile a chosaint.
KENMD-KG-9	Idirchaidreamh a dhéanamh le príomhpháirtithe leasmhara chun bearta a shainiú chun feabhsuithe a bhaineann le carachtar speisialta an ACA a chur i bhfeidhm.
KENMD-KG-10	Oidhreacht ailtireachta an bhaile a chaomhnú agus forbairt atá deartha a spreagadh ar bhealach atá ag teacht le scála, carachtar agus patrún na fabraice tógtha agus na foirme uirbí atá ann cheana féin. Ní mór forbairtí nua a

Cuspóirí na Timpeallachta Tógtha	
Cuspóir Uimh.	Is cuspóir de chuid na Comhairle é an méid seo a leanas a dhéanamh:
KENMD-KG-5	A chinntiú go bhfuil dearadh áitribh nó athchóiriú áitribh reatha sa bhaile báuil le forbairt atá ann cheana féin sa chomharsanacht agus go bhfuil sé de chomhdhéanamh deartha a chuireann leis an sráid-dreach.
KENMD-KG-6	Caomhnú agus athchóiriú éadain siopaí traidisiúnta agus plátaí ainmneacha atá ann cheana a spreagadh agus iad déanta as ábhair chúí.
KENMD-KG-7	Na radhairc thábhachtacha ar fhoirgnimh shuntasacha, ar fhoirgnimh stairiúla agus ar radhairc ghaolmhara agus uathu a chosaint chun a chinntiú go gcosnaítear carachtar na n-áiteanna sin go mar is ceart.
	dhearadh ar chaighdeán ard ailtireachta agus ní mór aird a thabhairt ar ghnéithe agus ar ábhair deartha áitiúla.

3.2.3.7.4 Oidhreacht Seandálaíochta

Tá dhá shéadchomhartha taifeadta laistigh de theorainn an bhaile agus roinnt séadchomharthaí taobh leis, a chosnófar ó fhorbairt mhíchuí. Léirítear iad seo i bhFíor 3.57.

Fíor 3.57: Oidhreacht Thógtha (ACA san áireamh)

3.2.3.8 Fostaíocht agus Gníomhaíocht Eacnamaíoch

Tá ról lárnach ag Cill Orglan laistigh de gheilleagar an cheantair níos leithne, ní hamháin a chúlchríoch tuaithe ach ról lárnach i ngeilleagar an chontae. Mar aon le Trá Lí agus Cill Airne, tá sé mar chuid de Mhol & Triantán Eolais Chiarraí, a aithnítear san RSES mar rud a spreagann fás eacnamaíoch réigiúnach. Tá an baile laistigh d'achar comaitéireachta ó na príomh-lonnaíochtaí eile ar Leithinis Uíbh Ráthaigh agus feidhmíonn sé mar ionad fostaíochta do na ceantair sin atá scartha le hachar ó chonair forbartha Thrá Lí agus Chill Airne. Tá an ceantar comaitéara is fairsinge ó thaobh tíreolaíochta de ag Cill Orglan, i gcoibhneas le líon na bpost sa lonnaíocht agus is dóichí go bhfuil a chomaitéirí isteach scaipthe seachas go mbeidh siad comhchruinnithe in aon bhraisle suíomhanna, mar a tharlaíonn le nóid fostaíochta eile. Tacaíonn Cill Orglan le hearnálacha éagsúla, mar shampla: miondíol, seirbhísí, tionscal, déantúsaíocht agus turasóireacht ar scála beag. Is suíomh tarraingteach é do thionscail, mar a léirítear le príomhfhostóirí a bheith ann.

In 2016. bhí 2,038 post i gCill Orglan, ar cóimheas oibrithe cónaitheacha 2.2 é, dhá oiread ráta an mheáin réigiúnaigh (RSES 2018). Tá tuairim is 30% de na poist i gCill Orglan san earnáil 'Faisnéis agus Cumarsáid, Airgeadais' a léiríonn an tábhacht a bhaineann le FEXCO. Tá ról an-tábhachtach ag tionscail mhóra déantúsaíochta cógaisíochta idirnáisiúnta ar nós Astellas, Promed agus Temmler Businesses freisin. Is sampla é Cill Orglan den áit a bhfuil ról suntasach ag lonnaíocht níos lú maidir le poist a chur ar fáil don phobal máguaird atá ardoilte in earnáil nuálach. Ó thaobh aoise agus oideachais de, is ag Cill Orglan atá an lucht saothair is bríomhaire sa chontae.

Bhunaigh cuideachta idirnáisiúnta shuaitheanta na mbailte, FEXCO, braisle d'úsáidí gnó/fiontair atá sa cheantar cheana féin, rud a threoraíonn an bealach le haghaidh tuilleadh fostaíochta den sórt sin. Tá úsáidí gnó agus fiontraíochta éagsúil agus cuimsíonn siad raon gníomhaíochtaí ó úsáid oifige go cuideachtaí eolasbhunaithe agus cumarsáide. Freastalaíonn gréasán maith leathanbhanda, áiseanna maithe oifige agus gréasán inrochtana iompair ar na tionscail seo a mhealladh chun an bhaile. Tá agus leanfaidh an caighdeán ard timpeallachta sa bhaile ag tacú le bunú na bhfiontar sin.

Tá an Mol RDI suite ar imeall Chill Orglan ar Bhóthar Chill Airne. Tá an fhorbairt chomhoibríoch seo idir FEXCO, KCC agus MTU mar chuid de Líonra Mol Chiarraí, ina bhfuil roinnt moil fiontar seanbhunaithe agus ardchaighdeáin, lena n-áirítear meascán de mhoil fiontair phoiblí agus a cuid mhaoinítear go príobháideach.

Fíor 3.58: Saoráid RDI Chill Orglan

Ionas go ndéanfaidh an baile soláthar d'fhostaíocht agus d'fhás eacnamaíoch amach anseo tá sé ríthábhachtach go neartóidh agus go dtacóidh an Plean seo le háiseanna chun an raon éagsúil

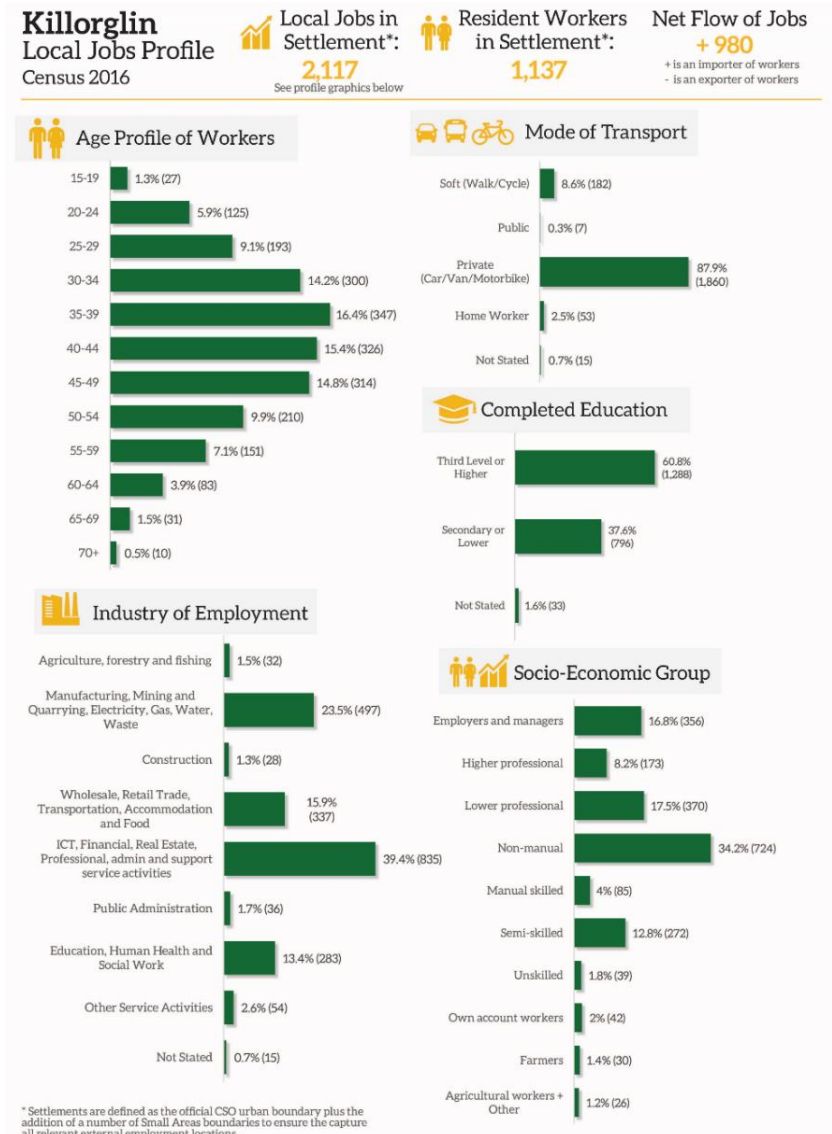
foinsí fostaíochta a choinneáil laistigh den bhaile idir mhiondíol, sheirbhísí, dhéantúsaíocht agus fiontar gnó chomh maith le hacmhainneacht turasóireachta a chuireann an baile agus an ceantar máguaird ar fáil a chur chun cinn agus leas a bhaint as. Cinnteoidh sé nach mbeidh ró-spleáchas ann ar aon earnáil ar leith agus cothóidh sé inmharthanacht fhadtéarmach an bhaile. Murab ionann agus bailte eile den mhéid céanna sa chontae, d'éirigh le Cill Orglan earnáil tionsclaíochta/déantúsaíochta a bhunú. Tá acmhainneacht bhreise ag an earnáil seo, agus is gá a chinntiú go leanfaidh an earnáil seo ar an iomlán ag fás agus ag mealladh fostóirí tionsclaíocha nua den chaighdeán céanna.

Tá dóthain tailte criosaithe soir ó thuaidh ón mbaile ag Cluain Carraige ar Bhóthar an N70 - Cill Orglan go Trá Lí le gur féidir na tionscail atá sa cheantar seo cheana a leathnú nó le gur féidir tionscail nua a fhorbairt. Spreagfar aon tionscail nua den chineál céanna tríd an bpróiseas pleanála chun an limistéar tionsclaíoch seo atá ann cheana a bhunú agus a fhorbairt in aice leis nuair is féidir agus "cnuasú" gnóthaí den chineál céanna a chruthú. Cinnteoidh sé seo inmharthanacht an bhaile mar cheannródaí maidir le fiontar tionsclaíoch ardoilte a mhealladh agus a chothabháil.

Cuspóirí Fostaíochta agus Gníomhaíochta Eacnamaíche	
Cuspóir Uimh.	Is cuspóir de chuid na Comhairle é an méid seo a leanas a dhéanamh:
KENMD-KG-11	Cill Orglan a chur chun cinn go gníomhach mar cheantar le tionscail agus fiontraíochta inbhuanaithe a chur ann.

KENMD-KG-12

An fhorbairt ar mhargadh feirmeora in áit chúí a éascú.

Fíor 3.59: Próifíl na bPost Áitiúil, Cill Orglan

3.2.2.9 Turasóireacht & Caitheamh Aimsire Amuigh Faoin Spéir

3.2.3.9.1 Turasóireacht i gCill Orglan

Tugann cóngarachacht Chill Orglan leis Na Cruacha Dubha, Loch Cárthaí, Cuan Chaisleán na Mainge agus trá Brataí Goirme ag Ros Beithe, in éineacht lena shuíomh ar an Mórchuard gnóthach de bhealach turasóireachta Chiarraí, acmhainn shuntasach chun a gheilleagar turasóireachta a fhás agus a mhéadú.

Feidhmíonn Cill Orglan mar "gheata" do cheantar turasóireachta Mhórchuard Chiarraí agus tá sé de chumas aige forbairt mar bhaile imeachta, ag freastal ar ghnéithe áirithe de riachtanais turasóireachta ar nós ionad léirmhíniúcháin, lóistín réamhthuais srl.

Go háirithe, tá sé de chumas ag Cill Orglan a mhargadh turasóireachta nideoige féin a fhorbairt, bunaithe ar ghníomhaíocht, laethanta saoire inbhuanaithe mara agus eachtraíochta, agus a bhranda éiceathurasóireachta féin a fhorbairt ar bhealach inbhuanaithe. Ina theannta sin, is baile tarraingteach stairiúil é an baile ina bhfuil féile cháiliúil Aonach an Phoic a reáchtáiltear go bliantúil agus tá rogha bí láidir ann le roinnt bialanna agus caiféanna cáiliúla. Cuireann gnéithe eile den bhaile, mar shampla a chóngaracht do dhá chúrsa gailf 18 bpoll, slatiascaireacht ar An Leamhain agus an radharc tíre iontach cósta agus sléibhe ar leac an dorais, roinnt sruthanna turasóireachta ar fáil. Tá an acmhainneacht ann tógáil ar na háiseanna agus an acmhainn atá ann cheana féin chun síneadh a chur le séasúr na turasóireachta.

3.2.3.9.2 Timpeallacht Nádúrtha & Conláiste Áineasa

Tá réimse leathan taitneamhachtaí áineasa i gCill Orglan. Tá an clós súgartha suite in aice le Plás na Leabharlainne a bhfuil rochtain air trí Bhóthar Chnoc na Gréine. Baineann an baile tairbhe as halla pobail atá suite ar Bhóthar an Mhuilinn. Tá Club Rámhaíochta Chill Orglan suite in aice leis an Iascach ar bhruach thoir na habhann agus tá ionad spóirt agus fóillíochta pobail suite ar Shráid Langford.

Tá páirceanna imeartha a bhaineann leis an gcoláiste pobail ar Shráid Langford agus tá an club sacair ag Fearann Tuairín laistigh d'achar siúil ó na forbairtí cónaithe atá sa bhaile cheana féin. Tá an pháirc CLG (Laune Rangers) suite ar Bhóthar Uíbh Ráthach, agus an dara páirc ag an gclub suite taobh amuigh de theorainn na lonnaithe ag An mBáinseach. Tá ionad gníomhaíochtaí allamuigh Cheapaigh na Lao suite laistigh de rochtain éasca ar an mbaile. I measc na ngníomhaíochtaí spóirt eile a fhreastalaíonn ar an mbaile tá Club Gailf Dooks agus Club Gailf Chill Orglan ar An Dromainn.

D'fhonn cónaitheoirí buana a chothú agus a mhealladh agus pobal inbhuanaithe a chruthú i mbaile Chill Orglan tá ardchaighdeán taitneamhachta áineasa laistigh d'achar siúil d'fhorbairtí cónaithe riachtanach.

Chuirfeadh spás oscailte gníomhach ar an láithreán úrnua, atá suite go straitéiseach idir forbairt chónaithe Langford Downs agus an t-ionad spóirt agus fóillíochta, le tionscnamh foriomlán de cheathrú fóillíochta don bhaile, chun go bhféadfaí na háiseanna spóirt atá ann cheana a leathnú. Chinnteodh an suíomh idéalach sin nach ndéanfaí dearmad ar an spás oscailte agus go n-úsáidfí go cuí é, rud a laghdódh é a bheith ina áit mhealltach d'iompar frithshóisialta. Le hainmniú na dtailte seo, cinnteofar cur chuige comhcheangailte idir an spás oscailte gníomhach, na taitneamhachtaí áineasa agus na háiseanna pobail laistigh de theorainneacha an bhaile.

Ar bhruach thiar na Leamhna, in aice le hacomhal an N70 leis an N72 tá dealbh go dtí an Rí Poc le limistéar spás oscailte le suíocháin ghaolmhara in aice leis an abhainn.

3.2.3.9.3 Páirc Bhaile Abhann

D'fheidhmigh An Leamhain agus an droichead a bhí mar bhealach trasna na habhann a bhain leis mar na pointí tábhachtacha as ar

fhorbair baile Chill Orglan. I rith shaolré an Phlean seo tá an acmhainneacht ann áis nádúrtha na habhann a úsáid a thuilleadh chun limistéar taitneamhachta nádúrtha tarraingteach a chur ar fáil agus chun nascacht idir an abhainn agus limistéir thógtha an bhaile a fheabhsú. Dá réir sin, tá sé mar pholasaí ag an bplean seo soláthar páirc bhaile inse coillearnach a éascú, mar shraith de limistéir ghlasa chomhcheangailte feadh bhruach na Leamhna.

Tá gnáthóg Choillearnach Fhliuch Ghlárach sa cheantar seo ar bhruach an iarthair, atá aitheanta freisin mar pháirc bhogaigh bheartaithe i dTionscadal Athghiniúna Tuaithe Smart Bhaile Chill Orglan. Tá an cineál gnáthóige seo neamhchoitianta go hidirnáisiúnta, tá luach ard éiceolaíoch ag baint leis agus tá sé mar chuid de SAC Chuan Chaisleán na Mainge. Beidh ar thograí laistigh den réimse seo tacaíocht a fháil ó mheasúnuithe comhshaoil agus a bheith comhoiriúnach leis na cuspóirí caomhnaithe don SAC.

Beidh gá le breithniú cúramach nuair a bheidh ábhair chrua agus bhog tírdhreachaithe á sainiú agus nuair a bheidh an suíomh beacht do shiúlbealaí á shainiú chun leasanna bithéagsúlachta a chosaint agus chun meas a léiriú ar oidhreachtaí shaibhir nádúrtha, chultúrtha agus thógtha an cheantair.

Tá sé beartaithe an dá bhruach a nascadh le chéile tríd an sráid-dreach atá ann cheana féin – G1, G2, R2 agus nasc coisithe leathnaithe a chur ar fáil.

3.2.3.9.4 Bealaí Siúil

Tá siúlóid lúibe ann cheana féin ag tosú in aice leis an mbunscoil ar Bhóthar Chnoc na Gréine a leanann líne an tseanbhothair iarainn ag trasnú na Leamhna thar 'The Metal Bridge'. Is féidir rochtain a fháil ar an tsiúlóid ó Chaisleán Conway in aice le Gairdíní an Chaisleáin agus ón N70 in aice le Cuimhneacháin de Nóglá.

Leanann sé bruach na Leamhna ó thuaidh sula dtéann sé isteach arís san N70 ag An mBáinseach le teacht ar ais go Cill Orglan feadh an N70. Tá moladh ann freisin an tsiúlóid/an rotharbhealach seo a leathnú a thuilleadh chuig Tigh na hAille. Tosaíonn siúlóid eile ag an gcarrchlós ar Bhóthar Annadale agus leanann sé bruach na Leamhna i dtreo ag dul ó dheas. Tá cothabháil agus uasghrádú ag teastáil ón gcosán seo agus tá an fhéidearthacht ann é a leathnú a thuilleadh, faoi réir measúnú comhshaoil.

Samhlaítear go mbeidh na páirceanna baile beartaithe nasctha trí roinnt siúlbealaí nádúrtha atá ann cheana agus atá nua feadh bhruach na Leamhna. Meastar go nascfadh na siúlbealaí seo le lár an bhaile tríd an tseanlíne iarnróid a chuimsiú, rud a chruthódh tréscailteacht níos mó idir an timpeallacht uirbeach agus nádúrtha. Ní bheidh ar gach siúlbealach taitneamhachta a bheith críochnaithe go dtí an caighdeán céanna, ionas go gcinnteofar go gcuirfidh an baile réimse eispéireas agus tairiscintí áineasa ar fáil. Ba cheart aird a thabhairt ar ainmniúcháin agus ar cheisteanna comhshaoil maidir le suíomh agus dearadh bealaigh a chinneadh.

Is taitneamhacht nádúrtha tearcúsáidte eile é Loch agus coillearnach Fhearann Tuairín atá suite tuairim is 1km siar ó dheas ó lár an bhaile. Tugann an loch an deis do ghníomhaíochtaí áineasa allamuigh, nár úsáideadh go dtí seo.

D'fhéadfadh an deis a bheith ann cosáin rothaíochta a chruthú i gcomhar leis na cosáin reatha agus nua feadh pháirc an bhaile atá beartaithe agus níos faide ó bhaile chun nasc inbhuanaithe a bhunú idir an abhainn agus an ché ag Baile Uí Chíosáin ó thuaidh den bhaile. Ní mór aon sholáthar a dhéantar feadh na mbealaí seo a dhéanamh ar bhealach báúil ionas go gcosnófar leasanna bithéagsúlachta.

Fíor 3.60: Radharc de An Leamhain

3.2.3.9.4 Láithreán Turasóireachta Dhrom an Bhaile (N72) (C5)

Tá an láithreán seo suite idir An Leamhain agus an N72. Chomh maith leis sin, tá an láithreán suite go straitéiseach gar do lár an bhaile agus do Dhroichead Chill Orglan. Seans go bhféadfaí an láithreán seo a úsáid chun freastal ar riachtanais seirbhíse neamhbhuana úsáideoirí feithiclí áineasa ar bhealach inbhuanaithe. Tá roinnt srianta forbartha ag baint leis an láithreán, lena n-áirítear:

- **Caomhnú an Dúlra** - Tá an láithreán seo taobh le láithreán Natura 2000 agus, dá réir sin, ceanglófar ar thograí forbartha comhoiriúnacht le cuspóirí caomhnaithe láithreán Natura 2000 a léiriú agus ba cheart Ráiteas Tionchair Natura (RTN) a chur ar fáil mar chuid d'aon togra forbartha. B'fhéidir go mbeadh gá le crios maolánach idir an láithreán Natura 2000 agus togra forbartha. Mar chuid den RTN, ba cheart breithniú a dhéanamh ar an bpoitéinseal a bhaineann le cur isteach

ar an bhfiadhúlra, satailt fásra íogair agus scaipeadh poitéinseal speiceas ionrach a d'fhéadfaí a thabhairt isteach ar an láithreán. Tá aird tarraingthe ar an bpointe go bhfuil clampa den Ghlíneach Bhorach le fáil sa láithreán cheana féin agus ba cheart go n-áireofaí i dtograí forbartha le haghaidh na dtailte seo tograí le haghaidh baint oiriúnach agus rialú fadtéarmach an speicis seo.

- **Bainistíocht Riosca i gcás Tuilte** - Tá cuid den láithreán seo lonnaithe ar thuilemhá stairiúil na Leamhna. Ceanglófar ar thograí forbartha dearaí agus cleachtas inbhuanaithe bainistíochta riosca i gcás tuilte a chur san áireamh mar atá molta i bhfoilseacháin DoEHLG (2009) dar teidil 'An Córas Pleanála agus Bainistíocht Riosca i gcás Tuilte – Treoirínte d'Údaráis Phleanála agus Aguisíní Teicniúla'. Mar chuid de seo, níor cheart do thograí an acmhainn stórála tuilte fhoriomlán sa cheantar a laghdú agus ba cheart córais draenála uirbí inbhuanaithe (SUDS) a chur san áireamh.
- **Cáilíocht an Uisce** - Ba cheart go n-áireofaí i dtograí forbartha tograí mionsonraithe chun déileáil le rith chun srutha uisce dromchla ón láithreán d'fhonn a chinntiú nach mbíonn tionchar díobhálach ag a leithéid ar cháilíocht uisce na Leamhna. Mar chuid den obair seo, ba cheart scagairí hidreacarbóin agus gaistí dríodair a shuiteáil, más cuí.

Cuspóirí Turasóireachta & Áineasa Amuigh faoin Aer		
Uimh. Chuspóra	an	Is cuspóir de chuid na Comhairle é:
KENMD-KG-13		Cill Orglan a chur chun cinn mar cheann scríbe do thurasóirí i rith na bliana ar fad.

KENMD-KG-14	Cill Orglan a chur chun cinn mar ionad seirbhíse do chuirteoirí & do thurasóirí chuig Leithinis Uíbh Ráthaigh/Mórchuid Chiarraí.
KENMD-KG-15	Síneadh agus éagsúlú inbhuanaithe saoráidí do thurasóirí ar fud an bhaile a éascú, lena n-áirítear comharthaíocht níos fearr más cuí.
KENMD-KG-16	Feabhsú inbhuanaithe saoráidí áineasa atá ar fáil cheana féin a spreagadh mar aon le forbairt saoráidí áineasa nua ag suíomhanna oiriúnacha a bheadh ag díriú ar láidreachtaí ar leith Chill Orglan & agus an timpeallacht máguaird, e.g. gníomhaíochtaí uisce, seoltóireacht, canúail, slatiascaireacht farraige/iascaireacht etc. & agus mar bhonn do ghníomhaíochtaí siúil/rothaíochta agus gníomhaíochtaí cosúla eile.
KENMD-KG-17 	Forbairt inbhuanaithe Ghlasbhealach Chiarraí Theas a éascú agus tacú lena leithéid feadh na Rinne Airde/Chathair Saidhbhín - líne iarnróid Ghleann Beithe mar ghlásbhealach áineasa.
KENMD-KG-18	Forbairt óstáin sa bhaile, ag suíomh oiriúnach, a éascú.
KENMD-KG-19 	Tacú le forbairt inbhuanaithe gormbhealaigh ar An Leamhain, faoi réir a leithéid a chuimsiú i Straitéis Náisiúnta agus faoi réir measúnuithe comhshaoil.
KENMD-KG-20	Cill Orglan a chur chun cinn mar bhealach isteach chuig Na Cruacha Dubha.

KENMD-KG-21	Tacú le tuilleadh infheistíochta i bhforbairt iascach inbhuanaithe amach anseo, agus a leithéid d'infheistíocht a éascú, más cuí i gceantar Chill Orglan.
KENMD-KG-22	Díriú ar na saoráidí áineasa, sóisialta agus cultúrtha atá riachtanach chun freastal ar riachtanais an bhaile a sholáthar agus na saoráidí áineasa, sóisialta & cultúrtha atá ar fáil cheana féin a chosaint ar mhaithe le leas an phobail.
KENMD-KG-23 	Líonra inbhuanaithe de limistéir ghlása/páirceanna idirnasctha a bhunú mar aon le rotharbhealaí/siúlbealaí idirnasctha sa bhaile ag suíomhanna oiriúnacha.
KENMD-KG-24 	Forbairt inbhuanaithe bhruacha na Leamhna a éascú chun roinnt páirceanna líneacha a chruthú trí úsáid a bhaint as tírdhreachú bog oiriúnach, ábhair nádúrtha, soilsiú íogair agus troscán agus pointí eolais fad is atá leasanna bithéagsúlachta á gcosaint, faoi réir measúnuithe comhshaoil.
KENMD-KG-25 	A chinntiú go gcaitear go híogair leis An Leamhain, Loch Fhearann Tuairín agus na siúlbealaí coillearnaí gaolmhara mar áiseanna luachmhara don bhaile agus cur chuige comhtháite a sholáthar idir an timpeallacht nádúrtha agus thógtha.

3.2.3.10 Bainistíocht Uisce agus Fuíolluisce

Tá Scéim Soláthair Uisce bhaile Chill Orglan agus séarach bréan poiblí ag freastal ar bhaile Chill Orglan. Tá acmhainn deartha de

5000 PE ag an ionad cóireála camrais i mBaile Uí Chíosáin. Is leor acmhainn an chórais faoi láthair agus níl aon tograí forbartha maidir le huasghrádú an chórais seo thar shaolré an Phlean seo. Ní bhreithneofar forbairt lárchórais chóireála aonair, chun freastal ar fhorbairtí aonair, sa bhaile.

3.2.3.11 Bainistíocht Riosca i gcás Tuilte

Beidh doirteadh uisce dromchla ó fhorbairtí nua deartha de réir phrionsabail an doirte maolaithe agus rialaithe (trí SuDS a chur i bhfeidhm), agus/nó aon doiciméad beartais uisce stoirme a d'fhéadfadh an Chomhairle a fhorbairt agus de réir KCDP. Mar chuid den obair seo, más féidir, bainfear úsáid as réitigh nádúrbhunaithe.

Níl aon talamh criosaithe a bhfuil riosca i gcás tuilte luaithe leis. Tá tuilleadh sonraí le fáil sa SFRA a bhaineann leis an bPlean seo agus i Rannóg 2.9.2 Bainistíocht Talamhúsáide & Riosca i gcás Tuilte.

Cuspóirí Bainistíochta Riosca i gcás Tuilte	
Uimh. an Chuspóra	Is cuspóir de chuid na Comhairle é:
<p>KENMD-KG-26</p> 	<p>A chinntiú nach gceadófar, de ghnáth, forbairtí móra nó forbairtí atá íogair do thuilte, laistigh de thuilemhá na Leamhna agus Loch Fhearann Tuairín. Beidh measúnú tionchair tuilte i dteannta le haon iarratas ar fhorbairtí atá gar don abhainn/loch ina mbeidh cur síos déanta ar aon bheart maolaithe tuilte atá beartaithe.</p>

3.2.3.12 Nascacht

Tá Cill Orglan suite ag acomhal an N70 - bealach Mhórchuaird Chiarraí agus an N72 - Bóthar Chill Airne go Cill Orglan, ar Bóithre Náisiúnta den Dara Grád iad. Ciallaíonn crosbhealach an dá bhealaí, ag an taobh thoir de Dhroichead na Leamhna, an t-aon bhealach trasna na habhann, go dtaistealaíonn an trácht ar fad a théann isteach sa bhaile, ón taobh thoir, thar an droichead. Faoi láthair, is féidir taisteal tríd an mbaile ar dhá bhealach: is é an bealach is díri, taisteal siar feadh Shráid an Droichid Íochtarach, na Príomhshráide agus Shráid an Droichid Uachtarach nó taisteal ó thuaidh feadh an Bhóthair Nua agus siar feadh Bhóthar an Mhuilinn chomh fada le Bóthar Uíbh Ráthaigh. Is é seo an príomhbhealach atá in úsáid ag feithiclí earraí troma freisin. Bíonn brú tráchta le tabhairt faoi deara mar gheall ar na leibhéil tráchta a bhíonn ag taisteal tríd an mbaile, i rith shéasúr an tsamhraidh go háirithe. Is cuspóir de chuid KCDP [KCDP 14-25] é forbairt Seach-chonaire mórthimpeall an bhaile a éascú, dá réir sin, tá breithniú á dhéanamh ar bhóthar faoisimh laistigh thiar beartaithe agus tá scrúdú á dhéanamh ar roghanna bealaí faoi láthair. Léirítear i bhFíor 3.62 an ceantar a bhféadfaí srianta forbartha a chur i bhfeidhm ann ar feitheamh an phróisis roghnúcháin bealaí a chríochnú.

Tá Cill Orglan nasctha trí chóras iompair phoiblí (bus) le Trá Lí agus Cill Airne. Tá Bus Éireann i mbun seirbhíse bus a sholáthar ar bhealach Mhórchuaird Chiarraí i mí Iúil agus Lúnasa, seirbhís a stopann i gCill Orglan.

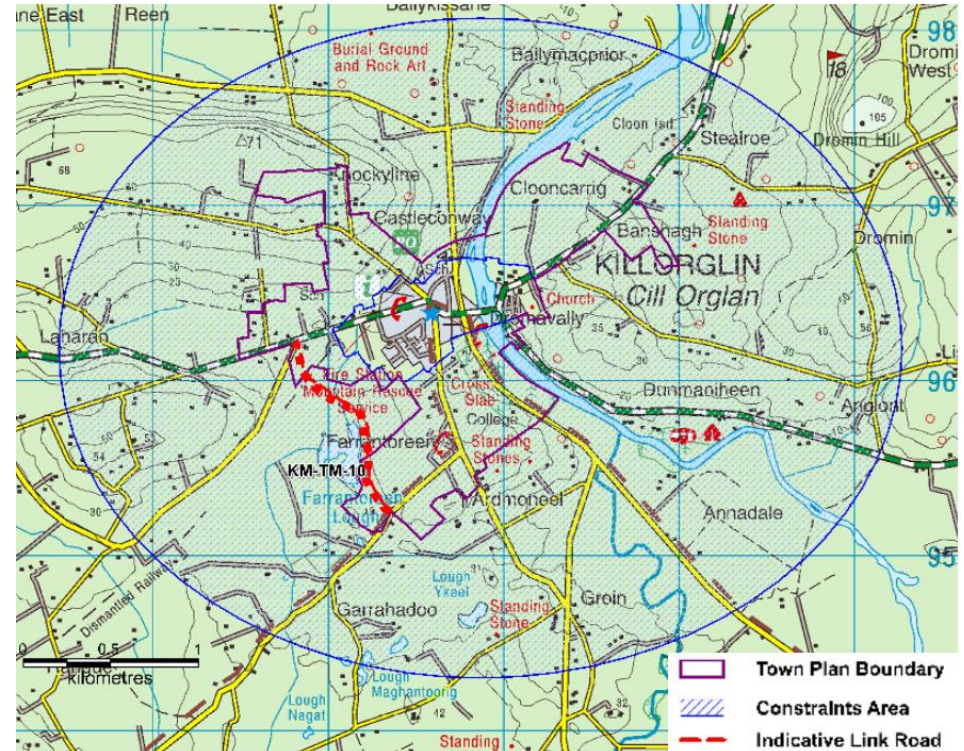
3.2.3.12.1 Páirceáil

Seachas páirceáil sráide, tá an príomh-charrchlós dromchla suite ag Faiche an Aonaigh. Tá trí limistéar páirceála níos lú le fáil ag an taobh thoir de An Bóthar Nua, taobh thiar den seanmhuileann ar Bhóthar Annadale agus tá carrchlós le fáil ag bun Bhóthar Chnoc na Gréine gar don bhunscoil. Tá carrchlós faoi thalamh suite ag na hOifigí Cathartha/Leabharlann/coimpléasc Aldi ar Bhóthar Uíbh

Ráthaigh. Chomh maith leis sin, tá roinnt carrchlós príobháideach le fáil in aice le gnóthaí éagsúla. Tá cead faighte ag Comhairle Contae Chiarraí chun carrchlós Bhóthar Annadale a fhorbairt ó dheas. Tá sé beartaithe sé spás páirceála do chóistí a chur ar fáil mar chuid den fhorbairt seo freisin, sa bhreis ar limistéar áineasa agus táblaí picnice.

3.2.3.12.2 Gluaiseacht Coisithe agus Rothaithe

Tá gréasán tréscailte de shráideanna agus lánaí ar fáil mar chuid de struchtúr uirbeach limistéar chroílár an bhaile, lena n-áirítear Páirc Uíbh Ráthaigh. Níl an tréscailteacht seo le tabhairt faoi deara sna heastáit a tógadh le déanaí ag an taobh ó dheas agus siar ó thuaidh de lár an bhaile, áfach, rud a chiallaíonn nach bhfuil an gréasán siúil lasmuigh de lár an bhaile oiriúnach. Ciallaíonn forbairt láithreán inlfonta/athfhorbraíochta i lár an bhaile go bhfuil deis ann tréscailteacht idir an gréasán sráideanna atá ann faoi láthair a fheabhsú.

Fíor 3.62: Sriantha ar an (Nasc) mBóthar Faoisimh Laistigh & Seach-chonair

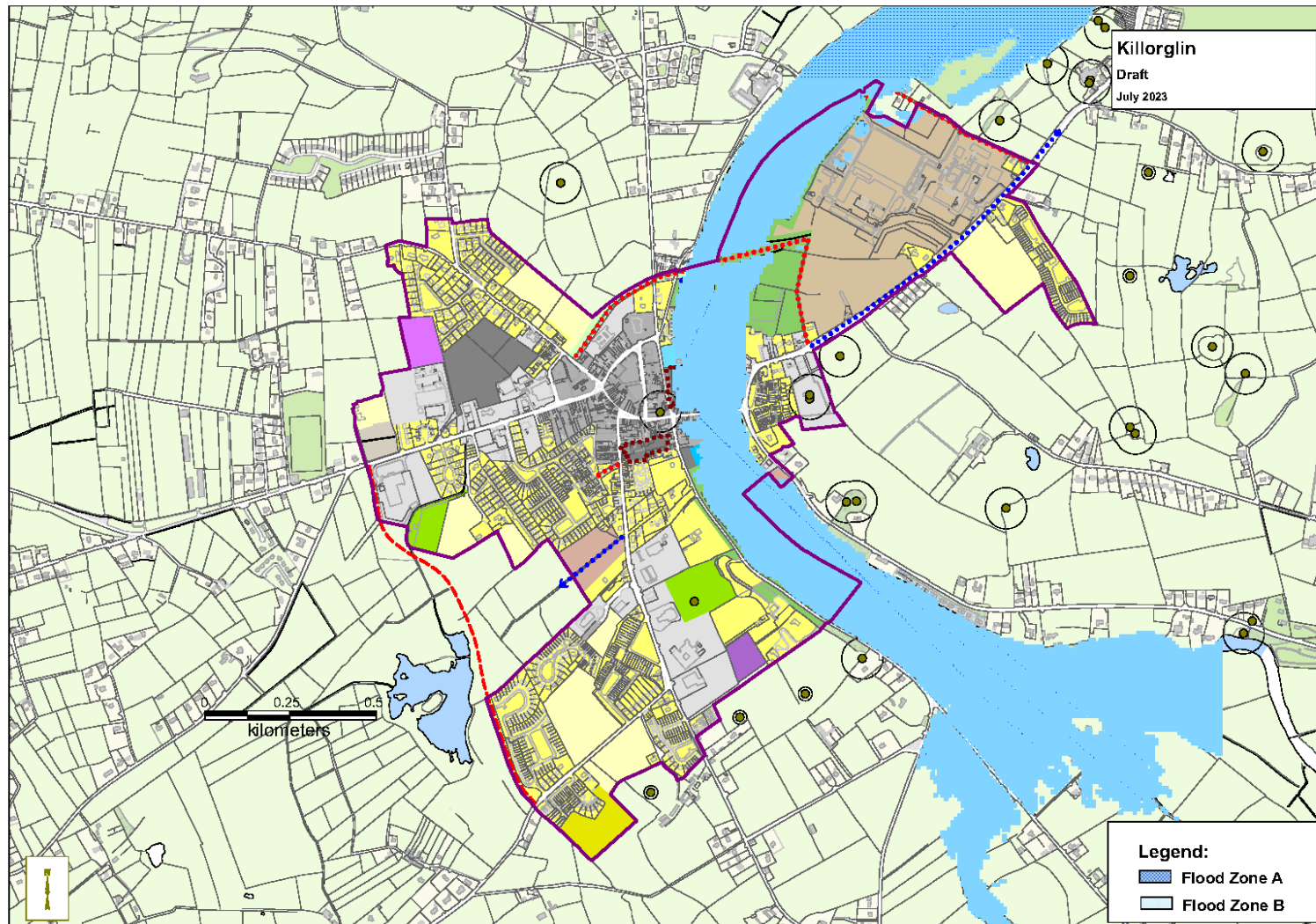
Cuspóirí lompair agus Gluaiseachta	
Uimh. an Chuspóra	Is cuspóir de chuid na Comhairle é:

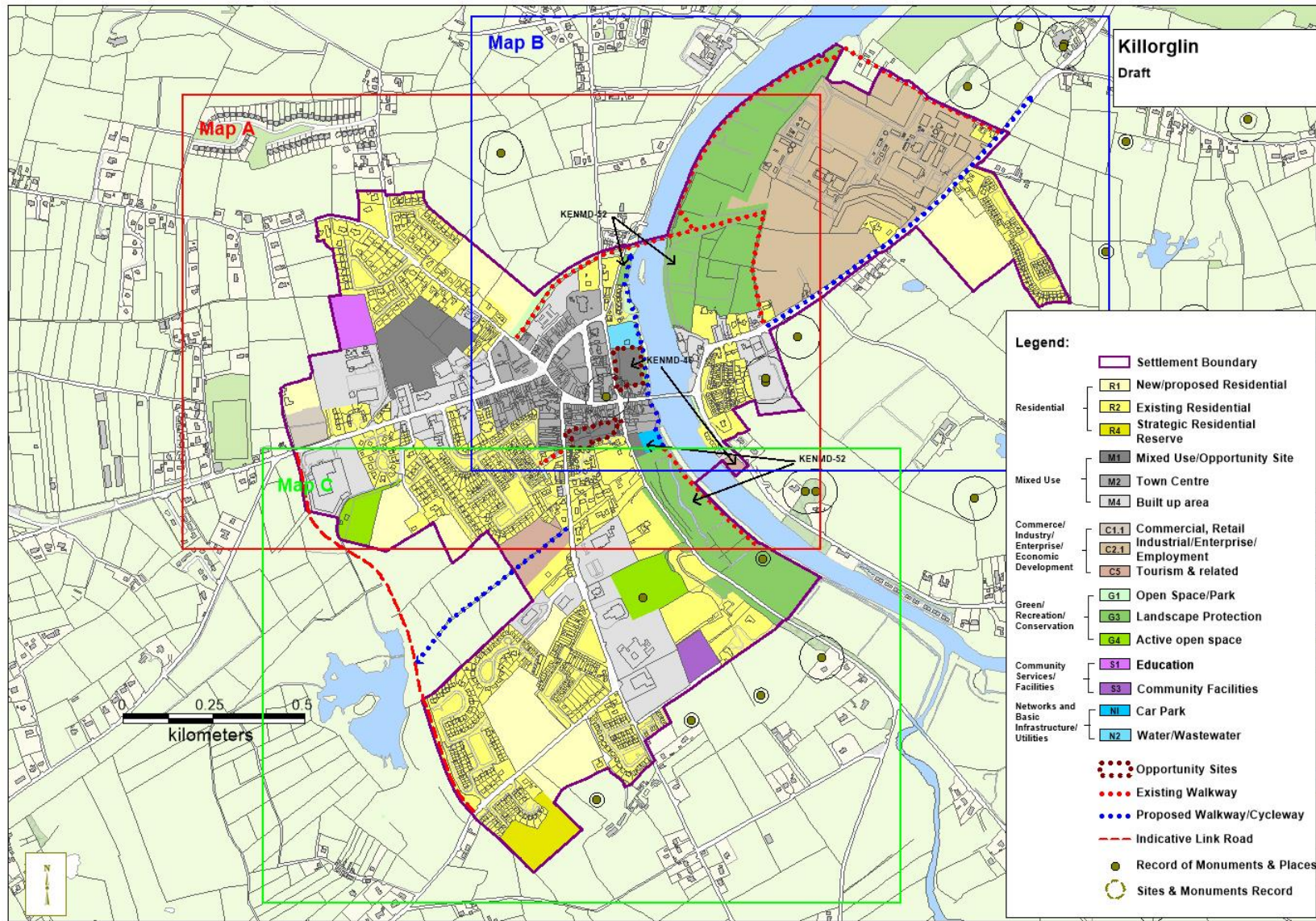
Fíor 3.61: Amharc ó Shiúlbhealach Taitneamhachta na Leamhna

KENMD-KG-27	Forbairt inbhuanaithe sheach-chonair agus (nasc) bóthar faoisimh laistigh Chill Orglan a éascú, faoi réir measúnuithe comhshaoil.
KENMD-KG-28	Staidéar bainistíochta tráchta a dhéanamh do Chill Orglan chun eolas a bhailiú faoi na réitigh bhainistíochta tráchta is fearr lena n-áirítear an poitéinseal a bhaineann le bóthar faoisimh agus seach-chonair a fhorbairt i gcomhthéacs fhorbairt an bhaile amach anseo.
KENMD-KG-29	Tailte a choimeád do thógáil (fadtéarmach) (nasc) bhóthar faoisimh laistigh amach anseo, mar atá léirithe ar an léarscáil chriosaithe agus cosc a chur ar aon fhorbairt feadh an bhealaigh bheartaithe a dhéanfadh dochar don obair thógála.
KENMD-KG-30 	Pointí rochtana a chosaint ar mhaithe le forbairt ordúil inlíonta / talaimh chúil a éascú.
KENMD-KG-31 	Tacú le timpeallacht atá níos oiriúnaí do choisithe/rothaithe trí bhearta moillithe tráchta a chur ar fáil agus tríd an mbonneagar do choisithe agus do rothaithe a fheabhsú.
KENMD-KG-32 	Tacú le forbairt inbhuanaithe Glasbhealaí in agus mórthimpeall ar Chill Orglan, más cuí.

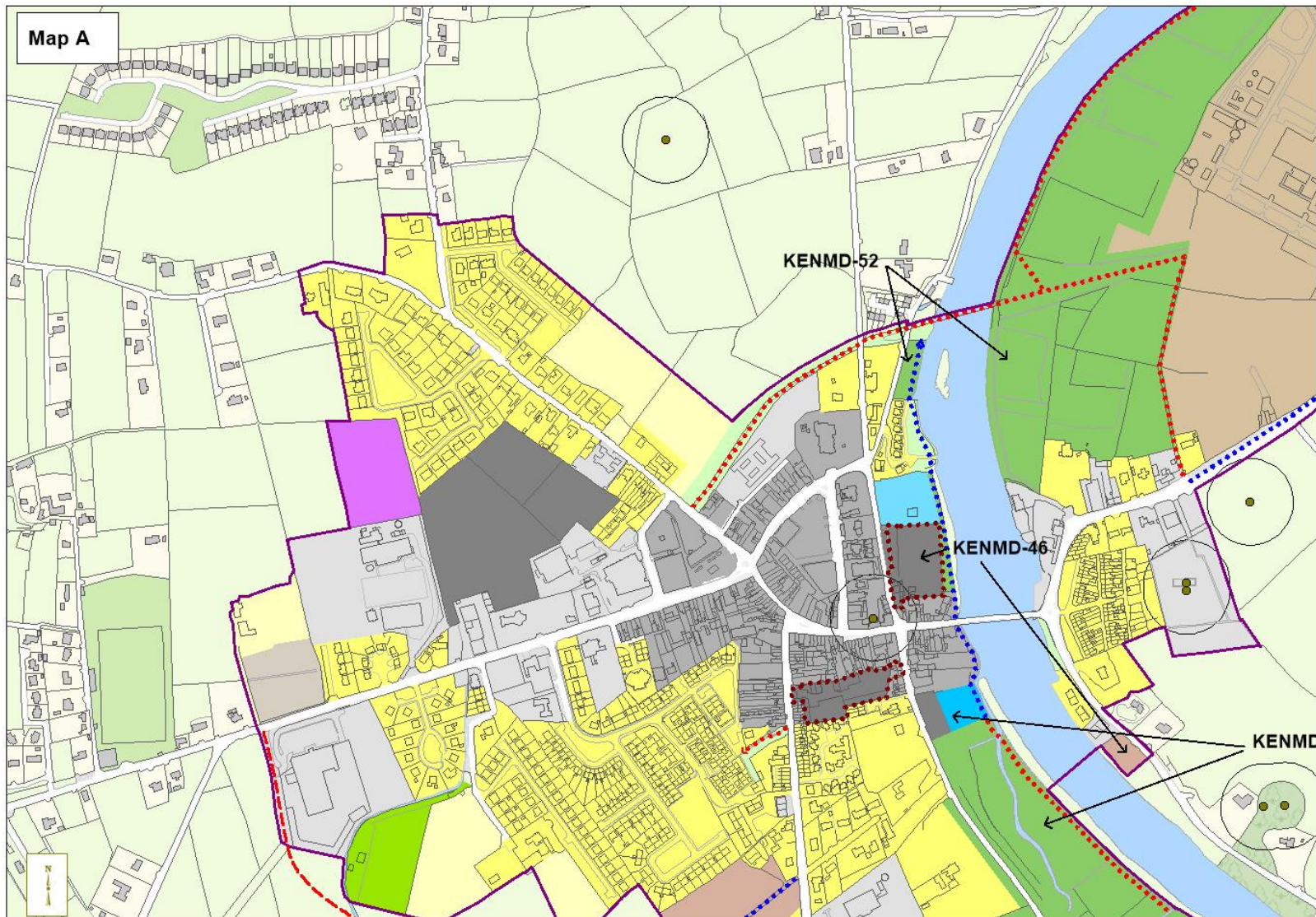
KENMD-KG-33	Tacú le forbairt inbhuanaithe spásanna páirceála do bhusanna turasóireachta sa bhaile, ag suíomhanna oiriúnacha.
KENMD-KG-34	Síneadh a chur le carrchlós Bhóthar Annadale.
KENMD-KG-35 	Forbairt inbhuanaithe rotharbhealach/siúlbealach ar an N72 chomh fada leis an Mol RDI a éascú.
KENMD-KG-36 	Soláthar inbhuanaithe cosán idir Cnoc na Gréine agus Gleann Knocklyne a éascú.

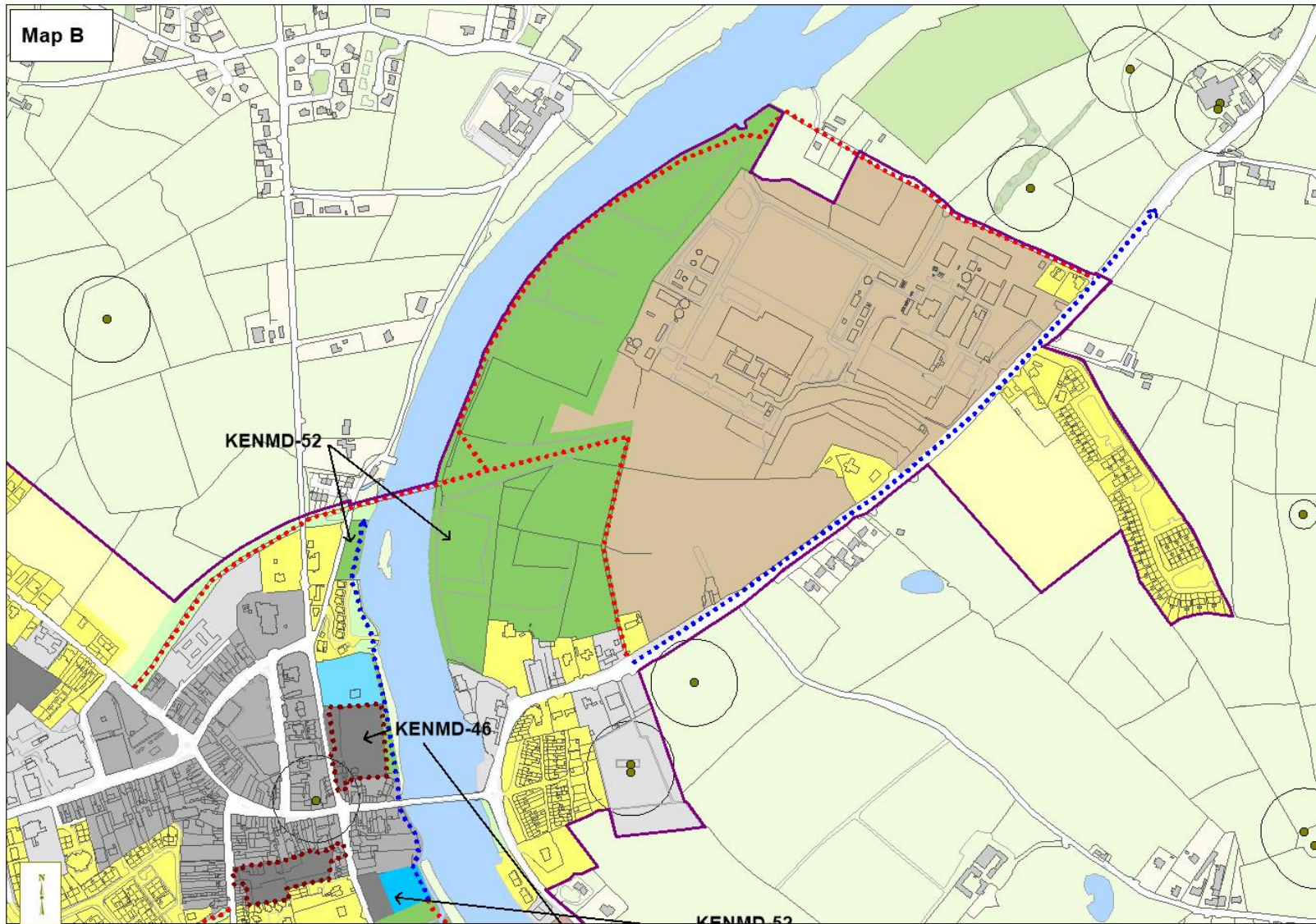
Fíor 3.63: Criosanna Riosca i gcás Tuilte laistigh de Chill Orglan

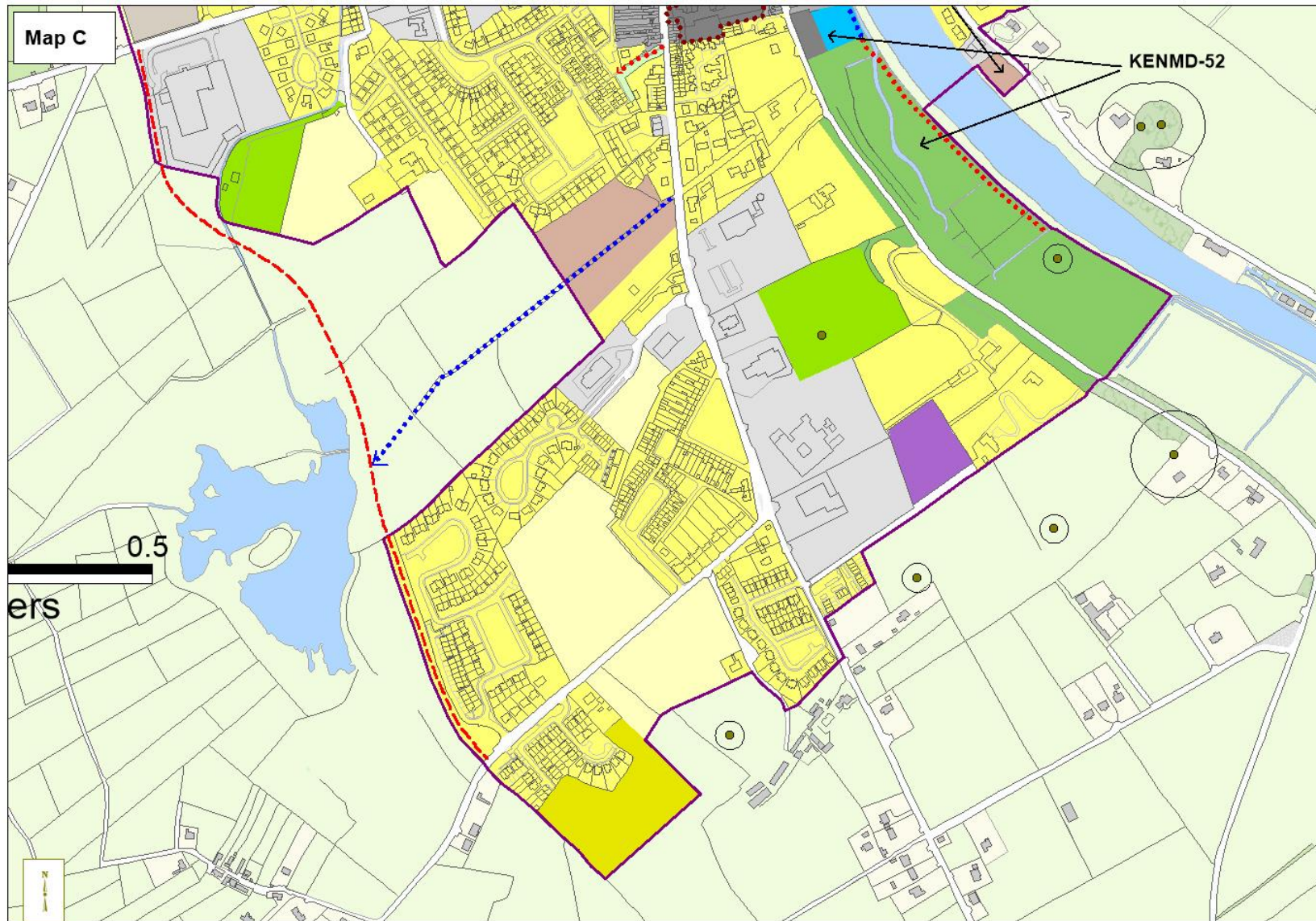
Fíor 3.64: Léarscáil Chriosaithe Talamhúsáide Chill Orglan

Fíor 3.65: Léarscáil Chriosaithe Talamhúsáide Chill Orglan A

Fíor 3.66: Léarscáil Chriosaithe Talmhúsáide Chill Orglan B

Fíor 3.67: Léarscáil Chriosaithe Talmhúsáide Chill Orglan C

3.3 Bailte Ceantair: An tSnaidhm & An Coireán

3.3.1 An tSnaidhm

3.3.1.1 Comhthéacs

Tá baile gleoite na Snadhma suite ar an N70 ar Leithinis Uíbh Ráthaigh, bealaí turasóireachta Mhórchuard Chiarraí agus WAW. Tá An tSnaidhm suite thart ar 25km siar ó Neidín agus 30km soir ó An Coireán. Nascann an R568 san oirthuaisceart an baile le Céim an Daimh agus an N71 le Cill Airne atá suite 45km uaidh. Buntáiste amháin a bhaineann le An tSnaidhm go bhfuil pobal ann mar aon le hionad lárnach saoráidí agus áiseanna. Tá amharc-aithne an bhaile sainithe go maith agus is é cuspóir an bhaile maidir le forbairt amach anseo, an carachtar seo a urramú.

Sníonn Abhainn na Snadhma tríd an mbaile agus glactar leis mar chuid de SAC ainmnithe an Ribhéir. Tá an baile suite in áit mhealltach, i measc na sléibhte, agus tá sé de nós ag go leor daoine a bhíonn i mbun siúlóidí fad-achair Shlí Uíbh Ráthaigh tamall a chaitheamh sa bhaile seo.

Ciallaíonn suíomh agus sráid-dreach an bhaile seo gur ceann scríbe do thurasóirí idirnáisiúnta atá ann agus baile a thaitníonn le go leor daoine a bhíonn ag taisteal mórthimpeall ar Mhórchuard Chiarraí agus feadh Bhealach an Atlantaigh Fhiáin.

3.3.1.2 Fís agus Straitéis

Is í an fhís fhadtéarmach atá ann do An tSnaidhm an baile a fhorbairt, ar bhealach inbhuanaithe, mar áit ar féidir maireachtáil inti, oibriú inti agus cuairt a thabhairt uirthi. Cuirtear san áireamh go bhfuil oidhreacht thógtha láidir sa bhaile agus go bhfuil sé ag feidhmiú mar cheann scríbe turasóireachta laistigh de Chiarraí Theas. Ó tharla go bhfuil pobal ina gcónaí sa bhaile cheana féin agus go bhfuil seirbhísí agus bonneagar oiriúnach ar fáil, samhlaítear

go mbeifear in ann freastal ar fhorbairt chónaithe nua in An tSnaidhm laistigh de theorainn na forbartha. Cuirfidh sé sin ar fad mar aon le hinfheistíocht i bhfeabhsuithe ar an ríocht phoiblí, limistéir áineasa agus thaitneamhachta, le hómós áite agus aitheantas an bhaile.

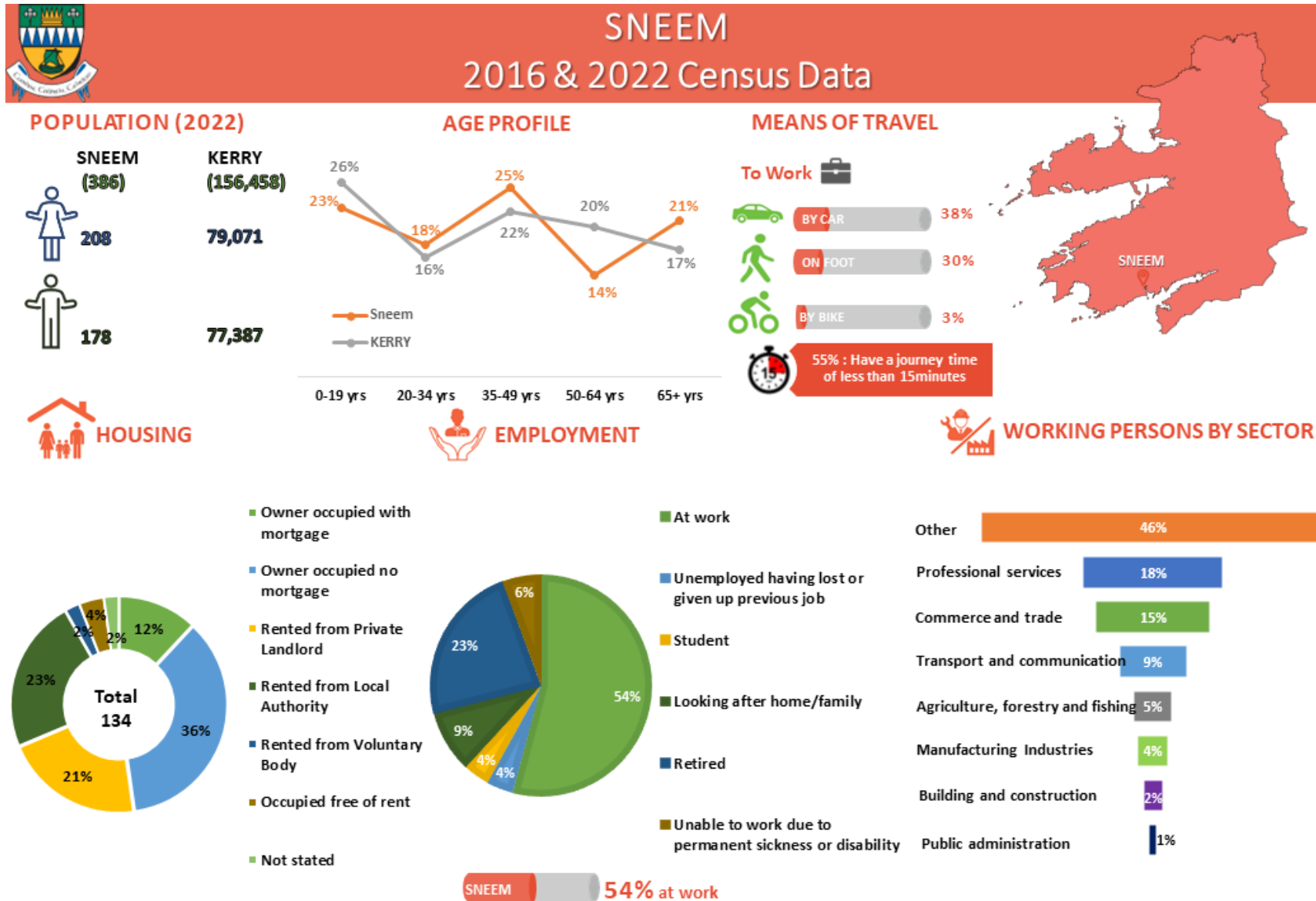
Tá roinnt srianta fisiciúla ann, agus is léir go bhfuil tionchar acu ar threo fhorbairt an bhaile lena n-áirítear Abha na Snadhma agus rioscaí i gcás tuilte atá ann cheana féin. Chomh maith leis sin, chabhraigh na gnéithe nádúrtha le rath an bhaile.

3.3.1.3 Breithniúcháin agus Tograí Pleanála

Beidh an phríomhbhéim á leagan ar fhorbairt a dhéanamh in An tSnaidhm ar mhaithe leis an gceantar tuaithe mórthimpeall. Éascaíonn an Plean seo méadú ar dhaonra an bhaile atá oiriúnach dá stádas mar Bhaile Ceantair. Tá comhdhlúthú na lonnaithe, coimeád agus feabhsú na seirbhísí & saoráidí áitiúla chun freastal ar an mbaile agus ar an gceantar tuaithe mórthimpeall á spreagadh. Soláthraíonn foirgnimh agus láithreáin neamhúsáidte sa bhaile deiseanna d'fhorbairt oiriúnach a chabhródh leis an sráid-dreach a fheabhsú tuilleadh. Cuirtear tábhacht an mhargaidh turasóireachta don bhaile san áireamh ach glactar leis, áfach, go bhfuil sé riachtanach tuilleadh forbairt a dhéanamh ar cháilíocht agus ar raon an táirge turasóireachta chun tacú le geilleagar fadtéarmach an bhaile agus an réigiúin trí chéile. Ní mór oidhreacht nádúrtha agus thógtha na Snadhma agus an cheantair máguaird a chosaint.

Fíor 3.68: Radharc ar Lár na Snadhma

Fíor 3.69: CB na Snadhma – Príomhstaitisticí (Daonáireamh 2016 & 2022)**3.3.1.4 Daonra agus Forbairt Talamhúsáide Inbhuanaithe**

Mhéadaigh daonra na Snadhma 12% idir 2011 agus 2016, sin méadú ó 258 go dtí 288. I nDaonáireamh 2022 taifeadadh daonra de 386 sa bhaile. Tá an fás daonra a taifeadadh in 2016 ag teacht leis an daonra a taifeadadh don bhliain 2002 (285). Sna blianta idir an dá linn, laghdaigh an daonra beagnach 10%, ó 285 go dtí 258, sa tréimhse idir 2002 agus 2011.

Is léir ó fhigiúirí CSO gur neamhnáisiúnaigh iad 30% den daonra i gcomparáid leis an bhFíor náisiúnta - 11.6%, agus leis an bhFíor i gCiarraí - 10.7%. Tá fianaise le fáil i bhfigiúirí Logeolaire don tréimhse 2012-2022 ar fhás beag ar an stoc tithíochta - 9 n-aonad. Cuireadh tús an athuair le roinnt gníomhaíochtaí a bhaineann le cead a lorg d'fhorbairt chónaithe laistigh den bhaile.

Bliain an Daonáirimh	2006	2011	2016	2022
An tSnaidhm	279	258	288	386

Tábla 3.8: Leithdháileadh Daonra 2006-2022**3.3.1.4.1 Forbairt Chónaithe**

Tá an tSnaidhm ainmnithe mar bhaile fáis i gCroístraitéis KCDP, agus is é 21 aonad an sprioc tithíochta.

Tarraingíodh aird ar an bpointe go bhfuil an fhorbairt chónaithe ar a dtugtar Ard an Óir, ina bhfuil 42 aonad cónaithe, ar Bhóthar Neidín, críochnaithe anois. Ábhar dóchais é go bhfuil críoch curtha leis an bhforbairt seo a bhí fágtha gan chríochnú le haghaidh blianta fada. Lena chois sin, tá críoch curtha le 6 theach leathscoite ag forbairt

Pháirc *Ardshellhane* le blianta beaga anuas. Tá tailte críosaithe chun freastal ar fhorbairt chónaithe agus fás daonra amach anseo.

Tá deiseanna ag baint le láithreáin bhearna, athfhorbraíochta agus talaimh chúil, atá ar fáil chun críche forbartha sa lonnaíocht. Tá na tailte seo críosaithe mar thailte M2 (Lár an Bhaile) nó M4 (Limistéar Foirgnithe) agus is féidir iad a úsáid d'fhorbairt chónaithe bhreise más gá.

Cuspóirí Forbartha Foriomlána	
Uimh. an Chuspóra	Is cuspóir de chuid na Comhairle é:
KENMD-SM-1 	A chinntiú go dtreíonn forbairt nua príomhaíocht lár an bhaile agus go gcuireann sé le beocht agus fuinneamh na Snadhma trí athúsáid agus athbheochan príomhláithreán i lár an bhaile agus réadmhaoin fholamh.
KENMD-SM-2	Tacú le hionad pobail a fhorbairt ag suíomh oiriúnach in An tSnaidhm.
KENMD-SM-3	Iarracht a dhéanamh sreanga lasnairde a chur faoi thalamh más cuí ar mhaithe le taitneamhacht amhairc an tsráid-dreacha a fheabhsú.

Chomh maith leis sin, tarraingíodh aird ar an bpointe go bhfuil líon suntasach réadmhaoin chónaithe sa bhaile folamh. Tugtar le fios i bhfigiúirí ó CSO go bhfuil breis is 20% den réadmhaoin laistigh den lonnaíocht folamh. Ina theannta sin, tá roinnt réadmhaoin in anchaoi sa lonnaíocht. Tacaítear go láidir sa Phlean seo le hathúsáid agus athfhorbairt réadmhaoin fholamh agus réadmhaoin in

anchaoi in An tSnaidhm más cuí. D'ainneoin an líon réadmhaoin fholamh agus in anchaoi in An tSnaidhm is cosúil nach bhfuil dóthain tithe ar fáil le ligean ar cíos do dhaoine ar mian leo cur fúthu sa cheantar ar bhonn fadtéarmach.

Cuspóir na Forbartha Cónaithe	
Uimh. an Chuspóra	Is cuspóir de chuid na Comhairle é:
KENMD-SM-4	Oibriú le húdaráis agus grúpaí sainleasa ábhartha chun díriú ar an bhfadhb a bhaineann le forbairtí cónaithe neamhchríochnaithe in An tSnaidhm.

3.3.1.5 Pobail Inbhuanaithe

3.3.1.5.1 Saoráidí Pobail

Tá neart saoráidí pobail sa bhaile lena n-áirítear scoil náisiúnta, creis phobail agus áit súgartha. Tá ionad lae agus sciath-thithíocht do dhaoine scothaosta le fáil sa lonnáoicht, mar aon le stáisiún de chuid an Gharda Síochána agus stáisiún dóiteáin. Tá leabharlann taistil agus ionad acmhainní ar fáil in An tSnaidhm, ach tá suíomh buan á lorg do halla/ionad pobail chun freastal ar na grúpaí pobail gníomhacha. Cuireadh maoiniú ar fáil d'ionad Pobail & Spóirt na Snadhma faoi Chiste Infheistíochta na nIonad Pobail. Chomh maith leis sin, tá sé beartaithe teach seanchais a fhorbairt, a chuirfeadh le tairiscint turasóireachta éagsúil an cheantair. Tacaíonn dlúthfhoirm an bhaile le deiseanna siúil agus rothaíochta. Chomh maith leis sin, tá deiseanna ann naisc a fheabhsú idir codanna difriúla den bhaile trí bhearta moillithe tráchta a chur i bhfeidhm ag príomhshuíomhanna agus bonneagar feabhsaithe do choisithe agus do rothaithe a fhorbairt.

3.3.1.6 Oidhreacht

3.3.1.6.1 Timpeallacht agus Oidhreacht Thógtha

Tá dlúthfhoirm ag An tSnaidhm fós a d'fhorbair mórthimpeall ar na cearnóga agus ar ghnéithe nádúrtha an cheantair. Tá an baile bunaithe ar dhá chearnóg, An Chearnóg Thuaidh agus An Chearnóg Theas, atá taifeadta sa suirbhé a rinneadh ar an mbaile sa bhliain 1841. Tá na Cearnóga scartha óna chéile ag Abha na Snadhma agus droichead cloiche cúng óna bhfuil radhairc bhreátha ar an Abhainn le feiceáil. Is cuma thriantánach atá ar an dá chearnóg atá suite mórthimpeall ar dhá fhaiche aonaigh a bhfuil cuma dheas orthu agus tá roinnt saothar ealaíne poiblí agus dealbha de charachtair na háite le fáil anseo. Tá na sráid-dreacha sa dá chearnóg mealltach agus lán dathanna, gnéithe a chruthaíonn carachtar uathúil an bhaile.

Tá straitéis forbartha an Phlean deartha chun stádas oidhreachta an bhaile a threisiú mar aon lena ról mar phríomhcheann scríbe turasóireachta sa réigiún. Athdhearbhaítear sa Phlean ról ríthábhachtach lár an bhaile agus cuireann sé chun feidhme bearta dearfacha chun beocht leanúnach an bhaile a chinntiú, trí úsáid a bhaint as a fhoirm thógtha mhealltach mar fhachtóir dearfach agus ag an am céanna leibhéal láidir cosanta a chinntiú dá fhoirgnimh agus struchtúir atá riachtanach chun tacú lena charachtar. Tá roinnt láithreán athfhorbraíochta i lár an bhaile atá ar fáil chun críche athfhorbartha.

3.3.1.6.2 Limistéir Chaomhantais Ailtireachta (ACA)

Tá suntas stairiúil agus ailtireachta shráid-dreach na Snadhma mar aon le stoc suntasach á gcosaint faoi láthair ag ACA mór atá dírithe ar an dá chearnóg agus cuimsítear ann croí-cheantair uile na lonnáoichta seachas an taobh thiar thuaidh den Chearnóg Thuaidh agus an taobh thuaidh den Chearnóg Theas. San áireamh san ainmniúchán ACA tá roinnt déanmhas cosanta. Níl aon

séadchomhartha ailtreachta taifeadta laistigh de cheantar an Phlean.

3.3.1.7 Forbairt Gheilleagrach

Tá geilleagar áitiúil na Snadhma bunaithe ar thurasóireacht den chuid is mó. Tá cáil turasóireachta idirnáisiúnta ar an mbaile atá bunaithe ar a shráid-dreach agus timpeallacht nádúrtha máguaird, na sléibhte agus an fharraige, agus na saintréithe gaolmhara áineasa agus sárscéimhe.

Is é lár an bhaile an príomhshuíomh miondíoltóireachta áitiúla, agus tá líon teoranta áiseanna siopadóireachta, seirbhísí agus fóillíochta speisialaithe, cosúil le bialanna agus caiféanna le fáil ann. Is foinsé fostaíochta shuntasach é an tionscal turasóireachta trí na hóstáin ar ardchaighdeán (lasmuigh de theorainn na forbartha) agus cóiríocht d'aíonna agus seirbhísí gaolmhara atá ar fáil sa cheantar.

Tá Mol Digiteach na Snadhma suite díreach lasmuigh de theorainn an bhaile ar Bhóthar Chill Airne soir ó thuaidh den bhaile. Is é an aidhm atá leis an Mol daoine a mhealladh chun cónaithe in An tSnaidhm trí shaoráidí oibre moil a chur ar fáil. Tacóidh an tsaoráid seo le fiontair shóisialta thuaithe agus leis an bpobal trí chéile trí dheasca sealáíochta inacmhainne, solúbtha, saoráidí oibre comhionaid, comhdhála agus oiliúna a chur ar fáil do chónaitheoirí, cuairteoirí agus fiontraithe agus ní bhíonn ach táille íosta le híoc. Is fianaise é an gá atá leis an mol seo agus moil dhigiteacha agus ionaid ilseirbhíse eile i gCiarraí ar an bpointe gurb iad fiontraithe cnámh droma na ngeilleagar tuaithe. Leanfaidh an Chomhairle ar aghaidh ag tacú lena leithéid d'fhiontraíocht agus d'infheistíocht ghnó agus á spreagadh.

Sa Phlean seo, tá limistéir forbartha/fostaíochta bhunaithe eile criosaithe mar limistéir M4 (Limistéar Foirgnithe) nó M2 (Lár an Bhaile).

Ní mór go n-urramódh forbairt a dhéanfar amach anseo lár an bhaile stairiúil agus suíomh íogair sárscéimhe agus cósta an bhaile.

3.3.1.8 Turasóireacht & Áineas Amuigh faoin Aer

3.3.1.8.1 Cúrsaí Turasóireachta in An tSnaidhm

Is é sráid-dreach stairiúil agus mealltach agus na foirmeacha nádúrtha mórthimpeall bunchloch mhargadh turasóireachta an bhaile. Tá sé de nós ag go leor daoine a bhíonn ag taisteal mórthimpeall Mhórchuid Chiarraí tamall a chaitheamh sa bhaile. Téann conair siúil fad-achair Shlí Uíbh Ráthaigh tríd An tSnaidhm, rud a chiallaíonn go mbíonn siúlóirí ag triall ar an mbaile, agus caitheann go leor acu oíche sa bhaile agus baineann siad taitneamh as na taitneamhachtaí ar fad a bhíonn ar fáil. Reáchtáiltear an fhéile idirnáisiúnta seanchais agus béaloidis i mí na Samhna gach bliain agus is deis a bhíonn ann cur leis an séasúr turasóireachta. Tá roinnt spásanna taitneamhachta meallacha le fáil i mbaile na Snadhma, ach ní bhíonn a fhios ag cuairteoirí go bhfuil na spásanna seo go minic.

Tá dhá óstán atá ag feidhmiú ar ardchaighdeán le fáil sa bhaile, (tá an dá óstán suite lasmuigh de theorainn forbartha an LAP) roinnt tithe saoire, tithe leaba agus bricfeasta, mar aon le hionad campála do veaineanna campála. Tacaíonn an LAP le tuilleadh forbairt a dhéanamh ar shaoráidí cóiríochta d'aíonna ar mian leo fanacht sa bhaile thar oíche sa chás go mbeidh a leithéid d'fhorbairtí ag cur ar bhealach dearfach leis an timpeallacht stairiúil agus go n-urramóidh siad an timpeallacht ina bhfuil siad lonnaithe. Ba cheart go mbeadh an fhorbairt bhreise a dhéanfar ar chóiríocht saoire ag díriú ar shaoráidí atá le ligean ar cíos go gearrthéarmach, seachas athbhailte mar gheall ar an tairbhe a bhainfidh an geilleagar áitiúil as a leithéid. Is é aidhm an Phlean seo an táirge turasóireachta atá ar fáil faoi láthair a fheabhsú tuilleadh d'fhonn a chinntiú go

bhforbraítear é ar bhealach inbhuanaithe agus go dtéann sé chun tairbhe an phobail áitiúil, agus ní cuairteoirí amháin.

Ba cheart glacadh le tírdhreach agus radharc tíre an cheantair máguaird mar príomhshócmhainn gheilleagrach agus, dá réir sin, tá sé ríthábhachtach cáilíocht na sócmhainne seo a chosaint. Deis é suíomh agus sráid-dreach mealltach an bhaile chun An tSnaidhm a chur chun cinn mar cheann scríbe seachas mar áit chun tamall a chaitheamh ann má tá tú ag taisteal mórthimpeall ar Mhórchuid Chiarraí. D'fhonn a chinntiú go leanann An tSnaidhm ar aghaidh le lántairbhe a bhaint as a margadh turasóireachta, ní mór gníomh a dhéanamh i roinnt príomhréimsí/príomhbhonneagar. Sainaitníodh in LAPanna i ndiaidh a chéile an gá atá le spásanna páirceála níos fearr do bhusanna agus saoráidí páirceála níos fearr do charranna chun freastal ar an líon níos mó cuairteoirí atá ag triall ar an mbaile.

Tá tionchar diúltach ag páirceáil neamhrialaithe, busanna go háirithe, ar thimpeallacht an bhaile agus dá réir sin, ar an bpoitéinseal a bhaineann le An tSnaidhm mar cheann scríbe turasóireachta.

Ní mór tuilleadh anailís a dhéanamh chun eolas a bhailiú faoi na roghanna bainistíochta tráchta atá ar fáil don bhaile. Dá réir sin, is cuspóir den LAP é tabhairt faoi staidéar bainistíochta tráchta don tSnaidhm chun eolas a bhailiú faoi na réitigh bhainistíochta is fearr do bhusanna, carranna agus coisithe/rothaithe i gcomhthéacs fhorbairt an bhaile amach anseo [Féach ar Chuspóirí Iompair & Gluaiseachta].

3.3.1.8.2 An Timpeallacht Nádúrtha & Taitneamhacht Áineasa

Is príomhshócmhainní nádúrtha na Snadhma é Abha na Snadhma suite i lár na sléibhte. Sníonn Abha na Snadhma, cuid de SAC Abhainn Neidín, tríd an mbaile, sócmhainn a chuireann go mór le carachtar an bhaile. Tá roinnt tailte mórthimpeall ar cheantar an phlean ainmnithe mar cheantair *amharc-íogair* in KCDP, ina sainaitnítear ceantair ina bhfuil tírdhreacha áille sa chontae.

Tá An tSnaidhm suite i dtimpeallacht nádúrtha ar ardchaighdeán agus is fianaise ar an bpointe sin an méid spáis phoiblí atá forbartha sa bhaile i gcaitheamh na mblianta. Tá an pobal airdeallach ar an tábhacht a bhaineann lena thimpeallacht agus tá fianaise air seo le fáil ar chaighdeán ard na gceantar sa lonnáiocht agus na gceantar taitneamhachta.

De bhrí gur bealach turasóireachta tábhachtach an baile, baineann tábhacht lena chinntiú nach gcuirtear isteach ar radhairc mhealltacha ar an abhainn ón droichead agus nach bhfuil forbairt mhíchúí ag tarlú i gceantair atá taobh leis an abhainn. Tá dhá spás ghlasa lánacha fhoirmiúla ag freastal ar lár an bhaile – na spásanna glasa atá laistigh den chearnóg thuaidh agus theas. Is féidir tamall a chaitheamh i do shuí agus do scíth a ligean sna spásanna glasa seo agus picnic a bheith agat, ach ní bhíonn na spásanna seo le feiceáil go minic de bhrí go mbíonn busanna móra páirceáilte taobh leo nó ní féidir dada a fheiceáil ó na spásanna glasa seo de bhrí go mbíonn na busanna sa bhealach.

Tá neart spásanna glasa taitneamhachta mealltacha le fáil feadh Bhóthar na Cé agus feadh bhruach na habhann lena n-áirítear Gairdín na gCéadfaí mar aon le cuibhrinn phobail agus pollathollán agus Páirc *The Way the Fairies Went*. Tá cosáin siúil speisialta le fáil sna ceantair ghlasa seo, rud a chruthaíonn timpeallacht an-deas do ghníomhaíochtaí taitneamhachta. Tá spásanna bearbaiciú agus picnice le fáil don phobal feadh Bhóthar na Cé, mar aon le saoráidí

páirceála saor in aisce. Tá cúirt leadóige suite ag an taobh thiar den abhainn mar aon le háit súgartha ag Radharc na Mara. Chomh maith leis sin, tá roinnt siúlbealaí le fáil mórthimpeall na lonnáiachta ar bhóithre áitiúla agus d'fhéadfaí na cosáin bhreise atá le fáil sa lonnáiacht a fhorbairt chun limistéir dhifriúla mórthimpeall na Snadhma a nascadh lena chéile. Tá comharthaíocht bhreise ag teastáil ag suíomhanna oiriúnacha chun aird a tharraingt ar na spásanna glasa fairsinge atá ar fáil laistigh d'achar siúil ghairid de na cearnóga gnóthacha, mar aon leis na spásanna páirceála saor in aisce easbhóthair.

Tá tailte CLG le fáil ar Bhóthar na Páirce Imeartha agus rian siúil a mbaintear neart úsáide as. Chuirfeadh cosán le soilsiú gaolmhar (neamhdhíobhálach d'ialtóga) go mór leis an suíomh seo. Tá club rámhaíochta na Snadhma bunaithe sa bhaile le fada an lá.

Laistigh de limistéar an Phlean, tá roinnt tailte sainaitheanta mar spásanna glasa nach mór iad a chaomhnú agus a chosaint mar gheall ar an tionchar atá acu ar thimpeallacht na Snadhma.

Fíor 3.70: Radharc ar an bPríomhshráid, An tSnaidhm

Cuspóirí Turasóireachta	
Uimh. an Chuspóra	Is cuspóir de chuid na Comhairle é:
KENMD-SM-5	An tSnaidhm a chur chun cinn mar cheann scríbe lena mbaineann stair agus oidhreacht ailtireachta uathúil.
KENMD-SM-6	Forbairt agus éagsúlú inbhuanaithe saoráidí turasóireachta laistigh de theorainn an bhaile agus den chúlchríoch mórthimpeall a éascú lena n-áirítear comharthaíocht agus rochtain feabhsaithe ar limistéir áineasa/thaithneamhachta.

KENMD-SM-7	Tacú le Teach Seanchais a fhorbairt ag súiomh oiriúnach.
-------------------	--

3.3.1.9 Bainistíocht Uisce & Fuíolluisce

Tá ionad cóireála fuíolluisce nua-aimseartha ag freastal ar An tSnaidhm agus tá acmhainn spártha oiriúnach ar fáil, comhionann le daonra de 2,500 duine. Tá uisce poiblí ar fáil sa bhaile agus tá an soláthar leordhóthanach, ach b'fhéidir go mbeadh gá le cóireáil bhreise.

3.3.1.10 Bainistíocht Riosca i gcás Tuilte

Níl riosca i gcás tuilte luaite le formhór de bhaile na Snadhma de ghnáth. D'fhéadfadh roinnt tuilte taoidmheara/cósta séasúracha tarlú feadh an éadain le huisce. Níl na limistéir seo criosaithe d'fhorbairt atá an-leochaileach. Tabharfaidh forbairt bheartaithe aird freisin ar Rannóg 2.9.2 den Phlean seo - Measúnú & Bainistíocht Riosca i gcás Tuilte agus an SFRA tionlacain.

3.3.1.11 Iompar & Gluaiseacht

Tá An tSnaidhm suite ar Bhóthar Náisiúnta den Dara Grád/N70 agus glactar léi mar cheann de na príomhbhailte ar Mhórchuaird Chiarraí. Meallann feidhm thurasóireachta na Snadhma líon mór turasóirí gach bliain ar bhonn séasúrach agus d'fhéadfadh sé seo cur leis an líon foriomlán turasóirí i rith bhuaicmhíonna an tsamhraidh. D'fhéadfadh an líon feithiclí agus cumraíocht fhisiciúil an bhaile deacrachtaí a chruthú i ndáil le rochtain ar agus gluaiseacht mórthimpeall an bhaile uaireanta.

Tá sé fíorthábhachtach díriú ar phlódú tráchta ar mhaithe le buntáiste iomaíoch an bhaile mar cheann scríbe turasóireachta agus mar shuíomh mealltach do ghnóthaí agus mar áit mhealltach chun cónaithe inti. Tá gá le Plean Bainistíochta Tráchta foriomlán

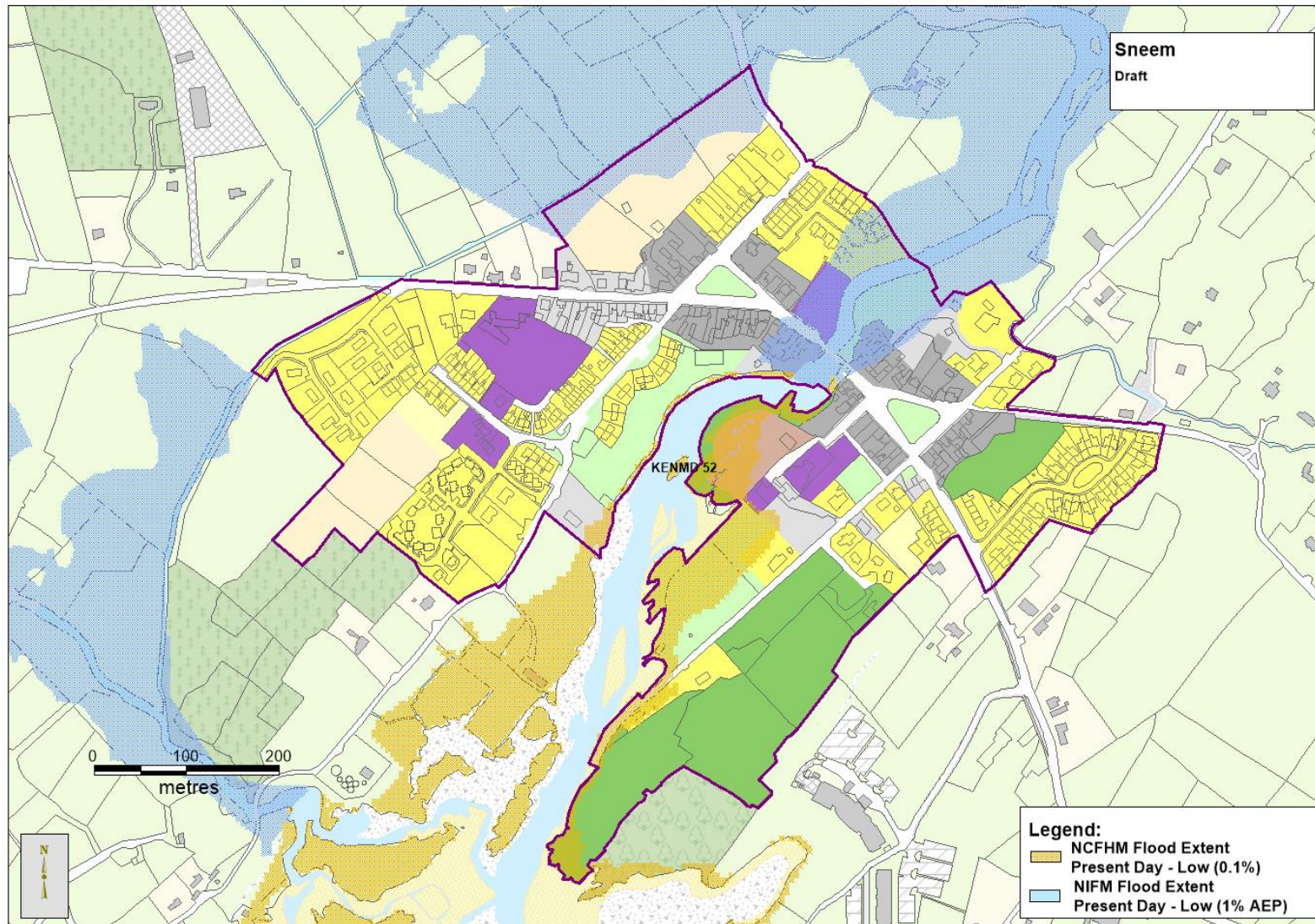
chun díriú ar bhearta a bhfuil sé mar aidhm leo soláthar páirceála ar leith (sráide agus eas-sráide) a chur ar fáil do bhusanna agus bainistíocht tráchta trí chéile a fheabhsú. Cruthóidh Plean Bainistíochta Tráchta níos mó tréscailteachta, nascachta agus rochtana idir na limistéir thaitneamhachta agus lár an bhaile agus feabhsóidh sé íomhá fhoriomlán na Snadhma agus cuirfidh sé lena fhoirm uirbeach. Cabhróidh cur chun feidhme Plean Bainistíochta Tráchta agus uasghráduithe ríochta poiblí spriocdhírithle leis na coinníollacha a fheabhsú do ghluaiseacht carranna agus busanna go háirithe laistigh den bhaile agus cuirfear timpeallacht níos sábháilte ar fáil do choisithe/rothaithe. Ní mór feabhsuithe a dhéanamh ag aomhal na Cearnóige Thuaidh le Radharc na Mara agus ag aomhal na Cearnóige Theas le Bóthar na Cé. Go minic ní bhíonn tiománaithe a bhíonn ag taisteal tríd an t-achomhal seo in ann gach rud a fheiceáil mar gheall ar fheithiclí páirceáilte. Chomh maith leis sin, ní bhíonn an dara rogha ag coisithe ach siúl ar an mbóthar agus taobh leis an trácht más mian leo dul thar a leithéid sin d'fheithiclí.

Cuspóirí Iompair & Gluaiseachta	
Uimh. an Chuspóra	Is cuspóir de chuid na Comhairle é:
KENMD-SM-8	Plean Bainistíochta Tráchta a fhorbairt don bhaile chun eolas a bhailiú faoi na réitigh bhainistíochta tráchta is fearr chun déileáil le riachtanais cónaitheoirí, cuairteoirí agus tionscnóirí turas in An tSnaidhm.
KENMD-SM-9 	Tacú le timpeallacht níos oiriúnaí do choisithe agus rothaithe trí bhearta moillithe tráchta a sholáthar mar aon le bonneagar feabhsaithe do choisithe agus rothaithe (lena n-áirítear cosán chomh fada leis an bpáirc CLG), faoi réir measúnuithe comhshaoil.
KENMD-SM-10	Tacú le forbairt spás páircála ar leith do bhusanna turas sa bhaile, ag suíomh oiriúnach.

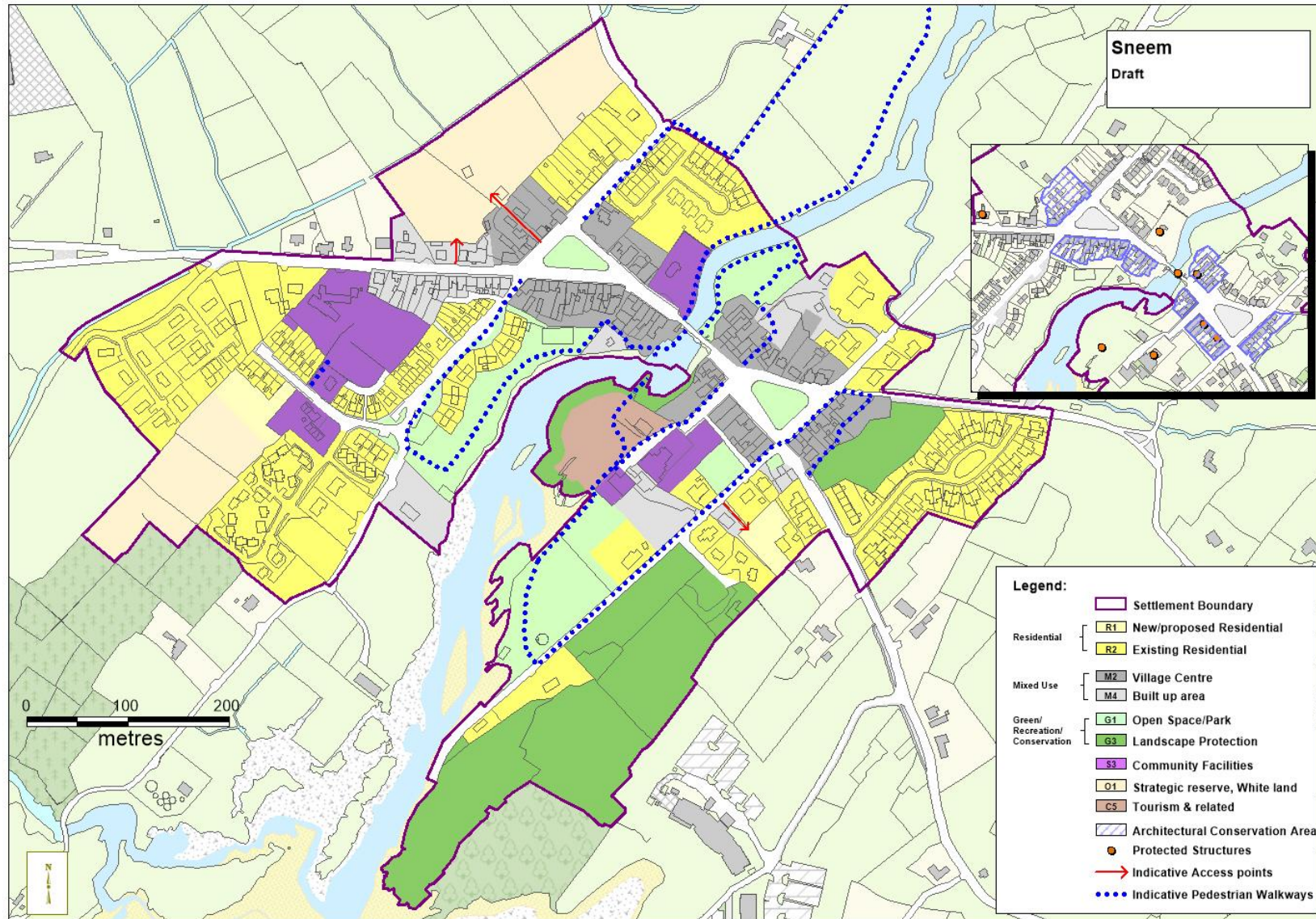

Fíor 3.71: Radharc ar Theaghaisí, An tSnaidhm

Níl mórán tairbhe á baint as siúl/rothaíocht (12.2%, CSO) in An tSnaidhm mar mhodh taistil chun na hoibre agus déantar iarracht sa Phlean cur leis na deiseanna atá ann an leibhéal modhanna glasa a mhéadú i gcomhthéacs na dturas scoile/siopadóireachta áitiúla. Tá níos mó béime á leagan sa Phlean ar láithreáin inlíonta agus athfhorbraíochta a fhorbairt ar cheart a bheadh mar bhonn leis an deis modhanna glasa taistil a mhéadú. D'fhéadfadh sé seo cabhrú leis an bplódú tráchta a laghdú ag buaic-amanna agus tacú le sfíl mhaireachtála níos sláintiúla don daonra. Tá an tseirbhís iompair phoiblí chuig agus ón mbaile an-teoranta agus á cur ar fáil ag Bus Éireann, agus tá nasc chomh fada le Cill Airne á chur ar fáil uair amháin sa tseachtain, ar an Aoine. Soláthraíonn Nasc Áitiúil Chiarraí seirbhís bhus sheachtainiúil, a chruthaíonn nasc idir An tSnaidhm agus Neidín agus Cill Airne uair sa tseachtain. Taistealaíonn bus breise mórthimpeall ar bhealach turasóireachta Mhórchuid Chiarraí gach lá i rith mhíonna an tsamhraidh. Faoi láthair, is féidir le daoine an bus a fháil agus a fhágáil ag an gCearnóg.

Fíor 3.72: Limistéir Riosca i gcás Tuilte

Fíor 3.73: Léarscáil Chriosaithe Talamhúsáide na Snadhma

3.3.2 An Coireán

3.3.2.1 Comhthéacs

Tá trá-bhaile an Choireáin suite ar bhealaí tiomána WAW agus Mhórchuaird Chiarraí ar chósta ardscéimhe iardheiscirt Leithinis Uíbh Ráthaigh, thart ar 17km ó dheas de Chathair Saidhbhín agus 14 km ó thuaidh de Chathair Dónall.

Tá An Coireán ainmnithe mar Bhaile Ceantair in ordlathas lonnaithe an chontae mar atá leagtha amach in KCDP. Roimhe seo, mhaolaigh poitéinseal talmhaíochta agus turasóireachta an Choireáin éifeachtaí a imeallachta agus iargúlta ó mhóronaid gheilleagracha an chontae. Tá ról an-tábhachtach ag an mbaile mar sholáthraí seirbhíse do shráidbhailte níos lú agus do chónaitheoirí tuaithe i gceantair thuaithe níos iargúlta agus tá ról ríthábhachtach aige i ndáil le hinmharthanacht na bpobal tuaithe seo.

Tá raon maith saoráidí oideachasúla, sóisialta agus spóirt ar fáil sa bhaile. Ina measc tá bunscoil, séipéil, stáisiún de chuid an Gharda Síochána, ionad pobail a bhfuil áit súgartha do leanaí taobh leis, Teach Amergin - ionad pobail, oideachais agus ealaíon, páirc CLG agus saoráidí gaolmhara. Tá cáil idirnáisiúnta ar An Coireán as an ngalfchúrsa atá ann, galfchúrsa dumhcha craobhchomórtais 18 bpoll. Chomh maith leis sin, tá an áit seo oiriúnach do chnocadóireacht agus gníomhaíochtaí spóirt. Tá cladach agus promanáid/páirc líneach fhada le fáil in An Coireán, ag teorainn thiar na lonnaithe. Cruthaíonn an phromanáid deiseanna iontacha spaisteoireachta/áineasa agus radhairc lánléargais ar Bhá na Scealg. Tá raon roghanna cóiríochta ar fáil in An Coireán lena n-áirítear óstán ar archaighdeán agus saoráidí bialainne a mheallann go leor turasóirí. Is tithe saoire iad go leor de na haonaid chónaithe sa lonnaithe.

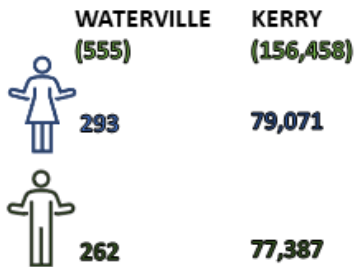

Fíor 3.74 agus 3.75: Amhairc ón Aer de An Coireán

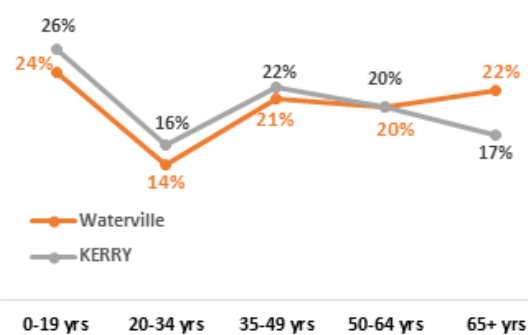
WATERVILLE 2016 & 2022 Census Data

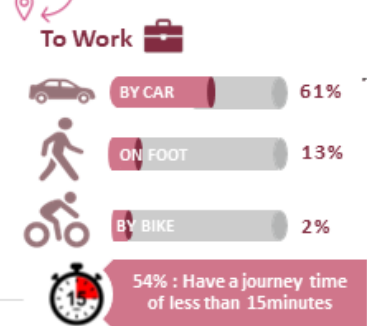
POPULATION (2022)

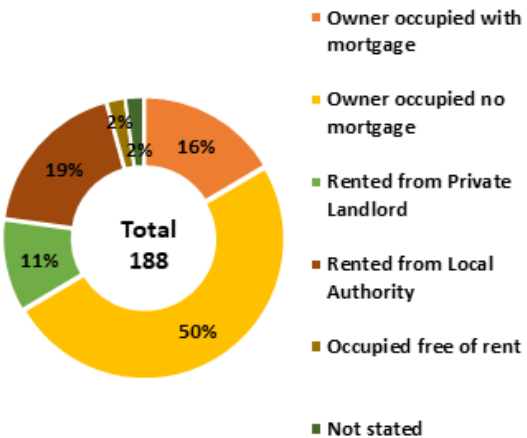
AGE PROFILE

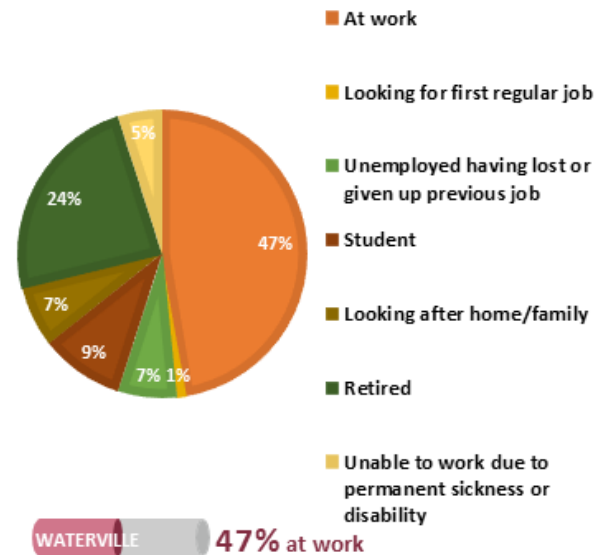
MEANS OF TRAVEL

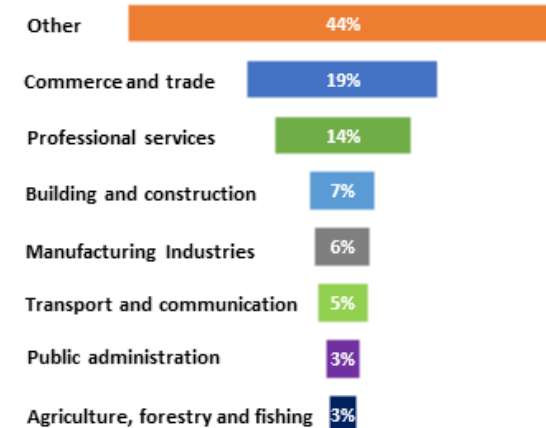
HOUSING

EMPLOYMENT

WORKING PERSONS BY SECTOR

Fíor 3.76: CB an Choireáin – Príomhstaitisticí (2016 & 2022 CSO)

3.3.2.2 Fís agus Straitéis

Is í an fhís atá ann do An Coireán an baile a fhorbairt go hinbhuanaithe mar áit mhealltach, bhríomhar agus uathúil do chónaitheoirí atá ann anois agus a bheidh ann amach anseo, agus ag an am céanna a shócmhainní fisiciúla, carachtar uathúil agus saintréithe nádúrtha a chothabháil agus a fheabhsú.

Is den tábhacht é go dtacaíonn forbairt a dhéanfar amach anseo le ról agus feidhm reatha an bhaile mar ionad seirbhíse tuaithe, trá-bhaile agus baile turasóireachta, ag féachaint do scála na lonnaithe reatha agus suíomh an bhaile i dtírdhreach tuaithe, mealltach cois cósta.

3.3.2.3 Breithniúcháin agus Tograí Pleanála

Sainíonn teorainn forbartha an Choireáin an limistéar inar féidir forbairt nua a bhreithniú, agus ag an am céanna, ceadaítear roinnt forbartha agus athfhorbartha i gcoilár an bhaile. Tá teorainn forbartha an bhaile bunaithe, den chuid is mó, ar thopagrafaíocht agus breithniúcháin bhonneagair cosúil leis an dobharcheantar fuíolluisce a chur san áireamh.

Beidh an phríomhbhéim á leagan ar fhorbairt a dhéanamh in An Coireán ar mhaithe leis an lonnaithe agus leis na ceantair mórthimpeall. Éascaíonn an Plean seo méadú ar dhaonra an bhaile atá oiriúnach dá stádas mar Bhaile Ceantair. Sa chomhthéacs seo, is den tábhacht é go mbíonn roinnt cónaitheoirí buana sa cheantar i rith na bliana agus go méadaítear an líon cónaitheoirí sin.

Spreagtar comhdhlúthú lonnaithe an bhaile agus raon oiriúnach agus inbhuanaithe de bhonneagar, saoráidí agus seirbhísí sóisialta

agus fisiciúla a chur ar fáil, lena n-áirítear forbairt mhiondíola, tráchtála agus fiontar chun freastal ar áitritheoirí an bhaile agus a chúlchríocha tuaithe. Baineann tábhacht le hathnuachan agus le hathúsáid na réadmhaoine atá le fáil i gcoilár na lonnaithe cheana féin. Cuirtear san áireamh an tábhacht a bhaineann le turasóireacht i ndáil leis an gcaighdeán saoil, geilleagar, fostaíocht agus pobal áitiúil, mar aon le tuilleadh forbartha inbhuanaithe i gcáilíocht agus i raon na dtáirgí turasóireachta atá riachtanach chun beocht an bhaile a mhéadú i gcaitheamh na bliana agus tacú le geilleagar fadtéarmach an bhaile agus an réigiúin trí chéile.

Ní mór an suíomh cósta íogair, leasanna bithéagsúlachta na láithreán caomhantas dúlra ainmnithe sa cheantar agus an oidhreacht thógtha a chosaint.

3.3.2.4 Daonra agus Forbairt Talamhúsáide Inbhuanaithe

Baineann An Coireán le dhá Thoghroinn, An tImleach agus Loch Luíoch. Tá eolas le fáil i dTábla 3.9 maidir leis an tslí ar athraigh daonra na dToghrrann seo le blianta beaga anuas. De réir Dhaonáireamh 2022 tá an Daonra cothrom le 555.

Tá fianaise le fáil i bhfigiúirí Logeolaire don tréimhse 2012-2022 ar fhás beag ar an stoc tithíochta - 10 n-aonad.

	2006	2011	2016	2022
An Coireán	546	465	462	555
Toghroinn an Imligh	924	926	871	962
Toghroinn Loch Luíoch	324	269	311	343

Tábla 3.9: Daonra 2002-2022 (CSO)

	Spríoc Tithíochta
An Coireán	414

Tábla 3.10: Spríoc Tithíochta 2022-2028

3.3.2.4.1 Forbairt Chónaithe

De réir threoirínte DoEHLG maidir le Forbairt Chónaithe Inbhuanaithe i gCeantair Uirbeacha, agus tríd an ngá atá le comhtháthú an bhaile a cheadú agus ómós áite a fhorbairt, tabharfar tús áite do thograí d'fhorbairt chónaithe ar láithreáin inlíonta laistigh de agus cóngarach do chroílár an bhaile.

Breithnítear nach mór go mbeadh aon scéim tithíochta nua ag scála agus dlús oiriúnach chun tacú le comhtháthú charachtar an tírdhreacha mórthimpeall agus nach mór cineálacha éagsúla tithe a thairiscint.

Cuspóirí Ginearálta	
Uimh. an Chuspóra	Is cuspóir de chuid na Comhairle é:
KENMD-WE-1	Tacú le An Coireán a fhorbairt mar ionad fostaíochta agus seirbhíse de réir a fheidhme mar bhaile ceantair agus mar shuíomh cónaithe mealltach, ionad seirbhíse agus baile turasóireachta.

3.3.2.5 Pobail Inbhuanaithe

3.3.2.5.1 Saoráidí Pobail

Tá neart saoráidí pobail sa bhaile lena n-áirítear scoil náisiúnta (Scoil Fhinnéin), ionad pobail agus áit súgartha. Cuireadh maoiniú ar fáil

d'Ionad Pobail CTR an Choireáin faoi Chiste Infheistíochta na nIonad Pobail. Tá deiseanna ann nasc a fheabhsú idir codanna difriúla den bhaile trí bhearta moillithe tráchta a chur i bhfeidhm ag príomhshuíomhanna agus bonneagar feabhsaithe do choisithe agus do rothaithe a fhorbairt.

3.3.2.6 Oidhreacht

3.3.2.6.1 Timpeallacht agus Oidhreacht Thógtha

Tá patrún lonnaíochta líneach leataobhach i gcroílár an Choireáin de bhrí go bhfuil an fharraige le feiceáil ag an taobh thiar, rud ba chúis leis an bhforbairt a bheith ag tarlú ag an taobh thoir/taobh na talún den N70. Ciallaíonn an ganntanas forbartha suntasaí ar thaobh na farraige den tsráid go bhfuil radhairc lánléargais le fáil de Bhá na Scealg agus seans gurb é seo ceann de shaintréithe is luachmhaire an bhaile. Tá forbairt chónaithe shuntasach tarlaithe ar na bóithre isteach ó thuaidh den bhaile, ní hamháin ar an N70 ach ar Bhóthar an Sponcáin agus Bóthar an Tearmainn freisin.

Tá méid áirithe forbartha déanta freisin ó dheas den bhaile feadh an N70 agus ag an taobh thoir de lár an bhaile ainneoin go gcuireann tírghnéithe agus cóngarachacht do Loch Luíoch srian ar fhorbairt sa treo seo. Is struchtúir shraithe dhá urlár den chuid is mó atá le feiceáil i sráid-dreach na príomhshráide. Tá na próifílí dín réasúnta rialta ar fud an bhaile.

Mar gheall ar shrianta fisiciúla agus candam na forbartha ar na bóithre isteach, go háirithe iad siúd ó thuaidh agus ar an N70 ó dheas agus an bóthar ó dheas de Loch Luíoch, cruthaíodh patrún lonnaíochta scaipthe. Ainneoin gur cheadaigh na tithe sraithe a tógadh níos túisce, atá luaite leis an gCuideachta Cáblaí, patrún lonnaíochta uirbí níos dlúithe, ní amhlaidh atá níos mó mar gheall ar fhorbairt a rinneadh ina dhiaidh sin.

3.3.2.6.2 Déanmhais Chosanta agus Limistéar Caomhantais Ailtireachta

Tá 12 dhéanmhas san áireamh san RPS laistigh den teorainn forbartha atá beartaithe, tá siad seo liostaithe in Imleabhar 3 de KCDP. Sa bhreis ar an luach ailtireachta agus sóisialta a bhaineann le foirgnimh aonair, tá dreach traidisiúnta mealltach ag sráid-dreacha áirithe ar cheart é a chaomhnú. Breithnítear gur cheart d'fhorbairt a dhéanfar amach anseo gnéithe den timpeallacht thógtha reatha a chaomhnú agus a fheabhsú, gnéithe atá mar bhonn le carachtar an bhaile. Tá roinnt sráid-dreach aitheanta ag a bhfuil éadanas traidisiúnta comhleanúnach agus mealltach ar cheart iad a choimeád. Tá siad seo le fáil laistigh den ACA. Tá déanmhais taifeadta amháin laistigh de limistéar na lonnaíochta (KE 098-031).

Cuspóirí Oidhreachta	
Uimh. an Chuspóra	Is cuspóir de chuid na Comhairle é:
KENMD-WE-2	An sainmhíniú uirbeach ar theorainneacha na lonnaíochta a fheabhsú agus an fhorbairt a chur chun cinn mar bhealach isteach mealltach chuig an mbaile.
KENMD-WE-3	Carachtar stairiúil, ailtireachta agus fisiciúil an bhaile a choimeád agus a fheabhsú, de réir mar is gá.

3.3.2.7 Forbairt Gheilleagrach

Go traidisiúnta, d'fhorbair an baile mar bhaile margaidh atá ag freastal ar riachtanais chúlchríche feirmeoireachta agus iascaireachta a raibh rath air go stairiúil. Tá beocht go leor de bhailte beaga an bhaile fós ag brath ar chumhacht chaithimh custaiméirí ó na ceantair thuaithe. Bhí an meath fadtéarmach ar ghníomhaíochtaí talmhaíochta mar bhonn leis an tionchar atá ag an bpobal feirmeoireachta ar gheilleagar an bhaile a laghdú. Ainneoin go bhfuil an pobal feirmeoireachta fós ag cur leis an ngeilleagar, ní leor é chun tacú le gníomhaíocht gheilleagrach ag leibhéal thraidisiúnta. Le blianta beaga anuas, tá geilleagar an Choireáin ag brath go mór ar an earnáil turasóireachta.

Ionas gur féidir leis an mbaile fostaíocht a chur ar fáil amach anseo agus tacú le fás geilleagrach, ní mór don Phlean seo tacú le saoráidí agus a leithéid de shaoráidí a fhorhuiniú atá mar bhonn leis an raon éagsúil d'fhoinsí fostaíochta laistigh den bhaile, lena n-áirítear an earnáil mhiondíoltóireachta, seirbhísí agus fiontraíocht ghnó.

Cuspóirí Lár an Bhaile	
Uimh. an Chuspóra:	Is cuspóir de chuid na Comhairle é:
 KENMD-WE-4	Oibriú leis na páirtithe leasmhara agus grúpaí pobail ar fad chun Plean Athnuachana do Lár an Bhaile a fhorbairt chun déileáil leis na fadhbanna a bhaineann le forbairt lár an bhaile. Díreofar sa phlean seo ar fheabhsú fisiciúil agus

	ar fheabhsú lár an bhaile trí bhearta dearaidh uirbigh agus bainistíocht tráchta feabhsaithe sa bhaile.
KENMD-WE-5	Feabhsuithe ar an sráid-dreach agus limistéar cathrach sa bhaile a éascú agus tacú leo ar mhaithe le timpeallacht uirbeach mhealltach a chruthú, agus ag an am céanna, tacú le gnéithe ailtireachta & gnéithe a mbaineann tábhacht chultúrtha leo.
KENMD-WE-6	Forbairt inbhuanaithe a sholáthróidh seirbhís i rith na bliana don phobal laistigh de lár an bhaile a éascú agus tacú lena leithéid.
KENMD-WE-7	Soláthar inbhuanaithe saoráidí spóirt, cultúrtha & taitneamhachta sa bhaile a éascú mar bhealach chun poitéinseal turasóireachta an bhaile a spreagadh.
KENMD-WE-8	Ríocht phoiblí uathúil, ar ardchaighdeán a éascú agus tacú lena leithéid feadh an éadain le huisce trí spás deas, inúsáidte a chruthú do chónaitheoirí & do chuirteoirí áitiúla araon.
KENMD-WE-9	Tacú le agus forbairt inbhuanaithe an Choireáin mar cheann scríbe gailf a chur chun cinn.
KENMD-WE-10	Tacú le agus forbairt inbhuanaithe an Choireáin mar ionad turasóireachta muirí a chur chun cinn

Ciallaíonn suíomh an Choireáin ar chósta sárscéimhe an iardheiscirt de Leithinis Uíbh Ráthaigh, Bá na Scealg ar an taobh thiar agus Loch Luíoch ar an taobh thoir, gur áit idéalach atá ann do ghníomhaíochtaí fóillíochta agus áineas neamhfoirmiúil. Ainneoin go stopann go leor daoine a bhíonn ag taisteal mórthimpeall ar Mhórchuid Chiarraí ann, is ceann scríbe turasóireachta ann féin é An Coireán freisin. Tá táirge turasóireachta ar ardchaighdeán á chur ar fáil ag An Coireán lena n-áirítear nithe is díol spéise i rith na bliana cosúil le galf, iascaireacht agus fánaíocht/siúl.

Cuireann Dobharcheantar Loch Luíoch, an Chomaraigh agus na hEithne, áit a bhfuil iascach breac geal/bradán a bhfuil cáil ar fud an domhain air le fáil, ar bhealach suntasach le geilleagar turasóireachta cheantar an Choireáin. Tá an poitéinseal ag tuilleadh infheistíochta i bhforbairt na n-iascach inbhuanaithe cur go suntasach le líon laethanta turasóireachta méadaithe agus le caiteachas méadaithe sa cheantar.

Tá an baile ag brath go mór ar an earnáil turasóireachta dá fhorbairt agus inmharthanacht gheilleagrach. Dá ainneoin sin, baineann tábhacht le tuilleadh forbairt a dhéanamh ar an mbaile agus ar an gceantar mórthimpeall ar bhealach inbhuanaithe agus go ndéanfaí a phoitéinseal turasóireachta a fheabhsú agus go ndéanfaí scrúdú ar an rogha a bhaineann leis an mbaile a chur chun cinn mar cheann scríbe turasóireachta i rith na bliana ar fad.

Chomh maith leis sin, beidh tábhacht ag baint le mealltacht na timpeallachta uirbí laistigh den bhaile a fheabhsú chomh fada is a bhaineann leis an mbaile a chur chun cinn mar cheann scríbe do chuirteoirí i rith na bliana ar fad. Spreagfaidh an tÚdarás Pleanála athúsáid oiriúnach agus athchóiriú íogair réadmhaoin dhúchasach neamhúsáidte/tréigthe sa bhaile chun cruthú sráid-dreach mealltach agus gníomhach a éascú. Lena chois sin, beidh ról

3.3.2.8 Turasóireacht & Áineas Amuigh faoin Aer

3.3.2.8.1 Turasóireacht in An Coireán

lárnach ag caighdeán ard de dhearadh ailtireachta i ndáil le beocht lár an bhaile a fheabhsú agus tacú le poitéinseal turasóireachta an bhaile.

Tá an tÚdarás Áitiúil airdeallach ar an bpointe go bhfuil ról lárnach ag an gceantar mórthimpeall ar an éadan le huisce i bhforbairt na turasóireachta in An Coireán. Spreagfaidh an Chomhairle infheistíocht sa cheantar chun a phoitéinseal turasóireachta a fheabhsú trí thurasóireacht inbhuanaithe agus saoráidí fóillíochta a sholáthar agus a chur chun cinn mar aon le huasghrádú comhshaoil an cheantair. Sa chomhthéacs seo, tacófar agus feabhsófar, go hinbhuanaithe, luach taitneamhachta an éadain le huisce.

Ní mór An Coireán a chur chun cinn mar cheann scríbe turasóireachta, i dtéarmaí na saoráidí atá ar fáil sa bhaile agus mar bhonn chun an ceantar mórthimpeall a rochtain. San áireamh anseo, tá comharthaíocht isteach chuig agus mórthimpeall an bhaile a fheabhsú agus straitéis turasóireachta a fhorbairt don bhaile agus An Coireán a chur chun cinn mar cheann scríbe turasóireachta, náisiúnta agus idirnáisiúnta.

Ní mór iarrachtaí a dhéanamh chun síneadh a chur leis an séasúr turasóireachta sa cheantar agus d'fhéadfaí é seo a dhéanamh trí bhreis tacaíochta a thabhairt d'éiceathurasóireacht sa cheantar agus forbairt margaí nideoige eile. Nuair a bhíonn breithniú á dhéanamh ar thograí d'fhorbairt turasóireachta nua, tabharfar tús áite do na tograí atá ag tacú le tréimhsí fanachta cuairteoirí níos faide agus atá ag cur leis an raon saoráidí atá ar fáil do dhaoine atá ina gcónaí sa cheantar i rith na bliana ar fad. Meallann Féile Scannán Coiméide Charlie Chaplin, Éigse na Brídeoige agus imeachtaí eile daoine agus gnóthaí chuig an mbaile. Chomh maith leis sin, d'fhéadfaí tairbhe a bhaint as gnéithe eile de stair an bhaile chun aird a tharraingt ar fhéilte, an Chuideachta Cáblaí etc. Is féidir

aird a tharraingt ar shuíomh an Choireáin i gCrios Maolánach Anaclann Spéire Dorcha Idirnáisiúnta Chiarraí; (an t-aon Anaclann Spéire Dorcha, Leibhéal Óir, sa Leathsféar Thuaidh), mar shuíomh oiriúnach le fanacht ann agus tamall a chaitheamh in Anaclann Spéire Dorcha Idirnáisiúnta Chiarraí.

3.3.2.8.2 An Timpeallacht Nádúrtha & Taitneamhacht Áineasa

Is príomhshócmhainní nádúrtha iad suíomh uathúil an Choireáin ar Bhá na Scealg agus ar chladach Loch Luíoch, agus na sliabhraonta atá le feiceáil sa chúlra. Is cuid de Bhá na Scealg agus SCA Inbhear na hEithne iad na huiscí cósta ag an taobh thiar den bhaile, agus is cuid de SAC Pháirc Náisiúnta Chill Airne, na gCruach Dubh agus Abhainn Chárthaí é Loch Luíoch. Tá roinnt tailte cósta laistigh de agus taobh le limistéar an phlean ó thuaidh, soir agus ó dheas de An Coireán ainmnithe mar limistéir amharc-íogaire in KCDP, ina n-aithnítear limistéir sa chontae ina bhfuil tírdhreacha áille. Chomh maith leis sin, leagtar amach in KCDP radhairc ón sráidbhailte atá cosanta ó fhorbairt mhíchuí. Laistigh de limistéar an Phlean, tá roinnt tailte sainaitheanta mar spásanna glasa nach mór iad a chaomhnú agus a chosaint san áit ina bhfuil siad nasctha le tailte ainmnithe íogaire. Is den tábhacht é nach mbíonn tionchar díobhálach ag tograí forbartha ar láithreáin Natura 2000.

3.3.2.9 Bainistíocht Uisce & Fuíolluisce

Tá Scéim Soláthair Uisce Phoiblí an Choireáin ag freastal ar bhaile an Choireáin. Tá acmhainn leordhóthanach ag an scéim seo chun freastal ar an bhfás a mheastar a thiocfaidh ar an mbaile laistigh de thréimhse an phlean.

Tá scéim fuíolluisce poiblí ar fáil i mbaile an Choireáin. Tá acmhainn spártha luaite leis an scéim reatha. Tá an acmhainn reatha cothrom le 3,000 PE agus bhí lód 2017 cothrom le 1,736 PE.

3.3.2.10 Bainistíocht Riosca i gcás Tuille

Is é polasaí na Comhairle, nár cheart go mbeadh forbairt faoi réir aon riosca míchuí i gcás tuilte nó nár cheart go mbeadh forbairt mar bhonn le nó ag cur lena leithéid de riosca ag suíomhanna eile. Sa chomhthéacs seo, cinnteoidh an fhorbairt a dhéanfar go bhfuil ceanglais an Chórais Pleanála agus na dTreoirínte Bainistíochta Riosca i gcás Tuilte á gcomhlíonadh más cuí agus oiriúnach.

3.3.2.11 Iompar agus Gluaiseacht

Is fachtóirí tábhachtacha cáilíochta beatha iad iompar agus bonneagar. Baineann tábhacht le naisc iompair mhaithe, trácht saorshreafa agus dóthain spásanna páirceála chomh fada is a bhaineann le fás inbhuanaithe daonra, fostaíochta agus turasóireachta a chinntiú, agus baile mealltach a fhorbairt. Tá cead pleanála faighte ag an gComhairle chun síneadh a chur leis an gcarrchlós ag an éadan le huisce lena n-áirítear 6 spás páirceála bhreise a chur ar fáil do chóistí. Tá limistéar ilúsáide le fáil sa spás seo freisin atá oiriúnach d'úsáidí difriúla agus tá an rogha ann an spás seo a úsáid mar spás páirceála breise i rith buaic-amanna éilimh.

Fíor 3.77: Radharc ar Shráidbhaile an Choireáin

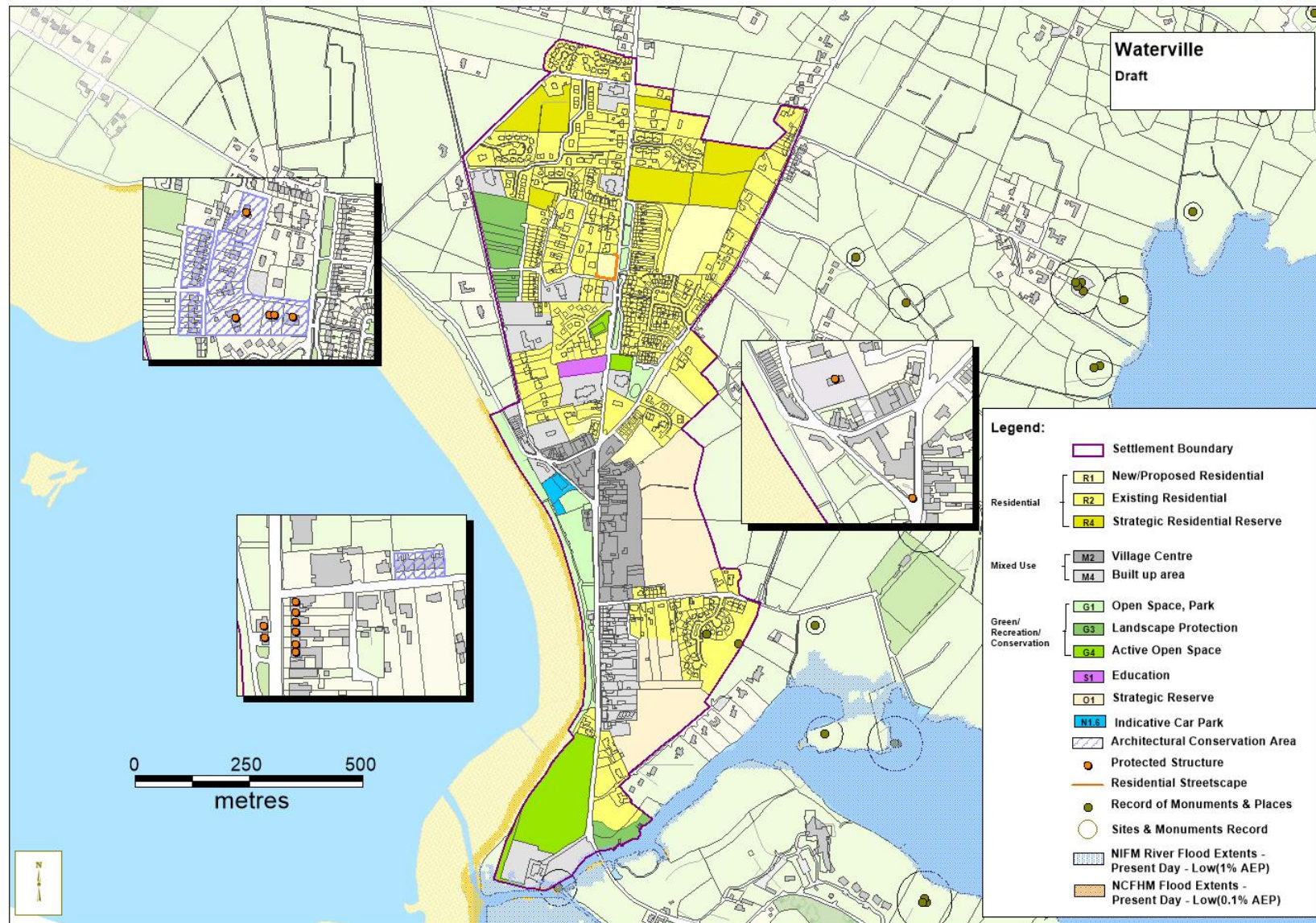
Tá An Coireán suite ar Bhóthar Náisiúnta den Dara Grád (N70), bealach cáiliúil Mhórchuid Chiarráí, áit a mbíonn go leor tréthrachta agus plódaíthe i rith buaic-amanna i rith an tséasúir turasóireachta. Cuireann a chumraíocht fhisiciúil agus leagan amach an aomhail leis an bhfadhb seo. D'fhéadfadh tionchar suntasach a bheith ag trácht áitiúil agus tréthracht turasóirí ar cháilíochtaí comhshaoil an bhaile, uaireanta. Ní mór saoráidí páirceála feabhsaithe a chur ar fáil sa bhaile, do bhusanna turas go háirithe.

Cuspóirí Iompair agus Gluaiseachta	
Uimh. an Chuspóra	Is cuspóir de chuid na Comhairle é:
KENMD-WE-11 	Freastal ar fhorbairt agus feabhsú inbhuanaithe an bhonneagair do choisithe agus do rothaithe sa bhaile de réir mar is gá.

KENMD-WE-12	Freastal ar fhorbairt inbhuanaithe carrchlós atá in ann spásanna speisialta a chur ar fáil do bhusanna turas, ag suíomhanna oiriúnacha.
KENMD-WE-13	Laghdú an phlódaithe tráichta a éascú agus na spásanna páirceála i lár an bhaile a athstruchtú. Tacú le gluaiseacht éasca agus shábháilte coisithe trí lár an bhaile.
KENMD-WE-14 	Tacú le agus síneadh a chur leis an siúlbealach atá le fáil feadh an éadain le huisce faoi láthair feadh an N70 chomh fada le saoráidí agus seirbhísí atá ar fáil cheana féin chun siúlbealach taitneamhachta a sholáthar (faoi réir measúnú comhshaoil).
KENMD-WE-15	Tacú le Scéim Feabhsaithe Bhóthar an N70/An Coireán go dtí An Baile Breac, faoi réir measúnuithe comhshaoil.

Fíor 3.78: Amharc ón N70 go dtí Bá na Scealg

Fíor 3.79: Léarscáil Chriosaithe Talamhúsáide an Choireáin

3.4 Sráidbhailte (Baile an Sceilg, Lios an Phúca, Baile an tSéipéil, Dún Géagáin, Gleann Beithe, Cill Gharbháin, Baile an Ridire & Port Mhic Aoidh)

3.4.1 Baile an Sceilg

3.4.1.1 Comhthéacs

Is baile cósta scaipthe é Baile an Sceilg atá suite ar an R566 ar Leithinis Uíbh Ráthaigh. Is lonnaíocht turasóireachta thábhachtach é Baile an Sceilg ar bhealaí tiomána Mhórchuard na Sceilg agus WAW. Tá sé suite i gceantar Gaeltachta Uíbh Ráthaigh. Tá Dún Géagáin, a bhfuil go leor seirbhísí á roinnt aige le Baile an Sceilg, suite 1.5 km ó thuaidh den lonnaíocht. Ainneoin go bhfuil leibhéal áirithe forbartha tarlaithe idir an dá lonnaíocht le blianta beaga anuas, is dhá lonnaíocht ar leith iad. Is é Baile an Sceilg an sráidbhaile is scaipthe agus níl an oiread céanna seirbhísí le fáil ann. Tá teach tábhairne, caifé agus aonad tionsclaíoch le fáil sa lonnaíocht. Tá oifig poist le fáil sa lonnaíocht freisin. Tá an pháirc LCG áitiúil (Cumann Mhichíl) suite idir Baile an Sceilg agus Dún Géagáin.

Tá Ionad Pobail Bhaile an Sceilg ar fáil do phobal Bhaile an Sceilg, áit a bhfuil seirbhísí agus saoráidí á gcur ar fáil don sráidbhaile agus don chúlchríoch mórthimpeall. In 2020, bronnadh maoiniú ar Chumann Mhichíl, Baile an Sceilg, chun trealamh traenála a cheannach faoi Chlár na dTacaíochtaí Pobail agus Teanga. Ag deireadh 2022, fógraíodh go mbeadh maoiniú á fháil ag Cúram Pobail Bhaile an Sceilg faoi Chiste Infheistíochtaí na nIonad Pobail a seoladh i mí Aibreáin 2022. Chomh maith leis sin, cuireadh maoiniú ar fáil do Chúram Pobail Bhaile an Sceilg faoi leithdháilí Bhabhta 2 den Chlár Feabhsaithe Pobail in 2020.

3.4.1.2 Breithniúcháin agus Tograí Pleanála

Ní mór an taobh tíre oscailte atá le fáil idir Baile an Sceilg agus Dún Géagáin a fhágáil mar atá. Is í an straitéis forbartha do Bhaile an Sceilg tacú lena fhorbairt orgánach mar shráidbhaile tuaithe agus

ionad turasóireachta de réir an leibhéil de sholáthar bonneagair. Is in earnáil na dtithe saoire a tugadh an fás faoi deara le blianta beaga anuas. Tá an sráidbhaile suite laistigh de cheantar Gaeltachta, agus ní mór a chinntiú go dtarlaíonn forbairt a thacaíonn le cur chun cinn na Gaeilge mar atá leagtha amach i gCaibidil 8 de KCDP. Meastar go meallfadh bunú an choláiste Gaeilge in athuair tuilleadh turasóirí chuig an gceantar agus go gcuirfeadh sé deiseanna fostaíochta ar fáil.

3.4.1.3 Daonra agus Forbairt Talamhúsáide Inbhuanaithe

Níl aon fhiigiúr daonra ar fáil do shráidbhaile Bhaile an Sceilg leis féin. Tá sé suite laistigh de Thoghroinn Bhaile an Sceilg. Taifeadadh laghdú beag ar an daonra sa Toghroinn seo idir 2002 agus 2006, ó 358 duine go dtí 355 duine. De réir Dhaonáireamh 2011, mhéadaigh an daonra go dtí 375 duine agus de réir Dhaonáireamh 2016, bhí an daonra cothrom le 390, sin méadú 4%. I nDaonáireamh 2022 taifeadadh daonra de 419, méadú 7.4%.

	2006	2011	2016	2022
Toghroinn Bhaile an Sceilg	355	375	390	419

Tábla 3.11: Leithdháileadh Daonra 2006-2022

3.4.1.3.1 Forbairt Chónaithe

Tá críoch curtha le roinnt forbairtí tithíochta ar an dá thaobh den phríomhshráid le blianta beaga anuas. Is mar thithe saoire atá na teaghaisí seo in úsáid go príomha. Cuireadh roinnt tithe aonair do chónaitheoirí buana i gcrích i rith na tréimhse céanna. Tógadh níos mó tithe saoire le blianta beaga anuas i gcomparáid leis an líon tithe do chónaitheoirí buana a tógadh. Níl sprioc ar leith luaite le Baile an Sceilg maidir le fás daonra agus tithíochta faoi Chroístraitéis KCDP, dá bhrí sin, níl tailte criosaithe le haghaidh R1 (*Forbairt Chónaithe Bheartaithe*). Tá tailte ag suíomhanna oiriúnacha aitheanta agus criosaithe mar R4 (*Cúltaca Straitéiseach Cónaithe*), áfach, d'fhonn

a chinntiú gur féidir riachtanais chónaithe fhadtéarmacha an tsráidbhaile a chomhlíonadh. Braitheann forbairt na dtailte seo ar bhonneagar fuíolluisce oiriúnach a bheith ar fáil.

3.4.1.4 Pobail Inbhuanaithe

3.4.1.4.1 Is eagraíocht dheonach é Coiste Forbartha na Sceilge atá dírithe ar cheantar Bhaile an Sceilg. Dírionn an Coiste seo ar fhorbairt gheilleagrach, shóisialta agus chultúrtha an cheantair. Ceann de phríomhghníomhaíochtaí an Choiste é seirbhís a sholáthar ón Ionad Pobail i sráidbhaile Dhún Géagáin agus Bhaile an Sceilg.

Oibreoidh an Chomhairle i dteannta leis an gCoiste d'fhonn a chinntiú go mbeidh seirbhís cóiríochta oiriúnacha ar fáil i nDún Géagáin agus i mBaile an Sceilg chun freastal ar riachtanas áitiúil.

3.4.1.5 Oidhreacht

3.4.1.5.1 Timpeallacht & Oidhreacht Thógtha

Tá forbairt tagtha ar Bhaile an Sceilg agus is éard atá ann anois lonnaíocht líneach scaipthe ina bhfuil roinnt tithe cónaithe scoite. Le blianta beaga anuas, d'athraigh roinnt forbairtí tithe saoire carachtar na lonnaíochta agus bhí siad mar bhonn le méadú suntasach a bheith le tabhairt faoi deara sa cheantar foirgnithe. Is éard atá sna forbairtí nua seo cineálacha tithe a bhfuil cuma mórán mar an gcéanna orthu atá le fáil i mBraisíl. Chabhródh forbairt sráid-dreacha le croícheantar níos sainithe a chruthú sa sráidbhaile, mar aon le struchtúr uirbeach agus ómós áite.

Comhartha talún suntasach sa cheantar ba ea an coimpléasc foirgneamh atá ceangailte leis an stáisiún cáblaí, ach tá formhór na bhfoirgneamh seo leagtha go talamh in imeacht na mblianta. Tá sraith de cheithre theach dhá urlár fós le feiceáil, cuid de choimpléasc bunaidh an Stáisiúin Cáblaí tráth, agus is sampla mealltach den stíl dhúchasach iad, cuid shuntasach den cheantar foirgnithe. Tá Teach Chinn Aird, i gcoilár an tsráidbhaile, taifeadta mar dhéanamhas cosanta (KY-097-001).

Níl aon séadchomhartha taifeadta laistigh de cheantar an Phlean. Sainíonn teorainn forbartha Bhaile an Sceilg an limistéar inar féidir forbairt nua a bhreithniú, lena n-áirítear don fhorbairt laistigh de chroílár an bhaile. Is é cuspóir an Phlean forbairt struchtúr sráidbhaile, dlúth agus inbhuanaithe, a spreagadh trína chinntiú go bhfuil forbairt nua comhtheagmhálach le forbairt atá ann cheana féin agus go mbaintear úsáid éifeachtach as láithreáin inlíonta. Beidh fianaise ar dhearadh dúchasach reatha le fáil i ngach forbairt nua agus cabhróidh a leithéid le sráid-dreach a chruthú.

3.4.1.6 Forbairt Gheilleagrach

Is é an fostóir is mó, i rith na bliana ar fad, Delpac, comhlacht a dhéanann málaí agus cineálacha eile pacáistíochta do mhargadh na hÉireann agus na Breataine. Bíonn deiseanna fostaíochta breise séasúracha le fáil i rith mhíonna an tsamhraidh, san earnáil turasóireachta. Tá saoráidí cianoibre le fáil i mol gteic i mBaile an Sceilg. Cuireadh tacaíochtaí airgeadais ar fáil don tionscadal trí mhaoiniú forbartha tuaithe. I láthair na huaire, tá sé spás oibre comhionaid ar fáil in dhá sheomra. mar aon le cistinéad agus leathanbhanda snáithíneach 1GB.

3.4.1.7 Turasóireacht & Áineas Amuigh faoin Aer

3.4.1.7.1 An Timpeallacht Nádúrtha & Taitneamhacht Áineasa

Tá Baile an Sceilg suite ar líne chladaigh Bhá na Scealg. Tá Bratach Ghorm ag an trá, rud a chiallaíonn go bhfuil poitéinseal ann an líon cuairteoirí a fhorbairt. Is é cuspóir an Phlean seo tacú le saoráidí coimhdeacha (ag tránna) a chur ar fáil chun lántairbhe a bhaint as an áilleacht nádúrtha uathúil seo ar bhealach inbhuanaithe. Is taitneamhacht iad na conairí siúil sa cheantar, lena n-áirítear Conair na Manach, idir carrchlós agus cé Bhaile an Sceilg, do phobal na háite agus do chuairteoirí araon.

Tá an taobh ó dheas den sráidbhaile ainmnithe mar *Limistéar Amharc-Íogair* in KCDP. Glactar le ceantar an bhá mar chuid de SAC is iarrthóir Bhá na Scealg agus Inbhear na hUíne, ceantar lena

mbaineann suntas caomhantais ar leith de bhrí go bhfuil dhá chineál riasc goirt ar leith le fáil sa cheantar, atá liostaithe in Iarscríbhinn 1 den Treoir AE maidir le Gnáthóga. Chomh maith leis sin, tá daonra suntasach den Fheadóg Chladaigh agus Scótar le fáil sa cheantar agus tacaíonn na dumhcha gainimh sa cheantar le daonra de speicis neamhchoitianta aelusa ar a dtugtar Lus na bPeiteal (*Petalophyllum ralfsii*). Maidir le cúrsaí oidhreachta, tá Caisleán Mhic Cárthaigh agus Prióireacht Bhaile an Sceilg taifeadta mar shéadchomharthaí seandálaíocha, agus is cuid de Chonair na Manach iad. Baineann deiseanna turasóireachta agus fanacht thar oíche leis na séadchomharthaí seo mar aon leis an trá Brataí Goirme agus na gnáthóga ainmnithe mórthimpeall.

3.4.1.8 Bainistíocht Uisce & Fuíolluisce

Tá córais soláthair uisce phoiblí agus príomhionad cóireála fuíolluisce ar fáil i mBaile an Sceilg. Ní mór an bonneagar cóireála fuíolluisce a uasghrádú ar mhaithe le forbairt inbhuanaithe an cheantair a chinntiú.

3.4.1.9 Nascacht

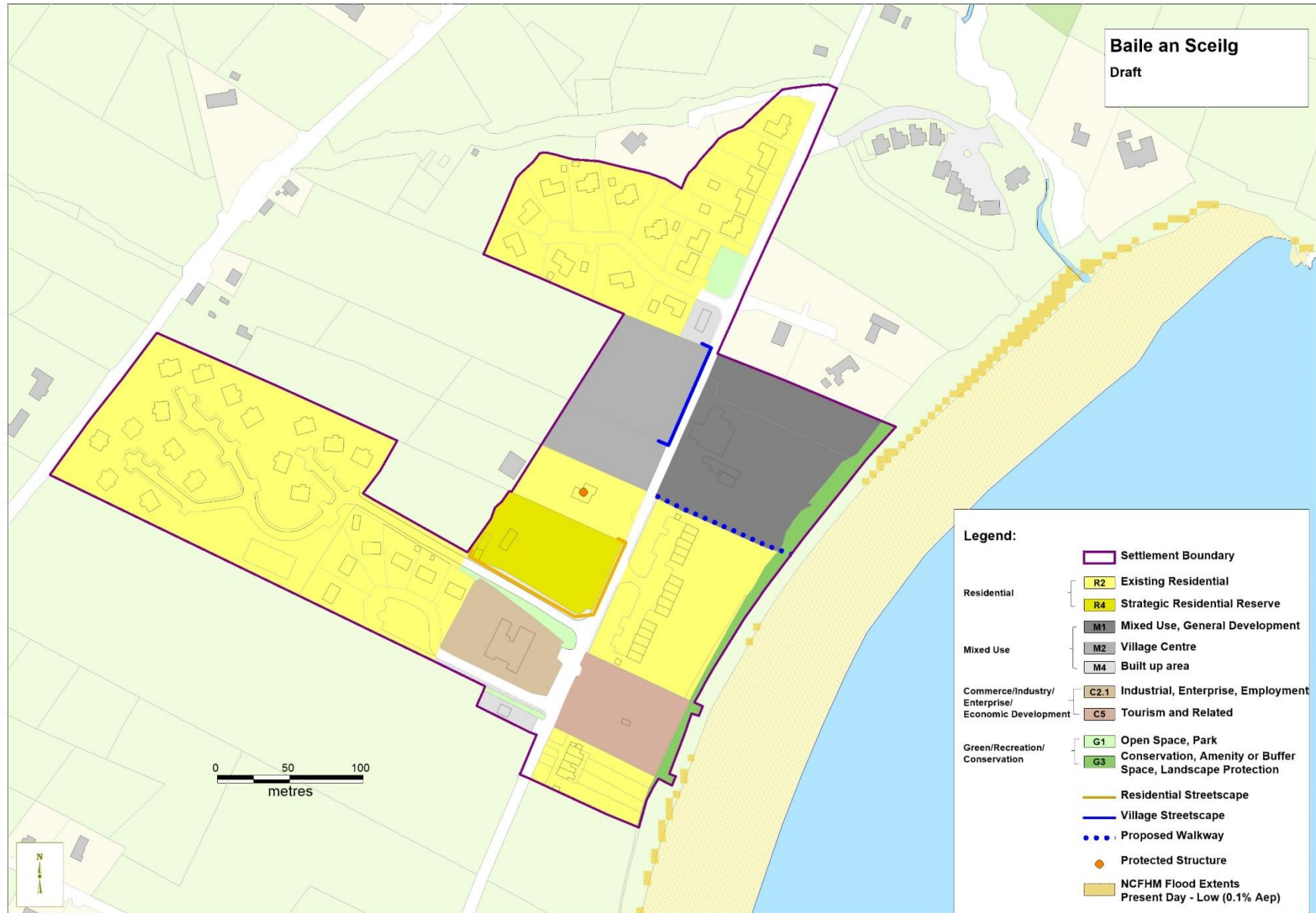
Tá infheistíocht phoiblí shuntasach déanta ar mhaithe leis an trácht i rith bhuaicshéasúr an tsamhraidh a laghdú. Go háirithe, tá síneadh curtha le déanaí leis an gcarrchlós ag an trá chomh fada ceantar ó dheas de na leithris.

KENMD-BG-2	Tacú le forbairt úsáid mheasctha inbhuanaithe a fheabhsóidh feidhm an tsráidbhaile.
KENMD-BG-3	Tacú le Tascfhórsa Uíbh Ráthaigh agus aon tuarascáil/plean/gníomhaíocht a dtacaíonn sé leo, faoi réir measúnaithe comhshaoil.
KENMD-BG-4 	Tacú le huasghrádú an bhonneagair cóireála fuíolluisce atá ann agus a leithéid a éascú go tráthúil chun forbairt inbhuanaithe an cheantair a chinntiú.
KENMD-BG-5	Tacú le saoráidí campála a chur ar fáil sa sráidbhaile, ag suíomh oiriúnach.
KENMD-BG-6 	Iarracht a dhéanamh nascacht coisithe idir an sráidbhaile agus an trá a fheabhsú, faoi réir measúnuithe comhshaoil.
KENMD-BG-7 	Tacú le huasghrádú Chonair Siúil na Manach, mar is gá agus faoi réir measúnuithe comhshaoil.
KENMD-BG-8 	Tacú le soláthar inbhuanaithe Gormbhealaigh ag Bá na Scealg, idir Trá Bhaile an Sceilg agus Cé Bhaile an Sceilg, faoi réir ionchuimsithe sa Straitéis Náisiúnta agus faoi réir measúnuithe comhshaoil.

Cuspóirí Ginearálta	
Uimh. an Chuspóra	Is cuspóir de chuid na Comhairle é:
KENMD-BG-1	Úsáid na Gaeilge mar theanga phobail a chaomhnú agus a chur chun cinn.

Fíor 3.80: Caisleán Bhaile an Sceilg

Fíor 3.81: Léarscáil Chriosaithe Talamhúsáide Bhaile an Sceilg

3.4.2 Lios an Phúca

3.4.2.1 Comhthéacs

Is sráidbhaile beag cónaithe é Lios an Phúca atá suite taobh leis an N72 agus laistigh d'achar éasca comaitéireachta de Chill Airne agus Cill Orglan, atá suite 11km agus 13km faoi seach ón lonnáiocht. Tá Lios an Phúca suite laistigh de tírdhreach mealltach tuaithe, agus tá Na Cruacha Dubha le feiceáil ó dheas den sráidbhaile seo. Ciallaíonn a chónaí is atá Lios an Phúca d'ionaid gheilleagracha Chill Airne agus Chill Orglan, an tírdhreach agus a shuíomh in aice leis An Leamhain gur suíomh inmhianaithe cónaithe atá ann. Feidhm chónaithe den chuid is mó atá ag an mbaile agus tá roinnt forbairtí tithíochta ann ar cheapacha aonair móra le córais chóireála agus roinnt forbartha ribíní líneach ar bhóithre isteach.

Tá roinnt saoráidí agus seirbhísí á gcur ar fáil i Lios an Phúca chun tacú leis an bpobal áitiúil. Ina measc tá siopa áise áitiúil le hoifig poist, roinnt tithe tábhairne, ionad pobail agus faichí spóirt CLG. Tá an scoil náisiúnta áitiúil (Cill Ghobnait) agus Eaglais Chaitliceach Rómhánach suite lasmuigh de theorainn na forbartha ag an taobh siar ó dheas. Osclaíodh clós súgartha nua na bunscoile in 2022 ar cuireadh maoiniú ar fáil lena aghaidh faoin gclár CLÁR. Cuireadh aonad tithíochta sóisialta nua ar fáil ag Cuileannach Uachtarach, Lios an Phúca in 2021.

Ainneoin a chónaí is atá sé do Bhearna an Choimín, do An Leamhain agus do bhealach Mhórchuaird Chiarraí, níl an sráidbhaile seo forbartha mar cheann scríbe do thurasóirí. Dá ainneoin sin, baineann sé tairbhe as roinnt trádála ócáidí. Níl aon fhostóir suntasach sa cheantar agus is eanáil tábhachtach sa cheantar áitiúil í an eanáil talmhaíochta agus turasóireachta.

3.4.2.2 Breithniúcháin agus Tograí Pleanála

Is sráidbhaile beag tuaithe é Lios an Phúca agus ionad seirbhíse áitiúla dá chúlchríoch. Spreagtar coimeád agus feabhsú na seirbhísí agus saoráidí áitiúla. Dearfar gach forbairt agus déanfar gach

forbairt ar bhealach a chabhraíonn le comhdhlúthú na lonnáiochta agus feabhsú charachtar agus struchtúr an tsráid-dreacha, agus urramófar an timpeallacht nádúrtha ag an am céanna. Tá Lios an Phúca suite ag croílár mórcheantar turasóireachta agus, dá réir sin, tá féidearthachtaí ag baint le deiseanna fostaíochta a fhorbairt san eanáil éiceathurasóireachta agus margaí nideoige turasóireachta. Leanfaidh an tÚdarás Pleanála ar aghaidh ag tacú le ról agus feidhm reatha an tsráidbhaile mar ionad seirbhíse tuaithe agus lorgófar tograí tacaíochta d'úsáidí gaolmhara turasóireachta agus fostaíochta a sholáthraíonn fostaíocht áitiúil agus fás inbhuanaithe ag suíomhanna oiriúnacha.

3.4.2.3 Daonra agus Forbairt Talamhúsáide Inbhuanaithe

Mhéadaigh daonra Lios an Phúca 10.1%, uaidh 228 in 2011 go dtí 251 in 2016. De réir Dhaonáireamh 2022 tá an daonra i Lios an Phúca cothrom le 273. Tá an lonnáiocht suite i dToghroinn Dhún Lóich áit ar mhéadaigh an daonra ó 758 in 2011 go dtí 846 in 2016, agus go dtí 862 in 2022. Bhí an stoc tithíochta a taifeadadh sa Toghroinn cothrom le 401 agus bhí 10% den stoc seo folamh agus bhí 10% eile rangaithe mar thithe saoire neamháitithe.

	2006	2011	2016	2022
Lios an Phúca	240	228	251	273
Toghroinn Dhún Lóich	790	758	846	862

Tábla 3.12: Leithdháileadh Daonra 2006-2022

3.4.2.3.1 Forbairt Chónaithe

Is éard atá i bpatrún forbartha Lios an Phúca roinnt forbairtí eastát tithíochta láithreáin aonair agus líne tógála scoilte d'fhorbairt ar shuíomh aonair, feadh na mbealaí gathacha isteach sa sráidbhaile. Níl sprioc ar leith luaite le Lios an Phúca maidir le fás daonra agus tithíochta faoi Chroístraitéis KCDP; dá bhrí sin, níl tailte criosaithe le haghaidh R1 (Forbairt Chónaithe Bheartaithe). D'fhonn a chinntiú,

áfach, gur féidir freastal ar riachtanais chónaithe fhadtéarmacha an tsráidbhaile tá tailte atá lonnaithe in áiteanna oiriúnacha sainaitheanta agus criosaithe mar R4 (*Cúltaca Straitéiseach Cónaithe*). Chomh maith leis sin, is cuspóir de chuid KCDP braislí tithíochta a cheadú a bhfuil córais chóireála fuíolluisce aonair ag freastal orthu, feadh na lonnaíochtaí a bhfuil eolas maidir leo le fáil i dTábla 5.1 de KCDP. Is í an straitéis a bhaineann leis na braislí seo laistigh de na lonnaíochtaí seo freastal ar líon beag teaghaisí breise agus/nó fiontar beag chun an patrún forbartha atá le fáil mórthimpeall na bpointí fócais seo a chomhdhlúthú agus úsáid a bhaint as na seirbhísí atá le fáil sa cheantar cheana féin.

3.4.2.4 An Timpeallacht Nádúrtha

Tá radharc breá ar Na Cruacha Dubha le fáil ó Lios an Phúca. Tá an sráidbhaile suite ar bhruacha theas na Leamhna, atá ainmnithe mar láithreán Eorpach lena mbaineann tábhacht idirnáisiúnta, cuid de SAC Loch na dTrí Caol. Tacaíonn An Leamhain le speicis a bhraitheann ar an uisce agus atá íogair do thruailliú. Tá sé tábhachtach, dá réir sin, go bhfuil talamhúsáidí agus tograí forbartha, lena n-áirítear tograí taitneamhachta, á ndearadh agus á lonnú in áiteanna a chinntíonn go seachnaítear tionchair dhíobhálacha ar shláine éiceolaíochta an SAC. Mar chuid den obair seo, ba cheart fásra bruchánach feadh na Leamhna a chosaint agus a fheabhsú mar chuid d'aon togra forbartha.

3.4.2.5 Bainistíocht Uisce & Fuíolluisce

Tá Soláthar Uisce Chiarraí Láir agus Soláthar Uisce Loch Cárthaí ag freastal ar Lios an Phúca. Níl aon bhonneagar fuíolluisce sa lonnaíocht. Tá an tÚdarás Áitiúil ag tacú go gníomhach le bonneagar cóireála fuíolluisce a sholáthar go tráthúil chun láithreáin Eorpacha ainmnithe íogaire a chosaint agus chun forbairt inbhuanaithe fhadtéarmach an cheantair a chinntiú. Idir an dá linn, beidh an easpa bonneagair séarachais phoiblí ag cur baic ar an méid forbartha nua is féidir freastal uirthi laistigh den lonnaíocht.

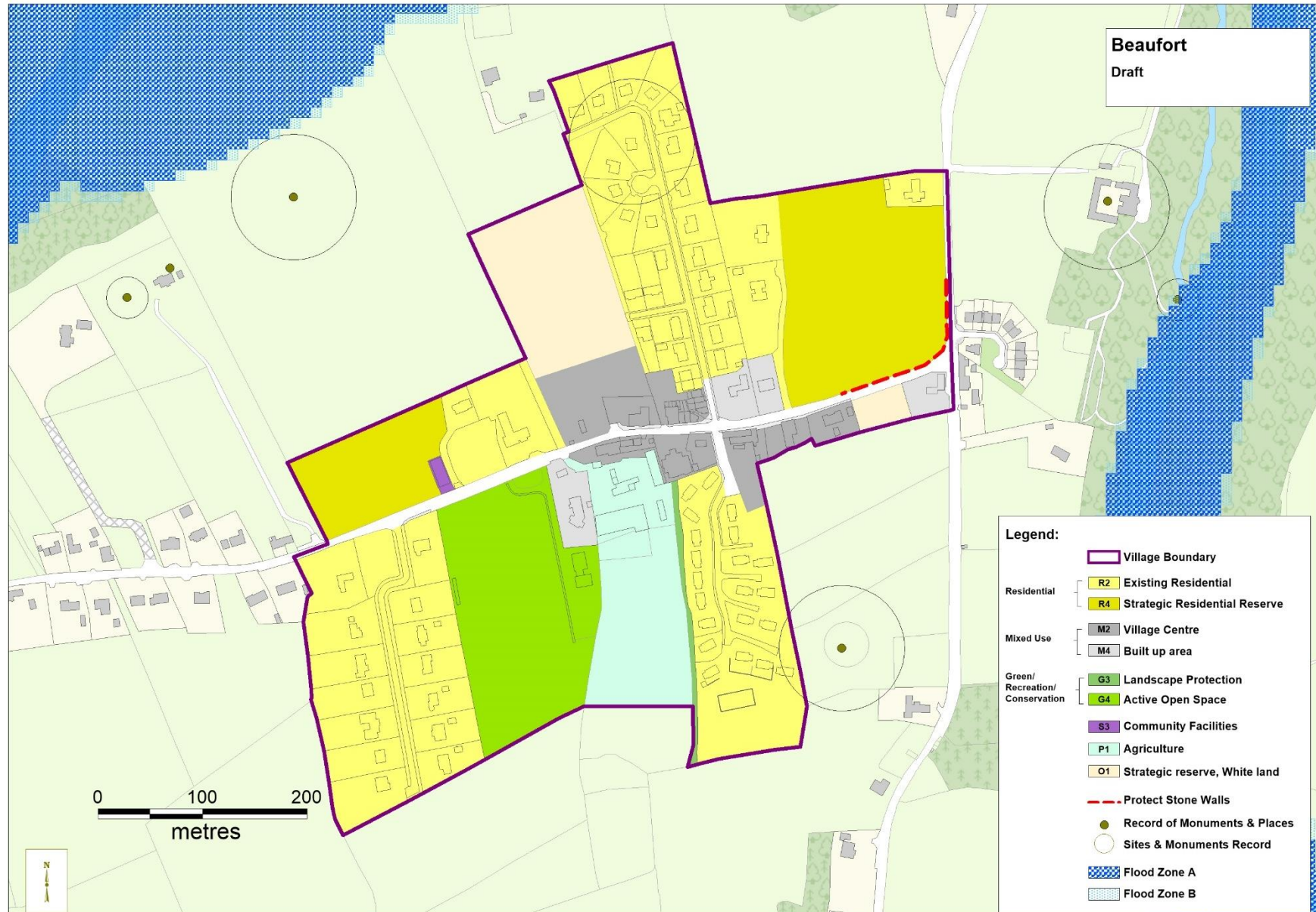
3.4.2.6 Nascacht

Tá an sráidbhaile suite taobh le bóthar áitiúil atá nasctha le Bóthar Bhearna an Choimín. Dá ainneoin seo, ní bhíonn plódú tráchtta sa bhaile ach oiread le leibhéal ard tréthrachta. Is cuspóir de chuid an Phlean seo iarracht a dhéanamh cosáin a fheabhsú agus a sholáthar más cuí ar mhaithe le sábháilteacht, nascacht agus tréscailteacht coisithe mórthimpeall ar lonnaíocht an tsráidbhaile a fheabhsú.

Fíor 3.82: Radharc ar Bhearna an Choimín

Cuspóirí Forbartha Foriomlána	
Uimh. an Chuspóra	Is cuspóir de chuid na Comhairle é:
KENMD-BT-1	Tacú le bealaí isteach mealltacha chuige an sráidbhaile (lena n-áirítear ballaí cloiche a chosaint) agus a chinntiú go bhfuil aon fhorbairt nua ar ardchaighdeán ailtireachta agus go gcuireann siad leis an ríocht phoiblí.
KENMD-BT-2 	A chinntiú go mbeidh forbairt comhoiriúnach le cuspóirí caomhantais láithreáin Natura 2000 agus nach mbeidh tionchar díobhálach suntasach acu ar cháilíocht na timpeallachta nádúrtha.
KENMD-BT-3 	Tacú le huasghrádú an bhonneagair cóireála fuíolluisce agus a leithéid a éascú go tráthúil chun forbairt inbhuanaithe an cheantair a chinntiú, faoi réir measúnuithe comhshaoil. Beidh an Chomhairle ag obair le Uisce Éireann i ndáil leis seo.
KENMD-BT-4	Tacú le cosáin coisithe a sholáthar laistigh den sráidbhaile agus lena leithéid a éascú.

Fíor 3.83: Léarscáil Chriosaithe Talamhúsáide Lios an Phúca

3.4.3 Baile an tSéipéil

3.4.3.1 Comhthéacs

Is sráidbhaile beag tuaithe é Baile an tSéipéil atá suite ar an taobh ó dheas de Dhairbhre. Tá an sráidbhaile suite leath bealaigh idir Baile an Ridire agus Port Mhic Aoidh agus nasctha le Baile an Ridire tríd an R565.

Tá raon saoráidí sóisialta ar fáil i mBaile an tSéipéil lena n-áirítear Eaglais Chaitliceach Rómhánach, ionad pobail, ionaid cúraim leanaí agus teach tábhairne. Tá an fhaiche CLG áitiúil (Oileánaigh Óga Dhairbhre) suite laistigh de theorainn na lonnaíochta. Tá Scoil Naisiúnta Dar Earca agus Ionad Pobail Dhairbhre, ina bhfuil halla spóirt agus giomnásiam, ag freastal ar an oileán ar fad. Cuireadh maoiniú ar fáil don ionad pobail faoi leithdháiltí Bhabhta 2 den Chlár Feabhsaithe Pobail in 2020. Faoi chlár CLÁR 2022, bronnadh maoiniú ar Thuismitheoirí agus Cairde Chiarraí chun Gairdín na gCéadfaí a fhorbairt ag Tigh an Oileáin, Dairbhre.

3.4.3.2 Breithniúcháin agus Tograí Pleanála

Bhí neart éilimh ar fhorbairt feadh an R565 i dtreo an oirthir chomh fada le Baile an Ridire agus i dtreo an iarthair chomh fada le Port Mhic Aoidh. Meastar go bhfuil an laghdú ar an leibhéal de cheantar tuaithe oscailte idir na lonnaíochtaí neamh-inmhianaithe agus go bhféadfadh sé a bheith mar bhonn le heaspa sainithe do gach lonnaíocht.

Sainíonn an teorainn forbartha do Bhaile an tSéipéil an limistéar inar féidir forbairt nua a bhreithniú, agus ag an am céanna, ceadaítear roinnt forbartha agus athfhorbartha i gcroílár an bhaile. D'fhéadfaí forbairt ina n-áirítear athfhorbairt nó athúsáid réadmhaoin atá ann cheana féin, forbairt láithreán athfhorbraíochta agus forbairt inlíonta a cheadú laistigh de theorainn na lonnaíochta. Is é cuspóir an Phlean forbairt struchtúr sráidbhaile, dlúth agus inbhuanaithe, a spreagadh trína chinntiú go bhfuil forbairt nua comhtheagmhálach

le forbairt atá ann cheana féin agus go mbaintear úsáid éifeachtach as láithreáin inlíonta.

3.4.3.3 Daonra agus Forbairt Talamhúsáide Inbhuanaithe

Níl aon fhigiúr daonra ar fáil do shráidbhaile Bhaile an tSéipéil leis féin. Clúdaítear i dToghroinn Dhairbhre an sráidbhaile agus an t-oileán ar fad. Bunaithe ar fhigiúirí Dhaonáireamh 2006 bhí 713 duine ina gcónaí sa cheantar. Méadaigh an Fíor sin ó 690 in 2002. B'ionann é seo agus méadú 3% ar an daonra. De réir Dhaonáireamh 2011 tá 665 duine ina gcónaí sa cheantar. Léiríodh i nDaonáireamh 2016 gur laghdaigh daonra an cheantair arís, 1.2% go dtí 657 duine. De réir Dhaonáireamh 2022, tá daonra na Toghróinne seo cothrom le 658, Fíor arb ionann é agus fianaise ar athrú beag i gcomparáid le 2016.

	2006	2011	2016	2022
Toghroinn Dhairbhre	713	665	657	658

Tábla 3.13: Leithdháileadh Daonra 2006-2022

3.4.3.3.1 Forbairt Chónaithe

Níl sprioc ar leith luaithe le Baile an tSéipéil maidir le fás daonra agus tithíochta faoi Chroístraitéis KCDP, dá bhrí sin, níl tailte criosaithe le haghaidh R1 (*Forbairt Chónaithe Bheartaithe*). Is é cuspóir KCDP, áfach, braislí tithíochta a cheadú a bhfuil córais chóireála fuíolluisce aonair ag freastal orthu, feadh na lonnaíochtaí a bhfuil eolas maidir leo le fáil i dTábla 5.1 de KCDP. Is í an straitéis a bhaineann leis na braislí seo laistigh de na lonnaíochtaí seo freastal ar líon beag teaghaisí breise agus/nó fiontar beag chun an patrún forbartha atá le fáil mórthimpeall na bpointí fócais seo a chomhdhlúthú agus úsáid a bhaint as na seirbhísí atá le fáil sa cheantar cheana féin.

3.4.3.4 Oidhreacht

3.4.3.4.1 Timpeallacht & Oidhreacht Thógtha

Is sráidbhaile tuaithe traidisiúnta é Baile an tSéipéil, a bhfuil foirm líneach air agus ina bhfuil struchtúr scoite den chuid is mó le fáil gan líne thógála cinnte. D'fhorbair an sráidbhaile i bhfoirm líneach feadh an R565 agus tá níl ach forbairt theoranta déanta feadh na mbóithre áitiúla, a thrasnaíonn an R565 ag lár an bhaile. Tá cineálacha éagsúla foirgneamh le fáil laistigh den sráidbhaile. Níl na foirgnimh ar fad sa sráidbhaile ar comhairde. Tá roinnt forbairt braisle/eastáit sa sráidbhaile, Ceol na hAbhann agus Radharc an Gheocáin, atá deartha mórán mar an gcéanna rud neamhghnách i gcomparáid le foirmeacha tógtha níos sine. Tá forbairt sraithe a tógadh le déanaí feadh an R565 mar bhonn le sráid-dreach an tsráidbhaile a fheabhsú. Dá ndéanfaí tuilleadh forbartha ar an sráid-dreach seo bheadh croí-cheantar agus struchtúr uirbeach an tsráidbhaile níos sainithe.

3.4.3.5 Forbairt Gheilleagrach

D'éirigh le Gníomhaireachta Forbartha Dhairbhre, trí bheith ag obair le gníomhaireachtaí eile, deiseanna fostaíochta nua a chruthú ar an oileán. Chun an obair leanúnach seo agus comhoibriú idirghníomhaireachta a éascú, tá tailte breisithe criosaithe mar thailte M2.

3.4.3.6 Turasóireacht & Áineas Amuigh faoin Aer

3.4.3.6.1 An Timpeallacht Nádúrtha & Taitneamhacht Áineasa

Tá limistéar taitneamhachta beag le fáil taobh leis an abhainn ag an taobh ó thuaidh den R565. Tá tailte sainaitheanta agus criosaithe mar G1 ar mhaithe le páirc níos mó a chur ar fáil chun freastal ar an sráidbhaile agus ar a chúlchríoch.

Tá Baile an tSéipéil suite ar phíosa talún íseal thart ar 1km ó líne chladaigh Dhairbhre, cuid de SAC Cuan Bhéil Inse/Ghóilín Dairbhre.

Tá roinnt taitneamhachtaí le fáil ar Dhairbhre lena n-áirítear láthair amhairc an Gheocáin in aice láimhe. Ciallaíonn suíomh Bhaile an

tSéipéil ar an oileán go bhfuil deiseanna ann áiseanna oidhreachta a bhaineann le turasóireachta a fhorbairt agus cur leis an líon turasóirí a fhanann thar oíche.

3.4.3.7 Bainistíocht Uisce & Fuíolluisce

Tá soláthar uisce phoiblí ar fáil sa sráidbhaile. Níl aon aonad cóireála fuíolluisce sa sráidbhaile.

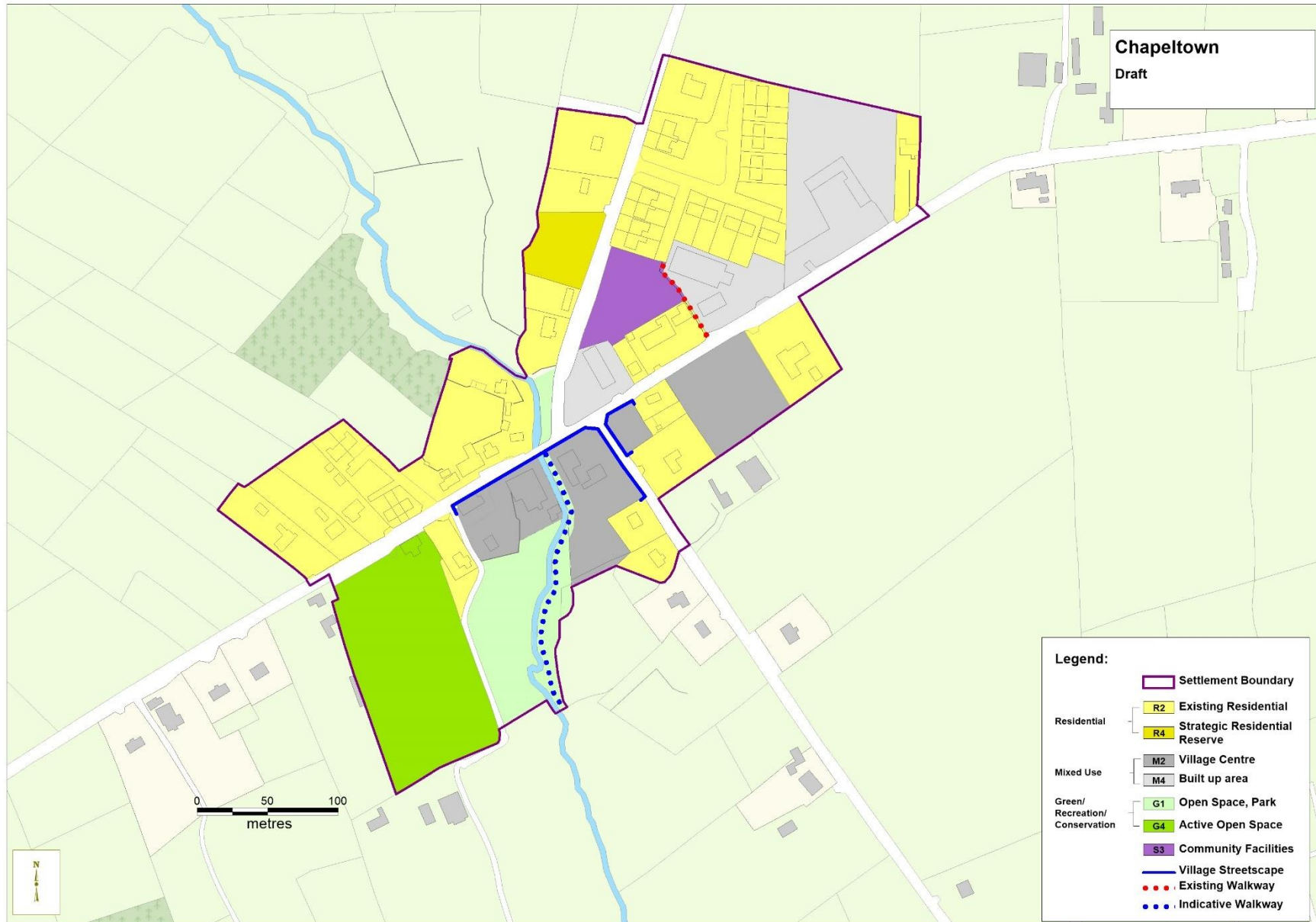
Fíor 3.84: Spás Oscailte Glas laistigh den Sráidbhaile

3.4.3.8 Nascacht

Mar gheall ar a shuíomh ar an R565, leath bealaigh idir Port Mhic Aoidh agus Baile an Ridire, tá méid suntasach tráichta ag taisteal tríd an sráidbhaile i rith mhíonna an tsamhraidh. Níl aon charrchlós taobh leis an séipéal agus níl ach méid áirithe spásanna páirceála le fáil ag

an ionad pobail. Is cuspóir de chuid an Phlean seo é carrchlós a chur ar fáil sa sráidbhaile. Cruthaíonn trácht turasóireachta i rith an tsamhraidh atmaisféar gnóthach ach i rith mhíonna an gheimhridh is trácht áitiúil a bhíonn i gceist den chuid is mó.

Cuspóirí Ginearálta	
Uimh. an Chuspóra	Is cuspóir de chuid na Comhairle é:
KENMD-CP-1	Tacú le forbairt úsáid mheasctha inbhuanaithe (ar thailte criosaithe M2) chun freastal ar an bpobal áitiúil.
KENMD-CP-2 	Tacú le hathúsáid agus athchóiriú íogair oiriúnach réadmhaoin neamhúsáidte/thréigthe.
KENMD-CP-3	Níos mó spásanna páirceála a chur ar fáil sa sráidbhaile ag suíomh oiriúnach.
KENMD-CP-4 	Tacú le huasghrádú an bhonneagair cóireála fuíolluisce agus a leithéid a éascú go tráthúil chun forbairt inbhuanaithe an cheantair a chinntiú.
KENMD-CP-5 	Tailte a choimeád d'fhorbairt sráidbhaile glas mar atá léirithe ar an léarscáil chriosaithe agus páirc cois abhann a fhorbairt.

Fíor 3.85: Léarscáil Chriosaithe Talamhúsáide Bhaile an tSéipéil

3.4.4 Dún Géagáin

3.4.4.1 Comhthéacs

Is sráidbhaile tábhachtach turasóireachta ar Mhórchuid an Sceilg é Dún Géagáin. Tá sé suite taobh leis an R566 ar Leithinis Uíbh Ráthaigh. Tá Baile an Sceilg a bhfuil go leor seirbhísí á roinnt aige leis suite 1.5km ó thuaidh den lonnaíocht. Ainneoin go bhfuil leibhéal áirithe forbartha tarlaithe idir an dá lonnaíocht le blianta beaga anuas is féidir glacadh leo mar dhá lonnaíocht ar leith fós. Tá Dún Géagáin suite laistigh de Ghaeltacht Uíbh Ráthaigh. Tá raon saoraidí sóisialta ar fáil i nDún Géagáin lena n-áirítear Eaglais Chaitliceach Rómhánach, ionad cúraim lae, ionad pobail, scoil náisiúnta agus limistéar súgartha cruadhromchla, teach tábhairne agus aonad tionsclaíoch ina dtáirgtear táirgí tréidliachta. Tá Ionad Ealaíon Chill Rialaig agus an spás taispeántais, siopa agus caifé gaolmhar suite ag imeall an tsráidbhaile. Níl aon siopa grósaera sa sráidbhaile ach tá siopa le fáil thart ar 500 méadar ó thuaidh den sráidbhaile ar an R566. Tá an fhaiche CLG áitiúil (Naomh Michíl) suite idir Dún Géagáin agus Baile an Sceilg.

3.4.4.2 Breithniúcháin agus Tograí Pleanála

Sainíonn an teorainn forbartha do Dhún Géagáin an limistéar inar féidir forbairt nua a bhreithniú, agus ag an am céanna, ceadaítear roinnt forbartha agus athfhorbartha i gcroílár an tsráidbhaile. Is í an fhís fhoriomlán do Dhún Géagáin tacú lena dhlúthfhoirm uirbeach agus sráidbhaile inbhuanaithe bríomhar a fhorbairt arb ionann é agus áit mhealltach chun cónaí inti agus cuairt a thabhairt uirthi. Ba cheart tuilleadh forbairt dhomhain a dhéanamh ar mhaithe le croílár láidir agus inaitheanta sráidbhaile a chruthú.

Tá an teorainn forbartha bunaithe ar bhreithniúcháin topagrafaíochta agus bhonneagair. Is é cuspóir an Phlean forbairt struchtúr sráidbhaile, dlúth agus inbhuanaithe, a spreagadh trína chinntiú go bhfuil forbairt nua comhtheagmhálach le forbairt atá ann cheana féin agus go mbaintear úsáid éifeachtach as talamh cúil agus as láithreáin inlíonta. Ní mór an taobh tíre oscailte atá le fáil

idir Dún Géagáin agus Baile an Sceilge a fhágáil mar atá. Is í an straitéis forbartha do Dhún Géagáin tacú lena fhorbairt orgánach níos moille mar shráidbhaile tuaithe agus ionad turasóireachta de réir an leibhéil de sholáthar bonneagair. Is in earnáil na dtithe saoire a tugadh an fás faoi deara le blianta beaga anuas. Tá an sráidbhaile lonnaithe i gceantar Gaeltachta, agus is den tábhacht é nach ndéanfar aon fhorbairt a bheidh díobhálach do chur chun cinn na Gaeilge.

3.4.4.3 Daonra agus Forbairt Talamhúsáide Inbhuanaithe

Níl aon fhigiúr daonra ar fáil do shráidbhaile Dhún Géagáin leis féin. Tá sé suite laistigh de Thoghroinn Bhaile an Sceilg. Taifeadadh laghdú beag ar an daonra sa Toghroinn seo idir 2002 agus 2006, ó 358 duine go dtí 355 duine. De réir Dhaonáireamh 2011 tá 375 duine ina gcónaí sa cheantar. I nDaonáireamh 2016 taifeadadh daonra de 390, sin méadú 4%, agus i nDaonáireamh 2022, taifeadadh go raibh daonra na Toghroinne méadaithe go dtí 419, sin méadú de 7.4%.

	2006	2011	2016	2022
Toghroinn Bhaile an Sceilg	355	375	390	419

Tábla 3.14: Leithdháileadh Daonra 2006-2022

Tá críoch curtha le dhá fhorbairt tithíochta ar thaobh na farráige den phríomhshráid le blianta beaga anuas. Is tithe saoire den chuid is mó atá sna forbairtí seo. Tá forbairtí tithe saoire eile lonnaithe lasmuigh de theorainn na lonnaíochta. Cuireadh roinnt tithe aonair do chónaitheoirí buana i gcrích i rith na tréimhse céanna. Tógadh níos mó tithe saoire le blianta beaga anuas i gcomparáid leis an líon tithe do chónaitheoirí buana a tógadh. Tá na forbairtí tithíochta nua a rinneadh gar don chroílár uirbeach, áfach, agus cinnfíodh gur dlúthfhoirm uirbeach a forbraíodh.

3.4.4.3.1 Forbairt Chónaithe

Níl sprioc ar leith luaithe le Dún Géagáin maidir le fás daonra agus tithíochta faoin gCroístraitéis mar atá leagtha amach i gCaibidil 3 den CDP, dá bhrí sin, níl tailte criosaithe le haghaidh R1 (Forbairt Bheartaithe). Tá tailte ag suíomhanna oiriúnacha aitheanta - agus criosaithe mar R4 (*Cúltaca Straitéiseach Cónaithe*), áfach, d'fhonn a chinntiú gur féidir riachtanais chónaithe fhadtéarmacha an tsráidbhaile a chomhlíonadh. Braitheann forbairt na dtailte seo ar infheistíocht chaipitil a bheith á déanamh sa bhonneagar fuíolluisce.

3.4.4.4 Pobail Inbhuanaithe

3.4.4.4.1 Coiste Forbartha na Sceilge

Is eagraíocht dheonach é Coiste Forbartha na Sceilge atá dírithe ar cheantar Bhaile an Sceilg. Dírionn an Coiste seo ar fhorbairt gheilleagrach, shóisialta agus chultúrtha an cheantair. Ceann de phríomhghníomhaíochtaí an Choiste é seirbhísí a sholáthar ón Ionad Pobail i sráidbhaile Dhún Géagáin agus Bhaile an Sceilg.

Oibreoidh an Chomhairle i dteannta leis an gCoiste d'fhonn a chinntiú go mbeidh seirbhísí oiriúnacha ar fáil i nDún Géagáin agus i mBaile an Sceilg chun freastal ar riachtanas áitiúil.

3.4.4.5 Oidhreacht

3.4.4.5.1 Timpeallacht & Oidhreacht Thógtha

Is sráidbhaile tuaithe traidisiúnta é Dún Géagáin ar a bhfuil foirm líneach agus ina bhfuil struchtúir scoite den chuid is mó gan líne thógála ar leith seachas stráice mealltach de shráid-dreach sráidbhaile ó thuaidh den séipéal. Dá ndéanfaí tuilleadh forbartha ar an sráid-dreach seo bheadh croí-cheantar agus struchtúr uirbeach an tsráidbhaile níos sainithe. Tá cineálacha éagsúla foirgneamh le fáil laistigh den sráidbhaile, lena n-áirítear teachín traidisiúnta aon stóir agus tithe níos nua-aimseartha cosúil le siopa Chill Rialaig. Níl na foirgnimh ar fad sa sráidbhaile ar comhairde. Tá roinnt forbairtí braisle sa sráidbhaile atá deartha mórán mar an

gcéanna rud neamhghnách i gcomparáid le foirmeacha tógtha níos sine.

Níl aon séadchomhartha seandálaíochta taifeadta sa sráidbhaile.

3.4.4.6 Forbairt Gheilleagrach

Is é Táirgí Tréidliachta Bhaile an Sceilg an fostóir is mó sa sráidbhaile, áit a bhfuil saotharlann den chéad scoth le fáil agus áit a ndéantar táirgí do mhargaí na hÉireann agus na Breataine. Bíonn deiseanna fostaíochta eile ar fáil sa bhunscoil agus san ionad pobail. Tá áitreabh Údarás na Gaeltachta suite ó thuaidh ar an R566.

3.4.4.7 Turasóireacht & Áineas Amuigh faoin Aer

3.4.4.7.1 An Timpeallacht Nádúrtha & Taitneamhacht Áineasa

Tá an sráidbhaile gar don trá brataí goirme i mBaile an Sceilg. Tá an cósta ó dheas agus soir ón sráidbhailte ainmnithe mar *Limistéar Amharc-Íogair* in KCDP. Glactar le ceantar an bhá mar chuid de SAC is iarrthóir Bhá na Scealg agus Inbhear na hUíne, ceantar lena mbaineann suntas caomhantais ar leith de bhrí go bhfuil dhá chineál riasc goirt ar leith le fáil sa cheantar, atá liostaithe in Iarscríbhinn 1 den Treoir AE maidir le Gnáthóga.

Chomh maith leis sin, tá daonra suntasach den Fheadóg Chladaigh agus Scótar le fáil sa cheantar agus tacaíonn na dumhcha gainimh sa cheantar le daonra de speicis neamhchoitianta aelusa ar a dtugtar Lus na bPeiteal (*Petalophyllum ralfsii*).

3.4.4.8 Bainistíocht Uisce & Fuíolluisce

Ainneoin go bhfuil soláthar uisce phoiblí ar fáil sa sráidbhaile, tá an t-ionad cóireála fuíolluisce atá ag freastal ar Bhaile an Sceilg agus ar Dhún Géagáin faoi láthair ag lánacmhainneacht. Tá uasghrádú Bhaile an Sceilg agus Dhún Géagáin liostaithe i gClár Forbartha Bhailte agus Shráidbhailte Beaga Uisce Éireann (STVGP) (Féach

Caibidil 13 Bainistíocht Uisce & Dramhaíola KCDP). Tá an tÚdarás Áitiúil ag tacú go gníomhach le bonneagar cóireála fuíolluisce a sholáthar go tráthúil chun láithreáin Eorpacha ainmnithe íogaire a chosaint agus chun forbairt inbhuanaithe fhadtéarmach an cheantair a chinntiú. Oibreoidh Comhairle Contae Chiarraí le Uisce Éireann ar uasghrádú an bhonneagair reatha.

3.4.4.9 Iompar & Gluaiseacht

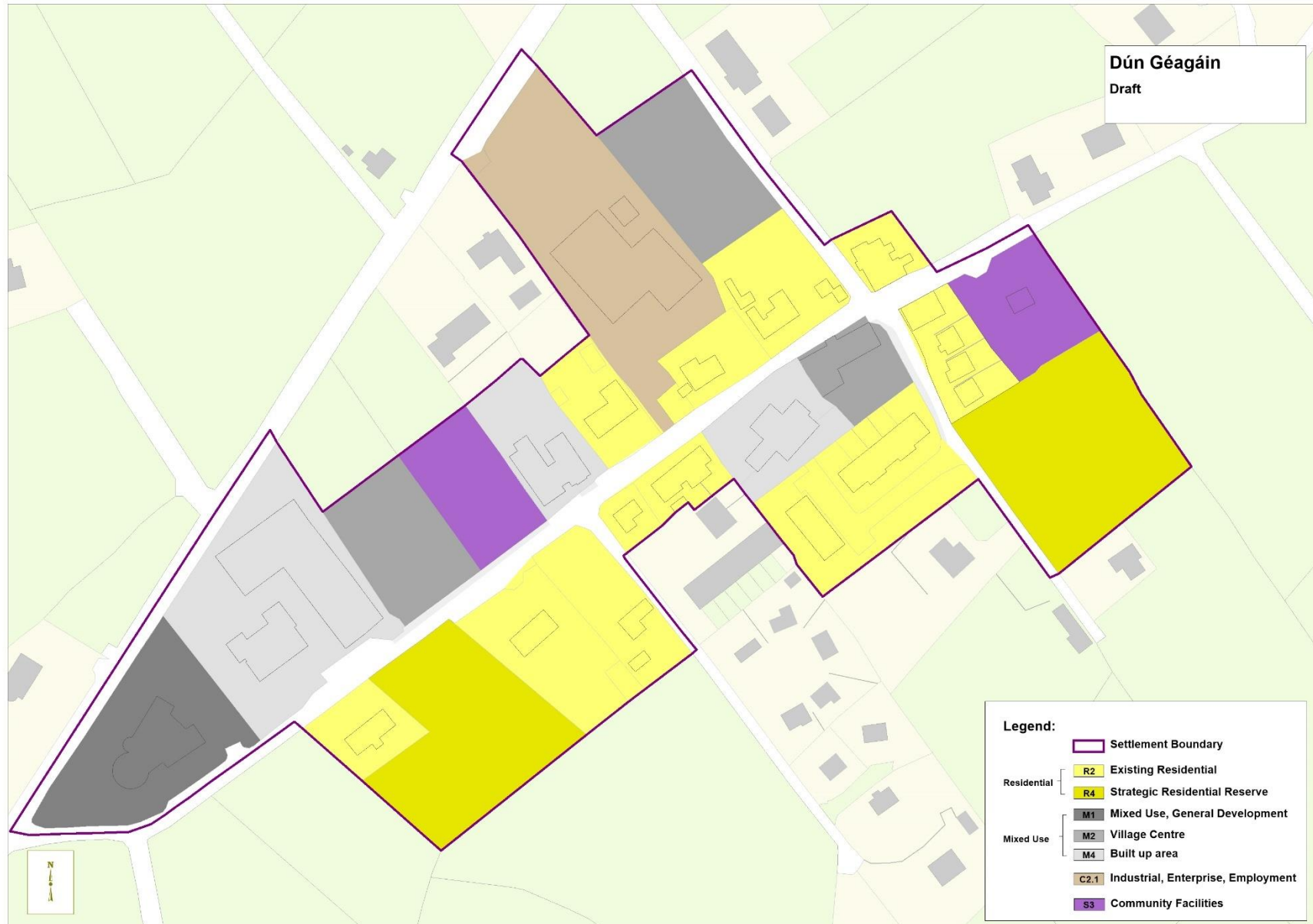
Tá an sráidbhaile suite ar bhóithre áitiúla agus de bhrí gur suíomh réasúnta iargúlta atá ann ní bhíonn aon fhadhb le plódú tráchta nó tréthracht. Bíonn níos mó tráchta sa cheantar i rith mhíonna an tsamhraidh, áfach, de bhrí go mbíonn an-tóir ag turasóirí atá ag taisteal i veaineanna campála agus turasóirí a bhfuil carranna acu atá ag taisteal mórthimpeall Bhealach an Atlantaigh Fhiáin, ar an gceantar. Is polasaí de chuid an Phlean seo iarracht a dhéanamh cosáin a fheabhsú agus a sholáthar más cuí ar mhaithe le sábháilteacht, nascacht agus tréscailteacht coisithe mórthimpeall ar lonnáiocht an tsráidbhaile a fheabhsú.

Fíor 3.86: Ionad Ealaíon Chill Rialaig, Dún Geadáin

Cuspóirí Ginearálta	
Uimh. an Chuspóra	Is cuspóir de chuid na Comhairle é:
KENMD-DG-1	A chinntiú go dtacaíonn forbairt a dhéanfar amach anseo le ról agus feidhm reatha an tsráidbhaile mar phointe fócais beag áitiúil don phobal tuaithe mórthimpeall agus go dtugtar aird ar scála na lonnáiochta reatha agus suíomh an tsráidbhaile i dtírdhreach tuaithe, mealltach.

KENMD-DG-2	A chinntiú nach gcuireann forbairt isteach ar na taitneamhachtaí a chiallaíonn gur ceann scríbe turasóireachta cáiliúil é Mórchuid an Sceilg.
KENMD-DG-3	Tacú le húsáid na Gaeilge.
KENMD-DG-4	Forbairt inbhuanaithe na héiceathurasóireachta agus margaí nideoige eile a éascú mar aon le síneadh a chur le agus éagsúlú inbhuanaithe saoráidí turasóireachta mar fhoinsé phoitéinsiúil fostaíochta.
KENMD-DG-5	Tacú le Tascfhórsa Uíbh Ráthaigh agus aon tuarascáil/plean/gníomhaíocht a dtacaíonn sé leo agus a leithéid a éascú, faoi réir measúnaithe comhshaoil.
KENMD-DG-6 	Tacú le huasghrádú an bhonneagair cóireála fuíolluisce atá ann agus a leithéid a éascú go tráthúil chun forbairt inbhuanaithe an cheantair a chinntiú.

Fíor 3.87: Léarscáil Chriosaithe Talamhúsáide Dhún Géagáin

3.4.5 Gleann Beithe

3.4.5.1 Comhthéacs

Tá sráidbhaile gleoite Ghleann Beithe suite ar an N70, faoi scáth Chnoc Suí Finn. Tá an sráidbhaile suite thart ar 10km siar ó dheas ó Chill Orglan agus 27km soir ó thuaidh ó Chathair Saidhbhín. Tá Trá Ros Beithe suite 4km siar ó thuaidh ón sráidbhaile. Le cois freastal ar a chúlchríoch tuaithe, is é suíomh mealltach Ghleann Beithe an ní is spéis le cuairteoirí idirnáisiúnta agus is nós le daoine atá ag taisteal mórthimpeall ar Mhórchuard Chiarraí stopadh ann freisin.

Tá na gnáthsheirbhísí a bheadh le fáil i lonnáiocht dá leithéid le fáil i nGleann Beithe, lena n-áirítear scoil, Stáisiún an Gharda Síochána, séipéal, oifig poist, ionad miondíola comharsanachta, caifé, tithe tábhairne agus saoráidí cúraim leanaí agus club CLG áitiúil. Tá dhá óstán ar fáil do chuairteoirí mar aon le bialanna agus cineálacha eile cóiríochta d'aíonna.

Cuireadh maoiniú ar fáil do Chlub CLG Ghleann Beithe/Ghleann Chárthaigh in 2022 chun saoráidí a uasghrádú agus chun rian siúil agus páirc oiliúna faoi shoilse a chur ar fáil. Chomh maith leis sin, chuir an Roinn Leanaí, Comhionannais, Míchumais, Lánpháirtíochta agus Óige maoiniú ar fáil do Thrá Ghleann Beithe in 2022 chun saoráidí a uasghrádú, agus chuir Comhairle Contae Chiarraí 25% de chostas an tionscadail ar fáil.

3.4.5.2 Breithniúcháin agus Tograí Pleanála

Is é aidhm an Phlean seo seasamh Ghleann Beithe mar cheann scríbe turasóireachta mealltach a threisiú, trí bhéim a leagan ar a mhórtas ceantair uathúil agus a oidhreacht thógtha shaibhir agus an oidhreacht nádúrtha mórthimpeall a urramú agus tacú le forbairt leanúnach a fheidhm fostaíochta agus seirbhíse. D'fhonn a chinntiú go leanann Gleann Beithe ar aghaidh lena fheidhm mar shráidbhaile atá ag freastal ar an gcúlchríoch áitiúil agus ar an

margadh turasóireachta a bharrfheabhsú, ní mór infheistíocht a dhéanamh agus gníomhaíocht i ndáil leis an bpríomhbhonneagar.

3.4.5.3 Daonra agus Forbairt Talamhúsáide Inbhuanaithe

Sa chéad leath den aois seo bhí daonra Ghleann Beithe ag laghdú [2002-2011] ach tugadh fás suntasach faoi deara le deich mbliana anuas, agus bhí daonra an tsráidbhaile cothrom le 426 in 2022.

	2006	2011	2016	2022
Gleann Beithe	280	285	308	426

Tábla 3.15: Leithdháileadh Daonra 2006-2022

Tá Gleann Beithe suite laistigh de Thoghroinn Ghleann Beithe agus tugadh méadú ar an daonra, 5 dhuine, faoi deara sa tréimhse idir 2006-2011. Mhéadaigh an daonra 7.4 %, áfach, sa tréimhse idir 2011-2016. Tugadh méadú 17.5% faoi deara sa Toghroinn seo freisin idir 2016 agus 2022, go dtí 1,269 duine. Tá an líon mór tithe saoire atá sa sráidbhaile mar bhonn leis an méadú daonra a thugtar faoi deara i rith mhíonna an tsamhraidh. Tá tús curtha an athuair le roinnt gníomhaíochtaí a bhain le cead pleanála a lorg do thithe saoire agus d'fhorbairtí cónaithe buana laistigh den bhaile, ach tá tionchar ag easnaimh sa chóras cóireála fuíolluisce ar roinnt tograí forbartha, áfach.

Cuspóirí Forbartha Foriomlána	
Uimh. an Chuspóra	Is cuspóir de chuid na Comhairle é:
KENMD-GH-1	Tacú le forbairt inbhuanaithe Ghleann Beithe mar shuíomh atá mealltach don saol cónaithe agus pobail, do thurasóireacht agus do ghnó.

KENMD-GH-2	Oidhreacht ailtireachta an tsráidbhaile a chaomhnú agus tacú le forbairt atá á dearadh ar bhealach atá ag teacht le scála agus carachtar an tsráidbhaile atá ann cheana féin. Ba cheart go n-urramódh forbairtí nua gnéithe deartha áitiúla.
 KENMD-GH-3	Tacú le hathúsáid agus athchóiriú íogair oiriúnach réadmhaoin neamhúsáidte/thréigthe feadh na Príomhshráide.

3.4.5.3.1 Forbairt Chónaithe

Níl sprioc ar leith luaite le Gleann Beithe maidir le fás daonra agus tithíochta faoi Chroístraitéis KCDP, dá bhrí sin, níl tailte criosaithe le haghaidh R1 (Forbairt Chónaithe Bheartaithe). Tá dóthain tailte sa sráidbhaile (lena n-áirítear tailte cúil) laistigh dá theorainn chun freastal ar bhreis forbartha cónaithe má tá gá lena leithéid amach anseo. Tá tailte ag suíomhanna oiriúnacha ainmnithe mar R4 (*Cúltaca Straitéiseach Cónaithe*), d'fhonn a chinntiú gur féidir riachtanais chónaithe fhadtéarmacha an tsráidbhaile a chomhlíonadh. Braitheann forbairt na dtailte seo ar infhaighteacht bonneagair fuíolluisce oiriúnach agus KCDP a bheith á chomhlíonadh i measc nithe eile. Spreagfar forbairt inlíonta a chabhraíonn le foirm an tsráidbhaile a chomhdhlúthú, a léiríonn fianaise ar charachtar níos dlúithe na lonnáiachta agus a sholáthraíonn samhail chónaithe níos inbhuanaithe.

Cuspóirí na Forbartha Cónaithe	
Uimh. an Chuspóra	Is cuspóir de chuid na Comhairle é:
KENMD-GH-4	Tacú le forbairtí cónaithe atá ar ardchaighdeán agus mealltach chun áiteanna cónaithe buana

	a chur ar fáil sa sráidbhaile, ag suíomhanna oiriúnacha.
KENMD-GH-5	A chinntiú go ndéantar foráil i bhforbairt tailte atá léirithe ar an léarscáil do rochtain ar thailte cóngaracha, ag suíomhanna oiriúnacha agus go ndéantar tréaniarracht radharc ó Thuaidh ón bPríomhshráid a chinntiú.
KENMD-GH-6	A chinntiú go gcomhtháthaítear forbairt a dhéanfar amach anseo ar bhealach comhleanúnach agus inbhuanaithe, go gcinntítear comhsheasmhacht agus leanúnachas/suaimhneas amhairc agus go seachnaítear forbairt píosa ar pháosa, gan ord ná eagar i ngarraithe éagsúla. Ba cheart bealaí rochtana reatha agus féideartha a chaomhnú más cuí agus ba cheart éascaíocht gluaiseachta a chinntiú do choisithe agus do rothaithe go háirithe.
KENMD-GH-7	Ba cheart tithe saoire a chosc ar thailte atá criosaithe R4 (<i>Cúltaca Straitéiseach Cónaithe</i>). Beidh forbairt chónaithe ar thailte atá criosaithe R4, a chosc agus gan ach forbairtí a cheadú atá beartaithe a úsáid díreach mar áiteanna cónaithe buana.

3.4.5.4 Oidhreacht

3.4.5.4.1 Timpeallacht & Oidhreacht Thógtha

Tá croílár uirbeach beag ach sainithe go láidir, bunaithe ar acomhal céimnithe, sa sráidbhaile. Tá sráid-dreach, ainneoin go bhfuil sé briste ina pháosaí, le feiceáil feadh an dá thaobh den N70 ó stáisiún peitрил agus siopa an tsráidbhaile go dtí Stáisiún an Gharda Síochána ar Bhóthar Chill Orglan. Is samplaí de struchtúir thraidisiúnta dhá stór a tógadh sa 19^ú haois atá le fáil in ailtireacht an tsráidbhaile. Is

sráidbhaile líneach atá ann agus tá limistéir fhairsinge de thalamh neamhfhorbartha le fáil ag cúl na forbartha cois bóthair. Dá réir sin, tá deis ann roinnt forbartha inlfonta/talaimh chúil a dhéanamh chun foirm uirbeach níos dlúithe agus níos inbhuanaithe a sholáthar. Is gné shuntasach den gheilleagar áitiúil an earnáil turasóireachta agus is cuid thábhachtach den ní a mheallann turasóirí é carachtar traidisiúnta an tsráidbhaile. Ní mór d'fhorbairt nua carachtar traidisiúnta na foirme atá tógtha cheana féin a chur san áireamh ar mhaithe leis an tsócmhainn turasóireachta seo a chothabháil agus a fheabhsú.

3.4.5.4.2 Oidhreacht Thógtha & Seandálaíocht

Tá sé struchtúr ar fad san RPS, sa lonnáiocht seo agus mórthimpeall uirthi. Gné fheiceálach sa tírdhreach é Túr Ghleann Beithe, atá suite go hard i dtírdhreach oscailte mealltach. Má fhéachtar air seo ón N70 - Bóthar Náisiúnta den Dara Grád, is foirgneamh cumhachtach é an Túr seo a tógadh san 18^ú haois agus a shuíomh nádúrtha, agus fianaise ar stair an ama freisin. Is limistéar d'fhearach neamhfhorbartha ina bhfuil grúpaí de chrainn fhásta le feiceáil an talamh atá le feiceáil taobh thiar den Túr. Sa bhreis ar an luach oidhreachta atá luaite leis, tá dlúthnasc idir na fothracha agus carachtar agus aitheantas an tsráidbhaile. Ionas gur féidir luachanna oidhreachta iomlána an Túir a chosaint, ní mór a shuíomh tírdhreacha a chosaint. Sa bhreis ar an luach ailtireachta agus sóisialta a bhaineann le foirgnimh aonair, tá dreach traidisiúnta mealltach ag sráid-dreacha atá tábhachtach don phobal agus as an tslí a gcuireann sé leis an earnáil turasóireachta. Ainneoin nach bhfuil sé beartaithe aon sráid ar leith a ainmniú mar ACA, tá sé riachtanach a chinntiú go bhfuil carachtar agus mórtas ceantair áitiúil á fheabhsú, agus go gcruthaítear struchtúr uirbeach comhleanúnach. Tá sé tábhachtach, dá réir sin, go léirítear gnéithe traidisiúnta an tsráid-dreacha reatha i bhforbairt nua. Gné choiteann i nGleann Beithe í blocobair shean-ghaineamhchloch rua

agus spreagfar úsáid a bhaint as a leithéid sin d'ábhar ar mhaithe leis an timpeallacht thógtha a fheabhsú. Níl aon séadchomhartha seandálaíochta taifeadta laistigh de theorainn na lonnáiochta. Tá séadchomhartha amháin, KE063-009 (Gallán), áfach, le fáil díreach soir ó dheas den lonnáiocht.

3.4.5.5 Forbairt Gheilleagrach

Tá deiseanna geilleagracha áitiúla Ghleann Beithe ag brath go mór ar an earnáil seirbhísí áitiúla, talmhaíocht agus seirbhísí gaolmhara turasóireachta. Tá cáil turasóireachta an tsráidbhaile forbartha bunaithe ar an timpeallacht shléibhtiúil nádúrtha máguaird, an fharraige, agus na saintréithe gaolmhara áineasa agus sárscéimhe. Deis é suíomh mealltach an tsráidbhaile faoi scáth Chnoc Suí Finn agus a chónagaracht do Thrá Ros Beithe agus a shráid-dreach mealltach, Gleann Beithe a chur chun cinn mar cheann scríbe seachas mar áit chun tamall a chaitheamh ann má tá tú ag taisteal mórthimpeall ar Mhórchúaird Chiarraí.

Fíor 3.88: Radharc ar Shráidbhaile Ghleann Beithe

Tá Gleann Beithe ar bhealach Ghlasbhealach Chiarraí Theas a leanann líne na seanlíne iarnróid idir An Rinn Aird agus Gleann Beithe, atá thart ar 32km ar fad. Tá Glasbhealach Chiarraí Theas ag cur go mór leis an sráidbhaile agus leis an gceantar mórthimpeall. Táthar ag súil go mbeidh deiseanna gnó ag eascairt ón ngníomhaíocht áineasa seo nuair a bheidh an bonneagar seo curtha i gcrích.

Sa Phlean seo, tá limistéir forbartha/fostaíochta bhunaithe eile criosaithe mar limistéir M4 (*Limistéar Foirgnithe*) nó M2 (*Lár an Bhaile*). Tá na criosuithe seo sách solúbtha chun cead a thabhairt meascán de thograí forbartha a bhreithniú. D'fhonn a chinntiú go leanann Gleann Beithe ar aghaidh lena fheidhm mar shráidbhaile atá ag freastal ar an gcúlchríoch áitiúil agus ar an margadh turasóireachta a bharrfheabhsú, ní mór infheistíocht a dhéanamh i bpríomhbhonneagar.

3.4.5.6 Turasóireacht & Áineas Amuigh faoin Aer

Is é sráid-dreach mealltach Ghleann Beithe agus na foirmeacha nádúrtha mórthimpeall bunchloch mhargadh turasóireachta an bhaile. Tá sé de nós ag go leor daoine a bhíonn ag taisteal mórthimpeall Mhórchuid Chiarraí tamall a chaitheamh sa bhaile. Gné thábhachtach de mhealltacht Ghleann Beithe é a chóngaráí is atá seo do Thrá Ros Beithe, trá brataí goirme agus pointe sár-radhairc ar Bhealach an Atlantaigh Fhiáin. Tá an-tóir ag muintir na háite agus ag cuairteoirí ar Ros Beithe, agus is féidir tamall a chaitheamh ag siúl mórthimpeall ar an gceantar i gcaitheamh na bliana agus taitneamh a bhaint as na clóis súgartha atá le fáil san áit. Téann conair siúil fad-achair Shlí Uíbh Ráthaigh trí Ghleann Beithe, rud a chiallaíonn go mbíonn siúlóirí ag triall ar an lonnaithe, agus caitheann go leor acu oíche sa cheantar agus baineann siad taitneamh as na taitneamhachtaí ar fad a bhíonn ar fáil.

Tá dhá óstán le fáil i nGleann Beithe, tithe leaba agus bricfeasta, roinnt tithe saoire, mar aon le dhá láthair carbhán, (ceann amháin atá suite lasmuigh de theorainn na forbartha) atá comhtháite go maith sa tírdhreach. Tacaíonn an Plean seo le tuilleadh forbairt a dhéanamh ar shaoráidí d'aíonna sa chás go mbeidh a leithéid d'fhorbairtí ag cur ar bhealach dearfach leis an sráid-dreach agus go mbeidh an timpeallacht íogair ina bhfuil siad lonnaithe á hurramú.

Ba cheart go mbeadh an forbairt bhreise a dhéanfar ar chóiríocht saoire ag díriú ar shaoráidí atá le ligean ar cíos go gearrthéarmach, seachas athbhalte mar gheall ar an tairbhe a bhainfidh an geilleagar áitiúil as a leithéid. Is é aidhm an Phlean seo an táirge turasóireachta atá ar fáil faoi láthair a fheabhsú tuilleadh d'fhonn a chinntiú go bhforbraítear é ar bhealach inbhuanaithe agus go dtéann sé chun tairbhe an phobail áitiúil, agus ní cuairteoirí amháin.

3.4.5.6.1 An Timpeallacht Nádúrtha & Taitneamhacht Áineasa

Tá Gleann Beithe suite laistigh de thírdhreach mealltach agus éagsúil, lena n-áirítear Trá Ros Beithe agus réileáin láibe agus tá radhairc bhreátha trasna an bhá, chomh fada le Cnoc Súí Finn. Trasnaíonn An Bheithe teorainn thiar an bhaile áit a mbuaileann sé le Cuas Ros Beithe, loch Chluain na Leasann agus Chom Sathairn. Tá SPA agus SAC Loch na dTrí Caol gar do cheantar an LAP ó thuaidh, agus tá Páirc Náisiúnta Chill Airne, Na Cruacha Dubha agus SAC Dhobharcheantar Abhainn Chárthaí suite ó dheas de limistéar an Phlean. Tá limistéir shuntasacha de na tailte mórthimpeall ainmnithe mar *limistéir amharc-íogaire*.

Cuspóirí Turasóireachta	
Uimh. an Chuspóra	Is cuspóir de chuid na Comhairle é:

KENMD-GH-8	Gleann Beithe a chur chun cinn mar cheann scríbe ina bhfuil suíomh nádúrtha ar ardchaighdeán de thírdhreach cósta agus sléibhtiúil.
KENMD-GH-9	Forbairt agus éagsúlú inbhuanaithe saoraidí turasóireachta laistigh de theorainn an bhaile agus den chúlchríoch mórthimpeall a éascú ag suíomhanna oiriúnacha.

3.4.5.7 Bainistíocht Uisce & Fuíolluisce

Tá córas cóireála fuíolluisce ag freastal ar Ghleann Beithe faoi láthair agus ní soláthraítear ach príomhchóireáil fuíolluisce agus níl an acmhainn ag an gcóras déileáil leis an bhfuíolluisce ar fad ón sráidbhaile. Tá an easpa cóireála oiriúnaí aitheanta mar ghné atá ag cur baic ar fhás an tsráidbhaile roimhe seo. Tá soláthar príomhlíonra uisce phoiblí ag freastal ar an sráidbhaile. Tacaíonn an Plean seo le soláthar tráthúil saoraidí cóireála fuíolluisce oiriúnacha d'fhonn a chinntiú gur féidir leis an sráidbhaile barr a chumais a bhaint amach agus a aidhmeanna agus cuspóirí a chomhlíonadh thar shaolré an phlean seo.

3.4.5.8 Nascacht

Tá an sráidbhaile roinnte ag an N7 - tá ceithre bhóthar amach ón bPríomhshráid. Tá cosáin le fáil feadh fhormhór an N70 ach níl cosáin ar fáil ar mhionbhóithre. Cuspóir leanúnach den Phlean seo é tacú le timpeallacht atá níos oiriúnaí do choisithe agus rothaithe trí bhearta moillithe tráchta a chur ar fáil agus tríd an mbonneagar do choisithe agus do rothaithe a fheabhsú. Tá páirceáil sráide ar fáil agus tá limistéar páirceála ar thaobh an bhóthair le fáil taobh amuigh de na faichí CLG agus taobh leis an ionad athchúrsála. Glactar leis gur leor é seo chun freastal ar éileamh.

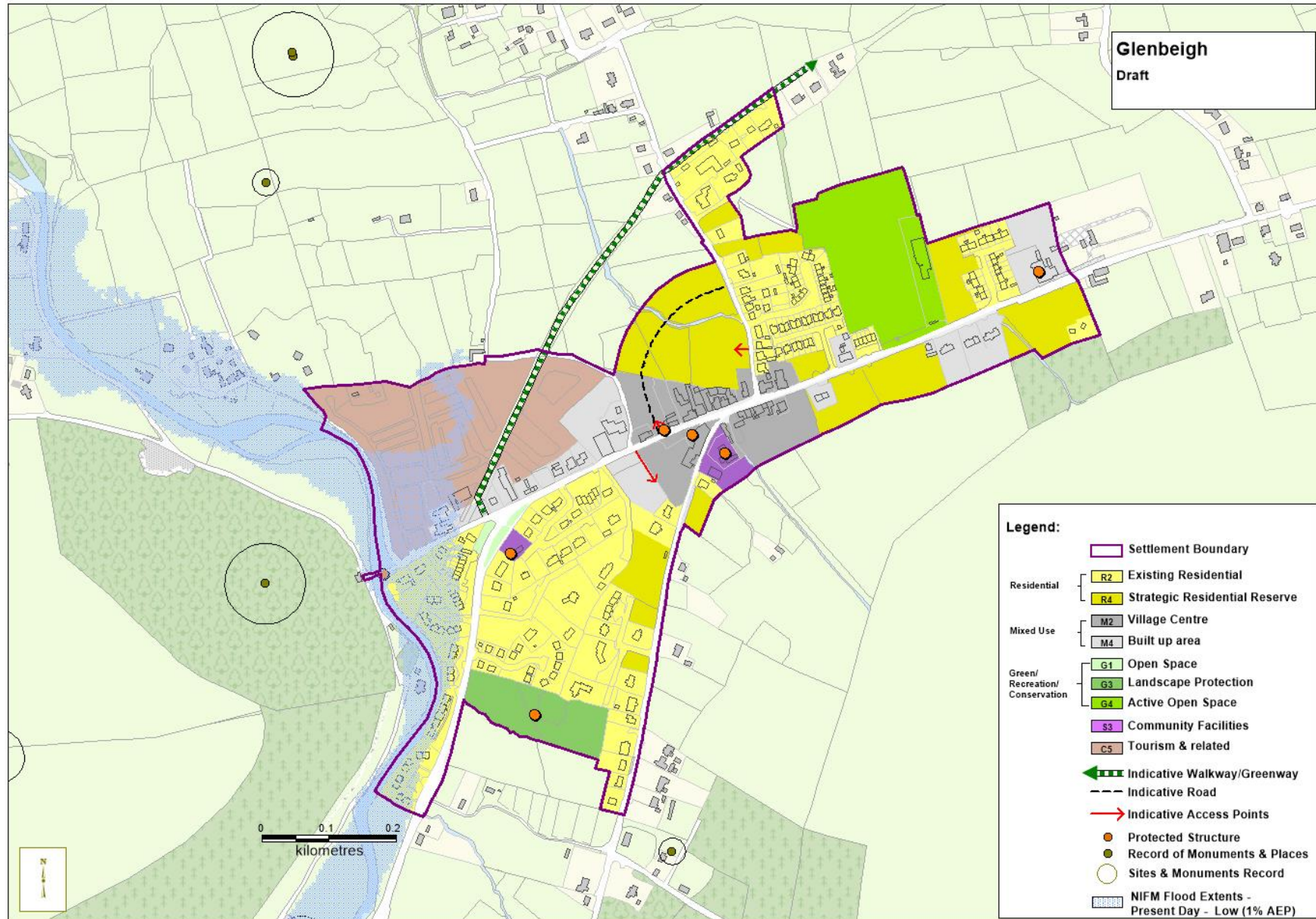
Tá an tseirbhís iompair phoiblí chuig agus ón mbaile an-teoranta agus á cur ar fáil ag Bus Éireann, agus tá nasc chomh fada le Cill

Airne, Cill Orglan agus Cathair Saidhbhín faoi dhó sa lá. Taistealaíonn bus breise mórthimpeall ar bhealach turasóireachta Mhórchuid Chiarraí gach lá i rith mhíonna an tsamhraidh. Soláthraíonn Nasc Áitiúil Chiarraí seirbhís bus a nascann Cathair Saidhbhín, Gleann Beithe agus Cill Orglan.

Cuspóirí Iompair agus Gluaiseachta	
Uimh. an Chuspóra	Is cuspóir de chuid na Comhairle é:
KENMD-GH-10 	Tacú le timpeallacht atá níos oiriúnaí do choisithe agus rothaithe trí bhearta moillithe tráchta a chur ar fáil agus tríd an mbonneagar do choisithe agus do rothaithe a fheabhsú, ag suíomhanna oiriúnacha.
KENMD-GH-11 	Naisc do choisithe/rothaithe idir Gleann Beithe agus Ros Beithe a fheabhsú go hinbhuanaithe.
KENMD-GH-12	Pointí rochtana nua a choimeád chun forbairt dhomhain ordúil a éascú.

Fíor 3.89: Radharc ar Thrá Ros Beithe

Fíor 3.90: Léarscáil Chriosaithe Talamhúsáide Ghleann Beithe

3.4.6 Cill Gharbháin

3.4.6.1 Comhthéacs

Tá sráidbhaile Chill Gharbháin suite ar an R569 in oirdheisceart Chiarraí agus thart ar 10km soir ó bhaile Neidín. Tá sé suite i ngleann álainn na Ruachtaí agus tá An Mhangarta le feiceáil sa chúlra ó thuaidh. Buntáiste a luaitear le Cill Gharbháin go bhfuil amharcaithne dea-shainithe aige agus is cuspóir den Phlean seo go mbeidh an carachtar bunaithe seo á urramú ag forbairt a dhéanfar amach anseo.

Tá ról tábhachtach geilleagrach agus seirbhíse ag Cill Gharbháin do phobal an tsráidbhaile agus do na pobail thuaithe mórthimpeall. Tá líon teoranta siopaí, tithé tábhairne agus seirbhísí ar fáil sa sráidbhaile lena n-áirítear stáisiún peitрил, oifig poist, scoil náisiúnta, séipéal, stáisiún an gharda síochána, ionad pobail agus saoráid cúraim leanaí. Tá clós súgartha nua do leanaí tógtha taobh leis an scoil náisiúnta. Tá seirbhísí do dhaoine scothaosta á gcur ar fáil in Ionad *Rock Mount* (Ionad *Lae Heatherview*). Chomh maith leis sin, tá faiche CLG suite lasmuigh den sráidbhaile ar Bhóthar Neidín. In 2021, fuair Club Iománaíochta agus Peile CLG Chill Gharbháin, ag obair le Ag Rith Chill Gharbháin agus grúpaí áitiúla eile, maoiniú CLÁR chun limistéar áineasa amuigh faoin aer a fhorbairt, racaí rothar a shuiteáil, limistéar babhlála lasmuigh, láthair picnicí, bonneagar páirceála, spásanna páirceála do dhaoine faoi mhíchumas agus trídreachú bithéagsúlachta.

Tá Ionad Michael J Quill suite lasmuigh den sráidbhaile freisin ar an mbóthar chomh fada le Neidín, áit a raibh Eaglais na hÉireann Naomh Peadar tráth, agus áit a bhfuil ionad oiliúna do dhaoine faoi mhíchumas, siopa bronntanas agus caifé anois.

3.4.6.2 Breithniúcháin agus Tograí Pleanála

Is sráidbhaile beag tuaithe mealltach agus ionad seirbhíse áitiúil dá chúlchríoch é Cill Gharbháin. Éascófar méadú beag ar an daonra, a chuirfeadh carachtar tuaithe na lonnaíochta san áireamh.

Spregtar comhdhlúthú lonnaíocht an tsráidbhaile agus feabhsú na seirbhísí agus saoráidí áitiúla. Dearfar forbairt agus cuirfear i gcrích í ar bhealach a chuireann le carachtar agus struchtúr shráid-dreach an tsráidbhaile.

3.4.6.3 Daonra agus Forbairt Talamhúsáide Inbhuanaithe

Sa tréimhse idirdhaonáirimh 2002-2006 mhéadaigh daonra Chill Gharbháin 5.1%, ó 156 go dtí 164 duine. Mhéadaigh daonra Chill Gharbháin arís, 10%, sa tréimhse deich mbliana idir 2006 - 2016. In 2016, áfach, is ionann daonra an tsráidbhaile, 172 duine, agus laghdú i gcomparáid le Fíor 2011 - 5% nó (9 nduine). Tarraingítear aird i dTábla 3.16 ar an athrú daonra sa sráidbhaile ó 2006, agus bhí an daonra cothrom le 264 in 2022.

Is fianaise iad figiúirí Logeolaire don tréimhse 2012- 2022, nár tógadh ach teach nua amháin sa sráidbhaile laistigh den tréimhse seo. Tógadh an t-eastát tithíochta, Suíomh Álainn, roimh 2012 agus tá daoine ina gcónaí ann anois, agus tá fianaise air seo le fáil sa mhéadú daonra a tharla le déanaí.

	2006	2011	2016	2022
Cill Gharbháin	164	181	172	264

Tábla 3.16: Leithdháileadh Daonra 2006-2022

3.4.6.3.1 Forbairt Chónaithe

Tá srian ar phoitínseal forbartha Chill Gharbháin faoi láthair mar gheall ar acmhainn spártha theoranta a ionaid chóireála fuíolluisce phoiblí. Is den tábhacht é, áfach, go dtacaíonn Cill Gharbháin leis an daonra atá aige faoi láthair agus go leanann sé ar aghaidh ag freastal ar riachtanais a chónaitheoirí agus ar riachtanais na gcónaitheoirí ina dhobharcheantar tuaithe. Chun é sin a dhéanamh, agus d'fhonn a chinntiú gur féidir leis an sráidbhaile fás go hinbhuanaithe, is é an aidhm atá le cuspóirí an Phlean seo leibhéil seirbhíse reatha a choimeád agus deiseanna a chaomhnú

chun dhlúthfhoirm uirbeach mhealltach a chruthú ar féidir forbairt amach anseo a chomhtháthú inti ar bhealach comhleanúnach agus inbhuanaithe.

Is féidir freastal ar aon éileamh cónaithe sa sráidbhaile trí thalamh criosaithe, athfhorbairt réadmhaoin atá ar fáil sa sráidbhaile cheana féin nó ar láithreáin iníonta sa sráid-dreach. Is tréimhse sé bliana atá clúdaithe sa Phlean seo. Tá sé inmhianaithe, áfach, go mbeadh tailte atá suite in áiteanna oiriúnacha á gcriosú ar mhaithe le pleanáil chúí agus forbairt inbhuanaithe fhadtéarmach na lonnaíochta. Tá dóthain tailte sa sráidbhaile (lena n-áirítear tailte cúil) laistigh dá theorainn chun freastal ar bhreis forbartha cónaithe má tá gá lena leithéid amach anseo.

Fíor 3.91: Radharc ar Chill Gharbháin

Tá tailte ag suíomhanna oiriúnacha criosaithe mar R4 (*Cúlta Ca Straitéiseach Cónaithe*), d'fhonn a chinntiú gur féidir riachtanais chónaithe fhadtéarmacha an tsráidbhaile a chomhlíonadh. Spreagfar forbairt iníonta a chabhraíonn le foirm an tsráidbhaile a chomhdhlúthú agus foráil a dhéanamh do shamhail chónaithe níos

inbhuanaithe. Braitheann forbairt na dtailte seo ar infhaighteacht bonneagair fuíolluisce oiriúnach agus KCDP a bheith á chomhlíonadh. Cuirfidh gach forbairt, bunaithe ar a nádúr agus dearadh, le forbairt sráid-dreach sráidbhaile mealltach agus beidh na luachanna ailtireachta agus sóisialta dúchasacha a chuireann lena fhéiniúlacht agus mórtas ceantair á gcaomhnú. Déanfar é seo trína chinntiú go bhfuil forbairtí nua ag an scála cuí, go gcabhraíonn siad le foirm uirbeach an tsráidbhaile a fheabhsú agus go gcaomhnaítear a charachtar agus oidhreacht.

3.4.6.4 Oidhreacht

3.4.6.4.1 Timpeallacht & Oidhreacht Thógtha

Tá cúig dhéanamhas chosanta sa sráidbhaile atá liostaithe in Imleabhar 4 de KCDP. Tá dhá shéadchomhartha náisiúnta ag suíomh an tSeanséipéil ar an bPríomhshráid agus gallán díreach ó thuaidh den Seanséipéal. Tá fairsinge an chreasa poitéinsil mórtimpeall na séadchomharthaí seo le feiceáil ar an léarscáil chriosaithe. D'fhéadfadh fairsinge na gcriosanna seo a bheith níos mó de bhrí go bhféadfaí glacadh leis an Séipéal agus reilig mar shéadchomhartha náisiúnta i ndiaidh tuilleadh imscrúdaithe agus comhairliúcháin le DoHLGH.

3.4.6.5 Forbairt Gheilleagrach

Soláthraíonn Cill Gharbháin líon teoranta deiseanna fostaíochta do dhaonra na háite san earnáil seirbhísí. Tá baint ag céatadán suntasach den daonra áitiúil le feirmeoireacht agus taistealaíonn roinnt daoine chuig bailte in aice láimhe cosúil le Neidín agus Cill Airne chun críche fostaíochta. Sa Phlean seo, tá roinnt limistéar forbartha bunaithe criosaithe mar M4 (*Limistéar Foirgnithe*) nó M2 (*Lár an Bhaile*). Ceadaíonn an crios seo níos mó solúbthachta chun meascán maith forbairtí a éascú a d'fhéadfaí a mholadh i rith shaolré an Phlean.

Ba cheart glacadh le fírdhreach agus radharc tíre an cheantair máguaird mar phríomhshócmhainn gheilleagrach agus, dá réir sin,

tá sé ríthábhachtach cáilíocht na sócmhainne seo a chosaint. Soláthraíonn suíomh mealltach an tsráidbhaile mar aon leis an líon suntasach bealaí fánaíochta/siúil agus an poitéinseal a bhaineann lena shráid-dreach traidisiúnta deiseanna aird a tharraingt ar Chill Gharbháin agus ar an gceantar mórthimpeall mar áit ar féidir cuairt a thabhairt uirthi seachas sráidbhaile ar cheart tiomáint tríd ar an mbealach go dtí Neidín. Spreagfar forbairt a chuireann leis an seirbhísí agus saoráidí atá ar fáil sa sráidbhaile más cuí agus ag suíomhanna oiriúnacha.

Ní mór go n-urramódh forbairt a dhéanfar amach anseo sráid-dreach traidisiúnta lár an bhaile agus a shuíomh.

3.4.6.6 An Timpeallacht Nádúrtha & Taitneamhacht Áineasa

Tá an sráidbhaile suite i dtírdhreach droimneach agus tá sléibhte breátha le feiceáil taobh thiar dó. Níl aon láithreán Eorpach ainmnithe laistigh de limistéar an Phlean, ach sníonn An Ruachtach tríd an ngleann ó dheas den R569. Tá neart bradán agus breac san abhainn agus limistéir sceite uibheacha agus iasclainne ar ardchaighdeán. Ba cheart an tírdhreach tuaithe ar ardchaighdeán a chosaint ó fhorbairtí atá feiceálach mar gheall ar scála, dearadh nó toirt, agus go háirithe ó fhorbairt atá feiceálach mar gheall ar dhearadh agus suíomh. Tá radhairc mhealltacha i limistéar an Phlean sainaitheanta feadh an R569 ar Bhóthar Neidín agus ar Bóthar Chorcaí.

3.4.6.7 Bainistíocht Uisce & Fuíolluisce

Tá soláthar uisce poiblí ag a bhfuil acmhainn leordhóthanach ag freastal ar an mbaile. I láthair na huaire, tá an chóireáil fuíolluisce ag feidhmiú le hacmhainn spártha theoranta agus ní mór an córas reatha a uasghrádú. Braitheann forbairt inbhuanaithe a dhéanfar sa lonnaíocht seo amach anseo ar bhonneagar fuíolluisce oiriúnach a chur ar fáil. Tacaítear sa Phlean seo le soláthar tráthúil an bhonneagair cóireála fuíolluisce chun fás inbhuanaithe an tsráidbhaile amach anseo a chinntiú.

3.4.6.8 Nascacht

Ritheann an Bóthar Réigiúnach, R569, tríd an sráidbhaile agus nascann sé Cill Gharbháin le Neidín. Ciallaíonn sé seo go mbíonn roinnt tréthrachta le tabhairt faoi deara, agus go mbíonn níos mó tráchta le tabhairt faoi deara i rith an tséasúir turasóireachta.

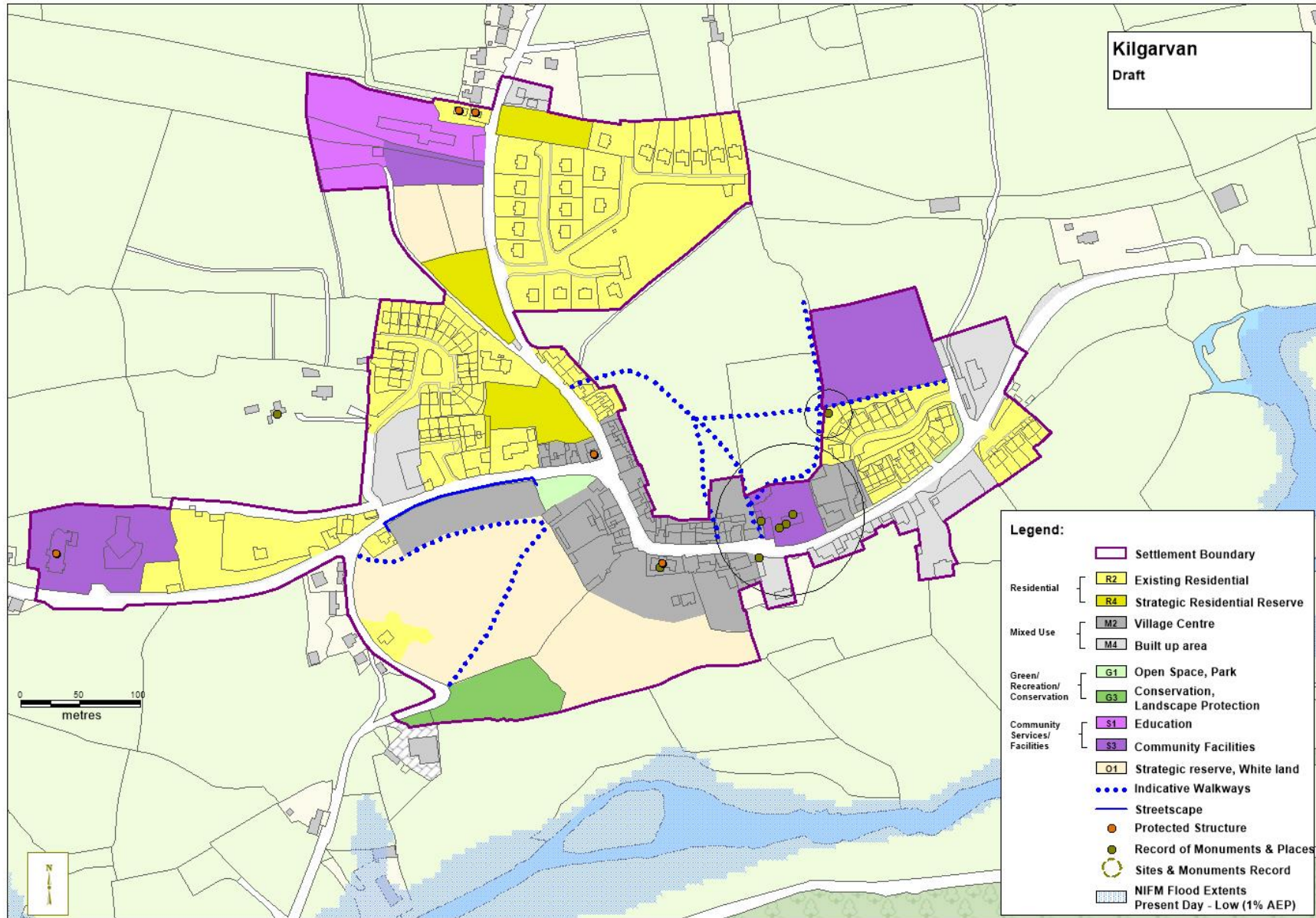
Ní mór na cosáin sa sráidbhaile a uasghrádú agus cosáin a chur ar fáil in áiteanna nach bhfuil a leithéid ar fáil iontu cheana féin. Is cuspóir de chuid an Phlean seo iarracht a dhéanamh cosáin a fheabhsú agus a sholáthar, más cuí, ar mhaithe le sábháilteacht, nascacht agus tréscailteacht coisithe mórthimpeall ar lonnaíocht an tsráidbhaile agus laistigh den lonnaíocht a fheabhsú. Cabhróidh na hoibreacha feabhais seo le fearann poiblí agus sráid-dreach an tsráidbhaile a fheabhsú. Tá spásanna páirceála breise curtha ar fáil taobh amuigh den scoil náisiúnta taobh leis an gclós súgartha do leanaí agus limistéar aclaíochta d'aoisigh nuafhorbartha.

Fíor 3.92: Clós Súgartha agus Scoil Náisiúnta Chill Gharbháin

Cuspóirí Forbartha Foriomlána	
Uimh. an Chuspóra	Is cuspóir de chuid na Comhairle é:
KENMD-KV-1 	A chinntiú go dtreisiónn forbairt nua príomhaíocht lár an tsráidbhaile agus go gcuireann sé le beocht agus fuinneamh Chill Gharbháin trí athúsáid agus athbheochan príomhláithreán i lár an tsráidbhaile agus réadmhaoin fholamh.
KENMD-KV-2 	A chinntiú go gcosnaítear suíomh nádúrtha ar ardchaighdeán an tsráidbhaile ó fhorbairt mhíchuí agus go n-urramaítear comhrianta an tírdhreacha.
KENMD-KV-3 	Iarracht a dhéanamh cosáin a fheabhsú agus a sholáthar go hinbhuanaithe más féidir ar mhaithe le sábháilteacht, nascacht agus trédhearcacht coisithe i lonnaitheacht an tsráidbhaile agus mórthimpeall ar an sráidbhaile.
KENMD-KV-4 	Tacú le huasghrádú an bhonneagair cóireála fuíolluisce agus a leithéid a éascú go tráthúil chun forbairt inbhuanaithe an cheantair a chinntiú.
KENMD-KV-5	A chinntiú go gcomhtháthaítear forbairt a dhéanfar amach anseo ar bhealach comhleanúnach agus inbhuanaithe, go gcinntítear comhsheasmhacht agus leanúnachas/suaimhneas amhairc agus go seachnaítear forbairt píosa ar pháosa, gan ord ná eagar i ngarraithe éagsúla. Ba cheart bealaí rochtana reatha agus féideartha a chaomhnú más cuí agus ba cheart éascaíocht gluaiseachta

	a chinntiú do choisithe agus do rothaithe go háirithe.
KENMD-KV-6	Amhairc agus radhairc a chosaint sa treo ó dheas feadh bhóthar isteach an R569 isteach sa sráidbhaile ó Neidín agus ó Chontae Chorcaí ó fhorbairtí mhíchuí, mar atá léirithe ar an léarscáil criosaithe.

Fíor 3.93: Léarscáil Chriosaithe Talamhúsáide Chill Gharbháin

3.4.7 Baile an Ridire

3.4.7.1 Comhthéacs

Is sráidbhaile mealltach é Baile an Ridire atá suite ar an taobh thoir de Dhairbhre. Tá an tOileán suite ar chósta thiar Leithinis Uíbh Ráthaigh. Tá Baile an Ridire suite ar Bhealach an Atlantaigh Fhiáin, thart ar 3km soir ó thuaidh de Bhaile an tSéipéil agus thart ar 5.5km siar ó dheas de Chathair Saidhbhín. Is é seo an sráidbhaile is mó ar an oileán agus tá sé nasctha leis an mórthír trí bhád farantóireachta a bhíonn lonnaithe ag cé na Rinne Airde i rith mhíonna an tsamhraidh.

Tá raon seirbhísí ar fáil i mBaile an Ridire dá chúlchríoch tuaithe agus is ionann é agus an príomhlonnaíocht ar oileán a bhaineann tairbhe shuntasach as an eanáil turasóireachta. Is tithe saoire iad go leor de na haonaid chónaithe sa sráidbhaile.

Ag féachaint do mhéid na háite, tá raon leathan seirbhísí agus saoráidí ar fáil i mBaile an Ridire do phobal na háite agus do chuariteoirí araon, ach ní bhíonn go leor saoráidí/seirbhísí le fáil ach i rith an tséasúir turasóireachta. Tá dhá shéipéal, gairdín na gcéadfaí, ionad cónaithe/oiliúna do dhaoine faoi mhíchumas intleachtúil, stáisiún bád tarrthála an RNLI, ionad oidhreachta agus roinnt siopaí/caiféanna/bialann le fáil sa sráidbhaile. Tá raon leathan gníomhaíochtaí muirí á gcur ar fáil sa mhuirmhúr agus sa mhuiríne.

Tá roinnt tithe leaba agus bricfeasta, forbairtí tithe saoire agus ionad campála le fáil sa sráidbhaile agus sa cheantar mórthimpeall.

3.4.7.2 Breithniúcháin agus Tograí Pleanála

Is lonnáiocht mhealltach é Baile an Ridire ina bhfuil meascán d'oidhreachta ailtireachta, stairiúil agus chultúrtha. Tá a charachtar uathúil fós le brath sa sráidbhaile, agus ní mór é seo a choinneáil, a chabhróidh freisin leis an bhforbairt a dhéanamh ar an áit mar cheann scríbe turasóireachta amach anseo. Tá roinnt láidreachtaí

dúchasacha le fáil i mBaile an Ridire, lena n-áirítear cladach mealltach, radhairc iontacha den fharraige agus foirm uirbeach shainithe, mar aon le carachtar agus tarraingteacht. Tá an poitéinseal ag Baile an Ridire tairbhe a bhaint as a oidhreachtaí agus gníomhaíochtaí muirí, agus an obair atá á déanamh ag Gníomhaireacht Forbartha Dhairbhre, cur leis an líon cuairteoirí agus deiseanna fostaíochta inbhuanaithe fadtéarmacha a chruthú.

3.4.7.3 Daonra agus Forbairt Talamhúsáide Inbhuanaithe

I nDaonáireamh 2016, taifeadadh go raibh daonra de 243 duine i mBaile an Ridire, sin méadú 13% i gcomparáid le 2011 tráth a raibh an daonra cothrom le 215. I nDaonáireamh 2022 tugtar le fios go raibh daonra Bhaile an Ridire cothrom le 244. Clúdaítear i dToghroinn Dhairbhre an t-oileán ar fad. De réir Dhaonáireamh 2006 tá 713 duine ina gcónaí ann, sin méadú de 690 i gcomparáid le 2002. B'ionann é seo agus méadú 3% ar an daonra. De réir sonraí atá curtha ar fáil ag an bPríomhoifig Staidrimh, laghdaigh an daonra go dtí 665 duine in 2011. Léirítear i nDaonáireamh 2016 gur laghdaigh daonra an cheantair arís, 1.2% go dtí 657 duine, agus in 2022 go raibh daonra na Toghroinne cothrom le 658.

	2006	2011	2016	2022
Baile an Ridire	156	215	243	244
Toghroinn Dhairbhre	713	665	657	658

Tábla 3.17: Leithdháileadh Daonra 2006-2022

3.4.7.3.1 Forbairt Chónaithe

Sainíonn an teorainn forbartha do Bhaile an Ridire an limistéar inar féidir forbairt nua a bhreithniú, agus ag an am céanna, ceadaítear roinnt forbartha/athfhorbartha i gcoilár an tsráidbhaile. Is é cuspóir an Phlean agus KCDP, forbairt struchtúr sráidbhaile, dlúth agus inbhuanaithe, a spreagadh trína chinntiú go bhfuil forbairt nua comhtheagmhálach le forbairt atá ann cheana féin agus go

mbaintear úsáid éifeachtach as talamh cúil agus as láithreáin inlfonta.

Tá roinnt mhaith forbartha déanta sa sráidbhaile le blianta beaga anuas, ag an taobh ó dheas agus taobh thiar de chroílár an tsráidbhaile go háirithe, taobh leis an R565. Ní forbairtí eastáit iad seo agus níor chuir siad nó níor fhorbair siad an sráid-dreach atá ann cheana féin. Tá lár an tsráidbhaile tugtha chun beochta arís, áfach, mar gheall ar forbairt tithe agus árasán ar Shráid an Mhargaidh agus ar thailte Theach Reenellen, agus forbairtí níos lú ag an taobh thoir de Shráid an Mhargaidh ag an bpromanáid. Bhí forbairtí a rinneadh le déanaí ag freastal ar mhargadh na dtithe saoire den chuid is mó. De réir Dhaonáireamh 2016, is tithe saoire iad 60% de na tithe sa sráidbhaile. Chomh maith leis sin, bhí éileamh teoranta ar thithe cónaithe aonuaire ag an taobh thiar den sráidbhaile den chuid is mó.

Níl sprioc ar leith luaite le Baile an Ridire maidir le fás daonra agus tithíochta faoi Chroístraitéis KCDP, dá bhrí sin, níl tailte criosaithe le haghaidh R1 (*Forbairt Chónaithe Bheartaithe*). Tá tailte breise aitheanta ag suíomhanna oiriúnacha laistigh den lonnáiocht agus criosaithe mar R4 (*Cúltaca Straitéiseach Cónaithe*), d'fhonn a chinntiú gur féidir riachtanais chónaithe fhadtéarmacha an tsráidbhaile a chomhlíonadh.

Tá an tÚdarás Pleanála airdeallach ar na dúshláin a bhaineann le tithíocht inacmhainne a chur ar fáil i gceantar Bhaile an Ridire. Sa chomhthéacs seo, tá tailte breise ainmnithe agus criosaithe le haghaidh tithíochta ag teacht le huasghrádú an ionaid chóireála uisce agus faoi réir measúnaithe comhshaoil.

Chomh maith leis sin, d'fhéadfaí freastal ar fhorbairt chónaithe laistigh de lár an tsráidbhaile ar thailte atá criosaithe mar M1 agus M2.

Cuspóirí Ginearálta	
Uimh. an Chuspóra	Is cuspóir de chuid na Comhairle é:
KENMD-KS-1	A chinntiú go gcosnaítear suíomh nádúrtha ar ardchaighdeán an tsráidbhaile ó fhorbairt mhíchuí.
KENMD-KS-2	A chinntiú gur cheart go mbeadh forbairt a dhéanfar amach anseo ag tacú le ról agus feidhm reatha an tsráidbhaile mar ionad seirbhíse tuaithe agus sráidbhaile beag turasóireachta.
KENMD-KS-3	Oidhreacht ailtreachta an tsráidbhaile a chaomhnú agus tacú le forbairt atá á dearadh ar bhealach atá ag teacht le scála agus carachtar an tsráidbhaile atá ann cheana féin. Ba cheart go n-urramódh forbairtí nua gnéithe deartha áitiúla.
KENMD-KS-4	Tacú le leathnú inbhuanaithe sa raon agus sa líon seirbhísí tráchtála sna lonnáiochtaí laistigh den sráidbhaile chun fostaíocht áitiúil a sholáthar agus chun caighdeán saoil an phobail áitiúil a fheabhsú.
KENMD-KS-5	Tacú le feabhsú inbhuanaithe na promanáide/an limistéir ag an éadan le huisce, lena n-áirítear breis saoráidí seirbhíse a chur ar fáil faoi réir measúnuithe comhshaoil.

KENMD-KS-6	Tacú le forbairt inbhuanaithe sráid-dreach i bhforbairt nua, go háirithe ag éadanas taobh le bóithre poiblí.
KENMD-KS-7 	Tacú le huasghrádú an bhonneagair cóireála fuíolluisce atá ann agus a leithéid a éascú go tráthúil chun forbairt inbhuanaithe an cheantair a chinntiú.
KENMD-KS-8	Tacú le forbairt inbhuanaithe spásanna páirceála breise agus a leithéid a éascú ag suíomh oiriúnach sa sráidbhaile.
KENMD-KS-9	A chinntiú go gcoimeádtar oscailteacht radhairc na conaire agus radharc ar <i>The First Message Building</i> .

3.4.7.4 Oidhreacht

3.4.7.4.1 Timpeallacht & Oidhreacht Thógtha

Tá leagan amach sráide Bhaile an Ridire an-fhorbartha agus mealltach. Sa bhliain 1830 choimisiúnaigh Ridire Chiarraí, an t-innealtóir bisúil Albanach, Alexander Nimmo, chun plean leagain amach a ullmhú do Bhaile Nua Dhairbhre. Forbraíodh an sráidbhaile sna 1840idí agus tá carachtar uathúil na háite tugtha slán. Is iad na sráideanna mealltacha agus na hardáin bhreátha atá mar bhonn le carachtar ailtireachta mealltach Bhaile an Ridire. Ritheann Sráid an Mhargaidh, croílár an tsráidbhaile, i dtreo thiar theas ó Eaglais na hÉireann chomh fada leis an gclogtheach athchóirithe álainn ar an gcé.

Ba é Thomas Deane, ailtire de bhunadh Chorcaí a bhain cáil amach dó féin sa 19^ú haois, a dhear foirgneamh an Stáisiúin Cáblaí, ceann

de bhreis is 50 Déanamhas Cosanta sa sráidbhaile, sa bhliain 1868. Tá go leor de thithe na n-oifigeach, arb ionann iad agus na hardáin feadh na promanáide, atá ainmnithe ar Thaifead na nDéanamhas Cosanta, ceannaithe mar thithe saoire agus tá na húinéirí nua ag tabhairt aire mhaith dóibh. Ní mór a chinntiú go bhfuil an carachtar áitiúil agus an mórtas ceantair á fheabhsú. Breithnítear gur cheart d'fhorbairt a dhéanfar amach anseo gnéithe den timpeallacht thógtha atá mar bhonn le carachtar an bhaile a shainiú, a chaomhnú agus a fheabhsú.

Tá cuid den Phríomhshráid, ina bhfuil an fhoirm agus carachtar mealltach, ainmnithe mar ACA. Tá an struchtúr i mBaile an Ridire ar a dtugtar 'The First Message Building', curtha san áireamh in RPS anois de réir Alt 54 agus 55 de PDA 2000, arna leasú.

Is éard atá sa struchtúr seo struchtúr stór amháin atá laistigh de shuíomh Chlós Sclátaí Dhairbhre (tá coimpléasc tionsclaíoch na nOibreacha Sclátaí cosanta in KCDP, RPS Ref KY 079-026). D'eascair an moladh seo as leas stairiúil agus sóisialta speisialta an struchtúir mar aitheantas ar a ról i dtionscadal an Chábla Thrasatlantaigh (tá sonraí breise le fáil in Aguisín D den LAP seo). Féach freisin Rannóg 2.5.2.1 agus Rannóg 2.5.2.3 má theastaíonn tuilleadh sonraí uait.

Tá síneadh beartaithe ar an ACA san áireamh mar chuid den phlean seo freisin. ACA an Chábla Thrasatlantaigh a thabharfar air seo agus san áireamh ann tá na trí príomhláithreán a bhaineann le stair an Chábla Thrasatlantaigh, ar Oileán Dhairbhre: An Stáisiún Cáblaí, an foirgneamh "First-Message" agus an struchtúr ag Foilhommerum.

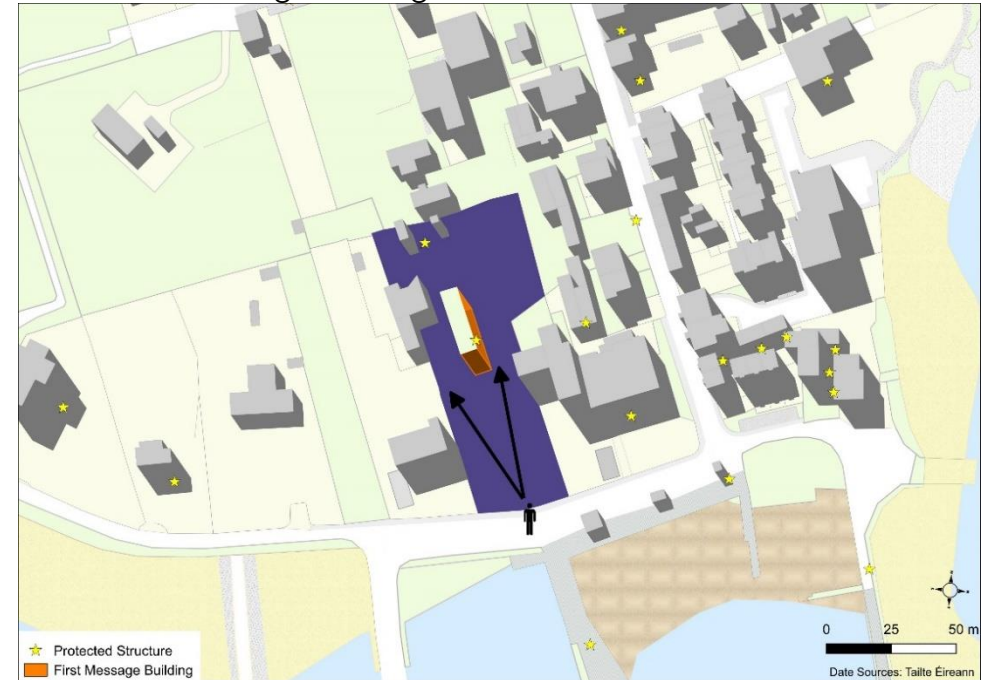
Fíor 3.94: Oidhreacht Thógtha Laistigh de Bhaile an Ridire

3.4.7.4.2 Tionscadal UNESCO Chábla Trasatlantach Dhairbhre

Bhunaigh an Cábla Trasatlantach nasc idir an Eoraip agus Meiriceá trí chábla faoi uisce. Bhí an cábla ag rith idir Dairbhre agus Talamh an Éisc i Meiriceá. Is cuspóir de chuid an Phlean seo tacú le hainmniú Láithreán Cábla Dhairbhre mar Láithreán Oidhreachta Domhanda UNESCO. Tá iarratas curtha faoi bhráid UNESCO ionas gur féidir é a ainmniú mar láithreán oidhreachta domhanda.

Deimhníodh go bhfuil tionscadal Chábla Trasatlantach Dhairbhre curtha le Liosta Oidhreachta Domhanda sealadach na hÉireann. Céim thábhachtach chun cinn d'Fhondúireacht an Chábla an fógra seo. Tá níos mó eolais faoin tionscadal seo le fáil i Rannóg 2.10.3 den LAP seo. Sainaitnítear sa tuarascáil dar teideal, *The Trans-Atlantic Cable as World Heritage*, ullmhaithe ag an Ollamh

Alexander Gillespie, na láithreáin atá ábhartha don tionscadal seo, lena n-áirítear an chonair amhairc idir an cuan Seanchlós an Sclátaí/*First Message Building*.

Fíor 3.95: Conair Amhairc *First Message Building*

Tá sé beartaithe Conair Amhairc a fhorbairt mar atá léirithe i bhFíor 3.95. Tá sé beartaithe go gcoimeádfar oscailteacht amhairc na conaire seo agus an radharc ar an *First Message Building*.

Fíor 3.96: Radharc ar Ardán an Stáisiúin Cáblaí

3.4.7.4.3 Oidhreacht Thógtha & Seandálaíocht

Tá Baile an Ridire suite ar mhá chósta réidh ag an taobh soir ó thuaidh de Dhairbhre. Tá an cuan foscaidh sa sráidbhaile oiriúnach do ghníomhaíochtaí uisce. Tá sé ainmnithe mar chuid de SAC iarrthóra Chuan Bhéil Inse/Ghóilín Dairbhre. Tá samplaí tábhachtacha de sceireacha, góilíní éadoimhne agus réileáin láibe taoidmheara le fáil ag an láithreán seo.

3.4.7.5 Forbairt Gheilleagrach

D'éirigh le Gníomhaireachta Forbartha Dhairbhre, trí bheith ag obair le gníomhaireachtaí eile, deiseanna fostaíochta nua a chruthú ar an oileán. Chuirfeadh nascacht cábla snáthoptaice agus forbairt mol digiteach go mór le poitéinseal geilleagrach an tsráidbhaile. Chun é seo a éascú, tá obair leanúnach agus comhoibriú idirghníomhaireachta ar siúl, agus tá tailte breisithe criosaithe mar thailte M5.

Fíor 3.97: Radharc ar Bhaile an Ridire

3.4.7.6 Turasóireacht & Áineas Amuigh faoin Aer

Ciallaíonn suíomh Bhaile an Ridire ar Dhairbhre agus ar chósta galánta iardheisceart Leithinis Uíbh Ráthaigh gur áit idéalach é chun gníomhaíochtaí caithimh aimsire a dhéanamh agus gníomhaíochtaí áineasa neamhfhoirmiúla. Ainneoin go stopann go leor daoine a bhíonn ag taisteal mórtimpeall ar Mhórchuard Chiarraí ann, is ceann scríbe turasóireachta ann féin é Baile an Ridire. Tá táirge turasóireachta ar ardchaighdeán á chur ar fáil ag Baile an Ridire i rith na bliana lena n-áirítear saoraidí gailf, iascaireachta agus fánaíochta/siúil.

Tá an poitéinseal ag tuilleadh infheistíochta i bhforbairt na n-iascach inbhuanaithe cur go suntasach leis an líon laethanta turasóireachta agus le breis caiteachais sa cheantar. Tá an baile ag brath go mór ar an earnáil turasóireachta dá fhorbairt agus inmharthanacht gheilleagrach. Dá ainneoin sin, baineann tábhacht le tuilleadh forbairt a dhéanamh ar an mbaile agus ar an gceantar

mórtimpeall ar bhealach inbhuanaithe agus go ndéanfaí a phoitéinseal turasóireachta a fheabhsú agus go ndéanfaí scrúdú ar an rogha a bhaineann leis an mbaile a chur chun cinn mar cheann scríbe turasóireachta i rith na bliana ar fad. Chomh maith leis sin, beidh tábhacht ag baint le mealltacht na timpeallachta uirbí laistigh den bhaile a fheabhsú chomh fada is a bhaineann leis an mbaile a chur chun cinn mar cheann scríbe do chuariteoirí i rith na bliana ar fad.

Spreagfaidh an tÚdarás Pleanála athúsáid oiriúnach agus athchóiriú íogair réadmhaoin dhúchasach neamhúsáidte/tréigthe sa bhaile chun cruthú sráid-dreach mealltach agus gníomhach a éascú. Lena chois sin, beidh ról lárnach ag caighdeán ard de dhearadh ailtireachta i ndáil le beocht lár an bhaile a fheabhsú agus tacú le poitéinseal turasóireachta an bhaile.

Tá an tÚdarás Áitiúil airdeallach ar an bpointe go bhfuil ról lárnach ag an gceantar mórtimpeall ar an éadan le huisce i bhforbairt na turasóireachta i mBaile an Ridire. Spreagfaidh an Chomhairle infheistíocht sa cheantar chun a phoitéinseal turasóireachta a fheabhsú trí thurasóireacht inbhuanaithe agus saoráidí fóillíochta a sholáthar agus a chur chun cinn mar aon le huasghrádú comhshaoil an cheantair. Sa chomhthéacs seo, tacófar agus feabhsófar, go hinbhuanaithe, luach taitneamhachta an éadain le huisce. Ní mór Baile an Ridire a chur chun cinn mar cheann scríbe turasóireachta, i dtéarmaí na saoráidí atá ar fáil sa bhaile agus mar bhonn chun an ceantar mórtimpeall a rochtain. San áireamh anseo, tá comharthaíocht isteach chuig agus mórtimpeall an bhaile a fheabhsú agus straitéis turasóireachta a fhorbairt don bhaile agus Baile an Ridire a chur chun cinn mar cheann scríbe turasóireachta, náisiúnta agus idirnáisiúnta. Ní mór iarrachtaí a dhéanamh chun síneadh a chur leis an séasúr turasóireachta sa cheantar agus d'fhéadfaí é seo a dhéanamh trí bhreis tacaíochta a thabhairt d'éiceathurasóireacht sa cheantar agus forbairt margaí nideoige eile.

3.4.7.6.1 Gníomhaíocht Mhuirí

Tuigeann an tÚdarás Áitiúil gur earnáil atá ag fás í an earnáil mhuirí mar aon le gné dhíolacháin don réigiún. Tá Comhairle Contae Chiarraí tiomanta do thacú le hearnáil áineasa agus turasóireachta muirí, atá bríomhar agus rathúil, a fhorbairt agus a leithéid a éascú. Sa Phlean seo táthar ag tacú le forbairt agus críochnú Mhuiríne Cuan Bhéil Inse agus na saoráidí gaolmhara.

3.4.7.6.2 An Timpeallacht Nádúrtha & Taitneamhacht Áineasa

Chomh maith leis sin, tá promanáid mhealltach sa sráidbhaile a shíneann feadh an éadain le huisce arb ionann é agus teorainn thoir an bhaile agus tá limistéar na cé san áireamh ann freisin. Tá deiseanna ann síneadh a chur leis an siúlbealach seo ar fud an bhaile. Tá páirc mhór sa sráidbhaile, Páirc *Cracow*, áit a bhfuil cúirt leadóige agus clós súgartha freisin. Laistigh den pháirc tá cosáin agus limistéar fiadhúlra. Tá an pháirc nasctha le Siúlóid Phoiblí *Altazamuth* a nascann Sráid *Jane* leis an bpromanáid.

Cuspóirí Turasóireachta	
Uimh. an Chuspóra	Is cuspóir de chuid na Comhairle é:
KENMD-KS-10	Tacú le forbairt inbhuanaithe Bhaile an Ridire mar cheann scríbe turasóireachta i rith na bliana ar fad, bunaithe ar raon táirgí turasóireachta ar ardchaighdeán agus éagsúil, agus ag an am céanna saintréithe & acmhainní comhshaoil sa limistéar a chosaint.

KENMD-KS-11	Forbairt inbhuanaithe cóiríocht ar ardchaighdeán do chuirteoirí laistigh den bhaile ag suíomhanna oiriúnacha a éascú.
KENMD-KS-12 	Tacú le soláthar inbhuanaithe Gormbhealaigh idir Baile an Ridire agus Cathair Saidhbhín faoi réir a leithéid a áireamh sa Straitéis Náisiúnta agus faoi réir measúnuithe comhshaoil.
KENMD-KS-13	Athchóiriú inbhuanaithe na bpríomhláithreán cáblaí gaolmhara ag an Seanchlós Sclátaí agus foirgneamh 'First Message' lena n-áirítear an chonair radhairc ón gcalafort, faoi réir measúnuithe comhshaoil.
KENMD-KS-14	Forbairt ionad ealaíon, cultúir agus oidhreachta, ag suíomh oiriúnach, a éascú.

Cruthaíonn an bád farantóireachta roinnt tráchtá, i rith mhí Iúil agus mhí Lúnasa go háirithe. I rith shéasúr an gheimhridh, is féidir Baile an Ridire a rochtain ón mórthír tríd an droichead ag Port Mhic Aoidh. Éileoidh meallacht Bhaile an Ridire mar ionad turasóireachta agus na tionscadail atá beartaithe a chur i gcrích i nDairbhre amach anseo spásanna páirceála breise a chur ar fáil sa cheantar. Is é polasaí an Údaráis Áitiúil tacú le spásanna páirceála breise a chur ar fáil ag suíomh oiriúnach.

3.4.7.7 Bainistíocht Uisce & Fuíolluisce

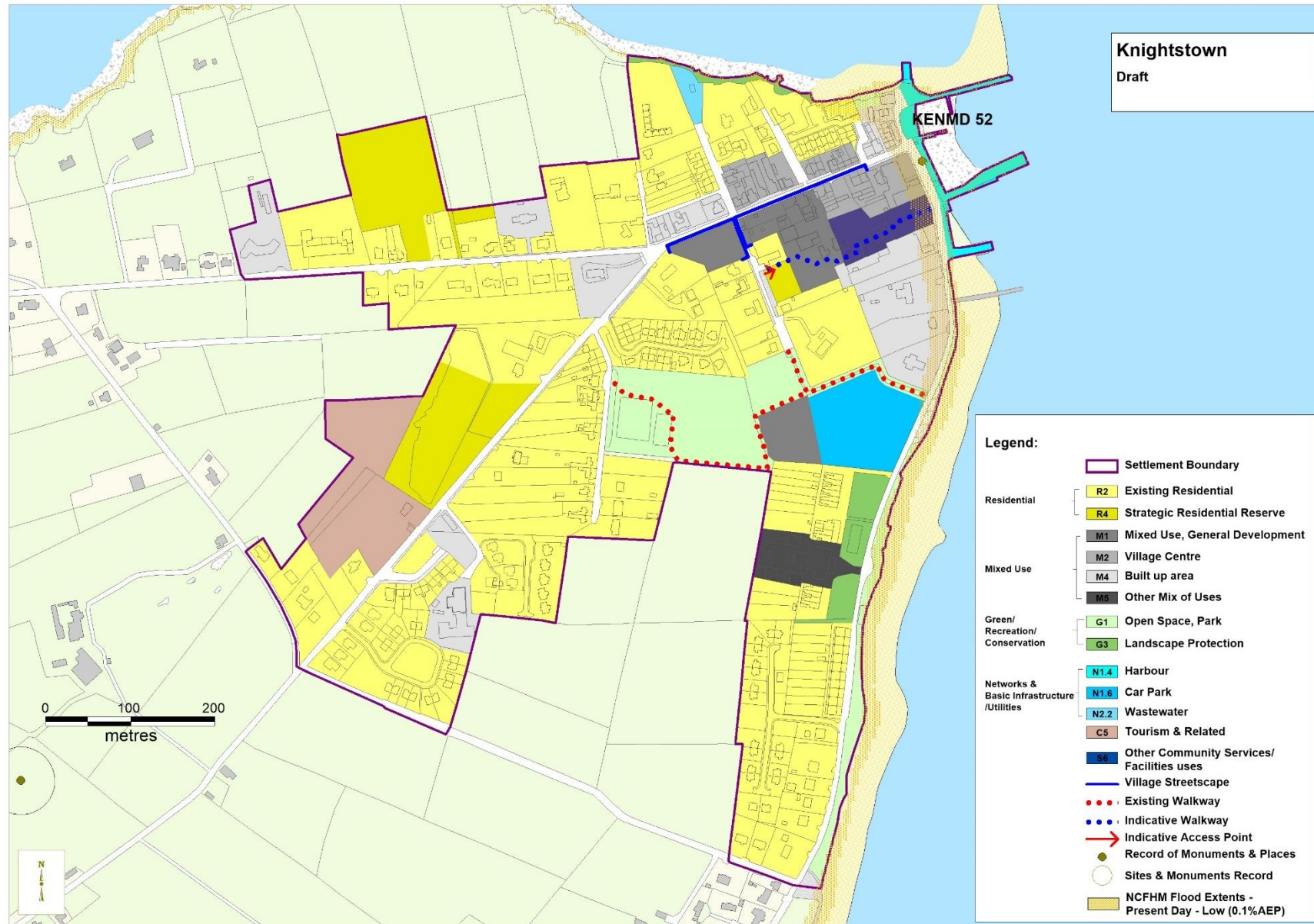
Cuireadh tús leis na hoibreacha ag córas cóireála fuíolluisce nua in 2017. Sainiúnaítear i gClár Acmhainne Fuíolluisce Uisce Éireann go bhfuil PE de 500 ann agus nach bhfuil ach acmhainn spártha ar fáil faoi láthair. Tá córas uisce phoiblí ag freastal ar an sráidbhaile.

3.4.7.8 Bainistíocht Riosca i gcás Tuille

Níl riosca i gcás tuille luaithe le formhór de bhaile Bhaile an Ridire de ghnáth. D'fhéadfadh roinnt tuille taoidmheara/cósta séasúrach a tarlú feadh an éadain le huisce. Níl na limistéir seo críosaithe d'fhorbairt atá an-leochaileach. Má theastaíonn tuilleadh sonraí uait féach ar na tagairtí in SFRA.

3.4.7.9 Nascacht

Is é Baile an Ridire pointe cinn aistir bhád farantóireachta Dhairbhre a sholáthraíonn seirbhís idir Márta agus Deireadh Fómhair.

Fíor 3.98: Léarscáil Chriosaithe Talamhúsáide Bhaile an Ridire

3.4.8 Port Mhic Aoidh

3.4.8.1 Comhthéacs

Is sráidbhaile beag cósta é Port Mhic Aoidh atá suite i dtírdhreach álainn atá lonnaithe ar an R565 ag an taobh thiar de Leithinis Uíbh Ráthaigh. Tá sé suite thart ar 16km siar ó dheas de Chathair Saidhbhín. Tá an sráidbhaile suite idir Bá Fhíonáin agus Dairbhre, agus ar bhealach tiomána Mhórchuaird an Sceilge agus Bhealach an Atlantaigh Fhiáin.

Is lonnáiocht chónaithe den chuid is mó é Port Mhic Aoidh ina bhfuil seirbhísí agus saoráidí poiblí á gcur ar fáil don phobal áitiúil. Ag féachaint do mhéid an tsráidbhaile, tá raon leathan seirbhísí agus saoráidí á gcur ar fáil, ach is ar bhonn séasúrtha amháin a bhíonn go leor acu seo oscailte, áfach. In 2021, chuir an Roinn Coimirce Sóisialaí agus Gnóthaí Tuaithe maoiniú ar fáil do Phort Mhic Aoidh faoi “An Scéim Athnuachana Bailte agus Sráidbhailte”. Leithdháileadh an maoiniú i gcomhair feabhsuithe ar an ríocht phoiblí agus chun sreanga fónais a leagan faoi thalamh, lena n-áirítear saoráidí luchtaithe feithiclí leictreacha, Pointí Rochtana WiFi agus pointí eolais a chur ar fáil.

I measc na seirbhísí sóisialta agus pobail atá ar fáil i bPort Mhic Aoidh tá Séipéal, ionad sláinte, scoil náisiúnta, Stáisiún an Gharda Síochána, faiche spóirt CLG agus ionad pobail. Cuireadh maoiniú ar fáil d'Ionad Pobail Phort Mhic Aoidh agus do Chlub Sóisearach Neidín faoi leithdháilte Bhabhta 2 den Chlár Feabhsaithe Pobail in 2020.

Tá roinnt siopaí beaga, oifig poist, tithe tábhairne/bialanna agus caiféanna sa sráidbhaile. Chomh maith leis sin, tá sé ag feidhmiú mar bhonn don fhliú iascaireachta áitiúil agus tá feidhm thurasóireachta áirithe aige freisin.

Is é an príomhní is díol spéise sa cheantar mórthimpeall Oileáin an Sceilge agus is ón sráidbhaile seo a fhágann turasóirí atá ag triall ar

Sceilg Mhichíl. Tá brú, mar aon le roinnt tithe leaba agus bricfeasta agus forbairtí tithe saoire, le fáil sa sráidbhaile agus sa cheantar mórthimpeall. De bhrí go bhfuil an sráidbhaile suite ar an bpríomhbhóthar, an R565, a nascann Dairbhre leis an Mórthír, baineann Port Mhic Aoidh roinnt tairbhe as trádáil ócáideach freisin.

3.4.8.2 Breithniúcháin agus Tograí Pleanála

Sainíonn an teorainn forbartha do Phort Mhic Aoidh an limistéar inar féidir forbairt nua a bhreithniú, agus ag an am céanna, ceadaítear roinnt forbartha cónaithe sa taobh thiar agus thoir de chroílár an tsráidbhaile. I rith shaolré an Phlean seo, beidh an fhorbairt a dhéanfar dírithe ar na tailte seo go príomha, tailte atá suite gar do chroílár an tsráidbhaile.

Ainneoin go leanfaidh go leor cónaitheoirí ar aghaidh ag taisteal chuig ionaid fostaíochta eile, is den tábhacht go gcothaíonn agus go bhforbraíonn Port Mhic Aoidh a bhonneagar sóisialta agus geilleagrach ionas gur féidir leis feidhmiú mar phobal inbhuanaithe. Chabhródh níos mó úsáidí miondíola agus tráchtála áitiúla laistigh de chroílár an tsráidbhaile leis seo. Chun é sin a éascú, tá tailte críosaithe M2 (Lár an tsráidbhaile) chun forbairt sa sráidbhaile agus forbairt úsáid mheasctha a éascú.

3.4.8.3 Daonra agus Forbairt Talamhúsáide Inbhuanaithe

Níor taifeadadh daonra an tsráidbhaile sa Daonáireamh go dtí 2016, tráth a raibh cónaí ar 123 duine sa sráidbhaile. In 2022, bhí 116 duine ina gcónaí sa sráidbhaile. Tá an sráidbhaile lonnaithe i dToghroinn Phort Mhic Aoidh. Bunaithe ar fhigiúirí Dhaonáireamh 2006 bhí 376 duine ina gcónaí sa Toghroinn seo. In 2011 bhí an daonra cothrom le 390, mhéadaigh an daonra go dtí 413 duine in 2016, agus in 2022 bhí an daonra cothrom le 365. Is tithíocht fho-uirbeach den chuid is mó atá sna forbairtí tithíochta in eastáit siar ó dheas den sráidbhaile. Tá forbairtí tithe saoire le fáil sna heastáit seo freisin. De réir Dhaonáireamh 2016, is tithe saoire iad 34% de na tithe i bPort Mhic Aoidh.

	2006	2011	2016	2022
Port Mhic Aoidh	n/b	n/b	123	116
Toghroinn Phort Mhic Aoidh	376	390	413	365

Tábla 3.18: Daonra Phort Mhic Aoidh 2006-2022

3.4.8.3.1 Forbairt Chónaithe

Níl sprioc ar leith luaite le Port Mhic Aoidh maidir le fás daonra agus tithíochta faoi Chroístraitéis KCDP, dá bhrí sin, níl tailte criosaithe le haghaidh R1 (*Forbairt Chónaithe Bheartaithe*). Tá tailte ag suíomhanna oiriúnacha aitheanta - agus criosaithe mar R4 (*Cúltaca Straitéiseach Cónaithe*), áfach, d'fhonn a chinntiú gur féidir riachtanais chónaithe fhadtéarmacha an tsráidbhaile a chomhlíonadh. Is féidir na tailte seo a oscailt agus a fhorbairt nuair a bheidh an bonneagar fuíolluisce uasghrádaithe. Níl aon talamh criosaithe d'úsáid chónaithe bheartaithe nó d'úsáidí leochaileacha do thuilte eile laistigh de chriosanna tuilte sainaitheanta - Féach Fíor 3.100. Tá deiseanna chun forbairt chónaithe a dhéanamh le fáil laistigh de lár an tsráidbhaile (M2) agus ar thailte criosaithe úsáid mheasctha (M1) freisin. Bunaithe ar leibhéal forbartha tithe saoire sa sráidbhaile faoi láthair, tá tithíocht do chónaitheoirí buana á spreagadh.

3.4.8.4 Oidhreacht

3.4.8.4.1 Timpeallacht & Oidhreacht Thógtha

Tá croílár uirbeach beag ach sainithe go láidir, feadh an éadain le huisce, sa sráidbhaile. Is samplaí de struchtúir thraidisiúnta dhá stór a tógadh sa 19^ú haois atá le fáil in ailtireacht an tsráidbhaile. Foirm líneach atá ar an bpríomhshráid agus tá sé ag breathnú amach ar an bhfarraige ar an taobh ó thuaidh, seachas grúpa foirgneamh ag an taobh thoir. Is cul de sac atá ag an taobh thiar den tsráid. Tá croílár uirbeach réasúnta dlúth ag an sráidbhaile, ach bhí forbairtí a rinneadh le déanaí, lena n-áirítear forbairt ribíneach feadh na

mbóithre isteach, mar bhonn le cur isteach ar nádúr dlúth na lonnáiachta bunaidh. Tá forbairtí a rinneadh le déanaí, lena n-áirítear forbairtí tithe saoire ag an taobh thiar theas den sráidbhaile, as alt leis an sean-éadan le huisce, áit a bhfuil cineálacha éagsúla tithe agus dathanna éagsúla orthu atá mar bhonn le héagsúlacht an cheantair, mar gheall ar aonfhoirmeacht na forbartha agus na tithe a bheith eagraithe amhail is gur in eastát atá siad. Is í an Phríomhshráid atá ann faoi láthair, na foirmeacha simplí agus na dathanna éagsúla, atá mar bhonn le carachtar uathúil Phort Mhic Aoidh. Tá forbairt chónaithe mionscála tarlaithe ag cúl cuid den réadmhaoin feadh na príomhshráide.

Ainneoin gur cuma líneach atá ar an sráidbhaile, tríd is tríd, tá limistéir fhairsinge de thalamh forbartha agus neamhfhorbartha le fáil ag cúl na forbartha le taobh an bhóthair freisin. Thacódh forbairt inlíonta/talaimh chúl le foirm uirbeach níos dlúithe agus níos inbhuanaithe.

D'fhonn a chinntiú go bhfuil an carachtar áitiúil agus an mórtas ceantair á fheabhsú, ba cheart d'fhorbairt nua iarracht a dhéanamh gnéithe traidisiúnta an tsráid-dreacha thraidisiúnta a chur san áireamh agus carachtar chroílár an tsráidbhaile a threisiú trí shíneadh a chur leis an sráid-dreach más féidir ar mhaithe le foirm sráidbhaile níos láidre a fhorbairt.

3.4.8.4.2 Oidhreacht Thógtha & Seandálaíocht

Tá Cuan Bhéil Inse/Góilín Dairbhre ainmnithe mar SAC. Tá an sráidbhaile suite i gceantar nádúrtha álainn ina bhfuil neart taitneamhachtaí. Tá radhairc mhealltacha ar an sráidbhaile le fáil ó na sléibhte ó dheas agus tá siad le feiceáil ar chúl an tsráidbhaile freisin. Tá roinnt siúlbealaí sainaitheanta mórthimpeall an tsráidbhaile freisin, lena n-áirítear Slí na Sláinte. D'fhéadfadh Port Mhic Aoidh tairbhe a bhaint as na deiseanna cnocadóireachta agus as an oidhreacht nádúrtha agus as na taitneamhachtaí mórthimpeall chun níos mó daoine a mhealladh i dtreo na háite

agus chun níos mó daoine a mhealladh chun fanacht thar oíche sa cheantar.

3.4.8.5 Forbairt Gheilleagrach

Go traidisiúnta, d'fhorbair an baile mar chuan agus mar shráidbhaile iascaireachta (margadh) atá ag freastal ar riachtanais chúlchríche feirmeoireachta go stairiúil. Tá beocht go leor de ghnóthaí beaga an tsráidbhaile fós ag brath ar chumhacht chaithimh custaiméirí ó na ceantair thuaithe, gníomhaíochtaí calafoirt agus cuairteoirí.

Tá ról tábhachtach ag calafort Phort Mhic Aoidh i rath leanúnach na n-earnálacha muirí – caitheamh aimsire, áineas agus turasóireacht, sa cheantar. Tá an calafort ag leanúint ar aghaidh le béim a leagan ar thacú leis an tionscal iascaireachta.

Is foinse shuntasach ioncaim í an iascaireacht agus foinse dhíreach fostaíochta sa cheantar, agus foinse indíreach ioncaim freisin, trí easpórtáil agus próiseáil éisc. Is féidir dul ar thuras báid chomh fada le Sceilg Mhichíl ón gcalafort. Is gné shuntasach den gheilleagar áitiúil an earnáil turasóireachta agus is cuid thábhachtach den ní a mheallann turasóirí chuig an sráidbhaile carachtar traidisiúnta agus ailtireacht dhúchasach an tsráidbhaile.

3.4.8.6 An Timpeallacht Nádúrtha & Taitneamhacht Áineasa

Tá roinnt limistéar áineasa beag suite taobh leis an gcalafort. Tá tailte aitheanta do shaoráidí pobail, criosaithe mar S3, ó dheas den Ionad Pobail, áit a bhféadfaí limistéar áineasa a chur san áireamh mar chuid d'fhorbairt fhoriomlán a mbeadh carrchlós san áireamh inti freisin.

3.4.8.7 Bainistíocht Uisce & Fuíolluisce

Tá soláthar uisce phoiblí ag freastal ar Phort Mhic Aoidh. Bíonn deacrachtaí ag baint le hinfhaighteacht uisce i rith mhíonna an tsamhraidh. Meastar, áfach, go mbeadh coigilteas uisce mar thoradh ar bhrath sceití leanúnach ag cabhrú lena chinntiú go

mbeidh acmhainn leordhóthanach ar fáil chun freastal ar an mbuaic-éileamh agus ar an bhfás spriocdhírthe.

Tá príomhumar socraithe le fáil sa sráidbhaile. Déantar an chóireáil trí dhabhach shéarachais agus sceithbhealach atá ag sileadh amach sa bhá. I láthair na huaire, níl an córas oiriúnach agus tá gá le hinfheistíocht chaipitil chun an córas a uasghrádú.

3.4.8.8 Bainistíocht Riosca i gcás Tuilte

Níl riosca i gcás tuilte luaite le formhór de bhaile Phort Mhic Aoidh de ghnáth. D'fhéadfadh roinnt tuilte taoidmheara/cósta séasúracha tarlú feadh an éadain le huisce. Níl na limistéir seo criosaithe d'fhorbairt atá an-leochaileach. Má theastaíonn tuilleadh sonraí uait féach ar na tagairtí in SFRA.

3.4.8.9 Nascacht

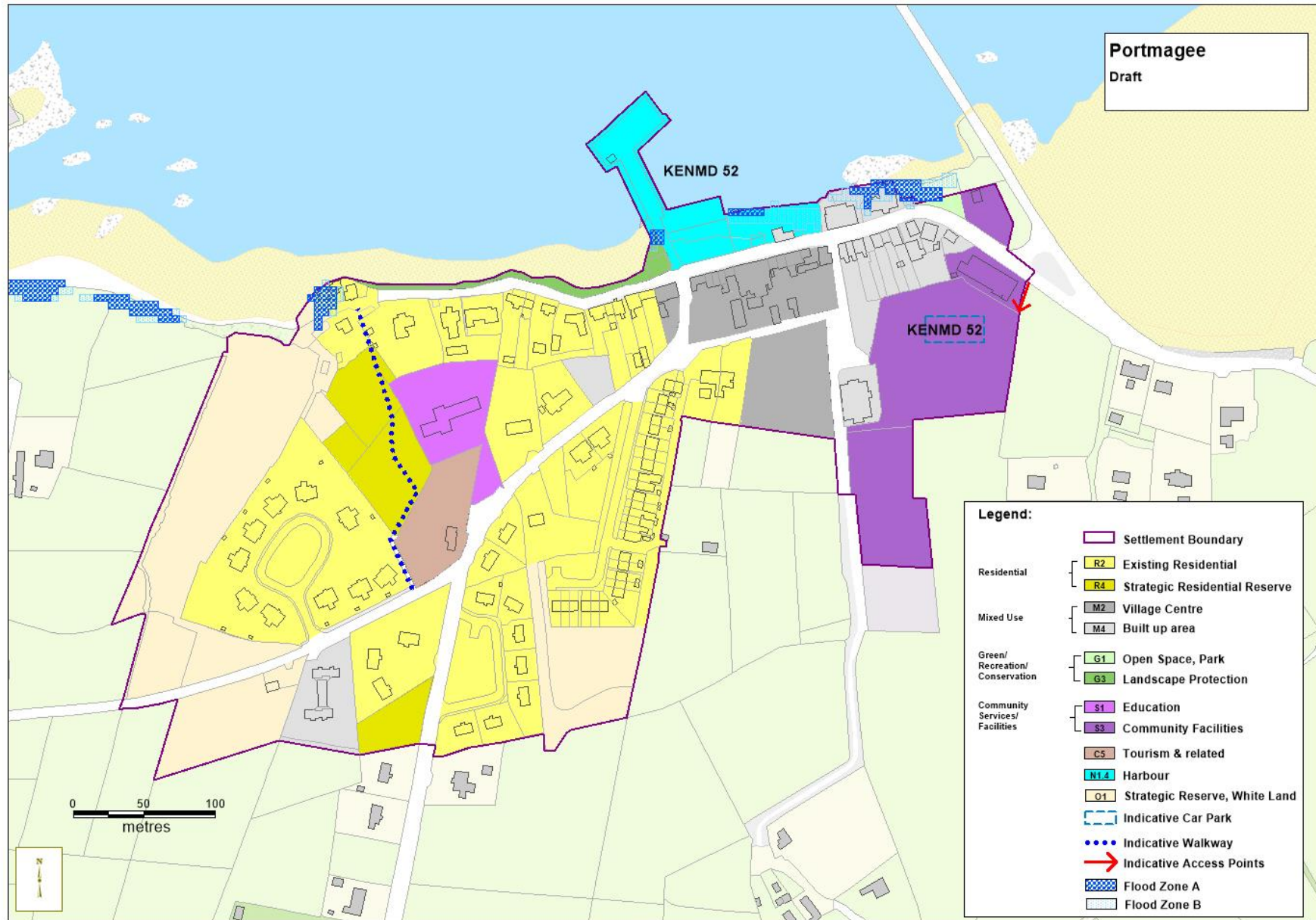
Tá an sráidbhaile suite ar bhealach réigiúnach gnóthach, an R565, agus is é an príomhbhealach isteach d'fheithiclí chuig Dairbhre ar an droichead. Tá spásanna páirceála teoranta le fáil sa slánachar feadh an éadain le huisce. Tá spásanna páirceála do charranna le fáil taobh leis an Séipéal agus leithris phoiblí ar féidir le daoine a bhfuil cuairt á tabhairt acu ar Sceilg Mhichíl úsáid a bhaint astu. I rith mhíonna an tsamhraidh, bíonn na carrchlóis sa cheantar lán, rud a chruthaíonn dúshláin bainistíochta tráchtá. Is é cuspóir an Phlean seo, dá réir sin, carrchlós a chur ar fáil sa sráidbhaile. Tá cosáin ag teastáil ag roinnt suíomhanna sa sráidbhaile chun tacú le nascacht idir limistéir chónaithe ar an taobh thiar agus thoir.

Íomhá 3.99: Radharc ar Phort Mhic Aoidh ón bPríomhshráid

KENMD-PE-3 	Iarracht a dhéanamh soláthar/feabhsú inbhuanaithe cosán agus siúl bhealaí leanúnacha laistigh den sráidbhaile a éascú.
KENMD-PE-4	A chinntiú go bhfuil aon fhorbairt turasóireachta a dhéanfar amach anseo íogair do charachtar reatha an tsráidbhaile agus ba cheart go mbeadh scála aon fhorbairt dá leithéid oiriúnach. Spreagfar forbairtí a bhíonn oscailte i rith na bliana.
KENMD-PE-5	Tacú le forbairt margadh turasóireachta nideoige, bunaithe ar ghníomhaíocht mhuirí inbhuanaithe, laethanta saoire inbhuanaithe muirí agus eachtraíochta/eispéiris.
KENMD-PE-6	Tacú leis an turasóireacht scannán sa cheantar ar bhealach inbhuanaithe.
KENMD-PE-7	Tacú le hlonad Eispéiris an Sceilg le haon tionscadal feabhais / athfhorbartha inbhuanaithe.
KENMD-PE-8	Tacú le forbairt inbhuanaithe saoráidí páirceála nua sa sráidbhaile ag suíomh oiriúnach.

Cuspóirí Foriomlána	
Uimh. an Chuspóra	Is cuspóir de chuid na Comhairle é:
KENMD-PE-1	A chinntiú go dtacaíonn forbairt a dhéanfar amach anseo le ról agus feidhm reatha an tsráidbhaile mar ionad seirbhíse tuaithe, calafort iascaigh agus sráidbhaile beag turasóireachta ag féachaint do scála na lonnaithe atá ann agus suíomh an tsráidbhaile i dtírdhreach tuaithe, mealltach.
KENMD-PE-2	Forbairt inbhuanaithe páirce agus clós súgartha laistigh den sráidbhaile ag suíomh oiriúnach a éascú.

Fíor 3.100: Léarscáil Chriosaithe Talamhúsáide & Tuilte Phort Mhic Aoidh

3.5 Lonnaíochtaí i Sráidbhailte Beaga

Tá roinnt lonnaíochtaí a nglactar leo mar lonnaíochtaí i sráidbhailte beaga sa Phlean seo, ina measc tá **An Chillín Liath, An Gleann, An Bunán, Cathair Dónall, An Siopa Dubh, An Cromán, Gleann Chárthaigh, Na Cealla, Cill Ghobnait, An Láithreach, Tathuille, An Teampall Nua** agus **Tuath Ó Sista**. Is é polasaí KCDP tacú le forbairt inbhuanaithe na sráidbhailte beaga seo, ar bhealach dlúth.

Tá na sráidbhailte beaga seo rangaithe sna leibhéil is ísle den ordlathas lonnaíochta atá leagtha amach in KCDP. Is sráidbhailte cónaithe den chuid is mó iad seo agus tá raon an-teoranta seirbhísí á sholáthar iontu a fhreastalaíonn ar riachtanais áitiúla lena n-áirítear siopaí áise, teach tábhairne, oifig poist, bunscoil, séipéal agus saoráidí pobail eile.

Samhlaítear go mbeidh a gcarachtar agus feidhm mar an gcéanna amach anseo - lonnaíochtaí cónaithe, agus go mbeidh ról ríthábhachtach acu i ndáil le cóiríocht a chur ar fáil i suíomh sráidbhaile tuaithe do chéatadán de dhaonra an chontae agus i ndáil le tacú le pobail thuaithe. Níl aon fhoráil déanta do mhéadú daonra spriocdhírthe faoi Chroístraitéis KCDP le haghaidh na sráidbhailte aonair seo, ach tá sprioc fhoriomlán do lonnaíocht i sráidbhaile beag san áireamh sa chroístraitéis. Dá réir sin, níl criosú tailte mar R1/R4 (Forbairt Chónaithe Bheartaithe/Straitéiseach) beartaithe le haghaidh na sráidbhailte seo. Ní dócha go mbeidh láithreáin inlonta atá ar fáil cheana féin agus athfhorbairt láithreán atá ann cheana féin oiriúnach chun freastal ar aon éileamh cónaithe.

Ní tharlóidh forbairt ach laistigh de theorainn na lonnaíochta. Ba cheart go mbeadh an fhorbairt ar fad sna lonnaíochtaí seo mar bhonn le foirm uirbeach sráidbhailte a fheabhsú agus beidh a gcarachtar, oidhreacht agus gnéithe nádúrtha á gcosaint. Tacaítear san LAP seo le seirbhísí áitiúla a fheabhsú sna lonnaíochtaí

éagsúla agus le seirbhísí breise a sholáthar ag suíomhanna oiriúnacha.

De bhrí go bhfuil lonnaíocht Ghleann Chárthaigh suite laistigh de theorainneacha 'SAC Pháirc Náisiúnta Chill Airne, Na Cruacha Dubha agus Dobharcheantar Abhainn Chárthaí', ní mór go mbeadh tograí forbartha comhoiriúnach le cuspóirí caomhantais an SAC seo. Ní cheadófar tograí a mbeadh tionchar díobhálach acu ar shláine an SAC.

Fíor 3.101: Radharc ar Shráidbhaile Chathair Dónall

3.5.1 Breithniúcháin agus Tograí Pleanála

Sainíonn an teorainn forbartha (más cuí) do na sráidbhailte an limistéar inar féidir forbairt nua a bhreithniú, agus ag an am céanna, ceadaítear roinnt forbartha cónaithe taobh le croílár an tsráidbhaile. Is é cuspóir an Phlean seo breithniú a dhéanamh ar thograí d'fhorbairt chónaithe laistigh de na sráidbhailte seo, faoi réir bonneagar uisce phoiblí oiriúnach a sholáthar, gá agus éileamh sa cheantar. De réir Rannóg 5.4 de KCDP, ag féachaint do na saoráidí

sóisialta, oideachais agus cónaithe atá ar fáil in go leor sráidbhailte, meastar nach bhfuil na lonnaíochtaí seo oiriúnach do thuilleadh forbartha cónaithe braisle, ag scála beag. Éascóidh an Chomhairle forbairt teaghaisí d'úsáid bhuan mar shuíomh malartach do dhaoine chun cónaí ann agus tithe teaghlaigh do dhaoine ag ráta inacmhainne, mar mhalairt ar thithíocht thuaithe aonuaire. Ainneoin go leanfaidh go leor cónaitheoirí ar aghaidh ag taisteal chuig ionaid fostaíochta eile, is den tábhacht go gcothaíonn agus go bhforbraíonn na sráidbhailte beaga seo a mbonneagar sóisialta agus geilleagrach ionas gur féidir leo feidhmiú mar phobail inbhuanaithe. Chabhródh níos mó úsáidí miondíola agus tráchtála áitiúla laistigh de na sráidbhailte seo taobh le húsáidí reatha leis seo. Breithneofar togra do dheis fostaíochta áitiúla ag scála atá oiriúnach don nós áirithe, trí fhoirgneamh atá ann cheana féin a athchóiriú nó trí fhoirgneamh nua a sholáthar.

3.5.2 Forbairt Chónaithe

3.5.2.1 Forbairtí Braisle i Lonnaíochtaí Sráidbhaile

Is é polasaí na Comhairle daoine ar mian leo cónaí faoin tuath a spreagadh chun cónaí i sráidbhailte nó lonnaíochtaí i sráidbhailte beaga áit a bhfuil seirbhísí ar fáil. Mar rogha eile seachas tithíocht aonuaire, is cuspóir de chuid an KCDP braislí tithíochta a cheadú a bhfuil córais chóireála fuíolluisce aonair ag freastal orthu sna sráidbhailte beaga agus lonnaíochtaí i sráidbhailte beaga atá liostaithe i dTábla 3.19 thíos sa chás nach bhfuil aon bhonneagar fuíolluisce nó aon phlean do bhonneagar dá leithéid déanta. Is í an straitéis a bhaineann leis na braislí seo laistigh de na lonnaíochtaí seo freastal ar líon beag teaghaisí breise agus/nó fiontar beag chun an patrún forbartha atá le fáil mórthimpeall na bpointí fócais seo a chomhdhlúthú agus úsáid a bhaint as na seirbhísí atá le fáil sa cheantar cheana féin.

An Chillín Liath	An Láithreach
An Gleann	Gleann Chárthaigh

Lios an Phúca	Cill Ghobnait
An Bunán	Na Cealla
An Siopa Dubh	Tathuile
Baile an tSéipéil	An Teampall Nua
An Cromán	Tuath Ó Siosta

Table.3.19: D'fhéadfaí Lonnaíochtaí Sráidbhaile ina bhfuil braislí a bhfuil córais chóireála aonair ag freastal orthu a bhreithniú

Éascóidh agus tacóidh an Chomhairle le páirtithe leasmhara agus le heintitis rannpháirteacha chun tionscnamh “*Tithe Nua i mBailte agus Sráidbhailte Beaga*” a chur i bhfeidhm sa chontae mar atá mínithe sa Chreat Náisiúnta Pleanála agus RSES. Is é an aidhm atá leis an scéim seo, a bhfuil Uisce Éireann, pobail agus páirtithe leasmhara eile páirteach ann, seirbhísí agus láithreáin seirbhísithe a chur ar fáil chun deiseanna a chruthú do dhaoine “chun a dteach féin a fhorbairt” laistigh de lorg na lonnaíochtaí tuaithe.

Fíor 3.102: Radharc ar Fhorbairt Chónaithe in An Siopa Dubh

3.5.3 Turasóireacht & Áineas Amuigh faoin Aer

Tá cuid de na sráidbhailte seo ag brath go mór ar thurasóireacht ar trádáil ócáideach cuairteoirí. I bhformhór na gcásanna, is trádáil shéasúrach atá ann, cúpla seachtain, dá réir sin, ní mór tacú le forbairt inbhuanaithe na héiceathurasóireachta agus margáí turasóireachta nideoige chun na lonnaíochtaí seo a chothabháil agus a fhorbairt. Is é cuspóir an Phlean seo tacú le margáí turasóireachta nideoige agus iad a chur chun cinn. Is éard atá i gceist le turasóireacht nideoige an tslí is féidir táirge turasóireachta sonracha a shaincheapadh chun freastal ar riachtanais spriocphobail/margaidh ar leith. Is féidir le suíomhanna ag a bhfuil táirgí nideoige sonracha iad féin a bhunú agus a fhorbairt mar chinn scríbe turasóireachta nideoige cosúil le Star Wars, geallta bád rámhaíochta, iascaireacht/slatiascaireacht, mar shampla. Soláthraíonn iascaigh fionnuisce intíre agus slatiascaireacht farraige acmhainn luachmhar nádúrtha turasóireachta agus taitneamhachta sa cheantar. Tá deis ann tairbhe a bhaint as an tslatiascaireacht i gceantair atá faoi mhíbhuntáiste geilleagrach mar gheall ar a ngeografaíocht chuimsitheach agus clúdach séasúrach.

Lonnaíochtaí i Sráidbhailte Beaga – Cuspóirí Turasóireachta	
Uimh. an Chuspóra	Is cuspóir de chuid na Comhairle é:
KENMD-SV-1	Forbairt inbhuanaithe láithreán campála/glampála ag suíomhanna oiriúnacha a éascú.
KENMD-SV-2	Tacú le forbairt inbhuanaithe na héiceathurasóireachta agus margáí nideoige eile. Síneadh agus éagsúlú inbhuanaithe saoraidí turasóireachta ag suíomhanna oiriúnacha a spreagadh.

3.5.3.1 Gníomhaíochtaí Muirí

Tá céanna agus calafoirt i gcuid de na sráidbhailte cois farraige seo. Is sócmhainn riachtanach gheilleagrach iad a thacaíonn le gníomhaíocht gheilleagrach agus áineasa. Is cuspóir de chuid an Phlean seo uasghrádú agus forbairt na gcéanna seo chun críche gníomhaíochtaí áineasa, rámhaíochta agus iascaireachta/muirí a spreagadh agus a éascú.

Lonnaíochtaí i Sráidbhailte Beaga – Cuspóirí Bonneagair	
Uimh. an Chuspóra	Is cuspóir de chuid na Comhairle é:
KENMD-SV-3 	Uasghrádú an bhonneagair cóireála fuíolluisce reatha a éascú agus tacú leis.
KENMD-SV-4	Uasghrádú/forbairt inbhuanaithe céanna a éascú chun críche áineasa, rámhaíochta agus gníomhaíochtaí iascaireachta/muirí.
KENMD-SV-5	Tacú le soláthar inbhuanaithe spásanna páirceála breise ag suíomhanna oiriúnacha.

3.5.3.2 Moil Dhigiteacha

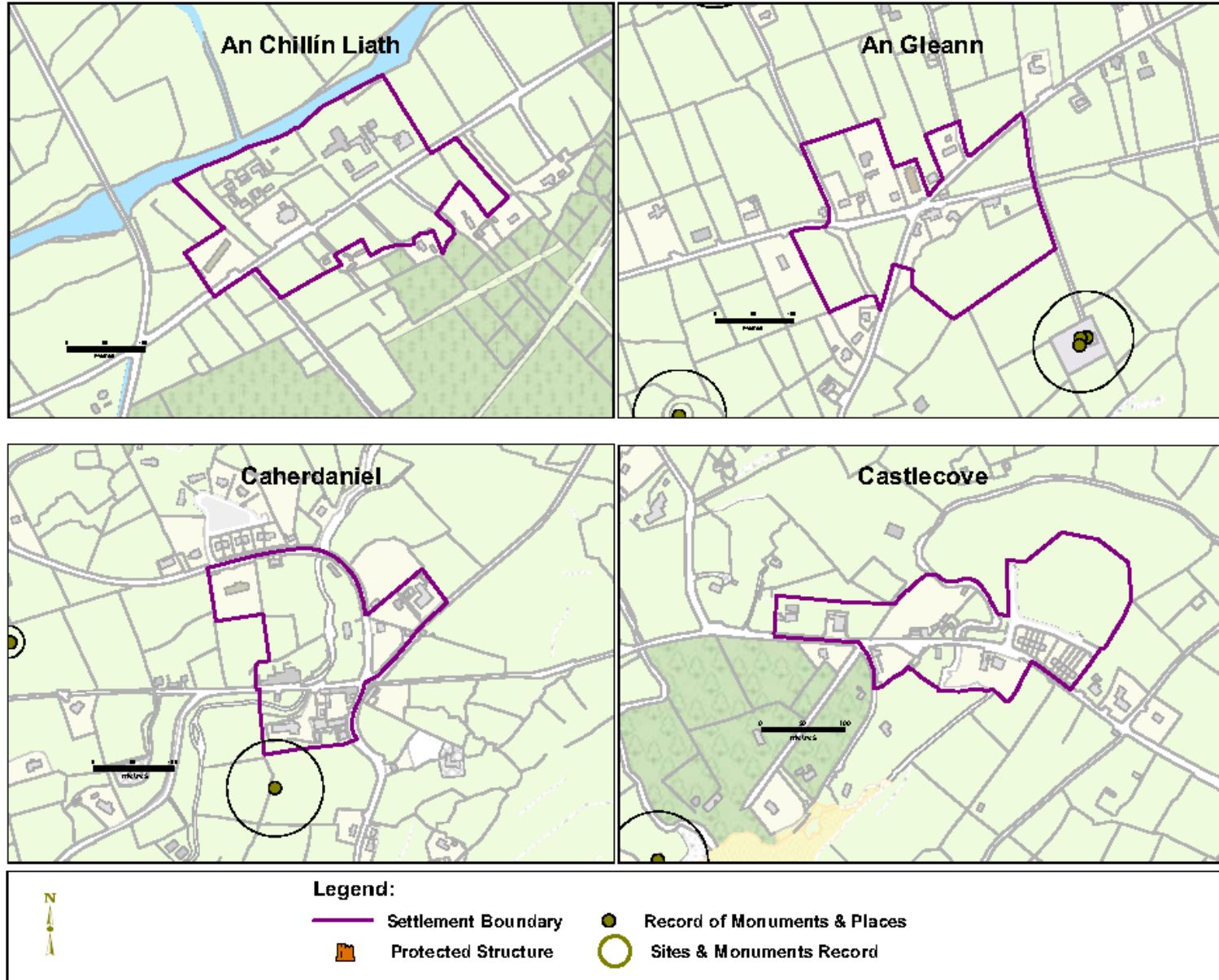
Is cuspóir de chuid an Údaráis Pleanála, mar atá leagtha amach in KCDP, moil nuálaíochta pobail, moil dhigiteacha, moil bhia, gnólachtaí nuathionscanta agus ionaid bairr feabhais a éascú agus tacú leo. Chuirfeadh nascacht cábla snáthoptaice agus forbairt mol digiteach beag go mór le poitéinseal geilleagrach na sráidbhailte seo.

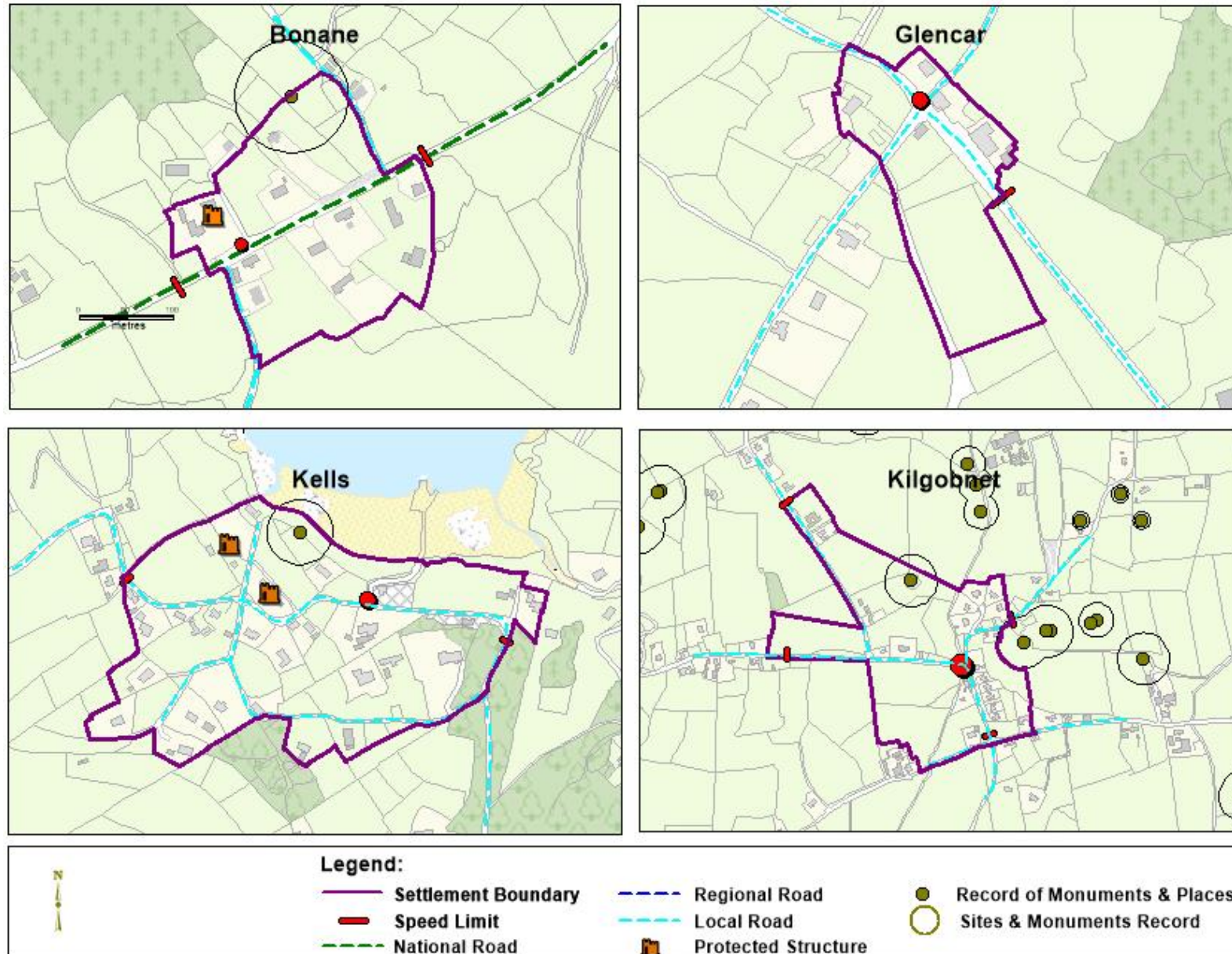
Seoladh Gteic in An Dromaid i mí Iúil 2022 agus tá naoi ndeasc le fáil san ionad do chianoibrithe agus is féidir leo tairbhe a bhaint as taitneamhachtaí eile an ionaid freisin, lena n-áirítear seomra cruinnithe, cistin agus spásanna oibre roinnte.

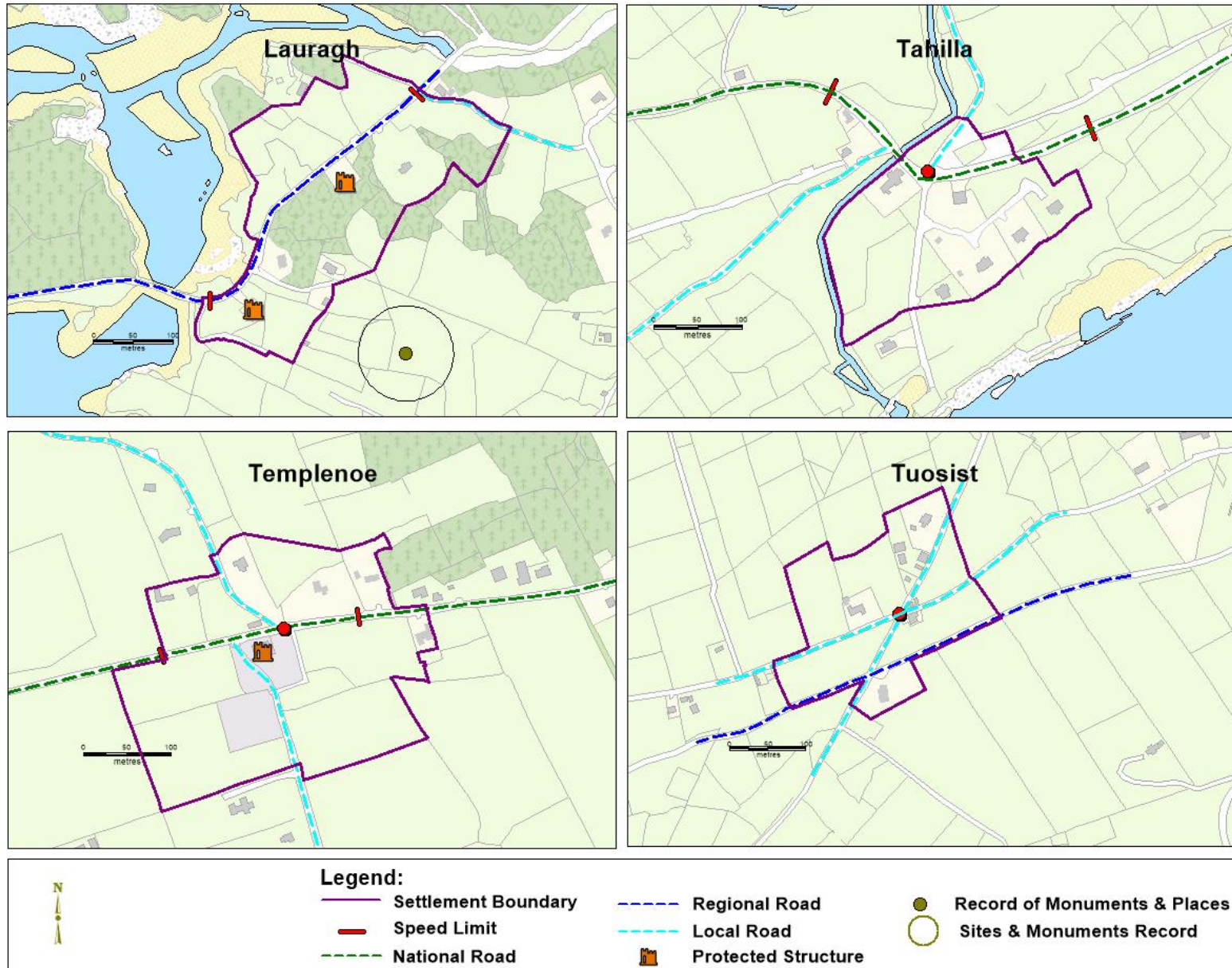
Cosúil le moil eile, tá an mol seo ar fáil don phobal áitiúil agus do ghnóthaí agus tá saoráidí á gcur ar fáil chun tacú le cianobair i gceantar ina bhfuil iarrachtaí á ndéanamh ag an bpobal áitiúil dul i ngleic le bánú na tuaithe ar bhealaí cruthaitheacha agus nuálacha. Baineann an pobal áitiúil an-tairbhe as na moil seo, mar ionad d'fhiontraithe agus do chianoibrithe. Is saoráid thábhachtach atá ann chun seirbhísí a chur ar fáil don phobal áitiúil.

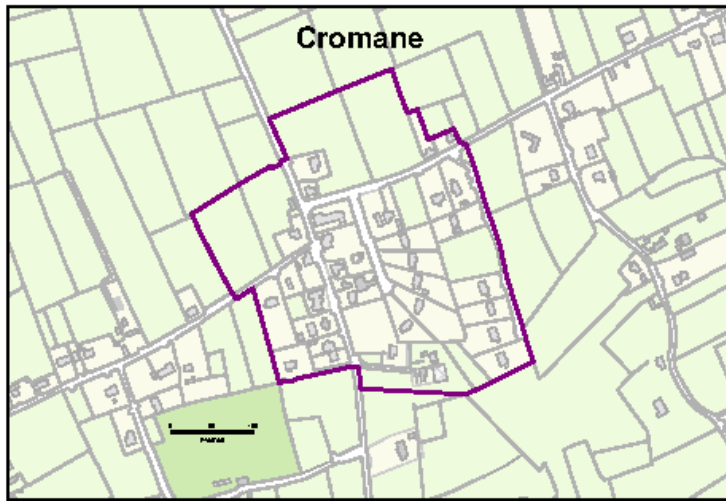
Lonnaíochtaí i Sráidbhailte Beaga – Cuspóirí Foriomlána	
Uimh. an Chuspóra	Is cuspóir de chuid na Comhairle é:
KENMD-SV-6	Oidhreacht ailtireacht na sráidbhailte a chaomhnú agus tacú le hathghiniúint agus athúsáid foirgneamh ar bhealach atá bunaithe ar chaomhnú, más féidir.
KENMD-SV-7	Feabhsuithe i lár sráidbhailte a éascú, mar aon le sráid-dreach feabhsaithe, dearadh oiriúnach aghaidh siopa agus soilse sráide, cosáin phoiblí agus troscán sráide feabhsaithe a chur ar fáil.
KENMD-SV-8 	Soláthar gnéithe bithéagsúlachta sna sráidbhailte a chosaint agus soláthar a fheabhsú más cuí. Mar chuid den obair seo, ba cheart aird a thabairt ar threoirínte lascaigh Infíre Éireann do shruthchúrsaí uirbeacha.

KENMD-SV-9	Úsáid na Gaeilge i gceantair Ghaeltachta a chaomhnú agus a fheabhsú agus tacú le forbairt saoráidí oideachais sna ceantair sin.
KENMD-SV-10	Breithniú a dhéanamh ar thograí d'fhorbairt chónaithe braisle, ag scála beag, laistigh de na lonnaithe sin i dTábla 5.1 de KCDP, faoi réir critéir maidir le bonneagar fuíolluisce phoiblí, trácht agus gnáthchritéir phleanála eile a chur ar fáil.

Legend:

	 Settlement Boundary	 Record of Monuments & Places
	 Protected Structure	 Sites & Monuments Record

Aguisíní

- Aguisín A:** Iniúchadh Acmhainne Lonnaíochta
- Aguisín B:** Mairís Criosaithe Talamhúsáide
- Aguisín C:** Tús Áite do Lár an Bhaile
- Aguisín D:** Limistéar Caomhantais Ailtireachta Molta
- Aguisín E:** Iniúchadh ar Ghníomhú ar son na hAeráide

Aguisín A: Iniúchadh Acmhainne Lonnaíochta

Anailís é seo ar chumas na mbailte réigiúnacha, is iad sin Cill Orglan, Neidín agus Cathair Saidhbhín, agus bailte ceantair, an tSnaidhm agus an Coireán freastal ar fhorbairt nua i dtéarmaí tailte agus bonneagar oiriúnacha laistigh de thréimhse an phlean. Deimhníonn sé an bhfreastalaítear ar láithreáin atá criosaithe ina bPleananna faoi seach leis an mbonneagar riachtanach ionas gur féidir iad a fhorbairt go tráthúil. Tá an gníomh 'Iniúchadh Acmhainne Lonnaíochta' (SCA) seo ag teacht le hAguisín 3 (Modheolaíocht do Chur Chuige Srathach i leith Críosú Talún) den Chreat Náisiúnta Pleanála, a dhéanann idirdhealú idir tailte atá Seirbhísithe (Sraith 1) agus iad siúd atá Inseirbhíse (Sraith 2).

Is measúnú bonneagair é an SCA ar thailte laistigh de lonnaíochtaí agus cuimsíonn sé na catagóirí bonneagair seo a leanas:

- Bóthar rochtana
- Rochtain chosáin
- Draenáil séarachais uisce bréan & uisce dromchla
- Soláthar uisce
- Dlús cónaithe measta
- Toradh aonad cónaithe measta

Áirítear leis an gcleachtadh SCA scrúdú ar an gcumas d'fhorbairt nua cónaithe laistigh de lorg tógtha na lonnaíochtaí atá ann faoi láthair ag teacht le dlúth-thosaíochtaí fais an Bheartas Náisiúnta Pleanála 17.

Aithníonn agus mapálann an measúnú tailte criosaithe le cumas forbartha cónaithe, lena n-áirítear tailte criosaithe ilchineálacha.

Áirítear leis seo na nithe seo a leanas:

- i. tailte laistigh den limistéar faoi fhoirgnimh;
- ii. Codanna talún úrnua seirbhísithe 'Sraith 1'; agus
- iii. tailte úrnua inseirbhíse 'Sraith 2'.

Úsáideadh an toradh measta ó láithreáin a aithníodh san iniúchadh seo chun an méid talún criosaithe a theastaíonn chun na spriocanna tithíochta a bhaint amach mar atá leagtha amach i gCroístraitéis Phlean Forbartha Chontae Chiarraí a chosaint. Tá na láithreáin atá san áireamh sna ríomhanna seo criosaithe do Chónaitheacht Mholta (R1) agus is tailte Shraith 1 iad. Níl tailte R4 san áireamh sna ríomhanna iomlána measta ar an toradh tithíochta.

Dlús agus Toradh Tithíochta Féideartha

Soláthraíonn an Dréachtphlean tacaíocht bheartais neartaithe do dhlúis níos airde inbhuanaithe, éascaíonn sé spriocanna dlúthfháis atá ailínithe le Cuspóirí Beartais Náisiúnta an Chreata Náisiúnta Pleanála, athnuachan láithreán athfhorbraíochta folamh agus athnuachan láithreán a mbaineann deiseanna leo i measc tionscnamh eile.

Ceanglaítear ar an Údarás Pleanála aird a thabhairt ar Threoirlínte Alt 28 maidir le dlúis agus dlúthfhás agus go háirithe do na Ceanglais Shonracha Beartais Pleanála, atá leagtha amach in Forbairt Uirbeach agus Airdí Foirgneamh - Treoirlínte d'Údaráis Phleanála, (2018) agus na Treoirlínte Árasáin (2018). Bhí tagairt sa phlean freisin do chiorclán NRUP 2/2021 maidir le dlúis chónaithe i mbailte agus i sráidbhailte.

Féachann an tÚdarás Pleanála lena chinntiú go ndéantar gach forbairt ar bhealach inbhuanaithe agus go gclóíonn siad leis na 'Treoirlínte um Fhorbairt Chónaithe Inbhuanaithe i gCeantair Uirbeacha. Beidh dlús cuí iarratas d'fhorbairtí tithíochta socraithe ag meascán de chineálacha aonad atá gar do bhonneagar seirbhíse agus iompair atá ann cheana féin nó atá beartaithe, ar mhaithe le freastal ar threochtaí déimeagrafacha athraitheacha agus próifílí teaghlaigh i gcomharsanacht agus chun oiriúnú do na treochtaí agus próifílí céanna.

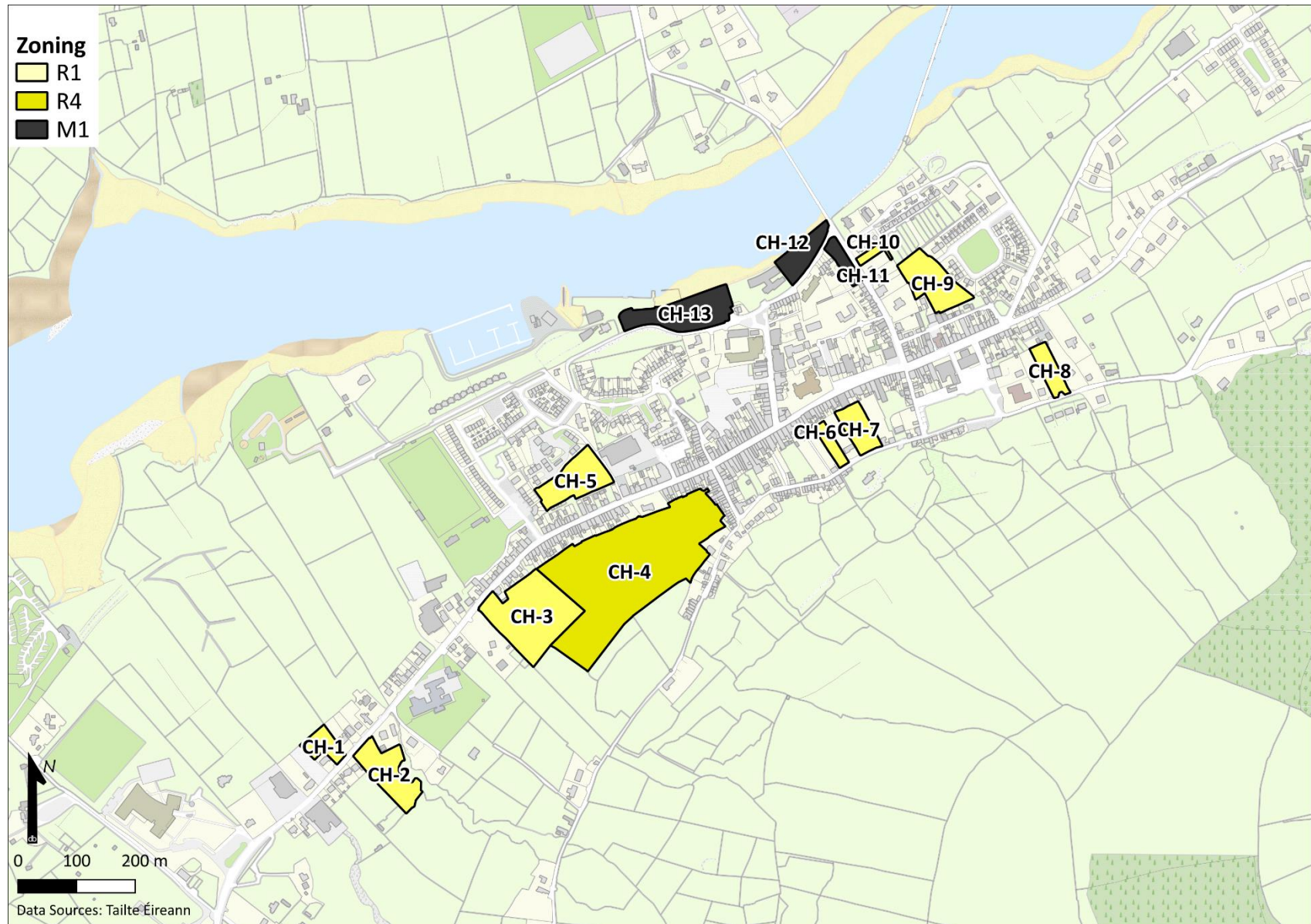
Breithneofar dlúis níos airde agus mar sin toradh tithíochta níos airde ar bhonn cás ar chás ag brath ar na saincheisteanna seo i measc cinn eile – suíomh an láithreáin, dearadh agus cáilíocht na scéime – an chaoi a gcloíonn sí le critéir áirithe feidhmíochta agus cáilíocht na beatha molta do chónaitheoirí ag teacht isteach chomh maith le seirbhísí reatha nó beartaithe sa cheantar. Ní chuireann na Pleananna Baile do Thrá Lí, Cill Airne agus Lios Tuathail teorainn le breithniú ar dhlúis níos airde do cheantair áirithe ar nós láithreáin deise. Mar sin, ní mheastar go bhfuil sé riachtanach láithreacha ar leith a shonrú lasmuigh de lár an bhaile ina bhféadfadh dlúis níos airde a bheith oiriúnach toisc go bhféadfadh sé sin roinnt limistéir oiriúnacha a chur as an áireamh.

Tá an tÚdarás Pleanála tiomanta do dhlúis mhéadaithe a éascú le forbairtí a dhéanann soláthar do mheascán de chineálacha aonad chun freastal ar riachtanais na dtreochtaí déimeagrafacha athraitheacha agus próifílí teaghlaigh sna bailte. Níl na beartais agus na cuspóirí atá molta faoi láthair teoranta do limistéir úrnua chónaithe. Ina ionad sin, baineann siad le gach talamh criosaithe a éascaíonn úsáid tithíochta.

Cinntoidh an t-údarás pleanála freisin go léireoidh dlúis chónaithe dlús na bhforbairtí cuí in aice láimhe.

Tá toradh féideartha tithíochta do gach láithreán mar chuid den Iniúchadh Acmhainne Lonnaíochta, a léiríonn dlús na bhforbairtí cuí in aice láimhe chomh maith le suíomh an láithreáin. D'fhéadfadh toradh féideartha 35 aonad in aghaidh an heicteáir a bheith ag Láithreáin Athfhorbraíochta/Inlíonta (criosaithe M1 & M2) i láithreáin lár an bhaile. Cinntíonn sé seo go gcloítear le polasaí an Chreata Náisiúnta Pleanála, áit a ndéanfar 30% de na haonaid a sheachadadh ar láithreáin athfhorbraíochta/inlíonta.

Cathair Saidhbhín

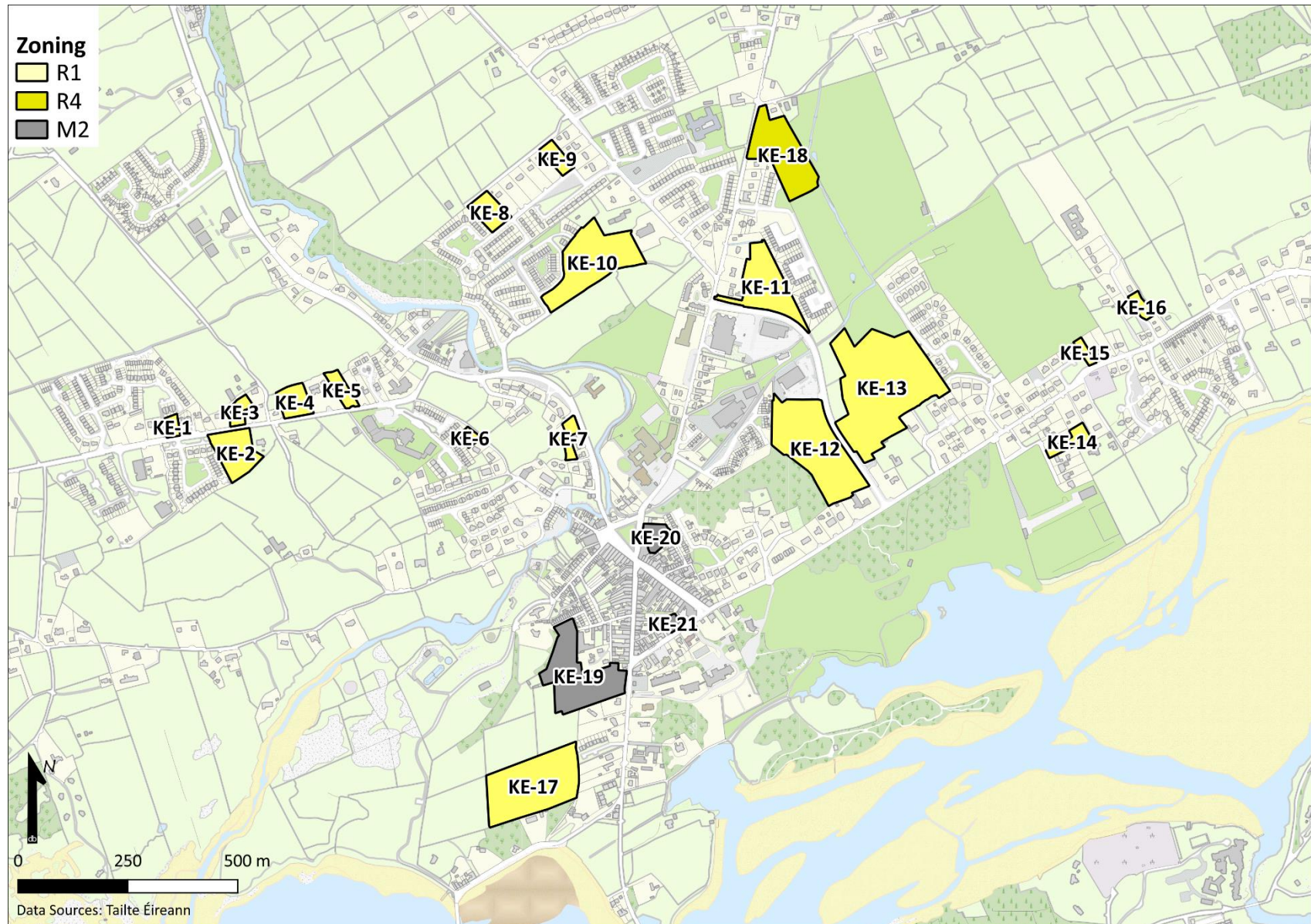
Cathair Saidhbhín – Iniúchadh Acmhainne Lonnaíochta ar Thalamh Criosaithe										
ID	Criosú	Bóthar Rochtana	Cosáin	Soilsiú Poiblí	Séarach Bréan/Stoirme	Soláthar Uisce	Sraith	Achar (ha)	Dlús Measta Aonaid p/ha	Toradh Féideartha
CH-1	R1	✓	✓	✓	✓	✓	1	0.26	15-20	4-5
CH-2	R1	✓	✓	✓	✓	✓	1	0.66	15-20	10-13
CH-3	R1	✓	✓	✓	✓	✓	1	1.51	15-20	23-30
CH-4	R4	x	✓	✓	✓	✓	2	2.69	20-35	*
CH-5	R1	✓	✓	✓	✓	✓	1	0.68	20-35	14-24
CH-6	R1	✓	✓	✓	✓	✓	1	0.17	20-35	3-6
CH-7	R1	✓	✓	✓	✓	✓	1	0.37	20-35	7-13
CH-8	R1	✓	x	x	✓	✓	1	0.28	15-20	4-6
CH-9	R1	✓	✓	✓	✓	✓	1	0.69	20-35	14-24
CH-10	R1	✓	✓	✓	✓	✓	1	0.09	20-35	2-3
CH-11	M1	✓	✓	✓	✓	✓	1	0.19	30-40	6-8
CH-12	M1	✓	✓	✓	✓	✓	1	0.39	30-40	**
CH-13	M1	✓	✓	✓	✓	✓	1	0.87	30-40	***

* Níl tailte R4 san áireamh sna ríomhanna iomlána measta ar an toradh tithíochta.

** Tá an láithreán dírithe ar úsáid turasóireachta seachas úsáid chónaithe.

*** Tá cuid den láithreán faoi réir riosca tuilte, rud a mbíonn tionchar aige ar an toradh féideartha.

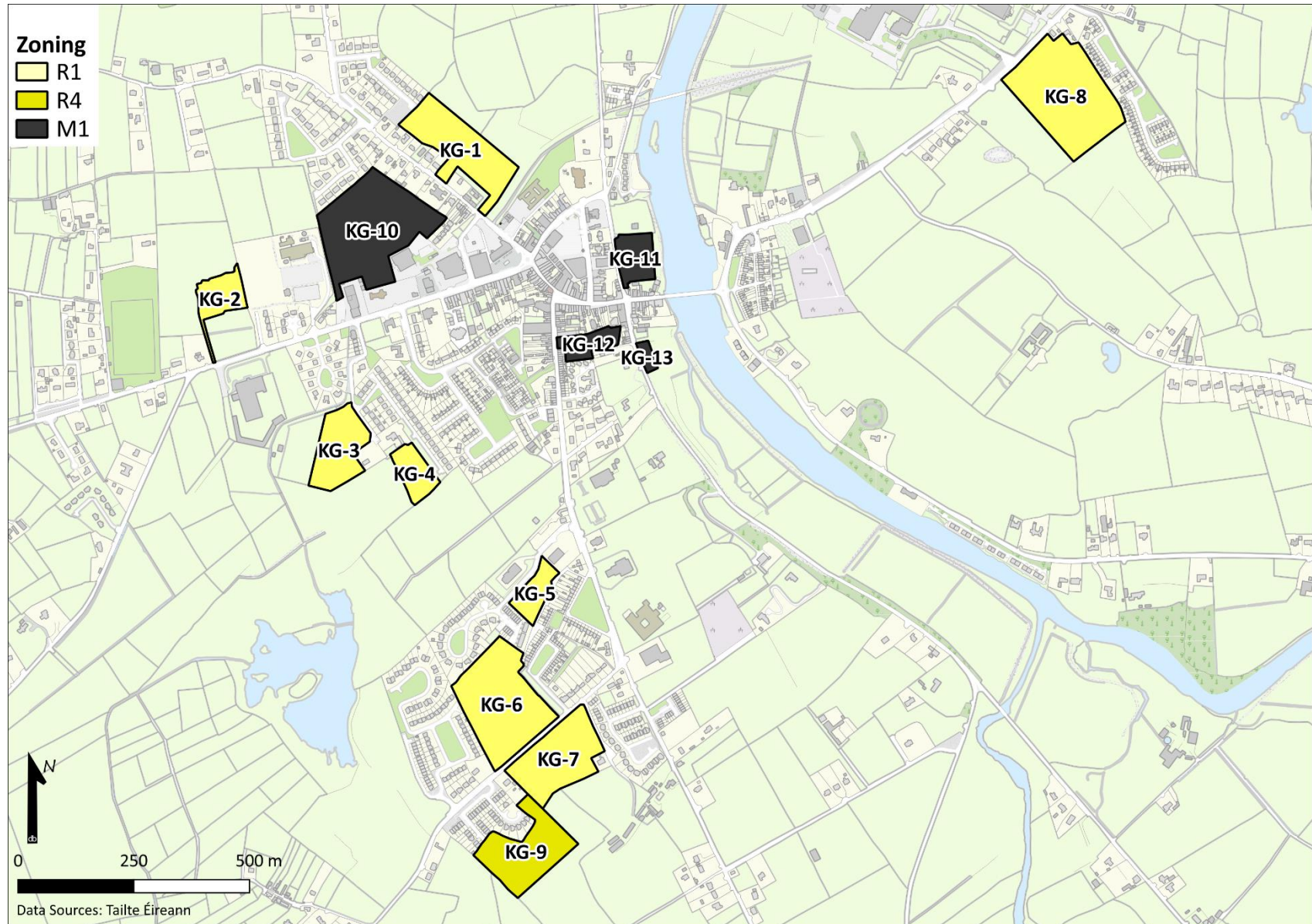
Neidín

Neidín – Iniúchadh Acmhainne Lonnaíochta ar Thalamh Criosaithe										
ID	Criosú	Bóthar Rochtana	Cosáin	Soilsiú Poiblí	Séarach Bréan/Stoirme	Soláthar Uisce	Sraith	Achar (ha)	Dlús Measta Aonaid p/ha	Toradh Féideartha
KE-1	R1	✓	✓	✓	✓	✓	1	0.15	15-20	2-3
KE-2	R1	✓	✓	✓	✓	✓	1	0.88	15-20	13-18
KE-3	R1	✓	✓	✓	✓	✓	1	0.23	15-20	3-5
KE-4	R1	✓	✓	✓	✓	✓	1	0.46	15-20	7-9
KE-5	R1	✓	✓	✓	✓	✓	1	0.29	15-20	4-6
KE-6	R1	✓	✓	✓	✓	✓	1	0.13	15-20	2-3
KE-7	R1	✓	✓	✓	✓	✓	1	0.28	20-35	6-10
KE-8	R1	✓	✓	✓	✓	✓	1	0.46	15-20	7-9
KE-9	R1	✓	✓	✓	✓	✓	1	0.28	15-20	4-6
KE-10	R1	✓	✓	✓	✓	✓	1	2.13	15-20	32-43
KE-11	R1	✓	✓	✓	✓	✓	1	1.47	20-35	29-51
KE-12	R1	✓	✓	✓	✓	✓	1	2.89	20-35	58-101
KE-13	R1	✓	✓	✓	✓	✓	1	4.71	20-35	94-165
KE-14	R1	✓	✓	✓	✓	✓	1	0.31	15-20	5-6
KE-15	R1	✓	✓	✓	✓	✓	1	0.13	15-20	2-3
KE-16	R1	✓	✓	✓	✓	✓	1	0.18	15-20	3-4
KE-17	R1	✓	✓	✓	✓	✓	1	2.59	20-35	52-91
KE-18	R4	✓	✓	x	✓	✓	2	1.73	15-20	*
KE-19	M2	✓	✓	✓	✓	✓	1	2.0	30-40	60-80
KE-20	M2	✓	✓	✓	✓	✓	1	0.33	30-40	10-13
KE-21	M2	✓	✓	✓	✓	✓	1	0.1	30-40	3-4

* Níl tailte R4 san áireamh sna ríomhanna iomlána measta ar an toradh tithíochta.

Cill Orglan

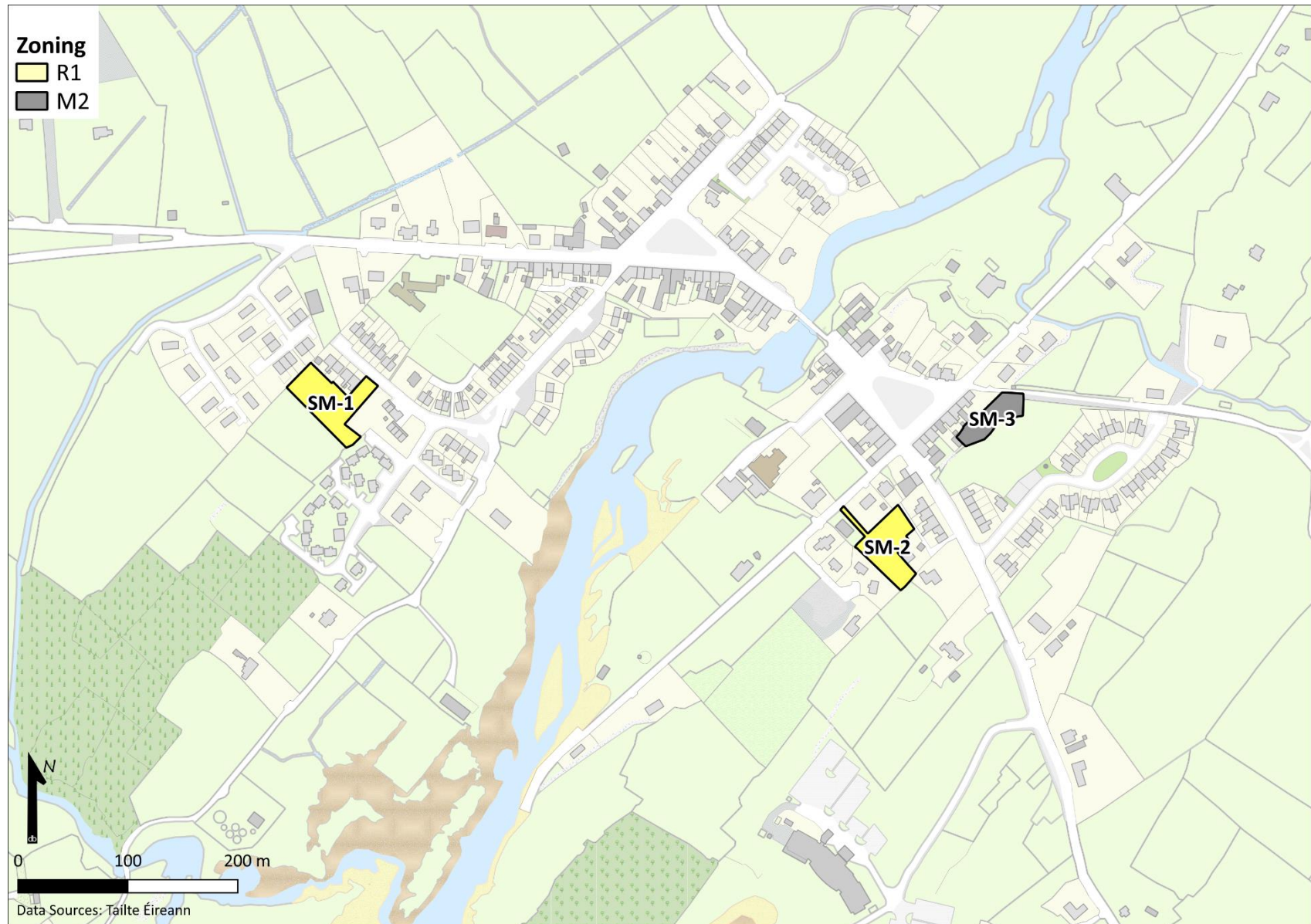

Cill Orglan – Iniúchadh Acmhainne Lonnaíochta ar Thalamh Criosaithe										
ID	Criosú	Bóthar Rochtana	Cosáin	Soilsiú Poiblí	Séarach Bréan/Stoirme	Soláthar Uisce	Sraith	Achar (ha)	Diús Measta Aonaid p/ha	Toradh Féideartha
KG-1	R1	✓	✓	✓	✓	✓	1	2.48	20-35	50-87
KG-2	R1	✓	✓	✓	✓	✓	1	0.88	15-20	13-18
KG-3	R1	✓	✓	✓	✓	✓	1	1.58	20-35	32-55
KG-4	R1	✓	✓	✓	✓	✓	1	0.75	15-20	11-15
KG-5	R1	✓	✓	✓	✓	✓	1	0.66	15-20	10-13
KG-6	R1	✓	✓	✓	✓	✓	1	3.44	15-20	52-69
KG-7	R1	✓	✓	✓	✓	✓	1	2.34	15-20	35-47
KG-8	R1	✓	✓	✓	✓	✓	1	3.97	15-20	80
KG-9	R4	✓	✓	✓	✓	✓	2	2.17	15-20	*
KG-10	M1	✓	✓	✓	✓	✓	1	4.14	30-40	124-166
KG-11	M1	✓	✓	✓	✓	✓	1	0.8	30-40	**
KG-12	M1	✓	✓	✓	✓	✓	1	0.61	30-40	18-24
KG-13	M1	✓	✓	✓	✓	✓	1	0.18	30-40	5-7

* Níl tailte R4 san áireamh sna ríomhanna iomlána measta ar an toradh fithíochta.

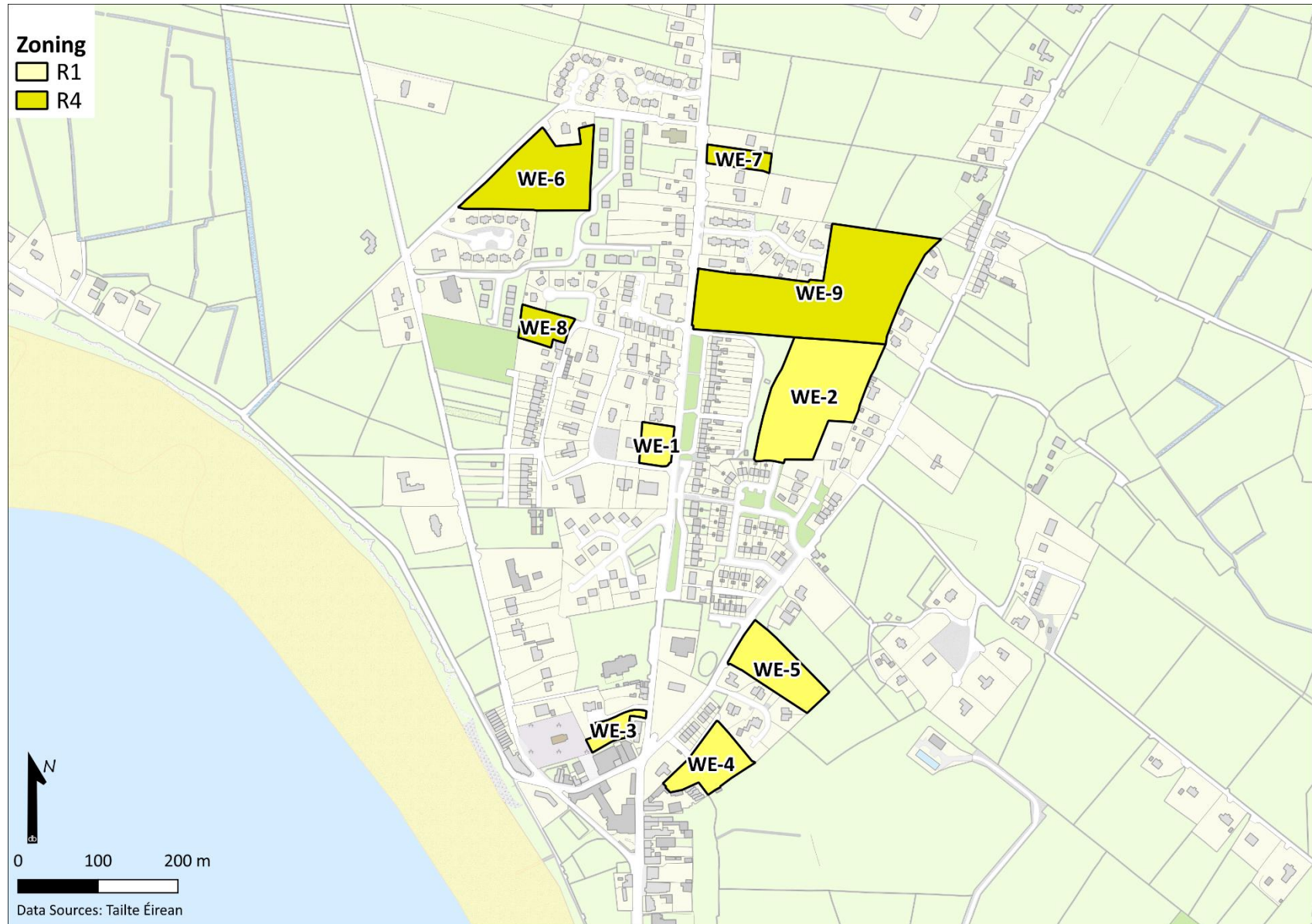
**Féach an Tuarascáil Straitéiseach ar Mheasúnú Riosca Tuile a ghabhann leis an láithreán seo.

An tSnaidhm

An tSnaidhm – Iniúchadh Acmhainne Lonnaíochta ar Thalamh Criosaithe										
ID	Criosú	Bóthar Rochtana	Cosáin	Soilsiú Poiblí	Séarach Bréan/Stoirme	Soláthar Uisce	Sraith	Achar (ha)	Dlús Measta Aonaid p/ha	Toradh Féideartha
SM-1	R1	✓	✓	✓	✓	✓	1	0.26	15-20	4-5
SM-2	R1	x	x	✓	✓	✓	2	0.23	20-35	5-8
SM-3	M2	✓	✓	✓	✓	✓	1	0.13	30-40	4-5

An Coireán

An Coireán – Iniúchadh Acmhainne Lonnaíochta ar Thalamh Criosaithe										
ID	Criosú	Bóthar Rochtana	Cosáin	Soilsiú Poiblí	Séarach Bréan/Stoirme	Soláthar Uisce	Sraith	Achar (ha)	Dlús Measta Aonaid p/ha	Toradh Féideartha
WE-1	R1	✓	✓	✓	✓	✓	1	0.2	15-20	3-4
WE-2	R1	✓	✓	✓	✓	✓	1	1.56	15-20	23-31
WE-3	R1	✓	✓	✓	✓	✓	1	0.16	20-35	3-6
WE-4	R1	✓	✓	✓	✓	✓	1	0.49	20-35	10-17
WE-5	R1	✓	✓	✓	✓	✓	1	0.64	20-35	13-22
WE-6	R4	✓	x	x	✓	✓	2	1.1	15-20	*
WE-7	R4	✓	✓	✓	✓	✓	1	0.19	15-20	*
WE-8	R4	✓	✓	✓	✓	✓	1	0.24	15-20	*
WE-9	R4	✓	✓	✓	✓	✓	1	2.65	15-20	*

* Níl tailte R4 san áireamh sna ríomhanna iomlána measta ar an toradh tithíochta.

Aguisín B: Mairís Críosaithe Talamhúsáide

Críosú/Cód	Res	CSF	NÍ	IN					CIEE						GRC	p	Eile
	R1-4	S	N	M1	M2	M3	M4	M5	C1	C2	C3	C4	C5	C6	G1-5	P1	O1
Siopa (Aicme 1) (oifigí poist san áireamh)	O	O	N	P	P	P	O	N	P	N	N	N	N	N	O	O	N/B
Seirbhísí Airgeadais/Gairmiúla (Aicme 2)	O	O	N	P	P	P	O	N	N	N	P	N	N	N	N	O	N/B
Oifig (Aicme 3)	O	O	N	P	P	P	O	O	N	N	P	N	N	P	N	O	N/B
Tionscal Éadrom le Seomra Taispeána (Aicme 4)	N	N	N	N	N	N	O	N	N	P	N	N	N	O	N	N	N/B
Trádstóras Mórdhíola (Rang 5)	N	N	N	O	N	N	O	N	O	N	N	P	N	O	N	O	N/B
Club/Teach Aíochta/Brú (Aicme 6) & Óstán	O	O	N	O	P	P	O	O	N	N	N	N	P	P	O	N	N/B
Gníomhaíochtaí Reiligiúin (Aicme 7)	O	P	N	O	P	P	O	N	N	N	N	N	N	N	N	N	N/B
Seirbhísí Leighis/Ionad Lae/Crèche (Aicme 8)	O	P	N	P	P	P	O	N	N	N	N	N	N	O	N	N	N/B
Cúram Cónaithe/Leighis & Oilíúint (Aicme 9)	P	P	N	O	O	P	O	O	N	N	N	N	N	N	N	N	N/B
Dánlann/Músaem/Halla Pobail (Aicme 10)	O	P	N	P	O	P	O	O	N	N	N	N	N	O	N	N	N/B
Pictiúrlann/Amharclann/Halla Caitheamh Aimsire (Aicme 11)	O	O	N	P	O	P	O	N	N	N	N	N	O	O	O	N	N/B
Geallghlacadóirí/Ionad Siamsaíochta	N	N	N	O	O	O	O	N	N	N	N	N	N	N	N	N	N/B
Caifé/Bialann	O	O	N	O	P	P	O	N	O	N	N	N	N	O	N	N	N/B
Ionad Glaonna/Ionad Sonraí/Óstáil Ghréasáin	N	N	N	O	N	N	O	O	N	O	P	N	N	O	N	N	N/B
Campáil/glampáil srl.	O	O	O	N	O	N	O	N	N	N	N	N	P	N	O	O	O
Carrchlós (Dromchla / Il-stór)	O	O	O	P	P	P	P	N	O	O	O	O	O	O	O	N	N/B
Bialann Mhearbha/Bialann Beir Leat	O	N	N	O	P	P	O	N	N	N	N	N	N	O	N	N	N/B
Teach Tórraimh	N	O	N	O	O	O	O	N	N	N	N	N	N	O	O	N	N/B
Ionad Garraíodóireachta	N	O	N	N	N	N	O	N	N	O	N	N	N	O	N	O	O
Seomra Taispeántais Díolacháin Mótair	N	N	N	O	N	O	O	O	N	O	N	N	N	O	N	N	N/B
Club Óiche	N	N	N	O	P	P	O	N	N	N	N	N	N	N	N	N	N/B
Stáisiún Peitрил	N	N	N	O	N	O	O	N	N	N	N	N	N	N	N	N	N/B
Áiseanna poiblí & bonneagar	O	O	P	O	O	O	O	O	O	O	O	O	O	O	O	O	O
Aonad Cónaithe	P	O	N	O	O	O	O	O	N	N	N	N	O	O	N	O	O
Cóiríocht do Thaistealaithe	P	O	N	O	N	N	P	N	N	N	N	N	N	N	N	O	N/B
Garáiste Deisithe Feithicle	N	N	N	O	N	N	O	N	N	O	N	N	N	O	N	N	N/B
Ollstór (>2500m²)	N	N	N	O	P	N	O	N	P	N	N	N	N	N	N	N	N/B
Teach Trádstórais/Ionaid Dáileacháin	N	N	N	N	N	N	O	N	O	O	O	P	N	O	N	N	O

Críosú/ Res – Cónaitheach **CSF** - Seirbhísí/Áiseanna Pobail **NU** - Líonraí / Bonneagar / Fónais **MU** - Úsáid Mheasctha **CIEE** – Tráchtáil/Tionscal/ Fiontraíocht/Eacnamaíoch

Cód: **GRC** - Glas/Áineas/Caomhnú **P** – Príomha **Oth** - Eile

N - Ní Cheadaítear de Ghnáth **O** - Oscailte do Bhreithniú

P - Ceadaithe i bPrionsabal

N/B - Ní bhaineann le hábhar

Féach Aicmí úsáide Sceideal 2, Cuid 4, Rialacháin um Pleanáil agus Forbairt 2001, arna leasú

Aguisín C: Tús Áite do Lár an Bhaile

Mar atá leagtha amach i Mír 4.2 de Phlean Forbartha Chontae Chiarraí, tá an Chomhairle tiomanta do chur chuige beartais 'Tús Áite do Lár an Bhaile' chun a chinntiú go mbeidh ár mbailte agus ár sráidbhailte ina n-áiteanna bríomhara le maireachtáil agus le hoibriú iontu trí stoc foirgneamh uirbeach agus folamh a thabhairt ar ais in úsáid agus ról lár baile/sráidbhaile i gcroílár pobail bhríomhar á aithint. Tugann an phlean seo tús áite do chur chuige comhtháite agus comhoibríoch idir an Chomhairle agus rannpháirtíocht faoi threoir an phobail.

Is é cuspóir an rannáin seo den Phlean ná feidhmiú mar uirlis phleanála chun cabhrú le gach páirtí leasmhar/Foireann Bhaile díospóireacht a thionscnamh agus dul i ngleic leis na dúshláin a aithníodh sna lonnaíochtaí trí raon tionscadal, clár agus gníomhaíochtaí athghiniúna. Beidh bainistíocht agus cur i bhfeidhm na bPleananna Baile á riar ag an bhFoireann Bhaile/oifigeach athnuachana baile le tacaíocht ó CCC.

Foireann an Bhaile

Is é ról Foireann Bhaile ná athrú dearfach i lonnaíocht a éascú trí ról ceannaireachta a ghlacadh i gcur i bhfeidhm fhís agus chuspóirí an phlean seo, a bunaíodh i gcomhpháirtíocht leis an bpobal le linn phróiseas déanta an phlean. Níl an maoiniú ná na hacmhainní ag Údarás Áitiúla a thuilleadh chun forbairt agus athnuachan chúig gach baile agus sráidbhaile a chinntiú. Mar sin, tá an fhreagracht as freastal ar riachtanais an phobail mar chomhfhreagracht ar na pobail áitiúla agus ar an gComhairle araon. Chuige sin, is é an rud is tábhachtaí maidir le bailte bríomhara rathúla a bhaint amach ná trí chomhoibriú agus comhpháirtíocht Foinne Bailte agus Sráidbhailte áitiúla leis an gComhairle, ar féidir léi ról ríthábhachtach a imirt chun an pobal áitiúil a chumasú agus a thacú le bainistiú a bhaile/sráidbhaile féin. Chuige seo ba chóir croíghrúpa de phríomhpháirtithe leasmhara a thabhairt le chéile chun Foireann an

Bhaile a chruthú (do gach lonnaíocht) chun maoirseacht a dhéanamh ar fheidhmiú an Phlean Baile.

Tá sé ríthábhachtach go mbeadh an pobal páirteach i bhforbairt agus i gcur i bhfeidhm na dtionscadal. Ch cuspóirí insroichte a leagan síos le buanna tapa agus éasca, ginfear móiminteam, braistint bhríoch agus úinéireachta don phobal, agus cuirfidh sé ar a gcumas níos mó a chur le rath an phobail.

Téamaí Trasghearrtha

Soláthraíonn an rannán seo pointe tosaigh don Fhoireann Baile a chabhróidh leis díriú ar fhís gach lonnaíochta agus ar chur i bhfeidhm na bPleananna Baile. Cuireann Plean Forbartha Chontae Chiarraí forbairt pobal agus lonnaíochtaí inbhuanaithe chun cinn, is féidir iad seo a bhaint amach faoi na 5 théama seo a leanas:

1. Taisteal Gníomhach agus Caitheamh Aimsire Amuigh
2. Foirgnimh Stairiúla agus Fholmha
3. Rochtain Fheabhsaithe ar Sheirbhísí
4. Idirghníomhú sóisialta
5. Áiseanna Óige

Taisteal Gníomhach agus Caitheamh Aimsire Amuigh

Mar gheall ar mhéid dhlúth go leor lonnaíochtaí, tá siad oiriúnach chun taisteal gníomhach a chur chun cinn agus a spreagadh. Is féidir feabhas suntasach a chur ar shláinte agus ar fholláine duine ach modhanna gníomhacha taistil a éascú, amhail siúl agus rothaíocht, agus ag an am céanna spleáchas ar charranna a laghdú ar mhaithe le sráid-dreach an bhaile mhóir a fheabhsú chomh maith leis an gcomhshaol. Déanann ríocht phoiblí ardchaighdeán agus áiteanna dea-nasctha atá inrochtana do chách pobail a chumasú le bheith faoi bhláth..

Feidhmeoidh an chomhairle mar phríomh-thacadóirí do sholáthar bonneagar taistil ghníomhaigh agus caitheamh aimsire amuigh sna

príomhbhailte agus lonnaithe agus cinnteoidh sí go ndéanfar é a chothabháil agus a fhorbairt go leanúnach.

Bainfidh na tionscadail leas as rannpháirtíocht gnóthaí áitiúla, scoileanna agus grúpaí spóirt. Ach na páirtithe leasmhara agus na grúpaí go léir a thabhairt le chéile, cinnteofar go mbeidh tairbhí sóisialta, eacnamaíocha agus comhshaoil do chách ag baint leis an mbonneagar atá á sheachadadh.

Chun gluaiseacht agus inrochtaineacht i lonnaithe agus timpeall orthu a éascú nó a rialú, spreagann an Chomhairle patrúin gluaiseachta tríd an méid seo a leanas:

- Siúl agus rothaíocht a chur chun cinn mar phríomh-mhodhanna taistil do thurais níos giorra.
- Athrú iompraíochta a spreagadh maidir le spleáchas ar charranna.
- Feabhas a chur ar bhealaí / cosáin atá inrochtana do chách (dromchlaí oiriúnacha, srl.)
- Bonneagar rothaíochta a fheabhsú (marcanna bóthair, cosáin dheighilte srl.)
- Soilsiú agus troscán sráide a shuiteáil agus bearta moillithe tráchta a thabhairt isteach.
- Dul i dteagmháil le húinéirí gnó agus grúpaí turasóireachta ar mhaithe le féachaint ar áiteanna a bhféadfaí smaointe comhoibríocha a bhaint amach.

Foirgnimh Stairiúla agus Fholmha

Imríonn an timpeallacht thógtha ról suntasach i bhféiniúlacht bhaile nó sráidbhaile agus cuireann sí carachtar baile/sráidbhaile in iúl ar an gcaoi sin, rud a chruthaíonn ómós áite.

Ach féiniúlacht bhaile a neartú, cumasaítear agus cuireann sé ar chumas an phobail a bheith páirteach i gcothabháil agus forbairt leanúnach an bhaile. Ina dhiaidh sin, tagann buntáistí amháil

turasóireacht mhéadaithe agus infheistíocht ghnó, nithe a mhaoiníonn na hoibreacha a dhéantar sa bhaile.

Is féidir fadhbanna sóisialta agus eacnamaíocha eascairt as rátaí folúntais laistigh de bhaile/sráidbhaile. I measc na bhfadhbanna seo tá athlonnú cónaitheoirí agus gnólachtaí agus dearóilíú amhairc na ríochta poiblí agus na sráid-dreach.

Ina ainneoin sin, ba chóir go mbeadh bailte tuaithe tuiscint a bheith acu ar a suíomh stairiúil agus nádúrtha.. Is féidir carachtar agus sócmhainní uathúla baile a úsáid chun cónaitheoirí, gnólachtaí, turasóireacht agus infheistíocht nua a mhealladh chuig an gceantar.

Chun feabhsú na timpeallachta tógtha a éascú, spreagann an chomhairle athnuachan tríd an méid seo a leanas:

- Foirgnimh fholmha agus thréigthe atá ann a mhapáil agus iad a chur in iúl don Chomhairle.
- Foirgnimh fholmha agus thréigthe a aithint a d'fhéadfaí a athúsáid le haghaidh úsáid phobail
- Úsáidí sealadacha a éascú i bhfoirgnimh fholmha amh tobshiopaí, caiféanna agus gailearaithe
- Beogacht a spreagadh – tionscnaimh phéinteála, taispeántais fuinneoige, boscaí plandála/fuinneoige, suíocháin lasmuigh srl
- Carachtar stairiúil an cheantair a chur chun cinn
- Maoine stairiúla a athchóiriú agus a athúsáid; agus
- Úinéirí maoine a spreagadh lena gcuid maoine a ligean ar léas nó a dhíol má tá siad folamh agus thréigthe.
- Tionscnaimh phéinteála agus mhaisithe le haghaidh aghaidheanna foirgneamh a bhfuil droch-chaoi orthu faoi láthair.
- Úsáidí malartacha a aimsiú le haghaidh foirgnimh thréigthe / tearcúsáidte chun mol TF / cianoibre a chruthú

Rochtain Fheabhsaithe ar Sheirbhísí

Is lárionaid taitneamhachtaí, áiseanna agus seirbhísí iad bailte agus sráidbhailte; agus cuireann siad go leor buntáistí ar fáil maidir le seirbhísí áitiúla; bíonn siad dlúth, insiúlta agus cairdiúil.. Soláthraíonn bailte rathúla raon leathan áiseanna agus seirbhísí a fheastalaíonn ar riachtanais éagsúla an phobail i gcoitinne.

Is toisc shainiúil é daonra an cheantair maidir le leibhéal na seirbhísí a sholáthraítear agus an infheistíocht iontu a chinneadh. Chun daoine a mhealladh go dtí an ceantar, caithfidh bailte a bpríomhshócmhainní a neartú. Ní mór do bhailte iad féin a aithint mar lárionad do sheirbhísí cultúrtha, tráchtála agus sóisialta. Bealach amháin chun é seo a dhéanamh ná speisialtóireacht a dhéanamh i margadh nideoige áirithe. Má chuirtear deiseanna ar fáil do dhaoine áitiúla a gcuid spéiseanna agus smaointe a fhorbairt, is féidir sainiúlacht áitiúil a chruthú a mheallann ioncam agus infheistíocht. Cuidíonn daonra éagsúil d'áiseanna agus de chúirí éagsúla le baile bríomhar a chruthú ina bhfuil éagsúlacht seirbhísí.

Ina theannta sin, ba chóir go mbeadh bailte nuálach agus go gcoinneoidís suas leis an saol. In aois seo na teicneolaíochta, ní mór do bhailte tuaithe an deis a thapú le dul chun cinn a dhéanamh ó thaobh na cianoibre de; agus an bealach a réiteach dóibh siúd ar mian leo athlonnú go suíomh tuaithe agus obair ón mbaile.

Chun feabhas ar inrochtaineacht ar sheirbhísí a éascú, spreagann an chomhairle é seo tríd an méid seo a leanas:

- Téann sí i dteagmháil leis an bpobal áitiúil chun a aithint cad iad na seirbhísí atá ann ach nach bhfuil rochtain orthu agus aghaidh a thabhairt ar an gceist seo.
- Bunaíonn sí grúpaí tacaíochta a chabhróidh le daoine aonair más gá
- Bunaíonn sí áiseanna agus seirbhísí pobail nó leathnaíonn sí cinn atá ann cheana.

- Spreagann sí seirbhísí agus áiseanna breise le bunú laistigh den bhaile; agus
- Mol cianoibre a chruthú.

Idirghníomhú sóisialta

Is ionann bailte agus sráidbhailte agus croílár an phobail tuaithe. Is mol sóisialta agus eacnamaíoch iad; ag soláthar áiseanna agus seirbhísí don phobal agus don cheantar máguaird. Tugann sráidbhailte tuaithe rogha mhalartach dheas dhlúth dóibh siúd nár mhaith leo a bheith lonnaithe i mbaile mór. Cothaíonn siad braistint phobail, cothromaíocht dhearfach oibre is saoil agus nasc leis an timpeallacht nádúrtha chun cinn.

Chun an t-idirghníomhú sóisialta feabhsaithe a éascú, creideann an Chomhairle an méid seo a leanas:

- Is moil shóisialta iad bailte; ba cheart úsáid a bhaint as saoráidí atá ann cheana féin, agus ba cheart láithreáin deiseanna a shainiú.
- Ba cheart fáilte a chur roimh chuimsiú agus éagsúlacht; ag aithint go bhfuil spéiseanna éagsúla ag gach duine agus gur féidir le gach duine cur le pobal..
- Inrochtaineacht fheabhsaithe – Ba chóir go mbeadh spásanna agus áiteanna inrochtana do chách. Ba cheart go gcuirfeadh foirgnimh, sráideanna agus spásanna poiblí deiseanna ar fáil le mothú sábháilte agus cuimsithe.
- Sábháilteacht – Cuireann bailte atá dírithe ar dhaoine feabhas suntasach ar shábháilteacht ceantair (laghdaíonn siad srl.).
- Spreagadh – Tá cur chun cinn idirghníomhaíochtaí sóisialta ríthábhachtach do shláinte agus sonas baile agus a phobail. Ach an pobal a spreagadh le bheith páirteach i bhforbairt a bhaile, cuireann sé ar a gcumas é a fheabhsú agus a bheith bródúil as.

Áiseanna Óige

Is acmhainn fhíorluachmhar iad áiseanna óige laistigh de phobal, a chuireann timpeallachtaí sábháilte fáilteacha ar fáil do dhaoine óga le bualadh le chéile agus le sóisialú a dhéanamh. Cuireann siad raon leathan áiseanna agus seirbhísí laistigh agus lasmuigh ar fáil a fhreastalaíonn ar riachtanais éagsúla an phobail. Má tá rath chun a bheith ar shaoráid, ní mór di a bheith ionchuimsitheach agus freastal ar ghníomhaíochtaí cultúrtha agus sóisialta éagsúla lena n-áirítear spásanna léirithe agus sóisialta don spórt, ceol, scileanna saoil, caitheamh aimsire agus idirghníomhú sóisialta. In aois na teicneolaíochta, ba cheart moil TF/cianoibre a bhunú i mbailte tuaithe chun tacú le forbairt a ndaoine fásta óga; ag éascú dóibh siúd ar mian leo staidéar / oibriú go cianda.

Chun rochtain fheabhsaithe ar áiseanna a éascú, molann an Chomhairle an méid seo a leanas:

- Áiseanna agus seirbhísí óige atá ann cheana a bhunú / a leathnú.
- Seirbhísí agus áiseanna óige breise a spreagadh le bunú laistigh den bhaile; agus
- Mol TF/cianoibre a chruthú.

Maoiniú

Chun forbairt inbhuanaithe agus bainistíocht na timpeallachta tógtha laistigh den bhaile/sráidbhailte a chinntiú, is féidir leis an gcomhairle/páirtithe leasmhara leas a bhaint as sruthanna maoinithe éagsúla chun dea-chleachtas forbartha a chur i bhfeidhm.

1. Cistí Taistil Gníomhaigh: Tá sé mar aidhm ag an maoiniú seo tacú le forbairt bonneagair rothaíochta agus siúil ar ardchaighdeán
2. CLÁR; cuireann CLÁR maoiniú ar fáil do thionscadail bhonneagair ar scála beag i gceantair thuaithe.
3. Clár Feabhsaithe Pobail: cuireann sé seo deontais bheaga chaipitil ar fáil do ghrúpaí pobail chun ligean dóibh áiseanna i gceantair faoi mhíbhuntáiste a fheabhsú.

4. Ciste na Mol Nasctha; leathnóidh an ciste seo na háiseanna moil atá ann cheana féin, ag soláthar deasca sealáíochta breise, spásanna oifige agus seomraí cruinnithe don chianobair.
5. Ciste na Struchtúr Stairiúil: Tacaíonn an ciste seo le húinéirí agus caomhnóirí struchtúr stairiúil agus cosanta a gcuid maoinne a chosaint agus a chothabháil.
6. Clár LEADER: Glacann an clár seo le hiarratais atá bunaithe ar thionscadail a fheabhsaíonn an méid seo a leanas: Turasóireacht tuaithe, Forbairt Fiontar, Leathanbhanda, Seirbhísí bunúsacha dírithe ar phobail ar deacair teacht orthu, Óige, Bithéagsúlacht Áitiúil agus Fuinneamh In-athnuaite.
7. Scéim Bonneagair agus Caitheamh Aimsire Amuigh; Tacóidh an maoiniú le príomhchuspóirí Ár dTodhchaí Tuaithe – beartas nua uailmhianach an Rialtais do Cheantair Thuaithe na hÉireann
8. An Ciste um Athghiniúint agus Forbairt Tuaithe; Tacaíonn an Ciste seo le cruthú post i gceantair thuaithe, tugann sé aghaidh ar bhánú na bpobal tuaithe agus tacaíonn sé le feabhsúcháin inár mbailte agus sráidbhailte.
9. Cistí Bailte Slachtmhara agus Feabhsaithe Pobail; is féidir leis na cistí seo tionscadail a mhaoiniú lena n-áirítear: Plandáil bhithéagsúlachta; glanadh suas pobail & suiteáil boscaí bruscair
10. Scéim Athnuachana Bailte agus Sráidbhailte; is é príomhaidhm na Scéime ná tacú le hathbheochan na mbailte agus na sráidbhailte, feabhas a chur ar thimpeallacht mhaireachtála agus oibre a bpobail agus cur lena n-acmhainneacht chun tacú le gníomhaíocht eacnamaíoch mhéadaithe amach anseo.

Agusín D: DAIRBHRE molta: STÁISIÚN CÁBLAÍ TRAS-ATLANTACH - Limistéar Caomhantais Ailtireachta (LCA): SÍNEADH

CARACHTAR AILTIREACHTA

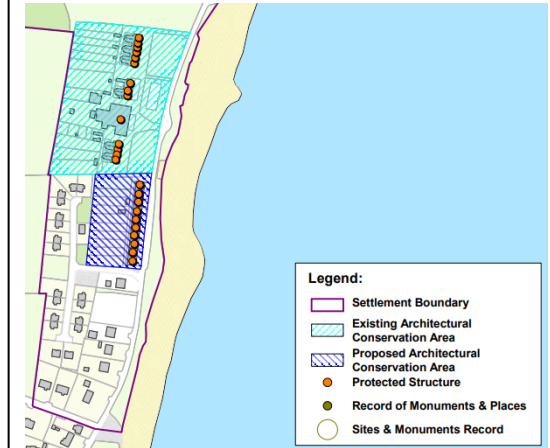
Tá carachtar na struchtúr san LCA seo cónaitheach, le cúl agus líne thógála sainithe go láidir. Coinníonn na foirgnimh mionsonraí maisiúla lena n-áirítear díonta sclátaí Dairbhre, rindreáil agus earraí uisce báistí iarainn theilgte. Ceann cearnóige atá sna hoscailltí, agus coinníonn cuid acu bunsiúinéireacht stairiúil agus mionsonraí teorann. Soláthraíonn stoic simléir rithim thábhachtach agus cabhraíonn siad le patrún ceapach a shainiú feadh an léibhinn.

CARACHTAR STAIRIÚIL

Dhear Thomas Deane an Stáisiún Cábla sa bhliain 1868 agus tógadh tithe oibrithe thart ar an am céanna. Tógadh na tithe seo mar chóiríocht bhreise timpeall na bliana 1900.

RÁITEAS MAIDIR LE SUNTASACHT SPEISIALTA

Coinníonn an LCA seo a nasc dlúth lena oidhreacht shóisialta agus stairiúil. Leis féin agus lena ghaol le coimpléasc an Stáisiúin Cábla ó thuaidh, léiríonn sé coimpléasc urghnách de struchtúir ghaolmhara atá ní hamháin go hiontach as a n-ionracas ailtireachta (fuinneoga stairiúla, potaí simléir cré buí, scláta nádúrtha Dhairbhre, scríobairí buataisí, céimeanna aolchloiche) , ach freisin toisc go léiríonn siad nasc inlámhsithe le scéal an Chábala Thras-Atlantaigh. Tá an spás oscailte, an suíomh agus na heilimintí teorann a thairgeann nasc le húsáidí stairiúla an láithreáin, rithábhachtach do

Aguisín E: Iniúchadh ar Ghníomhú ar son na hAeráide

Iniúchadh ar Ghníomhú ar son na hAeráide				
Polasaithe/ Cuspóirí a thugann aghaidh ar Ghníomhú ar son na hAeráide	Príomhghné den Phlean			
	Pleanáil Spásúlachta/Criosú	Iompar	Timpeallacht Thógtha (Cónaitheach agus Tráchtáil)	Pobal/Sóisialta (Aistriú Cóir)
Maolú	<ul style="list-style-type: none"> • Beartas chun tacú le Croí-Straitéis Phlean Forbartha Chontae Chiarraí le fás daonra dírithe ar thrí lonnaíocht ag teacht le Beartas Réigiúnach agus Náisiúnta Pleanála, • Beartas chun tacú le <i>cur chuige lár an bhaile / coincheap baile 10 nóim .i. fás comhdhlúite arna chomhtháthú le pleanáil iompair inbhuanaithe,</i> • Tacaíonn sé le hathúsáid an stoic foirgneamh atá ann cheana féin – athghiniúint uirbeach agus athúsáid/athfhorbairt suíomhanna deise, laistigh de 	<ul style="list-style-type: none"> • Tacaíonn sé le rolladh amach Phlean Soghluaisteachta Inbhuanaithe Náisiúnta an Údaráis Náisiúnta lompair áit a dtacaíonn beartais agus cuspóirí úsáide talún le comhdhlúthú forbartha ginte uirbí laistigh de cheantair uirbeacha atá ann cheana féin le húsáid talún agus pleanáil iompair a chomhtháthú le pleanáil spásúlachta, • Tacaíonn sé le hullmhú Pleananna lompair Áitiúil – laistigh de agus idir lonnaíochtaí, • Tacaíonn sé le <i>Éire a Nascadh: Plean Soghluaisteachta Tuaithe</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • Cuireann sé chun cinn athúsáid ghníomhach stoc foirgneamh atá ann cheana • Cuireann sé an geilleagar ciorclach chun cinn in athúsáid stoc foirgneamh atá ann cheana, • Cuireann sé athghiniúint uirbeach chun cinn le béim ar leith ar shuíomhanna deise laistigh de phríomhbhaile Thrá Lí, • Ligeann fás comhdhlúite do scéimeanna téimh ceantair a leathnú/a chur i bhfeidhm agus/nó úsáidí eile a bhaint as teas dramhaíola ó thráchtála/tionscail, • Tacaíonn fás comhdhlúite le sineirgí eile a d'fhéadfadh a bheith ann maidir le micrighiniúint/scéimeanna iarfheistithe 	<ul style="list-style-type: none"> • Tacaíonn sé le patrúin forbartha a fhéachann le forbairt a chomhdhlúthú a choisfidh sraoileáil uirbeach, a laghdóidh an t-éileamh ar thaisteal fad-achair agus a uasmhéadaíonn úsáid an bhonneagair agus na seirbhísí iompair atá ann cheana, • Tacaíonn sé le sláinte agus folláine ach cáilíocht an aeir i gceantair uirbeacha a fheabhsú agus trí thacú le bonneagar glas/gorm, • Tacaíonn sé le seirbhísí cathrach amhail bainistíocht fuolluisce, cuireann sé cosc ar mheath acmhainní uisce agus ceadaíonn sé bainistíocht inbhuanaithe ar sholáthar amhuisce le haghaidh torthaí sláinte níos fearr,

Iniúchadh ar Ghníomhú ar son na hAeráide				
Polasaithe/ Cuspóirí a thugann aghaidh ar Ghníomhú ar son na hAeráide	Príomhghné den Phlean			
	Pleanáil Spásúlachta/Criosú	Iompar	Timpeallacht Thógtha (Cónaitheach agus Tráchtáil)	Pobal/Sóisialta (Aistriú Cóir)
	<p>theorainneacha lonnaithe atá ann cheana féin,</p> <ul style="list-style-type: none"> • Criosú bunaithe ar chur chuige lár an bhaile den chéad uair le criosú cónaithe molta gar do lár an bhaile - laistigh d'achar taistil ghníomhaigh ó na príomhsheirbhísí poiblí/sóisialta/oideac hais agus fostaíochta, • Cosaint comhshaoil comhtháite sa phróiseas déanta plean is é sin comhlíonadh na dTreoracha um Ghnáthóga, Measúnacht Straitéiseach Timpeallachta agus Tuilte agus an próiseas déanta plean a dhéanamh aeráid-díonach. 	<ul style="list-style-type: none"> • Tacaíonn sé le tionscnaimh iompair inbhuanaithe feadh na paraidíme "seachain-claochlaigh-feabhsaigh", • Aistriú córa iompair agus beartas Taistil Ghníomhaigh le béim láidir ar nascacht agus bealaí a éascú le haghaidh siúlóide agus rothaíochta (cycleconnects) san áireamh sa phlean, • Tacaíonn sé le hath-leithdháileadh spáis bóithre i láithreacha cuí de réir ordlathas na n-úsáideoirí bóithre, chun tús áite a thabhairt d'úsáid siúlóide, rothaíochta agus iompair phoiblí agus tosaíocht a thabhairt d'fheidhmeanna déanta áite an 	<p>pobail/grúpaí Comhphobail SEAI a bhunú,</p> <ul style="list-style-type: none"> • Cuireann sé forbairt suiteálacha fuinnimh in-athnuaite ar scála cuí chun cinn (painéil ghréine ar an díon, fuinneamh geoiteirmeach agus cineálacha eile suiteálacha a oireann do thimpeallachtaí uirbeacha). 	<ul style="list-style-type: none"> • Tacaíonn sé leis an athrú córa iompair "seachain-claochlaigh-feabhsaigh" a fheabhsaíonn sláinte agus folláine ach roghanna taistil ghníomhaigh a mhéadú, • Tacaíonn sé le hath-leithdháileadh spáis bóithre i láithreacha cuí de réir ordlathas na n-úsáideoirí bóithre, chun tús áite a thabhairt d'úsáid siúlóide, rothaíochta agus iompair phoiblí agus tosaíocht a thabhairt d'fheidhmeanna déanta áite an ghréasáin sráideanna uirbeacha • Tacaíonn sé le rochtain uilíoch a chumasú agus dearadh uilíoch mar a bhaineann le hiompar agus leis an timpeallacht thógtha sheachtrach a éascú/a chur chun cinn, • Tacaíonn sé le rolladh amach scéimeanna téimh ceantair agus pobail Fuinnimh an SEAI,

Iniúchadh ar Ghníomhú ar son na hAeráide				
Polasaithe/ Cuspóirí a thugann aghaidh ar Ghníomhú ar son na hAeráide	Príomhghné den Phlean			
	Pleanáil Spásúlachta/Criosú	Iompar	Timpeallacht Thógtha (Cónaitheach agus Tráchtáil)	Pobal/Sóisialta (Aistriú Cóir)
		<p>ghréasáin sráideanna uirbeacha,</p> <ul style="list-style-type: none"> • Leantar ag tacú le rolladh amach na nglasbhealaí/gormbhealaí i limistéar an phlean le cuspóirí chun roghanna taistil ghníomhaigh a mhéadú, • Tacaíonn sé le tionscnaimh iompair phoiblí, • Tacaíonn sé le príomhmhol iompair/taistil ghníomhaigh go háirithe ag an stáisiún traenach agus bus i mbaile i mbaile Thrá Lí, • Beartas chun tacú le <i>cur chuige lár an bhaile/coinceap baile 10 nóim/cónaí os cionn na siopaí</i> .i. fás comhdhlúite arna chomhtháthú le tionscnaimh iompair inbhuanaithe. 		<ul style="list-style-type: none"> • Tacaíonn sé le rolladh amach aifheistithe agus athúsáid stoc foirgneamh atá ann cheana, • Béim ar dheiseanna d'athghiniúint uirbeach & sráidbhailte chun áiteanna uirbeacha ardchaighdeán tarraingteacha, inchónaithe, dea-dheartha a chruthú a sholáthraíonn ardchaighdeán maireachtála agus folláine, • Cosaint comhshaoil comhtháite sa phróiseas déanta plean is é sin comhlíonadh na dTreoracha um Ghnáthóga, Measúnacht Straitéiseach Timpeallachta agus Tuilte agus an próiseas déanta plean a dhéanamh aeráid-díonach.

Iniúchadh ar Ghníomhú ar son na hAeráide				
Polasaithe/ Cuspóirí a thugann aghaidh ar Ghníomhú ar son na hAeráide	Príomhghné den Phlean			
	Pleanáil Spásúlachta/Criosú	Iompar	Timpeallacht Thógtha (Cónaitheach agus Tráchtáil)	Pobal/Sóisialta (Aistriú Cóir)
Oiriúnú	<ul style="list-style-type: none"> • Measúnú straitéiseach riosca tuilte a chomhtháthú sa phróiseas déanta plean go sonrach ón Measúnú Riosca i gCás Tuilte de na léarscáileanna criosaithe do phríomhlonnaíochtaí, • Tacaíonn sé le pleananna sonracha um maolú tuilte agus cosanta cósta agus le tionscadail amach anseo, • Forbairtí sa todhchaí atá lonnaithe i dtailte a bhfuil údar maith leo faoin Measúnú Riosca i gCás Tuilte (aibhneach, cósta agus báisteach) • Cosaint comhshaoil comhtháite sa phróiseas déanta plean is é sin comhlíonadh na 	<ul style="list-style-type: none"> • Tionscnaimh iompair a chosaint ó thaobh na haeráide de ionas go mbeidh patrúin lonnaíochta sa todhchaí comhtháite le roghanna iompair inbhuanaithe le haghaidh fáis sa todhchaí sa mheántearma agus san fhadtearma i gcomhréir leis an gCreat Náisiúnta Pleanála agus an Straitéis Réigiúnach Spáis agus Eacnamaíoch, • Tacaíonn sé le réiteach atá bunaithe ar an dúlra lenar féidir seirbhísí agus bonneagar a oiriúnú don athrú aeráide, • Tacaíonn sé le Plean Gníomhaíochta Bithéagsúlachta a fhéachann le spás a 	<ul style="list-style-type: none"> • Tacú leis an timpeallacht thógtha chun aistriú agus oiriúnú don dícharbónú go háirithe maidir le téamh spáis, • Forbairtí sa todhchaí atá lonnaithe i dtailte a bhfuil údar maith leo faoin Measúnú Riosca i gCás Tuilte (aibhneach, cósta agus báisteach), • Tacaíonn sé le réiteach atá bunaithe ar an dúlra lenar féidir seirbhísí agus bonneagar a oiriúnú don athrú aeráide. 	<ul style="list-style-type: none"> • Cuireann sé bonneagar glas agus gorm chun cinn freisin chun teacht aniar in aghaidh éifeachtaí an athraithe aeráide, • Forbairtí sa todhchaí atá lonnaithe i dtailte a bhfuil údar maith leo faoin Measúnú Riosca i gCás Tuilte (aibhneach, cósta agus báisteach) a sheachnaíonn bás daoine/damáiste do réadmhaoin, • Tacaíonn sé le réiteach atá bunaithe ar an dúlra lenar féidir seirbhísí agus bonneagar a oiriúnú don athrú aeráide, • Tacaíonn sé le Plean Gníomhaíochta Bithéagsúlachta a fhéachann le spás a chur ar fáil don dúlra agus le teacht aniar na timpeallachta nádúrtha agus tógtha i leith athrú aeráide a mhéadú.

Iniúchadh ar Ghníomhú ar son na hAeráide				
Polasaithe/ Cuspóirí a thugann aghaidh ar Ghníomhú ar son na hAeráide	Príomhghné den Phlean			
	Pleanáil Spásúlachta/Criosú	Iompar	Timpeallacht Thógtha (Cónaitheach agus Tráchtáil)	Pobal/Sóisialta (Aistriú Cóir)
	dTreoracha um Ghnáthóga, Measúnacht Straitéiseach Timpeallachta agus Tuilte agus an próiseas déanta plean a dhéanamh aeráid- díonach.	chur ar fáil don dúlra agus le teacht aniar na timpeallachta nádúrtha agus tógtha i leith athrú aeráide a mhéadú.		